FRANCISCI
DE FARGNA

CIVITATIS PLEBIS PATRITII

Philoſophiæ, Sacræ Theologiæ, ac J.U. Doctoris, & in Romana Curia in Beneficialibus, ſivè in Jure Canonico Advocati

COMMENTARIA

In ſingulos Canones

DE JUREPATRONATUS,

Qui ſparſim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur.

In quibus plures deciduntur Caſus ad materiam Juris-Patronatus concernentes.

Et quibus accedunt quamplures Deciſiones SACRÆ ROTÆ ROMANÆ nullibi adhuc impreſſæ, & recentiſſima Decreta SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII, unà cum Votis Auctoris in Cauſis in eadem Sacra Congregatione ventilatis, & ad materiam JURISPATRONATUS ſpectantibus.

TOMUS PRIMUS.

G.Z.

MONTISFALISCI M.DCC.XVII.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM FACULTATE.

BV
761
A65F3
t.1

LIBRARY
AUG 19 1968
UNIVERSITY OF TORONTO

SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO

CLEMENTI PAPÆ XI. PONTIFICI MAXIMO

FRANCISCUS FARGNA
Felicitatem.

CUM nihil mihi foret antiquius, Beatissime Pater, quàm aliquid de mei ingenii tenuitate Vestræ Sanctitati devotum facere, has qualeſcunque elucubrationes publicæ luci expoſiturus, Tibi ſiſtere operæ pre-

tium duxi. Etenim nullum alium meliorem Patronum Commentaria Canonica de Jurepatronatus nanciſci poterant, quàm Pontificem Maximum, Sacrorum Canonum Defenſorem acerrimum, Eccleſiaſticæ libertatis conſtantiſſimum vindicem, Fidei Catholicæ ampliſſimum decus, & ornamentum. Hoc autem indubiè non eſt à veritate alienum: Teſtantur namque tot Sapientiſſimæ Sanctiones, quibus SANCTITAS VESTRA, *tot hæreſum monſtra turgidis virus evomentia pectoribus debellavit, ac Petri Naviculam tot Aquilonibus impetitam, tot tenebrarum poteſtatibus agitatam invictiſſimo zelo defendit, ac roboravit; Teſtantur tot, in Pannonia adversùs Chriſtiani nominis hoſtes, Victoriæ, quas orationibus, & ærariis non ſemel evacuatis, mirabiliter peperit; Teſtantur tot reliqua præclariſſima geſta, quæ in vindicandis Chriſtianæ Reipublicæ juribus Te verè Patrem faciunt, atque Eccleſiæ univerſalis Patronum; Verumtamen neque hæc tuarum eſt Summa virtutum: O quantum debent Bonæ Artes Tibi Sapientiſſimo Principi! Ad priſtinum ſplendorem redactæ, tam præſidium ſuſcepere, quàm incrementum. Alma Urbs, ſive Templorum majeſtate, ſive Platearum nitore, ſive cæterarum ædium ornamento; de Tua munificentia ſuperbit, ac gloriatur.*

tur. Academiæ erectæ, Bibliothecæ vel fundatę, vel tot Codicibus Græcis, Hebraicis, Syriacis, Arabicis auctæ, Typographiæ reſtitutę ſatis ſuperque innuunt, Principem omni eruditione refertum, quàm ardentiſſimè virtuti, & glorię patrocinari. Quodque magìs admiratione dignum: omnia Belli temporibus. Tunc equidem ob tot, tantaſque calamitates, oppreſſiones, incommoda, quibus Chriſtiana Reſpublica adhuc afficitur, debuerant Bonę Artes aut perire, aut torpeſcere; ſed tantum fuit erga illas Sanctitatis Vestræ *patrocinium, ut reviviſcerent, ac florerent, cùm ſe crederent miſerrimè interituras. Quinimmo id ſub uno Principe ſplendoris aſſequutę ſunt, quod vel plurium continuato pręſidio non facilè potuiſſent. Invicta denique animi Tui conſtantia, quâ Viris bonum certamen certantibus, fidem ſervantibus, curſumque feliciter conſummantibus, murum factis pro Domo Iſrael, juſtus Judex, ad Sacrum Cardinalatus Apicem nuper evehens, Juſtitię coronam reddidiſti, toto Terrarum Orbi Teſtimonium perhibet, Te non humanis rationibus, nec Carni, nec Sanguini conquieviſſe. Hinc clariſſimè liquet quàm juſtiſſimè librum de Jurepatronatus immortali Tuo Nomine decorandum excogitarim. Accedit etiam quòd cùm primitię*

Deo

Deo debeantur, primitias laboris mei Tibì ejus Vicario in Terris offerre non dubitavi. Licèt autem eloquentiæ candore ſint deſtitutæ, candor tamen animi mei, reverentia, & humilitas, illas de excelſo Solio, ſuper Thronos Principum poſito, reſpicere benigniſſimè Te nequaquam dedignaturum confidit. Excipe igitur, BEATISSIME PATER, *Clementiâ illâ, quâ Pontificiam temperas Majeſtatem, opus tenue, ſed devotum, ac in Foro verſantibus non ingratum, ut ſpero, nec inutile futurum. E Pontificio etenim Throno Canones proceſſere, ad Pontificium pariter Thronum Commentaria jure ac meritò accedunt, horumque Auctor ad* SANCTITATIS VESTRÆ *Pedes Sanctiſſimos provolutus, illos quàm humillimè exoſculatur.*

LECTORI BENEVOLO.

UTILITATI meæ potiùs, Amice Lector, quàm alienæ proſpiciens, in unum quaſi locum redegi ſingulos Canones de Jurepatronatus, qui ſparſim tam intrà, quàm extrà Corpus Juris Canonici vagantur; Nimirùm omnes Canones *Decreti Gratiani*, *Decretalium*, *ſexto Decretalium*, *Clementinarum*, *Concilii Tridentini*, *Bullarum*, *ſive Conſtitutionum Apoſtolicarum*, *&* *Regularum Cancellariæ*, materiam Juriſpatronatus concernentes; ſub unoquoque Canone ſuam concluſionem deduxi, quàm Doctorum Sacræ Rotæ, & reſolutionum Sacræ Congregationis Concilii auctoritatibus, nec non rationibus pro viribus confirmavi, ac ſub unaquaque concluſione quamplures Caſus diſſerui. Materiam hanc patronalem in ſex partes placuit dividere; Prima Pars continet ſeptem Canones *Decreti Gratiani*, Caſus autem quinquaginta, & octo, Secunda Pars complectitur Canones *Decretalium* 31.; Caſus verò 135. Tertia continet Canonem Unicum *Sexti Decretalium* caſus ſex, Quarta comprehendit duos Canones *Clementinarum*, Caſus decem, Pars Quinta amplectitur Canones Sacri Concilii Tridentini treſdecim, Caſus triginta; Pars denique ſexta continet Canones vigintiquinque deſumptos ex Bullis, ſive Conſtitutionibus Apoſtolicis, & ex Regulis Cancellariæ, Caſus verò viginti octo.

Ad hujuſmodi opus publicæ cenſuræ exponendum numquam adduci potuiſſem, niſi deſiderium proficiſcendi in materia, & Doctrina Canonica, cujus ſemper ſtudioſus fui, ad hoc me impuliſſet; Acceſſit etiam Amicorum ſuaſio, qui laborem privato commodo ſuſceptum, aliis non omninò inutilem fore judicarunt. Scio me multos feciſſe Judices, inter quos fortaſsè non deerunt, qui hoſce meos labores, ac primos ingenii fętus carpent, & qui eoſdem uti juvenili ætate conceptos immaturè in lucem editos ſuſpicabuntur: ſed legant, qui velint, qui nolint, negligant; magìs enim, ut Hieronymi verbis utar, paucorum charitate provocor ad ſtudium, quàm multorum detractione, & odio deterreor. Interea benevole Lector, ſi quid boni in hoc opere reperies da laudem Deo, à quo omne Bonum; ſi quid autem mali invenies, mihi parce, nec enim ulli ſinè venia placuit ingenium. Vale.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendiſs. Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.
Th. Cervinus Epiſcopus Heracleæ Viceſger.

EX Commiſſione mihi delegata per Reverendiſs. P. Gregorium Sellerum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtrum perlegi primam partem operis, cui titulus: *Commentaria in ſingulos Canones de Jurepatronatus* compoſiti per Dominum Franciſcum Fargnam mei Studii Alumnum, cumque in eo nihil invenerim, quod noſtræ Catholicæ Fidei, aut bonorum morum obviet Inſtitutis, immò laudandum laborem ſtudioſi Juvenis ſibi ſpem famæ, aliis ſpatium exemplorum crediderim fore daturum; Cenſeo poſſe publicis Typis mandari, ſi Paternitati Suæ Reverendiſſimæ ità videbitur. Datum Romæ hac die 20. Februarii 1717.

Franciſcus Maria Pitonius in Romana Curia Advocatus.

MAndante Reverendiſſimo Patre Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro, geminos poſteriores libros operis, cui titulus: *Commentaria in ſingulos Canones de Jurepatronatus Franciſci de Fargna*, accuratè perlegi, nilque in iis, quod Catholicæ Fidei, bonis moribus, Eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſacrorumve Canonum politiæ adverſetur, offendi. Quinimò fælix æquè, ac perſpicax Auctoris ingenium, ſimulque in rebus difficilioribus enodandis, diſcutiendiſque facilitatem, ac Judicii ſoliditatem, quæ junioribus ſcriptoribus plerumque negatur, demiratus ſum. Quamobrem ejus labores digniſſimos cenſeo, qui ad communem in foro verſantium utilitatem proferantur in lucem. Romæ die 20. Aprilis 1720.

Joſeph Accorambonus in Romana Curia Advocatus.

IMPRIMATUR.

Fr. Gregorius Selleri Ord. Prædicat. Sacri Palatii Apoſtolici Magiſt.

INDEX
ARGUMENTORUM

Quæ in Prima Parte Operis continentur

In Canones de Jurepatronatus deſumptos ex Decreto Gratiani XVI. quæſt. VII.

COMMENTARIA

Pars Prima

CANON I., & II.

Iſti Canones concedunt Fūdanti Eccleſiam jus proceſſionis.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

1 QUi, & quot honores, ſeu præeminentię competant Patrono in Eccleſia Patronali? pag. 5.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

2 Fundans Eccleſiam non acquirit jus ſepulturæ, niſi illud expreſsè reſervaverit in limine fundationis, nec defuncto Patrono abſque electione ſepulturæ Eccleſia Patronalis poteſt prætendere jus tumulandi illius cadaver. pag. 8.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

3 Tradens fundum in Emphyteuſim pro ædificanda Eccleſia, reſervato ſibi certo Canone annuatim non acquirit Juſpatronatus in illa. pag. 12.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

4 Ædificata Eccleſia in fundo, inſcio Proprietario, an hic acquirat in illa Juſpatronatū ratione fundi? pag. 12.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

5 Epiſcopus tradens fundum ſuæ Eccleſiæ pro ædificando ibi Monaſterio, an acquirat in illo Juſpatronatus? pag. 13.

CANON III.

Iſte Canon cōcedit Dotanti Eccleſiam jus alimentorum in caſu inopiæ

CASUS I.

ARGUMENTUM.

6 DE requiſitis neceſſariis, ad hoc ut Eccleſia teneatur præſtare alimenta Patrono. pag. 17.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

7 Patrono egeno debentur alimenta non deductis neceſſariis pro victu Rectoris, quando hic habet aliunde vivere de aliis beneficiis. pag. 18.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

8 An Patrono extraneo debeantur alimenta in caſu inopiæ; Et quid ſi Patronus ſit perſona ficta, nempe

Communitas, aut Collegium? pag. 18.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

9 Si ex tribus Patronis Eccleſiæ unus vergat ad inopiam, an huic debeantur pro alimentis omnes fructus ſuperflui, & ſuperextantes Eccleſiæ Patronalis. pag. 25.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

10 Defuncto uno ex tribus Patronis egenis, an portio ei aſſignata pro alimentis ſit æqualiter inter ſuperſtites dividenda? pag. 33.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

11 Fundator an poſſit dotare Eccleſiam de bonis emphyteuticis? pag. 34.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

12 Tradens pro dote Eccleſiæ Parochialis quædam bona inſufficientia pro ſuſtentatione Rectoris non acquirit juſpatronatus, ſed ſi alius ſuppleat defectum dotis, ambo inſolidum erunt Patroni. pag. 38.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

13 An minor poſſit dotare Eccleſiam ſinè decreto Judicis; Et an in relictis ad pias Cauſas ſint ſervandæ ſolemnitates juris Civilis. pag. 40.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

14 Ex ditatione non acquiritur Juſpatronatus, ſeu jus alimentorum. pag. 51.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

15 De requiſitis neceſſariis ad acquirendum Juſpatronatus ex redotatione pag. 52.

CANON IV.

Iſte Canon cõcedit conſtruenti Eccleſiam jus eam defẽdendi.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

16 Murarius impendens operas abſque m[illegible]de in conſtructione Eccleſiæ [illegible]quirit Juſpatronatus. pag. 56.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

17 Non ab incipiente, ſed à perficiente conſtruere Eccleſiam acquiritur Juſpatronatus. pag. 56.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

18 Ex reædificatione Eccleſiæ acquiritus Juſpatronatus, dummodo concurrant requiſita, de quibus in corpore. pag. 57.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

19 Si Eccleſia deſtructa ſit alibi reædificata, an Patronus primæ Eccleſiæ ſit etiam Patronus ſecundæ; & an diſmembrari, & erigi poſſit nova Eccleſia; aut Oratorium in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis. pag. 59.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

20 Deſtructa Eccleſia à Rectore an Patronus poſſit repetere ab ipſo dotem, Iconem, Calices, paramenta, candelabra, & alia ornamenta, & Sacra ſupellectilia propriæ Cappellæ Patronalis in dicta Eccleſia exiſtentis. pag. 78.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

21 An Patronus habeat jus prohibendi, nè ab aliis pulſentur Campanæ Eccleſiæ Patronalis, & Jus eligendi Campanarium, necnon retinendi claves; Et an in diſmembratione, alienatione, ac permutatione bonorum Eccleſiæ Patronalis, requiratur conſenſus Patroni? pag. 84.

CASUS

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

22 Patronus an poſſit prohibere, ne ab alio ponatur ſcamnum, aut ſedile, nè introducatur Confraternitas, & nè apponantur inſignia, & arma in propria Eccleſia Patronali? pag. 89.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

23 Patronus an habeat Jus prohibendi, nè ab aliis excaventur Sepulchra in Eccleſia Patronali? pag. 93.

CASVS IX.

ARGUMENTUM.

24 Parochus an poſſit exercere in Eccleſia Patronali Jura, ſeu functiones tam Parochiales, quàm non Parochiales ad ſui libitum invito Patrono, vel potius exercitium functionum non Parochialium ſpectet ad Rectorem Eccleſiæ Patronalis; Electio Diaconi, & Subdiaconi pro celebratione Miſſæ ſolemnis in Eccleſia Patronali, ad quem ſpectet? pag. 96.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

25 An Patronus pro defenſione Eccleſiæ Patronalis teneatur litem ſuſtinere propriis expenſis, ſeu potius ex redditibus Eccleſiæ, & in caſu ſuccumbentiæ, an teneatur ad refectionem expenſarum ipſe, vel potiùs Eccleſia? Et an Rectores Eccleſiarum de Jurepatronatus poſſint inire confœderationem inter ſe pro ſuſtinendis litibus, ac tuendis juribus earumdem Eccleſiarum? pag. 110.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

26 Rector Eccleſiæ Patronalis, ſi deficiat in reparatione Ecelcſiæ minantis ruinam, ſi damnificet, diſſipet, & dilapidet bona Eccleſiæ, an Patronus poſſit inſtare in judicio pro condemnatione ejuſdem Rectoris ad damna, & ad alias pœnas à jure ſtatutas? pag. 119.

CASUS XII.

A[illegible]UMENTUM.

27 Mulier ex [illegible]datione, dotatione, aut con[illegible]ctione Eccleſiæ poteſt acquirer[illegible]ſpatronatus? pag. 125.

C[illegible]US XIII.

A[illegible]UMENTUM.

28 Judæus, Pag[illegible]us, Infidelis, Hæreticus, illeg[illegible]nus, an poſſint acquirere Juſpa[illegible]natus, & per quod delictum h[illegible]mittatur. pag. 126.

CANON V.

Iſte Canon cõcedit Fundatori Eccleſiæ jus prӕſentandi.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

29 An, & quando Patronus poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum? pag. 131.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

30 Ad effectum præſentandi non ſufficit, quod Procurator exhibeat mandatum procuræ intrà terminum juris, niſi intrà eumdem terminum reducat illud ad actum. pag. 132.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

31 Ingrediente Patrono Religionem, & ibi ſolemniter profitente, an Religio poſſit obtinere, & exercere Juſpatronatus ex perſona Patroni profeſſi, ei competens jure ſanguinis, & quatenùs poſſit exercere Juſpatronatus, an Superior Religionis, aut Monaſterii poſſit præſentare abſque conſenſu Capituli, ſeu aliorum Religioſorum ejuſdem Monaſterii? pag. 139.

CA-

INDEX

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

32 Patronus, qui poſt datum mandatum procuræ ad præſentandum, donat alicui Juſpatronatus, per hujuſmodi donationem non cenſetur revocare mandatum procuræ. pag.158.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

33 Præſentatio facta cum pactis,& con. ditionibus contrariis diſpoſitioni juris eſt illicita, & ſimoniaca. Renunciatio facta in manibus Patro. ni Laici eſt nulla. pag.158.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

34 Spectante Jurepatr[illegible]atus ad Communitatem, à qui[illegible]s fieri debeat præſentatio? pag.160.

CASU[illegible] VII.

ARGUME[illegible]M.

35 Ad validitatem pr[illegible]ationis ſpectantis ad Comi[illegible]atem, quæ requirantur? pag.165.

CASU[illegible] VIII.

ARGUME[illegible]UM.

36 An poſſeſſio digni[illegible], cui eſt annexum Juſpatrona[illegible] malitiosè impedita, habeatu[illegible]ro capta in ordine ad præſenta[illegible]dum? pag.177.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

37 Uno ex Patronis non præſentante, cæteris præſentantibus vox illius, favore cujus augeatur. pag.178.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

39 Ad validam præſentationem perſonæ ad dignitates in Cathedralibus, aut Collegiatis, quid requiritur? Et de requiſitis in promovendo ad hujuſmodi dignitates. pag.181.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

40 An Patronus poſſit præſentare ad beneficium vacans eum, qui eſt irregularis ex homicidio. Et varia de irregularitate hìc pertractantur? pag.186.

CASUS XII.

ARGUMENTUM.

41 Præſentatio Eunuchi, ſeu Caſtrati ad Beneficium, an ſit valida; Et qui poſſint, & qui non poſſint præſentari ad Beneficia de Jurepatronatus? pag.199.

CASUS XIII.

ARGUMENTUM.

42 Præſentatio facta de Laico eſt nulla, etiamſi Laicus petat poſtea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præſentationis. pag.201.

CASUS XIV.

ARGUMENTUM.

43 Præſentatio facta de Regulari ad Eccleſiam, ſeu Beneficium Sæculare, an ſit nulla. pag.214.

CASUS XV.

ARGUMENTUM.

44 Stante Privilegio Pontificis, quod Beneficia conferantur ſolis perſonis oriundis alicujus Civitatis, & non alienigenis; An in Beneficiis patronatis poſſint alienigenæ præſentari? pag.221.

CASUS XVI.

ARGUMENTUM.

45 An Patronus de conſenſu Epiſcopi poſſit præſentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appoſitas? pag.222.

CASUS XVII.

ARGUMENTUM.

46 Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Parochianorum Parochiæ A an

an præſentatio ad Beneficium facta de eo; qui ſe tranſtulit ad habitandum in dicta Parochia abſque translatione domicilii ſuſtineatur? pag.223.

CASUS XVIII.

ARGUMENTUM.

47 Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Civium alicujus Civitatis, an præſentatio facta de Clerico Territoriali in concurſu Clerici Civitatenſis ſuſtineatur? pag.236.

CASUS XIX.

ARGUMENTUM.

48 In caſu, quo Juſpatronatus ſpectet ad infantem, & pupillum; Præſentatio, ad quem ſpectet? p.244

CASUS XX.

ARGUMENTUM.

49 Patronus an poſſit præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum ſimpliciter tonſuratum, & qui non ſit nec in ſacris, nec in minoribus ordinibus conſtitutus? p.245.

CASUS XXI.

ARGUMENTUM.

50 In quibus caſibus valida ſit Inſtitutio factaab Ordinario abſque præſentatione. pag.249.

CANON VI.

Iſte Canon diſponit, quod Epiſcopus, invito Patrono, non poſſit de Eccleſia ſimplici facere Monaſterium, ſeu Eccleſiam Collegiatam.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

51 Eccleſia ut ſit, & dicatur Collegiata, quid requiratur? pag.251.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

52 Cappellania an,& quandoerigi poſſit in titulum beneficii, & erecta in titulum beneficii, an Cappellanus indigeat nova præſentatione ad effectum retinendi illam ſic erectam, & commutatam in beneficium Eccleſiaſticum? Et an fieri poſſit præſentatio ad beneficium erigendum? pag.252.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

53 Cappellania erecta in beneficium Eccleſiaſticum ab Ordinario, an ad inſtantiam Fundatoris aſſerentis, poſt dictam erectionem, ſe non habuiſſe intentionem fundandi Beneficium Eccleſiaſticum poſſit reddi, & reſtitui in Cappellaniam merè Laicalem? pag.259.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

54 Patronus an, & in quibus caſibus poſſit inſtare apud Superiorem pro translatione Cappellaniæ merè Laicalis de loco ad locum? pag.261.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

55 Epiſcopus an poſſit erigere novum Canonicatum ex fructibus ſuper excreſcentibus in Eccleſia Collegiata de Jurepatronatus Laicali abſque conſenſu Patroni; Et an Patrono reſpectu Canonicatus noviter erecti competere poſſit Juſpatronatus, & hoc, cujus naturæ erit Eccleſiaſticæ, ne, an Laicalis? pag.263.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

56 Erecto novo Canonicatu in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata, cum admiſſione novi Canonici ad ſtallum in choro, vocem in capitulo, & diſtributiones ordinarias, & cum reſervatione Juriſpatronatus an huic debeantur diſtributiones tam ordinariæ, quàm extraordinariæ, itaut Patronus inſtare poſſit apud capitulum, ut ejus præſentato, & inſtituto in dicto Canonicatu concedantur etiam diſtributiones extraordinariæ? pag.269.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

57 Rector beneficii Patronalis, an poſſit repudiare legatum factum favo-

vore ejuſdem beneficii abſque conſenſu Patroni, & an fundans Cappellaniam aſſignando pro ejus dote certa bona, & ſub certo modo, hoc non ſervato poſſit ejuſdem Cappellaniæ fundationem revocare? pag.277.

CANON VII.

Iſte Canon diſponit, quod juſpatronatus titulo permutationis in alium transferri poſſit.

CASUS UNICUS.

ARGUMENTUM.

58 Juſpatronatus Gentilitium an permutari poſſit cum Jurepatronatus hæreditario, & an in permutatione juriumpatronatus neceſſarius ſit conſenſus, ſive auctoritas legitimi Superioris? pag.290.

INDEX CANONUM,

Qui in Opere continentur.

Primus numerus Partem, ſecundus paginam ſignificat.

A

AD exequendum. Pius V. conſt. 47. VI. 290.
Ad Sacram. Nicol. V. conſt. 1. VI. 233.
Apoſtolicæ Sedis. Pius V. conſt. 38. VI. 284.

C

Cameræ noſtræ. Sixt. V. conſt. 33. VI. 285.
Conſuluit. De Jurepat. II. 135.
Conſultationibus. De Jurepat. II. 441.
Cum ab Apoſtolica. Innoc. VIII. conſt. 5. VI 242.
Cum Adoleſcentium. Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 18. V. 112.
Cum autem de Jurepat. II. 153.
Cum dilectus de Jurepat. II. 601.
Cum ex Apoſtolatus officio. Paul. IV. conſtit. 19. VI. 262.
Cum illud Concil. Trident. ſeſſ. 21. cap. 7. V. 90.
Cum Laici de Jurepat. II. 135.
Cum propter de Jurepat. II. 372.
Cum ſæculum de Jurepat. II. 228.
Cura Paſtoralis de Jurepat. II. 284.
Cum ſingulorum. Sixt. V. conſt. 105. VI. 338.

D

Decernimus 16. q. 7. I. 130.
De Jure de Jurepat. II. 209.

E

Eam te. De Jurepat. II. 372.
Et ſi omnibus. Pius V. conſt. 139. VI. 291.
Ex inſunuatione. De Jurepat. II. 284.
Ex literis. De Jurepat. II. 227.
Expedit. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 18. V. 162.

F

Filiis. 16. q. 7. I. 55.
Frigentius. 16. q. 7. I. 4.

H

Humano vix judicio. Gregor. XIII. conſtit. 85. VI. 316.

I

Illud. De Jurepat. II. 283.
In Eccleſiis. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 15. V. 143.
In pluribus. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 14. V. 140.
In Sacroſancto. Sixt. V. conſt. 64. VI. 333.
Item cupiens. Clem. XI. Regul. 9. Cancell. VI. 365.
Item reſervavit. Clem. XI. Regul. 2. Cancell. VI. 300.
Item ſtatuit. Clem. XI. Regul. 36. Cancell. VI. 387.
Item voluit. Clem. XI. Regul. 42. Cancell. VI. 390.

M

Magnam. Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 11. V. 226.
Monaſterium 16. q. 7. I. 251.

N

Nemini. 16. q. 7. I. 289.
Nemo. Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 12. V. 82.
Nobis. De Jurepat. II. 575.
Non licet. Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 13. V. 87.

Nullus. De Jurepat. II. 284.

O

Onus Apoſtolicæ. Gregor. XIV. conſtit. *6.* VI. 342.

P

Paſtoralis. De Jurepat. II. 153.
Patriarchæ. Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 3. V. 132.
Per latum de Jurepat. II. 1.
Per noſtras de Jurepat. II. 598.
Piæ mentis. 16. q. 7. I. 4.
Plures. Clement. 2. de Jurepat. IV. 36.
Poſtulaſti. De Jurepat. II. 603.
Poſtquam. Paul. IV. conſt. 14. VI. 257.
Præſentati. Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 13. V. 73.
Præterea. De Jurepat. II. 135.
Præterea, il 2. de Jurepat. II. 478.

Q

Quanta. Pius V. conſt. 58. VI. 315.
Querimoniam. De Jurepat. II. 332.
Quæcumque. De Jurepat II. 1.
Quicumque. 16. q. 7. I. 16.
Quia Clerici. De Jurepat. II. 209.
Quia refrigeſcente. Gregor. IX. conſtit. 7. VI. 228.
Quod autem. De Iurepat. II. 153.
Quoniam. De Jurepat. II. 111.

R

Ratio poſtulat. Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. V. 183.
Relatum de Jurepat. II. 136.
Romanum Pontificem. Pius IV. conſtit. 85. VI. 263.

S

Sanctiſſimus. Hadrian. VI. conſt. 33. VI. 244.
Sanctiſſimus. Paul. III. conſt. 3. VI. 249.
Sanctiſſimus. Jul. III. conſt. 21. VI. 250.
Sanctiſſimus. Pius V. conſt. 55. VI. 300.
Si cunctas. Sixt. V. conſt. 19. VI. 331.
Sicuti legitima. Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9. V. 204.
Significaſti. De Jurepat. II. 416.
Si Laicus de Jurepat. in 6. III. 1.
Si quem. Concil. Trident. ſeſſ. 22. cap 11. V. 99.
Si verò. De Jurepat. II. 372.
Speculatores. Innoc. XII. conſt. 44. VI. 345.
Suggeſtum. De Jurepat. II. 285.

T

Tranſmiſſæ. De Jurepat. II. 136.

V

Ut conſtitutio. Clement. 1. de Jurepatron. IV. 27.

INDEX

INDEX

Textuum, & Gloſſarum materiam Juriſpatronatus concernentium, quæ extra Titulum Juriſpatronatus in corpore Juris vagantur, & in hoc Opere per extenſum referuntur.

Prior numerus Partem, Secundus Paginam, Tertius numerum marginalem indicat.

ADmonet *Conſt. Clementis VII. la* 41. §. 2. *Bullar. nov. tom.* 1. VI. 234. in Coment.

Clement. unic. *de ſupplen. neglig. Prælat. verb. Sæcularibus*. I. 214. 1.

Clement. 1. §. *Præſentatos de exceſſ. Prælat.* II. 122. 9.

Cum Bertoldus *de ſent. & re judic.* II. 240. 1.

Cum & plantare §. *in Eccleſiis de Privileg.* II. 250. 13.

Cum dilecta *de conceſſ. Præben.* II. 416. in Comment.

Cum vos *de offic. Ordinarii*. II. 435. 13.

De Monachis *de Præben. & dignitat.* IV. 29. in Comment.

Durum nimis *conſtit. Divi Pii V. la* 104. *Bullar. nov. tom.* 2. V. 141. 1.

Ea noſcitur *de his, quæ fiunt à Prælatis*. II. 122. 9.

Eleutherius 18. *quæſt.* 2. II. 478. in Comment.

Etſi Capitulum *de inſtit. in 6.* V. 89. 5.

Extirpandæ *de Præben. & dignit.* IV. 29. in Comment.

Gloſſ. in cap. final. *de elect. in 6. verb. Electione*. II. 157. 11.

Gloſſ. in Canon. neminem *diſtinct.* 70. *verb. Sive Proceſſionis*. II. 182. 5.

Gloſſ. in Clement. Paſtoralis verb. Subjectæ *de ſent. & re judic.* II. 244. 1.

Gloſſ. in Can. filiis 16. quæſt. 7. *verb. Propinquis*. II. 245. 4.

Gloſſ. in cap. 2. verb. Collatio *de Præben. in 6.* VI. 381. 1.

Gravis *de Cenſ.* II. 478. in Comment.

In quibuſdam *de pœn.* II. 245. 6.

In conferendis *conſt. Divi Pii V. la* 33. *Bull. Rom. nov. tom.* 2. V. 165. 1.

Noverint 10. *quæſt.* 1. II. 111. in Comment.

Paſtoralis *de his, quæ fiunt à Prælat.* II. 287. 2.

Paſtoralis *de donat.* II. 287. 4.

Placuit 1. *quæſt.* 2. II. 579. 4.

Presbyteri *de Cappell. Monach. in 6.* II. 332. in Comment.

Præterea il 1. *de tranſact.* II. 212. 5.

Propoſuit *de fil. Presbyt.* II. 604. in Comm.

Quantò *de Judic.* II. 374. 4.

Quærelam *de Elect.* II. 442. in Comment.

Sacroſancta *de electìon.* II. 592. 8.

Si is *de Inſtit. in 6.* I. 247. 5.

Sicut *de ſupplen. neglig. Prælat.* III. 4. 1.

Significaverunt *de Judic.* II. 374. 1.

Significavit *de Teſt. & atteſtationibus*. II. 591. 1.

Super eo *de offic. & poteſt. Judic. Delegat.* II. 375. 7.

Suſcepti *de Præben. & dignit. in 6.* IV. 31. 4.

Veniens *de verbor. Significat. in 6.* II. 250. 13.

INDEX RESOLUTIONUM

SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII

Una cum Votis Auctoris per Diœceſes, quæ in hoc Opere habentur in Cauſis ſpectantibus ad materiam hujus Tractatus.

Primus numerus Partem, Secundus Paginam, Tertius numerum marginalem indicat.

A

ABellinen. Concurſus 28. Feebruarii 1711. V. 170. 14.
Acernen. Vicarii Capitularis 23. Februarii 1709. V. 90. 11.
Alatrina Reductionis Miſſarum 20. Februarii 1712. II. 567. 3.
Alexandrina 18. Martii 1719. VI. 399.
Alexanen. Vicarii Capitularis 17. Decembris 1712. V. 89. 9.
Aliphana Reparationis Cathedralis Eccleſiæ 21. Auguſti 1717. V. 96. 15.
Aliphana Redditionis rationis 17. Decembris 1718. VI. 393.
Amalphitana Canonicatus 10. Aprilis 1717. V. 217. 1.
Amerina Tranſlationis Parochialis 17. Martii 1708. I. 58. 7.
Amarina Subſidiorum dotalium 5. Julii 1710. II. 188. 2.
Ampurien. Quartæ funeralis 6. Junii 1716. II. 270. 9.
Anagnina diſtributionum 27. Maji 1713. II. 521. 3.
Antequexen. in Indiis occidentalibus 22. Aprilis 1719. VI. 409.
Aprutina Irregularitatis 15. Decembris 1708. I. 193. 49.
Aquen. 8. Julii 1719. VI. 415.
Aquilana Unionis, ſeu tranſlationis Parochialium 9. Aprilis 1712. V. 97. 1.
Aquilana Unionis Parochialium 14. Martii 1711. V. 152. 41.
Aquipenden. ſeu Soanen. Permutationis 9. Februarii 1715. I. 86. 13.
Aquipenden. Indulti 18. Martii, & 1. Aprilis 1719. VI. 405.
Aretina Concordiæ 16. Januarii 1712. II. 212. 6.
Ariminen. Commutationis Miſſæ 14. Martii, & 13. Junii 1711 V. 202. 17.
Aſculana Viſitationis 4. Martii 1719. VI. 398.
Aurien. Parochialium 28. Martii 1716. II. 346. 11.
Aurien. Vicarii Curati 18. Maji 1715. II. 347. 12.
Auximana Reſtaurationis Eccleſiæ Parochialis 26. Auguſti 1719. VI. 421.

B

Bayonen., & Pampilonen. Beneplaciti 13. Martii 1717. V. 103. 5.
Balneorigen. Miſſæ Parochialis, & Conventualis 19. Auguſti 1714. II. 536. 18.
Bergomen. Jubilationis 8. Auguſti 1716. II. 528. 29.
Biſuntina 22. Aprilis 1719. VI. 408.
Bononien. Facultatis alienandi 9. Aprilis 1712. II. 575. 1.
Bononien. Celebrationis Miſſarum 1. Junii 1709. II. 517. 16.
Bononien. 5. Junii 1717., & 21. Maji 1718. V. 119. 8.
Bononien. 17. Decembris 1718. V. 134. 3.
Boven. Taxæ Seminarii 12. Januarii 1709. V. 122. 8.
Bracharen. Reductionis onerum 11. Septembris

ptembris 1717. II. 565. 4.
Brictinorien. Exemptionis, & Eleemoſynarum 12. Decembris 1711. II. 264. 6.
Brunduſina Adimplementi 26. Auguſti 1719. VI. 418.
Burgi S. Donnini Miſſæ Conventualis 16. Maji 1716. II. 537. 22.

C

Cajetana 2. Julii 1718. III. 14. 12.
Calaguritana Diſtinctionis Beneficiorum II. 178. 14.
Callien. 4. Martii. 1719. V. 198. 6.
Camerinen. Cappellaniarum 4. Junii 1712. I. 254. 3.
Camerinen. Erectionis Seminarii 15. Martii 1710. V. 122. 14.
Carpentoraten. Oblationum, & Præeminentiarum 6. Junii 1716., & 15. Maji 1717. II. 263. 4.
Caſſanen. 3. Decembris 1718. V. 142. 2.
Caſalen. Commutationis voluntatis 24. Septembris 1718. V. 202. 18.
Caſalen. Reſidentiæ 18. Martii 1719. VI. 401.
Caſertana Indulti 8. Auguſti 1716. II. 358. 11.
Cervien. Translationis piorum onerum 18. Maji 1715. I. 261. 1.
Cæſeneten. Commutationis voluntatis 5. Maji 1708. V. 202. 13.
Civitatis Caſtellanæ 21. Maji 1718. II. 547. 21.
Civitatis Caſtelli 18. Martii 1719. VI. 359. 10.
Collen. Cappellaniæ 12. Decembris 1716. II. 208. 5.
Comen. Jurium Parochialium 9. Junii 1714. I. 102. 15.
Comen. Diſtributionum 6. Maji 1719. VI. 410.
Cracovien. Diſmembrationis fructuum 3. Octobris 1711. I. 266. 8.
Cremonen. Beneficii 6. Junii 1716. II. 165.
Cremonen. Commutationis voluntatis 7. Decembris 1709. V. 202. 14.
Crotonen. Cappellaniæ 30. Januarii 1717. I. 278. 1.
Cuſentina Subſidii dotalis 7. Februarii 1711. V. 201. 4.

D

Derthonen Translationis Cappellaniæ 9. Februarii 1715. I. 262. 1.
Derthonen. Prætenſæ Irregularitatis 17. Junii 1713. I. 196. 6.
Dubia Jubilationum 17. Decembris 1718. V. 137. 21.

E

Æſina Cappellaniæ 22. Aprilis 1719. V. 203.
Æſina Concurſus 1. Decembris 1708. V. 172. 20.
Æſina Translationis Eccleſiæ Parochialis 7. Decembris 1709. V. 98. 9.

F

Fanen. Cappellaniarum 14. Junii 1710. II. 359. 12.
Fanen. Patrimonii ſacri, & Miſſarum 21. Auguſti 1717. VI. 353. 2.
Fanen. 18. Martii 1719. VI. 400.
Faraonen. Reductionis Miſſarum 7. Maji 1718. II. 566. 9.
Feretrana Irregularitatis 5. Maji 1708. I. 193. 46.
Ferrarien. Applicationis Miſſarum 26. Martii 1718. II. 541. 1.
Ferrarien. 18. Martii 1719. VI. 403.
Firmana Cappellaniæ 18. Aprilis 1711. II. 366. 7.
Firmana Sacrarum ſuppellectilium 8. Julii 1713. II. 573. 1.
Florentina 12. Martii 1718. II. 509. 4.
Florentina Juriſpatronatus 24. Januar. 1711. II. 512. 1.
Florentina Præeminentiarum 9. Aprilis 1718. II. 610. 7.
Florentina Miſſarum 20. Februarii, & 5. Martii 1712. II. 564. 1.
Florentina Abolitionis oneris 11. Decembris 1717. V. 197. 4.
Foroſempronien. Prælectionis ad Parochialem 16. Novembris 1709. V. 172. 27.
Frequentina, ſeu Abellien. Erectionis Parochialis 27. Maji 1713. I. 62. 13.

G

Gebennen. Beneplaciti 19. Auguſti 1713. V. 103. 4.

H

Hiſpalen. Nullitatis Ordinis 2. Maji 1716. VI. 355. 3.
Hortana Irregularitatis 15. Junii 1709. I. 194. 52.

I

Januen. Beneplaciti 5. Septembris 1711. V. 102. 2.
Januen. Pii oneris 16. Novembris 1715. II. 508. 46.
Imolen. Conſortii 4. Maji 1715. I. 240. 19.
Imolen. Legati pii 27. Nevembris 1717. II. 190. 10.
Iſclana Parochialis 23. Julii 1718. V. 173. 28.
Iſernien. Canonicatus 22. Februarii 1710. II. 531. 41.

L

Lauden. Funerum 2. Maji 1711. II. 269. 6.
Leodien. Fructuum, & diſtributionum 2. Decembris 1713. II. 522. 5.
Leodien. Indulti 10. Julii 1717. II. 524. 9.
Lucana Juris deferendi Crucem 8. Auguſti 1716. II. 257. 10.
Lunen. Sarzanen. Erectionis Parochialis 16. Julii 1712. I. 61. 10.
Lycien. Unionis 16. Maji 1711. V. 124. 26.

M

Maceraten. Jurium Parochialium 17. Junii 1719. VI. 412.
Magdalunen. 22. Aprilis 1719. VI. 233. 8.
Mantuana Applicationis Sacrificii 19. Novembris 1718. V. 81. 7.
Marianen. Subſidii charitativi 11. Martii 1713. II. 259. 3.
Marſicana Diſpenſationis 9. Junii 1708. I. 127. 9.
Mediolanen. Diſtributionum 4. Februarii 1713. II. 525. 17.
Mediolanen. Unionis 21. Auguſti 1717. V. 152. 44.
Melevitana Seminarii 2. Auguſti 1710. V. 122. 6.
Melevitana Expoſitionis SS. Sacramenti 4. Februarii 1716. VI. 397.
Melevitana Jurium Parochialium 23. Februarii 1715. I. 100. 11.
Melevitana Divinorum Officiorum 29. Januarii 1718. V. 188. 20.
Melevitana 13. Auguſti 1718. VI. 357. 4.
Melphien. Congruæ 27. Junii 1711. IV. 33. 6. & V. 96. 15.
Mileten. Archidiaconatus 24. Aprilis 1717. II. 197. 17.
Monaſterien., ſeu Paderbonen. Legitimitatis 5. Septembris 1716. II. 156. 7.
Monopolitana Concurſus 13. Maji 1713. V. 174. 31.
Montis Peluſii Erectionis Cappellaniæ 12. Maji 1714. I. 261. 5.
Murana Erectionis Canonicatuum 12. Decembris 1711. I. 276. 26.
Mutinen Onerum Miſſarum 25. Junii 1712. II. 570. 3.

N

Narnien. Viſitationis Hoſpitalis 28. Martii 1716. II. 253. 23.
Narnien. Juriſpatronatus 6. Maji 1719. VI. 412.
Nazarena Electionis Vicarii Capitularis 11. Septembris 1717. V. 90. 11.
Neapolitana prætenſæ ſimoniæ 13. Auguſti 1718. VI. 282.
Neapolitana, ſeu Vici Equen. Ordinationis 12. Martii 1718. VI. 354. 3.
Nepeſina Procurationis, & exactionum 3. Decembris 1712., & 27. Maji 1713. II. 261. 16.
Nepeſina Canonicatus 4. Februarii 1719. V. 138. 1.
Novarien. Prætenſæ Irregularitatis 16. Julii 1712. I. 195. 55.
Novarien. Doctoratus 8. Auguſti 1716. II. 573. 5.
Nullius, ſeu Brittinorien., & Policaſtren. 21. Januarii 1719. VI. 394.
Nullius, ſeu S. Severini Juriſdictionis 4. Februarii, & 17. Junii 1719. VI. 395.

O

Oppiden. Contributionis 16. Novembris 1715. V. 122. 12.
Ordinis Capuccinorum, ſeu Senogallien. Ordinationis 10. Januarii 1711. VI. 355. 4.
Ordinis S. Franciſci 18. Martii 1719. VI. 406.

Pader-

P

Paderbonen. Participationis 12. Novem-1712. I. 276. 23.
Parmen. Diſpenſationis 12. Aprilis 1710. V. 197. 5.
Pennen. Beneficii 13. Maji 1713. II. 503. 12.
Pennen. Concurſus 23. Junii 1708. V. 170. 15.
Pientina Laureæ Doctoralis 16. Maji 1716. I. 223. 5.
Piſtorien. Canonicatus 1. Aprilis 1713. II. 556. 6.
Placentina Erectionis Canonicatus 16. Januarii 1712. I. 276. 25.
Placentina Commutationis voluntatis 27. Januarii 1714. I. 263. 4.
Polignanen Diſpenſationis 19. Junii 1717. II. 358. 11.
Pragen. Juriſdictionis 14. Januarii, & 9. Junii 1708. IV. 35. 18.

R

Raguſina Delationis Crucis, & Cenſurarum 26. Martii 1711. II. 257. 8.
Ratisbonen. Juris pręſentandi 19. Maji 1708. I. 215. 7.
Ratisbonen. Parochialis 27. Novembris 1717. II. 368. 7.
Ratisbonen. Juris deputandi Vicarium 29. Julii 1713. II. 343.
Reatina Cathedratici, & Decimarum 8. Julii 1713. II. 259. 5.
Regien. Diſpenſationis 24. Maji 1710. V. 202. 15.
Regien. 5. Auguſti 1719. VI. 414.
Regien. 5. Auguſti 1719. VI. 417.
Ripana Confraternitatis 30. Martii 1715. II. 265. 12.
Romana Cappellaniarum 1. Decemb. 1708. I. 215. 7.
Romana Nominationis ad Canonicatum 27. Auguſti 1712. I. 159.
Romana Cappellaniarum 3. Decembris 1712. II. 557.
Romana Reductionis Miſſarum 3. Decembris 1712. II. 570. 1.
Romana Oneris Miſſarum 20. Februarii 1712. II. 515. 1.
Romana Jubilationis 6. Auguſti 1712. II. 527. 26.
Romana Subſidiorum dotalium 9. Junii 1714. II. 188. 4.
Romana, ſeu Januen. Legati 13. Martii 1717. II. 188. 7.
Romana Eleemoſynæ Miſſarum 5. Septembris 1716. II. 144. 2.
Romana Legati 23. Julii 1718. III. 16. 6.
Romana, ſeu Nonantulana 11. Septembris 1717. V. 117. 1.
Romana Cappellaniæ 4. Februarii 1719. V. 139. 3.
Romana, ſeu Sabinen. Subſidii dotalis 24. Aprilis 1717. V. 201. 6
Romana Dotium 24. Septembris 1718. V. 201. 6. 19.
Romana Cappellaniæ 14. Junii 1710. V. 202. 16.
Romana ſeu Sipontina 23. Julii 1718. VI. 352. 7.
Romana Præpoſituræ 1. Aprilis 1719. VI. 342. 5.
Romana 21. Maji 1718. VI. 356. 5.
Ruben. Juris funerandi 29. Julii 1713. II. 268. 4.

S

Salamantina Beneplaciti 2. Maji 1716. I. 113. 9.
Salisburgen. Reſidentiæ 4. Februarii 1713. II. 519. 1.
Salisburgen. Commutationis voluntatis 1. Junii 1715. V. 201. 5.
Sanctæ Agathæ Gothorum diviſionis 15. Junii 1709. IV. 49, 3.
Sanctæ Crucis de la Sierra in Indiis Occidentalibus 8. Julii 1719. VI. 416.
Sarnen. Jurium Parochialium 15. Januarii 1718. V. 148. 15.
Senen. Suppreſſionis Canonicatuum 8. Auguſti 1711. I. 267. 9.
Senen. Reductionis fructuum Canonicatuum 20. Februarii 1712. II. 567. 1.
Senogallien. Reædificationis Eccleſiarum 23. Aprilis 1712. V. 96. 20.
Senogallien. Cenſuum 2. Julii 1718. V. 104. 10.
Syracuſana Collegiatæ 18. Februarii 1713. V. 84. 8.
Spoletana Parochialitatis 16. Novembris 1715. V. 99. 10.
Spoletana Juris amovendi Curatum 8. Julii 1713. II. 342. 5
Spoletana Cappellaniæ 15. Novemb. 1710. II. 224. 9.
Spoletana Viſitationis 29. Julii 1713. II. 253. 26.

Squillacen. Miſſæ Conventualis, & Comuneriæ 24. Septemb. 1712. II. 535. 10.
Strigonien. 17. Decembris 1718. V. 103. 9.
Sutrina Canonicatus 28. Novembris 1711. II. 554. 3.
Sutrina Juriſdictionis 7. Decembris 1715. II. 252. 21.
Sutrina Oratorii 11. Junii 1718. V. 119. 9.

T

Tarantaſien. 22. Aprilis 1719. VI. 407.
Tarentina Commutationis voluntatis 21. Aprilis 1708. V. 202. 12.
Taurinen. Commutationis voluntatis 3. Auguſti 1715. I. 241. 20.
Theleſina Archipresbyteratus 31. Julii 1717. V. 185. 4.
Tiburtina Cappellaniæ 14. Junii 1710. VI. 359. 9.
Toletana 7. Maji 1718. V. 199. 5.
Triventina Deputationis Coadjutoris II. 606. 6.
Tudertina Funerum 8. Auguſti 1716. II. 268. 2.
Tudertina Cappellaniæ 12. Martii 1718. II. 509. 1.
Tuſculana Miſſæ Conventualis 21. Aprilis 1708. II. 534. 9.
Tuſculana Explicationis verbi Dei 29. Julii 1713. II. 513. 1.

V

Veliterna Cantus 23. Februarii 1715. & 25. Januarii 1716. III. 20. 12.
Veneta Reductionis Miſſarum 4. Februarii 1719. VI. 396.
Vercellen. Reductionis Miſſarum 17. Junii 1713. II. 571. 2.
Vercellen. Beneplaciti 27. Aprilis 1709. II. 229. 9.
Verulana Viſitationis SS. Liminum 21. Januarii 1719. V. 187. 13.
Ugentina Juriſdictionis, & Cenſurarum 16. Martii 1715. II. 249. 9
Vicen. Suppreſſionis, ſeu Reductionis Beneficiorum 28. Martii 1711. V. 150. 25.
Viglevanen. Seminarii 27. Januarii 1714. V. 118. 4.
Ulyſſiponen. Beneplaciti 31. Julii 1717. V. 103. 6.
Ulixbonen. Gradus 30. Martii 1715. II. 563. 4.

COMMENTARIA
IN SINGULOS CANONES
DE JUREPATRONATUS
Qui ſparſim in Corpore Juris Canonici habentur.

APPARATUS
In quo de Origine, Definitione, & Diviſione Jurispatronatus agitur.

SUMMARIUM.

1 *Diſciplinæ ratio optima in rebus obſcuris omnia à ſuis initiis ſub brevitate repetere.*
2 *Auctores, qui de materia Jurispatronatus pertractarunt.*
3 *Juſpatronatus eſt terminus æquivocus.*
4 *Juſpatronatus unde originem habuit.*
5 *Juſpatronatus quid ſit?*
6 *Diviſio animum incitat, mentem præparat, & memoriam reformat.*
7 *Juſpatronatus quotuplex ſit*, & num. 9. & 10.
8 *Juſpatronatus an ſit Eccleſiaſticum, vel Laicale attendenda eſt qualitas perſonæ præſentantis non accidentalis, ſed eſſentialis.*
11 *Juſpatronatus paſſivum competere poteſt alicui dupliciter, ſcilicèt per vocationem directam, & per vocationem mediatam.*

1 CUm optima diſciplinæ ratio ſit in rebus paulò obſcuris omnia à ſuis initiis, & origine ſub brevitate repetere, ut nos docuit *Cajus in l. prima in princip. verſ. Et certè de orig. jur.* Ideò, ut mihi, & non Reipublicæ Literariæ utilis ſim, *Commentaria in ſingulos Canones de Jurepatronatus* acturus operæ pretium duxi Apparatum iſtum efformare, ibique de Juriſpatronatus Origine, Definitione, & Diviſione peragere.

2 Materia hæc Juriſpatronatus in Jure Canonico præcipua, & in Tribunalibus ſatìs frequens plenè agitata reperitur particularibus tractatibus, nempe *Rocchi de Curt.*, *Lambertini*, *Pauli de Cittadin.*, *Viviani*, *Franciſci de Roye*, *Franciſci Florentis*, *Fraſſi de Regio patronatu Indiarum*, *Fontanell.*, *Cardinalis de Luca*, & in brevi Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus ad materiam eſt in lucem daturus Opus quoddam ſatìs celebre, & tanto Viro

ro dignum, cujus titulus erit de *Controverſiis Patronorum* continens centum Allegationes, ſeu Scripturas, vel ad defenſam, vel pro veritate ab eodem promulgatas, quarum triginta circiter Ego ſummavi, & tranſcripſi ſic illo mihi jubente, ut de ejus ſtylo, modo ac facilitate ſcribendi imbuerer.

3 Juſpatronatus igitur terminus eſt æquivocus: primum namque eſt Juſpatronatus Libertorum, quod provenit ex manumiſſione; ſecundum eſt Juſpatronatus reſpectu Advocatorum, qui dicuntur Patroni Cauſarum; tertium eſt Juſpatronatus, quòd ſumitur pro Jure competente in Eccleſiis, quoad Rectoris præſentationem, ut deſumitur ex *Abbat. in Rub. n.* 1. *de jurepatr. Roch. de Curt. eodem tract. in princ. oper. num.* 2.

4 Juſpatronatus ſumptum juxta hanc tertiam ſpeciem, de quo hìc loquimur, prodiit, & originem habuit quinto ſæculo, ut concludenter probat *Franciſcus de Rojie in Prolegomen. ad tit. de jurepat. cap.* 2. ex Epiſtola 12. S. Paulini, qui obiit *an.* 431. & ex Epiſtola 10. *lib.* 2. & Epiſtola 18. *lib.* 3. *Sydonii Apollin.*, qui floruit *an.* 440., ubi reperiuntur nomina, & elogia Fundatorum in eorum Eccleſiis ſolemniter inſcripta; *Ex can.* 10. Concilii Arauſicani circa *annum* 441. ſub Theodoſio juniore, & Valentiniano Tertio Imperatore celebrati, ubi ædificanti Eccleſiam conceditur jus præſentandi his verbis -- *Reſervata ædificatori Epiſcopo hac gratia, ut quos deſiderat Clericos in re ſua videre, ipſos ordinet is, cujus Territorium eſt* -- & teſtatur *Thomaſin. veter., & nov. Eccleſ. diſciplin. p.* 2. *lib.* 1. *cap.* 29. *num.* 10., *& cap.* 30. *num.* 1., *& ſeqq.* Ratio vero, & cauſa finalis introducendi Juſpatronatus fuit non ſolùm, ut Fideles excitarentur ad fundandas, & conſtruendas Eccleſias, ſed etiam gratitudo Eccleſiæ in Fundatores Eccleſiarum, ut nempe ita in perpetuum teſtetur Eccleſia quantum ſuis Fundatoribus debeat, ut tuetur idem *Franciſcus de Rojie, ubi ſupra cap.* 3

5 Definitur autem hujuſmodi Juſpatronatus, *Jus honorificum, oneroſum, & utile alicui competens in Eccleſia pro eo, quòd de Diœceſani conſenſu Eccleſiam fundavit, conſtruxit, vel dotavit ipſe; vel is, à quo cauſam habuit.*

Definitionem hanc explicant *Rocch. de Curt. de jurepat. num.* 4. *Paul. de Citad. eod. tract. p.* 1. *num.* 42. *Vivian. p.* 1. *lib.* 1. *cap.* 2. *per tot.* aſſerentes Juſpatronatus dici *Jus*, quia eſt quid incorporale, & intellectuale, dici *honorificum*, quia Patrono debetur honor in præſentando Rectorem, dici *oneroſum*, quia Patronus tenetur defendere Eccleſiam. Dici *utile*, quia ſi Patronus deveniat ad inopiam, eſt alendus de Bonis Eccleſiæ. Dici *Competens alicui*, ſive fœminæ, ſive maſculo, & etiam Populo, & & Univerſitati, & omni Chriſtiano. *In Eccleſia*, ſive Cathedrali, ſive Collegiata, ſive Seculari, ſive Regulari, cum hac tamen reſtrictione, quod in Eccleſia Cathedrali, & Collegiata, Patronus non habet jus præſentandi Prælatum. Dici *Pro eo, quod de Diœceſani conſenſu Eccleſiam fundavit conſtruxit, & dotavit*, quia ad acquirendum Juſpatronatus aliquo ex his modis requiritur conſenſus Epiſcopi. Dici denique -- *Ipſe, vel is à quo cauſam habuit* ad oſtendendum, quod Juſpatronatus transferri poſſit de uno in alium, quod fit quatuor modis, ſcilicet ſucceſſione, donatione, permutatione, & translatione Univerſitatis, cui ſit annexum Juſpatronatus.

Sed quia diviſio animum incitat, mentem præparat, & memoriam reformat, ut dicit *Gloſſ. in §. Igitur in Verbo eaſdem in fine in procem. inſtit.* Ideo, poſita definitione Juriſpatronatus, procedendum eſt ad ejuſdem diviſionem. Jus ergo Patronatus dividitur primò in Eccleſiaſticum, Laicale, & mixtum. Juſpatronatus Eccleſiaſticum eſt, quod vel de bonis Eccleſiaſticis fundatum, & creatum fuit, vel competit Clerico ratione ſuæ Eccleſiæ. Laicale eſt, quod Laico, ſeu Clerico ratione ſui proprii Patrimonii competit. Mixtum verò eſt, quod partim de bonis Eccleſiaſticis, & partim de Bonis Patrimonialibus fundatum, & creatum fuit.

8 Ad cognoſcendam igitur qualitatem Juriſpatronatus, inſpicienda eſt qualitas perſonæ præſentantis non accidentalis, prout eſt qualitas Clericatus in eo, qui præſentat ratione ſucceſſionis hæreditariæ, vel conſanguinitatis; ſed eſſentialis, & quæ requiritur ad habendum jus præſentandi. Nam ſi requiritur qualitas Eccleſia-

ſiaſtica, Juſpatronatus erit Eccleſiaſticum; Si verò hujuſmodi qualitas non expoſcitur, Juſpatronatus dicitur Laicale. *Rota deciſ.157. num.5. part.7. & deciſ.289. n.11. par.9. recent. & deciſ.189. num.12. coram Pamphil.*

9 Dividitur ſecundò in Familiare, ſeu Gentilitium, Hæreditarium, & mixtum; Hæreditarium eſt, quod tranſit ad quoſcumque hæredes etiam Extraneos. Familiare eſt illud, quod competit tantum illis de Familia. Mixtum verò, quod utramque qualitatem requirit.

10 Dividitur tertiò in paſſivum, & activum. Paſſivum eſt, per quod certi de tali familia ſunt præſentandi. Activum, per quod fit, nè quis beneficium conferat, niſi ad præſentationem talis Perſonæ. *Roch. de Curt. de jurepatr. verb. jus num. 13. Lambertin. eodem tract. lib.1. par. prima quæſt.1. artic.4. Vivian. par.1. lib.1. cap.3. per tot. Garz. de Benefic. par.5. cap.9. num.208. Lotterr. de re beneſic. lib.2. quæſt.10. num.2. & quæſt.11. num.1. & ſeqq. Capon. diſcept.72. num.10. & 74. nu.6. tom.2. & diſcept.364. num.10. & ſeqq.*

11 Juſpatronatus autem paſſivum poteſt duplici modo alicui competere, ſcilicet mediante vocatione aut directa, aut mediata, ſeu indirecta; & quales ſint iſti modi plenè habetur apud Dominum Advocatum Pitonium in dicto ejus Opere *de controv. Patron. alleg.* 1. & dicam infra *Part. II. Can. I. & II. Caſ. IX. nu.19. & 33.*

Præſuppoſita hujuſmodi generali notitia Juriſpatronatus omnino neceſſaria ad intelligentiam eorum, quæ ſunt dicenda; jam deſcendo ad *Commentaria in ſingulos Canones de Jurepatronatus*, qui habentur in Decreto Gratiani, in Decretalibus, Sexto Decretalium, in Clementinis, in Concilio Tridentino, in Regulis Cancellariæ, & in Bullario Romano, quos omnes in unum collegi, & ad verbum hìc tranſcripſi deducendo ex illis varias Concluſiones, eiſque varios Caſus annectendo, ut in uno haberem quidquid à Sacris Canonibus definitur circa hanc materiam.

IN CANONES DE JUREPATRONATUS.

Deſumptos ex Decreto Gratiani 16. quæſt. 7.

COMMENTARIA

PARS PRIMA.

CAN. I.

Gelaſius Papa Senecłiori Epiſcopo.

PIæ mentis amplectenda devotio eſt, quâ ſe Julius Nobis in re Juliana ſui Juris fundaſſe perhibet Eccleſiam, quam &c. Hanc igitur frater chariſſime (ſi ad tuam Diœceſim pertinere non ambigis) ex more convenit dedicari: Collatâ priùs donatione ſolemni, quam Miniſtris Eccleſiæ deſtinaſſe præfati muneris teſtatur oblator. Sciturus ſinè dubio (præter proceſſionis aditum, qui omni Chriſtiano debetur) nihil ibidem ſe proprii Juris habiturum.

CAN. II.

Idem de eodem.

FRigentius verò petitoriâ nobis inſinuatione ſuggeſſit in re ſua, quod Sextilianum vocatur, Baſilicam ſe Sanctorum Michaelis Archangeli, & Martini Confeſſoris pro ſua defenſione fundaſſe: ideo frater chariſſime (ſi ad tuam pertinet Parochiam) benedictionem ſuper memoratæ Baſilicæ, ſolemni devotione, & veneratione impende; nihil tamen ſibi fundator ex hac Baſilica noverit vendicandum, niſi Proceſſionis aditum, qui Chriſtianis omnibus in communi debetur.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus talis communiter deducitur concluſio: Fundans Eccleſiam acquirit in ea Juspatronatus, ſeu Jus honorificentiæ; & eam probant *Abb. Anan. Butr. Fagnan. Gonzal. Barboſ. in cap. Nobis de Jurepatr. Gloſſ. in cap. unico de Jurepatr. in 6. ibique Monac. num.* 15. *Archidiac. num.* 1. quam ſequuntur *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 44. *Ventrigl. in prax. tom.* 2. *annot.* 1. *de Jurepatr.* §. 1. *num.* 3. *Rota deciſ.* 221. *num.* 13. *par.* 8. *recent.* & *deciſ.* 163. *num.* 19. *par.* 17. *recent. Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 1. *num.* 10. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 4. *Rota deciſ.* 615. *num.* 2. *par.* 1. *recent.* & *deciſ.* 106. *num.* 6. *coram Coccin.*

1 Ratio eſt, quia fundans Eccleſiam dicitur quaſi Pater, quia deducit Eccleſiam de non eſſe ad eſſe, juxta Doctores relatos à *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 2. *num.* 9. Sed filius debet reverentiam, & honorem Patri, ita & Rector Eccleſiæ repræſentans ipſam Eccleſiam quaſi filiam illius, qui eam fundavit, debet honorare Fundatorem præ cæteris aliis. Ratio etiam ulterior eſt, quia concedente Rectore Eccleſiæ hujuſmodi honorem Fundatori præ cæteris aliis, ſic alliciuntur
2 fideles ad fundandas Eccleſias. *Argumentum Text. in cap.* 3. *de Jurepatr.* Virtutis enim uberrimum alimentum eſt honos, *Valer. Maxim. lib.* 2. *cap.* 6. *tit. de Inſtit. Antiq.*

Et ſic eodem ferè motu excitati videntur Patroni ad fundandas Eccleſias, quo impulſi, qui apud Romanos operibus publicis renovandis, & perficiendis impenſas præbebant, ut nomina ſua fronti (ita edicente Imperatore) inſcribi curarent, ut patet ex *l. ultim. de oper. public.* vel qui ludis publicis inſtituendis pecunias erogabant, ut hæredes ſuos ludorum exhibitioni tanquam Agonothetas præeſſe mandarent. *Pinzon. de Benef. Eccleſ. cap.* 4. §. 1. *num.* 4.

Quoad hanc concluſionem ſequentes examinantur Caſus.

ARGUMENTUM.

Qui, & quot honores, ſeu præeminentiæ competant Patrono in Eccleſia Patronali?

SUMMARIUM.

1 *Honor eſt maximum Bonorum exteriorum.*

2 *Rector occurrere debet Fundatori venienti ad Eccleſiam, ſed limita*, ut nu. 3.

4 *Patrono aſſignari debet ſcamnum in Eccleſia Patronali, necnon ejus hæredibus, & quid ſi plures eſſent hæredes.*

5 *Fundatori aſſignanda eſt Sedes non intrà, ſed extra Chorum, ſeu Presbyterium Eccleſiæ*; Sed limita ut num. 6. & 7.

8 *Rector præſtare debet primo loco Candelam Fundatori in die Purificationis, Palmæ ramum, Aquam, & Carbones Benedictos, & Cinerem*; Sed limita, ut num. 9.

10 *Rector non poteſt vocare Fundatorem in jus ſinè venia.*

11 *Fundator poteſt apponere inſignia, & inſcri-*

ſcriptiones in Eccleſia Patronali; Sed limita, ut num. 12.

13 *Rector Eccleſiæ an teneatur facere in Miſſa commemorationem ſpecialem pro Anima Fundatoris.*

14 *Magis ſunt honorandi, qui Beneficia contulerunt, quàm qui conferre queunt.*

15 *Patronis non licet in ſuo ſervitio Canonicos Eccleſiarum Collegiatarum retinere.*

CASUS I.

Cum celebraretur Feſtivitas cujuſdam Sancti Titularis in Eccleſia A. Fundator pergens ad illam, ſupradictorum *Canonum* diſpoſitioni innixus varios, & quamplures honores ab ejus Rectore ſibi præſtari intendebat, quos cum ei contenderet Rector, quæritur in hoc Caſu, quid Juris?

Honor eſt propriè Reverentia, & Dignitas, quæ quavis ex cauſa alicui exhi-
1 betur; & cùm ſit maximum bonorum exteriorum, juxta *Ariſt. lib. 4. Eth.* & nulla voluptas humana videatùr ad Divinam accedere propiùs, quàm ea delectatio, quæ ex honoribus percipitur, ut teſtatur *Xenoph. in Cyrop.* jure meritò Fundator Eccleſiæ actione ſupradictorum Canonum jus honorificentiæ ei concedentium exigere poteſt ab ejuſdem Eccleſiæ Rectore honores.

Qui verò, & quot honores præſtari debeant à Rectore Fundatori Eccleſiæ; Doctores hìc quamplures eſſe teſtantur.

2 Primò enim Fundatori venienti ad Eccleſiam Rector unà cum Clericis occurrere debet uſque ad ambitum Januæ,
3 dummodò ſit Rex, aut Princeps, ſecus ſi fundans ſit perſona privata, ut limitat *Abb. in cap. nobis de jurepatr. in 2. Column. in verb. ſed quia, ibique Butr. num. 21. Anan. num. 9. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 4.*

4 Deinde aſſignare ei debet primum locum in ſeſſionibus, & proceſſionibus, & ei concedere ſcamnum in nobili loco Eccleſiæ præ cæteris, quod jus retinendi ſcamnum, ſi eſſent plures hæredes Patroni, omnibus inſolidum eis competeret; licèt enim jus ſedendi, quoad ejus ſubſtantiam ſit individuum, quoad ejus tamen fructum, nempe commoditatem ſedendi eſt dividuum, & dividi poteſt inter plures cohæredes: *Cæſar de Graſſ. deciſ. 170. numer. 3. de jurepatr. Rota deciſ. 112. num. 3. coram Coccin.* Et ſi Scamnum eſſet adeò anguſtum, ut omnes cohæredes minimè caperet, ſedendi commoditas inter eos alternis vicibus dividi deberet *per Text. in l. Ruſticorum §. Aquæductus ff. de ſervit. Ruſtic.* & alios quos refert *Altograd. contr. 85. num. 29. tom. 2.*

5 Sed tamen ſi Eccleſia ſit Cathedralis, aut Collegiata Sedes Fundatoris non intrà, ſed extra Chorum, ſeu Presbyterium, & Sacrarium in dignori loco eſt collocanda, maximè ſi Fundator ſit Fœmina, quæ arcetur à Choro, & Presbyterio ratione honeſtatis in Eccleſia ſervandæ. *Pignatell. conſ. 3. numer. 7. tom. 3. & conſult. 16. numer. 4. tom. 4. R. P. D. Petra in ſuis Comment. Conſt. 7. Greg. IX. tom. 2. pag. 544. numer. 55. & ſeqq. Rota in Valentina Cappellæ. 5. Martii 1599. coram bon. mem. Juſto, quam allegat. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 13. num. 23.*

6 Quòd tamen limitarem in caſu, quo Fundator eſſet Clericus, ſeu Perſona Eccleſiaſtica, quia ſi fundator ſit Clericus, non eſt cur non poſſit habere Sedem intrà Chorum, ſeu Presbyterium, dum *Text. in cap. Ut Laici de Vita, & honeſtate Cleric.* ſolùm prohibet Laicos ſedere inter Clericos, *ibique Gloſſ. Abb. Anan. num. 1. Butrius num. 1. Gonzalez num. 8. Barboſ. num. 2.* Et quidem optimâ ratione, dum congruum non eſt, ut Homines diſparis profeſſionis, vel habitûs ſocientur ſimul, *Gloſſ. in Clement. 1. de Elect. Verb. Cum rationis.*

7 Sed quid ſi Fundator ſit Clericus conjugatus, an poſſit habere Sedem intrà Chorum, ſeu Presbyterium? Et affirmativè crederem reſpondendum, dummodò incedat cum Habitu, & Tonſura, quia juxta *Text. in cap. Si qui 32. diſtinct.* Clerici conjugati debent vigilare in pſalmis dicendis; ergo eis permittitur cantare cum Clericis, & ſtare inter pſallentes. Nec ſupradictus Textus prohibens Laicos ſedere inter Clericos comprehendere videtur Clericos conjugatos; quia iſti non ſunt purè Laici, ſed quoddam genus, ſeu quæ-

quædam ſpecies mixta , & in materia odioſa non veniunt nomine Laicorum , ut expreſsè docet *Abb. in dicto Cap. Ut Laici num. 6.* quamvis *Butrius* contrarium ſentiat ibi *num.* 1.

1 Debet etiam Rector honorare Fundatorem præ cæteris Laicis in Pace , & in Turribulo , eique præſtare debet primo loco inter Seculares candelam in die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis ; Palmæ ramum in Dominica Palmarum ; Aquam , & Carbones Benedictos in die Sabbati majoris Hebdomadæ ; Cinerem in primo die Quadrageſimæ juxta *Ventrigl. in prax. For. Eccleſ. Annot.* 1. *de jurepatr.* §. 4. *num.* 8. Eique priùs offerendus eſt Panis Benedictus . *Pinſon. de Beneſic. Eccleſiaſt. cap.* 4. §. 3. *num.* 1.

9 Quod tamen limitandum eſt in concurſu Domini Temporalis illius Loci , ubi fundata eſt Eccleſia , aut Epiſcopi . Si enim in Eccleſia aſſiſterent functionibus Eccleſiaſticis Dominus Temporalis , Epiſcopus , & Fundator hic non deberet præferri illis , quoad honores , ut notat *Fagnan. in cap. Nobis de jurepatr. Pignattell. Conſult.* 81. *num.* 42. *tom.* 9.

10 Item Rector Eccleſiæ debet talem honorem Fundatori , ut non poſſit illum vocare in jus ſinè venia ; nec contra eum machinari , tum propter rationem naturalem , quod benefacienti benefacere debemus, tum quia Patronus Eccleſiæ habet maximam ſimilitudinem cum Patrono Liberti ; ſed Libertus non poteſt vocare in jus Patronum ſinè venia ; ergo nec etiam Eccleſia , ſeu ejus Rector *Paulus de Cittadin. de jurepatr. par.6. art. 6. verſ. ſecundò debetur honor* .

11 Honorandus eſt etiam Patronus in appoſitione Inſignium , & inſcriptionis in Cappella , vel Eccleſia Patronali , dum-
12 modo hujuſmodi ſtemmata gentilitia ſint intrà ſphæram honeſtatis Eccleſiæ accommodatæ . *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 38. *R. P. D. Petra in ſuis Comment. Conſtit.* 7. *Greg. IX. tom.* 2. *pag.* 543. *n.* 48. & dummodo ſit deſcendens à Fundatore, ſi enim ſit Patronus Extraneus non poteſt apponere Inſignia ſua *Tuſch. Concluſ. jur. concluſ.* 600. *num.* 19. *littera I. Paſcucc. in Compend. Pignatell. de Armis Gentilitiis ad conſult.* 26. *tom.* 1.

Inſignia autem , & Inſcriptiones amoveri , ſeu deleri non poſſunt ab Eccleſia abſque conſenſu Patroni , itaut Rector , ſeu Adminiſtrator Eccleſiæ delens , ſeu amovens dicta Inſignia ſinè licentia Patroni puniri debeat arbitrio Judicis . Immo nec Epiſcopus poteſt ea auferre, niſi graviſſima cauſa id poſtulet , etiamſi familia eſſet extincta . *Antonell. de Regim. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 31. *Tondut. quæſt. Beneſ. cap.* 37. *num.* 12. *Lambertin. de jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *num.* 7.

Sed Patronis Collegiatarum , aut Dominis Temporalibus Locorum non convenit , quòd quotieſcumque ad illas accedunt, audiendi causâ Divina Officia, quando dicitur Confeſſio , & decantantur Kyrie , Gloria, Credo , Sanctus , Agnus Dei, Magnificat , Clerici , & Canonici cum apparatu accedant ad locum , ubi dicti Patroni, & eorum familia ſedent, & quod, priùs factâ profundâ inclinatione, recitent illis ibidem dictas orationes , & iterum facta inclinatione revertantur ad Chorum; cum hujuſmodi actus non conveniant, niſi Epiſcopo , excepto incenſo , & pace, quæ danda ſunt dictis Patronis , & Dominis per eoſdem Miniſtros , qui ea dant Canonicis , vel Epiſcopo , ſi adeſſent , ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Seguntina Auguſti* 1587. *lib.* 5. *par.* 24.

13 Quæri hic poteſt , an Rector Eccleſiæ debeat talem honorem Fundatori, ut quotidie teneatur facere in Miſſa commemorationem ſpecialem pro ejus Anima . Et in hoc diſtinguendum eſt , aut Fundator in limine Fundationis non injunxit hujuſmodi onus , & in hoc caſu Rector non tenetur facere commemorationem ſpecialem pro Anima Fundatoris quotidie ; ſed juſtum , & laudabile erit , ſi facit pro ea commemorationem generalem , ut vult *Lud. Rom. in conſ.* 339. aut illud onus injunxit in limine fundationis, ſicuti poteſt ex *Text. in cap. Significatum de Præbend.* & in hoc caſu tenebitur , dum voluntas , & diſpoſitio Fundatoris eſt ſervanda , cùm jus non reſiſtat *L. Non aliter. ff. de Legat.* 3.

Sed contra hæc objici poteſt . Supradicti Canones ſolùm concedunt Fundatori illum honorem , qui debetur omni Chri-

Chriſtiano; ſed ſupradicti Honores, non debentur omni Chriſtiano; Ergo iſti *Canones* non concedunt ſupradictos honores Fundatori. Reſpondetur enim, *Canones* hos concedere illum honorem Fundatori, qui debetur omni Chriſtiano non ſimpliciter, & abſolutè, ſed cum addito ſcilicet *Patrono*, ut ſunt honores ſupradicti. Rectum enim eſt, ut cum honor ſit benefactivæ Gloriæ indicium magìs honorentur, qui beneficia contulerunt, deinde qui conferre queunt. *Ariſt. lib. 1. Rhet. ad Theodect.*

15 Non debetur tamen Patrono talis honor, ut ſcilicet in ſuo ſervitio retinere poſſit Canonicos Eccleſiarum Collegiatarum de Jurepatronatus, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii in una *Seguntina* 20. *Febr.* 1593. *lib.* 7. *pag.* 93. niſi in limine Fundationis hoc ſibi reſervaverit; ſicuti poteſt, ut dicam infra *par.* 2. *Can. XXVII.*

Ex quibus omnibus patet opus Fundationis Eccleſiarum, cùm habeat pro præmio honorem, præſtantius eſſe cæteris operibus, dum ut nos docet Ariſtoteles *in l. primo Rhet. cap.* 9. Quorum præmium honor eſt, atque laus longè præſtantiora ſunt, quàm ea, quorum præmium eſt pecunia. Unde de Fundatore Eccleſiarum canere poſſumus, quod olim cecinit Vates ille.

Dum juga montis aper, fluvium dum piſcis amabit.
Dum thimo paſcentur Apes, dum rora cicadæ;
Semper honor, nomenque tuum, laudeſque manebunt.
Virgil. Eclog. 5.

ARGUMENTUM.

Fundans Eccleſiam non acquirit Jus ſepulturæ, niſi illud expreſsè reſervaverit in limine fundationis. Nec defuncto Patrono abſque electione ſepulturæ Eccleſia Patronalis poteſt prætendere Jus tumulandi illius Cadaver.

SUMMARIUM.

1 *Sepulcrum numeratur ab Ariſtotile inter partes honoris.*
2 *Fundans Eccleſiam non acquirit in ea jus ſepulturæ, niſi in limine fundationis hoc ſibi reſervaverit?* & num 6. ſed limita, ut num. 7.
3 *Jus ſepulturæ quid ſit?*
4 *Jus ſepulchri non tranſit ad hæredes extraneos.*
5 *Gloſſæ in cap. Unic. de jurepatr. in. 6. verſic. Item, & in cap. Qui ſentit de reg. jur. verſic. Item eodem libro explicantur*
8 *Fundator non habet jus concedendi ſepulturas, vel Cappellas in Eccleſia Patronali, ſed limita ut ibi.*
9 *Jus ſepeliendi Cadavera Parochianorum decedentium abſque electione ſepulturæ, & abſque ſepulchro majorum ſpectat ad Eccleſiam Parochialem.*
10 *Parochus ſepeliens alienum Parochianum, tenetur reſtituere corpus.*
11 *Jus ſepeliendi proprios Parochianos eſt jus Parochiale.*
12 *Patronus Eccleſiæ Parochialis, cujus eſt Parochianus decedens abſque electione Sepulturæ eſt ſepeliendus in illa.*
13 *Parocho debetur Canonica portio pro funeribus proprii Parochiani, & quare?*
14 *Conſuetudo Sacris Canonibus contraria dicitur corruptela.*
15 *Immemorabilis difficilè probatur, & quæ requirantur ad ejus probationem?*
16 *Proprietas clara abſorbet poſſeſſionem.*
17 *Conſuetudo contra jus commune ad hoc ut ſit valida quid requiritur.*
18 *Vocabulum* Matricis *eſt æquivocum.*
19 *Eccleſia Parochialis debet habere certum Territorium, aliàs non eſſet Parochialis.*

CASUS II.

Fundans Eccleſiam an acquirat unà cum aditu proceſſionis, ſeu jure honorificentiæ jus ſepulturæ cum privativa, nè alii niſi ipſe, & ejus Deſcendentes ſepeliantur in dicta Eccleſia.

Et videtur quod Fundans Eccleſiam ex eo quòd per ſupradictos Canones acquirat jus honorificentiæ, acquirat etiam jus ſepul-

ſepulturæ, ſcilicet Ius, ut ipſe, & ejus Deſcendentes ſepeliantur in ea Eccleſia, & Ius prohibendi, ne alii ſepeliantur in
1 illa, dum ſepulcrum numeratur inter Partes Honoris ab Ariſtotele lib. 1. Rhetor. ad Theodet. cap. 5. ibi: *Honoris Partes ſunt Sacra, memorationes, Decantationes carminum, aut ſolutæ orationis ad laudem recitatio, loci, vel primi conſeſſus, ſepulcra, Imagines, Publici victus. Et gloſſ. in Cap. Unic. de Iurepatr. in 6. verſic. Item, & in Cap. Qui ſentit de regul. Iur. verſic. Item eodem lib.* dicit, quòd Patronus ſit præ cæteris honorandus in ſeſſionibus, & ſepultura.

2 Contrarium tamen verius de Iure eſt, quia Ius ſepulturæ eſt omnino diverſum, & nihil habet commune cum Iurepatronatus, ut docent *Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 11. art. 13. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 4. num. 22. Ventrigl. in prax. For. Eccleſ. Annot. prima de Iurepatr. §. 4. num. 13. Rota deciſ. 163. num. 15. par. 17. recent. & deciſ. 145. num. 8. coram Gregor. & deciſ. 162. num. 17. & ſeq.*
3 *coram Bich.* Ius enim ſepulturæ eſt Ius humandi proprium Cadaver, & ſuorum, & prohibendi, ne alii ſepeliantur in eodem ſepulcro, quod ædificavit de licentia Ordinarii; Ius verò Patronatus eſt Ius honorificum, oneroſum, & utile alicui competens in Eccleſia pro eo, quod illam fundavit, conſtruxit, & dotavit; Ædificare, & conſtruere Eccleſiam tendit ad Cultum
4 Divinum, non ſic ſepultura; Ius Patronatus tranſit ad hæredes extraneos, non verò Ius ſepulcri; Quia quando deficit Progenies illorum, quibus tale Ius competit, extinguitur dictus uſus Sepulturæ, & liberè tranſit ad Eccleſiam; ſicut dicitur de uſufructu extincto illo, cui fuit facta conceſſio *L. pen. Cod. de Uſufruct. Rota in Calaguritana Sepulturæ 17. Maii 1606. coram Coccin.* Ergo ex eo, quòd prædicti Textus concedant Fundanti Eccleſiam Ius patronatus, ſeu Ius honorificentiæ, non proinde concedunt, ei etiam Ius Sepulturæ.

5 Nec obſtant Gloſſæ ſupradictæ, quia imprimis non ſunt veræ Gloſſæ, ſed figurationes Caſuum. Deinde loquuntur de honore Prælationis reſpectu illorum volentium Sepulturam in Eccleſia, quòd ſcilicet Patronus præferri debeat aliis concurrentibus in petitione ſepulturæ. Ut declarat *Rota deciſ. 445. coram Cavaler. num. 5.*

6 Benè verum eſt, quòd poteſt Fundans Eccleſiam in limine fundationis reſervare ſibi, & pro ſuis Deſcendentibus Jus Sepulturæ cum privativa ad alios in illa Eccleſia; & tunc ex tali pactione, & lege conveniet illi Jus ſepulturæ, ut advertit *Vitalin. in Clement. Dudum §. Hujuſmodi num. 10. Archidiacon. in cap. 1. de pact. in 6. num. 6. Lotter. dicto lib. 2. quæſt. 4. numer. 22. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 7. num. 38. Rota deciſ. 308. num. 4.*
7 *par. 4. tom. 1. recent.* Concurrente tamen licentia Epiſcopi, ſive expreſsâ, ſive tacitâ; nam quòd Laici habeant Jus Sepulturæ in Eccleſia, cum tolerentur ſolùm ex gratia, non poſſunt acquirere hujuſmodi Jus Sepulturæ invito Epiſcopo. *Abb. in Cap. Abolendæ de Sepult. num. 5. verſic. Quidquid. ibique Butrius num. 3. Rota deciſ. 222. num. 4. & deciſ. 223. num. 3. par. 1. diverſ.* Et dummodò Sepultura ſub Bradellis, aut propè Altare non fiat. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 7. num. 38.*

8 Multoque minùs Fundator, ſi vigore ſupradictorum Canonum non habet Jus Sepulturæ, poterit ſibi vindicare Jus concedendi Sepulturas, vel Cappellas in Eccleſia Patronali, niſi id Jus ſibi fuerit in in limine fundationis cum conſenſu Epiſcopi legitimè reſervatum, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Seguntina 24. Januarii 1602. lib. 10. pag. 21.*

Et hìc non incongruum duxi annectere ſequentem Caſum, in quo olim Ego ſcripſi, ſcilicet: Defuncto Titio Patrono Eccleſiæ A, abſque electione, & reſervatione Juris Sepulturæ in eadem Eccleſia; hæc prætendebat tumulationem illius Cadaveris, necnon emolumenta funerum ſub prætextu, quod cum ſit ab ipſo Patrono fundata debeat illum in ſinu ſuo recipere, & exercere hunc actum gratitudinis erga illum, à quo habuit eſſe, ad exemplum boni Filii, qui omne debitum gratitudinis, & reverentiæ exercere debet erga proprium Patrem defunctum; & etiam ſub prætextu, quòd ipſa ſit ab immemorabili

rabili in poſſeſſione tumulandi omnes Cives deceedentes ab inteſtato, & abſque electione Sepulturæ, cum ſolutione carolenorum duorum pro quolibet Defuncto; tum etiam eo ſub fundamento, quòd ipſa ſit Matrix; & habeat curam habitualem reſpectu aliarum Eccleſiarum.

Contra quam prætentionem inſurrexit Eccleſia Parochialis B. vindicando dictam tumulationem ad ſe pertinere. Hinc orta lite inter has duas Eccleſias datum fuit dubium: An, & in qua Eccleſia tumulandum ſit Cadaver præfati Patroni, & cuinam competat Jus exigendi emolumenta funerum? Quod reſolvendum dicebam favore Eccleſiæ Parochialis B, licèt non fuerit mihi exhibita in facto ulla circumſtantia militans pro dicta Eccleſia Parochiali B.

9 Clara eſt enim diſpoſitio Juris, quòd decedentibus Parochianis abſque electione Sepulturæ, & abſque ſepulcro majorum, Jus ſepeliendi eorum Cadavera ſpectat ad Eccleſiam Parochialem, à qua tum in vita, tum in articulo mortis cæleſti pabulo Parochiani reficiuntur, ut ſunt Textus clari *in Cap. Dilectus de Cappell. Monach. cap. ex parte, cap. Cum liberum de Sepult. Sperell. deciſ.* 87. *num.* 5. *& deciſ.* 88. *num.* 4. *&* 33. Nec poteſt alia

10 Eccleſia Parochialis, ſeu alius Parochus alienum Parochianum ſepelire, aliàs tranſgrederetur terminos proximi ſui, & Iure cogeretur reſtituere corpus juxta *Textum in cap. primo de Sepultur.* adjuncta *ibi gloſſ. Verb. ne tranſgrediaris*, *& Textu in cap. Ex parte in cap. Cum liberum*

11 *eodem tit.* Quia cum Ius ſepeliendi proprios Parochianos decedentes abſque electione Sepulturæ ſit Ius Parochiale non poteſt alter Parochus, aut alius Rector Eccleſiæ ſe ingerere in illo, ut expreſsè ſtatuitur per Conc. generale Vienenſe in *Clement. Dudum de Sepult. Abb. Abolendæ num. 6. Extra eodem tit. & in rubr. de Paroch. num.* 2.

12 Stante hac Juris diſpoſitione, cum Patronus defunctus abſque electione Sepulturæ ſit Parochianus Eccleſiæ Parochialis *B.* à qua recepit infra annum, nec non in articulo mortis Sacramenta, ſepeliendus eſt de Iure in dicta Eccleſia Parochiali, & ipſi danda veniunt emolu-

13 menta funerum; Parochus enim fundatam habet intentionem ſuper Canonica portione pro funeribus proprii Parochiani, ac ſuper omnibus obventionibus contingentibus intra limites Parochiæ, & ad eum omnes ſpectant per *Text. in cap. Paſtoralis de Sepult.* Eâ ratione, quòd cum Parochus habeat onus prædicandi, confitendi, adminiſtrandi alia Sacramenta, aſſiſtendi in articulo mortis, & invigilandi ſupra ſuos Parochianos; juſtum eſt, quòd iſtis decedentibus habeat ab ipſis emolumentum, pro eorum funeribus juxta illa principia rationi congrua; Qui ſentit incommodum debet ſentire, & commodum: Dignus eſt operarius mercede ſua: Et ut apud Apoſtolum: Sint conſolationum Socii, qui fuerunt paſſionum. *Textus in cap.* 1. 2. *&* 4. *de Sepult. ibique Gloſſ. verb. à quibus Aſſumpti Clement. Dudum eodem tit. Gratian. in cap. Placuit* 13. *quæſt.* 2. §. *Sed aliud propè finem. Rota deciſ.* 501. *num.* 1. *par.* 13. *recent.*

Nec huic diſpoſitioni, & aſſiſtentiæ Iuris favore Eccleſiæ Parochialis B. obſtat prætenſa obſervantia immemorabilis, quam ex adverſo decantat Eccleſia Patronalis A. exiſtendi in poſſeſſione, tumulandi omnes Cives, decedentes ab inteſtato abſque electione Sepulturæ, & exigendi emolumentum carolenorum

14 duorum pro quolibet Defuncto; quia omiſſo, quòd conſuetudo, vel obſervantia Sacris Canonibus contraria non valeat *cap. Cum cauſa de ſent. & re judic.* diciturque potiùs corruptela. *cap. Cum Ven. ſeptimo de conſuetud.* itaut nec tranſcurſu cujuſcumque temporis firmetur; ſed eo graviùs damnetur *Rot. penes Poſth. de Manut. deciſ.* 321. *num.* 18. *& ſeqq.* Non poteſt adhuc in dicta immemorabili fieri in Eccleſia Patronali ullum fundamentum pro manutentione in poſſeſſione tumulandi omnes Cives ab inteſtato decedentes, ac exigendi dictum emolumentum.

15 Quia in primis probatio immemorabilis eſt adeò difficilis propter rigorem omnium requiſitorum juxta *Gloſſ. in cap.* 1. *de præſcript. in* 6. ut rari ſint caſus, in quibus illa probata remaneat, ut advertunt *Trobat. de effect. immemorabil. quæſt.* 9. *num.*

num. 9. & ſequen. Card. de Luca de regal. diſc. 146. *num.* 15. Requiritur enim ad illam primò, quòd Teſtes deponant de proprio viſu per quadraginta anno continuos ante motam litem, ut patet ex *Adden. ad Buratt. deciſ. 973. num. 7. in fine, Rota coram Cerr. deciſ. 607. num. 16. & coram Merlin. deciſ. 532. num.* 20. Secundò: Ut deponant de primo auditu à majoribus, quòd nempè ita illis dixerint fuiſſe ſervatum in Eccleſia Patronali. *Rocch. diſput. Iur. cap. 167. num. 21. Pœn. deciſ. 641. num. 3. Merlin. deciſ. 532. num.* 20. Tertiò: Quòd deponant etiam de ſecundo auditu, quòd nempe eorum majores hoc ipſum audiverint ab aliis eorum majoribus, ut eſt magiſtralis deciſio 1392. *coram Coccin. & dicta dec.* 641. *coram Pœn. Pax Iordan. tom. 3. Lucubr. lib. 14. tit. 18. Sabell. in Summ. diverſor. tract. in Verb. Conſuetudo num.* 15. Quartò: Ut deponant, quòd neque ipſi Teſtes, neque eorum majores unquam viderint, atque audiverint contrarium *Pax Iordan. tom. 2. Lucubr. lib. 11. tit. 13. num. 54. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 100. n. 10. Rocch. diſput. Iur. cap. 167. num. 21. Rota coram Gregor. deciſ. 691. num.* 1. Quintò denique: Ut deponant de publica voce, & fama per verbum *fuit*, *& eſt*, & ſic percutiendo tempus tàm præſens, quàm præteritum, & addendo, quòd non extitit, nec extat memoria initii; *Rota coram Cerr. deciſ. 607. num. 20. & coram Bich. deciſ. 528. num.* 11.

In præſenti autem obſervantiam immemorabilem tumulandi omnes Cives, & exigendi dictum emolumentum, quam jactat Eccleſia Patronalis A., non video in facto probatam per ſupradicta requiſita; Unde cum proprietas Iuris tumulandi clarè ex ſupradictis pertineat ad Eccleſiam Parochialem B. ſequitur, quòd nulla ſit poſſeſſio tumulandi, quam dicit
16 habere Eccleſia Patronalis A., dum proprietas clara abſorbet poſſeſſionem juxta theoricam Panormitan. *in cap. Conſultationibus de Iurepatr. Dominus meus Advocatus Pitonius diſcept. Eccleſ. 29. num. 2. Rota coram Priol. deciſ. 113. numer. 35. & 36. & coram Emerix Iun. deciſ. 1320. num. 15. cum aliis in Alatrina Iuriſpatr. 15. Iunii 1705. §. final. & 7. Decembris ſeq. §. Nullatenùs coram R.P.D. Scotto.*

17 Deinde hujuſmodi conſuetudini, quam vocant immemorabilem tumulandi omnes Cives ab inteſtato decedentes, cum obſtet Ius commune, non ſufficit, quòd bona fide fuerit introducta, ſed inſuper requiritur titulus juxta *Textum in cap. 1. De præſcript.* Qui ſi ſit inſufficiens, aut nullus, nihil juvat immemorabilis, quæ tanquam acceſſoria ad titulum, eo corruente, corruit conſequenter, & ipſa. *Barboſ. in Rubric. De præſcript. num. 349. Gratian. diſcept. 441. num. 18. Caſtill. deciſ. 12. num. 16. & 17. lib. 2. Rota in Bononien. Iuriſpatr. de Ghiſleriis coram bo: mem: Pio impreſſ. apud Balducc. ad Ramon. tom. 4. deciſ. 203. num. 22. Et in Nullius Fulden. Iuriſdictionis 1. Iunii 1708. §. 153. & 2. Iunii 1710. §. Pro reſponſione coram R. P. D. Anſaldo.*

Non poteſt Eccleſia Patronalis B. allegare pro titulo Immemorabilis, *quòd*
18 *ſit Matrix*, quia cum vocabulum *Matricis* ſit æquivocum, & referribile ad quamdam matricitatem impropriam, quæ prædicatur de Eccleſia, quæ ſit nobilior, & antiquior, non eſt aptum dandi Ius Eccleſiæ A. tumulandi omnia Cadavera; ſed ſolùm dandi Ius Prælationis, & Præeminentiæ ſuper omnes alias Eccleſias, *Card. de Luca de Paroch. diſc. 27. num.* 10.

Nec valet allegare pro titulo, *quòd habeat curam habitualem* relatè ad omnes alias Eccleſias ejuſdem Loci, quia cum
19 Eccleſia B. ſit verè Parochialis debet habere certum Territorium aliàs non eſſet Parochialis juxta doctrinam Ioannis Andreæ *in cap. Super eo de præben. in 6. & aliorum*, apud *Gonzal. Gloſſ. 6. num.* 92. Dum duæ Parochiæ non poſſunt promiſcuè in una eàdemque determinatione conſtitui, reſiſtente *Textu in cap. Præcipimus 16. quæſt. 1. & in cap. Tua nos de Eccleſ. ædifican. Rota deciſ. 281. num. 11. par. 15. recent.* Et ſic cum etiam Eccleſia Patronalis A. haberet curam habitualem, ſequeretur, quòd cura habitualis ejuſdem populi eſſet penes duas Eccleſias, quod eſt prohibitum juxta *Textum in cap. Cum non ignores de Præben. Rota deciſ. 274. num. 10. par. 14. recen.*

Ac proinde deficiente titulo prætenſæ immemorabilis, jus tumulandi Patronum defunctum competit Eccleſiæ Parochiali B. cui favet aſſiſtentia Iuris. *Menoch. de retinen. poſſeſſ. remed. 3. num. 122. & ſeqq. Gratian. diſcept. 898. num. 17. Poſth. de Manut. obſerv. 10. num. 21. & ſeqq.*

Nec adverſatur, quòd Eccleſia A. cum ſit fundata, & dotata à Patrono, debeat illi præſtare honorem, & reverentiam recipiendi in ſe illius Cadaver, quia ut ſuperius notavi, Patronus in Eccleſia Patronali non habet Ius ſepulturæ, niſi hoc ſibi ſpecialiter reſervaverit in limine fundationis.

ARGUMENTUM.

Tradens Fundum in Emphyteuſim pro ædificanda Eccleſia, reſervato ſibi certo Canone annuatim non acquirit Jus Patronatus in illa.

SUMMARIUM.

1 *Tradens Fundum in Emphytheuſim pro ædificanda Eccleſia, non acquirit in ea Juspatronatus, & Quare?*

2 *Dominus Fundi dando Fundum Eccleſiæ amittit dominium Fundi, ſed acquirit in Eccleſia Jus honorificentiæ.*

CASUS III.

Quidam dedit in Emphyteuſim pro ædificanda Eccleſia Fundum ſuum reſervato ſibi certo Canone annuatim; Quæritur an iſte ratione aſſignationis Fundi acquirat Iuspatronatus?

1 Reſpondeo negativè, quia Textus in ſupradictis duobus capitibus concedit Iuspatronatus, ſeu Aditum proceſſionis abſolutè Fundanti, ſeu danti Fundum pro ædificanda Eccleſia transferendo in illam totum Ius ſuum ſcilicet: Dominium tam directum, quàm utile Fundi; ſicuti dedit abſolutè Fundum pro ædificanda Eccleſia transferendo in illam utrumque dominium Iulius ille, cui Gelaſius Papa in ſupradicto Canone *Piæ Mentis* in retributionem hujuſmodi Beneficii collati Eccleſiæ dedit Aditum proceſſionis; ſed ille, qui dedit Fundum in Emphyteuſim pro ædificanda Eccleſia, non dicitur abſolutè dediſſe Fundum, quia non tranſtulit in Eccleſiam totum Ius ſuum cum reſervaverit ſibi dominium directum in Fundo; ergo Textus in ſupradictis duobus capitibus non concedit Iuspatronatus danti Fundum in Emphyteuſim pro Eccleſia ædificanda; Ita tenent *Gae. in repet. cap. final. de Elect. lib. 6. in 21. col. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 2. art. 2.*

Quod comprobatur paritate Domini, & Servi; ſicuti enim Dominus manumittendo ſervum, & privando ſe illo amitit dominium Servi, ſed acquirit Iuspatronatus in eo *ex leg. prima, & ſecunda ff. de Jurepatr. & ex leg. prima, §. Circa ff. de Offic. Præfect. Urb. & Archidiaconus*
2 *in dicto cap. Piæ Mentis*; Ita Dominus Fundi dando Fundum Eccleſiæ amittit quidem dominium fundi, ſed acquirit in Eccleſia Iuspatronatus, ſeu Ius honorificentiæ.

ARGUMENTUM.

Ædificata Eccleſia in Fundo, inſcio Proprietario, an hic acquirat in illa Juspatronatus ratione Fundi.

SUMMARIUM.

1 *Ædificans Eccleſiam in Fundo meo, me inſcio, Ego non acquiro in ea Juspatronatus ratione Fundi, ſed limita, ut ibi.*

2 *Ædificans Eccleſiam in Fundo meo, me inſcio, an acquirat Juspatronatus in illa ratione Ædificationis?*

3 *Ædificium cædit ſolo.*

CASUS IV.

Quidam ædificavit Eccleſiam in Fundo meo, me inſcio, quæritur, an Ego ratione Fundi acquiram Iuspatronatus in illa Eccleſia:

1 Reſpondeo negativè, quia non poſſum acqui-

acquirere Iuſpatronatus in Eccleſia ratione Fundi juxta Textum in ſupradictis duobus Capitibus, niſi transferam dominium tam utile, quàm directum Fundi in Eccleſiam; non poſſum autem transferre dominium Fundi in Eccleſiam me inſcio *leg. Id, quod noſtrum eſt cum ſimilibus ff. de Reg. jur.* Bene verum eſt, quòd ſi poſtquam ſciverim eſſe ædificatam Eccleſiam in Fundo meo, Ego ero contentus transferre dominium Fundi in Eccleſiam, acquiram Iuſpatronatus, ſeu Aditum proceſſionis in ea ratione Fundi per Textum in ſupradictis capitibus.

2 Sed fieri poteſt quæſtio an ædificans Eccleſiam in Fundo meo, me inſcio, acquirat Iuſpatronatus in illa ratione ædificationis; quæ reſolvenda venit cum diſtinctione. Aut ædificans Eccleſiam illam conſtruxit de conſenſu meo, poſtquam habui notitiam, & ſic me volente, & conſentiente, ac bona fide; & tunc ego ero Patronus Eccleſiæ ratione Fundi, ædificans verò ratione conſtructionis. Aut ædificans conſtruxit Eccleſiam, me diſſentiente, & nolente, adeòque mala fide, & in hoc caſu, ego ero Patronus non ſolùm ratione Fundi; verùm etiam ratione conſtructionis, quia ædificium

3 cedit ſolo juxta *leg. Adeò, §. Cum in ſuo ff. de Acquir. rer. Domin.* & ita tenent *Joann. Andr. in cap. Nobis de Jurepatr. in ſecunda col. in verb. Acquiritur, Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 3. art. 12. num. 1. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 5. num. 61.* & ſolùm potero compelli ad reſtituendam pecuniam ædificanti, & ad reficiendas ei expenſas, ut vult idem *Lambertin. ubi ſupra art. 19. num. 2.*

ARGUMENTUM.

Epiſcopus tradens Fundum ſuæ Eccleſiæ pro ædificando ibi Monaſterio, an acquirat in illo Juspatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt alienare res Eccleſiæ.*

2 *Epiſcopus poteſt tradere Fundum de Bonis propriæ Eccleſiæ pro ædificando ibi Monaſterio.*

3 *Epiſcopus tradens Fundum de Bonis Eccleſiaſticis acquirit Iuſpatronatus ratione Fundi non ſibi, nec ſuis hæredibus, ſed ipſi Eccleſiæ ſed intellige, ut ibi.*

4 *Epiſcopus ædificans, & dotans Eccleſiam de Bonis propriæ Eccleſiæ non acquirit in ea Iuſpatronatus ſibi, aut ſuis hæredibus, ſecùs ſi etiam dotaverit, & ædificaverit de Bonis patrimonialibus.*

5 *Eccleſia conſtructa, & dotata ab Epiſcopo nomine proprio, præſumitur conſtructa, & dotata de Bonis patrimonialibus, ſi conſtat Epiſcopum aliquid habuiſſe de tempore promotionis, & fecerit Inventarium; ſecùs ſi de hoc non conſtet, aut dubitetur, ſed limita, ut num. 6. & 7.*

CASUS V.

Quidam Epiſcopus dedit Fundum de Bonis propriæ Eccleſiæ pro ædificando ibi Monaſterio; quæritur primò, an poſſit Epiſcopus dare hujuſmodi Fundum. Secundò; an ratione Fundi acquirat Iuſpatronatus, ſeu Aditum proceſſionis in illo Monaſterio?

In ordine ad primum dubium videtur, quòd Epiſcopus non poſſit dare Fundum propriæ Eccleſiæ pro ædificando ibi

1 Monaſterio, quia Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ Eccleſiæ, *cap. Quiſquis Epiſcopus, cap. Non liceat 12. quæſt. 2.*

2 Contrarium tamen verius de Iure eſt, quia cum Fundus pro ædificando Monaſterium ſit res exigua, & modici valoris, alienari poteſt ab Epiſcopo abſque ſolemnitatibus, & auctoritate Papæ: Præſertim urgente aliqua neceſſitate, & ſi id fieri poſſit abſque maxima læſione ejuſdem Eccleſiæ juxta *Text. in cap. Terrulas 12. quæſt. 2. ibique Archidiacon. Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. cap. 15. num. 51. Rota deciſ. 401. num. 3. coram Serafin.* cui Canoni *Terrulas* non fuit derogatum, nec per *Extravag. ambitioſæ de rebus Eccleſ. non alien.* nec per *Conc. Trident.* ut teſtatur *Rota deciſ. 444. num.*

num. 50. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.* Quod magis procederet ſi ille Fundus non ſolùm eſſet exigui valoris, ſed etiam eſſet res inutilis, ſterilis, incerta, aut longè diſtans *Rota deciſ.* 624. *num.* 11. *par. prima recent. & deciſ.* 664. *num.* 1. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 210. *num.* 1. *coram Ottobon.*

3 Quoad ſecundum dico Epiſcopum acquirere Iuspatronatus ratione Fundi non ſibi, nec ſuis hæredibus, ſed ipſi Eccleſiæ, quia hujus erat Fundus argumento *Textus in ſupradictis duobus capitibus, & Text. in cap. Apoſtolic.* 12. *quæſt.* 2. *juncta ibi Gloſſ. in verb. conſtruxiſſe.* Quod tamen intelligitur, ſi Epiſcopus aſſignet totum Fundum neceſſarium pro conſtructione Monaſterii, nam ſi præberet tantùm unam Cannam Terreni, pro ampliori ejus fabrica Jus honorificentiæ non acquireret, quia cum una Canna Terreni ſit parvi valoris, diceretur potiùs Benefactor, quàm fundi Dator, *Rota deciſ.* 311. *num.* 2. *par.* 2. *recen. & deciſ.* 106. *num.* 12. *coram Coccin.*

Sed quid ſi Epiſcopus in Fundo propriæ Eccleſiæ ædificaret Eccleſiam, illamque dotaret, an acquireret in illa Juspatronatus ſibi, & ſuis hæredibus ratione conſtructionis, & dotationis?

4 Reſpondeo cum diſtinctione. Aut Bona, de quibus ædificata, & dotata eſt Eccleſia ſunt propriæ Eccleſiæ, & tunc Epiſcopus non ſibi, nec ſuis hæredibus, ſed Eccleſiæ ſuæ acquirit Iuspatronatus, *Textus in cap. Apoſtol.* 12. *quæſt.* 2. *juncta ibi Gloſſ. & in cap. Nobis de Jurepatr. de quo infrà. Lambertin. de Iurepatr. quæſt.* 3. *art.* 18. *num.* 1. *& art.* 7. *quæſt.* 8. *num.* 1. *par.* 1. *lib.* 1. *Vivian. de Iurepatr. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 50. *& lib.* 15. *cap.* 1. *num.* 17. *& in Urbanien. Canonicatus* 14. *Ianuarii* 1695. *in fin. principii, & ſub* §. *Minuſque coram R. P. D. Muto.* Aut ſupradicta Bona, de quibus ædificata eſt Eccleſia, ſunt ipſius Epiſcopi, & de proprio ejus Patrimonio, & in hoc Caſu Epiſcopus acquiret ſibi, & ſuis hæredibus ratione conſtructionis, & dotationis, non verò ratione fundationis, quia Fundus, ubi Eccleſia fuit conſtructa non eſt de Patrimonio Epiſcopi, ſed Eccleſiæ; ſed ratione fundationis in hoc Caſu Iuspatronatus eſſet ejuſdem Eccleſiæ, quæ unà cum dictis hæredibus poterit præſentare ejus Rectorem juxta *Textum in dicto cap. Nobis, Rota deciſ.* 487. *num.* 2. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

An autem, & quando Eccleſia conſtructa, & dotata nomine proprio ab Epiſcopo præſumatur fuiſſe conſtructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus illius, aut potiùs de Bonis Eccleſiæ? Diſtinguendi ſunt tres Caſus; Aut conſtat Epiſcopum aliquid habuiſſe tempore ſuæ promotionis; Aut conſtat, quòd nihil habebat; Aut dubitatur.

5 Si conſtat Epiſcopum aliquid habuiſſe de tempore Promotionis, & ipſe fecit Inventarium; Eccleſia conſtructa, & dotata ab Epiſcopo nomine proprio præſumitur conſtructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus; & Eccleſiæ incumbit onus probandi, quòd de ejus reditibus fuerit conſtructa, & dotata. Si verò conſtat Epiſcopum tempore Promotionis aliquid habuiſſe, & non fecit Inventarium, tunc præſumitur fuiſſe dotata, & conſtructa de Bonis Eccleſiæ; quia Epiſcopus fuit in culpa in non conficiendo Inventarium, & utendo promiſcuè rebus propriis, & Eccleſiæ.

In ſecundo Caſu ſcilicet ſi conſtat, quòd nihil habebat, tunc Eccleſia conſtructa, & dotata ab Epiſcopo nomine proprio præſumitur conſtructa, & dotata de Bonis ejuſdem Eccleſiæ; Quia Eccleſia habet fundatam intentionem de Jure communi ſuper omnibus Bonis poſſeſſis à Prælato Defuncto. Unde omnia præſumuntur eſſe Eccleſiæ, niſi probentur ex adverſo eſſe Patrimonialia.

Tertio Caſu cum dubitatur, præſumitur idem pro Eccleſia juxta auream diſtinctionem *Ioann. Andr. in cap. Ut unus de Pecul. Cleric. ibique Abb. num.* 3. *& in cap.* 1. *de Teſtament. in* 4. *notabili*, quos ſequuntur *Bero. conſ.* 7. *num.* 1. *&* 4. *tom.* 2. *Maſcard. de Probat. concl.* 202, *num.* 1. *& ſeqq. & concl.* 203. *num.* 1. *Rota deciſ.* 1015. *num.* 6. *coram Pœn.*

6 Limitarem tamen primum Caſum, in caſu quo reditus Eccleſiæ Epiſcopalis non excederent ſumptus proprios Epiſcopi, tunc enim Eccleſia conſtructa, & dotata ab Epiſcopo præſumeretur ſic conſtructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus ipſius, etiam

etiamſi non fecerit Inventarium; Ratio eſt, quia quando reditus Beneficii non excedunt ſumptus proprios Beneficiati, iſti reditus præſumuntur expenſi, & conſumpti in alimenta, & alias impenſas neceſſarias pro uſu familiarium, & ſervorum ſuorum; eâ ratione quia Altari inſerviens de Altari vivere debet. *Baldus conſ. 313. num. 4. tom. 2. Bero. conſ. 7. num. 2. tom. 2. Rota deciſ. 280. num. 9. coram Roxas, & deciſ. 65. num. 5. coram Celſ. & deciſ. 1015. num. 6. coram Pœn.* Sed ſi Patrimonium eſſet tenue, & reditus Eccleſiæ excedentes, itaut exceſſus redituum eſſet ſufficiens pro conſtruenda Eccleſia tunc ſi Epiſcopus non fecerit Inventarium, crederem præſumendum pro Eccleſia.

7 Idem dicerem in Caſu, quo poſt Promotionem Epiſcopi fuiſſent ei relicta aliqua Bona intuitu Perſonæ; vel ad eum perventa de hæreditate alicujus, & poſt acquiſitionem iſtorum Bonorum fuiſſet ab eo conſtructa, & dotata Eccleſia; In hoc enim Caſu, ſi reditus Epiſcopatus non excederent proprios ſumptus, præſumeretur dicta Eccleſia conſtructa, & dotata de Bonis perventis Epiſcopo poſt ejus Promotionem; & ſic ſibi, ſuiſque hæredibus in præfata Eccleſia Juspatronatus acquireret; dum Bona, quæ intuitu Perſonæ, vel de hæreditate alicujus perveniunt ad Clericos, tranſeunt ad Conſanguineos eorum ab inteſtato, vel ex teſtamento ſecundum diſpoſitionem Clericorum, *ut in cap. 1. & in cap. Cùm in Officiis de Teſtament. Bald. conſ. 313. num. 1. tom. 2.*

CA-

CAN. III.

In Toletan. Concil. 4. Can. 37.

QUicumque Fidelium devotione propria de facultatibus ſuis Eccleſiæ aliquid contulerint, ſi fortè ipſi, aut filii eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Eccleſia ſuffragium Vitæ pro temporis uſu percipiant.

COMMENTARIUM.

1 EX hoc Canone deducitur præſens concluſio: DOTANS ECCLESIAM IPSE, ET EJUS FILII ACQUIRUNT IN ILLA JUSPATRONATUS, SEU JUS ALIMENTORUM IN CASU INOPIÆ. Ita etiam deducitur *ex Text. in Can. Contrà eadem quæſt. 16. quæſt. 7.* & tuentur *Abb. Anan. Butr. in Cap. Nobis de Jurepatr. ibique Fagnan. Barboſ. Gonzal. Monach. ſuper 6. Decretal. Cap. Si Laicus de Jurepatr. num. 16. ibique Archidiacon. Pignattel. conſult. 82. num. 136. tom. 9. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 5. num. 65. Caſſador. deciſ. 3. num. 2. de Jurepatr.* Quos ſequitur *Rota deciſ. 118. num. 12. par. 6. & deciſ. 36. num. 1. cum ſeqq. part. 16. & deciſ. 249. num. 1. par. 9. recent. & deciſ. 518. num. 12. coram Pamphil. & deciſ. 162. num. 2. coram Bich. & deciſ. 147. num. 1. coram Duran.* & ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Neapolitana ſub die 2. Decembris 1679. & in Ferentina 10. Aprilis 1683.*

2 Ratio concluſionis eſt, quia Dotator Eccleſiæ dicitur Pater; unde juxta Leges Civiles ſicuti filius, aut filia cogitur Patrem alere, & tenetur ne dum reverentiam, ſed etiam vitæ ſubſidium exhibere juxta *Text. in leg. final. §. Ipſum autem Cod. de Bon. quæ liber. & in leg. Filia Cod. de Patr. pot.*

3 Ita Eccleſia dotata debebit ne dum honorem, & reverentiam; verùm etiam alimenta Dotatori, ſeu Patrono ad inopiam vergenti: Tum ex ea æquitate, ut Benefacienti benefaciamus: Tum etiam ex Pietate propria Eccleſiæ, cui convenit ſuccurrere lapſis, itaut de ipſa dici poſſit, quod olim cecinit Vates ille

Regia (crede mihi) res eſt ſuccurrere lapſis
Convenit & tanto, quantus es ipſe Viro.

Ovid. de Pont. lib. 2. Eleg. 9. Et ſicuti Dotator propriis Bonis aluit Eccleſiam imbecillem, & indotatam, ita mox ipſe imbecillis, & Pauper factus eadem alimenta à valente Eccleſia reportare debet; ut de Patre reſpectu filii dixit *Ariſtoteles lib. 3. Econom. Lagunez de Fructib. par. 1. cap. 32. §. 3. num. 22.*

Circa quam Concluſionem diſſeruntur ſequentes Caſus.

AR-

ARGUMENTUM.

De requiſitis neceſſariis ad hoc, ut Eccleſia teneatur præſtare Alimenta Patrono.

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia ad hoc, ut teneatur præſtare Alimenta Patrono, quæ requirantur?*
2 *Patrono ad inopiam ex propria culpa redacto, aut habenti aliunde vivere, non debentur Alimenta ab Eccleſia.*
3 *Patrono Egeno ad petenda Alimenta quæ actio non competat?*
4 *Alimenta ubi præſtanda ſint Patrono?*

CASUS I.

TItius Patronus Eccleſiæ A. cum conſumſiſſet totum ſuum Patrimonium, propriâ culpâ redactus fuit ad inopiam; & licèt haberet fratrem Divitem, à quo ali poterat; tamen petiit à dicta Eccleſia Alimenta. Quæritur, an prædicta Eccleſia teneatur præſtare Alimenta Titio?

Et reſpondetur negativè; quia ad hoc, ut Eccleſia teneatur præſtare Alimenta Patrono plura requiruntur.

1 Primò ſcilicet requiritur ſupereffluentia, ſeu ſuperfluitas redituum Eccleſiæ; quòd ſcilicet ſuperſint fructus, deductis omnibus neceſſariis tàm pro Beneficio, quàm pro Beneficiato *Gloſſ. in hoc cap. Quicumque Verb. Ad inopiam. Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 6. Lambertin. eodem tract. lib. 3. quæſt. 3. art. 2. Lotter. De re Benefic. lib. 2. quæſt. 5. num. 18. Gratian. diſcept. 552. num. 11.*

Secundò, quòd Patronus redactus ſit ad magnam paupertatem, & quidem abſque propria culpa; quia egeſtas, quæ proponitur, ad inſtruendam actionem, itaut alteri noceat, debet probari cum hac circumſtantia, quòd contigerit ſine culpa, indignum eſt enim ei ſubveniri ſi culpâ ſuâ eget. *Gloſſ. in cap. Quæ in Eccleſiarum. Verb. Ad inopiam de Conſtit. Lambertin. ubi ſupra art. 3. Lotter. in dicta quæſt. 5. num. 33. Rota deciſ. 594. num. 2. diverſ. Apud Farinacc. Gratian. ubi ſupra num. 11.*

Tertiò, quòd non habeat, unde vivere poſſit aliunde: unde Patrono, qui eſt Profeſſus in aliqua Religione, qui habet fratrem Divitem, qui, ſalvâ honeſtate, poteſt ſibi victum ex induſtria quærere, in caſu egeſtatis non debentur Alimenta ab Eccleſia, juxta *Lambertin. Lotter. Grat. ſupra citat. Rot. deciſ. 594. num. 3. par. 4. diverſor.*

Quartò requiritur conſenſus Epiſcopi; Rector enim ſine conſenſu Epiſcopi, ſponte ſuâ non poteſt ſubvenire Patrono egenti, ea ratione, quia Epiſcopus debet cognoſcere, an reverà adſit Paupertas Patroni, ne detur colluſio. *Innocen. in cap. Cum, & plantare num. 2. de Privil. Surd. de Aliment. tit. 7. quæſt. 32. num. 20.*

2 In caſu preſenti: Titius licèt probet concludenter egeſtatem, licèt detur ſupereffluentia redituum Eccleſiæ; tamen quia redactus eſt ad inopiam ex propria culpa, & habet unde aliunde poſſit ali, ſecundùm auctoritates allegatas non debentur illi à dicta Eccleſia Alimenta; ſicuti Libertus non tenetur præſtare Alimenta Patrono, niſi deductis priùs neceſſariis pro ſe; & in caſu, quo Patronus non habeat unde aliunde vivere. *L. Si quis à liberis §. Solent ff. de Liber. agnoſcen.*

3 Concurrentibus his omnibus requiſitis competit Patrono Egeno actio de Canone *Quicumque* ad petenda Alimenta ab Eccleſia; ſicuti ad petendos alios fructus Juriſpatronatûs competit eidem actio ex Canone, juxta *Lambertin. & alios apud eum relat. lib. 3. quæſt. 3. art. 7.* Non obſtat *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 5. num. 10.* ubi ſentit Patrono ad petenda Alimenta non competere niſi ſimplex officium Judicis, motus *ex L. Quod ſi minor in fine ff. de Minor. L. prima eodem tit.* quia iſta Jura loquentia de Alimentis præſtandis à Filio Patri, aut à Patre Filio, aut à Liberto Patrono, dirigunt Verba ad Judicem, quo caſu debet dari officium Judicis; Jura autem Canonica ſcilicet Text. in ſupradicto Canone *Quicumque, & in Canone Nobis de Jurepatr. de quo infrà*, loquentia de Alimentis præſtandis ab Eccleſia Patrono, non dirigunt verba ad Judicem. Unde illa non debentur ex officio

Judicis; maximè cum Eccleſia, concurrentibus dictis requiſitis, non ſolùm ſit obligata præſtare Alimenta Patrono obligatione naturali Antidorali, ſed etiam obligatione ex Canone. *Roland. conſ.* 5. *num.* 11. *tom.* 3. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 20. *Rot. coram Pæn. deciſ.* 591. *num.* 7. *& deciſ.* 660. *num.* 2. *& deciſ.* 691. *num. primo*, *& coram Cavaler. deciſ.* 321. *num.* 3.

4 Et quidem, concurrentibus præfatis requiſitis, Eccleſia tenetur præſtare Alimenta Patrono in Domo propria ejuſdem Patroni, ut nos docent *Butr. in cap. Nobis de Jurepatr. num.* 24. *ibique Barboſ. num.* 7. *Surd. de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 14. *num.* 21.

ARGUMENTUM.

Patrono Egeno debentur Alimenta, non deductis neceſſariis pro victu Rectoris, quando hic habet aliunde vivere de aliis Beneficiis.

SUMMARIUM.

1 *Alimenta an debeantur Patrono Egeno, deductis priùs neceſſariis pro victu Rectoris, quando hic habet aliunde vivere? & num.* 3.

2 *Clericus non tenetur militare propriis ſtipendiis, ſed debet de Altari vivere.*

4 *Reditus Eccleſiæ ſuperflui diſpenſandi ſunt Pauperibus.*

CASUS II.

Quidam Patronus cum redactus fuiſſet ad inopiam; non obſtante, quòd detractis omnibus neceſſariis tàm pro Eccleſia Patronali, quàm pro victu ejus Rectoris, nihil de fructibus dictæ Eccleſiæ ſupereſſet; adhuc tamen petiit Alimenta ab Eccleſia eo ſub motivo, quòd non debebant detrahi neceſſaria pro victu Rectoris à dicta Eccleſia; eo quia ipſe habebat aliunde vivere; unde quæritur: An Patrono Egeno debeantur Alimenta, deductis priùs neceſſariis pro victu Rectoris Eccleſiæ Patronalis, quando iſte habet aliunde vivere?

1 In hac quæſtione procedendum eſt cum diſtinctione. Aut Rector Eccleſiæ Patronalis habet aliunde vivere præcisè de bonis Patrimonialibus, & tunc non debentur Alimenta Patrono Egeno, niſi priùs deductis neceſſariis pro victu Rectoris,
2 quia cum Clericus ſit Miles Dei, non tenetur militare de ſuo Patrimonio, & propriis ſtipendiis, ſed debet de Altari vivere, juxta *Abb. in Can. Epiſcop. de Præben. & Dignit. & Text. in cap. Charitatem* 12. *quæſt.* 2. *ibi.* Juſtum namque eſt, ut illi conſequantur ſtipendium, qui pro tempore ſuum commodarunt obſequium. *Fagnan. in cap. Si quis ſanè de Pecul. Cleric. num.* 6.

3 Aut Rector habet aliunde vivere de aliis Beneficiis, & in hoc caſu debent præſtari Alimenta Patrono, non deductis ab Eccleſia Patronali neceſſariis pro victu Rectoris. Ratio eſt, quia cum de aliis bonis Eccleſiaſticis Rector habeat victum, fructus Eccleſiæ Patronalis non ſunt neceſſarii pro ejus ſubſtentatione; adeòque dandi ſunt pro alimentis Patrono Egeno,
4 cùm reditus Eccleſiæ ſuperflui, & ſupereffluentes diſpenſandi ſint Pauperibus juxtà *Text. in cap. Quoniam* 16. *quæſt.* 1. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 4. *Ventrigl. in prax. de Jurepatr. annot.* 1. §. 4. *num.* 35.

ARGUMENTUM.

An Patrono extraneo debeantur Alimenta in caſu inopiæ: & quid ſi Patronus ſit Perſona ficta, nempe Communitas, aut Collegium?

SUMMARIUM.

1 *Jus Alimentorum eſt oneroſum Eccleſiæ.*

2 *Donatarius tenetur alere Donantem, & non hujus Hæredem extraneum.*

3 *Benefacienti benefacere debemus.*

4 *Jus Alimentorum eſt perſonaliſſimum.*

5 *Alimenta in caſu inopiæ debentur Patrono extraneo; num.* 11.

6 *Communitas an ſit capax Alimentorũ?*

7 Ec-

7 *Eccleſia in pluribus Caſibus tenetur præſtare aliquam præſtationem Communitati, loco Alimentorum.*

8 *Concurrentibus tribus requiſitis, Alimenta debentur Patrono Egeno.*

9 *Quæ paupertas requiratur ad hoc, ut præſtari debeant Alimenta Patrono.*

10 *Paupertas Patroni, ex quibus probetur.*

11 *Deſcendentia præſumptiva à Fundatore ex quibus probetur?*

12 *Canon* Quicumque *loquitur de Filiis dotantis Eccleſiæ demonſtrativè, & non taxativè.*

13 *Sacra Rota in conflictu opinionum conſuevit ſemper magis inhærere illi, quæ firmioribus rationibus innititur, non attento numero Doctorum.*

14 *Juspatronatus quid ſit?*

15 *Jus Alimentorum eſt unus ex fructibus Jurispatronatus.*

16 *Patronus extraneus, in quem tranſit onus reparationis, & defenſionis Eccleſiæ, obtinere etiam debet utilitatem Alimentorum.*

17 *Qui ſentit onus, debet ſentire & commodum.*

18 *Beneficiatus, qui de reditibus ſuperfluis Pauperibus erogare tenetur, eò magis eos dare tenetur Patrono indigenti.*

29 *Juspatronatus in ſua creatione integrum, abſurdum, quòd continuet diminutum, & non integrum in hæredibus.*

20 *Jus Alimentorum conceditur à Sacris Canonibus Patrono ad alliciendos Laicos ad fundationem Eccleſiarum.*

21 *Jus Alimentorum an debeatur ex obligatione Antidorali?*

CASUS III.

QUidam Patronus extraneus non deſcendens à Fundatore, cùm eſſet redactus ad inopiam petiit ab Eccleſia Patronali Alimenta, quæ ipſa Eccleſia renuit ei dare ſub motivo, quòd teneatur in caſu inopiæ præſtare Alimenta ſolis Patronis deſcendentibus à Fundatore, non autem extraneis; quo caſu quæritur, an Jus Alimentorum in caſu inopiæ competat ſolis deſcendentibus à Fundatore, vel etiam quibuſcumque ejus conſanguineis, aut extraneis Patronis?

Et videtur dicendum Jus Alimentorum in caſu inopiæ competere ſolis deſcendentibus Fundatoris, non verò Patronis extraneis; quoniam in præſenti Canone *Quicumque* Alimenta promittuntur ſolis deſcendentibus Fundatoris, & ipſe Canon ſolum de iſtis loquitur; ergo excedere non poteſt deſcendentes Fundatoris, nec ad Perſonas extraneas ibi non expreſſas
1 extendi; maximè cùm Jus Alimentorum ſit Jus oneroſum Eccleſiæ, & hæc ſolùm habeat obligationem cum Fundatore, & eis de ſanguine illius, à quo accepit ſuum eſſe, non verò cùm extraneis, à quibus nihil recepit.

2 Quod comprobatur paritate. Donatarius ratione gratitudinis tenetur alere Donantem, & eo defuncto, etiam ejus filios, itaut hæc obligatio non excedat perſonas Donantis, & ejus filiorum, nec protrahitur ad Nepotem, eòque minùs ad hæredem extraneum. *L. etiam Filios ff. ſolut. Matrimon. L. & ſi Fidejuſſor. L. Sciendum ff. de re judicat. Card. de Luca diſc. 56. num. 16. de regul. Franch. deciſ. 697. & 698.* Ergo etiam Eccleſia Patronalis eâdem ratione gratitudinis tenebitur alere ſolum Fundatorem, & ejus deſcendentes, non verò extraneos.

3 Ratio autem eſt, quia benefacienti benefacere debemus, cùm autem ſolus Fundator, ac etiam ejus deſcendentes, ratione ſanguinis, benemeriti ejuſdem Fundatoris, qui in his conſervatur, dicantur benefactores Eccleſiæ, non verò illi, qui alio titulo à Fundatore, vel ab ejus deſcendentibus habuerunt Juspatronatus; ideo illis, & non his Eccleſia, in caſu inopiæ, benefacere tenetur: & quia Jus
4 Alimentorum eſt perſonaliſſimum inhærens oſſibus Perſonæ privatæ, & propterea non poteſt tranſire in extraneos. Et hanc ſententiam tuentur *Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt. 5. num. 4. Ventrigl. in prax. par. 1. annot. 1. §. 4. num. 18. Gratian. diſcept. 177. num. 9. & diſcept. 552. num. 31. Palmaneп. allegat. 159. num. 46. & allegat. 162. num. 13. & alleg. 163. num. 29. in fine, & num. 30. cum ſeqq. & alleg. 164. per tot. & alleg. 165. num. 6. tom. 2. Rota deciſ. 454. num. 2. par. 2. recent. & deciſ.*

eiſ. 691. num. 6. coram Penia. R.P.D.Petra Secretarius Sacræ Congregationis Concilii Vir magnæ Virtutis, ac doctrinæ in ſuis *Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. Conſtit.* 7. *Gregor. IX. tom. 2. pag.* 540. *n.* 23. apud quem per multos annos ſtudui.

5 Contraria tamen ſententia nimirum: Alimenta in caſu inopiæ deberi ab Eccleſia etiam Patronis extraneis hodie indubitatè procedit, & eam noviſſimè amplexa eſt Sacra Rota *in Salernitana Alimentorum* inferiùs legen. & quidem melioribus, & ſolidioribus fundamentis, ac rationibus deductis *per D. Advocatum Pitonium*, qui ſcripſit, & per tres ſententias obtinuit, hunc articulum ita formiter judicari, prout videri poterit apud ipſum *in tract. de Controv. Patron. alleg.* 32. qui nunc Parmæ imprimitur, & remiſſivè me habeo ad ibi lato calamo deducta.

Sed quid ſi Patronus ſit perſona ficta, videlicet Communitas, Univerſitas, Collegium &c. an huic debeantur Alimenta in caſu inopiæ?

6 Et videtur negativè reſpondendum, quia licèt Communitas Patrona ſit capax Juris honorifici, & oneroſi, tamen Communitas non eſt capax Alimentorum, quia Alimenta debentur Corpori, & Animæ, ut iſta ſubſtentari, & vivere poſſint: & præſupponunt Animam, & Corpus tanquam eorum ſubjectum, itaut qui fame perire non poteſt, & non habet Corpus, & Animam, non indigeat Alimentis; unde cùm Communitas Patrona non habeat Corpus verum, ſed miſticum, & fictum, nec fame perire poſſit, ſequitur, quòd ipſa ſit incapax Alimentorum juxta *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 4. art. 3. num. 2. Surd. de Aliment. tit. 5. quæſt. 1. num. 2. & tit. 7. quæſt. 22. num. 26.* Nec debentur Alimenta particularibus de Communitate, cum iſti uti ſinguli non ſint Patroni.

7 Benè verum eſt, quòd licèt Eccleſia Patronalis non teneatur præſtare Alimenta Communitati, tamen in pluribus caſibus, nempe ſi Communitas ſit gravata oneribus, quibus propter inopiam ſatiſfacere non poſſit, tenetur ei ſubminiſtrare aliquam præſtationem de reditibus ſuperfluis loco Alimentorum, juxta doctrinam *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 4. num. 2.* ubi varios enumerat caſus. Vide *D. Advoc. Piton. in tract. de Controv. Patron. alleg.* 4. qui nunc Parmæ imprimitur, & quem Tractatum ego manuſcripſi, ibique ſummaria, & argumenta feci ad ſingulas allegationes, juſſu ejuſdem D. Advocati mei Præceptoris.

R. P. D.

SCOTTO

Salernitana Alimentorum.

Lunæ 12. Januarii 1712.

FRatres Nobilis Familiæ de Capocraſſo Patroni Rectoriæ Eccleſiæ S. Andreæ, S. Matthei, & aliorum ſimplicium Beneficiorum, ſatis conſiderabilis reditûs, in Civitate Salerni exiſten. ob numeroſam familiam, & rei familiaris anguſtiam ad inopiam redacti inſtetere coram Ordinario Salernitano pro ſubminiſtratione Alimentorum adversùs Dominicum del Pezzo eorumdem Beneficiorum Poſſeſſorem ex reſignatione habita à quondam Antonio de Capocraſſo Actorum Patre: delatâque per appellationem à quodam Interlocutorio decreto causâ ad A.C. cùm ab eodem Fratres prædicti voti compotes effecti fuerint mediante ſententiâ, in qua declaratum fuit alimenta deberi ſervata ſibi eorumdem taxatione, & ab hujuſmodi Judicato per Signaturam Juſtitiæ ad reclamationem dicti Dominici commiſſa mihi exiterit ulterior Cauſæ cognitio; hinc gemina ſubſcripſi, & in hodierna Audientia propoſui diſtincta dubia, alterum nempe ſuper taxa eorumdem Alimentorum in ſententia A. C. reſervata, de quo in alia mea contemporanea Deciſione, alterum verò ſuper negotio principali, de quo in præſenti, videlicet: *An Patronis Beneficiorum, de quibus agitur, debeantur Alimenta*: quod fuit *affirmativè reſolutum*.

Ratio decidendi ſtetit in eo, quòd concurrentibus tribus requiſitis, videlicet Jurepatronatus, paupertate Patroni, ac abundantiâ redituum ſuperextantium deductâ

ductâ congruâ ſubſtentatione Rectoris, ac manutentione Eccleſiæ; Sacri Canones decernunt, Eccleſiam teneri ad alendos Patronos *cap. Nobis de Jurepatr.* Cumque hæc tria requiſita viſa fuerint adamuſſim in hypotheſi verificata; hinc jure meritoque reſcriptum fuit; Alimenta deberi, ut alias reſpondit *Rot. deciſ.* 1997. *num.* 1. *coram Coccin. & deciſ.* 201. *num.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

8 De Jurepatronatus enim Fratrum de Capocraſſo non erat quæſtio; de abundantia redituum conſtitit ex firmatis in dicta alia mea contemporanea deciſione; paupertas verò, quæ ad hunc effectum non requiritur extrema, ſed ſufficit talis, ut Patronus vivere nequeat; habito reſpectu ad ejus gradum, & conditionem, *Covar. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 8. *Gratian. diſcept.* 552. *num.* 26. *Barb. de Jure Eccleſ. Univ. lib.* 3. *cap.* 12. *num.* 216. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 11. *num.* 2. *Rot. deciſ.* 660. *num.* 11. *coram Pænia*, ſufficienter probari viſa fuit ex Teſtibus formiter examinatis, & datis in
9 *Summario Fratrum Num.* 3. qui, enumerando omnia bona per eoſdem Fratres poſſeſſa, concludunt ſummam eorum egèſtatem, dum detractis oneribus, ac debitis, illorum reditus vix aſcendunt ad annuos ducatos 138. circiter, inſufficientes pro ſubſtentatione numeroſæ familiæ 24. perſonarum, quot numerantur in Domo de Capocraſſis computatis Uxoribus, & Famulis, de quibus habendam eſſe rationem ad effectum, de quo agitur, tradunt *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *art.* 6. *num.* 1. *Surd. de Alimentis tit.* 1. *quæſt.* 54. *num.* 12. *Rota coram Coccin. deciſ.* 1997. *num.* 3. Cùmque iidem Teſtes ulteriùs addant, quòd fratres prædicti nullos alios habent Conſanguineos, à quibus ali valeant, & coarctent negativam, quòd nil aliud poſſideant, quàm bona ab ipſis enunciata, utique paupertatem plenè probant, quamvis non deponant ſub illa formalitate verborum, quod alia bona poſſidere non poſſent, quin ipſi ſciant, *Pacian. de probat. cap.* 40. *num.* 18. *Add. ad Gregor. deciſ.* 325. *num* 27. *Rota coram Pænia deciſ.* 265. *nu.* 3. *coram Cerro deciſ.* 508. *num.* 1. *& coram Bich. deciſ.* 522. *num.* 16.

Potiſſimè verò, dum fides Teſtium corroboratur, tùm ex publico Teſtimonio Magiſtratus Salerni teſtantis de eadem paupertate, cui plurimùm deferri debet in materia reſpiciente ſtatum, & conditionem ſuorum Civium, *Spad. conſ.* 158. *numer.* 8. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 10. *num.* 13. *& in recent. deciſ.* 427. *num.* 7. *par.* 18. Tùm ex fide Parochi, quæ de per ſe, & multò magis unita cum Teſtibus, paupertatem concludit, *Rota coram Dunozet. Iun. deciſ.* 797. *num.* 2. *& coram Emerix Iun. deciſ.* 137. *num.* 1. Tùm demum ex facto Eminentiſſimi S. Sedis Camerarii, qui ex motivo inopiæ, Decimas Papales à quondam Antonio DD. Fratrum Patre in ſumma ducatorum 115. debitas, occaſione cujuſdam penſionis ab illo poſſeſſæ, reduxit ad ſolos ducatos 70. quod valdè urgere viſum fuit ad convincendam paupertatem, ſine qua dictus Cardinalis Camerarius Decimas Papales non remiſiſſet ad tradita per *Joan. Andr. cap. cum ſint Homines. ibique Abb. num.* 5. *de Decim. Rot. deciſ.* 95. *num.* 6. *&* 7. *poſt Tamburin. de Iure Abbat.*

Verificatis itaque dictorum tribus requiſitis, ad obtinenda Alimenta neceſſariis, difficultas unicè verſabatur ſuper eo, quòd fratres prædicti nequaquam probarent deſcendentiam à Fundatore: quam probationem omnino requiri, ad hoc, ut Patrono debeantur Alimenta, acriter contendebant Informantes pro Dominico; in qua quidem inſpectione, licèt unus ex Dominis crederet, quæſtionem ex facto dirimi poſſe, citra neceſſitatem examinandi Articulum in abſtracto, *An Patrono extraneo debeantur Alimenta*: innixus regulæ, quòd ad effectum, de quo agitur, deſcendentia non ſit probanda per gradus diſtinctos, ſed ſufficiat etiam conjecturalis, & præſumptiva juxta firmata per *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 5. *Gratian. diſcept.* 552. *num.* 31. *Lambertin. de Iurepat. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 4. *num.* 12. *Rot. deciſ.* 201. *num.* 1. *part.* 4. *recent. & deciſion.* 333. *num.* 2. *coram Pænia*. Hancque
10 præſumptivam probationem ſatis, ſuperque reſultare eidem videretur, nedum ex Teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, necnon ex antiquiſſima, & ultra tria ſecula continuata poſſeſſione præſentandi, verùm etiam ex Inſignibus Familiæ appo-

appoſitis in Eccleſia, ex ſententia lata à Vicario Generali de Anno 1638. in qua dicitur Juspatronatus ſpectare ad Familiam de Capocraſſo ex fundatione, & dotatione; rurſus ex atteſtatione Reverendiſſimi Archiepiſcopi Salerni aſſerentis, quòd Beneficia, de quibus agitur, fundata fuerint per Aſcendentes modernorum Patronorum; ex confeſſione moderni Rectoris, emiſſa in litteris ſuæ proviſionis, quod Beneficia ſint de Jurepatronatus, ex dotatione, & fundatione familiæ de Capocraſſo; ac demùm ex annuo tributo unius Candelæ, & Placentæ, iiſdem Patronis ſolui ſolito, quæ omnia præſertim ſimul juncta videbantur ſufficienter probare deſcendentiam præſumptivam, ut habito reſpectu etiam ad unam tantùm, vel ex dictis probationibus voluere, *Lambertin. de Iurepatr. lib.2. part. 3. art.3. nu.11. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæſt.5. num.7. Ventrigl. in praxi part.2. annot. prima* §. 4. *num.9. Rota coram Pænia deciſ. 691. nu.6. & 7.*

Nihilominùs, quia in hac parte non omnes Domini conveniebant; ideo aſſumentes examen articuli, An dato etiam per modum ſuppoſiti, non tamen admiſſo, defectu probationis deſcendentiæ, adhuc
11 illis de Capocraſſo, licèt extraneis deberentur Alimenta, dictoque articulo aliòquin gravi, & inter Doctores ſatis controverſo, eâ quâ ſolent maturitate, ac diligentiâ examinato, convenerunt in ſenſu affirmativo: quòd etiam favore Patroni extranei tale Jus Alimentorum competeret: moti, non minùs ex pondere auctoritatum militantium pro hac opinione, quàm, & fortiùs, ex validiſſimis rationum momentis, quæ illi aſſiſtunt; Auctoritatibus quidem; nam ſententiam hanc, quòd Jus Alimentorum tranſeat in quoſcumque hæredes extraneos ſequuntur magis communiter Canoniſtæ *in cap. Perlatum, ubi Ancaran. num.5. Beron. num.13. 61. & 68. & duobus ſeqq. Butr. num. 8. de Jurepatr. & in Clementina Plures, ubi Gulielm. de Monte Lauduno num. 1. inter repetitiones Canonicas diverſ. tom. 6. Zabarell. num. 3. Vitalin. olim S.Rotæ Auditor num.41. in fin. eodem titulo de Iurepatr.* & magis ex profeſſo in eadem opinione reſident *Lambertin. de Iurepatr. lib.1. part.2. quæſt.2. art.1. num. 28. & lib. 3. quæſt. 3. art.13. num. 2. Mancin. diſſert. 9. cap.16. num. 9. Carolus Anton. de Luca ad Ventrigl. in praxi par. 2. annot.* 1. §. 4. *num. 2. Andr. Vallens de Benefic. lib.1. tit. 4. ſub num. 20. Modern. Lucen. allegat. 167. numer. 64. & 65. tom. 2. Modern. Roman. diſcept. Eccleſ. 39. num. 1. & ſeqq.*

Neque deficere etiam videbatur auctoritas S.Rotæ in Neapolitana Alimentorum coram Manzanedo, & Pirovano. Licet enim in *prima Deciſione coram Manzanedo impreſſa in recent.* 454. *part.* 2. dictum fuerit, quòd Eques Orilia Actor non juſtificabat primum requiſitum, quòd ſcilicet eſſet Patronus, ex quo non docebatur de poſſeſſione in Jure præſentandi, aliiſque Juribus honorificis, minùſque de propria deſcendentia à Fundatore; tamen in repropoſitione Cauſæ, juſtificata per D.Equitem Orilia poſſeſſione Juris honorifici recipiendi Candelam in die Purificationis, juxta diſpoſita in fundatione, non fuit dubitatum, quin Juspatronatus ad effectum conſequendi Alimenta eſſet ſufficienter probatum, etiamſi non probaretur Deſcendentia à primo Fundatore, quam S. Rota reſpondit non eſſe neceſſariam, ut habetur *in Deciſione* 201. *num.* 1. *& 2. par.4. tom.1. recent.*

Huic autem opinioni tot auctoritatibus, & Sacræ Rotæ reſolutionibus comproba-
12 tæ, nequaquam adverſari viſus fuit, *Text. in Can. Quicumque 16. quæſt. 7.* licet enim *dict. Text. in littera* loquatur tantùm de Fundatore, ejuſque filiis, quibus Alimentorum Ius impertitur, non exinde tamen excludit Patronos extraneos, cùm loquatur demonſtrativè, & juxta ea, quæ frequentius accidunt, non autem taxativè ad excludendos extraneos, ut in ſpecie obſervant *Mancin. diſſert. 19. cap. 16. num.9. Lambertin. de Iurepatr. lib.1. par.2. quæſt. 2. art. 1. num. 18. Modern. Roman. diſcept. Eccleſ. 39. ſub num. 2.* eo modo, quo reſpectu aliorum fructuum; ut ſunt Jus præſentandi, Advocationis, & Proceſſionis; licèt Sacri Canones loquantur reſtrictivè ad Fundatorem, *ut in Can. Decernimus 16. quæſt. 7. & in cap. Nobis de Iurepatr.* Tamen nemo unquam dubitavit, quin dicta Jura, & fructus tranſeant etiam ad hæredes extraneos Fundatoris,

qui

qui ejus perſonam repræſentare dicuntur, ut in durioribus terminis dixit *Rota in Alatrina Iuriſpatronatus* 7. *Decemb.* 1705. §. *final. coram Me*.

Minuſque attendi poſſe crediderunt Domini auctoritatem *Lotther. lib.* 2. *qu.* 5. & *Gratian. diſcept.* 552. *num.* 31. quos cæcâ fide ſequuti ſunt *Ventrigl.* & nonnulli alii moderniores; nam *Lotther.* ſe fundavit in prædicta *Deciſione* 44. *par.* 2. ſupponens, quòd S. Rota in illa firmaverit, neceſſariam eſſe probationem Deſcendentiæ à Fundatore ad effectum conſequendi Alimenta, quando id firmavit tantùm ad effectum docendi de Jurepatronatus, ut apertiùs declaravit in *ſecunda Deciſione*, *quæ eſt* 201. *num.* 1. & 2. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.* ubi expreſsè rejecit objectum, quòd eſſet neceſſaria probatio Deſcendentiæ; Ideòque jure merito præcitati Doctores reprobantur per *Carol. Anton. de Luca in obſervat. ad Ventrigl. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 2. & *Moder. Roman. dict. diſcept. Eccleſ.* 39. *num.* 2.

Ex his igitur patuit, auctoritates gravitate, & pondere majores militare favore Patroni, licèt extranei, ſed ubi etiam res verſaretur in opinionum conflictu; Domini recurrentes ad rationes, & principia in hac materia certa, crediderunt ſolidiora fundamenta aſſiſtere opinioni ſuperiùs firmatæ, & ideò non poſſe ab illa recedi ex ſola auctoritate nonnullorum Doctorum contrarium ſentientium; cùm

13 ratio ſit Anima Legis, & noſtrum Tribunal conſueverit in conflictu, & antinomiâ opinionum illi ſemper magis inhærere, quæ firmioribus rationum momentis innitatur, non attento numero Doctorum, pro una, vel altera ſtantium, cum opiniones non numerari, ſed ponderari debeant, juxta monitum *Text. in l.* 1. §. *Sed neque C. de veter. Iur. Enucl.* & *dictum fuit in Faventina ſucceſſionis* 2. *Julii* 1708. §. *Nec movit coram R. P. D. meo Aldourando*, & *in Romana Legati ſuper reſervatis* 21. *Iunii* 1706. §. *fin. coram R. P. D. meo Criſpo*.

Exordiendo ſiquidem à quidditate, & natura Juriſpatronatus, illud communi-

14 ter definitur, quod ſit Jus HONORIFICUM, ONEROSUM, ET UTILE in Eccleſia competens; HONORIFICUM ſcilicet, quia Patronus habet honorem præſentandi; ONEROSUM, quia tenetur Eccleſiam defendere; & UTILE quia ſi devenerit ad inopiam, debet Eccleſia illum alere; *Panormitan. in Rubrica de Iurepatr. num.* 3. *Butr. num.* 1. *Io: Anan. num.* 5. *Zabarel. num.* 1. *Ancaran. num.* 1. *Sanch. conſil. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 52. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 321. *num.* 3. ex quo conſequitur, quòd ſicuti ad extraneum citra dubium tranſit Juspatronatus, ita etiam tranſire debeat Jus Alimentorum, tanquam illius pars conſtitutiva, alias definitio, quoad illud eſſet manca, & defectuoſa, nec ſemper conveniret ſuo definito, quòd dicendum non videtur, *Gloſſ. l.* 1. §. *Dolum, Verb. Itaque ff. de Dolo malo, ibique Bart. num.* 1. & *Bald. num.* 3. *Tiraquel. de Iure Primogen. quæſt.* 1. *num.* 1. *Pariſ. de Reſſignat. Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 31.

Ulteriùs: in extraneum tranſeunt Jus præſentandi, præcedendi, & alia Jura, quæ dicuntur fructus Juriſpatronatus; ſi ergo cæteri omnes fructus Juriſpatronatus debentur extraneo, nulla aſſignabilis eſt ratio, cur in eumdem tranſire etiam non debeat Jus Alimentorum, quod communiter reputatur unus ex majoribus, & præ-

15 cipuis fructibus Iuriſpatronatûs, *Innocen. in Rubrica de Iurepatr. num.* 2. *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 1. *Card. de Luca de Iurepatr. in ſumma num.* 137. *Mancin. diſſert.* 9. *cap.* 16. *num.* 1. Si enim ad extraneum defertur Cauſa productiva, in illum etiam tranſire debet Ius Alimentorum, quod eſt effectus, ac fructus, & quidem inſeparabilis à ſua cauſa, ut dicunt *Rocc. de Curte de Iurepatr. in Verb.* & *utile num.* 1. & *meliùs Panormitan. in cap. Prætereà de Iurepatr. numer.* 11. *Pax Iordan. Lucubrat. tom.* 1. *lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 487. *Carol. Anton. de Luca ad Vincent. de Franc. deciſ.* 160. *num.* 5.

Rurſus: eatenus Patrono incumbit onus reparandi Eccleſiam, illamque defendendi, quatenus ab ea percipit non minùs honorem, quàm utilitatem, ut alatur in caſu, quo fuerit ad inopiam redactus, *Barb. ad Conc. cap.* 7. *ſeſſ.* 21. *de Reformat. num.* 8. *Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 18. §. *Unico num.* 15. *Panimoll. deciſ.* 15. *annot.* 1. *n.* 35. *Amoſtaz. de Cauſis piis lib.* 5. *cap.* 6. *num.* 25.

Ideò-

16 Ideòque ſi onus eſt correſpectivum ad utilitatem, omnis æquitas, & juſtitia expoſcit, quòd Patronus extraneus, in quem tranſit onus reparationis, ac defenſionis Eccleſiæ, obtinere etiam debeat utilitatem Alimentorum; aliàs obligatio non eſſet reciproca, ſed claudicaret contra re-
17 gulam Juris, quòd qui ſentit onus, & incommodum, ſentire etiam debet commodum, & utilitatem, *l. ſecundum naturam ff. de Regul. Iur. Caſtren. conſil.* 307. *num.* 2. *lib.* 2. *Roman. conſ.* 282. *in fin. & conſ.* 475. *num.* 7. *Rot. deciſ.* 1169. *num.* 13. *& deciſ.* 1272. *num.* 11. *coram Emerix Iun.*

Et demum: ſi ex diſpoſitione Sacrorum Canonum tenetur Beneficiatus reditus ſuperextantes ſuæ congruæ ſubſtentationi, erogare pauperibus in eleemoſynam *Can.*
18 *Quoniam* 16. *quæſt.* 1. *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 2. *Mat. in addition. redituum Eccleſiæ, impreſſa poſt tractat. de Cauſis Conciſtorial. num.* 134. potiori ſanè jure tenebitur largiùs ſubvenire Patrono inopi, ex ordinata charitate, & antidorali obligatione, dum ex illius, vel ipſius propinqui præſentatione Beneficium recognoſcit, illiuſque fructus conſequitur, *Gloſſ. in Can. Quicumque il* 2. 16. *quæſtio* 7. *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 6. *num.* 3.

Fundamentis prædictis directè comprobantibus obligationem Beneficiati alendi Patronum, licèt extraneum; ſuperaddebant Domini alia argumenta indirecta, & à ratione evitandi abſurdi derivantia; nam ſi Fundator nullos habens filios, vel deſcendentes, Beneficium fundaret, ſive in ultima voluntate, ſive etiam inter vivos, reſervato Jurepatronatus ſuis Conſanguineis, vel etiam extraneis, Juſpatronatus in ipſa ſua Origine naſceretur mutilum,
19 & mancum, dum deficeret præcipua illius pars conſtitutiva, conſiſtens ex ſuperiùs dictis in utilitate Alimentorum. Pariterque ubi à principio deſcendentes exiſterent, & poſtmodùm deficerent, Iuſpatronatus in ſua creatione integrum quoad omnes fructus, continuaret diminutum, & non integrum in hæredibus, in quos tranſiret cauſa productiva, non autem effectus, & fructus, quod eſſet maximum abſurdum, ut ponderat *Carolus Antonius de Luca ad Ventrigl. in praxi part.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 2. *verſ. Iuſpatronatus enim.*

Addito denique, quòd cum Jurapatronatus pro majori parte ſint, ac præſumantur hæreditaria juxta *Text. in Clement. Plures de Iurepatr.* & Deſcendentia à Fundatore vel non duret, vel in temporis decurſu, & antiquitatis latebris indagari non poſſit, raró, aut numquam daretur in praxi hoc Ius Alimentorum, quod de cætero Sacri Canones benignè indulgere voluerunt Patrono ex motivo
20 Pietatis, & ad alliciendos Laicos ad fundationem Eccleſiarum ex animadverſis per *Mancin. diſſert.* 9. *cap.* 16. *num.* 9. *&* 16. exemplo Liberti, qui ſicuti de Iure tenetur Patronum pauperem alere, ita etiam obſtringitur eadem Alimenta præſtare, nedum Uxori, ſed etiam Conſanguineis, & Hæredibus quamvis extraneis ejuſdem Patroni, ut per plura Iura probat *Tiraquell. in l. Si unquam §. Libertis num.* 31. *quem ſequitur Surd. de Alimentis tit.* 1. *quæſt.* 51. *num.* 6.

In conſpectu autem dict. rationum, & fundamentorum fragilis nimis viſa fuit ratio ea, quæ per ſcribentes pro Dominico in contrarium deducebatur, quòd ſcilicet Ius Alimentorum non debeatur
21 ratione Iuriſpatronatus, ſed ex obligatione antidorali; juxta quam benefacientibus benefacere debemus; tum quia ex hac ratione potiùs elicitur, quòd Beneficiatus teneatur alere Patronum, licèt extraneum, à quo, vel ejus Patre recognovit Beneficium præſentationis; tum fortiùs, quia etiam Ius præſentandi, & cæteri fructus Iurispatronatûs per Sacros Canones conceduntur Laicis, ex dicto motivo obligationis antidoralis, & retributionis Operi pio: unde ſicuti cæteri fructus ex benignitate Sacrorum Canonum tranſeunt ad extraneos, ita etiam tranſire debet Ius Alimentorum, quia Sacri Canones voluerunt hâc retributione perfrui, nedum fundatorem, ſed etiam ejus Hæredes; ſive Conſanguineos, ſive extraneos, qui perſonam ipſam Fundatoris repræſentant, ut advertit *Mancin. dicta diſſert.* 9. *cap.* 16. *ſub num.* 9. *&* 16. & dixit in fortioribus terminis *Rota in Alatrina Iuriſpatronatus* 7. *Decembr.* 1705. §. *fin. coram Me.*

Tum demum, quia ſi juxta ſententiam omnium

omnium Canoniſtarum Jus Alimentorum communiter numeratur inter unum ex fructibus ipſius Juriſpatronatûs, veluti præcipuum, & ab eo inſeparabilem, ut præter ſuperiùs relatos in §. *Ulteriùs* tradunt *Surd. de Aliment. tit. 7. quæſt. 32. num. 13. Sanchez conſ. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 52. num. 1. & 2. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 10. tit. 7. num. 490.* Abſonum videbatur Dominis, quòd ratione Juriſpatronatûs non deberetur quidquid in ejus fructu collocatur, cùm effectus referri non poſſit niſi ad ſuam cauſam, *Rocc. de Curte de Jurepatr. in verb. Utile num. 1. Pax Jordan. Lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 487.*

Et ita concluſum fuit Partibus hinc inde acriter informantibus.

ARGUMENTUM.

Si ex tribus Patronis Eccleſiæ unus vergat ad inopiam, an huic debeantur pro Alimentis omnes fructus ſuperflui, & ſuperextantes Eccleſiæ Patronalis.

SUMMARIUM.

1 *Patrono Egeno an debeantur omnes fructus Eccleſiæ ſuperflui extantibus aliis Patronis divitibus? & num. 2. 8. & 13.*
2 *Extantibus pluribus Patronis Ius Alimentorum, non eſt proprium unius, ſed commune omnibus.*
3 *Quod alteri debetur à nemine prætendi poteſt.*
4 *Patronus Egenus debet modeſtè ali.*
5 *Res Eccleſiæ, & Clericorum dicuntur eſſe Pauperum.*
6 *Libertus tenetur præſtare Patrono congrua Alimenta.*
7 *Donatarius tenetur alere donatorem, & diſcipulus Magiſtrum.*
9 *Beneficiatus an habeat dominium abſolutum, quoad fructus Beneficii.*
10 *Patronus dives in eo ſtatu non habet jus Alimentorum actuale, ſed ſolum habituale.*
11 *Pauperes in concurſu Patroni Egeni nullam habent actionem pro conſequendis Alimentis.*
12 *Numerantur ſpecies Alimentorum.*
14 *Patronus Egenus eſt alendus condecenter ſecundùm ſtatum, & qualitatem perſonæ, & num. 23.*
15 *Alimenta Patrono Egeno, quomodò, & ad quam ratam taxanda ſint.*
16 *Alimenta debentur Patrono de fructibus ſuperfluis Beneficii.*
17 *Alimenta taxanda ſunt arbitrio Judicis, & quæ ſint attendenda in taxatione Alimentorum, & num. 21.*
18 *Obligatio alimentandi reſpicit totam familiam Patroni, & num. 19.*
19 *Alimenta an debeantur filiis naturalibus Patroni? & num. 27.*
20 *In taxatione Alimentorum, an conſiderandi ſint reditus proprii patrimonii?*
22 *Rector Beneficii per aſſignationem Alimentorum Patrono Egeno, an dicatur ſpoliari poſſeſſione Bonorum ejuſdem Beneficii?*
24 *Patronus Egenus non eſt exceſſivè, & ſumptuosè per Eccleſiam alendus.*
25 *Patronus quando dicatur pauper?*
26 *Alimenta quo caſu præſtantur ad puram neceſſitatem.*
27 *Famuli Patroni Egeni an ſint alendi per Eccleſiam.*

CASUS IV.

Tres ſunt Patroni Eccleſiæ A, quorum unus propter varia infortunia cùm eſſet redactus ad inopiam, petiit à Rectore dictæ Eccleſiæ ſibi adjudicari pro Alimentis omnes illius fructus ſuperfluos, & ſuperextantes, cui inſtantiæ ſe oppoſuerunt, non ſolùm Rector ejuſdem Eccleſiæ, ſed etiam alii duo Patroni Divites;
1 quæritur proinde in hoc caſu, an Patrono Egeno debeantur omnes fructus ſuperfiui, & ſuperexcedentes congruam ſubſtentationem Rectoris, & omnia neceſſaria Eccleſiæ, extantibus aliis Patronis divitibus?

Quæſtio hæc adhuc quidem indeciſa varias habet hinc inde difficultates, & primâ facie negativè reſolvenda videtur; quoniam ſi alii duo Patroni divites eſſent in eodem ſtatu paupertatis, tertius Patronus

nus Egenus prætendere non poſſet omnes fructus Eccleſiæ Patronalis ſuperfluos, & ſuperexcedentes, ſed illi eſſent æqualiter inter ipſos dividendi, & unicuique ex eis Patronis æqualis portio eſſet aſſignanda,
2 eâ ratione, quia extantibus pluribus Patronis Jus Alimentorum non eſt proprium, & particulare unius ex illis, ſed commune omnibus; itaut Eccleſia non poſſit eſſe noverca, & committere ingratitudinem dando uni tantùm Patrono omnes fructus ſuperfluos, cæteris prætermiſſis, *Surd. de Aliment. tit.* 1. *quæſt.*48. *num.* 68. ſed tanquam pia mater tenetur æqualem retributionem facere, & æqualiter eos alere juxta propriam eorum conditionem, & ſtatum; ut diſponitur in hoc Canone *Quicumque*. Ergo etiam in Caſu, quo illi duo Patroni non ſint in ſtatu inopiæ, non poterit idem Patronus Egenus petere à Rectore Eccleſiæ, ut pro Alimentis ſibi aſſignentur omnes fructus ſuperflui, ſed debet eſſe contentus eâ portione, quæ ipſi contigiſſet caſu, quo dicti duo Patroni eſſent inopes, & non aſpirarent etiam ad eas portiones, quæ deberentur aliis Patronis
3 in caſu inopiæ; quod enim alteri debetur nemo prætendere poteſt.

Et ratio eſt, quia Patronus Egenus
4 debet *Modeſtè* ali juxta *Text. in cap. Nobis de Iurepatr. de quo infra par.* 1. ſi autem omnes fructus ſuperflui, & ſuperexcedentes præfatæ Eccleſiæ, aſſignarentur huic tertio Patrono Egeno, iſte non modeſtè, ſed ad ſuperabundantiam aleretur in Eccleſia, & impinguaretur de bonis, & reditibus Eccleſiaſticis in præjudicium aliorum pauperum, ac etiam ejuſdem Eccleſiæ, dum deductis omnibus neceſſariis pro Eccleſia, ac pro ſubſtentatione Rectoris, nec non Patroni Egeni, quicquid ſupereſt erogandum eſt in utilitatem Eccleſiæ juxta *Gloſſ. in cap. final. de verb. Significat. verb. Utilitatem*, & in eleemo-
5 ſinam pauperum, cùm res Eccleſiæ, & Clericorum dicantur eſſe pauperum, juxta *Text. in cap. Quoniam* 16. *quæſt.* 2. *& in cap. Conceſſo*, *c. Quatuor* 12. *quæſt.* 2. *Antonell. de Iuribus, & oneribus Cleric. lib.*2. *par.* 6. *cap.* 16. *num.* 1. *& ſeqq.*

Quod comprobatur pluribus paritatibus. Si Patronus ſervi manumiſſi perveniat ad inopiam, Libertus non tenetur ei pro Alimentis aſſignare omnes fructus, & reditus proprii patrimonii, qui deductis omnibus neceſſariis pro ſui ipſius ſubſtentatione ſuperſunt: ſed ſolum in præmium, & gratitudinem præſtitæ libertatis tenetur ei præſtare congrua Alimenta *L. Si*
7 *quis à liberis ff. de Aliment.* Donatarius non tenetur alere Donatorem, nec Diſcipulus Magiſtrum vergentes ad inopiam de omnibus fructibus ſibi ipſis ſuperfluis; ſed ſolùm ratione gratitudinis tenentur præſtare Alimenta ſufficientia ad eorum ſubſtentationem, *Gloſſ. in L. final. Cod. de revocand. donat. Innocent. in cap.* 1. *de Magiſtris, ibique Anan. num.* 11. *Hoſtien. in Summ. tit. de Magiſtr.* §. *Utrum*; fieri enim poſſet, quod omnes reditus ſuperflui, & ſuperexcedentes ſint in majori ſumma & quantitate, ſeu majoris valoris, quàm illi neceſſarii pro ſubſtentatione Liberti Donatarii, aut Diſcipuli: ſi autem hujuſmodi reditus ſuperflui eſſent omnes aſſignandi Patrono, Donatori, aut Magiſtro reſpectivè, iſti eſſent melioris conditionis, quàm eſſent Libertus, Donatarius, aut Diſcipulus, qui minùs fruerentur de Bonis propriis, quàm illi. Ergo etiam nec Eccleſia Patronalis tenebitur aſſignare pro Alimentis Patrono Egeno omnes fructus ſuperfluos, & ſuperexcedentes; valet enim arguere à Patrono Liberti ad Patronum Eccleſiæ.

E contra verò videtur affirmativè re-
8 ſolvenda. Quia hic Tertius Patronus ſolus eſt, qui pervenit ad inopiam, itaut præfata Eccleſia Patronalis non habeat alium, cui teneatur facere retributionem obtenti Beneficii, & exercere actum temporalis alimoniæ, niſi hunc tertium Patronum: ergo huic aſſignare debet omnes reditus ſuperfluos, & ſuperexcedentes, juxta diſpoſitionem præſentis Canonis *Quicumque*, cui concordat *Text. in cap. Nobis de Iurepatr. ibique Innocent. Abbas, Fagnan. Rocc. de Curt. de Iurepatr. verb. Utile quæſt.*1. *ex num.*1. *Lambertin. eod. tract. lib.*3. *quæſt.* 4. *art.* 1. exemplo illius Evangelici Patris, qui cum haberet duos filios unum Divitem, & alium propter ejus prodigalitatem ad inopiam redactum, totum gaudium, congratulationem, & feſtivitatem exercuit cum hoc ſolo filio Prodigo inope, prætermiſſo divite *Luc.* 15.

Nec

9 Nec huic aſſignationi omnium redituum ſuperfluorum favore hujus tertii Patroni inopis ſe opponere poteſt Rector prædictæ Eccleſiæ, quia licèt Rector, aut Beneficiatus habeat dominium abſolutum, abſque ullo onere quoad fructus ſibi neceſſarios ad congruam ſubſtentationem, tamen quoad fructus ſuperfluos Eccleſiæ non habet dominium abſolutum: Sed cum onere illos erogandi in pauperes, vel in alios pios uſus; unde cùm non adſit alius pauper, cui vinculo obligationis magis ſit adſtrictus, quàm iſte tertius Patronus pauper, non eſt cur ipſe Rector repugnet aſſignare huic omnes reditus ſuperfluos, *Garz. de Benefic. par.* 2. *cap.* 1. *num.* 5. *Antonell. de Juribus, & oneribus Cleric. lib.*2.*par.*6. *cap.* 15. *num.* 2. *&* 7.

Minuſque ſe opponere poſſunt alii duo Patroni Divites, quia licèt caſu, quo iſti eſſent in ſtatu inopiæ, non poſſent aſſignari huic tertio Patrono Egeno omnes fructus ſuperflui, ſed eſſent inter ipſos æqualiter dividendi; tamen cùm in præſentiarum
10 ipſi non ſint in eo ſtatu, non habent ullum jus actuale proximum Alimentorum: non ſufficit ſimplex qualitas Patronalis, ſed ulteriùs requiritur qualitas inopiæ, & paupertatis; dum præſens Canon non concedit Jus Alimentorum Patrono ſimpliciter, ſed Patrono Egeno, ac proinde ſi omnes fructus ſuperflui aſſignentur huic tertio Patrono, nullum præjudicium irrogatur Patronis divitibus; illud enim adeſſe non dicitur, ubi agitur de Jure remoto, & merè eventuali A.

Neque ſi aſſignetur præfato Patrono Egeno omnes fructus ſuperflui, inferretur præjudicium aliis pauperibus non Patronis, quia iſti in concurſu Patroni Egeni
11 nullam habent actionem, nec officium Judicis contra Eccleſiam pro conſequendis Alimentis, eâ ratione, quia cùm ordinata charitas magis dirigatur in eos, à quibus recepimus Beneficium, quàm in alios, Eccleſia magis tenetur, & adſtringitur erga Patronum, quàm erga alios pauperes, à quibus nihil recepit, *Gloſſ. in cap. penult. de Jurepatr. Surd. de Aliment. tit.* 1. *qu.*54. *num.* 7.

Pro reſolutione autem hujus quæſtio-
12 nis, pro utraque parte difficultates habentis, diſtinguo tres ſpecies Alimentorum. Alimenta enim, alia ſunt neceſſaria ad puram, & ſimplicem vitæ ſubſtentationem: alia neceſſaria ad ſubſtentationem vitæ condecentem, ſecundùm ſtatum, & conditionem perſonæ: & alia neceſſaria ad ſubſtentationem vitæ ſumptuoſam, & exceſſivam, quam diſtinctionem inſinuare videtur. *Rota in Salernitana Alimentorum ſuper taxatione* 16. *Decembris* 1712. §. *Nec obſtare coram R. P. D. Falconerio inferiùs legen. num.* 24.

Hoc ſuppoſito, reſpondeo ad quæſtio-
13 nem: Vel omnes fructus ſuperflui præfatæ Eccleſiæ cedunt in ſubſtentationem vitæ hujus tertii Patroni ſumptuoſam, & exceſſivam; & crederem tenendam primam ſententiam negativam; nimirum ei non deberi omnes iſtos fructus ſuperfluos propter rationes ibi allatas, eò quia modeſtè, & non ſumptuosè, & voluptuosè ultra ejus ſtatum, & conditionem alendus eſt Patronus ab Eccleſia. Vel cedunt in ſimplicem, & puram vitæ ſubſtentationem; aut in ſubſtentationem hujus tertii Patroni Egeni condecentem ſecundùm ejus ſtatum, & conditionem; & crederem procedere ſecundam ſententiam affirmativam, ejuſque rationes: quia Patronus Egenus non
14 ſolùm eſt alendus ſecundùm puram ejus vitæ neceſſitatem, ſed etiam condecenter ſecundùm ſtatum, & qualitatem perſonæ, itaut ſi Patronus ſit nobilis, pinguiora, & ampliora Alimenta ei præſtanda ſint ab Eccleſia, quàm ignobili. *Surd. de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 18. *num.* 15. *Barboſ. de Jur. Eccl. lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 218.

Sed quomodò, & ad quam ratam ta-
15 xanda ſint Alimenta Patrono Egeno neceſſaria ad condecentem ſubſtentationem ſecundùm proprium ſtatum, & conditionem ex ſequentibus Deciſionibus in Salernitana Alimentorum Sacræ Rotæ deſumi poteſt, quas obtinuit *D. Advoc. Pitonius* & regiſtrantur apud ipſum *in tract. de Controv. Patronor. alleg.* 32. nunc Parmæ impreſſo.

Salernitana Alimentorum Super Taxatione.

Lunæ 20. Julii 1712.

Coram eodem R. P. D.

SCOTTO.

PLacuit iterum Dominis modus, ſive temperamentum captum in Deciſione edita coram Me ſub die 11. Januarii proximè præteriti, quòd ſcilicet reſervatis pro Dominico ducatis tercentum ſuper reditibus certis Beneficiorum, de quibus agitur, reſiduum fructuum diſtribuatur inter Patronos pro eorum Alimentis cum Jure accreſcendi favore ejuſdem Beneficiati in caſu obitûs alicujus ex alimentandis, & ideò reſponderunt pro perſiſtentia *in deciſis*.

Præſuppoſitâ enim obligatione Rectoris aſſignandi hiſce Patronis Alimenta ex fructibus Beneficiorum, qui ſuperſunt ejus congruæ ſubſtentationi, juxta latè firmata in altera mea contemporanea Deciſione, juſtum utique apparuit temperamentum in ea parte, in qua reſervantur eidem Rectori ducati tercentum liberi, & immunes à quibuſcumque expenſis, & oneribus ſuper fructibus certis dictorum Beneficiorum, quia ſi ex Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *de Reformat. cap.* 13. congrua pro Parocho reputatur ſufficiens in ſcutis centum, non habet profectò, de quo conqueratur Dominicus, ſi ex Beneficiis ſimplicibus, nullum habentibus onus Curæ Animarum, illi aſſignantur ducati tercentum exuberantes pro ejus decenti manutentione, ut obſervat Deciſio, quæ revidetur §. *Ex hujuſmodi temperamento*, & eo magis attento Jure accreſcendi reſervato favore Beneficiati in caſu obitûs alicujus ex alimentandis.

Non minùs juſtus viſus eſt modus captæ reſolutionis in altera parte, in qua fructus reſiduales Beneficiorum aſſignantur Patronis pro eorum Alimentis; ſiquidem in hac materia Doctores communi-
16ter tradunt, quod ex fructibus Beneficii primo loco deduci debet congrua Rectoris, & de eo, quod ſupereſt tradi Alimenta Patrono, *Abb. in cap. Nobis num.* 6. *de Jurepatr. Azor. Inſtitut. Moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 20. *quæſt.* 3. *Lagunez de fructib. par.* 1. *cap.* 32. §. 3. *num.* 74. *Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 35. *Lambert. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *artic.* 2.
17*num.* 6. *&* 7. hæcque Alimenta taxanda ſunt arbitrio Judicis conſideratis conſuetudine Regionis, *Cyriac. Controv.* 34. *numer.* 13. *Surd. de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 19. *num.* 2. *Rota coram Pænia deciſ.* 691. *nu.* 5. necnon gradu, & qualitate perſonarum Patronorum, adeò ut pinguiora debeantur pro perſonis nobilibus, quàm ordinariæ conditionis, *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. part.* 6. *art.* 4. *num.* 4. *&* 7. *Lagunez de fructib. par.* 1. *cap.* 32. §. 3. *nu.* 87.
18ac habitâ etiam ratione numeri perſonarum alendarum, cum obligatio alimentandi reſpiciat totam Familiam Patronorum, & ſic Matrem, Sorores, Uxorem, Filios, ac Famulos, *Paulus de Cittadin. dicto art.* 4. *num.* 157. *Lagunez de Fructibus dicto* §. 3. *num.* 87. *Surdus de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 18. *num.* 19. *&* 20. *& quæſt.* 24. *num.* 14. *Rota coram Coccino deciſ.* 1997. *num.* 3. & demum inſpectis reditibus Beneficii, qui ſi pingues ſint, magis quoque condecentem, & ſtatui Patroni nobilis accommodatam aſſignationem expoſcunt *Cyriac. controv.* 34. *numer.* 11. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *artic.* 3. *num.* 2. *& ſeqq. Gratian. diſcept.* 552. *numer.* 12. *Rota coram Pænia deciſ.* 691. *numer.* 3.

Hiſce circumſtantiis per Dominos præ oculis habitis, cenſuerunt, reditus ſuperextantes detractis per antipartem ducatis 300. pro Dominico Rectore, non poſſe dici aſſignationem exorbitantem, ſed potiùs valde moderatam pro alimentis Patronorum; inſpecto enim more, & conſuetudine Regionis pro manutentione etiam parca, & modeſta unius perſonæ nobilis, requiruntur annui ducati 120. ut deponunt Teſtes formiter examinati dati, in quorum concurſu attendi non poterant informes depoſitiones aliorum Teſtium ultimo loco expiſcatæ teſtantes ſufficere longè minorem ſummam, tum quia

quia retractarunt eorum depoſitiones; tum etiam quia fides non facit fidem, ut ſunt notæ regulæ, præcipuè verò ubi, prout hic, alii Teſtes formiter repetiti, contrarium deponunt *Rota coram ſa: mem: Alexandro VIII. deciſ.* 58. *num.* 37. *& ſeqq. & coram Celſo deciſ.* 36. *num.* 12.

Familia autem eſt valde numeroſa uſque ad 24. perſonas, & in nobilitatis gra-
19 du conſtituta, & quatenus etiam per modum hypotheſis delendi eſſent ab hoc numero tres filii naturales, quos tamen omnino computandos eſſe in his terminis bene cenſuit *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 6. *num.* 14. adhuc remanent 21. perſonæ, inter quas quinque Sorores, quarum duæ permanent in Domo Paterna, & aliæ tres in Monaſterio, & Domum gravant, nedum in ſolita menſtrua proviſione ſolvenda Monaſterio pro alimonia, & pro veſtibus, aliiſque impenſis, quæ ſunt conſiderabiles pro manutentione Educandarum, quas decet incedere pari ornatu cum cæteris Puellis nobilibus in Monaſterio exiſtentibus, verùm etiam pro illis parare oportet Dotes cum acconcio, aliiſque gravibus expenſis in die Veſtitionis, ac Profeſſionis fieri ſolitis, ac aſſignare ſolitum Livellum, ut de ſimilibus expenſis, & Livello dixit *Rota in Romana Fideicommiſſi de Maximis ſuper primis quatuor ſubrogationibus* 18. *Junii* 1707. §. *Quoad primam*, *& ſeqq. &* 17. *Decembris* 1708. §. *Procedentes enim*, *& ſeqq. coram Me*.

Et quamvis alter ex fratribus Patronis ingreſſus fuerit Oratorium Sancti Philippi Nerii Neapolis, quatuor verò filii, quibus gravatur alter frater, ſint in tenera ætate; tamen Domini ponderarunt, quòd pro Presbyteris Oratorii Sancti Philippi requiritur ſolitum Livellum, ex cujus defectu non potuit adhuc dictus frater procedere ad ulteriora in ſuſceptione Sacrorum Ordinum, ut de his præſtationibus, ſeu Livellis pro Religioſis, *Rota deciſ.* 671. *num.* 32. *coram Merlino*; Filii verò alterius fratris, quamvis teneræ ætatis, requirunt tamen expenſas conſiderabiles pro Nutrice, & Studiis, quę, creſcente ętate, creſcunt, & in dies augeri poſſunt per nativitatem aliorum filiorum, cum agatur de Uxore, & Viro in florida juventute exiſtentibus, & ſic quotidie redire oporteret ad Sacrum Tribunal pro augendis Alimentis iſtorum filiorum, prout auctâ Familiâ, & expenſio augenda eſſet ut tradunt *Gratian. diſcept.* 613. *num.* 23. *Rota coram Mantic. deciſ.* 331. *num.* 5.

Cùm ergo in his terminis pro manutentione hujus numeroſæ Familiæ, juxta ejus conditionem, & conſuetudinem Re-
20 gionis, requiratur ſubminiſtratio conſiderabiliſſimæ ſummæ, excomputatis etiam reditibus propriis aſcenden. ad ducatos 138. vel paulò plus, ut fieri debere obſervat *Rota deciſ.* 7. *numer.* 8. *in fine*, *par.* 13. *Recent.* & è converſò non modica adhuc verſaretur contentio inter partes ſuper reditibus Beneficiorum, quos fratres Actores ſubſtinebant aſcendere ad ducatos 1900. Rector verò calculabat in ſolis ducatis 1300. iſtiſque pro majori parte incertis, utpotè pendentibus ab exitu litis ſuper prohibitione ſerendi Orizam aliis Territoriis finitimis injuncta; hinc Domini crediderunt, optimum eſſe temperamentum, ſtatuere certam, & invariabilem ſummam pro congrua Rectoris, & cæteros fructus aſſignare pro Alimentis Patronorum, quia ſive dicti fructus aſcendant ad ſummam prætenſam à Patronis; ſive conſiſtant in ea tantùm, quam allegat Rector, ſemper erunt inferiores neceſſitati, quâ premuntur dicti Patroni, qui ulteriùs hoc modo ſubſunt periculo illorum diminutionis, & incertitudinis exitûs præfatæ litis: à quo è contra liber evadit Rector, qui per antipartem ſuam congruam detrahere debet, & quod reliquum eſt, ſive plus, ſive minus aſſignare Patronis, & tollitur etiam occaſio novarum litium in caſu diminutionis redituum, prout inevitabiles eſſent, ſi modò taxaretur certa ſumma Patronis in capita
21 conſignanda. In hac enim materia aſſignatio, & taxatio non habet certam regulam, ſed remittitur arbitrio prudentis Judicis, ut dixit *Rota coram Pænia deciſ.* 661. *n.* 1. *& coram Coccino deciſ.* 1997. *num.* 8.

22 Nec obſtat, quod vigore iſtius temperamenti Rector de Domino fiat Alimentarius, & ſpolietur poſſeſſione Bonorum, in quorum adminiſtratione ex Sacrorum Canonum diſpoſitione, Patroni nequaquam

quam ſe valent immiſcere, ut perperam exclamabant Informantes pro Dominico; hoc ſiquidem erat ſolemne partis æquivocum, quia mens, & intentio Dominorum nunquam fuit, nec eſt cum dicto temperamento ſpoliandi Rectorem poſſeſſione Bonorum, nec illum ab eorumdem Bonorum adminiſtratione removendi, ſed tantùm firmandi congruam certam, quæ debeat remanere libera, & immunis apud ipſum Rectorem: & loco Taxæ in quantitate pecuniaria aſſignandæ pro Alimentis Patronorum, ſtatuendi reſiduum fructuum, qui ſupererant, deductis expenſis neceſſariis, ac congruâ præfatâ; hoc autem modo Rector remanet Poſſeſſor, ut priùs, omnium redituum Beneficii, & de ejus manu capiendum eſt à Patronis dictum reſiduum fructuum, nec proinde dici poteſt, quod ipſe efficiatur Alimentarius, cùm immo remaneat Dominus, ut priùs; & ſolùm diſtribuat fructus ſuperfluos in ſubſtentationem Patronorum, quod nedum non repugnat diſpoſitioni Juris, ſed eſt illi conforme, cùm Alimenta Patronis ſint aſſignanda de eo, quod ſupereſt, deductâ congruâ Rectoris: nec in Jure præfinitum ſit, quòd Alimenta Patronis ſint aſſignanda potiùs in pecunia, quàm in fructibus, ut in durioribus terminis, quod poſſit Judex aſſignare Patrono pro ejus Alimentis etiam ipſas poſſeſſiones, reditus, & ſpecies Eccleſiæ tradit *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 3. art. 10. num. 2. in fine, Ciarlin. controv. 209. num. 5.*

Potiſſimè dum per dictum temperamentum utrique parti conſulitur, & reſecatur occaſio novarum litium, ſive ſuper certa quantitate redituum Beneficiorum, de quibus agitur, ſive ſuper illorum decremento in futurum contingere valente, ut animadvertit præterita Deciſio §. *Ex hujuſmodi temperamento, & ſeq.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

FALCONERIO

Salernitana Alimentorum Super Taxatione.

Veneris 16. *Decembris* 1712.

QUò magis, remiſſo omni Juris obice, ſtratam Domini invenerunt viam ad confirmationem ſententiæ Rotalis ſuper contemporaneo dubio in negotio principali, eò magis in aſperam, & ſalebroſam, propter incurſantes inter ſe facti difficultates, offenderunt in hoc altero dubio ſuper Taxatione Alimentorum. Quapropter cenſuerunt confirmandam eſſe ſententiam Rotalem juxta modum.

Pro comperto ferè apud omnes Dominos fuit habitum, quòd Patronis ex reditibus Eccleſiæ Patronalis ſuperextantibus congruæ ſuſtentationi Rectoris debeantur Alimenta, non quidem ad ſolam neceſſitatem, & ad ſuffragium tantùm Vitæ, ſed ut modeſtè, & condecenter juxta gradum; & conditionem propriarum perſonarum vivere valeant, approbando in hac parte Concluſionem firmatam in deciſionibus præteritâ Inſtantiâ ſuper negotio principali 11. *Januarii* 1712. §. *De Jurepatronatus, & ſuper Taxatione* §. 1. *& in altera* 20. *Junii ſequentis*, §. *Non minùs coram R. P. D. meo Scotto Almæ*
23 *Urbis Gubernatore*; eâ ratione, quòd unuſquiſque alendus eſt ſecundùm Dignitatem ſuam, unde fit, Patrono Nobili pinguiora, & ampliora Alimenta, quàm ignobili præſtanda eſſe ab Eccleſia, & in ſpecie concludunt *Surd. de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 18. *num.* 15. *Barboſ. de Jure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 12. *num.* 218. *in fine. Lagunez de Fructibus par.* 1. *cap.* 32. §. 3. *num.* 86. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 3. *num.* 5. *art.* 6. *num.* 18. *& artic.* 11. *num.* 1.

Nec obſtare viſum fuit, quod *Text. in cap. Nobis de Jurepatr.* hæc Alimenta Patronis decernat cum illo termino, *modeſtè*,

deſtè, quaſi ad puram vitæ neceſſitatem
24 reſpexerit; etenim juxta communem ſententiam omnium Canoniſtarum, hoc verbum *Modeſtè* excludit quidem Alimenta ſumptuoſa, & exceſſiva, non autem illa, quæ ſunt neceſſariò, & condecenter debita juxta ſtatum, & qualitatem perſonæ, cùm Nobilis pro vivendo indigeat famulis, nec non cibis, & veſtibus propriæ conditioni convenientibus, & originaliter docuit *Gloſſ. in dicto cap. Nobis in Verbo Modeſtè*, quam communiter ſecuti fuerunt omnes ſcribentes, & ſignanter *Abbas ibid. num. 6. Jo: Andr. num.* 17. *Butr. num.* 22. *Card. Zabarell. in* §. *Pro fundatione num.* 2. qui etiam aſſerunt eſſe Patronis honorificè providendum, *Barboſ. num.* 11. *Felin. in cap. Cum omnes num.* 32. *de Conſtit. Lambertin. de Jurepatr. dicto lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 2. *num.* 9. *art.* 6. *n.* 18. *& art.* 11. *num.* 1. pleniſſimè *Lagun. de Fruct. par.* 1. *cap.* 32. §. 3. *num.* 67. *&* 87. *Paulus de Cittadinis de Iurepatr. part.* 6. *art.* 4. *num.* 15. *Verſ. Sic etiam puto. Rocc. de Curt. eodem tractatu in verbo. Et utile num.* 4. *Antonell. de Regim. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 95. *Gratian. diſcept.* 552. *numer.* 12. *Lotter. de Re beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 5. *numer.* 32. 39. 4. *&* 99. *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 24. ubi teſtatur de communi ſententia Doctorum, *Surd. de Alimentis tit.* 1. *quæſt.* 54. *num.* 8. *& tit.* 4. *quæſt.* 18. *num.* 15. *& ſeqq. Baera de Inop. Debitor. cap.* 17. *num.* 70. & reſolutum fuit *in Regien. Alimentorum coram Pænia deciſ.* 660. *num.* 11. *&* 12. ubi
25 Rota ad hunc præciſum effectum conſiderat; quòd Patroni tunc dicantur pauperes, quotieſcumque ex reditibus, & facultatibus, quas habent, ſecundùm conditionem ſuam modeſtè, & condecenter vivere non poſſunt, *& in deciſ.* 691. *num.* 3. *&* 5.

Hæc enim eſt differentia inter Alimenta, quæ petuntur per Patronum ab Eccleſia, ab illis, quæ petuntur per alios pauperes, quia etſi Eccleſia teneatur omnibus pauperibus ſubvenire, attamen Patronis tenetur providere abundantiùs, quàm aliis, & tantò magis Actoribus, qui quandoque fuerunt divites, & oriuntur ex nobili Familia de Capovaſſo *Gloſſ. in Can. Quicumque* 16. *quæſt.* 7. *in verbo Et inopiam*, *Abb. in dicto cap. Nobis num.* 6. ubi aſſignat alteram differentiam, quod Patrono debeantur Alimenta Jure Actionis, aliis verò pauperibus implorato nobili Judicis officio, & concordant *Joan. de Anania num.* 13. *Io. Andr. num.* 17. *Zabarell. ubi ſupra, ſub num.* 2. *verſ. Patrono. Surd. de Aliment. tit.* 1. *quæſt.* 54. *num.* 8. *Lambertin. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 8. *num.* 9. *Verſ. Sicut in ſimili, & lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 2. *num.* 2. 3. *&* 6. *& art.* 3. *num.* 5. *Lagunez de Fruct. par.* 1. *cap.* 32. §. 3. *num.* 67. & comprobat Concluſio,
26 quòd Alimenta ad puram neceſſitatem, tunc ſolùm præſtantur, quando decernuntur miſerationis causâ, uti eleemoſina, & non uti Alimenta, ſecùs ubi competunt Jure Actionis, aut Juris naturalis intuitu, & in recompenſationem Beneficii recepti, ut individuo, *Lagunez de Fruct. dicto* §. 3. *num.* 67. *Surd. de Alim. tit.* 4. *quæſt.* 18. *num.* 76. *Salgad. in Labiir par.* 1. *cap.* 24. *num.* 13. *&* 2.

Unus idcircò ex Dominis hæc rationum momenta ſeriò perpendens ſtetit in ſenſu pro confirmatione ſimpliciter Rotalis ſententiæ; ſed tandem nec alienum ſe præbuit convenire cum aliis Dominis in aliquo augumento Summæ aſſignatæ Rectori, non quia ſibi blandiebatur modum in ſententia præfinitum impoſiturum eſſe optatum finem novis jurgiis, atque partium litibus, quibus heu nimis! Alimenta dietim præſtabunt ad invicem collati Beneficii memoria, ingratique animi vitium. Sed quia, nec Hercules omnia renaſcentia Hydriæ Capita unico ictu amputavit, nec datum eſt noſtræ Juriſprudentiæ omnia contingibilia ex tempore prævidere, & providere. E' contra verò aliorum mentem Dominorum contorſerunt tot, tantæque difficultates, dubietateſque à præſcripto modo obortæ, nempe aſſignandi ducatos 300. Rectori, & in capita diſtribuendi reliquos fructus Patronis cum Jure accreſcendi favore Rectoris in caſu obitûs alicujus ex Alimentariis, quoniam dicta reſolutio non videbatur congruere qualitati, & naturæ Judicii, in quo agitur de taxandis Alimentis à Patronis petitis, & ordine inverſo fuit taxata congrua Rectoris in ducatis 300. cæterique fructus Beneficii fuerunt aſſignati Alimentariis,

tariis, quod tantummodo fieri ſolet in longè diverſo caſu, in quo Rector agat pro ſua congrua contra Penſionarios.

Nec ulterior deficit amaritudo in ſcrutando prædictum modum non extinguere, ſed novas gignere diſſenſiones, cùm ſub fine cujuslibet anni in caſû diminutionis, vel augumenti redituum recentes ſuſcitarentur controverſiæ ſuper certâ quantitate fructuum, qui deductâ congrua aſſignata Rectori pro Alimentariis ſuperfuiſſent.

Prout pariter majores advertebant Domini progerminare poſſe altercationes in caſu Juris accreſcendi per obitum alicujus ex Alimentariis ob incertam portionem quolibet ànno unicuique tangentem: præſertim quia adhuc non fuit in claris poſitum, quanti verè reddat Beneficium, nam pro parte Rectoris aſſerebatur illius fructus aſcendere ad Ducatos 1300. & pro parte Patronorum augebantur reditus uſque ad Ducatos 1900. & inſuper ſub involucro incertitudinis pariter velabantur reditus bonorum Patrimonialium ipſorum Patronorum, dum ex teſtium depoſitionibus conſtabat eos deductis oneribus aſcendere ad ducatos 138. Rector autem omnibus oneribus, & debitis deductis, promptum, & paratum ſe offerebat illa recipere ad locationem perpetuam, & tradere Cedulam Bancariam pro annuis ducatis 380.

Non ſanè minores ſcopulos Domini transfretarunt ad præſcribendum numerum perſonarum alendarum: Quippe quia tametſi nulla fuiſſet inter partes diſcrepantia, omnes aſcendere ad numerum viginti quatuor perſonarum, tamen inter iſtos numerabantur quatuor Famuli, duæ Fœminæ innuptæ, & infirmæ domi degentes, tres aliæ in educationem retentæ in Monaſterio, quatuor Filii Joſephi Infantes, & Pupilli; Dominicus, qui condecenter prætendebatur per Dominicum ali in Congregatione Oratorii Neapolis, Iſabella Mater, & Franciſca Uxor Joſephi, quibus non controvertebantur Alimenta, ſed credebat idem Dominicus earum Dotes eſſe conferendas: Tres Filii naturales, quorum unus aſſerebatur adſcriptus Militiæ Principis exteri.

27 Quibus non obſtantibus, convenerunt nihilominus Domini, poſthabitis quatuor famulis, dum quotieſcumque aſſignantur Alimenta Dominis tamquam nobilibus, iſti tenentur ſolvere ſalarium eorum Famulis, atque ſtatuerunt numerum alendorum ad viginti perſonas, inter quas comprehenderunt naturales, vel quia ſi directè non valerent petere Alimenta, ſaltem faciunt numerum ad ea taxanda ex ſpeciali doctrina *Lambert. de Iurepatr. lib. 3. quæſt. 3. art. 6. num.* 14. vel quia poſſunt eſſe Patroni, ſtante quod agitur de Patronatu reſervato pro illis de Familia, agnatione, & domo, inter quos comprehenduntur etiam Naturales *R. P. D. meus Anſaldus in annot. ad deciſ.* 100. *num.* 72. *&* 73. *Rota in Mediolanen. Archipresbyteratus* 7. *Ianuarii* 1710. §. *Non adverſante cum ſeqq. coram Me.*

Ex oppoſito conſiderato, quod in Civitate Salerni ducati 40. ſufficiant pro Patrimonio Sacro Clericorum, & vivente Patre, adeò numeroſa Familia congrua recepit Alimenta cum ſola annua Penſione ducatorum 24. quam ille ſibi reſervaverat in Reſignatione hujus Beneficii facta ad favorem Dominici; Domini modum explicando ita dixerunt: *Convenimus, quod dentur à Titulari Ducati* 550. *ex fructibus Beneficii, dummodò ex bonis Patrimonialibus habeant illi de Capovaſſis Ducat.* 380. *pro qua quantitate Titularis offerebat Cedulam Bancariam: Et quatenus ad tantam quantitatem non aſcendant, Domini ſunt parati augere uſque ad eamdem quantitatem ex cæteris fructibus Beneficii; Quo verò ad caſum obitûs Patronorum Domini ad reſecandas ulteriores diſcuſſiones dixerunt, quod in caſu cujuſlibet morientis, accreſcant Beneficiato annui Ducati quadraginta: Et è contra in caſu Nativitatis aliorum Patronorum accreſcant Patronis alii Ducati ſimiles quadraginta ſubminiſtrandi per Beneficiatum.*

Et itaque utraque &c.

A R-

ARGUMENTUM.

Defuncto uno ex tribus Patronis Egenis, an portio ei aſſignata pro Alimentis ſit æqualiter inter Superſtites dividenda?

SUMMARIUM.

1 *Portio Alimentorum Patroni Egeni Defuncti non accreſcit aliis Patronis Egenis, ſi fuerint eis aſſignata Alimenta ſufficientia; ſecùs ſi non fuerint aſſignata ſufficientia Alimenta, ut numer. 3. intellige, ut num. 7.*

2 *Alimenta non ſunt multiplicabilia, & ſunt naturaliter taxata, & limitata.*

4 *Juspatronatus quoad ejus ſubſtantiam non admittit Jus accreſcendi, ſecus quoad ejus fructus.*

5 *Defuncto uno ex Canonicis portio diſtributionum illius accreſcit aliis.*

6 *Alimenta non multiplicantur, nec dicitur augeri naturalis taxatio, ſi portio Alimentorum Defuncti accreſcat Patronis Superſtitibus, non ſufficienter alitis per Eccleſiam.*

CASUS V.

Aſſignatis Alimentis per Eccleſiam Patronalem tribus Patronis Egenis, unus ex eis ab hac vita migravit, quæritur, an hujus portio Alimentorum accreſcat aliis Patronis Egenis Superſtitibus?

1 In hac quæſtione procedendum eſt cum ea diſtinctione, quam in Superiori proximo Caſu tradidi num. 13. Aut enim ab Eccleſia Patronali fuerunt aſſignata unicuique ex dictis Patronis Alimenta integra, ſeu ſufficientia, non ſolùm ad ſimplicem vitæ ſubſtentationem, verùm etiam ad ſubſtentationem condecentem juxta eorum ſtatum, & conditionem, & tunc portio Alimentorum Patroni Egeni Defuncti non accreſcit aliis duobus Patronis Superſtitibus, ſed revertitur ad Eccleſiam Patronalem ad *Text. in l. Dominus ff. de Uſufructu*, ibi: *Per fideicommiſſum fructu prædiorum ob Alimenta libertis relicto, partium emolumentum ex perſona vitæ decedentium ad Dominum*
2 *proprietatis recurrit*. Ea ratione, quia Alimenta non ſunt multiplicabilia, & quia ſunt naturaliter taxata, & limitata, ubi enim quis eſt ſufficienter alitus, non poteſt iterùm ali; ſi ergo illi duo Patroni Superſtites habent ſufficientia Alimenta, non eſt cur ipſis accreſcere debeat portio Defuncti, & ſumptuoſa, ac ſuperflua Alimenta aſſignari, contra diſpoſitionem hujus Canonis *Quicumque*, juxta quam modeſtè, & non ſumptuosè, ac ſuperfluè alendus eſt Patronus, ut optimè in terminis libertorum expendit hanc rationem, *Gloſſ. in dicta l. Dominus, verb. Recurrit* ibi: *Si ergò Conliberti Alimenta habeant nihil eſt, undè quærantur. Bartol. in l. Re conjuncti ff. de Legat. num. 42. Bald. in dicta L. Dominus §. 1. in fine. Abbas conſ. 78. in fine.*

Si verò Alimenta non fuerint aſſignata
3 ab Eccleſia Patronali præfatis Patronis ſufficienter, vel ad ſimplicem, vel ad condecentem eorum vitæ ſubſtentationem, ob deficientiam redituum ſuperexcedentium, in hoc caſu cenſeo portionem Patroni Defuncti accreſcere aliis duobus ſuperſtitibus. *Ratio eſt*, quia licet Juspa-
4 tronatus, quoad ejus ſubſtantiam non admittat, nec jus accreſcendi, nec jus non decreſcendi, utpotè individuum, tamen quoad ejus fructus, utpotè dividuum, eſt capax juris accreſcendi. Sic competente Jurepatronatus pluribus Patronis, uno ex eis Defuncto, jus præſentandi, nec jus defendendi Eccleſiam, quæ ſunt ejuſdem Jurispatronatus fructus, accreſcunt Superſtitibus. *Bald. conſ. 280. num. 1. volum. 3. Card. de Luc. de Benef. diſc. 23. num. 9. Bellon. de Jur. accreſcen. c. 6. quæſt. 48. num. 5. & ſeqq. Fattinell. reſponſ. 110. num. 55. Rot. deciſ. 47. numer. 12. poſt Tambur. de penſ.* Ergo etiam Defuncto tertio Patrono, jus, ſeu portio hujus Alimentorum, quæ eſt alter fructus Jurispatronatus, accreſcet aliis duobus Patronis Superſtitibus, non ſufficienter alitis per Eccleſiam, ob defectum redituum, & inſerviet pro ſufficienti, & congrua ſubſtentatione illorum, ad inſtar trium accumbentium in unica menſa, habente cibos inſufficientes omnibus, quorum unus

unus ſi deficiat illi cibi, qui inſufficienter ſerviebant tribus, ſufficienter deſervient duobus, & ad inſtar fructuum, ſeu diſtributionum maſſæ alicujus Eccleſiæ Cathedralis, aut Collegiatæ dividendæ inter tres Canonicos, quorum unus ſi decedat, hujus portio accreſcit aliis, & denique ad inſtar Juriſdictionis ordinariæ pluribus demandatæ, quorum unus ſi deficiat, habet locum inter Superſtites jus accreſcendi, *L. unic. verſic. Sanè ff. de offic. conſ. L. Imperatores 21. ff. Si magiſtratus. Bellon. de Iur. accreſc. cap. 6. quæſt. 50. num. 1.*

Non obſtant rationes ſuperiùs adductæ, nimirùm quod Alimenta non ſint multiplicabilia; nam aſſignando portionem Alimentorum Defuncti Patroni Superſtitibus, Alimenta non multiplicantur, ſed quæ diminuta præſtabantur, eo augumento ſupplentur, & ad integritatem rediguntur. Ceſſat etiam alia ratio videlicet, quod Alimenta ſint naturaliter taxata, quia per jus accreſcendi non augetur naturalis illa taxatio, ſed imperfecta Alimentorum taxatio facta per Eccleſiam Patronalem ob defectum redituum reducitur ad naturalem, & congruam taxationem juxta doctrinam, *Surd. de Aliment. quæſt. 5. tit. 9. num. 27.*

7 Quæ tamen omnia intellige procedere in Jurepatronatûs Gentilitio, aut etiam in hæreditario, caſu, quo ille tertius Patronus Defunctus nullum haberet hæredem, ſi enim ageretur de Jurepatronatûs hæreditario, & ille tertius Patronus inſtituiſſet hæredem aliquem extraneum, qui eſſet in eodem ſtatu inopiæ, ejus portio Alimentorum non accreſceret illis Patronis Superſtitibus, ſed tranſiret ad hæredem extraneum, inopem, ſicuti ad eum tranſiret jus præſentandi, & jus defendendi Eccleſiam juxta firmata in ſuperiori Caſu III.

ARGUMENTUM.

Fundator an poſſit dotare Eccleſiam de Bonis Emphyteuticis?

SUMMARIUM.

1 *Refertur ſententia Pauli de Cittadinis.*
2 *Emphyteuſis quæ, & quotuplex ſit?*
3 *Eccleſia, ſeu Beneficium dotari non poteſt de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus, ſed limita, ut num. 4.*
5 *Nec de Bonis Emphyteuticis Eccleſiaſticis ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus amplia, ut num. 6. & 7.*
8 *Eccleſia, ſeu Beneficium dotari poteſt de Bonis Emphyteuticis Laicalibus merè hæreditariis perpetuis.*
9 *An autem dotari poſſit de Bonis Emphyteuticis Eccleſiaſticis merè hæreditariis, & tranſitoriis, ad quoſcumque hæredes, vide ibi.*
10 *Bona Emphyteutica tranſeunt in Monaſterium capax poſſidendi ex perſona Profeſſi.*
11 *Eccleſia fundari, & ædificari poteſt de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis.*
12 *Dos Eccleſiæ, quo ſenſu debeat eſſe immunis ab omni tributo?*
13 *Eccleſia an poſſit dotari de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis, quando in Inveſtitura adeſt prohibitio alienandi in manus mortuas?*

CASUS VI.

Quidam Teſtator in ejus ultimo, quo deceſſit elogio, diſpoſuit, ut ab ejus hæredibus dotaretur Beneficium, ſeu Eccleſia ab eis de novo conſtruenda de quibuſdam Bonis Emphyteuticis ſufficientibus, deducto Canone ſolui ſolito Domino directo, tam pro ſubſtentatione Rectoris, quam pro omnibus aliis neceſſariis ejuſdem Eccleſiæ; quæritur an hæc dotari poſſit de hujuſmodi Bonis?

1 Affirmat *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par. 3. cauſ. 2. num. 21.* dummodò interveniat conſenſus Domini, & ſine hujus præjudicio ibi: An autem poſſit dos conſtitui de Bonis Emphyteuticis, dico, quod ſic, dum Domini conſenſus interveniat,

veniat, vel ſine ejus præjudicio: Sed hæc propoſitio Pauli abſolutè, & ſimpliciter non mihi videtur veritati conſona. Ut autem intelligatur, quo ſenſu ipſa procedere poſſit, & quomodò præfata quæſtio ſit reſolvenda, præſupponendum duxi diviſionem Emphyteuſis.

Plures itaque ſunt ſpecies Emphyteuſis;
2 alia eſt enim Laicalis, quando ſcilicet conceditur à Laico, & alia Eccleſiaſtica, quando conceditur ab Eccleſia; & utraque alia eſt hæreditaria, & eſt illa, quam acquirens ſtipulatus eſt pro ſe, & hæredibus quibuſcumque, vel pro ſe, & quibus dederit, vel pro ſe, & hæredibus, vel cùm clauſula: ad habendum: Ac de ea facien. & diſponen. ad libitum voluntatis; quæ æquipollet clauſulæ: Et quibus dederit, & operatur, ut Emphyteuſis ſit tranſitoria ad hæredes extraneos juxta *Curt. Jun. conſ.* 4. *num.* 1. *Gratian. diſcept.* 481. *num.* 58. *Card. de Luca de Emphyt. diſc.* 49. *num.* 5. *& diſc.* 28. *num.* 6. *Rota deciſ.* 268. *num.* 4. *par.* 12. *& deciſ.* 280. *num.* 1. *&* 642. *num.* 4. *& deciſ.* 377. *n.* 3. *par.* 14. *& deciſ.* 546. *num.* 5. *par.* 19. *& deciſ.* 293. *num.* 2. *&* 14. *coram Cavaler.* Alia ex pacto, & providentia, & eſt illa, quam acquirens ſtipulatus eſt pro ſe, & filiis, vel pro ſe, & deſcendentibus, nulla facta mentione hæredum. Et alia *mixta*, & eſt illa, quam acquirens ſtipulatus eſt pro filiis, & hæredibus, ſeu quæ requirit qualitatem ſanguinis, & hæreditatis. Inſuper utraque Emphyteuſis nimirùm Laicalis, & Eccleſiaſtica poteſt eſſe perpetua, aut temporalis ad certum determinatum tempus. Et ex titulo oneroſo, quandò ab initio ſtipulationis ſoluta fuit certa quantitas, & deinde ſolvitur Canon, aut ex titulo lucrativo, quando ſolùm ſolvitur Canon, *Fulgin. de Jur. Emphyt. tit. de Contract. Emphyt. quæſt.* 1. *Valaſc. de Jure Emphyt. quæſt.* 40. *num.* 27. *Sabell. Summ. diverſ. verb. Emphyteuſis num.* 1.

3 Præſuppoſita hujuſmodi ſpecierum Emphyteuſis notitia, deſcendendo ad quæſtionem cenſeo Eccleſiam, ſeu Beneficium dotari non poſſe ab Emphyteuta de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus, ſeu ad tempus conceſſis. Ratio eſt, quia de ratione dotis Eccleſiæ, aut Beneficii Eccleſiaſtici eſt, quod ſit perpetua. *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par.* 3. *cauſ.* 2. *num.* 21. Si Emphyteuta dotaret Eccleſiam de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut ad tempus conceſſis dos Eccleſiæ non eſſet perpetua, ſed tam diu duraret, quamdiu permaneret in vita ipſemet Emphyteuta dotans, dum eo mortuo Bona reverterentur ad compræhenſas in Inveſtitura, *Fulgin. de Jure Emphyt. de alien. quæſt.* 1. *num.* 267. *Corbul. de Emphyt. tit. de Cauſ. privat. ab alien. lib.* 1. *limit.* 20. *num.* 4. *Rota deciſ.* 55. *num.* 30. *part.* 10. Et conſequenter Bona Laicalia Emphyteutica ex pacto, & providentia, aut mixta, aut ad tempus conceſſa conſtitui non poſſunt pro dote Eccleſiæ, & Beneficii Eccleſiaſtici; etiam de conſenſu Domini directi, quandò adſunt alii in Inveſtitura compræhenſi; quia hujuſmodi Emphyteuta non poteſt alienare Bona Emphyteutica ex pacto, & providentia, aut mixta in præjudicium Vocatorum. Nec Dominus directus poteſt privare, & ſpoliare vocatos in Inveſtitura, quando ab iſtis ſolvitur Canon, & ſervantur omnia pacta in limine conceſſionis Bonorum in Emphyteuſim ex pacto, & providentia, aut in mixtam appoſita. *Rota deciſ.* 211. *numer.* 2. *part.* 6. *& deciſ.* 55. *numer.* 9. *par.* 10.

Niſi idem Emphyteuta habeat faculta-
4 tem ex ipſa lege inveſtituræ præjudicandi in ea compræhenſis, aut niſi ſit primus acquirens, & habeat compræhenſos in ſua poteſtate, & quidem niſi ſit primus acquirens ex cauſa oneroſa. Si enim ex lege inveſtituræ habet facultatem præjudicandi compræhenſis, & ſit primus acquirens ex cauſa oneroſa, ac compræhenſi ſint in ejus poteſtate; poteſt de dictis Bonis Emphyteuticis dotare Eccleſiam cum conſenſu Domini directi, & ſine hujus præjudicio. Secùs ſi ſit primus acquirens ex cauſa lucrativa. Ratio diverſitatis eſt, quia in cauſa oneroſa compræhenſi dicuntur habere Bona illa à primo acquirente; ſed in cauſa lucrativa illa recipiunt ex liberalitate Domini directi, & ex propria perſona tanquàm ad illa vocati ſub nomine collectivo filiorum, vel deſcenden-

tium, & ideò Emphyteuta primus acquirens in primo caſu de conſenſu Domini directi poteſt dotare Eccleſiam de hujuſmodi Bonis Emphyteuticis, ſecùs in ſecundo Caſu, quia in primo Caſu poteſt, in ſecundo verò non valet in Inveſtitura compræhenſis præjudicare. *Bald. in auth. Si quas ruinas num. 5. verſic. Secunda ratio, & num. 6. cap. de Sacroſ. Eccleſ. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 74. num. 3. & ſeqq. Fulgin. de Jur. Emphyt. quæſt. 1. num. 263. in fine. Gratian. diſcept. 405. num. 1. & ſeqq. Adden. ad Gregor. deciſ. 529. num. 23. Rota deciſ. 55. num. 12. part. 5. & deciſ. 55. num. 31. part. 10.*

5 Nec dotari poteſt Eccleſia, ſeu Beneficium Eccleſiaſticum ab Emphyteuta de Bonis Emphyteuticis Eccleſiaſticis ex pacto, & providentia, aut temporalibus ad tertiam generationem, aut conceſſis mixtis ex rationibus ſuperiùs adductis. Et

6 quidem nec poteſt dotari Eccleſia de hujuſmodi Bonis, etiamſi Emphyteuſis Eccleſiaſtica fuiſſet conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus, quia intelligeretur conceſſa pro ſolis hæredibus ſanguinis, & deſcendentibus ab ipſis Inveſtitis juxta *Imol. in l. Quod dicitur ff. de verb. Obligat. Bero conſ. 93. num. 1. volum. 1. Card. de Luca de Emphyt. diſc. 28. num. 2. Rota deciſ. 211. num. 3. & 4. par. 6. & deciſ. 427. num. 10. par. 9.*

7 Immò etiamſi Emphyteuſis Eccleſiaſtica eſſet conceſſa cum clauſulis, quibus dederit &c. ad habendum &c. in perpetuum &c. adhuc non poſſet dotari Eccleſia de dictis Bonis, ſi in Inveſtitura adeſſet prohibitio, & pactum illa non alienandi; Licèt enim præfatæ clauſulæ ita afficiant ſubſtantiam Emphyteuſis, ut illam de Emphyteuſi ex pacto, & providentia transfundant in hæreditariam ex ſuperiùs deductis §. *Plures.* Tamen quandò adeſt in Inveſtitura prohibitio, & pactum non alienandi, illæ clauſulæ non habent vim transfundendi Emphyteuſim ex pacto, & providentia in hæreditariam, ſed vigore prohibitionis alienandi coarctantur, & reſtringuntur inter perſonas compræhenſas, & deſcendentes, itaut tribuere ſolùm poſſint facultatem alienandi inter illas, ſecus in extraneos *Dec. conſ. 171. ſub numer. 3. Gratian. diſcept. for. 344. num. 11. Rota deciſ. 427. num. 11. & ſeqq. part. 9. tom. 2. & deciſ. 211. num. 7. & ſeqq. par. 6. Recent.* ac proinde cum Emphyteuta Eccleſiaſticus ex pacto, & providentia non poſſit præjudicare compræhenſis in Inveſtitura Emphyteuſis Eccleſiaſticæ, præcipuè quando adſit prohibitio alienandi Bona Emphyteutica, & cùm extinctis omnibus compræhenſis Bona Emphyteutica revertantur ad Eccleſiam, ſequitur, quod in his Bonis non poſſit conſtitui dos Eccleſiæ, quia dos in his Bonis conſtituta non eſſet perpetua. *Beron. conſ. 93. num. 56. volum. 1. Rota deciſ. 427. num. 9. par. 9. Recent.*

8 Poteſt tamen Emphyteuta dotare Eccleſiam, ſeu Beneficium Eccleſiaſticum de conſenſu Domini directi, & ſine hujus præjudicio de Bonis Emphyteuticis Laicalibus hæreditariis perpetuis; Dos enim Eccleſiæ in his Bonis conſtituta eſſet perpetua, nec ſoluto ab Eccleſia ſic dotata conſueto Canone, adeſſet ullum præjudicium Patroni directi; Emphyteuſis namque perpetua hæreditaria Laicalis, ſicuti eſt ad omnes etiam extraneos tranſitoria, ita poterit tranſire ad Eccleſiam titulo dotis. *Rota deciſ. 211. num. 1. par. 6. & deciſ. 268. num. 16. par. 12. & deciſ. 293. num. 4. coram Cavaler.*

9 An autem dotari poſſit Eccleſia, ſeu Beneficium Eccleſiaſticum de Bonis Emphyteuticis Eccleſiaſticis merè hæreditariis, & tranſitoriis ad quoſcumque hæredes? Videtur reſpondendum negativè, quia Emphyteuſis Eccleſiaſtica de Jure prohibita eſt transferri in aliam Eccleſiam, & Loca Pia, ſeu in manus mortuas, ea ratione, quia cum Eccleſia non alienet, & nunquam moriatur, non eſſet ſpes nec devolutionis, nec laudemii juxta *Gloſſ. in cap. Potuit verb. prohibeatur de Locat. ibique Abb. num. 10. Rota deciſ. 211. num. 21. & ſeqq. part. 6. & deciſ. 427. num. 27. part. 9. tom. 2. & deciſ. 520. num. 11. ibique Adden. num. 14. & deciſ. 529. num. 15. coram Greg. & deciſ. 583. num. 22. & 25. coram Merlin.*

Hodie tamen contrarium ſervatur, ubi agitur de Emphyteuſi Eccleſiaſtica, aut Laicali merè hæreditaria, iſta enim transferri poteſt in Eccleſiam, ſeu manus mortuas,

tuas, ut docent *Beron. conſ.* 93. *num.* 5. *volum.* 1. *Gratian. diſcept.* 481. *num.* 62. *Fulgin. de Jur. Emphyteut. tit. de alienat. quæſt.* 1. *num.* 221. *in fine*. *Rota deciſ.* 261. *num.* 7. *par.* 1. *& deciſ.* 394. *num.* 6. *coram Buratt.* Quia ut optimè reſpondit *Card. de Luca de Emphyt. diſc.* 28. *num.* 6. *& ſeq.* Ceſſat in Emphyteuſi merè hæreditaria ratio prohibitionis legis, ſive attendatur ratio potentiæ, ſive ammiſſæ ſpei devolutionis, & laudemii, reſpectu enim potentiæ, certum eſt, illam eſſe minorem in Eccleſiis, & Locis Piis, qui ſunt facilioris exactionis, quàm in aliis privatis; reſpectu verò ammiſſæ ſpei devolutionis, hæc non convenit Emphyteuſi merè hæreditariæ, & tranſitoriæ ad quoſcumque hæredes, ſed solùm Emphyteuſi ex pacto, & providentia, aut temporali; reſpectu verò præjudicii Laudemiorum, hoc compenſatur cum ſolutione quindenniorum, itaut Eccleſia dotata de iſtis Bonis Emphyteuticis Eccleſiaſticis merè hæreditariis tenebitur ſolvere Eccleſiæ Patronæ directæ quindennia ex auctoritatibus ab eodem Cardinali de Luca ubi ſuprà deductis.

Quod comprobatur paritate, nam Bona
10 Emphyteutica, ſive Eccleſiaſtica, ſive Laicalia merè hæreditaria tranſeunt perpetuò, & irrevocabiliter in Monaſterium capax poſſidendi ex perſona Profeſſi juxtà *Corbul. de Emphyt. tit. de Cauſ. privat. ob mortem Civil. num.* 20. *Fulgin. de Jure Emphyt. tit. de Succeſſ. quæſt.* 14. *num.* 12. *Gratian. diſcept.* 481. *num.* 61. *Rota deciſ.* 394. *num.* 5. *ibique Adden. num.* 11. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 520. *num.* 14. Inſuper Eccleſia fundari, & ædificari po-
11 teſt de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis, *Rota deciſ.* 474. *per tot. part.* 9. *tom.* 2. *Recent.* & ſuperiùs notavi Canone I. & II. Caſ. III. & IV. Ergo etiam eadem Bona Emphyteutica tranſire poterunt perpetuo, & irrevocabiliter in Eccleſiam titulo dotis, ſeu illa dotari poterit de hujuſmodi Bonis.

Non obſtat, quod dos Eccleſiæ debeat
12 eſſe immunis ab omni tributo ad *Text. in Cap.* 1. *de Cenſibus*, *ibique gloſſ.* & conſequenter adeſſet maximum præjudicium Patroni directi, ſi dos conſtitueretur in his Bonis Emphyteuticis, dum Eccleſia ſic dotata non teneretur, nec ad laudemia, nec ad quindennia; Quoniam præfatus Textus intelligitur de Tributis, quæ ſolvuntur Laicis in recognitionem juriſdictionis temporalis, non verò de tributis, ſeu oneribus certis, & infixis ipſis Bonis, hæc enim tranſeunt cum ſuis oneribus, itaut etiam ſi ſint aſſignata Eccleſiæ in ipſa fundatione, ſi primo erant tributaria, non per hoc debet ille, cui erunt tributaria, privari jure ſuo, maximè ſi ſit Eccleſia, aut Locus Pius, dum non implicat Eccleſiam eſſe cenſuariam, & tributariam alterius Eccleſiæ onere reali, juxta *Gloſſ. in dicto Cap.* 1. *de Cenſibus verb. Ullo ſervitio, & verb. præter Eccleſiaſticum. Rota dicta deciſ.* 474. *num.* 25. *& ſeqq. part.* 9. *tom.* 2. *recent.*

13 Sed ſi in Inveſtitura Emphyteuſis merè hæreditariæ perpetuæ, ſive Laicalis, ſive Eccleſiaſticæ eſſet pactum, ſeu prohibitio alienandi Bona in Eccleſias, ſeu manus mortuas, an tunc poſſet dotari Eccleſia de hujuſmodi Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis? Reſpondent aliqui in caſu hujus pacti, & prohibitionis poſſe transferri præfata Bona in Eccleſias, ſeu manus mortuas, ſaltem titulo univerſali, quia pactum illud, ſeu prohibitio intelligitur de alienatione particulari ipſius Emphyteuſis, ſeu nomine Eccleſiæ, ſeu manus mortuæ, non autem de ſucceſſione univerſali omnium Bonorum. *Corbul. de Emphyt. tit. de Cauſ. privat. ob mort. Civ. num.* 11. *in fin. Fulgin. de Jure Emphyt. tit. de ſucceſſ. quæſt.* 14. *num.* 12.

Reſpondent verò alii, & quidem meo judicio meliùs, quod in Caſu prædicti pacti, ſeu prohibitionis non poſſe Bona Emphyteutica merè hæreditaria, nec titulo particulari, nec univerſali transferri in manus mortuas, quia prohibitio hominis reſiſtit principio acquiſitionis, ut optimè tuentur *Card. de Luca de Emphyt. diſc.* 27. *num.* 4. *& diſc.* 28. *num.* 9. *& diſc.* 48. *n.* 3. *Andreol. contr.* 378. *n.* 7. *Palma nep. dec.* 376. *num.* 37. *Rota deciſ.* 583. *num.* 21. *coram Merlin. & deciſ.* 449. *coram Priol. & deciſ.* 209. *num.* 16. *par.* 10. *& deciſ.* 26. *n.* 9. *part.* 17. Et conſequenter quandò aderit pactum, & prohibitio alienandi, non poterit Eccleſia dotari, nec de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis.

A R-

ARGUMENTUM.

Tradens pro dote Eccleſiæ Parochialis quædam Bona inſufficientia pro ſubſtentatione Rectoris non acquirit Juspatronatus; Sed ſi alius ſuppleat defectum dotis, ambo inſolidum erunt Patroni.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus acquiritur ratione dotis, dummodò hæc ſit ſufficiens prò omnibus neceſſariis Eccleſiæ, ſecus ſi ſit inſufficiens. Intellige ut num. 3.*

2 *Supplens defectum dotis de conſenſu dotantis acquirit una cum eo Juspatronatus.*

3 *Ratione dotationis plures poſſunt eſſe Patroni.*

4 *Dos Eccleſiæ, ex quibus Bonis conſtitui debeat.*

5 *Dos debet eſſe perpetua.*

6 *Dos Eccleſiæ an conſtitui poſſit ex Bonis Emphyteuticis, & feudalibus.*

7 *Dos Eccleſiæ, quibus modis conſtitui poſſit?*

8 *Epiſcopus tenetur providere Clerico ordinato abſque titulo, ſed intellige, ut num. 12.*

9 *Fundator an teneatur dotare Eccleſiam, quam Epiſcopus contrà diſpoſitionem Juris conſecravit indotatam. Et quid ſi Fundator non ſit ſolvendo? num. 10.*

11 *Fundans Eccleſiam tacitè ſe obligat ad illam dotandam.*

CASUS VII.

Titius dedit Eccleſiæ Parochiali prò dote quædam Bona, quorum fructus licèt eſſent ſufficientes pro luminaribus, & aliis ornamentis Eccleſiæ, tamen erant inſufficientes pro ſubſtentatione Rectoris; Quæritur, An acquiſiverit ratione hujus collationis Bonorum Juspatronatus?

Et videtur reſpondendum affirmativè, quia *Text. in ſupradicto Cap. Quicumque* concedit Iuspatronatus indiſtinctè omnibus conferentibus Eccleſiæ aliquid de facultatibus propriis. Sed tamen reſolutio negativa de Iure eſt verior; quia licet Textus concedat Iuspatronatus conferentibus Eccleſiæ aliquid de faculta-
1 tibus propriis; Id tamen, quod confertur debet eſſe tale, ut ſufficiat pro omnibus neceſſariis Eccleſiæ, ut vult *Gloſſ. in dicto Cap. in verb. aliquid Abb. in Cap. ad audientiam de Eccl. ædific. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 12. Rota deciſ. 521. par. 2. recent.* Itaut ſi ſit inſufficiens, potiùs dicitur Benefactor, quàm Dotator *Lotter. de re Beneſ. qu. 31. num. 3. Vivian. de Jurepat. lib. 2. cap. 4. num. 18.*

Benè verum eſt, quod ſi alius de con-
2 ſenſu Titii ſuppleat defectum dotis, conferendo Eccleſiæ alia Bona propria, quæ ſimul ſumpta ſint ſufficientia pro omnibus neceſſariis Eccleſiæ, tunc Titius erit inſolidum Patronus ſimul cum illo alio ratione dotationis; Sicuti ſunt ambo inſolidum Patroni illi, quorum unus dedit Bona prò dote Eccleſiæ ſufficientia ſolùm pro ſubſtentatione Rectoris, alius verò dedit alia Bona prò Luminaribus, & ornamentis ejuſdem Eccleſiæ; Quia *Text. in dicto Cap. Quicumque* concedit Iuspatronatus dotantibus Eccleſiam, non di-
3 ſtinguendo ſi ſit unus, vel plures; Ergò ſi ſunt plures, ſive æqualiter, ſive inæqualiter contulerint, omnes erunt Patroni inſolidum ratione dotationis, dummodò ea, quæ contulerint, conjunctim ſumpta ſint ſufficientia pro dote Eccleſiæ. Ita *Abb. in cap. 3. de Eccl. ædifican. Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 3. art. 5. Roch. de Curt. eodem tract. in verb. Et dotavit quæſt. 11.*

Hæc tamen procedunt in Beneficiis Curatis, & reſidentialibus; In Beneficiis enim ſimplicibus, & non reſidentialibus, acquiri poteſt Iuspatronatus, etiam ratione dotationis, quæ ſit inſufficiens pro ſubſtentatione Beneficiati; dum paſſim videmus eſſe plura Beneficia ſimplicia patronalia parvi reditus, & inſufficientis ad Beneficiati ſubſtentationem. *Rocch. de Curt. de Jurepatr. in verb. & dotavit quæſt. 7. Fontanell. eodem tract. lib. 6. quæſt. 21. num. 6.*

Dos

4 Dos autem Eccleſiæ conſtitui debet de Bonis partim mobilibus, & partim immobilibus; quia dos Eccleſiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecr. diſt.* 1. conſiſtere debet in neceſſariis pro Luminaribus, & ornamentis Eccleſiæ; quæ ſunt mobilia, ſcilicet Cruces, Candelabra, Calices, Patenæ, Veſtes, & Paramenta; & in neceſſariis pro ſubſtentatione Rectoris, quæ debent eſſe immobilia; quia ſi eſſent mobilia, citò conſumerentur, & nihil de eis remaneret pro ſucceſſore, quod eſt contra rationem dotis, quæ
5 debet eſſe perpetua juxta *Text. in cap. Per veſtras de Donat. inter Vir, & Uxor.*

De rebus Emphyteuticis, & feudali-
6 libus non poteſt conſtitui dos Eccleſiæ ab Emphyteuta, & Feudatario abſque conſenſu Domini Directi, quia Emphyteuta, & Feudatarius non poſſunt transferre in alium rem Emphyteuticam, & Feudalem ſine conſenſu Domini Directi, per *Text. in Can. Potuit de Locat.* De conſenſu autem Domini Directi poteſt conſtitui dos in dictis Bonis, & tunc ſi Dominus Directus retineat Dominium Directum ſupra illa Bona, ſolus Emphyteuta, aut Feudatarius erit Patronus; ſi autem dat Dominium Directum Eccleſiæ ratione dotis, tunc tam ipſe, quam Dominus utilis erunt Patroni in ſolidum ratione Dotationis per ſupradictum *Text. in Canon. Quicumque*, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 2. 4. *&* 6.

Quibus autem modis poſſit quis con-
7 ſtituere dotem Eccleſiæ? Præſupponendum eſt *Text. in ff. de Jur. Dot.* Ponere ſex modos, quibus conſtitui poteſt dos mulieri; nimirùm *Pollicitatione*, quandò ſcilicet promittitur dos nulla præcedente interrogatione; *Stipulatione*, quandò dos conſtituitur per publicum Inſtrumentum; *Traditione*, *Acceptilatione*, nam ſi quis eſt mulieri debitor, poteſt mulier contracto cum eo matrimonio dicere: Id quòd mihi debes, accepta ſeriò nomine Dotis. *Remiſſione debiti*; nulla præcedente acceptilatione, *Delegatione Debitoris*, quandò E. G. Titius eſt debitor mulieris, & hæc contrahens matrimonium cum Cajo delegat ipſi Cajo debitum Titii nomine Dotis.

Hoc præſuppoſito dico, dotem Eccleſiæ conſtitui poſſe Pollicitatione, aut Stipulatione, aut Traditione, & quidem in actu ipſo Fundationis Eccleſiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecrat. diſtinct.* 1. *ibique Archidiacon. in verb. Prædefiniat.*

Non poteſt tamen conſtitui dos Eccleſiæ Acceptilatione, vel remiſſione debiti, quia ad conſtituendam dotem Eccleſiæ requiritur, quod tradat, vel ſe obliget quis ad tradendam dotem juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecr. diſtinct.* 1. Qui conſtituit dotem Acceptilatione, vel remiſſione debiti non ſe obligat ad tradendam, nec tradit dotem, immò ſe liberat ad obligatione; ergo non poteſt conſtitui dos Eccleſiæ Acceptilatione, vel remiſſione debiti, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 7. Delegatione autem Debitoris poteſt conſtitui dos Eccleſiæ E. G. Si aliquis eſt debitor Fundatoris, Fundator poteſt delegare debitum illius pro dote Eccleſiæ, dummodò debitor ſit ſolvendo.

Sed ſupponamus, quòd Debitor non ſit ſolvendo, & Epiſcopus admiſerit hujuſmodi delegationem Debitoris pro dote Eccleſiæ; illamque ſic indotatam conſecraverit; in hoc Caſu quis tenebitur illam dotare?

Et videtur, quod Epiſcopus teneatur dotare Eccleſiam, quam conſecravit indotatam; & in defectum Epiſcopi teneatur ipſe Fundator, itaut actio pro conſtituenda dote priùs debeat eſſe contra Epiſcopum, quàm contra Fundatorem: ita tenet *Gloſſ. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar. in verb. Conſecrand.*
8 *propè finem*; & moventur argumento à Pari; Epiſcopus tenetur providere Clerico ordinato abſque titulo, & non Pater Clerici juxta *Text. in cap. Cum ſecundùm de Præben.* ergo à Pari; Epiſcopus tenebitur dotare Eccleſiam conſecratam abſque aſſignatione dotis, & non ejus Fundator.

Contraria verò ſententia verior, & communior eſt ſcilicet, quod Fundator
9 teneatur dotare Eccleſiam, quam Epiſcopus contra diſpoſitionem Juris conſecravit indotatam. Immò etiam hæredes Fundatoris tenentur dotare Eccleſiam conſecratam indotatam, ſed cùm iſta obli-

obligatio provenerit ex mera liberalitate, non debet multùm ſeverè agi contra ipſum Fundatorem, aut ejus hæredem *Abb. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar. num.* 4. *ibique Gonzal. num.* 6.

10 In caſu verò, quo Fundator non ſit ſolvendo, tunc teneatur Epiſcopus illam dotare de Bonis ſuæ Eccleſiæ, ſi hoc ſine læſione fieri poſſit, ſin autem de ſuo proprio Patrimonio: ita vult *Gloſſ. in Cap. Nemo de Conſecrat. diſtinct.* 1. *& tenet Bald. Novell. in tract. de Dot. part.* 1. *coll.* 1. *in verſ. Immò ſi ipſe fundans* ubi dicit, quod ſi Fundans erit impotens, conſecrator tenebitur: ergo illo potente
11 conſecrator non tenebitur. Ratio eſt, quia Fundans Eccleſiam cenſetur tacitè ſe obligaſſe ad illam dotandam. Quemadmodùm Pater Carnalis obligatur ad dotem competentem filiæ dandam *Abb. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. num.* 2. *&* 3. *ibique Gonzal. num.* 1. *&* 6. *Rocch. de Curt. de Jurepatr. in verb. Conſtruxit quæſt.* 4. *Lambertin. eod. tract. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 18.

Non obſtat *Gloſſ. in Can. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar.* quia iſte Textus potiùs favet noſtræ concluſioni, quàm ei contrarietur, cum diſponat, quod ipſa Regina Ungariæ Fundatrix dotet Eccleſiam, quam Epiſcopus conſecravit indotatam. Argumentum à pari nihil ſtringit, cum *Text. in cap. Cum ſecundùm de Præben.* ſolùm dicat, quod Epiſcopus teneatur de ſuo providere Clerico ordinato abſque titulo, nullo præſentante, in caſu autem, quo quis Clericum præſentet, non Epiſcopus, ſed ipſe præſentator tenebitur; ita erit in Caſu noſtro, ſi Epiſcopus conſecret Eccleſiam indotatam, quam ipſe fundavit, ipſe Epiſcopus tenebitur illam dotare, ſed ſi alius fundavit, Fundator, & non Epiſcopus, niſi in defectum illius, tenebitur dotare. *Butr. in cap. Cum ſicut de Commerc. Eccl. num.* 5.

ARGUMENTUM.

An minor poſſit dotare Eccleſiam ſine Decreto Judicis. Et an in relictis ad pias Cauſas ſint ſervandæ ſolemnitates Juris Civilis.

SUMMARIUM.

1 *Minor non poteſt alienare propria Bona, ſine Decreto Judicis; ſed limita ut num.* 2.
2 *Minor poteſt dotare Eccleſiam ſine Decreto Iudicis.*
3 *In relictis ad Pias Cauſas non eſt ſervanda ſolemnitas Iuris Civilis.*
4 *Teſtamentum Cæci, ubi relicta fuit dos Eccleſiæ, non ſervata forma Leg.* Hac conſultiſſima Cod. qui teſtament. facer. poſſ. *an ſit Validum?*
5 *Dos relicta Eccleſiæ in teſtamento condito abſque teſtibus, aliiſque ſolemnitatibus Iuris Civilis debetur Eccleſiæ.*
6 *Teſtamentum ad pias Cauſas, ut ſit validum, ſatis eſt, quod ſit ſcriptum, vel ſubſcriptum à Teſtatore, ſed intellige, ut num.* 7.
8 *Teſtamentum favore piæ Cauſæ, etiamſi in eo non relinquatur legitima aſcendentibus, vel deſcendentibus; adhuc eſt validum.*
9 *Teſtamentum ſine ſolemnitatibus favore piæ Cauſæ eſt validum.*
10 *Teſtamentum ſi reperiatur cancellatum penes Teſtatorem, cancellatio præſumitur facta de illius ordine, & voluntate; ſed limita, ut numer.* 12. *&* 13.
11 *Primum Teſtamentum favore piæ Cauſæ non cenſentur revocatum per poſteriùs ſine ſpeciali derogatione.*
14 *Teſtamentum licèt in voluntate imperfectum, an ſubſtineatur favore piæ Cauſæ.*
15 *An per epiſtolam probari poſſit voluntas Teſtatoris favore piæ Cauſæ.*
16 *Teſtamentum per ſolam ſchedulam notificatum eſt validum, amplia ut numer.* 17.
18 *Teſtamentum peractum ſine ſolemnitatibus, in quo relinquantur aliqua Bona*

Bona Confraternitati Laicorum pro augumento dotis an ſit validum?

19 *Sola ſchedula ſcripta, vel ſubſcripta per Teſtatorem, ſine teſtibus ſufficit ad validitatem Teſtamenti favore piæ Cauſæ.*

20 *Schedula, quod contineat ſolam præparationem, non autem perfectam voluntatem, ex quibus deducatur, & num. 22.*

21 *Verbum* volo, decerno *junctum verbo infinitivi temporis diſpoſitionem non inducit, ſed præparationem.*

23 *Schedula teſtamentaria carens die, menſe, anno, loco, inſtitutione hæredis, an contineat perfectam voluntatem, vel potiùs præparationem, & num. 24. & 25. & 39. Et quid ſi Teſtator jubeat vocari Notarium, qui antequam ſuperveniret, ipſe deceſſit num. 26.*

24 *Voluntas Teſtatoris favore piæ Cauſæ ſufficienter dicitur conſtare per Teſtatoris ſubſcriptionem.*

25 *Confeſſario Teſtatoris multum defertur in materia Teſtamentorum.*

27 *Relictis Bonis ab aliquibus in Teſtamento determinatè, ut ex eis erigeretur, ſeu dotaretur Seminarium; An unus ex eis ſupervivens poſſit Bona, tam aliorum, qui deceſſerunt, quàm ſua in aliud opus pium erogare, & 28. & 33.*

29 *Teſtamentum quoad profanas Cauſas ſemper eſt revocabile, & quid quoad Cauſas pias, an Teſtator poſſit illud revocare num. 30. & 34. & 36. & 37.*

31 *Conventionibus reciprocis non licet uni ex paciſcentibus contradicere.*

32 *Donatio Cauſa Mortis, an revocari poſſit, quando viciſſim à duobus facta eſt.*

35 *Voluntas hominis debet eſſe libera uſque ad mortem, tam circa factionem, quàm circa revocationem Teſtamenti.*

38 *Immiſſio ſuper Bonis hæreditariis denegari non poteſt hæredi.*

40 *Voluntas perfecta Teſtatoris, an probetur ex depoſitione Notarii, & duorum teſtium? etiamſi iſti non ſint conformes in formalitate verborum, quæ Teſtator protulit, & num. 41.*

42 *Stipulatio quando cenſeatur à Teſtatore volita ad majorem probationem, non autem pro ſubſtantia actus?*

43 *Teſtator ſi poſt exaratam ſchedulam dicat Notario.* Che hà d'aggiungere, e levare molte coſe. *An diſpoſitio contenta in ipſa ſchedula dicatur perfecta?*

44 *Præſentia partis ſupplet citationis defectum.*

CASUS VIII.

Titius minor ſine decreto Judicis, & licentia Tutoris dedit pro dote Eccleſiæ, quædam corpora ſuorum Bonorum, quæritur, an Titius minor potuerit dotare Eccleſiam ſine decreto Judicis.

In hac quæſtione videtur reſpondendum negativè, quia eſt *Text. in L. Lex quæ Tutores de admin. Tutor.* apertè prohibens minori alienare propria Bona ſine decreto Judicis. 1

Sed tamen cum dotare Eccleſiam tendat in favorem illius, Doctores ferè communiter docent poſſe minorem dotare Eccleſiam ſine decreto Judicis. *Textus* enim *in cap. Si annum de Judiciis in 6.* declarat, quod in Beneficialibus, & Cauſis ſpiritualibus, vel ſpiritualitati annexis; minor ſe habet ſicuti major, ſed major poteſt diſponere de rebus ſuis ſine decreto Judicis; ergo etiam minor in ſpiritualibus, ſed dotare Eccleſiam, quia parit aliquid ſpirituale, ſcilicet bene eſſe Eccleſiæ, & Iuſpatronatus, quod eſt ſpiritualitati annexum, eſt ſpirituale; nam quod ſpirituale parit, ſpirituale eſt *Cap. Quantò de Judic.* Ergo minor in dotatione Eccleſiæ non requirit decretum Iudicis. Et ſicuti minor poteſt dare eleemoſinam ſine decreto Iudicis, ita & poterit dotare Eccleſiam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. artic. 3. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 17. §. 1. num. 31.* 2

Textus autem in ſupradicta lege, *Lex quæ Tutores* prohibet ſolùm minori alienare Bona ſine decreto Iudicis in temporalibus, nòn autem in ſpiritualibus. Ratio autem eſt, quia non poteſt lex humana prohibere, & impedire liberam executionem eorum, quæ tendunt in Cultum Dei, & ſalutem Animæ. Ratio etiam

3 etiam ulterior eſt, quia in relictis ad Pias Cauſas non eſt ſervanda ſolemnitas Iuris Civilis, nec Cauſa Pia eſt tractanda ſecundùm leges, ſed ſecundùm Decretorum Statuta juxta diſpoſitionem *Text. in Capitulo Relatum il primo de Teſtament.* ibique *Abb. num. 3. Corn. conſ. 307. num. 6. tom. 3. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 28. §. 2. num. 35. Card. de Luc. de Teſtament. diſc. 13. num. 3. & diſc. 16. num. 3.*

Et hic congruum duxi varias annectere facti ſpecies, in quibus Piis Teſtatoribus relinquentibus dotem Eccleſiæ, aut Legata Pia non requiruntur ſolemnitates Iuris Civilis.

Primò. Quidam Cæcus condidit Te-
4 ſtamentum favore Eccleſiæ A, ubi ei relinquebat Bona pro dote, non ſervatâ formâ *Leg. Hac conſultiſſima Cod. qui Teſtam. facer. poſſ.* Quæritur, an hujuſmodi Teſtamentum ſit validum, itaut dicta Eccleſia A. vigore illius poſſit obtinere pro dote præfata Bona? Cardinalis *in cap. Cum eſſes de Teſtam.* Negativam ſequitur ſententiam, eo ſub fundamento, quia forma præſcripta in dicta lege *Hac conſultiſſima* eſt ſpecialis, quæ non intelligitur ſublata per diſpoſitionem generalem, & quia cæcus teſtari non poteſt inter liberos non ſervatâ formâ dictæ legis. Ergo nec ad Pias Cauſas teſtari poteſt ſine prædicta ſolemnitate, dum major eſt favor liberorum, quàm Piæ Cauſæ; dicit enim Auguſtinus *in Can. 17. quæſt. ultima: Quicumque vult exhæredato filio hæredem facere Eccleſiam, quærat alterum, qui ſuſcipiat, non Auguſtinum.*

Affirmativam tamen ſequitur ſententiam *Alex. in dicto cap. Cum eſſes num. 14.* quam puto veriorem, generaliter dicens dictam legem non habere locum in Teſtamento Cæci ad Pias Cauſas, qualeſcumque perſonæ inſtituantur, cùm in eis non attendatur prohibitio Iuris Civilis, ſed ſervetur Ius Gentium; & licèt ſolemnitas dictæ legis ſervanda ſit in Teſtamento Cæci inter liberos, non tamen ſequitur, ut ſit ſervanda in Teſtamento ad Pias Cauſas, quia in hoc tractatur de favore Animæ, & Religione Divina, quæ charior eſt filiis juxta *Barthol. in leg. 1. num. 74. Cod. de Sacroſ. Eccl.* Et favor Animæ præponendus eſt favori liberorum, & ſic magis favetur Teſtamento condito ad Pias Cauſas, quàm Teſtamento condito inter liberos. Nec refragatur auctoritas Auguſtini ſupra citata, quia procedit quoad legitimam filiis debitam; nam ſi quis vellet privare filios legitimâ illos exhæredando, & inſtituere Eccleſiam, faceret contra officium Pietatis, & Eccleſia, quæ eſt Pietatis matertale, Teſtamentum non admitteret. *Fagnan. in cap. Cum eſſes de Teſtament. num. 152. & ſeqq. Mantic. de Conjectur. lib. 6. tit. 3. num. 21. Card. de Luca diſc. 18. de Teſtament. num. 4. R. P. D. Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. Conſtit. 10. Innocentii III. ſect. 3. num. 39.*

Secundò. Titius condidit Teſtamentum ſine Teſtibus, ſolemni ſtipulatione, aliiſque ſolemnitatibus Iuris Civilis, & municipalis, immo abſque inſtitutione hæredis, ſive illius acceptatione, in quo reliquit omnia ſua Bona Eccleſiæ A, ut ex illis ibi erigerentur, ſeu dotarentur tot Beneficia. Quæritur, an Eccleſia A. vigore dicti Teſtamenti poſſit obtinere præfata Bona?

Reſpondetur affirmativè; Licèt enim
5 de Iure Civili ad validitatem Teſtamenti requirantur quinque, vel ſeptem Teſtes, tamen de Iure Canonico ad validitatem Teſtamenti ad Pias Cauſas ſufficiunt duo Teſtes ſive ſint rogati, ſive non, ſive maſculi, ſive fœminæ juxta *Text. in dicto cap. Relatum de Teſtam.* ibique *Abb. num. 1. & 3. Anan. num. 1. Butr. num. 1. Fagnan. num. 7.* Immo Teſtamentum ad
6 Pias Cauſas, ut ſit validum, ſatis eſt, quod ſit ſcriptum, vel ſubſcriptum à Teſtatore, abſque Teſtibus, aliiſque ſolemnitatibus Iuris Civilis, & municipalis, ut docet *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 28. §. 2. num. 30. Card. de Luca diſc. 16. de Teſtam. num. 4. Rota deciſ. 108. num. 13. par. 7. recent. & deciſ. 166. num. 1. par. 8. & deciſ. 289. num. 1. par. 10. & deciſ. 449. num. 1. & 5. par. 19. tom. 2. recent. & deciſ. 64. num. 12. par. 2. diverſor.* Dummo-
7 dò tamen ſcriptura, aut ſubſcriptio Teſtamenti recognoſcatur eſſe manus Teſtatoris, & ut recognoſcatur, ſufficit Teſtes habere notam manum, etiamſi non intervenerint *Rot. dec. 553. n. 2. & ſeq. cor. Caval.*

Ratio

Ratio autem eſt, quia duo Teſtes ſicuti aliæ ſolemnitates Juris Civilis non requiruntur pro ſubſtantia Teſtamenti, ſed ad probationem illius, itaut qualitercumque appareat ultima voluntas ad Pias Cauſas, & ſit legitimè probata, non eſt curandum, an intervenerint Teſtes, aut aliæ ſolemnitates nec nè. *Corn. conſ.* 307. *num.* 7. *tom.* 3. *Fagnan. in dicto cap. Relat. de Teſtament. num.* 8. *& ſeqq. Rota deciſ.* 734. *num.* 7. *&* 13. *par.* 1. *recent.*

Unde cum in Caſu præſenti voluntas Titii favore Eccleſiæ A. ſit legitimè probata per ejus ſubſcriptionem Teſtamenti à Teſtibus recognitam, ſequitur, quod eadem Eccleſia vigore dicti Teſtamenti obtinere debeat præfata Bona, ut in Caſu conſimili ſcribens D. meus Patruus in una *Compſana Immiſſionis* Pro Ven. Cappella S. Mariæ de Gaggia obtinuit reſolvi à Sacra Rota 24. *Januarii* 1707. *coram R.P.D. Scotto*; cujus deciſio ponitur in fine hujus Caſus. Sed ſi in Teſtamento favore Piæ Cauſæ non relinquatur legitima aſcendentibus, vel deſcendentibus, quæritur, an propter hoc dictum Teſtamentum dicatur nullum; & reſpondetur negativè, quia
8 detractâ dictâ legitimâ ſubſiſtere debent cætera in illo diſpoſita *Rota deciſ.* 96. *numer.* 22. *par.* 8. *recent.*

Tertiò. Titius fecit Teſtamentum manu ſua ſcriptum, & ſubſcriptum, ſine tamen Notario, & Teſtibus, in quo reliquit ſua Bona Eccleſiæ A, ut in illa dotarentur, & erigerentur tot Beneficia cum reſervatione Jurispatronatûs favore Conſanguineorum; poſtea fecit aliud Teſtamentum ſolemne favore Eccleſiæ B; Defuncto Titio fuit repertum in quadam ejus Capſa hoc ſecundum Teſtamentum laceratum, caſſum, & cancellatum, orta fuit controverſia ſuper ſucceſſione dicti Titii, prætendentibus hæredibus ab inteſtato, neque primum, neque ſecundum Teſtamentum valere; non primum, quia conditum fuit ſine ſolemnitatibus, tum etiam quia in omnem eventum eſſet revocatum per ſecundum, non etiam valere ſecundum, quia de eo non conſtat, niſi per ſcripturam laceratam, quæ nihil probat.

His non obſtantibus dicendum eſt primum Teſtamentum fuiſſe validum, itaut vigore illius concedenda ſit Eccleſiæ A, immiſſio in præfata Bona non obſtante defectu ſolemnitatum, cùm fuerit conditum ad piam cauſam; licèt enim plures te-
9 nuerint, quòd talia Teſtamenta ſine ſolemnitatibus non ſint valida, ut dixit *Soccin. Jun. conſ.* 169. *num.* 74. *tom.* 2. nihilominùs contraria ſententia ſemper viſa fuit æquior, verior, & communior. *Rota deciſ.* 74. *num.* 12. *par.* 2. *diverſ.* Æquior quin à favorabilis Pię Cauſæ *Jaſon. conſ.* 61. *num.* 6. *&* 7. *lib.* 1. Verior quia mos ſic teſtandi valet inter liberos *Auth. quod ſine Cod. de Teſtam. Alex. conſ.* 4. *num.* 10. *lib.* 7. *Barbat. conſ.* 58. *num.* 16. *lib.* 4. Ergo idem eſſe debet, quoad Piam Cauſam, cùm iſta duo æquiparentur *Corn. conſ.* 307. *in fine volum.* 3. Item, ſimile privilegium conceſſum eſt humanæ militiæ *L. Lucius Titius ff. de milit. Teſtament.* ergo idem concedi debet ad favorem militiæ cæleſtis, cùm ſit favorabilior, *Avin. conſ.* 72. *num.* 18. *lib.* 3. *Corn. conſ.* 307. *num.* 7. *volum.* 3. in inſtitutione Piæ Cauſæ ceſſant fraudes, propter quas ſunt ordinatæ hujuſmodi ſolemnitates. Item neque potuerunt ſæculares Imperatores, neque ſi potuiſſent præſumuntur voluiſſe ſub generali diſpoſitione Teſtamentorum includere Pias Cauſas, *Text. in cap. In generali de regul. Jur. in* 6. & proinde ſufficere debet quoquomodo ſecundùm ordinarias Juris regulas probaretur voluntas Teſtatoris erga Piam Cauſam; & propterea cùm de Jure communi ſcriptura confecta manu Teſtatoris probet ipſius voluntatem, quoad alia negotia, debet illam probare, quoad Piam Cauſam; cum ſolemnitates Juris requiſitę in ultimis voluntatibus non loquantur de Pia Cauſa, unde in hoc Pia Cauſa remanet ſub communibus regulis; juxta communiorem ſententiam, quam tenuerunt *Alex. conſ.* 105. *num.* 9. *in fine lib.* 7. *Dec. conſ.* 426. *num.* 8. *Ceſal. conſ.* 99. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 1. *Menoch. conſ.* 224. *n.* 66. *tom.* 3.

Non obſtat, quòd primum Teſtamen-
10 tum ſit revocatum per ſecundum; quia eò ipſo, quòd ſecundum Teſtamentum reperitur caſſum, & cancellatum penes ipſum Teſtatorem, cancellatio præſumitur facta de illius ordine, & voluntate *Alex. conſil.* 104. *num.* 6. *lib.* 7. *& conſ.* 44. *num.* 16. *lib.* 6. Et ſic reviviſcit primum ex *l. penult.*

§. *Plane de Bonor. poſſeſſ. Rota deciſ.* 321. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.* Tum quia primum
11 Teſtamentum uti conditum ad Pias Cauſas non cenſetur revocatum per poſterius ſine ſpeciali derogatione. *Rot. deciſ.* 458. *num.* 32. *coram Bich.*

Et licet quando in Teſtamentis eſt inſti-
12 tuta Cauſa Pia, tunc Cancellatio non præſumatur facta de voluntate ipſius Teſtatoris juxta *Mantic. de Conject. ultim. volunt. tit.* 1. *lib.* 12. *num.* 32. Hoc tamen limitatur, quando agitur in concurſu al-
13 terius Piæ Cauſæ, tunc enim intrat concluſio, quòd Privilegiatus non utitur Privilegio contra æqualiter Privilegiatum; & quòd præſumptio, quæ eſt pro una Pia Cauſa facit ceſſare præſumptionem, quæ eſt pro alia Cauſa Pia *Rot. deciſ.* 22. *nu.* 4. *& ſeqq. par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Quartò. Quidam Teſtator dixit Amico, quod volebat relinquere aliqua Bona Eccleſiæ A, ut ex eis dotarentur tot Beneficia, & die ſequenti dicto Amico Interroganti, an in eadem voluntate perſiſteret, affirmativè reſpondit, cùm autem eſſet vocandus Notarius pro ſolemnizando actu, id ſequi non potuit ob morbi impedimentum; quæritur, an vigore hujus Dicti Eccleſia A. obtinere poſſit præfata Bona?

Et videtur reſpondendum affirmativè, quia Teſtamentum quamvis in voluntate
14 imperfectum ſubſtinetur favore Cauſæ Piæ juxta *Barthol. in L. in Teſtam. ff. de Fideicom. libert.* quem ſequuntur *Abb. in cap.* 1. *nu.* 2. *de Succeſſ. ab inteſt.* & alii, quos refert *Card. de Luc. de Teſtam. diſc.* 13. *num.* 5.

Contraria tamen opinio omnino verior eſt, quoniam per iſtum actum, & dictum prolatum Amico non probatur, niſi nuda velleitas relinquendi præfata Bona Eccleſiæ A, & futuræ diſpoſitionis præparatio. Unde Eccleſia, quæ juſtitiæ, & veritatis eſt cultrix abſque Domini certa voluntate aliena Bona obtinere non debet. *Oldrad. conſ.* 119. *Dec. conſ.* 159. *&* 488. *Card. de Luca de Teſtam. diſc.* 13. *num.* 5. *&* 14.

Nec obſtat, quod hic agatur de Cauſa Pia, quia favor Piæ Cauſæ ſupplet quidem omnes defectus ſolemnitatum, quas in ultimis voluntatibus induxit Jus poſitivum, non autem defectum, vel imperfectionem voluntatis *Cardin. de Luca de Teſtament. dicto diſc.* 13. *num.* 5. *& diſc.* 14. *num.* 8. *Rota deciſ.* 576. *num.* 3. *part.* 4. *& deciſ.* 16. *num.* 6. *&* 7. *par.* 13. *recent. & deciſ.* 210. *num.* 6. *coram Priol.*

Quintò. Defuncto Teſtatore reperta fuit
15 Epiſtola quædam ejus manu ſcripta, in qua idem Teſtator admonebat Rectorem Eccleſiæ A. ſe reliquiſſe in ejus Teſtamento quædam Bona pro dote Altaris Majoris ejuſdem Eccleſiæ cum reſervatione Juriſpatronatûs favore conſanguineorum, quod Teſtamentum non reperitur. Quæritur, an vigore dict. Epiſtolæ Eccleſia A. ſuccedere, & obtinere poſſit præfata Bona.

Reſpondetur affirmativè, quia ſola enunciatio dictæ Epiſtolæ, qua in ipſa enunciatur, quòd Teſtator reliquit prædicta Bona Eccleſiæ A. ſufficiens eſt ad probandam voluntatem Teſtatoris favore Piæ Cauſæ, ut tradit *Caſtrenſ. conſ.* 137. *num.* 2. *lib.* 2. *Rota in deciſ.* 96. *num.* 1. *& deciſ.* 166. *n.* 43. *part.* 4. *recent.* dum favore Cauſæ Piæ admittuntur etiam Jura, & ſcripturæ informes.

16 Sextò. Titius in quadam ſchedula manu propria ſcripta ſine Teſtibus, & ſolemnitatibus hæredem inſtituit Cajum, cui ſubſtituit Cauſa Pia, ſcilicèt, quòd de omnibus ſuis Bonis erigeretur Commenda cum reſervatione Juriſpatronatûs favore conſanguineorum; impoſito onere Commendatario celebrare faciendi quolibet die Miſſam pro ejus Anima: Quæritur, an hujuſmodi Teſtamentum per ſolam ſchedulam notificatum ſit validum.

Reſpondetur affirmativè, quia diſpoſitio ad Pias Cauſas nullas expoſcit Juris ſolemnitates, ſed contentatur quomodocumque de voluntate diſponentis appareat, ut ex ſupra firmatis.

Non obſtat, quod Pia Cauſa non fuerit
17 inſtituta; ſed ſubſtituta, quia ſufficit, quod evenerit Caſus ſubſtitutionis, atque aperta fuerit ſucceſſio ad ejus favorem, nec eſt inconveniens, ut Teſtamentum in inſtitutione nullum, à ſubſtitutione Vires habere incipiat *Leg. Et ſi perceperit §. final. ff. de Liber. & Poſt. Marth. de Succeſſ. Legal. part.* 4. *quæſt.* 8. *art.* 2. *num.* 5. *Rota deciſ.* 511. *num.* 18. *coram Cerr. & in Bononien. Immiſſionis* 11. *Januarii* 1691. §. *In nihilo, &* 9. *Maii* 1692. *coram Hervult.* Secus autem eſſet, ſi Pia Cauſa eſſet ſubſtituta, in longiſſimum tempus remotum, nec

nec Caſus evenerit, tunc enim Privilegium non intrat *Roman. conſ.* 206. *in fine*, *Adden. ad Buratt. deciſ.* 471. *num.* 17. *Rota in Cammerinen. Immiſſionis* 21. *Martii* 1703. §. *final. coram Pio*.

Nec urget, quòd cùm fuerit reſervatum Juſpatronatûs tam activè, quàm paſſivè favore deſcendentium, ſequitur cauſam finalem diſpoſitionis fuiſſe intereſſe Conſanguineorum, quia cùm Titius voluerit erigi dictam Commendam cum expreſſo onere celebrandi Sacrum, aſſequimur, Cauſam finalem diſpoſitionis fuiſſe Pietatem erga Deum, & motivum ſuffragandi Animæ ſuæ, & omnium ſuorum Defunctorum, quod apertiſſimè oſtendit diſpoſitionem eſſe Piam *cap. Requiſiſti de Teſtament. Ancaran. in cap. Offic. num.* 16. *eodem tit. Rota in deciſ.* 150. *n.* 27. *part.* 12. *Recent.*

18 Septimò. Si quis in Teſtamento, aut ſchedula peracta ſine Teſtibus, & ſolemnitatibus relinqueret aliqua ejus Bona ConfraternitatiLaicorum pro augumento dotis, quæritur, an dictum Teſtamentum eſſet validum, itaut vigore illius Confraternitas ſuccedere poſſit, & obtinere prædicta Bona.

In hoc diſtinguendum eſt, aut Confraternitas Laicorum eſt ſimplex, itaut non habeat reditus deſtinatos ad uſus Pios, nec illud augumentum dotis datur propter uſus Pios, in hoc Caſu dictum Teſtamentum ſine ſolemnitatibus peractum eſt nullum, quia dicta Confraternitas dici non poteſt Cauſa Pia. *Marth. conſ.* 62. *nu.* 6. *lib.* 1. *Rota deciſ.* 564. *num.* 6. *par.* 1. *diverſ.* Aut habet reditus deſtinatos ad uſus Pios, & dictum augumentum dotis relictum eſt propter uſus Pios, & in hoc Caſu præfatum Teſtamentum eſt validum, quia de dicta Confraternitate judicatur ſicut de Pia Cauſa *Caſtrenſ. conſ.* 167. *num.* 2. *lib.* 2. *Mantic. de Conject. ultim. volunt. lib.* 4. *tit.* 5. *art.* 6. *numer.* 5. *Rota deciſ.* 22. *num.* 8. *& ſeqq. par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Octavò. Defuncto Titio abſque ſolemni Teſtamento fuit reperta inter ejus ſcripturas ſchedula ab ipſo ſcripta, & ſubſcripta ſine Teſtibus, in qua relinquebat Eccleſiæ A. ejus Bona, ut ex illis dotarentur tot Beneficia. Quæritur, an prædicta Eccleſia A. vigore hujuſmodi ſchedulæ obtinere poſſit præfata Bona.

Reſpondendum cenſeo affirmativè, quia ſola ſchedula ſcripta, vel ſubſcripta per
19 Teſtatorem ſine Teſtibus ſufficit ad Teſtamentum validum, & perfectum favore Eccleſiæ, vel Piæ Cauſæ, dummodò ſit ſcriptura recognita, perfecta, & determinata, & non potiùs præparatio, ſeu minuta; præparatio enim ad teſtandum, quæ non fuit reducta ad Actum remanet inutilis, etiam quoad relicta ad Pias Cauſas, *Abb. conſ.* 32. *num.* 2. *par.* 2. *Card. de Luca de Teſtam. diſc.* 14. *per tot. Buratt. dec.* 475. *Cavaler. deciſ.* 453. *& deciſ.* 74. *part.* 2. *diverſor. & in recent. deciſ.* 289. *part.* 10. *& deciſ.* 150. *num.* 9. *& ſeqq. part.* 12. *& deciſ.* 250. *num.* 1. *coram Priol.*

Quod autem ſchedula contineat ſolam præparationem, non autem perfectam voluntatem deducitur. Primò ſi in ſchedula, aut notula dicatur *Volo*, *Decerno*, relinquere pro dote Eccleſiæ, tunc enim ſchedula non dicitur continere perfectam voluntatem Teſtatoris, ſed præparationem, & velleitatem relinquendi; verbum enim *Volo*, *Decerno*, junctum verbo infinitivi temporis deſignat diſpoſitionem actûs in futurum faciendi *Gloſſ. in L. Servi electionem*, *verb. Poſſumus ff. de leg. prima*, *Carol. Anton. de Luca ad Gratian. diſcept.* 550. *num.* 2. *Rota deciſ.* 16. *num.* 18. *par.* 13. *recent.* & dicitur voluntas in fieri, quæ non in facto deducta non poteſt appellari Teſtamentum, nec ſubſtineri etiam favore Piæ Cauſæ *Rota deciſ.* 92. *num.* 7. *par.* 13. *recent.*

Secundò. Deducitur, quando ſchedula non fuit ſubſcripta à Teſtatore, *Rota deciſ.* 210. *num.* 2. *coram Priol.*

22 An autem hujuſmodi præparatio deducatur, ſi ſchedula Teſtamentaria careat die, menſe, anno, loco, inſtitutione
23 hæredis? *Card. de Luca de Teſtam. diſc.* 11. *num.* 14. *& diſc.* 15. *num.* 4. cenſet ſchedulam teſtamentariam carentem anno, die, menſe &c. eſſe imperfectam; & ex hoc argui præparationem, immo etiam ſi per confeſſarium poſt mortem Teſtatoris, apud Notarium eſſet exhibita cum aſſertione, quòd ſibi à Defuncto tradita ſit cuſtodienda, ut executioni tamquam Teſtamentum demandaretur, quam ſententiam ſequi videtur *Rota deciſ.* 16. *num.* 2. *par.* 13. *recent.*

Contrarium tamen verius de Jure cenſeo, quoniam omiſſio diei, menſis, anni, ſtipu-

ſtipulationis, & publicationis Teſtamenti non viciat, nec arguit præparationem, ſeu imperfectionem voluntatis, cùm in hujuſmodi Teſtamento ad favorem Piæ
24 Cauſæ ſufficiat, ut de ea conſtet per Teſtatoris ſubſcriptionem, *Rota deciſ.* 108. *num.* 13. *par.* 7. *recent. & deciſ.* 553. *n.* 3. *coram Buratt. & in dicta deciſ. in Compſana Immiſſionis* 24. *Januarii* 1707. *coram R. P. D. Scotto, de qua numer.* 38. Eòque magis quando adeſt atteſtatio confeſſarii aſſerentis eam eſſe perfectam voluntatem Teſtatoris, ut in Caſu, *Card. de Luca ubi ſuprà*. Confeſſario enim Teſtatoris multum defertur in materia Teſtamentorum,
25 itaut adhibenda ſit fides Legatorum Piorum ſolo ejus dicto, præſertim ſi dictum Confeſſoris ſit adminiculis ſuffultum *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 28. §. 2. *num.* 34. *Rota deciſ.* 22. *num.* 12. *coram Anſald. & deciſ.* 525. *num.* 8. *par.* 14. *recent.*

Nec adverſatur *Rota dicta deciſ.* 16. quia hujuſmodi deciſio dicit ſchedulam Teſtamenti carentem die, menſe, anno &c. eſſe imperfectam reſpectu ſcripturæ, non verò reſpectu voluntatis ibi: *Quæ ſunt ex requiſitis neceſſariis ad fidem ſcripturæ illorumque omiſſio indicat illius imperfectionem*: Ut notat etiam *Carolus Antonius de Luca ad Gratian. diſcept.* 550. *num.* 3.

Si autem Teſtator verbis aptis ad teſtandum voluntatem ſuam declarans in inſtituendo in ſchedula hæredem Eccleſiam
26 A. de omnibus ſuis Bonis, ut de illis dotarentur, ſeu erigerentur in ipſa tot Beneficia, jubeat vocari Notarium, qui antequàm ſuperveniret, ipſe deceſſit, an dicta ſchedula ſit perfecta. Dico eſſe perfectam, & continere perfectam voluntatem Teſtatoris, dum Notarius cenſetur adhibitus ad majorem cautelam, & non pro ſubſtantia actûs juxta *Onded. conſ.* 77. *lib.* 1. & alios, quos refert *Carolus Antonius de Luca ad Grat. diſcept.* 550. *num.* 9. §. *Teſtator.*

Nonò. Titius, Cajus, & Sempronius Fratres conſilium inierunt inter ſe conſtruendi, & dotandi Seminarium pro educandis Adoleſcentulis cum reſervatione
27 Juris illos nominandi favore deſcendentium, & propinquorum, ac proinde Titius fiduciarius hæres nuncupatus fuit à Cajo, & Sempronio exequendæ erectionis dicti Seminarii causâ. Sublatis verò ab humanis utriſque Fratribus, jam dictus Titius ultimum ſuæ voluntatis elogium, quo Seminarium erigendum ſuum ſcripſerat ex aſſe hæredem, irritum fecit, omniaque exinde ſua Bona, ejuſque fratrum, dono dedit Præsbyteris Congregationis Miſſionis; quæritur proinde, An Titius in Inſtrumento Donationis potuerit donare PP. Miſſionis Bona provenientia ab hæreditatibus Caii, & Sempronii ejus Fratrum præmortuorum.

Reſpondendum cenſeo negativè, quoniam cum Cajus, & Sempronius reliquerint eorum Bona Titio non liberè, ſeu ad liberam ejus diſpoſitionem, ſed determinatè, ut ex eis erigeretur, ſeu dotaretur Seminarium non poterat idem Titius ea in aliud opus erogare, & concedere PP. Miſſionis, dum inconveniens eſt Defunctorum voluntates ad unguem non ſervari, nec adimpleri, *L. in Conditionibus* 19. *ff. de condit.* & demonſtrat. *Rub. de Teſtam. cap.* 86. *num.* 55. *Mantic. de Conject. lib.* 3. *titul.* 3. *num.* 9. *Rota deciſ.* 627. *num.* 10. *part.* 2. *Recent.* Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina Erectionis Seminarii* 12. *Novembris* 1712.

Quæri hic poteſt an idem Titius in Inſtrumento Donationis potuerit donare
28 PP. Miſſionis Bona propria.

Studens in hac quæſtione apud R.P.D. Petram S. Congregationis Concilii Secretarium *in una Amerina Seminarii* ventilata in eadem Sacra Congregatione, negativè reſpondendum ſentiebam ex dupli-
29 ci fundamento. Primò licèt enim, quoad profanas Cauſas Teſtamentum pro toto vitæ Teſtatoris tempore ſemper maneat in ſtatu revocabilitatis, tam explicitè per expreſſam abolitionem, quàm implicitè, & virtualiter per diſpoſitionem poſteriorem *Text. in cap. ultima Voluntas* 13. *quæſt.* 2. *Jovius de Solemnit. in Contract. Minor. Gloſ.* 11. §. 7. *num.* 34. *Marth. de Succeſſ. Legal. par.* 1. *quæſt.* 27. *art.* 3. *num.* 56. & *part.* 5. *quæſt.* 4. *art.* 2. *num.* 1. Itaut nec etiam per Juramentum reddi poſſit irrevocabile, & ex Juris providentia irrita fiat jurata promiſſio non revocandi Teſtamentum, *Gloſſ. in cap. ultima Voluntas* 15. *quæſt.* 2. *Alex. conſ.* 18. *lib.* 2. *Marth. de* Suc-

Succeſſ.Legal.par.4.quæſt.4.art.1.num.17. & art.5. num.5.

30 Tamen quoad Cauſas Pias, ſeu quoad relicta pro dote favore Cauſæ Piæ non poteſt Teſtator revocare Teſtamentum, ideòque Titius cùm reliquerit in Teſtamento propria Bona pro dote Seminarii non poterat illud revocare, & dicta ejus Bona donare præfatis PP. Miſſionariis, ut expreſsè docet, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 8. num. 45.* ibi: *Et Liga hoc dictum digito, quia ſerviet tibi ad plura, cùm iſti Teſtatores de facili vivendo revocant eorum primam voluntatem, quia circa prædicta non poſſunt*, quem ſequitur *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 17. §. 1. num. 32. Faber in Cod. lib. 4. tit. 24. defin. 36. num. 8.* ibi: *Nec voluntatis ſecundæ ratio habenda videbatur, quæ anteriorem factam in Piam Cauſam revocare nullo modo poterat tametſi per ſpeciem ultimæ voluntatis.*

Secundò, quia mutua inter Fratres præceſſit conventio communiter, & æqualiter conferendi omnia ſingulorum Bona in erectionem Seminarii, & Cajus, & Sempronius Fratres Bona propria in eam Cauſam reliquerunt intuitu ſimilis diſpoſitionis ab eodem Titio faciendæ etiam de Bonis propriis, qui certè ſi id ſuſpicari potuiſſent, aliter diſpoſuiſſent, neque fidem Fratri Teſtamentum revocaturo præbuiſſent. *Peregrin. conſ. 69. lib. 1. Tiraquell. de Primog. quæſt. 8. num. 7. Caſtill. controv. Jur. lib. 2. cap. 18. num. 23. verſ.*
31 *Secundò quia*, nec reciprocis hiſce conventionibus uni ex paciſcentibus contradicere fas eſt *L. Si Pat. Puellæ Cod. de in offic.*
32 *Teſtam.* Et quamvis donatio Causâ Mortis revocationi ſuâptè naturâ obnoxia ſit, revocari non poteſt, quando viciſſim à duobus facta eſt, nam deceptioni locus eſſe non debet, atque alteriusintereſt, ne ea diſpoſitio mutetur *Caſtrenſ. conſ. 164. columm. 6. lib. 2. Dec. conſ. 468. column. 3. Bald. in L. Pro hæreditariis ad fin. Cod. de hæred. act.* ibi: *Revocare poteſt &c. quando iſtud judicium eſt illius ſolius, ſecus ſi cum eo concurrat alius diſponens, cujus Intereſt non revocari:*

Sed re materiùs perpensâ ſententiam
33 mutavi, & poſſe Titium in Inſtrumento Donationis propria Bona PP. Miſſionis donare dicebam, quoniam facto meliùs inſpecto agnovi nullam probationem dari mutuæ, & correſpectivæ conventionis inter omnes tres Fratres, cujus vigore adempta Titio remanſerit facultas aliter de Bonis propriis diſponendi, & etiam ſi de illa conſtaret, adhuc tamen Titius potuit mutare, & revocare diſpoſitionem de propriis Bonis in Teſtamento factam, nam in hypotheſi etiam mutui Teſtamenti in eadem ſcriptura facti à duobus, poteſt tamen alter etiam ſine alterius conſenſu, immo etiam altero invito Teſtamentum proprium revocare, ut concordantibus relatis firmat *Torr. de pact. futur. Succeſſ. lib. 1. cap. 12. num. 2. & cap. 13. num. 25. Marth. de Succeſſ. Legal. part. 4. quæſt. 25. art. 2. num. 8. Gratian. diſcept. for. cap. 908. num. 9. Peregrin. deciſ. Patavin. 50. num. 7. Rota deciſ. 298. num. 2. &*
34 *ſeqq. coram Dunoz. Sen.* Ea nimirùm ratione, quia voluntas hominis in Teſtamento explicata ſemper ſubeſt revocabilitati uſque ad ultimum vitæ ſpiritum, nec quocumque pacto induci poteſt oppoſitum, ut ex ſupradicto *Text. in cap. ultima Voluntas 13. quæſt. 2.* ibique *Gloſſ.* & alii ſupracitati *in §. Studens.*

Atque hinc ſolet à Doctoribus adnotari differentia, utrum inter duos fiat promiſſio mutua de ſuccedendo ex Cauſa Donationis inter vivos, An verò fiat ſimplex promiſſio per pactum de ſucceſſione reciproca? Primo enim caſu ajunt valere promiſſionem, quia non eſt pactum futuræ ſucceſſionis, ſed obligatio deſcendens ex contractu de præſenti inter vivos celebrato, licèt effectum poſt mortem ſortituro, ideòque valet, ac tenet irrevocabiliter. Secundò autem caſu promiſſionem non valere firmant,
35 nec aſſumere irrevocabilitatem, quia libera uſque ad mortem voluntas hominis eſſe debet, & circa factionem, & circa revocationem Teſtamenti, ut bene explicat *Gayll. lib. 2. obſerv. 126. Facchin. contr. Jur. lib. 5. cap. 86. circa med.* Quare cùm non interceſſerit inter ſupradictos Fratres promiſſio de mutua diſpoſitione ad favorem Seminarii obligatoria de præſenti per viam contractûs Donationis inter vivos, ſed ſolùm mutua fuerit inter ipſos intelligentia de ordinanda

nanda per Teſtamentum ſucceſſione ad favorem dicti Seminarii, conſequens eſt, quòd ea intentio, ſive conſenſus ille, utpote obſecundans naturam ultimæ voluntatis, ſemper potuerit revocari ab uno independenter à conſenſu alterius, quodque ex prædicto conſenſu nullum Ius fuerit acquiſitum paciſcentibus, ut egregiè explicat *Marth. de Succeſſ. Legal. par.* 4. *quæſt.* 25. *art.* 3. *num.* 6. *& ſeqq. Gratian. diſcept. Forenſ. cap:* 909. *num.* 10. *& ſequent. Rota deciſ.* 298. *num.* 3. *& ſeq. coram Dunoz. Sen.* Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina Seminarii* 17. *Junii* 1713.

36 Examinando autem Doctrinam *Lambertini ubi ſupra num.* 30. Nempe an Teſtator poſſit revocare Teſtamentum, quoad Cauſas Pias, ſeu quoad relicta pro dote favore Cauſæ Piæ? Magnam inveni in hoc Doctorum diſſentionem.

Aliqui enim ſcilicèt idem *Lambertin. dicto lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 8. *num.* 45. *Faber in Cod. dicto lib.* 4. *tit.* 23. *defin.* 36. *num.* 8. *ſuperiùs relat. num.* 30. *Ventrigl. in prax. dicta par.* 2. *Annot.* 17. §. 1. *num.* 32. *Genuenſ. practicab. Eccleſ. quæſt.* 336. *per tot.* negativam ſequuntur ſententiam.

Alii nempe *Caſtrenſ. conſ.* 327. *num.* 1. *lib.* 1. *Alexand. conſ.* 131. *numer.* 3. *lib.* 7. *Mantic. de Conjectur. lib.* 6. *tit.* 3. *num.* 50. *& ſequent. Gratian. diſcept.* 605. *num.* 12. *Card. de Luca de Legat. diſc.* 54. *num.* 3. affirmativam tenent opinionem.

Alii verò diſtinguunt, aut non eſt ſequuta traditio rei legatæ, & relictæ favore Cauſæ Piæ, & tunc affirmant Legatum eſſe revocabile, & teſtatorem poſſe illud revocare; ſi verò ſecuta eſt traditio, & Legatum executum eſt in Vita Teſtatoris, aliqui dicunt eſſe irrevocabile, quia tranſit in donationem inter vivos irrevocabilem, ita *Bartol. in Leg. Legatum ff. de Legat.* 2. *Pariſ. conſ.* 61. *numer.* 37. *tom.* 2. *Gratian. diſcept.* 910. *n.* 6.

Alii verò ſentiunt eſſe revocabile, quia Legatum ſequutâ traditione aſſumit ſibi naturam donationis Cauſâ mortis, quæ eſt revocabilis, & ambulatoria *Leg. Qui Mortis Cauſâ ff. de Donat. Cauſ. Mort. Bald. in Leg.* 1. *num.* 8. *verſic. Unum ſcias, Cod. Si quis om. Cau. Teſt. Card. de Donat. diſc.* 16. *num.* 9.

Surdus conſ. 14. *num.* 5. aſſerit, quòd quando traditio rei Legatæ ſit facta ſub commemoratione Legati, tam facti in Teſtamento, vel Codicillis, tunc non tranſeat in donationem inter vivos, quando verò ſit facta nullâ habitâ Legati relatione, tunc Legatum alteratur, & traſfertur in donationem inter vivos, & non poteſt revocari.

Ego autem conciliando utramque Do-
37 ctorum ſententiam diſtinguo, aut Eccleſia eſt conſtructa, vel neceſſariò conſtruenda à Teſtatore, & tunc Legatum pro dote Eccleſiæ conſtructæ, aut conſtruendæ, non poteſt per Teſtatorem revocari, quia in hoc caſu non debetur Eccleſiæ dos ex Teſtamento, ſed ex *Canone Nemo de Conſecr. diſtinct. prima*, itaut vigore hujus Canonis teſtator cogi poſſit ad dotandam Eccleſiam conſtructam, vel ab ipſo neceſſariò conſtruendam juxta *Lambert. de Iurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 18. *num.* 3. *Fagnan. in cap. Quoniam de Jurepatr. num.* 34. *& alios communiter*; ſicuti Legatum relictum pro dote filiæ nuptæ, aut nubendæ ſimpliciter, & abſolutè revocari non poteſt à Patre Teſtatore, quia illi dos non debetur ex Teſtamento, ſed ex *L. final. Cod. de dot. promiſſ.* & in hoc ſenſu procedit ſententia, Lambertini, & aliorum, qui eum ſequuntur: Aut Eccleſia non eſt conſtructa, nec neceſſariò conſtruenda à Teſtatore, ſed ſolùm iſte diſponat in Teſtamento conſtruere Eccleſiam, & relinquat pro ejus dote aliqua Bona, & tunc Legatum pro dote eſt per ipſum revocabile, ſicuti per ipſum revocabilis eſt eadem conſtructio Eccleſiæ; & in hoc ſenſu vera eſt ſententia aliorum aſſerentium, quòd Teſtamentum, quoad Legatum pro dote favore Cauſæ Piæ poſſit per Teſtatorem revocari.

In caſu verò præſenti, cùm Seminarium non fuerit conſtructum, nec neceſſariò conſtruendum à Titio, poterat proinde iſte revocare Teſtamentum, quoad Legatum pro dote favore ejuſdem Seminarii, & propria Bona PP. Miſſionis donare ex ſupra firmatis.

RPD

R. P. D.

SCOTTO

Compſana Immiſſionis.

Lunæ 24. Januarii 1707.

SUb erroneo ſuppoſito, quòd Leonardus Picciutolo de anno 1703. ab inteſtato deceſſiſſet, Cajetanus Stephanello, & Donatus Picciutolo ex Jure ſibi ceſſo à proximioribus in gradu, poſſeſſionem omnium Bonorum hæreditariorum, in vim præambuli Curiæ Laicalis Compſanæ, de facto, & nemine citato, occuparunt; At volitante fama, & in dies jam excreſcente, quòd dictus Leonardus Teſtamentum exaraſſet, hærede relicta Vener. Capella B. Mariæ de Çaggia, expeditis idcircò per Confratres dictæ Capellæ litteris Monitorialibus ad habendas opportunas revelationes, in lucem tandem prodiit ſchedula Teſtamentaria de mandato dicti Leonardi per Notarium Carminem Beneventum exarata, & inter ejus ſcripturas cuſtodita, ſolemni licèt ſtipulatione deficiens, ex quo tunc copia Judicis ad contractus à Conſtitutione Regni exquiſita haberi non valuerit, & comprobata ulterius per revelationes factas à pluribus Teſtibus, citata deinde parte, repetitis, deliberata voluntate Teſtatoris, ejuſque perſeverantiâ uſque ad obitum inſtituendi dictam Capellam, in præcitata ſchedula hæredem ſcriptam, lis formiter ſuper Immiſſione ad Bona hæreditaria conteſtata fuit coram Vicario Compſano, cui licèt placuerit contrariam dictæ Capellæ ſententiam proferre, delata tamen appellationis Causâ ad R.P.D. meum Aldrovandum, tunc in Tribunali A. C. ſedentem, nunc verò meritiſſimè in noſtro Auditorio cooptatum, prodiit ſententia revocatoria alterius de partibus, concedens dictæ Capellæ Immiſſionem, quam pariter in gradu ulterioris Inſtantiæ coram Me devolutæ hodie Domini ſub ſuo congruo dubio requiſiti, *dandam eſſe* reſponderunt.

Cum enim dictus Leonardus hæredem inſtituerit dictam Cappellam, non poterat eidem denegari Immiſſio ſuper bonis hæ-
38 reditariis juxta cenſuram *Text. in leg. fin. Cod. de edict. D. Adrian. tollen.* & quidem ad excluſionem dd. Cajetani, & Donati venientium ab inteſtato, quia Cauſa Teſtati facit ceſſare Cauſam inteſtati ad *Text. in l. Quamdiù ff. de Acquir. hæred. l. Antequam Cod. commun. de Succeſſ. Rota deciſ. 98. & deciſ. 123. utrobique num. 1. coram Emerix Jun.*

Non obſtante, quod ſchedula Teſtamentaria ſit deſtituta omnibus ſolemnitatibus,
39 cum deficiant dies, rogitus Notarii, ac Teſtes, quia cum verſemur in diſpoſitione favore Piæ Cauſæ, ſolemnitates Juris non ſunt neceſſariæ, ſed ſatis eſt, quod conſtet quomodocumque de perfecta, & determinata voluntate diſponentis ad *Text. in cap. Relatum de Teſtamentis*, *Rota deciſ. 289. num. 1. & 2. part. 10. recent. in Viterbien. Legati 25. Junii 1703. §. Sed cum præſens, & §. Neque antedicta coram R. P. D. meo Caffarello, & in Placentina Legati Pii 14. Decembris 1705. §. Fortiùs, & 28. Junii 1706. §. Agitur enim coram R. P. D. meo Lancetta.*

Determinata autem, & perfecta voluntas dicti Leonardi reſultat non ſolùm ex tenore ejuſdem Schedulæ, quæ continet Legata, & Inſtitutionem hæredis per verba diſpoſitiva, & de præſenti, *Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 895. num. 22. Rota coram Priol. deciſ. 433. num. 1.* ſed fortiùs
40 ex depoſitione ejuſdem Notarii, & duorum Teſtium, qui fuerunt præſentes, quando dictus Leonardus hæredem ſuam nuncupavit, ac inſtituit dictam Ven. Cappellam B. Mariæ, injungendo Notario, ut hanc ſuam voluntatem in ſcriptis redigeret, quæ ſola depoſitio etiam de per ſe ſuperabundat ad validitatem Teſtamenti ad Pias Cauſas, pro quo ſubſtinendo duo Teſtes ſufficiunt, cum non requirantur ſolemnitates Juris poſitivi, ſed ſola probatio naturalis, ut tradunt *Barthol. in leg. 1. num. 26. Cod. de Sacroſanct. Eccl. Fagnan. in cap. Relatum num. 3. de Teſtam. Rota deciſ. 276. num. fin. coram Cerr. deciſ. 216. num. 10. coram ſa: me: Alex. VIII. & in dict. Viterb. Legati §. hujus Teſtamentariæ coram R. P. D. meo Caffarello.*

Rursùs idem Teſtator coram pluribus Teſti-

Teſtibus hanc ſuam voluntatem aperuit, palam aſſerens, ſe condidiſſe Teſtamentum, & in eo hæredem inſtituiſſe dictam Ven. Cappellam B. Mariæ, & occaſione Furti mobilium Domus propriæ publicè in Eccleſia B. Mariæ Virginis exclamabat: *vi havete fatto rubbare le voſtre robbe, che ve le havevo laſciate in Teſtamento, che però queſte, che ſono reſtate, ſono, e ſaranno le voſtre*, ut deponunt plures alii Teſtes dati in Summario Cappellæ *à num.* 10. *ad* 14. ex quibus iteratis declarationibus elicitur conſtans, ac completa determinatio ejuſdem Leonardi inſtituendi dict. Cappellam, *Rota deciſ.* 581. *num.* 4. *coram Seraph. deciſ.* 119. *num.* 11. *poſt Mel. ad Caſtil. & deciſ.* 108. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 7. *& dec.* 136. *num.* 6. *& ſeqq. par.* 9. *tom.* 1. *recent.* etiamſi
41 dicti Teſtes non ſint omninò conformes in formalitate verborum, quæ Teſtator protulit, quia cum ſint conformes in ſubſtantia ſæpiùs iteratæ declarationis, quòd inſtituerat hæredem dictam Cappellam, accidentalis variatio in verbis illis fidem non adimit, *Rota in Beneventana Teſtamenti* 28. *Aprilis* 1704. §. *Quantum verò, coram Reverendiſſimo D. meo Decano, & in Sabinen. Teſtamenti* 23. *Junii* 1704. §. *Minùs relevat, coram Me.*

Et hinc marte ſuo corruebat objectum, quòd omnes dicti actus, ac depoſitiones Teſtium præſeferant tantùm voluntatem præparatoriam ad teſtandum, non autem perfectam diſpoſitionem, tanquam nunquam ad actum redactam per ſtipulationem Notarii, quam ipſimet Teſtes aſſerunt Teſtatorem habuiſſe ſemper in mente; etenim licèt Teſtator requiſitus pro ſtipulatione, quam in actu diſponendi explere non potuit, ex defectu Judicis ad contractus, reſponderet, quòd occaſione adeundi Terram Calitri, illam curaſſet, non exinde tamen
42 argui poteſt imperfectio voluntatis, quia cum tam ex ſchedula, quàm ex nominatione hæredis coram Teſtibus, quàm demum ex reiteratis declarationibus ejuſdem Teſtatoris ſuper jam ſecuta diſpoſitione, & inſtitutione Ven. Cappellæ, habeatur determinata, ac perfecta voluntas, ſtipulatio cenſetur ab eòdem volita ad majorem probationem, non autem pro ſubſtantia actus *Gratian. diſcept. For. cap.* 895. *num.* 23. *& ſeqq. Rota dec.* 581. *per totam coram Seraph. deciſ.* 108. *num.* 24. *part.* 7. *recent. & in dicta Placentina Legati Pii* 14. *Decemb.* 1705. §. *Verba autem, &* 28. *Junii* 1706. §. *Atque hinc, coram R.P.D. meo Lancetta.*

Minuſque imperfectio voluntatis deſu-
43 mi poteſt, ex quo Notarius Beneventus, qui ſchedulam Teſtamentariam exaraverat cum Inſtitutione dictæ Ven. Cappellæ, nihilominùs conceſſerit tanquam Judex mandatum de Immittendo favore venientium ab Inteſtato, & ulterius in ſua depoſitione aſſerat, quòd poſt exaratam ſchedulam, Teſtator illi dixerit: *che haveva da aggiungere, e levare molte coſe*, nam quòd dictus Notarius conceſſerit tanquam Judex mandatum de Immittendo venientibus ab inteſtato, nihil concludit, cum vel potuerit erroneè credere, quòd Teſtamentum ſine ſtipulatione non eſſet perfectum, quæ Credulitas erronea Notarii non præjudicat veritati, vel cum nullus comparuerit, qui Teſtamentum allegaret, & ex actis coram eo factis reſultaret Leonardum ab inteſtato deceſſiſſe, mandatum concedere potuit juxta petita, & relativè ad probationes in actis factas, ut non diſſimili objecto reſpondit *Rota in Viterbien. Legati* 25. *Junii* 1703. §. *Nullius ponderis, coram R. P. D. meo Caffarello.*

Quo verò ad depoſitionem ejuſdem Notarii ſuper eo quod Teſtator dixerit multa adeſſe addenda, & mutanda, Domini animadvertebant, quod cum diſpoſitio contenta in ſchedula eſſet omninò perfecta, voluntas addendi, & minuendi importat ſimplicem, & nudam velleitatem, quæ nihil ponit in eſſe, ubi non fuit ad actum perducta, *Gratian. diſcept.* 895. *num.* 28. *& ſeqq. Rota deciſ.* 108. *num.* 15. *part.* 7. *& in dicta Placentina Legati Pii* §. *Nec obſtat, & in illius confirmatoria* §. *Quatenus verò, coram R.P. D. meo Lancetta.* Maximè quia idem Notarius ex ore Teſtatoris ſubdit mutationem cadere non debere ſuper Inſtitutione Cappellæ, ibi: *ſenza però mutare, e levare l'eredità alla detta Cappella*: unde cum depoſitio Teſtis non poſſit ſcindi, ſed ſimul, & prout jacet, accipi, objectum potiùs retorquebatur, quia in mente Teſtatoris firma ſemper remanſit inſtitutio Capellæ, prout

eſſet

eſſet etiam in dubio præſumendum, quia mutatio nunquam præſumitur in his, quæ reſpiciunt Animam, ſeu Cauſam Piam, ut proſequitur, *Rota in Placentina Legati §. Nec obſtat, & in confirmatoria §. Quatenus coram R. P. D. meo Lancetta.*

Nec demum urget, quod Teſtes per Cappellam inducti ad probandam diſpoſitionem Leonardi, fuerint examinati ſine Interrogatoriis, quamvis pars ſuper hoc præciſè proteſtata fuiſſet, nam cum poſt factam proteſtationem, elapſis licèt pluribus menſibus, Interrogatoria non fuerint in actis exhibita, Teſtes potuerunt citra nullitatis vitium examinari ſuper articulis, cum ſibi imputare debeat pars, ſi congruo tempore expectata, Interrogatoria dare non curavit *Ridolph. in prax. part.* 1. *cap.* 11. *num.* 111. *Gregor. deciſ.* 351. *numer.* 47. *ibique Adden. litt. E. Adden. ad Buratt. deciſ.* 188. *num.* 7. *Rota coram Buratt. deciſ.* 283. *num.* 7. fortiùs, quia ferè omnes dicti Teſtes fuerunt examinati parte præſente, quæ ideò debebat proteſtari de nullitate, vel dare Interrogatoria, quod cum non fecerit, ſublata remanet quælibet nullitas, quemadmodum in for-
44 tioribus terminis præſentia Partis ſupplet citationis defectum, *Rota coram Manzaned. deciſ.* 55. *num.* 7. *deciſ.* 1140. *num.* 4. *coram Emerix Jun. & in Beneventana Juriſdictionis* 4. *Julii* 1696. §. *fin. coram Eminentiſſimo Domino de la Tremoille.*

Et ſine difficultate, quia duo ex eiſdem Veſtibus, videlicet Notarius Benevento, & Joan: Baptiſta Scocca inducti fuerunt etiam per Reos conventos, & ratificarunt in omnibus depoſitionem præcedenter factam favore Cappellæ, unde quoad illos non poteſt Pars de nullitate examinis, aut eorum dicta impugnare, cum Teſtes contra inducentem pleniſſimam probationem conſtituant *Rota coram Priol. dec.* 3. *num.* 6. *& deciſ.* 168. *num.* 4. *& deciſ.* 113. *num.* 5. *coram Emerix Junior.*

ARGUMENTUM.

Ex ditatione non acquiritur Juspatronatus, ſeu Jus Alimentorum.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus non acquiritur ex ditatione.*
2 *Patronus dicitur ille, qui deducit Eccleſiam de non eſſe ad eſſe.*
3 *Ditans Eccleſiam non dicitur Patronus, ſed Benefactor.*
4 *Odioſum eſt Eccleſiæ plures habere Patronos.*
5 *Epiſcopus non poteſt ſubjicere Juripatronatus Eccleſiam ab initio de Jure liberam.*
6 *Rector tenetur reædificare Eccleſiam ex reditibus Eccleſiæ, deductis oneribus.*

CASUS IX.

Titius ſufficienter dotavit Eccleſiam à ſe fundatam, Cajus verò de conſenſu Titii, conferendo eidem Eccleſiæ alia Bona, illam ditavit, quæritur, an Cajus ratione ditationis acquiſiverit Juspatronatus?

Et videtur, quod acquiſiverit Juspatronatus, quia *Textus in cap. Filiis* 16. *quæſt.* 7. de quo in Canone ſeguenti concedit Juspatronatus ei, qui *conſtruxit, vel ditavit Eccleſiam.*

Sed tamen contrarium verius eſt de
1 Jure, quia ex quacumque ditatione, aut augumento fructuum, aut dotis Eccleſiæ, ſi Eccleſia ſit ſufficienter dotata, aut dos ejus non ſit in totum perempta, non acquiritur Juspatronatus, juxta *Bero. conſ.* 4. *num.* 26. *lib.* 1. *Lambertin. de Jurepatr. part.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 2. *num.* 7. *verſ. Sed tu conſidera, Lotter. de re Beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 31. *Rota in Lunen. Sarzanen.* 5. *Julii* 1599. *coram Card. Millino.*

Ratio autem hujus eſt, quia *Textus in dicto cap. Quicumque juncta ibi Gloſſ. in verb. Aliquid* concedit Juspatronatus, & Jus Alimentorum ſufficienter dotantibus Eccleſiam; de eis verò, qui ſupra ſufficientiam conferunt, ſeu de ditantibus, nihil

hil diſponit, ergo nec nos diſponere debemus.

2 Et quia juxta *Gloſſ. in ſupradicto cap. Piæ Mentis* Patronus dicitur ille, qui deducit Eccleſiam de non eſſe ad eſſe, ſed ditans Eccleſiam jam ſufficienter dotatam, non deducit Eccleſiam de non eſſe ad eſſe; quia Eccleſia ſufficienter dotata jam habet
3 eſſe, ergo non dicitur Patronus, ſed merus Benefactor, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 1. *num.* 15. *verſ. Secundum membrum Abb. conſ.* 59.

Præterea non poteſt acquiri Juspatronatus Fundatione, conſtructione, vel dotatione, niſi interveniat conſenſus Epiſcopi, ut dicemus infrà, in Secunda Parte *Can.* 27. Epiſcopus autem non debet conſentire, ut ditans acquirat Juspatronatus, quia cum Eccleſia ſit ſufficienter dotata, ad
4 quid admittere ditantem? Cum odioſum ſit Eccleſiæ plures habere Patronos, maximè non exiſtente ulla neceſſitate; *Lambert. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 2. *n.* 7. *& qu.* 1. *art. ult.* Et ſi Epiſcopus conſentiret, non proinde ditans acquireret Juspatronatus, quia cum Eccleſia ſit ab
5 initio de Iure libera reſpectu ditantis, non poteſt Epiſcopus eam ſubjicere Juripatronatus illius. *Abb. conſ.* 106. *num.* 4. *par.* 2. *Rocch. de Iurepatr. in verb. Pro eo quæſt.* 26. *num.* 34. *Rota deciſ.* 311. *num.* 2. *part.* 2. *recent.*

Non obſtat *Text. in cap. Filiis per verbum illud, vel ditavit*, quia loquitur de dotatione exuberante, quod ſcilicet ſi unus, vel plures dederint Eccleſiæ dotem exuberantem, acquirent Juspatronatus non quidem ratione illius exuberantiæ, ſed ratione dotis ſufficientis juxta noſtrum *Text. in cap. Quicumque*.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Nullius Altamuræ Reædificationis Eccleſiæ 23. Martii 1697. Ubi cum ruralis Eccleſia ſimplicis Beneficii ſub titulo S. Mariæ à multis annis ſolo æquata reperiretur. Rector cupiens illam à fundamentis reædificare cum impenſa ducatorum 300. & cum augumento dotis ultra medietatem præſentium redituum, inſtetit reſervari ſibi, ſuiſque hæredibus Patronatum dictæ Eccleſiæ ex utroque titulo reædificationis, & redotationis, & propoſito dubio: *An petitæ reſervationi Iuriſpatronatus favore prædicti Rectoris, ejuſque hæredum ſit annuendum?* Fuit reſponſum *negativè*: Quia ſi reſervatio petitur pro reædificatione, obſtat re-
6 gula, quòd ubi reædificatio facienda eſt, onus imminet Rectori ex reditibus Eccleſiæ, deductis oneribus, ut notat *Bellet. diſquiſit. Clerical. part.* 1. *de Cleric. debit.* §. 4. *ſub num.* 1. Si autem petitur pro augumento dotis, obſtat Regula, quòd dum Eccleſia obtinet dotem nimis excedentem, ſi quis vult dotem augere per modum ditationis, non dotationis, non meretur reſervationem Juriſpatronatus, ut ex Auctoritatibus ſupradictis, quibus addo *deciſ.* 162. *num.* 4. *coram Bich.*

ARGUMENTUM.

De requiſitis neceſſariis ad acquirendum Juspatronatus ex redotatione.

SUMMARIUM.

1 *Servitus non poteſt imponi rei Sacræ.*
2 *Ex Redotatione Eccleſiæ acquiritur in ea Iuspatronatus, & num.* 7.
3 *Quæ requirantur ad acquirendum Juspatronatus ex Redotatione.*
4 *Augumentum dotis ſi non excedat medietatem, denegandum eſt Iuspatronatus.*
5 *Dos aucta ſupra medietatem, ſi non ſufficiat Parocho pro congrua, non acquiritur ex illa Juspatronatus.*
6 *Redotans Eccleſiam requiritur, quod conferat Bona ſpeciali titulo dotis.*
8 Gloſſ. in cap. Piæ Mentis 16. quæſt. 7. *quo ſenſu loquatur?*
9 *Iuspatronatus dum acquiritur ex Redotatione, non imponitur ſervitus rei Sacræ.*
10 *Iuspatronatus acquiri poteſt ex collatione Bonorum favore Eccleſiæ conſecratæ, & dotatæ, aut Eccleſiæ liberæ, ſed de conſenſu Patroni, & ex Beneplacito Apoſtolico.*
11 *Papa poteſt Eccleſias liberas Iuripatronatus ſubjicere.*

CA-

CASUS X.

Eccleſia A. cum fuerit depauperata, ita ut reditus illius non ſufficerent pro ſubſtentatione Rectoris, Titius contulit illi pro augumento dotis multa propria Bona. Quæritur, an ex iſta collatione Bonorum, ſeu redotatione Titius acquiſiverit Juspatronatus.

Et videtur reſpondendum negativè. Obſtat enim *Gloſſ. in cap. Piæ Mentis* de quo ſupra *Can. I.* dicens, quòd ſi quis poſt conſecrationem dat aliquid Eccleſiæ, per hoc non fit Patronus: & dat rationem, quia ſi poſt conſecrationem fieret quis Patronus, jam
1 imponeretur Servitus rei Sacræ, quod eſſe non debet, *ut in ff. de Ser. Servitutes 2. §. ult. Germinian. conſ. 45. num. 3. Monac. ſuper 6. Decretal, cap. Si Laicus de Jurepatr. num. 16.* nam quod humani Juris eſſe deſinit, ſervitutem non recipit *ff. Com. præd. L. Caveri.*

2 Contrarium tamen verius de Jure eſt, quòd ſcilicet ex Redotatione Eccleſiæ acquiratur in ea Juspatronatus, dummodò concurrant ſequentia requiſita.

Primò ſcilicet, quòd Eccleſia ſit de-
3 pauperata, & dos ejus ſit redacta de eſſe ad non eſſe, aut ſit incongrua, & inſufficiens. Secundò, quod redotans Eccleſiam augeat dotem ſaltem ad ſummam excedentem medietatem juxta *Conſtitut. Adriani VI. publicat. 9. Decembris 1522.* quæ eſt tertia ipſius in novo Bullario, ubi abrogata fuerunt Privilegia ſuper Jure præſentandi Rectorem in Eccleſiis, niſi earum fructus, reditus, & proventus forent aucti de propriis Bonis Privilegiatorum ad medietatem veri annui valoris, & ut reſoluit Sacra Congregatio Concilii *in Aſten. 27. Maii 1645. Neapolitana ſub die 2. Decembris 1679. & in Taurinen. 14. Martii 1682. Beltram. ad deciſ. Ludoviſ. 397. §. ultimo ſub verſ. Benè*
4 *verùm*; Itaut ſi augumentum non excedat medietatem, denegandum eſt Juspatronatus, ut fuit denegatum à Sacra Congregatione Concilii in *Hipporegien. 15. Junii 1669. & in Pampilonen. 7. Septembris 1669. pag. 291. à tergo, & 27. Septembris 1670.* Sicuti denegandum eſt
5 Juspatronatus, ſi dos ita aucta ſupra medietatem, neque ſufficiat Parocho pro congrua, *Barboſ. de Offic. Epiſcop. allegat. 70. num. 10. Sperell. deciſ. 68. num. 12.* & fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Taurinen. Juriſpatronatus 13. Maii 1679.*

6 Tertiò, quòd redotans conferat Bona Eccleſiæ depauperatæ ſpeciali titulo dotis ad differentiam fundantis, & conſtruentis Eccleſiam, qui non requiritur, quòd conferat Bona Eccleſiæ expreſſo titulo dotis, quia ipſe ad dotationem tenetur, ut notat *Lambertin. ubi infra*; aliàs diceretur potiùs Benefactor, quàm Dotator, & Patronus. Quartò, quòd redotans, ſi non eſt Patronus, redotet Eccleſiam depauperatam de conſenſu primi Patroni, & de ſpeciali conſenſu Epiſcopi.

His enim omnibus concurrentibus, ex
7 Redotatione Eccleſiæ acquiritur Juspatronatus juxta diſpoſitionem noſtri *Textus in cap. Quicumque, Abb. conſ. 106. & in cap. Quoniam, ibique Bero. num. 74. Ioann. Andr. in cap. 1. de Iurepatr. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 1. quæſt. 6. art. 1. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 8. numer. 33. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. num. 126. Monac. ſuper 6. Decretal. in cap. Si Laicus de Iurepatr. num. 16. §. Iſtud, Rota deciſ. 60. num. 3. & deciſ. 254. numer. 4. part. 3. recent. & deciſ. 38. num. 9. coram Priol. & deciſ. 162. num. 7. & 512. num. 9. coram Bichio, & deciſ. 39. num. 16. coram Ninot., Rota deciſ. 518. num. 12. coram Pamphil. & deciſ. 249. num. 5. par. 9. tom. 1. Recent.*

Non obſtat *Gloſſ. in dicto cap. Piæ Men-*
8 *tis*, quia loquitur de Eccleſia conſecrata dotata, non verò de Eccleſia conſecrata indotata, aut depauperata, in hoc enim Caſu abſque dubio acquiritur ex redotatione Juspatronatus, cùm Spiritualia non poſſint eſſe ſine temporalibus, ut benè notant *Abbas conſ. 59. Ioann. Andr. in cap. 1. 16. quæſt. 7. Lambertin. ubi ſupra*. Nec acquirendo Juspatronatus ex
9 redotatione imponitur Servitus rei Sacræ; quia favore Eccleſiæ redotatio retrò trahitur, & fingitur Eccleſia dotata ante conſecrationem, ſicuti juxta *Textum in cap. Tanta, qui Filii ſint legitimi* favore matrimonii, Filii geniti ante contractum matrimonium, ſimulantur geniti poſt, juxta

juxta *Lambertin. ubi ſupra*, *& alios apud eum relatos*. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.5. cap. 5. num. 69. & ſeqq.*

Duo tamen hìc noto. Primum eſt,
10 quòd ſi quis de conſenſu Patroni conferat Eccleſiæ conſecratæ, & dotatæ alia Bona ſufficientia, & congrua titulo dotis; poteſt in ea acquirere ſibi Juspatronatus, de conſenſu tamen, & beneplacitò Papæ, non verò Epiſcopi. Secundum eſt, quòd ſi quis Eccleſiæ liberæ conferat pro dote multa Bona ſufficientia, & congrua, reſervando ſibi Juspatronatus in illa de conſenſu Papæ, acquirat Juſ-
11 patronatus. Ratio eſt; quia Papa poteſt maximè titulo oneroſo, ſubjicere Eccleſias conſecratas, dotatas, aut liberas Juripatronatus alicujus, cùm ſit Dominus omnium Beneficiorum, abſolutam habens poteſtatem in Beneficiis Eccleſiaſticis, juxta *Textum in cap. 2. de præbend. in 6. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 22. numer. 9. & 10.* ſed vide deducta *per D. Advoc. Piton. diſcept. Eccleſ. 33. num. 10. & ſeqq.*

CA-

CANON IV.

Ex Concil. Toletan. IX. Cap. I.

Filiis, vel Nepotibus, ac honeſtioribus propinquis ejus, qui conſtruxit, vel ditavit Eccleſiam, licitum ſit hanc bonæ intentionis habere ſolertiam, ut ſi Sacerdotem, ſeu Miniſtrum aliquid ex collatis rebus præviderint defraudare, aut commonitionis honeſtæ conventione compeſcant, aut Epiſcopo, vel Judici corrigenda denuntient. Quòd ſi talia Epiſcopus agere tentet, Metropolitano ejus hæc inſinuare procurent. Si autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auribus intimare non differant. Ipſis tamen hæredibus in eiſdem rebus non liceat, quaſi Juris proprii poteſtatem præferre, non rapinam, non fraudem ingerere, nec violentiam quamcumque præſumere; ſed hoc ſolum in ſalutarem ſolicitudinem adhibere &c. Si quis verò deinceps hæc monita temerare præſumpſerit, & malè rapta cum confuſione reſtituet, & excommunicationis annuæ ſententiam ſuſtinebit.

COMMENTARIUM.

Ex hoc Canone ſequentes deducuntur concluſiones prima. Ex constructione Ecclesiæ acquiritur constructori, ejusque hæredibus honestioribus Juspatronatus, seu Jus defendendi tam Ecclesiam, quam ejus res. 2. Patronus non habet ullam potestatem proprii Juris circa res Ecclesiæ, seu non potest aliquid capere de Bonis Ecclesiæ Jurispatronatus sub poena Excommunicationis: Quas concluſiones probant etiam Concil. Trident. *ſeſſ.* 22. *de Reformat. cap.* 11. *Text. in cap. Præterea il* 2. *de quo infra Lambertin. de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *art.* 2. *quæſt.* 7. *num.* 12. & 19. *Lotter. de re Benef. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 1. *Ventrigl. in prax. For. Eccleſ. annot.* 1. *de Jurepatr.* §. 4. *num.* 12. & §. 1. *numer.* 2. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 55. *Tuſch. concluſ. Jur.* 599. *num.* 1. *litt. I. Rota deciſ.* 674. *num.* 1. *par.* 2. *recent.* & *deciſ.* 145. *num.* 3. *coram Bich.* & *deciſ.* 245. *num.* 34. *coram Thomat.*

Licet

1 Licèt enim omnes teneantur defendere Eccleſiam, ejuſque Bona; tamen juxta hunc Canonem hujuſmodi defenſio eſt proprium onus Patroni, qui eam ædificavit, ac de non eſſe ad eſſe deduxit: ſicuti licèt omnes teneantur defendere Proximum ſuum, tamen defendere Filium eſt proprium, & ſpeciale onus Patris. *Gloſſ. in cap. Dilect. de ſent. Excomm. in 6. & Gloſſ. 1. in Can. non infer. 23. quæſt. 3.*

De ſecunda Concluſione agemus infra in Secunda Parte *Can. 26.* Circa autem primam Concluſionem examinantur ſequentes Caſus concernentes materiam tàm conſtructionis Eccleſiæ, quàm Juris illam defendendi; ſed quia Textus hic concedit Juspatronatus, ſeu Jus defendendi Eccleſiam honeſtioribus hæredibus Conſtructoris, examinabitur etiam in hoc loco; Qui poſſint, & qui non poſſint acquirere Juspatronatus.

ARGUMENTUM.

Murarius impendens operas abſque mercede in conſtructione Eccleſiæ, acquirit Juspatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Murarius impendens operas ſine pretio in conſtructione Eccleſiæ, acquirit in ea Iuspatronatus.*

2 *Murarius conſtruens Eccleſiam ſine mercede, dicitur conſtruere illam ſuis ſumptibus.*

CASUS I.

Murarius conſtruxit Eccleſiam, & noluit mercedem, & pretium à facience illam conſtruere cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, ſimul cum eam conſtruere Faciente; quæritur, an acquirat Juspatronatus.

Reſpondeo, Murarium impendentem
1 operas ſine pretio in conſtructione Eccleſiæ cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, & de conſenſu Epiſcopi acquirere Juspatronatus ſimul cum conſtruere Faciente: Ratio eſt, quia Textus concedit Juspatronatus ei, qui conſtruxit ſuis ſumptibus; Murarius autem conſtruens Eccle-
2 ſiam ſine pretio, & mercede, dicitur conſtruere illam ſuis ſumptibus cùm paria ſint, an quis faciat ſuo ſumptu, an laboribus ſuis *C. ex parte 1. de Cenſibus*, ergo acquirit Juspatronatus: ſecus autem ſi reciperet mercedem, & pretium ſuorum operum. Ita *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quæſt. 3. art. 4. Rocch. de eodem tract. in verb. Conſtruxit. Buttr. in cap. Nobis de Iurepatr. num. 14. ibique Anan. num. 6.*

ARGUMENTUM.

Non ab incipiente, ſed à perficiente conſtruere Eccleſiam, acquiritur Juspatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Iuspatronatus ex conſtructione acquiritur non incipienti, ſed perficienti conſtruere Eccleſiam; Amplia ut ibi*

2 *Voluntas in his, quæ ſunt Facti non habetur pro Facto.*

3 *Ex Conſtructione Eccleſiæ plures poſſunt eſſe Patroni.*

4 *Ad hoc ut perficiens Eccleſiam acquirat Iuspatronatus in præjudicium incipientis, quid requiritur?*

CASUS II.

Titius incœpit ædificare Eccleſiam, & opus reliquit; Cajus autem illam perfecit, hoc patiente Titio; quæritur quis eorum acquirat Juspatronatus?

Reſpondeo, Cajum acquirere Juspatronatus, quia iſtud acquiritur ex Conſtructione Eccleſiæ, quæ conſtructa dici non poteſt

poteſt, dum aliquid ſupereſt conſtruendum §. 1. *inſt. qui modo teſta. infir.* Unde
1 non incipienti, ſed perficienti conſtruere Eccleſiam acquiritur Juſpatronatûs; immo etiam ſi incipiens habuiſſet voluntatem perficiendi, & non perfeciſſet, nec alteri commiſiſſet, vel dediſſet. unde perfici potuiſſet, ſed paſſus fuiſſet alterum perficere, non acquireretur Juſpatronatûs;
2 quia voluntas in his, quæ ſunt Facti, puta ædificare, etiam ſi ſtet per mille annos in cogitatione non habetur pro facto, ita *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 4. Tondut. quæſt. Beneſic. C. 144. num. 3. tom. 2.* Unde cum Cajus perfecerit opus conſtructionis jam relictum à Titio, conſideratur quoad effectum quaſi ſi totum extrueret, idcirco ab Eccleſia ei conceditur Juſpatronatûs, idque maximè convenit, ut ſic alii ad perficiendas Eccleſias jam cœptas alliciantur *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 5. num. 60.*

3 Sed ſi Titius, & Cajus uno animo Eccleſiam conſtruerent, & una pars fieret à Titio, & altera ab altero, ambo conſequerentur Juſpatronatûs, & haberent voces æquales; quia ſicuti ſi plures Eccleſiam dotaverint, ſufficienter omnes ſunt Patroni æqualiter, *Garz. part. 5. cap. 9. num. 53. Lambert. lib. 1. part. 1. artic. 6. quæſt. 3. à num. 4.* Ita dicendum eſt ſi plures conſtruant, ut argumentatur idem *Amoſtaz. ubi ſupra num. 59.*

Et hic nota, quod ad hoc ut perficiens
4 Eccleſiam acquirat Juſpatronatûs in præjudicium illius, qui ædificare cæpit, requiritur, ut iſte citetur, ratio eſt, quia quando alicui competit aliquod Jus, aut defenſio, itaut impedire poſſit, ne actus fiat, uti eſt ille, qui incæpit ædificare Eccleſiam, qui volens per ſe ipſum illam perficere poteſt impedire, ne ab alio perficiatur: ſemper requiritur citatio etiam in notoriis. *Abb. in cap. Cum ſit num. 31. & 32. & in cap. Ex ratione num. 15. & 16. de Appellat.* ubi hoc probat per *Text. in cap. Licet Epiſcopus de Præben. in 6. & cap. Ordinarii de offic. ordin. eodem lib.* in quibus Juribus dicitur, quòd licet per adeptionem ſecundæ Eccleſiæ curatæ vacet prima ipſo Jure, non tamen poteſt Epiſcopus illum ſpoliare citatione prius non facta, quia poſſet ſibi defenſio competere, *Vivian. de Jurepatr. par. 2. lib. 11. cap. 4. num. 10. & 11.* Dum non poteſt perficiens Eccleſiam ingredi poſſeſſionem ejuſdem Eccleſiæ, quam alius ædificare incæpit, propria auctoritate, nec etiam auctoritate Judicis, niſi eo priùs citato *L. Meminerint Cod. Unde vi, Ubert. de citat. cap. 7. num. 28. & cap. 2. num. 64. Rota deciſ. 185. num. 2. par. 2. recent.*

In Caſu autem, quo ille, qui incæpit ædificare Eccleſiam ſit incertus, & ignoretur tunc ad hoc, ut perficiens Eccleſiam in præjudicium illius acquirat Juſpatronatûs in eadem Eccleſia requiritur citatio generalis per Proclama, ſeu per Edictum contra incertos; *Ubert. de citat. cap. 7. numer. 349. & numer. 353. Rota deciſ. 449. num. 3. coram Coccin.*

ARGUMENTUM.

Ex Reædificatione Eccleſiæ acquiritur Juſpatronatûs, dummodo concurrant requiſita, de quibus in Corpore.

SUMMARIUM.

1 *Ad acquirendum Juſpatronatûs ex Reædificatione, quæ requirantur. Et num. 2. 3. 4.*
5 *Reædificans Eccleſiam dirutam, novam dicitur erigere Eccleſiam.*
6 *Reædificans Eccleſiam ex neceſſitate, & cum proteſtatione recuperandi expenſas ab illa non acquirit Juſpatronatûs.*
7 *In reædificatione novæ Eccleſiæ, an quis uti poſſit cæmentis, & materialibus antiquis?*

CASUS III.

Titius reædificavit, & conſtruxit Eccleſiam A. reſervando ſibi Juſpatronatûs, ac ad illam pluries præſentavit Rectorem. Vacante nuper dicta Eccleſia idem Titius præſentavit ad illam Cajum. Epiſcopus verò prætendens dictam Eccleſiam eſſe liberam ſub motivo, quòd non fuiſſet acquiſitum Juſpatronatûs à Titio ratione Reædificationis inſtituit in ea Sempronium.

pronium. Hinc orta lite inter Cajum, & Sempronium, quæritur, An conſtet de Jurepatronatûs favore Titii.

1 Et conſtare, ſeu Titium ex reædificatione dictæ Eccleſiæ propriis expenſis acquiſiviſſe Iuspatronatûs reſpondendum cenſeo. Etenim ad acquirendum Iuspatronatûs, ex reædificatione requiritur primò, quòd Eccleſia ſit totaliter diruta, vel ejus facies immutetur, vel ſaltem itaut indigeat nova conſecratione juxta *Gloſſ. primam in cap. 3. de Iurepatr. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 8. num. 19. Tuſch. concluſ. Juris 601. num. 1. litt. I. Card. de Luc. de Iurepatr. diſc. 11. num. 2. Rota deciſ. 58. num. 5. par. 1. & deciſ. 510. num. 4. par. 3. recent. & deciſ. 1559. num. 16. coram Coccin. & deciſ. 518. num. 1. & 555. num. 2. coram Seraph. & deciſ. 931. num. 6. coram Buratt.*

2 Secundò requiritur, quòd reædificans ſi ſit extraneus, declaret ſe velle ex reædificatione acquirere Iuspatronatûs, aliàs cenſetur ſolùm Benefactor. *Abb. in cap. 3. num. 10. de Iurepatr. Rota deciſ. 510. n. 4. par. 3. recent.*

Tertiò requiritur conſenſus Ordinarii,
3 ſi reædificans ſit extraneus, ſecus ſi ſit Patronus, *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quæſt. 6. art. 3. Rocch. eodem tract. in verb. Conſtruxit quæſt. 8. Bero. in cap. 3. de Iurepatr. num. 55. & ſeqq.*

4 Quartò denique, quòd ſi reædificans ſit extraneus reædificet Eccleſiam de conſenſu primi Patroni juxta *Lambertin. ubi ſupra.*

Cum autem in reædificatione facta a Titio concurrant omnia ſupradicta requiſita. Eccleſia enim ab ipſo propriis expenſis reædificata, erat totaliter diruta: Declaravit ſe velle acquirere Iuspatronatûs ex dicta reædificatione; reædificavit illam de conſenſu Ordinarii, & primi Patroni, ſequitur, quòd Titius ex reædificatione acquiſiverit Iuspatronatûs juxta *Lambertin. ubi ſupra, & Rota deciſ. 598. par. 1. diverſ.* Et ratio eſt, quia Eccleſiam dirutam iterum fabricans novam dicitur erigere Eccleſiam. *Ventrigl. in prax. for. Eccleſ. Annot. 1. §. 1. num. 2.*

6 Sed ſi Titius reædificaſſet Eccleſiam non ex voluntate, ſed ex neceſſitate, aut cum proteſtatione recuperandi expenſas ab illa, ipſe ex reædificatione non acquiſiviſſet Iuspatronatûs juxta *Gloſſ. in cap. Apoſtolicus 12. quæſt. 2. verb. Conſtruxiſſe. Rot. deciſ. 167. num. 5. par. 2. diverſ.*

Et hìc quæri poteſt, an in reædificatio-
7 ne novæ Eccleſiæ quis uti poſſit Cæmentis, & materialibus Antiquis?

In qua quæſtione reſpondendum venit Affirmativè argument. *Gloſſ. in cap. 3. de Iurepatr. verb. Fundatores*, ubi quæritur ibi: *Item quid ſi reædificata eſt Eccleſia de eadem materia, numquid Prior Patronus remanet Patronus*: ergo de eadem materia antiquæ Eccleſiæ reædificari poteſt nova.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina tranſlationis Parochialis 17. Martii* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd derelicto Caſtro Guardeæ in ſublimi Montis Culmine conſtituto ab univerſo Populo, qui Sedes Antiquas ad Planitiem ſub ejuſdem Montis radicibus tranſtulit, derelicta itidem fuit Eccleſia Parochialis, ad quam uti in editiori parte præfati Caſtri ſitam, Populus conſcendere negligens, ſacrum interim audire perrexit in Eccleſia S. Ægidii, in ima partis Montis conſiſten. Parochus autem, qui ſolus in dicta Parochiali remanſerat, ob difficultatem miniſtrandi Sacramenta ſuis Parochianis per milliare, & ultra diſtantibus, ſupplicavit Sacram Congregationē pro translatione Sanctiſſimi Sacramenti ab antedicta Parochiali ad præfatam Eccleſiam Sancti Ægidii, & Sacra Congregatio *ſub die* 8. *Maii* 1706. ad dubium tunc propoſitum: *An ſit locus petitæ translationi*? reſpondit affirmativè ad novam Eccleſiam ædificandam, & interim per modum proviſionis omnia munia Parochialia cenſuit exercenda eſſe in Eccleſia Sancti Ægidii.

In executionem prælibati reſcripti tranſlata jam Sacra Synapſi ad dictam Eccleſiam S. Ægidii, ac ſtudia ſua vertente Populo ad reædificationem novæ Parochialis, hinc modernus Parochus adiit Sacram Congregationem pro declaratione dubii: *An liceat Communitati pro conſtruenda nova Eccleſia uti Cæmentis, & materialibus antiquæ Parochialis, & Cappellæ S. Catharinæ*? Cui die 31. Martii ejuſdem anni fuit reſponſum Affirmativè.

AR-

ARGUMENTUM.

Si Eccleſia deſtructa ſit alibi Reædificata, an Patronus primæ Eccleſiæ ſit etiam Patronus ſecundæ. Et an diſmembrari, & erigi poſſit nova Eccleſia, aut Oratorium in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis?

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia Patronalis deſtructa ſi alibi reædificetur, an Patronus primæ Eccleſiæ ſit etiam Patronus ſecundæ.*

2 *Difficultas accedendi ad Parochiam eſt cauſa diſmembrationis, dummodo conſtet ex proceſſu deſuper facto, & dummodo ſit perpetua, ut numer. 3. & 4.*

5 *Diſmembratio Parochiæ facienda non eſt, quando neceſſitatibus populorum aliàs conſuli poſſit, & num. 61. & 62.*

6 *Ad validitatem diſmembrationis requiritur citatio, & conſenſus Rectoris, & Patroni, & num. 59. An autem requiratur conſenſus Capituli, vide num. 7. & 37.*

8 *In diſmembratione Eccleſiæ vacantis citari debet defenſor.*

9 *Diſſenſio populorum non eſt cauſa diſmembrationis.*

10 *Diſmembratio, & erectio novæ Eccleſiæ fieri poteſt in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis concurrentibus debitis requiſitis, & num. 13. & 15.*

12 *Diſtantia duorum milliarium ab Eccleſia Parochiali reddit difficilem acceſſum ad illam, & eſt cauſa diſmembrationis; amplia ut ibi, & num. 14.*

16 *Diſparitas conditionis, Fortunæ, & morum, an ſit cauſa ſufficiens diſmembrationis.*

17 *An ad erectionem novæ Parochiæ procedi poſſit invito Parocho Matricis?*

18 *Rectori novæ Parochiæ aſſignanda eſt congrua ſubſtentatio; ſed de quibus reditibus, & Bonis iſta congrua conſtituenda ſit. Vide num. 19. 20. 21.*

22 *Nova Parochia ædificata intra limites antiquæ, an, & quos honores ei præſtare teneatur? & an antiqua acquirat reſpectu novæ Parochiæ Iuſpatronatûs, & num. 30.*

23 *Matricitas Eccleſiæ conſtare poteſt ex pluribus Signis, & adminiculis, de quibus num. 24. 25. 26. & 27. & 53. 54. & 55.*

28 *Exiſtens in poſſeſſione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione ſtolæ eſt manutenendus.*

29 *Peregrini, & Advenæ, qui non habent propriam ſepulturam, ubi ſepelliendi ſunt.*

31 *Campanæ in die Sabathi Sancti, ante omnes alias Eccleſias pulſandæ ſunt ab Eccleſia Matrice, & 54.*

32 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in tranſactione, ex qua reſultat alienatio Bonorum Eccleſiæ.*

33 *Pontifex non intendit derogare Iuri alterius.*

34 *Privilegium an cenſeatur renunciatum per actum contrarium.*

35 *Oratorium an ædificari poſſit intra limites Parochiæ? & num. 36. & 40.*

38 *In Oratoriis non curatis non poteſt aſſervari Sanctiſſimum Sacramentum abſque licentia Papæ, ſed limita, ut num. 46.*

39 *Vicarius Generalis an poſſit concedere licentiam erigendi oratoria publica, & num. 47.*

41 *Præjudicium proveniens Eccleſiæ Parochiali ex diminutione concursûs, & Eleemoſinarum non eſt impedimentum ædificationis novarum Eccleſiarum.*

42 *Eleemoſinæ, quæ à fidelibus offeruntur Cappellis, Oratoriis exiſtentibus intra limites Parochiæ debentur Parocho, ſed limita, ut ibi.*

43 *Oppoſitio affectata non eſt attendenda.*

44 *Oratorium publicum fundari poteſt intra limites alicujus Parochiæ de conſenſu Epiſcopi etiam invito Plebano.*

45 *Conſenſus Epiſcopi in ædificando Oratorium intra limites Eccleſiæ excludit præſumptionem præjudicii ejuſdem Eccleſiæ.*

48 *Epiſcopus de Iure communi habet facultatem erigendi Oratoria publica.*

49 *Actus Attentatus dicitur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis.*
50 *Diſtributiones debentur intereſſentibus D. Officiis.*
51 *Exiſtens in poſſeſſione actuum praeeminentiæ manutenendus eſt.*
52 *Vſus Stolæ, an, & quando ſpectet privativè ad Parochum.*
56 *Determinationes pro Bona Pacis Eccleſiarum concordia, & populorum quiete abſque beneplacito Apoſtolico ſubſtinentur.*
57 *Breve Apoſtolicum per multum tempus obſervatum, executioni eſt demandandum.*
58 *Vicarius Generalis abſque ſpeciali mandato Epiſcopi non poteſt diſmembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere.*
60 *In diſmembrationibus requiritur Proceſſus cum citatione omnium intereſſe habentium.*

CASUS IV.

1 Eccleſia A. Patronalis cùm eſſet deſtructa fuit alibi reædificata; Quæritur, an Patronus primæ Eccleſiæ ſit etiam Patronus ſecundæ?

In hoc articulo diſtinguendum eſt, aut Patronus primæ Eccleſiæ eſt Patronus ratione fundi, & tunc non eſt Patronus ſecundæ Eccleſiæ, cum hæc ſit reædificata in alio fundo; aut eſt Patronus ratione dotationis, & tunc Patronus primæ Eccleſiæ eſt etiam Patronus ſecundæ, quia dos tranſit cum loco. Aut eſt Patronus ratione conſtructionis, & tunc ſi ſecunda Eccleſia erit reædificata ex Cæmentis, lapidibus, & lignis primæ Eccleſiæ, erit Patronus ſecundæ Eccleſiæ ſimul cum reædificante; Si verò dicta Eccleſia erit reædificata ex lapidibus, & lignis &c. quæ non ſint primi Patroni, & tunc iſte non erit Patronus ſecundæ ratione conſtructionis, ita *Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 6. art. 4.*

Et hic quæri poteſt, an quis poſſit ædificare Eccleſiam Parochialem intra limites alterius Eccleſiæ Parochialis de Iurepatronatûs, & quis in ea acquireret Iuspatronatûs?

Pro cujus reſolutione ſciendum eſt ad hoc, ut ædificari poſſit nova Eccleſia intra limites alterius Eccleſiæ Parochialis in hujus præjudicium plura requiſita concurrere debere.

Primò. Concurrere debet Cauſa, ſeu
2 Difficultas accedendi ad Parochiam, ita ut Parochiani ſine magno incommodo ad illam accedere non poſſint; quæ difficultas accedendi ad Parochiam provenire poteſt, vel ex diſtantia loci, vel ex aſperitate itineris, vel ex aliquo Torrente, aut Flumine intermedio, quod tranſire ſine aliquo periculo non poſſit, & quod ſæpè exundans ita iter obſideat, ut aliquando cogantur infirmi ſine Sacramentis Eccleſiæ mori; vel ex eo, quòd Parochia ſit ſita intra mœnia Civitatis, ad quam noctu temporis non pateat acceſſus Parochianorum, eo quia portæ clauduntur. Diſtantia verò quanta debeat eſſe remittitur arbitrio Epiſcopi, non enim omnis diſtantia præbet cauſam Ordinario diſmembrandi, & erigendi novas Parochias, ſed illa ſolùm, ex qua ſequitur magnum incommodum Parochianis accedendi ad Parochiam, & ratione cujus Parochiani remanent privi Divinis Officiis, & moriuntur ſine Sacramentis, itaut tamen caſus obitûs Parochianorum ſine Sacramentis debeant eſſe frequentes, & non rari. *Fagnan. in cap. ad Audientiam de Eccleſ. Ædific. num. 17. & ſeqq. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 4. num. 2. & ſeqq. & fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii in Frequentina 18. Septembris 1688. Rota deciſ. 578. num. 3. par. 19. tom. 2. recent.* Hujuſmodi cauſa verò diſmembrationis, & ædificationis
3 novæ Eccleſiæ, ſeu difficultas accedendi ad Parochiam ex quocumque capite proveniat, debet conſtare ex Proceſſ. deſuper facto, & non ex aſſertione partium, vel etiam ipſius Epiſcopi, aut alterius diſmembrationem authorizantis, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 28. num. 33.*

4 Secundò. Quòd hujuſmodi cauſa, ſeu difficultas accedendi ad Parochiam ſit perpetua, & non temporalis, ſcilicet pro aliquibus ſolum anni menſibus, quia tunc attenta temporaneitate cauſæ non eſt locus alicui perpetuæ diſmembrationi, ſive applicationi Bonorum in pro-

prietate, ſed deputatione Cappellani pro dictis menſibus, qui Sacramenta adminiſtret, & Divina Officia celebret, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Gandaven. Viſ. LL.* 31. *Martii* 1696.

Tertiò. Quòd aliter provideri non poſ-
5 ſit neceſſitatibus Parochianorum, Diſmembratio enim Parochiæ facienda non eſt, quando neceſſitatibus populorum ſatis conſulitur per adjunctionem Miniſtri Coadiutoris amovibilis, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Tridentina diſmembrationis* 14. *Ianuarii* 1690. *& in Comen.* 5. *Iunii* 1688. *& in dicta Frequentina* 18. *Septembris ejuſdem anni*; *& à S.Rota in Leodien. Diſmembrationis* 1. *Februarii* 1712. *coram R. P. D. Falconerio* §. *Nullitati inferiùs legen. num.* 57. §. *Rector Matricis*. Vel quoties in loco per Oratorium neceſſitati Parochianorum ſubvenitur *Menoch. conſ.* 477. *num.* 9. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 5.

Quartò. Ut in illa parte Parochiæ antiquæ, ubi nova Parochia eſt erigenda, ſit competens numerus Parochianorum, *Amoſtaz. ubi ſupra num.* 45.

Quintò. Requiritur citatio, & conſen-
6 ſus Rectoris, Patroni, & aliorum Intereſſe habentium, juxta *Deciſionem S.Rotæ in dicta Leodien. Diſmembrationis* §. *Defectus verò*, quòd ſi tamen Rector, aut alii Intereſſe habentes nolint conſentire diſmembrationi, adhuc Epiſcopus concurrente legitima cauſa poteſt ad illam devenire. Ratio eſt, quia conſenſus Rectoris, Patroni, aut aliorum Intereſſe habentium non requiritur pro forma, neque ratione auctoritatis, ſeu pro auctorizanda diſmembratione, quo caſu hæc non eſſet valida abſque dicto conſenſu, ſed ſolùm requiritur ratione præjudicii, *Caſiador. deciſ.* 3. *num.* 1. *de Iurepatr. Amoſtaz. ubi ſupra num.* 20. *& ſeqq.*

Sextò. Requiritur conſenſus Capituli,
7 quia diviſio, & diſmembratio Parochiæ, quoad ejus reditus, cum ſit alienatio rerum Eccleſiæ ſine Capituli conſenſu fieri non poteſt, juxta *Text. in cap. Cum nos de his, quæ fiunt à Prælatis, & cap. Dudum de rebus Eccleſ. non alienan. in* 6. Sed animadvertendum eſt, quòd dupliciter Epiſcopus procedere poteſt ad diſmembrationem Parochialis, auctoritate ſcilicet ordinaria, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccl. ædifican.* & auctoritate delegata, juxta *Trident. cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *de Reformat.* Si procedit auctoritate ordinaria requiritur conſenſus Capituli, ſi verò procedit auctoritate delegata in eo caſu, in quo Jure ordinario procedere non poteſt, non requiritur conſenſus Capituli, juxta *Fagnan. in dicto cap. Ad aud. num.* 54.

Septimò. In caſu quo Eccleſia Paro-
8 chialis vacet requiritur, quòd detur, & citetur Defenſor *Rota deciſ.* 165. *num.* 3. *par.* 3. *recent. & deciſ.* 413. *num.* 3. *coram Celſ.* & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Reatina Diſmembrationis* 29. *Ia-*
9 *nuarii* 1695. Diſſenſio autem populorum non eſt cauſa diſmembrationis, juxta reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in Syracuſana Diſmembrationis* 19. *Iunii* 1698. *&* 18. *Iulii* 1699.

10 Concurrentibus igitur hujuſmodi requiſitis eſt locus diſmembrationi, & erectioni novæ Eccleſiæ in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædifican.* ibique *Abb. num.* 1. *& ſeqq. Buttr. num.* 1. *Barboſ. num.* 1. *& ſeqq.* & ita noviſſimè reſolutum fuit *à Sacra Congregatione Concilii in Lunen. Sarzanen. Erectionis Parochialis* 16. *Iulii* 1712. in qua Communitas, & populus Caſtri Pontis Boſii non minùs ob diſtantiam ferè duorum milliarium, quàm ob itineris difficultatem accedendi ad propriam Parochiam Oppidi Lician. præſertim hyberno tempore, quo torrens iuterfluus exundat, & in nocturnis caſibus, quibus Portæ Licianæ obſeratæ reperiuntur, adeò ut Parochus Licianæ vetetur adire dictum Caſtrum Pontis, Sacramenta, cæteraque Spiritualia adiumenta collaturus eorum Animabus, inſtetit pro diſmembratione Eccleſiæ Parochialis Sancti Jacobi Licianæ, ac erectione novæ Parochialis in Caſtro Pontis Boſii, unde fuit quæſitum, an ſit locus hujuſmodi diſmembrationi.

Et ego ſtudens in hac cauſa affirma-
11 tivè, reſpondendum ſentiebam, quia ut ſuperiùs notavi concurrente magna difficultate adeundi Eccleſiam Parochialem ambigi nequit, quin procedendum ſit ad diſmembrationem, & erectionem novæ Parochialis ad *Text. in dicto cap. Ad audientiam*

dientiam ibique DD. *Conc. Trident. cap.*4. *ſeſſ.* 21. *de Reformat. Pignatell. conſult. ult. numer.* 1. & 5. *tom.* 4. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 504. *ſub num.* 8. & *deciſ.* 87. *coram Ubald.*

Diſtantia duorum milliarium à Caſtro
12 Pontis ad Eccleſiam Parochialem Licianæ reddit difficilem acceſſum ad illam, ut per *Rotam deciſ.* 39. *nu.* 2. *coram Peutinger.* & *deciſ.* 1250. *coram Coccin. Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 21. *cap.* 4. Præſertim concurrente aſperitate itineris, & viæ Replenæ Torrentium, ex quibus hyberno tempore impeditur liber acceſſus ad Eccleſiam, & ſubminiſtratio Sacramentorum, *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam num.* 19. *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 68. *Rota deciſ.* 39. *numer.* 1. *coram Peutinger.* & *deciſ.* 204. *par.* 17. *recent.*

Idem etiam ſcribente D. Advocato Pi-
13 tonio reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione 27. *Maii* 1713. *in Frequentina, ſeu Abelinen. Erectionis Parochialis*, ubi exponebatur, quòd inter Frequentum in cacumine Montis poſitum, ejuſque Caſalia, quæ ad radices jacent unius milliarii intervallum exiſteret, itineris ita aſperi, difficiliſque, ut hyemali præſertim tempore vix peragi poſſit; propterea que cum eorum Incolæ in numero tercentum circiter, ſæpè ſæpiùs infeliciter deperirent, Spiritualibus ſubſidiis haud præmuniti, Pietatis zelo accenſus Dominicus Caracciolus utilis Dominus, Eccleſiam ſub invocatione SS. Dominici, & Franciſci in medio eorundem Caſalium proprio ære conſtrui curavit, eamque in Parochialem erigi cum aſſignatione congruæ portionis ex fructibus Eccleſiæ Archipresbyteralis, ſuppliciter egit. Judiciali proceſſu tranſmiſſo ſuper præmiſſorum veritate die 18. Septembris 1688. propoſitum fuit dubium, *An procedendum ſit ad petitam Erectionem dictæ Eccleſiæ in Parochialem, cùm aſſignatione congruæ pro Parocho ex fructibus Eccleſiæ Archipresbyteralis arbitrio Epiſcopi detrahendæ*: Cui negativum reſponſum prodiit, ſed Eminentiſſimi PP. cenſuerunt, quòd Epiſcopus quatenùs opus eſſet aliis mediis de Jure provideret. Decennio non evoluto, inſurrexit Archipresbyter Curatus autumans expetitam Parochialis erectionem nullatenus permittendam eſſe, præcæteris attenta tenuitate redituum præbendæ Archipresbyteralis, ac injungi Eminêntiſſimo Beneventano Archiepiſcopo, ſupplicavit, ut invaleſcens rurſus novandi conſilium prorſus eliminaret, quatenus verò dijudicaretur neceſſarium, jugiter retineri poſſe addidit in Eccleſia Sancti Michaelis Archangeli, in diſtrictu Caſalium jam inde à priſcis temporibus erecta Vicarium Curatum eorundem Incolarum ſumptibus; quibus relatis precibus ſub die 29. Novembris 1698. Sacra Congregatio eas benignè remiſit prælaudato Eminentiſſimo Archiepiſcopo, qui deſuper procederet prout de Jure Aſſumpta hujuſce cauſæ cognitione, idem Archiepiſcopus ſub die 17. Martii 1701. definitivè pronunciavit ſuper erectione primodictæ Eccleſiæ SS. Dominici, & Franciſci ejus Rectori aſſignata annua præſtatione Ducat. 30. ab Incolis Caſalium ſuppeditanda unà cum Ducatis 20. ex Decimis Capitulo ſolvi conſuetis detrahendis, cui annuatim Parochus offerret Cereum quatuor librarum pro ſubjectionis inditio, à quo judicato cum reclamaverit Archipresbyter ad Sacram Congregationem propoſitum fuit dubium. An ſententia ſuper erectione Parochialis SS. Dominici, & Franciſci ſit exequenda.

Cui affirmativè reſpondendum ſentie-
14 bam. Ex probationibus enim deductis in Proceſſu perſpicuum erat, quòd tria memorata Caſalia diſtabant ab Eccleſia Parochiali Civitatis frequenti per milliarium cum dimidio, & quidem per iter adeò aſperum, & incommodum, ut hyemali præſertim tempore, nec ipſi Incolæ ad Eccleſiam Parochialem, nec Parochus ad illos occaſione infirmitatis pro adminiſtratione Sacramentorum ſine maximo periculo, & incommodo accedere valeant juxta relationem Eminentiſſimi Archiepiſcopi, & Depoſitionem Teſtium formiter examinatorum. Unde meritò per eundem Archiepiſcopum pro erectione novæ Parochiæ pronunciatum fuit ad normam ſupradicti *Textus in cap. Ad audientiam* 3. *de Eccleſ. ædifican.* ibique *Abb. num.* 3. *verſ.* 2. *Nota: Lambert. de Iurepatr. lib.*

lib. 1.*part.* 1.*quæſt.* 3.*art.* 15. *Rebuff. de Decim. quæſt.*6.*num.*21. *Pignatell. conſult. ultim. num.* 1. *&* 5. *tom.* 4. *Antonell. de Regim. Eccleſ. lib.* 3.*cap.* 8.*num.* 26. *Rota deciſ.* 193.*num.* 1.*par.* 4.*tom.* 2. *recent. & in Aretina Jurium Parochialium ſuper bono Jure* 15.*Januarii* 1703. §. *Cæterùm coram R. P. D. Anſaldo.*

Concurrente præſertim ultra inconimo-
15 dum evidenti periculo Animarum dictorum Caſalium, nam ob diſtantiam, & iter ſuſpenſum, aſperum, cænoſum, præfati Homines ad Parochiam Civitatis nullo modo poſſunt accedere, ita ut innumeri ſine Sacramentis deceſſerint, ſæpè Miſſam feſtivis diebus audire nequiverint imbribus, & nivibus viæque aſperitate impedientibus; Aere verò rigeſcente Pueri ad baptizandum non ſine mortis periculo deferri valuerint; quibus omnibus ſtantibus Jura omnia, nedum novæ Parochiæ erectionem permittunt, ſed neceſſariam eſſe diſponunt, ut ajunt communiter Doctores *in dicto cap. Ad audientiam, & ſignanter Butrius numer.* 4. *Card. numer.* 2. *Fagnan. num.* 217. *& ſeqq.*

16 Advertendo etiam, quòd Parochiani degentes in dd. Caſalibus cum ſuis Mulieribus, & Familia, ruſticis, & abjectis veſtibus induti, non poſſunt ad Eccleſiam Parochialem Civitatis confluere, & cum Civibus Divitibus, & pretioſis veſtibus amictis ſe commiſcere, ne riſui, & deluſioni pateant ob fortunæ, ac morum diverſitatem, ex quo nova emergit cauſa erigendi Parochiam ne à Divinis audiendis retrahantur, ut poſt *Lap. Allegat.*66. *ponderant Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 21. *de Reformat. cap.* 4. *num.* 7. *& ſeqq. Fagnan. in dicto Cap. Ad audientiam num.* 20. *verſ. Præter quam.*

Non obſtat novæ Parochiæ erectionem non eſſe permittendam, ex quo de menſe Junii 1688. propoſito dubio in Sacra Congregatione, reſponſum fuerit negativè.

Primò, quia reſolutionem dicti dubii non præceſſerat formalis verificatio Cauſarum pro dicta erectione concurrentium. Secundò, quia tunc locus eſſet deputationi Æconomi, ſeu Coadiutoris dependentis à Parocho Matricis, quando non alia Cauſa concurreret, quàm excreſcentia populi, hoc enim Caſu, cum unus Rector non poſſet ſufficere, ſat eſt, ut Parochus tot alios ſibi adjungat Sacerdotes, quot ſufficiant ad Sacramenta exhiben-
17 da, at quando ultra populi numeroſitatem concurrunt etiam Cauſæ ſupradictæ, tali caſu etiam invito Parocho Matricis ad novæ Parochiæ erectionem proceditur, *Lotter. de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 28. *à numer.* 28. *Azor. inſtitut. Moral. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 12. *quæſt.* 7. Sacra Congregatio Concilii *in Puteolana Erectionis Parochiæ* 18. *Junii* 1701. *lib.* 5. *decret. fol.* 340.

18 Ædificatâ novâ Parochiâ intra limites alterius Parochiæ novus etiam Rector, ſeu Parochus eſt inſtituendus, & ad ejus ſubſtentationem congrua deſignanda juxta *Text. in dicto cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædifican.* Unde quæritur, de quibus reditibus, & Bonis iſta congrua conſtituenda ſit?

Et ſentio eam in primis conſtituendam
19 eſſe de oblationibus, obventionibus, & primitiis debitis Parochiæ antiquæ non verò de decimis; Ratio eſt, quia ita facienda eſt erectio novæ Parochiæ, quominùs lædat antiquam. Unde ſi adſint oblationes, & primitiæ ſufficientes ad ſubſtentationem novi Parochi, non eſt recurrendum ad decimas. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 34. *Rota deciſ.* 448. *numer.* 2. *par.* 1. *recent.* Si verò oblationes, & primitiæ non ſufficiant deveniendum eſt ad decimas, etiam prædiales, ratio eſt, quia cum Decimæ debeantur ratione Sacramentorum, & Curæ, & ſint de Jure Parochiali *cap. Cum contingat, cap. Parochianos de Decim.* Nova Parochia intentionem habet fundatam ſuper perceptione decimarum contra matricem, *Abb. dicto cap. Cum contingat de Decim. ſub num.* 8. *Calderin. conſ.* 2. *eodem tit. Lotter. de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 28. *num.* 48. *Amoſtaz. ubi ſupra num.* 35. *Rota deciſ.* 168. *num.* 5. *par.* 1. *recent.* Sed tamen conſtituenda eſt congrua pro novo Rectore de hujuſmodi Decimis, & reditibus, deducta priùs ſufficienti, & decenti, congrua pro Rectore matricis, ſeu de ſuperfluis. *Amoſtaz. lib.* 5. *dicto cap.* 4. *num.* 47.

20 Si verò deducta ſufficienti congrua pro Rectore Matricis, hæc non habeat Bona, unde dotem, & congruam Rectoris novi deſi-

deſignet, tunc congrua petenda eſt à Parochianis, quibus Sacramenta adminiſtrantur *cap. Omnis Chriſtianus de Conſecrat. diſt. prima. Rota deciſ.* 420. *num.* 8. *part.* 1. *recent.*

Quòd ſi Parochiani ſint pauperes, itaut
21 non poſſint de congrua Rectoris providere, tunc Abbas, ſeu Præpoſitus, ſeu Rector cui in temporalibus Eccleſia Matrix ſubjicitur tenentur contribuere ad iſtam congruam. *Cap. Sanctorum* 2. *diſtinct.* 70. *cap. Extirpand. de Præben.* Et quandò iſti non habent, nec eſt, unde ad hanc neceſſitatem provideatur, ex menſa Epiſcopi eſt providendum *Ca. Præſulum* 16. *quæſt.* 3. vel per unionem aliquorum Beneficiorum. *Amoſtaz. ubi ſupra num.* 37. Et quando nec ex menſa Epiſcopi hæc congrua deſignari poteſt, tunc Parochia conſtruenda eſt abſque dote, & Rector eſt conſtituendus, ut ex labore proprio, & artificio victum quærat. *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædificandis num.* 7.

Ædificatâ autem novâ Eccleſiâ intra
22 limites alicujus Parochiæ, eique aſſignata congrua pro ſubſtentatione ejus Rectoris, debetur Eccleſiæ Matrici à dicta nova Eccleſia honor conſiſtens in eo, quod teneatur Rector novæ Parochiæ adire ad matricem pro Baptiſmo, Scrutinio, Capitulo, nec non poteſt Eccleſia Matrix ſibi reſervare in ſignum honoris aliqua Jura Parochialia, nempè Baptizandi, vel Sepeliendi, ut docet *Lotter. de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 28. *num.* 51. *& ſeqq.* Debetur etiam Eccleſiæ Matrici Juspatronatûs, itaut Rector illius poſſit Rectorem novum præſentare, ut diſponit *Textus in dicto cap. Ad audientiam.* Ratio eſt, quia cum ex reditibus Matricis Eccleſia nova conſtruatur, aut dotetur, congruum eſt, quòd ipſa acquirat in ea Juspatronatûs, juxta diſpoſitionem *Text. in cap. Filiis.* Sed ſi Eccleſia Matrix nihil dederit, & contulerit ad ædificationem novæ Parochiæ non debetur ei Juspatronatus *Amoſtaz. ubi ſupra num.* 38.

Matricitas autem Eccleſiæ, quando conſtare non poſſit ex Inſtrumento fundationis, & erectionis comprobari poteſt ex pluribus ſignis, & adminiculis, quæ legi poſſunt in ſequenti cauſa *Montis Caſſinen. Manutentionis* vertente inter Eccleſiam Parochialem S. Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Caſſinen. Diæceſis, & Eccleſiam Ruralem S. Pauli, in qua cauſa ſcribebat in Rota, & ſcribere mihi impoſuit Dominus meus Advocatus Pitonius, ſicut in aliis Cauſis, ut ejus methodum, & modum ſcribendi addiſcerem. Cauſa eſt tenoris ſequentis.

Poſt longas, & varias controverſias inter Eccleſiam Parochialem Sanctæ Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Caſſinen. Diæceſis, & Eccleſiam Ruralem S. Pauli exiſtentem extra dictam Terram ſuper præeminentiis, & præcedentiis in omnibus Proceſſionibus tam ſedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando, ac etiam ſuper ſonitu Campanarum in die Sabbathi Sancti, & ſuper Matricitate, deventum fuit inter iſtas Eccleſias anno 1643. 26. Martii ad concordiam perpetuam ſervatis omnibus ſolemnitatibus Juris Canonici, & de conſenſu Epiſcopi Caſſinen. ubi Eccleſia S. Mariæ, fuit confirmata Matrix conceſſâ præcedentiâ adversùs Eccleſiam S. Pauli in omnibus actibus honorificis.

Quæ tranſactio obſervata ſpatio 70. annorum circiter fuit anno præterito à R. D. Abbate Curato dictæ Eccleſiæ Sancti Pauli interrupta per Monitorium ab eo extortum coram A. C. ſuper executione cujuſdam prætenſi Brevis ſa. me. Innocentii III. editi anno 1198. in quo eidem Eccleſiæ S. Pauli conceditur retentio Baptiſmatis juxta ſententiam, quæ in eodem Brevi aſſeritur lata favore ejuſdem Eccleſiæ cum aſſertiva, ut prætenditur, quòd in nullo ſubjaceat Eccleſiæ S. Mariæ. Unde coram eodem A. C. ſuſpenſo ſolemniter petitorio ex parte ejuſdem Eccleſiæ S. Mariæ petitum fuit mandatum de manutenendo in ſua antiquiſſima poſſeſſione matricitatis, & præcedentiæ, & in omnibus aliis ſuperius expreſſis, ac etiam producto præfato Inſtrumento concordiæ anno 1643. in progreſſu Cauſæ A. C. mandatum de manutenendo ad favorem Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris conceſſit per Decretum ad primam, & ad ſecundam per ſententiam declaravit, tranſactionem validam, & legitimè initam, eſſeque perpetuò obſervandam inhibendo, ne contra illam aliquid innovetur, Eccleſiæ verò S. Pauli pro executione præfati Brevis conceſſit reten-

tentionem Fontis Baptiſmalis, ac facultatem Parocho miniſtrandi Sacramenta ſuis Parochianis. Hinc commiſſâ Cauſâ Sacræ Rotæ, diſputata fuerunt ſequentia dubia.

Primò. An ſit danda manutentio etiam ſuper delatione Stolæ, in tumulatione Cadaverum, Peregrinorum, & Advenarum.

Secundò. An tranſactio ſubſtineatur, & Breve ſa: me: Innocentii III. ſit exequendum in Caſu &c.

Quæ prout infra reſolvenda dicebam.

23 Etenim animadvertendum eſt Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris prærogativâ Matricitatis pollere, quæ licèt conſtare non poſſit ex Inſtrumento ejus erectionis, & fundationis, quia fuit deperditum in dilapidatione ejuſdem Eccleſiæ, facta à Siccardo Duce Beneventano de anno 830. tamen comprobari poteſt ex pluribus ſignis, & adminiculis juxta *Pignatell. conſult.* 109. *num.* 2. *tom.* 9. *Rota deciſ.* 404. *num.* 53. *part.* 19. *& deciſ.* 105. *coram Seraphin. & deciſ.* 258. *numer.* 2. *coram Merlin. & deciſ.* 14. *numer.* 18. *coram Anſald.*

24 In primis namque Matricitas Eccleſiæ S. Mariæ Majoris legitur inſcripta in petra marmorea in eadem Eccleſia poſita ibi: *Hæc eſt ſola Matrix*: & apertiſſimè deſumitur, ſi animadvertatur, quòd omnes Proceſſiones, & ſupplicationes generales ab hac Eccleſia incipiant, & in eam terminentur, & exteri recipiunt Sacramenta ab illius Rectore, licèt habeant domicilium intra limites materiales Eccleſiæ Sancti Pauli, etſi in hac ſepeliuntur, adhuc Rector Eccleſiæ S. Mariæ peragit in illa omnes functiones funebres, ex quibus ſufficientiſſimè comprobari Matricitatem dixerunt *Pignatell. dicta conſ.* 109. *num.* 3. *&* 4. *Rota deciſ.* 196. *num.* 23. *part.* 19. *& deciſ.* 258. *num.* 7. *par.* 2. *& deciſ.* 397. *num.* 8. *& ſeqq. par.* 13. *recent. & deciſ.* 15. *num.* 3.

Depoſitiones etiam, & atteſtationes

25 plurium Teſtium conſpirant in hanc eamdem veritatem, & compellationem Matricis, quæ depoſitiones Matricitatem juſtificant *Pignatell. dicta conſ.* 109. *num.* 2. *Rota deciſ.* 258. *numer.* 1. *part.* 1. *recent.* Junctis præſertim variis enunciativis Matricitatis in Inſtrumento Statûs Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, quæ non ſolùm deſervire poſſunt pro ſufficienti adminiculo earumdem atteſtationum, ut teſtatur *Rot. deciſ.* 14. *num.* 6. *& ſeqq. coram R.P.D. Anſaldo*; ſed etiam de per ſe concludunt Matricitatem, ut habetur per *Rotam deciſ.* 397. *num.* 11. *par.* 13. *& in Faventina Jurium Parochialium* 28. *Junii* 1697. *§. Prætermiſſo coram R.P.D. Anſaldo.*

Eoque magis dum ultra varia mandata

26 de manutenendo in poſſeſſione nuncupationis Eccleſiæ Matricis reportata à noſtra Eccleſia ab A. C. Theodolo de anno 1642. & ab A. C. met die 12. Decembris 1711. contra Eccleſiam S. Pauli; iidem met Ordinarii Montis Caſſinenſis, tum in Inſtitutionibus Rectoris Eccleſiæ S. Mariæ, tum in pluribus Viſitationibus Caſtri Cerbarii pro certo habuerunt, Eccleſiam Sanctæ Mariæ fore Matricem; quantum verò deferendum veniat in hoc propoſito Matricitatis ſimilibus declarationibus, ſive enunciativis factis ab Ordinario in actu Viſitationis, ex quo de Eccleſiis ſuæ Diœceſis præſumitur informatus, palam liquet ex traditis per *Rotam in deciſ.* 125. *num.* 4. *poſt Vivian. de Jurepatr. deciſ.* 685. *num.* 9. *coram Cerr. & deciſ.* 724. *num.* 3. *part.* 3. *& deciſ.* 397. *num.* 5. *par.* 13. *recent. & in Aretina Jurium Parochialium* 27. *Februarii* 1704. *§. Aſt ubi Epiſcopus coram R.P.D. Anſaldo.*

Et denique quod omnem dubietatem

27 tollit ſuper Matricitate Eccleſiæ S. Mariæ eſt, quòd idemmet Rector, & Presbyteri Eccleſiæ S. Pauli de anno 1643. capitulariter congregati, nomine Eccleſiæ S. Pauli, pro ſe ipſis, & ſucceſſoribus ſuis admiſerunt Eccleſiam S. Mariȩ vocari debere Matricem, & Rector dictȩ Eccleſiȩ Sancti Pauli confeſſus eſt Eccleſiam S. Mariȩ eſſe Matricem; unde ſtantibus hiſce confeſſionibus partis adverſæ comprobatam remanere Matricitatem unanimiter voluerunt *Ruin. conſ.* 142. *num.* 4. *volum.* 1. *Hatt. conſ.* 543. *num.* 20. *Pignatell. dicta conſul.* 109. *num.* 2. *Rot. deciſ.* 281. *num.* 19. *par.* 15. *recent. & deciſ.* 397. *num.* 2. *par.* 13. *recent.*

Probata ex his Matricitate Eccleſiȩ S. Mariȩ clarè ſequitur affirmativa reſolutio primi dubii, ſcilicet dandam eſſe Archipresbytero Eccleſiȩ Sanctȩ Mariȩ Ma-

Majoris manutentionem etiam ſuper delatione Stolę in tumulatione Cadaverum
28 Peregrinorum, & Advenarum; etenim cum Archipresbyter reperiatur in poſſeſſione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione Stolę, ei innegabilis eſt manutentio, quę ſemper datur ad ſtatum, ut inquit *Rota deciſ.646. num.43.penes Poſth. de Manut.* & in nullius, ſeu *Clarevallen. Juriſdictionis ſuper Manutentione 25. Junii 1706. §. Exordiendo quippe coram R. P. D. Kaunitz.*

Maximè quia prędicta Poſſeſſio eſt Juri
29 communi conformis, dum Peregrini, & Advenę, qui non habent propriam ſepulturam, ſepeliendi ſunt in Eccleſia majori, ſeu Matrici, & ab ejus Rectore peragenda ſunt funera cum aſſuetis indumentis, ſcilicet Stola, Pluviali, & Aſperſorio per *Gloſſ. in cap. Innoſtra de ſepult.* ibi: *Quidam intelligunt de Peregrinis, qui non habent propriam ſepulturam, qui debent ſepelliri apud Eccleſiam Majorem*: & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Ebredunen. Jurium Parochialium 25. Junii 1695. Barboſ. de Offic. & poteſt. Parochi part. 3. cap. 26. num. 35. R. P. D. Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſt. tom. 2. ad Conſt. 9. Innocent. III. ſect. unic. num. 50. fol. 277. tom. 2.*

Quoad primam partem ſecundi dubii, tranſactionem ſolemniter initam de anno 1643. inter Eccleſiam Sanctę Marię, & Eccleſiam S. Pauli ſubſtineri reſpondendum de Jure eſt. Quoniam probata Ma-
30 tricitate Eccleſię Sanctę Mariæ, de Jure infertur ad illius Rectorem pertinere pręcedentiam in omnibus Proceſſionibus, tam ſedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando. Dum Eccleſię Matrici dandus eſt debitus Honor, nec alii Clerici aliarum Eccleſiarum præcedere poſſunt Rectori Eccleſię Matricis, ut reſolvit *Sacra Congregatio Concilii in Savonen. Jurium Parochialium 28. Februarii 1693. & animadvertit Gratian. diſcept. 578. num. 19.*

Nec non ad ipſam Eccleſiam S. Mariæ ſpectare pulſationem Campanarum in die
31 Sabathi Sancti, cum illę ante omnes alias Eccleſias pulſandę ſint ab Eccleſia Matrice, ut notant *Pignatell. conſult. 109. num. 8. tom. 9. Gratian. diſcept. Forenſ. 578. n. 17. Rota deciſ. 105. coram Seraſin.* concurrente prę ſertim obſervantia, & conſuetudine ferè 70. annorum pręcedendi in omnibus Abbati, & Capitulo Eccleſię S. Pauli, & ante hanc pulſandi Campanas in die Sabathi Sancti, quę attendenda venit, non ſolùm in caſu, in quo agatur de vera Matricitate, ſed etiam in caſu, in quo agatur de Matricitate impropria, reſultante ex eo, quòd, vel ratione antiquitatis, vel ex alia ratione Eccleſia eſſet major in loco, erga quam filialis dicitur obligata, ſaltem ad aliquam reverentiam, tamquam erga propriam Matrem, licèt ejus ſubdita non ſit, ut optimè ratiocinatur idem *Pignatell. dicta conſult. 109. num. 6. tom. 9.*

In nihilo obſtante, quòd hujuſmodi tranſactio ſit deſtituta Beneplacito Apoſtolico requiſito ex Conſtitutione fa: mem: Urbani VIII. la 261. *Bullar. nov. tom. 5. tit. De præjudicial. Eccleſ.* quia Eccleſia S. Pauli per hujuſmodi tranſactionem nihil à ſe alienavit, ſed conceſſit Eccleſię Sanctę Marię ea, quę de Jure ad hanc ſpectabant, ac proinde non erat neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum, quod ſolùm
32 requiritur, quando ex effectu tranſactionis reſultat alienatio indirecta, vel tacita, aut expreſſa *Tuſch. concluſ. 349. num. 1. litt. T. Sabell. in Summ. diverſ. verb. Beneplacitum tom. 1. num. 4. §. Quod ſit*, & cum hujuſmodi Beneplacitum non ſit neceſſarium, allegabilis non eſt ex defectu illius nullitas tranſactionis juxta *Sabell. ubi ſupra num. 8.*

Etiamſi eſſet neceſſarium, tamen cùm probetur obſervantia dictę tranſactionis cum curſu temporis non ſolùm 30. ſed ferè 70. annorum, locus eſt prę ſumptioni ejuſdem Beneplaciti Apoſtolici etiam poſt dictam Conſtitutionem Urbanam *Sabell. ubi ſupra num. 12. Rot. deciſ. 7. num. 23. par. 15. recent.*

Secunda Pars deniquè ſecundi dubii negativè reſolvenda venit, quoniam pręfatum Breve Innocentii III. conceſſum fuit ad partis ſupplicationem ſub ſuppoſito, quòd à Judice fuiſſet lata ſententia favore Rectoris Eccleſię S. Pauli, ſuper facultate baptizandi in ea, & quòd ibidem ſui Parochiani percipiant cętera Sacramenta, unde cùm non doceatur de ſuppoſita ſententia, prædictum Breve ſubſtineri non poteſt,

33 poteſt, dum Papa numquam intendit de-
rogare Juri alterius, niſi in quantum ex-
primit *cap. Super eo de Offic. delegat. Carol.*
Ant. de Luc. in animadverſ. ad diſcept. 578.
Gratian. num. 1.

Ac etiam quia cum agatur de lapſu poſt ſex ſæculorum, quæ intercefferunt à die conceſſionis dicti Brevis ad hodierna tempora, in quibus Matrix Eccleſia majoritatem, & omnia ſuperiùs expreſſa pacificè exercuit adversùs Eccleſiam Sancti Pauli, & conſtet de uſu in contrarium ſequitur, quòd ſit revocatum, aut præſcriptum, & ammiſſum juxta *Text. in cap. Si de Terra, & cap. Accedentibus de Privileg.* & alia Jura allegata per *Rotam deciſ.* 357. *num.* 9. *coram Roxas. Tuſch. concluſ.* 756. *litt. P. num.* 11.

Et cùm Eccleſia Sancti Pauli de anno
1633. per tranſactionem recognoverit Ec-
cleſiam Sanctæ Mariæ tamquam Matricem,
eique conceſſerit præeminentiam, & ſupe-
rioritatem, ſequitur, quòd per hujuſmodi
34 actum contrarium prædicto Brevi, ſeu
Privilegio, cenſeatur illi renunciaſſe, &
conſequenter non eſt per dictam Eccleſiam
Sancti Pauli illud ampliùs allegabile *Ale-*
xand. conſ. 103. *num.* 1. *verſic. Nam per*
actum contrarium lib. 4. *Tuſch. concluſ.* 759.
num. 5. *litt. P.* & ita reſolutum fuit à *Sacra*
Rota in Montis Caſſinen. Manutentionis
die 10. *Junii* 1712. *coram R. P. D. Lancet-*
ta, cujus deciſio legi poteſt in fine hujus
Caſus num. 50.

Quæri etiam poteſt hîc an intra limites
Parochiæ ædificari poſſit Oratorium? Cujus
35 dubii reſolutio colligenda venit ex ſe-
quenti Caſu, in quo pro veritate ſcripſit,
idem D. Advocatus Pitonius, & de ejus
commiſſione ego ita juxta opinionem mihi
beneviſam infraſcripta ſcripſi pro meo Stu-
dio, videlicet.

Martinus Balleſter Rector Eccleſiæ Sanctæ Eulaliæ Majoricen. die 18. Septembris 1693. in ejus ultimo, quo deceſſit elogio diſpoſuit, quòd cuncta ejus Bona applicarentur pro ædificatione Oratorii Sancti Philippi Nerii intra limites Eccleſiæ Parochialis, ubi ipſe, dum erat in humanis conſentientibus Parocho, nec non Patriæ Patribus, Prorege tunc temporis, & Epiſcopo erexerat Eccleſiam, & habitationem Patrum Congregantium cum neceſſariis ornamentis.

Rector autem tunc temporis, & Communitas præintelligentes, quòd PP. S. Philippi Nerii ſe diſponebant pro executione dictæ fundationis, intimarunt, & proteſtarunt adminiſtratoribus Oratorii, ne auderent exequi præfatam fundationem, quin priùs adducerent eorum facultates, & neceſſarios conſenſus. Cui proteſtationi nullatenus reſpondentibus PP. prædictis Rector, & Communitas præfata die 18. Maii 1708. ſupplicarunt Vicarium Generalem, Sede Vacante, ne permitteret ſub pœna nullitatis, & attentatorum fundationem dicti Oratorii, & prævio decreto intimatis à Vicario Intereſſatis, non obſtante prædicta ſupplicatione, prælibati PP. Benedicere fecerunt Eccleſiam Oratorii cum aſſervatione Sacramentorum, declaratis Congregantibus, peractis omnibus neceſſariis actibus de conſenſu ejuſdem Vicarii. His ſtantibus ad inſtantiam Rectoris, & Communitatis præfatæ propoſita mihi fuerunt ſequentia dubia.

Primò. An prædicta fundatio Oratorii ſubſtineatur.

Secundò. An Vicarius Generalis Sede Vacante poſſit dare licentiam aperiendi Oratoria publica non interveniente conſenſu Capituli.

Tertiò. An ſit locus purgationi Attentatorum.

Quartò. An aliquis ex PP. dicti Oratorii poſſidens Beneficium in Parochia poſſit exigere diſtributiones in Choro ejuſdem Parochiæ?

Super quibus requiſitus, quia pro veri-
tate ſentirem, cenſebam prout infra de Jure
reſpondendum. Etenim primum dubium
36 negativè reſolvendum videtur; quoniam
fundatio præfati Oratorii publici Patrum
S. Philippi Nerii intra limites Parochialis
Eccleſiæ magnum affert præjudicium, tum
eidem Eccleſiæ, quia ſtante dicta funda-
tione, Eccleſia Parochialis non haberet
eumdem concurſum, & oblationes Fide-
lium; tum Communitati præfatæ, quia
PP. Congregantes captarent omnia Fide-
lium ſuffragia diſtribui ſolita Beneficiatis
ejuſdem Communitatis, ac proinde fun-
datio prædicta ſubſtinenda non venit juxta
Calderin. de Privileg. conſ. 12. *num.* 1.

37 Concurrente præſertim oppoſitione ho-
dierni Parochi, quæ in hac materia eſt
con-

conſiderabilis, cùm ejus conſenſus ſit requiſitus ratione præjudicii reſultantis in emolumentis oblationum, & eleemoſinarum, ratione Anniverſariorum, & Miſſarum, aliorumque Divinorum. *Card. de Luca de Regular. diſc.* 29. *num.* 14. *Ventrigl. in prax. annot.* 18. *num.* 5. §. *unic.* Nec non oppoſitioni etiam populi ejuſdem Communitatis, cujus conſenſus requiritur in erectione novæ Eccleſiæ Regularium juxta *Card. de Luca ubi ſupra num.* 15.

Non obſtat, quòd Rector tunc temporis, & Communitas præfata ſuum præſtiterint conſenſum in fundatione dicti Oratorii, quia Rector conſenſit cum conditione *Salvis Juribus Parochialibus*, & Communitas cum pacto, & conditione, quòd Fundator ſubſcribere deberet tot Capitula.

Quæ conditiones cùm non ſint purificatæ, dum per fundationem dicti Oratorii non ſalvantur Jura Parochialia, nec à Fundatore fuerunt ſubſcripta memorata Capitula, ſequitur, quòd eorum conſenſus habeatur, ac ſi non eſſet.

Minuſque officit conſenſus præſtitus ab Epiſcopo, quia Oratoriorum erectio non debet ab Epiſcopis de facili permitti ob damna ſpiritualia, quæ eveniunt Parochianis, ut docet *Monacel. in Formul. for. Eccleſiaſt. tit.* 13. *num.* 42. nec poteſt Epi-
38 ſcopus licentiam concedere aſſervandi continuò, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiſſimum Sacramentum pro Adoratione Fidelium, cùm ad hoc requiratur licentia Papæ juxta *Ventrigl. in prax. annot.* 19. §. *unic. par.* 2. *num.* 18.

Quoad ſecundum dubium negativè reſ-
39 pondendum videtur: Quoniam Oratoria publica Regularium, ſeu Religioſorum cùm ſint eorumdem Eccleſię, non poteſt Vicarius Generalis licentiam concedere illa erigendi *Ventrigl. in prax. annot.* 18. *num.* 22. §. *In his terminis. Niccol. reſolut. Canonic. lib.* 1. *tit.* 28. *de Vicar. Capitular. num.* 22. Eâ ratione, quia facultas erigendi novas Eccleſias Religioſorum ob rei gravitatem de Jure, & ſpecialiter commiſſa Epiſcopo juxta *Text. in cap. Quidam cap. de Monach. & cap. Cellulas* 18. *quæſt.* 2. Adeoque in generali commiſſione Vicarii non venit hujuſmodi facultas, quę certę perſonę, vel dignitati à Jure eſt ſpecialiter commiſſa *Leg.* 1. *ff. de Offic. ejus, cui Mandat. & Juriſdict. & cap.* 2. *de Offic. Vicar. lib.* 6.

Tertii dubii reſolutio affirmativa eſſe videtur. Etenim pendente recurſu per Rectorem, & Communitatem prædictam ante Vicarium Generalem, ne permitteret ſub pœna nullitatis, & attentatorum Patrum Sancti Philippi Nerii fundationem Oratorii, præfati PP. deveniendo ad dictam fundationem dicuntur attentaſſe, adeoque ipſi tenentur, & obligati ſunt ad hujuſmodi Attentatorum purgationem, *Lancellott. de Attentat. par.* 3. *cap.* 29. *n.* 99.

Quarto denique dubio negativè reſpondendum eſt. Cùm enim diſtributiones non debentur, niſi Intereſſentibus in Choro Divinis Officiis non poſſunt PP. prædicti Oratorii ad hujus bonum Regimen, & adminiſtrationem incumbentes exigere diſtributiones debitas Intereſſentibus in Choro Parochiæ.

40 His tamen non obſtantibus contrarium verius de Jure cenſeo; primum namque dubium affirmativè reſolvendum eſſe arbitror, quoniam hujuſmodi Oratorium publicum, ſeu Eccleſia PP. Sancti Philippi Nerii erectum fuit, & fundatum à Martino Balleſter intra limites Eccleſiæ Parochialis de conſenſu Epiſcopi, Rectoris, nec non Communitatis, & Proregis, quorum omnium interveniente conſenſu fundatio, ſeu erectio præfata Oratorii abſque dubio ſubſtinenda venit juxta *Text. in cap. Auctoritate de Privileg. in* 6. *ibique Gloſſ. verb. Oratoria, Geminian. num.* 2. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 11. *art.* 12. *num.* 2. *Lezzan. in Summa tom.* 4. *conſult.* 45. *num.* 141. & fuit reſolutum à *Sacra Congregatione Concilii in Poſnanien. aperitionis Oratorii* 16. *Februarii* 1704. *&* 19. *Aprilis* 1704. *& in Forolivien. erectionis Eccleſiæ* 16. *Junii* 1694.

Immo etiam ſi Oratorium non fuiſſet à præfato Balleſter finitum, tamen quia fuit cœptum ab ipſo cum licentia Epiſcopi, poterat finiri, & finitum augeri, ſeu extendi abſque alia licentia, ut docent *Ventrigl. in prax. Annot.* 18. *num.* 24.

Animadvertendo præſertim, quod fundatio hujuſmodi Oratorii redundat ad majorem Dei gloriam Sancti Philippi Nerii lau-

laudem, & Animarum ſalutem, nec ullum certum præjudicium affert Rectori Eccleſiæ Parochialis, nec præfatæ Communitati, unde fundatio prædicti Oratorii non eſt cur non ſit approbanda juxta vulgatum, & juridicum illud axioma: *Quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, de facili concedendum eſt: L. in Creditore ff. de evict. ibique Gloſſ. verb. Quod ſine diſpendio.*

Nullatenus adverſatur oppoſitio moderni Parochi impedire conantis fundationem præfati Oratorii ſub prætextu præjudicii ei reſultantis ex diminutione concurſûs, & in emolumentis oblationum, eleemoſinarum, Anniverſariorum, & Miſ-
41 ſarum: quoniam præjudicium proveniens Eccleſiis Parochialibus ex diminutione concurſûs, & eleemoſinarum penitus contemnitur, & Parochi ſemper ſuccumbent, quoties hoc Clypeo velint ſe opponere ædificationi novarum Eccleſiarum juxta plures reſolutiones *Sacræ Congregationis Concilii Tridentini, quas refert Monacell. in Formul. for. Eccleſ. Formul.* 10. *tit.* 6. *num.* 9. *& ſeqq.*

Et licèt de Jure communi oblationes,
42 & eleemoſinæ, quæ à fidelibus fiunt, & offeruntur, Cappellis, Oratoriis, Eccleſiaſticis exiſtentibus intra limites Parochiæ debeantur Parocho, ut tradunt *Capon. diſcept.* 77. *per tot. Amoſtaz. de Cauſis Piis par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *Tondut. quæſt. Benefic. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 63. *num.* 8. *& ſeqq.* Tamen quando oblationes fiunt Oratorio, ſeu Congregationi Oratorii, quæ habeat propriam Eccleſiam, non fit ulla injuria, & præjudicium, ſi non debeantur Parocho; quia illa de Jure ſunt, & converti debent in utilitatem illius Eccleſiæ, juxta *Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. part.* 2. *Annot.* 16. §. *unic. num.* 16. *Monacell. Formul. for. Eccleſ. Formul.* 10. *tit.* 6. *num.* 20. *& ſeqq.*

Nec conſiderabilis eſt alia oppoſitio Communitatis; nam cum iſta de anno 1693. conſenſerit præfatæ fundationi, ſe
43 opponere nunc eidem fundationi, dicitur oppoſitio affectata, quæ negligi ſolet juxta *Card. de Luca de Regul. diſc.* 29. *num.* 15.

Non obſtat, quod Rector tunc temporis ſuum præſtiterit conſenſum fundationi dicti Oratorii cum clauſula *Salvis Juribus Parochialibus*, quæ cùm non verificetur ejus conſenſus, pro nullo habetur. Quia cùm clauſula illa non intelligatur quoad concurſum, & oblationes Fidelium, ſed quoad Decimas, & primitias dumtaxat, quæ à Laicis ſolent Parochis exhiberi juxta *Lezzan. in Summ. tom.* 4. *conſ.* 24. *num.* 17. optimè verificatur conditio illa, dum Decimæ, & primitiæ non recipiuntur à dicto Oratorio, ſed ab Eccleſia Parochiali.

Sed etiam ſi non interveniſſet conſenſus Parochi, immo hic ſuum poſitivum diſſenſum interpoſuiſſet; Adhuc fundatio
44 Oratorii ſubſtinenda eſſet, quia Oratorium publicum fundari poteſt intra limites alicujus Parochiæ etiam invito Plebano, cum conſenſu tamen Diæceſani, etiamſi ſequeretur aliquod damnum Parochiæ non magnum, ea ratione, quia non debet quis impediri facere talem ædificationem, quæ tendit ad augendum Cultum Divinum, ut docet *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par.* 3. *cauſ.* 1. *num.* 90. *Lambertin. eodem tract. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 15. *nu.* 3.
45 *verſ. Tu adverte*. Et eo ipſo, quòd in fundatione Oratorii publici intervenit conſenſus Epiſcopi, excluditur præſumptio præjudicii Eccleſiæ Parochialis, quia aliàs ſi præjudicium aliquod juridicum pateretur Plebanus, ipſe Diæceſanus non conſenſiſſet, ut arguit *Lambertin. ubi ſuprà*.

Immo cùm Congregatio PP. S. Philippi Nerii non accedat ad funera, minuſque admittat ſepulturam Cadaverum in Eccleſia, ſequitur, quòd ejus introductio nullum, aut modicum, ac remotum præjudicium Parocho cauſet, adeoque conſenſus Parochi ſuppleri poteſt per ſuperiorem. *Card. de Luca de Regul. diſc.* 29. *numer.* 15. *Ventrigl. in prax. annot.* 18. §. *Unico num.* 5.

Nec attendenda venit altera objectio,
46 nempe quòd Epiſcopus licentiam concedere non poſſit aſſervandi continuò, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiſſimum Sacramentum pro adoratione Fidelium, cùm ad hoc requiratur licentia Papæ; quia hoc ſolùm procedit in Oratoriis, quæ ſub regimine Laicorum ſunt, non verò in Oratoriis publicis, ſeu Eccleſiis Religioſorum; ubi de licentia Epiſcopi aſſervari poſſe Sanctiſſimum Sacra-

cramentum teſtatur *Barboſ. de poteſtat. Paroch. par.* 1. *cap.* 11. *num.* 51.

Quoad ſecundum dubium affirmativè
47 eſt reſpondendum; quoniam Vicarius Capitularis Sede Vacante, quoad Juriſdictionem ſuccedit Epiſcopo, unde ſicuti Epiſcopus poteſt dare licentiam aperiendi Oratoria publica, juxta *Textum in dicto cap. Auctoritate de Privileg. in 6. ibique Gloſſ. verbo Oratoria*, ita & Vicarius Capitularis poterit dare hujuſmodi licentiam, cùm juriſdictio Vicarii Capitularis eadem ſit, quæ fuit Epiſcopi. *Niccol. reſol. Canonic. lib.* 1. *tit.* 28. *de Vicar. Capitul. numer.* 21. *& in Floſcul. verb. Vicarius Capitularis num.* 68.

Immo quoddam Monaſterium Fratrum S. Dominici cæptum ædificari de licentia Vicarii Capitularis, reſpondit Sacra Congregatio Concilii, ſinendum eſſe ad finem perduci, ut teſtatur *Fagnan. in cap. Non amplius de Inſtitut. num.* 70. ergo à fortiori idem Vicarius Capitularis poterit dare licentiam ædificandi Oratoria publica, & hæc cæpta ædificari de ejus licentia, permittendum eſt, ad finem perduci; cùm facultas erigendi novum Monaſterium non competat Epiſcopo de Jure
48 communi, ſicut ei competit facultas erigendi Oratoria publica *Fagnan. ubi ſupra num.* 75.

In nihilo obſtante, ſi non interveniat poſitivus, & expreſſus conſenſus Capituli, quia eo ipſo, quòd Vicarius Capitularis conſentit Fundationi publici Oratorii, præſumitur eidem fundationi conſenſiſſe etiam Capitulum, cum Vicarius Capitularis exerceat Juriſdictionem Capituli.

Deſcendendo ad examen tertii dubii, ejus reſolutionem negativam eſſe cenſeo; etenim PP. S. Philippi Nerii devenientes de conſenſu Vicarii Capitularis ad totalem executionem fundationis dicti Oratorii, jam à multo tempore de conſenſu Epiſcopi legitimè fundati, & conſtructi, nulla commiſerunt Attentata, non obſtante ſupplicatione porrecta à Parocho, & Communitate eidem Vicario; ne permitteret ſub pœna nullitatis, & Attentatorum fundationem Oratorii, quoniam totalis executio fundationis Oratorii facta à dictis Patribus non tendit in contemptum juriſdictionis alicujus Judicis, cum à Vicario Capitulari, aut ab alio Judice non fuit eis facta inhibitio, & prohibitio, ne exequerentur totalem fundationem Oratorii, immo ab eodem Vicario fuit eis permiſſum illam ad finem perduci. Nec tendit in præjudicium moderni Parochi, & Communitatis, juxta ſuperiùs adducta; Adeoque prædicti Patres deveniendo ad hujuſmodi fundationem dici non poſſunt attentaſſe; cum actus attentatus dicatur ille, qui tendit in contem-
49 ptum Judicis, & in præjudicium partis, juxta *Lancellot. de Attent. part.* 1. *in præfat. num.* 42. *&* 44. *Card. de Luca de Judic. diſc.* 18. *num.* 26. Ac proinde non eſt locus impræſentiarum purgationi attentatorum, cum hæc ſolum detur, ubi adſunt Attentata; ut docet idem *Lancellot. par.* 3. *cap.* 29. *num.* 99.

Quartum denique dubium reſolven-
50 dum eſt cum diſtinctione; aut enim aliquis ex Patribus dicti Oratorii poſſidens Beneficium in Parochia adeſt, ſeu intereſt Statutis oris in Choro ejuſdem Parochiæ pro celebratione Divinorum Officiorum, & debentur ei diſtributiones quotidianæ, juxta *Textum in cap. Unic. de Cleric. non reſid. in 6. Fagnan. in cap. De cætero de Cleric. non reſid. num.* 10. Si verò non præſtat in Choro hujuſmodi Intereſſentiam Divinis Officiis, diſtributiones quotidianas exigere non poteſt, cùm iſtæ nihil commune habeant cum corpore Beneficii, ſed dentur ratione ſervitii, & in recompenſam ſollicitudinis Divinorum Officiorum, ut notat idem *Fagnan. in cap. Gravis de reſtit. ſpoliat. num.* 78.

R. P. D.

R. P. D.

LANCETTA

Nullius, ſeu Montis Caſſinen Manutentionis.

Veneris 10. *Junii* 1712.

JUra, & præeminentias Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris Cerbarii tueri ſatagentes illius Archipresbyter, & Clerus adverſus Parochum, & Abbatem Eccleſiæ Sancti Pauli extra dictam Terram exiſtentis; duplici innitebantur fundamento; Matricitatis nempè, & tranſactionis, quæ uſque ab anno 1634. inter has Eccleſias, earumque Rectores inita fuerat; è contra verò vigore Brevis ſa: me: Innocentii III. præfatam Eccleſiam S. Pauli à quacumque ſubjectione liberam, & immunem eſſe opponebatur; Hinc delata controverſia ad A. C. conceſſa extitit manutentio dictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris, quoad actus præeminentiales in ejus decreto deſignatos, nempè reſpectu *ad ſtatum, & nuncupationem Eccleſiæ Majoris, & Matricis Terræ Cerbarii privativè quoad Eccleſiam Sancti Pauli, quoad præcedentiam in quibuſcumque Proceſſionibus, & ſeſſionibus unitim fieri ſolitis, & pulſationem Campanarum ante omnes alias Eccleſias in die Sabbati Sancti, ac quoad exercitium functionum, cæterorumque actuum in tranſactione contentorum; Et ulterius demandata fuit obſervantia ejuſdem tranſactionis, ac brevis executio.*

Nec diſpar fuit exitus Cauſæ per appellationem ad noſtrum Tribunal devolutæ; nam propoſito per me hodie dubio omnium dictarum prætenſionum complexivo, DD. cenſuerunt *Manutentionem dandam eſſe Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, ſive ejus Archipresbytero, etiam ſuper delatione Stolæ in tumulatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, tranſactionem ſubſtineri, & Breve eſſe exequendum.*

51 Diſtinctè enim, juxta dubii partes, procedendo, cum reſpectu ad controverſos præeminentiæ actus poſſeſſio Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, quæ canonizata fuit etiam anno 1642. per mandatum de manutenendo in Tribunali A. C. reportatum, ac anno 1697. mediante Inſtrumento publico ſuper ejuſdem ſtatu in ſequelam Edicti Vicarii Caſſinen. celebrato, continuata ſubinde appareat ad hæc uſque tempora, tum ex depoſitionibus quamplurium Teſtium, tum & fortiùs ex relatione Ordinarii, ſive Abbatis Caſſinen. noviſſimè tranſmiſſa ad Sacram Congregationem Concilii, utique eadem Eccleſia Sanctæ Mariæ in dicta poſſeſſione manutenenda venit ex paſſim vulgatis Juribus, de quibus *Rota in Senen. Jurium Parochialium* 13. *Februarii* 1708. §. *Cum enim coram Me, & in Peruſina Præeminentiarum ſuper Manutentione* 2. *Decembris* 1711. §. *finali coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Et quamvis ex præfata Ordinarii relatione conſtet, quòd etiam Parochus Eccleſiæ Sancti Pauli cumulativè cum Archipresbytero deferre conſueverit Stolam in tumulatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, quia tamen, ut proſequitur dicta relatio, in vim decreti Synodalis ſolùm Archipresbyter adminiſtrat Sacramenta eiſdem Peregrinis, & Advenis, eorumque Cadavera in Eccleſia Sanctæ Mariæ tumulantur, ideo ejus tantùm poſ-
52 ſeſſio manuteneri debet, cùm uſus Stolæ in ſignum Parochialis Juriſdictionis in hiſce actibus privativè ſpectet ad Parochum *Barboſ. de Offic. & poteſt. Paroch. part.* 3. *cap.* 26. *numer.* 76. *& in Summ. Apoſtol. dec. collect.* 236. *num.* 10. *Gratian. diſcept. Forenſ. cap.* 298. *à num.* 65. *cum pluribus ſeqq. Pignatell. conſultat.* 73. *numer.* 21. *tom.* 8. *Rot. coram Zarat. dec.* 45. *num.* 4.

Maximè quia hìc concurrunt non leves probationes Matricitatis favore Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, & cùm non agatur de illa probanda in petitorio, ad concludendam genericam ſubjectionem quoad duriores effectus, perceptiones decimarum, emolumentorum Parochialium, & ſimilium, in quibus terminis probationes debent eſſe plenæ, & concludentes, ſed in hypotheſi ſolùm adducta fuerit ad colorandum poſſeſſorium reſpectu Jurium præeminentialium, de quibus eſt quæſtio, profectò ſufficit probatio Matricitatis impropriæ,

ut

ut diſtinguendo tradunt *Card. de Luca de Paroch. diſc.* 27. *num.* 9. *& de Decim. diſc.* 12. *num.* 13. *Rot. in Biſinianen. Praeminentiarum* 10. *Februarii* 1710. §. *Minuſque*, *& ſeqq. &* 16. *Januarii* 1711. §. *Siquidem rurſus coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Hujuſmodi autem Matricitas reſultat
53 ex antiquiſſimis enunciativis per Ordinarios emiſſis in viſitationibus annorum 1595. ac 1634. quibus ſanè ad hunc effectum deferendum eſt, cùm Epiſcopus apprimè informatus cenſeatur de ſtatu, & prærogativis ſuarum Eccleſiarum *Rota deciſ.* 397. *num.* 6. *& ſeqq. par.* 13. *recent. deciſ.* 685. *num.* 9. *coram Cerro*, *deciſ.* 14. *num.* 2. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, *& in dicta Biſinianen. Præeminentiarum* 10. *Februarii* 1610. §. *Sed voci*, *&* 16. *Januarii* 1611. §. *Siquidem in fine coram eodem.*

Eoque potiſſimum, quia in altera ex dictis Viſitationibus, anni nempè 1619. adnotatum legitur Ordinarii decretum, in quo ſtatuitur: *quòd Archipresbyter præcedat Abbatem Sancti Pauli in Proceſſionibus*, *& omnibus aliis*: In altera verò anni 1634. idem Abbas Sancti Pauli expreſsè faſſus fuit, Eccleſiam Sanctæ Mariæ *eſſe Matricem*, quamobrem tam ex ipſa declaratione, in actu proportionato facta ab Epiſcopo, quàm ex dicta partis confeſſione, urgens emergit Matricitatis argumentum, ut in ordine ad primam concluſionem proſequitur *Rota dicta deciſ.* 14. *numer.* 1. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, *& deciſ.* 284. *num.* 4. *par.* 14. *recent.* & reſpectu ad ſecundam *Rot. dicta deciſ.* 397. *num.* 2. *par.* 13. *recent. & in dicta Biſinianen. Præeminentiarum* 10. *Februarii* 1710. §. *In primis*, *&* 16. *Januarii* 1711. §. *Fortiùs coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Validiùs præmiſſa confirmantur ex re Judicata anni 1642. ſuſcitatâ enim tunc temporis controverſiâ inter Rectores Eccleſiarum Collitigantium ſuper præcedentia pulſandi Campanas die Sabbati majoris Hebdomadæ, quamvis Vicarius Generalis, tanquam Commiſſarius delegatus, hanc facultatem promiſcuè utrique Eccleſiæ competere declaravit, attamen Ordinarius in gradu appellationis pronun-
54 ciavit, illud privativè ſpectare ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, quæ utique hujuſmodi prærogativâ, citra Matricitatis præeminentiam inſigniri non poterat *Card. de Luca de præeminent. diſc.* 42. *numer.* 15. *Rota coram Merlin. deciſ.* 109. *& coram Dunoz. ſen. deciſ.* 198. *num.* 2. *& in dicta Biſinianen. Præeminentiarum* 16. *Januarii* 1711. §. *finali coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Nec quicquam ſuffragatur exceptio, quòd dicta ſententia ſit evidenter nulla, ex quo Ordinarius non poterat ampliùs ſe ingerere in cauſa poſtquam ſuper eâdem pronunciaverat Vicarius Generalis; nam ultra quòd iſte proceſſit uti Commiſſarius delegatus, ceſſat vis objecti, animadvertendo, quòd devolutâ per ulteriorem appellationem cauſâ ad A. C. tantùm abeſt, ut præfata ſententia revocata fuerit, quin potiùs Eccleſia Sanctæ Mariæ manutentionem reportaverit in poſſeſſione *Matricitatis*, & exercitio aliarum præeminentiarum, & de facto, recedentibus ſubinde partibus ab hac lite, mediante tranſactione (de qua infra) In ea ſignanter Canonizata fuit favore Eccleſiæ Sanctæ Mariæ præcedentia in pulſatione Campanæ dicta die Sabbati Sancti, adeout perperam modò controvertatur veritas, quæ toties per rem Judicatam, & per partis confeſſionem confirmata extitit *Rot. in ſæpedicta deciſ.* 14. *num.* 7. 8. *&* 15. *coram R. P. D. meo Anſaldo*, *& in ſanen. Juriſdictionis* 31. *Januarii* 1704. §. *Quod autem coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore.*

Adaugetur aſſumpti comprobatio, tum ex Inventario Eccleſiæ Sancti Pauli, expleto anno 1696. tum ex alio anni 1697. ſuper ſtato Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris, præſentibus Rectore, & Clero utriuſque Eccleſiæ, in eis enim concorditer ſemper eadem Eccleſia Sanctæ Mariæ *Matrix* nuncupatur, ac controverſæ ejuſdem præeminentiæ recenſentur, ex quibus probatio Matricitatis, juxta præmiſſa ſubſtantiatur.

55 Præterea in idem etiam Collimant quamplures inſcriptiones in lapidibus ſæpedictæ Eccleſiæ inſculptæ, & licèt nonnullæ ex eis, tanquam recentes redarguantur per ſimplices fides aliquorum teſtium, pendente lite, expiſcatas, attamen ab hac nota omnino immunis eſt illa, quę

uſque

uſque ab anno 1653. inciſa dignoſcitur in Campana majori ejuſdem Eccleſiæ ibi: *Hæc eſt ſola Matrix*; quæque proinde optimè confert ad Intentum *Gloſſ. in cap. Cauſam quæ de probat. & notant ſcribentes in l. Monumenta C. de relig. & ſumpt. funer. Card. de Luca de præeminent. diſc. 2. num. 7. cum Concordan. apud Rot. coram Arguell. deciſ. 17. num. 41.*

Et tandem accedit dicta relatio Ordinarii, tranſmiſſa ad Sacram Congregationem Concili, in qua nedum teſtatur, Eccleſiam Sanctæ Mariæ eſſe *Matricem*, ſed etiam ſubdit, ut dictum eſt, quòd ejus Archipresbyter Sacramenta miniſtrat Advenis, & Peregrinis, & conſequenter ex hoc actu univocè in aperto ponitur controverſa matricitas in hoc Iudicio poſſeſſorio, ad effectum conſequendi dumtaxat controverſa Iura præeminentialia *Pignatell. conſultat. 109. num. 4. tom. 9. Rot. dicta deciſ. 397. num. 8. par. 13. & in dicta Biſinianen. Præeminentiarum 17. Februarii 1710. §. Mirificè coram R.P.D. meo Anſaldo.*

Conſecutivè ex his ſubſtinetur tranſactio, celebrata anno 1643. non attenta duplici exceptione, quòd ſcilicet utilis non fuerit Eccleſiæ Sancti Pauli, & deſtituta appareat Beneplacito Apoſtolico; prima enim ceſſat in facto, nam in illa conſtabilita fuit præcedentia favore Parochi, & Cleri S. Pauli in propria Eccleſia, quæ, præſcindendo à tranſactione, eiſdem non competebat; altera verò tollitur ex pluribus facti circumſtantiis, quæ ſimul unitæ in præſenti hypotheſi, validitatem ejuſdem tranſactionis ſecum ferunt, quia, nempe bona fide, inita extitit inter duas Eccleſias ſuper Iuribus præeminentialibus ad dirimendas controverſias, Divino Cultui admodum præjudiciales, & etiam ex quo nihil in illa datum fuit ab Eccleſia Sancti Pauli, niſi id, quod præcedenter competebat Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, tum ratione aſſiſtentiæ Iuris propter Matricitatem, tum ratione rei Iudicatæ ad favorem ejuſdem vigentis, adeout nunquam ſpatio ſeptuaginta, ferè annorum impugnata fuerit, ſed pacificum ſemper effectum ſortita dignoſcatur, in quibns terminis, vel Beneplacitum non requiritur, ut per *Text. in cap. Finali de pact. in 6.* reſpondit *Rota coram Seraphin. deciſ. 36. per tot. & coram Cerro deciſ. 570. num. 15.* ubi quòd ſufficit, ut tranſactio contineat pacta licita, & honeſta, *deciſ. 305. num. finali tom. 1. & deciſ. 460. num. 25. tom. 2. par. 19. recent.* ubi quòd hujuſmodi de-
56 terminationes pro bono pacis, Eccleſiarum concordia, & populorum quiete, abſque Beneplacito Apoſtolico, ſubſtinentur, *& in Eugubina Præemineutiarum 20. Februarii 1702. §. finali coram Eminentiſſimo D. Cardinali Priolo, & in Monopolitana Præeminentiarum ſuper manutentione 16. Junii 1704. §. Non relevantibus coram Reverendiſſimo Domino meo Decano.*

Vel præſumi debet non obſtante, quòd lapſum non fuerit tempus centum annorum à notiſſima Conſtitutione ſan. mem. Urbani VIII. requiſitum, quia hæc locum ſibi vindicat in contractibus Eccleſiæ præjudicialibus, initis cum Clericis, ſive aliis particularibus non autem cum alia Eccleſia ex juſta, & rationabili cauſa, ut præcisè animadvertit *Rot. coram Dunozett. Jun. deciſ. 713. num. 6. & 10. & deciſ. 1169. num. 5. & 6. coram Emerix Jun.*

Deveniendo ad poſtremam Dubii partem, exequendum pariter eſt Breve ſan. mem. Innocentii III. nam iſtud præſefert tantummodo confirmationem ſententiæ latæ per Cardinalem Roffridum tunc temporis Abbatem Caſſinenſem, in qua Parocho Sancti Pauli concedebatur facultas retinendi in propria Eccleſia æquè Parochiali fontem Baptiſmalem, ſuiſque Parochianis liberè Sacramenta miniſtran-
57 di, cumque quoad hos actus idem Breve uſque non obſervatum fuerit, profectò executioni demandandum venit, *Rot. deciſ. 558. num. 1. par. 1. & deciſ. 189. num. 1. par. 15. recen. & deciſ. 112. num. 2. coram Cerreo.*

Cæterum nullo modo obſtat ſupradictæ impropriæ Matricitati, quamvis, referendo ſententiæ verba, exprimat quòd Eccleſia S. Pauli: *Eccleſia Sanctæ Mariæ in nullo ſubjaceat*: tum quia ſtat benè ſimul quòd Eccleſia S. Pauli non ſit propriè, & formaliter ſubjecta, & tamen contendere nequeat ſupradictas præeminentias Eccleſiæ Sanctæ Mariæ propter im-

impropriam Matricitatem jam comprobatam, tum quia hæc expreſſio reſpicit retentionem fontis Baptiſmalis, ac Sacramentorum adminiſtrationem, quorum dumtaxat actuum libertas, ac exercitium in controverſiam deductum fuerat, quemadmodum apertè convincitur ex tenore ſententiæ in eadem Bulla relato, atque ideò præfata enunciativa, quamquam generalis, & indefinita ad ſuam ſpeciem reſtringi, ac juxta ſubjectam materiam intelligi debet, *l. Quæſitum §. Mænia ff. de legat.* 3. *Surdus conſil.* 33. *num.* 26. *& conſil.* 421. *num.* 12. *Rocc. diſput. Iur. cap.* 166. *num.* 7. *tom.* 2. *Rot. coram Coccin. deciſ.* 1788. *num.* 79. *& coram Bich. deciſ.* 295. *num.* 1. *& deciſ.* 407. *n.* 7. *& in rec. deciſ.* 428. *num.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 303. *num.* 12. *par.* 19.

Omnemque ſubmovet hæſitationem vetuſtiſſima obſervantia, nam per quinque ſecula, & ultra Parochi Sancti Pauli potiti ſolum fuerunt facultate exercendi Curam Animarum propriæ Parochiæ, ſemper verò intacta remanſerunt Iura præeminentialia Eccleſiæ Sanctæ Mariæ per tot actus, res Iudicatas, & tranſactio in dies conſtabilita, itaut inde ad evidentiam uſque dignoſcatur quid, & quantum in dicto Brevi comprehenſum fuerit, *Rota coram ſan. mem. Alexandro VIII. deciſ.* 175. *num.* 10. *& deciſ.* 1342. *num.* 8. *coram Emer. Jun. & deciſ.* 65. *numer.* 13. *& deciſ.* 319. *num.* 3. *par.* 15. *& deciſ.* 533. *num.* 11. *par.* 18. *recent.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

FALCONERIO

Leodien. Diſmembrationis.

Lunæ 1. *Februarii* 1712.

Rector Matricis, & Parochialis Eccleſiæ Oppidi Beringen. de Iurepatronatûs Marchionis de Trichateau à primæva illius erectione, ſemper Sacramenta miniſtravit, tam Oppidanis, quam Suburbanis commorantibus in quatuor vicis, nuncupatis: *Pael*, *Brealer*, *Merbergh*, *& Trevaent*; Hicque juxta Regionis ſtylum nuncupatur Paſtor, & in ſuæ Curæ adjutorium retinet duos Preſbyteros qui diù, noctuque unâ cum ipſo Paſtore dictæ Curæ incumbunt. Pari ſemper pietate conjunctus fuit uterque populus Oppidanus, & Suburbanus in parandis expenſis pro indigentiis dictæ Eccleſiæ; immo mediante ſolemni concordia ſtipulata de anno 1530. Suburbani promiſerunt contribuere duas ex tribus partibus dictarum expenſarum, Oppidani verò ſolummodo unam, ſicuti promiſſa adimpleverunt de anno 1654, in quo eamdem Eccleſiam in pulchriorem formam reædificarunt, atque in ea admodum eminentem elevarunt Turrim.

Anno 1700. præmeditantes Suburbani ſe eximere à ſubjectione dictæ Eccleſiæ, ſumpto præſidio à nimia illius diſtantia ab eorum vicis à viarum inundatione, ac à Ianuarum dicti Oppidi Beringen. clauſura tempore nocturno, recurſum habuerunt ad Vicarium Generalem Leodien. ad hoc, ut diſmembratis dictis quatuor Vicis ab antiqua matre, erigeret in Parochialem Cappellam Sancti Ioannis Baptiſtæ ſitam in Vico *Pael*, ſed comperto, quòd Vicus *Tervaent* magis diſtaret à Cappella, quàm ab Eccleſia Matrice, quòd nonnullæ Domus in æquali reperirentur diſtantia, & duæ adeſſent viæ, quarum altera non erat inundationibus obnoxia, & demum, quòd Ianuæ dicti Oppidi ſemper, & omni tempore ad nutum Suburbanorum aperirentur, à cæptâ inſtantiâ receſſerunt mediante declaratione, quòd ſemper debito tempore à proprio Paſtore recepiſſent Sacramenta, & revocato eorum aſſenſu pro petita diſmembratione, proteſtati fuerunt, nolle quidquam contribuere pro indigentiis dictæ Parochialis Eccleſiæ erigendæ.

Poſt quinquennale ſilentium reſtaurarunt de anno 1705. eandem inſtantiam: Et quamvis Paſtor, & Conſules dicti Oppidi pro dirimenda quacumque controverſia obtuliſſent deputare in præfata Cappella Presbyterum, qui Sacramenta eis miniſtraret, & ſingulis diebus feſti-

vis

vis concionaretur, ac Miſſam celebraret; attamen Vicarius Generalis, non citato Paſtore, Patrono, & Conſulibus, ac omni prorſus ordine judiciali prætermiſſo, ſub die 26. Junii 1708. ſententiam diſmembrationis, & erectionis reſpectivè dictæ Cappellæ in Parochialem protulit, de qua habitâ intra decennium notitiâ, & interpoſitâ ad S. Sedem appellatione, poſt mihi delegatam cauſam, conceſſis, & ſucceſſivè in partibus præſentatis litteris inhibitorialibus, & compulſorialibus, non perhorruerunt in illarum ſpretum fontem Baptiſmalem erigere, mortuos tumulare in dicta Cappella, atque conſimilia, & majora patrare attentata; unde pro illorum purgatione diſputato dubio ſub die 27. Junii 1710. Domini reſcripſerunt: *Videatur de bono Jure etiam ad effectum Attentatorum*: Quocirca ad trutinam revocato in hodierna Audientia congruo dubio, fuit à Dominis definitum: *conſtare de bono Jure Adriani dictæ Matricis Eccleſiæ Paſtoris, etiam ad effectum Attentatorum purgandorum per viam nullitatis, & ad mentem.*

Etenim de bono Jure Adriani conſtare compertum fuit, attenta nullitate, & injuſtia diſmembrationis, & reſpectivè erectionis novæ Parochialis expletæ à Vicario Generali Leodien. Et quidem nullitas viſa fuit inſanabilis, uti proveniens tam à defectu Juriſdictionis, quàm ab illo citationis, juxta ſancita in Bullis Pii IV. & Clementis VIII. de quibus *Gratian. diſcept. Foren. cap. 762. num. 11. Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 13. num. 348. & ſeqq. Ricc. collect. 2865. Rota deciſ. 36. num. 1. & ſeq. par. 10. recent.*

Defectus primæ apertè promanat ex eo,
58 quòd diſmembratio, & erectio novæ Parochiæ facta fuit auctoritate Ordinaria à dicto Vicario Generali, qui abſque ſpeciali facultate, & mandato Celſiſſimi Epiſcopi nequivit diſmembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere, *Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. quæſt. 116. num. 6.* ea per ipſum allegata ratione, quòd diſmembratio eſt ſpecies alienationis, quæ uti fieri nequit à Procuratore ſine ſpeciali mandato, ita nec pariter à Vicario, qui dicitur Procurator Epiſcopi, *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. allegat. 54. num. 76. Ventrigl. in prax. tom. 2. annot. 14. §. 1. nu. 21. Pax Jord. lucubrat. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 160. Rot. cor. Puteo deciſ. 53. num. 1. lib. 3. in correct. & coram Ubald. dec. 865. num. 3.*

Neque dicta nullitas ſalvari poteſt ſub prætextu, quòd Vicarius proceſſerit uti Adminiſtrator Celſiſſimi Epiſcopi, quia dicta qualitas tantummodo educitur à quibuſdam enunciativis emiſſis de anno 1700. & 1701. quæ nequeunt concludere, illam adfuiſſe de anno 1708. de quo tempore fuit ab ipſo lata ſententia diſmembrationis, veluti de mandato Dominorum meorum, fuit à me in comperto poſitum oculari recognitione litterarum Apoſtolicarum, quibus Celſiſſimus Epiſcopus fuit de Eccleſia Leodien. proviſus, dum illæ fuerunt expeditæ ſub die 29. Septembris 1694. & in eis aſſeritur, tunc fuiſſe conſtitutum in ætate 23. annorum, ideoque in ſpiritualibus fuit dictæ Eccleſiæ Deputatus Adminiſtrator, quouſque ipſe ad ætatem legitimam perveniret, ibi; *Teque ex nunc donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Eccleſiæ Leodien. Adminiſtratorem in Spiritualibus quidem ab eis dependentibus &c.* Et inferiùs ibi: *Ac ex nunc prout ex tunc poſtquam ad ætatem legitimam hujuſmodi perveneris, de perſona tua prædictæ Eccleſiæ Leodien. eadem auctoritate providemus*: Cum igitur legitima ætas Epiſcopi ſit triginta annorum, uti præfinitur à *Text. in cap. Cum in cunctis 7. de elect. & in can. Quæcumque diſt. 77.* inde fit, quod ſi de tempore ſuæ proviſionis, nempe de anno 1694. erat conſtitutus in ætate 23. annorum, dubio procul de anno 1702. reperiebatur in ætate legitima pro Epiſcopatu, quamvis Sacerdotium, & Epiſcopalem ordinem non aſſumpſiſſet niſi de anno 1707. & conſequenter de anno 1708. quo fuit lata dicta ſententia, Eccleſia non erat ſub Regimine Adminiſtratoriis, ſed proprii Antiſtitis; illa enim eſt vis, & efficacia dictionis *Donec*: & alterius dictionis *Poſtquam*: ut prima, quæ fuit relata ad Adminiſtratorem, donec Celſiſſimus Proviſus ad ætatem legitimam perveniret, reſtringat diſpoſitionem cum perſeverantia uſque ad tempus, cui eſt adjecta, *Bart. in leg. 1. num. 15. ff. de condit. & demonſtr. Gratian. conſ. Sive reſ-*

conſ. 81. *num.* 26. *lib.* 2. Secunda verò, quæ eſt relata ad ipſum proviſum: *Ex nunc prout ex tunc, poſtquam ad ætatem legitimam perveneris*: Excludit tempus ante ætatem legitimam, & includit tempus poſterius, *Pariſ. conſ.* 32. *num.* 83. *lib.* 1. *& conſ.* 31. *num.* 31. *lib.* 2. *Menoch. conſil.* 1103. *num.* 4.

Id etiam comprobatur ex confeſſione ipſius Vicarii, qui de anno 1700. ſe enunciavit Vicarium, & Coadminiſtratorem: In ſententia verò lata de anno 1708. prætermiſſo titulo Coadminiſtratoris, ſolummodo pronunciavit uti Vicarius Generalis, quinimò expreſſit procedere: *auctoritate ordinaria*: quæ eſt diverſa ab illa à Sede Apoſtolica ad tempus ipſi delegata, *cap. Cum aliquibus* §. *Si verò de reſcript. in 6. Gloſſ. in cap. fin. ſub verb. Caſibus de Offic. Judic. Ordin.*

Et inutiliter facultas Vicarii educitur à libello ab ipſis Suburbanis porrecto Celſiſſimo Epiſcopo; quoniam ille duas continebat petitiones; alteram ſuper lite orta inter ipſos, & Magiſtratum ſuper contributione Taxarum; alteram verò ſuper ſeparatione dictorum quatuor vicorum à matrice; unde cum Epiſcopus remiſiſſet cauſam ad ſuum conſilium cum illa reſtrictiva: *quanto al temporale dumtaxat*: & circa cauſam Spiritualem nil dixiſſet, ceſſat ex facto ſuppoſitum tributæ facultatis Vicario; tantò magis, quia eadem facultas erat ſpecialiter neceſſaria, juxta auctoritates ſupra allegatas, & Epiſcopus in ſua Epiſtola aſſeruit, diſmembrationem fuiſſe ſequutam ipſo inſcio, ibi: *ſenza alcuna mia ſaputa.*

Defectus verò ſecundæ eſt æquè patens,
59 dum nec Patronus, neque Paſtor dictæ Matricis Eccleſiæ citati fuerunt, & nihilominus ambo erant in diſmembratione audiendi: nam quoad Patronum, ille per ſuum Procuratorem comparuerat, & dum agebatur de diſmembratione propriæ Eccleſiæ ſuppoſitæ ſuo Patronatui Laicali, ejus citatio erat omninò neceſſaria, *Covar. practic. quæſt. cap.* 36. *num.* 11. *Barboſ. in Concil. Trident. ſeſſ.* 7. *de Reformat. cap.* 6. *num.* 22. *Turricell. de Union. cap.* 9. *num.* 40. *& ſeq. Garz. de Benefic. par.* 12. *cap.* 2. *numer.* 202. *Pax. Jordan. tom.* 2. *lucubrat.* 10. *tit.* 32. *num.* 86. Prout pariter indiſpenſabiliter requirebatur citatio Rectoris, ſive, ut ibi dicunt, Paſtoris, *Fagnan. in cap. Ad audientiam il primo num.* 29. *de Eccleſ. ædific.* ubi ait, quòd etſi erectio novæ Parochiæ valeat fieri invito Rectore Matricis, tamen nequit fieri eo irrequiſito, & non citato, & refert reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii, *Garz. de Benef. par.* 12. *cap.* 3. *num.* 3. *verſ. Requiritur; Genuen. in praz. num.* 17. *Corrad. in prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 8. *Nicol. lucubr. Jur. Canon. lib.* 3. *cap.* 48. *tit. de Eccleſ. ædific. num.* 1. *verſ. Non verò, Monacell. in Formul. for. Eccleſ. tom.* 1. *tit.* 2. *form.* 3. *n.* 9.

Nec dicta nullitas declinari poteſt ſub prætextu conſuetudinis vigentis in Curia Leodien. de non audiendis partibus in cauſis diſmembrationum, quia hujuſmodi conſuetudo excluditur à Proceſſu hujus Cauſæ, à quo conſtat de anno 1700. 1701. & 1702. Patronum, & Rectorem fuiſſe in quolibet actu citatos, & ideò ſi fuerunt citati in compilatione Proceſſûs, nulla ratio aſſignari poteſt, quare non debuiſſent citari in prolatione ſententiæ; præſertim quia citatio uti de Jure naturali nequit tolli à ſtatuto, vel contraria conſuetudine, *Ubert. de Citat. cap.* 8. *num.* 109. *Pax Jordan. tom.* 3. *lucubrat. lib.* 14. *tit.* 1. *numer.* 2. *& ſeq.* ubi quòd poteſt variari modus, dummodo non auferatur defenſio, ſive abſolutè non tollatur citatio, latè *Rota deciſ.* 639. *num.* 20. *&* 21. ubi quòd nec etiam ſupremus Princeps citationem tollere poteſt, *par.* 18. *rec. tom.* 2.

Prout nec pariter citatio dici valet ſublata à diſpoſitione *Sacri Concilii Tridentini ſeſſ.* 21. *cap.* 4. *de Reformat.* ut innuit *Corrad. in prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 9. *Siquidem prædictus Author, in antecedenti*
60 *num.* 8. defendit, quòd pro juſtificandis cauſis fieri debeat Proceſſus, ac omnia in eo regiſtranda ſint, nec eſt novum, quòd in diſmembrationibus requiratur Proceſſus cum citatione omnium intereſſe habentium *Pignatell. conſult.* 230. *num.* 18. *tom.* 4. *Rota deciſ.* 224. *num.* 15. *part.* 10. *recent.* & ultimo loco reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Lunen. Sarzanen.* 28. *Februarii* 1711. quæ reſcripſit: *Dilata, & Epiſcopus conficiat Proceſſum auditis intereſſe habentibus.*

Nullitati dictæ ſententiæ tam ex defectu Juriſdictionis quàm ex defectu citationis, con-

concomitatur manifeſta illius injuſtitia: nam prætermiſſo examine, an pro hac diſmembratione concurrat juſta cauſa, & neceſſitas, ſive magna difficultas accedendi ad Eccleſiam Matricem pro ſuſcipiendis Sacramentis; cùm loci diſtantia, Flumina intermedia, Portæ Civitatis clauſæ, & ſimilia impedimenta tunc præbeant juſtam cauſam erigendi novam Parochiam, quando pariunt dictam difficultatem accedendi ad Eccleſiam Matricem pro ſuſceptione Sacramentorum, optimè *Fagnan. in cap. Ad audientiam ſub num.* 23. *de Eccleſ. ædificand.* Prætermiſſo inquam, an iſta difficultas ſit legitimè, & concludenter probata, ſive potiùs ſubmoveatur ab immemorabili acceſſu ad eandem Eccleſiam Matricem, abſque ulla contradictione, ſive aliqua legitima probatione, quòd quis ex Parochianis obierit ſine Sacramentis propter difficultatem accedendi ad dictam Eccleſiam Matricem ex cauſa illius magnæ diſtantiæ, ac ex aquarum inundationibus, ſive ex clauſura portarum, ut probant *Antonell. de Regim. Eccleſiaſt. lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 25. *Rota deciſ.* 484. *num.* 5. *part.* 1. & *deciſ.* 288. *ſub numer.* 1. *part.* 2. *recent.* Domini præſuppoſita etiam ſubſiſtentia
51 cauſarum, eas non ſufficere crediderunt, quotieſcumque poteſt aliunde provideri, cum diſmembratio ſit remedium extraordinarium, & ſubſidiarium, ad quod nunquam à Judicibus deveniri ſolet, quotieſcumque adſit aliud remedium minùs odioſum, & exorbitans, ut firmavit *Rot. dicta deciſ.* 484. *ſub num.* 4. *par.* 1. & *deciſ.* 223. *num.* 11. *par.* 6. *deciſ.* 224. *num.* 18. *par.* 10. & *deciſ.* 578. *num.* 6. & 7. *par.* 19. *recent. tom.* 2.

Idcirco cùm Paſtor ſe obtulerit deputare Presbyterum, ſive Cappellanum Vi-
52 carium amovibilem ad nutum, qui ſuo nomine, ſuiſque ſumptibus, & expenſis in dicta Cappella S. Joannis Baptiſtæ Sacramenta Suburbanis miniſtraret ſingulis diebus feſtivis, conciones faceret, ac Miſſam celebraret, & cum dicta deputatione remaneat omnibus conſultum, neceſſitatibus nempe Suburbanorum, ac indemnitati Eccleſiæ Matricis, ac ejus Paſtoris, necnon etiam Patroni, conſequens eſt, quòd dum poteſt alio modo provideri, nullatenus deveniri debeat ad odioſum remedium diſmembrationis, ut in præciſis terminis reſolvit *Rota in dicta deciſ.* 578. *per tot. par.* 19. *tom.* 2. *recent.* & ex mente Sacræ Congregationis Concilii communiter probant *Barboſ. ad Concil. Trident. ſeſſ.* 21. *cap.* 4. *de Reformat. num.* 10. & *de poteſtat. Epiſcop. allegat.* 78. *num.* 7., & *in Summ. Apoſt. deciſ. in verbo Diſmembrare num.* 2. *Bertacchin. vot. deciſ.* 117. *num.* 2. ubi refert reſolutionem dictæ Sacræ Congregationis *in Militen.* 26. *Januarii* 1697. inquien. etiam, non ſufficere ad effectum diſmembrationis notabilem diſtantiam, nec intermedium flumen, nec multos ſine Sacramentis deceſſiſſe, niſi probetur, quòd per appoſitionem Cappellani ſuppleri non poſſit, *Carol. Anton. de Luca de Apoſt. Regioque aſſenſu quæſt.* 81. *num.* 3. *Monacell. in Formular. par.* 1. *tit.* 2. *Formul.* 3. *num.* 4. *Card. de Luca ad Conc. diſc.* 16. *num.* 3. & *in Miſcell. Eccl. diſc.* 1. *num.* 116. *verſ. Secùs autem*, & *de Paroch. diſc.* 34. *num.* 6. *Ricc. in prax. par.* 1. *reſol.* 486. *ſub num.* 6. *Trullench. in Decalog lib.* 3. *cap.* 3. *dub.* 8. *num.* 7. *Caſtropal. tract.* 13. *de Benefic. diſput.* 6. *punct.* 10. *num.* 4. *in fin. verſ. Illud tamen Rota coram Coccin. deciſ.* 1428. *numer.* 4. & *ſeqq.* & *in Recent. deciſ.* 239. *num.* 4. & *deciſ.* 484. *num. pariter* 4. *par.* 1. & *deciſ.* 288. *num.* 3. *par.* 3. & *deciſ.* 223. *num.* 11. *par.* 6. & *deciſ.* 578. *num.* 7. & 8. *par.* 19. *tom.* 2.

Nec in tot Auctoritatum concurſu meretur attendi illa *Monacelli in Form. dicta part.* 2. *tit.* 2. *Form.* 3. *num.* 6. aſſerentis, quòd ubi Communitas polliceatur novam Parochiam dotare, ſit deveniendum ad diſmembrationem, non obſtante oblatione Parochi conſtituendi Cappellanum ſuis ſumptibus: nam ultra quòd idem Auctor præcedenti *num.* 4. ſibi contradicit, & reſolutio Sacræ Congregationis Concilii ab eo adducta loquatur in diverſis circumſtantiis, ejus opinio adverſatur ſententiæ Sacræ Rotæ communiter receptæ *in dicta deciſ.* 578. *num.* 7. & 8. *par.* 19. *tom.* 2. *rec.* cui ſunt conformes reſolutiones dictæ Sacræ Congregationis Concilii, quæ poſtmodum dictæ ſententiæ ſemper adhæſit, ſicuti elicitur à pluribus reſolutionibus ad hunc effectum cumulatis à *Paſcucc. ad Pignatell. de Paroch. tom.* 2. *fol.* 203.

At quia Paſtor obtulit deputare in Cappella

pella Sancti Joannis Baptiſtæ unum ex ſuis Vicariis Cappellanis actu inſervientibus Eccleſiæ Matrici, cui opponebatur impotentia reſidendi, & miniſtrandi Sacramenta in dicta Cappella, propter onus Chori in Matrice, ac propter ſtipendium, quod habet à Magiſtratu Beringenſi; Idcirco Domini non curando inquirere, an hujuſmodi ſuppoſita ſubſiſtant, pro dirimendis quibuſcumque controverſiis cenſuerunt, quòd deputari debeat alius Sacerdos idoneus, ad nutum dicti Paſtoris amovibilis, qui hæc, & ſimilia impedimenta non patiatur, & poſſit ibi reſidere, ac diu noctuque Sacramenta miniſtrare, prout in reſcripto *Ad mentem* continetur.

In ſequelam boni Juris hactenus canonizati favore Adriani, ſive Eccleſiæ Matricis, ſuccedit purgatio Attentatorum, quæ in tantùm fuerunt à DD. unâ cum bono Jure diſcuſſa, in quantum excludi prætendebatur à Suburbanis culpa poſitiva ex ignorantia, & erronea credulitate, quòd ſententia diſmembrationis fuiſſet valida, quòdque illius executio fuiſſet potiùs continuatio poſſeſſionis circa exercitium novæ Parochialis jam erectæ: Quinnimo illa nequiviſſet impediri per appellationem, ne diſcrimen animarum eveniret, ut de attentatis commiſſis per erroneam credulitatem à meritis cauſæ dimetiendis *Card. de Luca de Juriſdict. diſc.* 115. *num.* 3. Ideoque DD. eos abſolvendo à rigoroſa purgatione Attentatorum facti, demandarunt illa eſſe purganda per viam nullitatis, juxta plenè deducta per *Rot. in Nullius, ſeu Terræ Pontiani ſucceſſionis ſuper attentatis* 4. *Maii* 1699. *coram R.P.D. meo Anſaldo, inter ſuas impreſſas in ordine la* 87. *num.* 1. *& ſeq. & in illius addit. num.* 34. *&* 35. cum concordantibus.

Et ita fuit concluſum omnibus Informantibus.

ARGUMENTUM.

Deſtructâ Eccleſiâ à Rectore an Patronus poſſit repetere ab ipſo dotem, Iconem, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Ornamenta, & Sacra Supellectilia propriæ Cappellæ Patronalis in dicta Eccleſia exiſtentis.

SUMMARIUM.

1 *Patronus tenetur reædificare Cappellam, quando ipſa non in ſe, ſed Eccleſia, in qua ſita eſt, indiget reædificatione, & quidem ſecundum novam ſimetriam Eccleſiæ.*

2 *Patronus, quo caſu excuſetur à reædificatione Cappellæ?*

3 *Patronus an poſſit petere à Rectore, ut ſibi reſtituantur Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta propriæ Cappellæ unâ cum Eccleſia à Rectore deſtructæ?*

4 *Afferuntur rationes in contrarium, & num.* 5. 6. *&* 7.

8 *Reſolvitur affirmativè in duobus caſibus, & de ratione num.* 9. *&* 13.

10 *Reſpondetur rationibus in contrarium allatis, & num.* 11. *&* 12.

14 *Ex pluribus adminiculis, & conjecturis ſimul junctis arguitur dominium.*

15 *Dominium, ſeu proprietas Cappellæ ex quibus probetur, & num.* 16. *uſque ad* 20.

21 *Argenta, & alia SS. Suppellectilia eſſe propria Cappellæ Patronalis ex quibus probetur?*

CASUS V.

DEſtructâ, ac ſolo æquatâ Eccleſiâ A, in qua Patronus habebat Cappellam, per Rectorem de conſenſu, & licentia legitimi Superioris ad effectum illam ampliandi, & in meliorem, ac nobiliorem ſtructuram reducendi; Non quero hîc an Patronus teneatur reædificare Cappellam Patronalem, quæ non in

in ſe, ſed ſola Eccleſia, in qua ipſa ſita eſt opus habeat reædificatione ex integro? Hæc enim quæſtio agitatur à Præceptore meo in ejus novo *Tractatu de Controverſiis Patron. Alleg.* ubi tuetur Patronum teneri reædificare Cappellam, quando ipſa non in ſe, ſed Eccleſia, in qua ſita eſt indigeat reædificatione ex integro: immo teneri illam reædificare ſecundum novam ſtructuram, ac ſimetriam ejuſdem Eccleſiæ: ex auctoritate *Card. de Luca diſc. 84. de Jurepatr. per tot.* & ex rationibus, quas ibi eruditè deductas videre poteris.

Quod quæro eſt: Si Epiſcopus, aut Rector Eccleſiæ, quæ fuit ſolo æquata, nollent, ut Patronus reædificaret Cappellam in Eccleſia de novo reædificanda, aut ſi Patronus eſſet pauper, quo caſu ratione impoſſibilitatis excuſaretur à reædificatione Cappellæ juxta *Antonell. de Jurib. & onerib. Cleric. par. 6. lib. 2. c. 11. num.* 14. & Rector nollet illam reædificare, an Patronus poſſit petere à Rectore, ut ſibi reſtituantur Dos, Ico, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Sacra Suppellectilia, ac ornamenta propriæ Cappellæ Patronalis ab eodem Rectore unâ cum Eccleſia deſtructæ?

Et videtur negativè reſpondendum, quoniam ab initio fundationis, ac conſtructionis præfatæ Cappellæ fuerunt à Patrono ei aſſignata, & oblata Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta Sacra, ex qua aſſignatione, & oblatione duplex oritur impedimentum petendi, & reſtituendi Patrono hujuſmodi ornamenta, & ſuppellectilia. Primum enim eſt, quòd per hanc aſſignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerunt Sacra, & Deo dicata, ac proinde non poteſt Patronus ea petere, ut ſibi in hoc caſu reſtituantur, nec Rector Eccleſiæ, in qua Cappella Patronalis ſita erat, poteſt illa Patrono reſtituere; ſed permanere debent in Eccleſia de novo conſtruenda; cum omnibus notum ſit, res Sacras, & Deo dicatas, ac ad Divinum Cultum deſtinatas in ullius commercio eſſe non poſſe, nec converti, aut transferri in uſus profanos, & perſonarum ſecularium, nec de eis teſtari ad *Text. Semel Deo de reg. jur. in 6. ac juxta Conſtitut. S. Pii V. edit. anno* 1567. 3. *Kalen. Septembris incipien. Romani Pontificis in Bullar. vet. in ordine la* 44. *Menoch. conſ.* 382. *num.* 8. *Paul. de Cittad. de Jurepatr. par.* 3. *cauſ.* 2. *num.* 26. *in fine. Ballet. diſquiſit. Cleric.* §. 9. *num.* 2. *& ſeq. Rot. deciſ.* 61. *num.* 9. *coram Priolo.*

5 Sic quia Beneficium eſt ordinatum ad Divinum Officium, non poteſt Laicus petere, ut ſibi conferatur Beneficium; Ita cum Dos, Ico, Candelabra, Calices, & alia ornamenta collata præfatæ Cappellæ ſint Deo dicata, & ad Divinum Cultum deſtinata, non poterit Patronus petere, ut ſibi reſtituantur, in caſu demolitionis ejuſdem Cappellæ. Ratio eſt, quia perſona privata licèt poſſit habere adminiſtrationem rerum Eccleſiæ merè providentialem, ut dicam infrà in ſequenti caſu, tamen non poteſt habere dominium, & uſumfructum alicujus rei Religioſæ, & Sacræ, juxta *Gloſſ. in leg. Status ff. de Uſufruct. Abb. in cap. Quoniam de Decim. num.* 1.

6 Secundum impedimentum eſt, quia per prædictam aſſignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propriæ Cappellæ, hæc effecta fuerunt propria Eccleſiæ, in qua ipſa Cappella conſtructa fuit, & ad illius dominium tranſierunt, cum oblationes, & relicta facta Cappellæ exiſtenti intra Eccleſiam, non cedant Cappellæ, ſed Eccleſiæ ad *Text. in cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à ma: pa: cap. ibique Abb. num.* 2. *& in cap. Quoniam de Decim. num.* 1. ex quo ſequitur, quòd Rector Eccleſiæ non poſſit in hoc caſu dicta ornamenta Patrono reſtituere, immo nec transferre ad aliam Eccleſiam, cùm ſit ipſi prohibita alienatio rerum Eccleſiæ ſine debitis ſolemnitatibus. *Tondut. quæſt. Beneſ. cap.* 43. *num.* 1. *tom.* 1. *Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. cap.* 1. *num.* 1. *Rot. deciſ.* 10. *num.* 2. *apud Mantic.*

Quod comprobatur etiam animadver-
7 tendo, quòd Rector dictæ Eccleſiæ, quæ deſtructa fuit unâ cum Cappella per multum temporis ſpatium, exiſtit in poſſeſſione utendi dictis ornamentis Cappellæ, nec non percipiendi fructus dotis ab initio eidem Cappellæ aſſignatæ; unde non

non poteſt Patronus ampliùs repetere dotem, & ornamenta Cappellæ, & ſpoliare Eccleſiam, ſeu Rectorem hujuſmodi poſſeſſione; ſed tam dos, quàm ornamenta Cappellæ retinenda ſunt per Eccleſiam de novo conſtruendam, & ſi ibi non reædificetur ipſa Cappella; ex tanti enim temporis decurſu inducta fuit obligatio continuandi in dicta poſſeſſione, etiamſi ageretur de facultativis, ſeu de præſentationibus voluntariè factis; nam ſi populus daret Prædicatori per decennium eleemoſinam, iſta decennalis poſſeſſio ſufficit ad obligandum populum ad continuationem eleemoſinæ. *Covar. lib.* 1. *var. reſol. cap.* 17. *num.* 7. Si Presbyteri pro uſu alicujus Confraternitatis per longum tempus commodarent vaſa argentea, paramenta, & campanas propriæ Eccleſiæ, cogi poſſent in futurum ad hæc præſtanda. *Rot. deciſ.* 360. *num.* 7. *par.* 1. *recent.* ergo, & à fortiori ex longa poſſeſſione utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus dotis Cappellæ oriretur obligatio reſpectu Patroni ea non repetendi; reſpectu verò Rectoris continuandi in dicta poſſeſſione; ea ratione, quia favore cauſæ piæ ex præteritis actis per longum tempus continuatis, etiam jure facultatis oritur obligatio in futurum. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 162. *in fin.*

8 His tamen non obſtantibus in hoc caſu contrarium verius de jure cenſeo: etenim deſtructâ Eccleſiâ A, ac ſolo æquata unâ cum Cappella Patronali ad ſolum effectum illam ampliandi; ſi Epiſcopus, aut Rector nolit permittere reædificationem Cappellæ in Eccleſia de novo conſtruenda; aut ſi Patronus ſit pauper ita ut non poſſit illam reædificare, juſtum, & rationabile non eſt, quòd Patronus abſque ulla culpa privetur non ſolùm propria Cappella propriis ſumptibus ædificata, ſed etiam ejus ornamentis, & dote; ſed ſicuti Patronus ſentiebat incommodum providendi dictam Cappellam ornamentis, & omnibus neceſſariis ad Divinum cultum, ac pro celebratione Miſſarum. *Ventrigl. in prax. par.* 2. *Annot.* 19. §. *unic. num.* 33. *Card. de Luca de Jurepatr. diſcept.* 52. *num.* 12. Ita ſentire debet commodum, ut ſibi reſtituantur, Dos, Ico, Calices, Candelabra, paramenta, & alia ornamenta Cappellæ Patronalis, non ad effectum illa retinendi apud ſe, & in proprios uſus convertendi, ſed ad effectum illa transferendi ad aliud Altare, aut aliam Cappellam alterius Eccleſiæ, ut fieri poſſe docet *Text. in cap. Ligna diſt.* 1. *de Conſt.* ibique *Gloſſ. verſ. Ad profectum*: *Gloſſ. in cap. Semel Deo verb. Humanos de regul. juris in* 6. *Genuen. in prax. cap.* 41. *num.* 21.

9 Ratio autem eſt, quia ſi Rector dictæ Eccleſiæ deſtructæ, nollet, ut Patronus reædificaret ibi Cappellam, aut hic eſſet pauper, & idem Rector ſibi appropriaret dotem, & ornamenta præfatæ Cappellæ, ipſe locupletaretur ex proprio facto cum aliena jactura, & de Altari, ſeu Cappella viveret abſque eo quòd eidem præſtaret ullum ſervitium, contra prima juris principia, juxta quæ nemo cum aliena jactura locupletari poteſt; & qui Altari non ſervit, de Altari vivere non debet. *Surdus de Aliment. tit.* 7. *quæſt.* 35. *num.* 3. Unde Rector dictæ Eccleſiæ in hoc caſu vel debet permittere Patrono reædificationem propriæ Cappellæ, vel debet ipſe illam reædificare, vel ſi nolit permittere reædificationem, nec illam reædificare, debet reſtituere dotem, & alia ornamenta, eidem Cappellæ à Patrono aſſignata; ut fuit reſolutum à *Sacra Rota in Calaritana Cappellæ* 14. *Iunii* 1713. §. *Iuſtitia coram R. P. D. Lancetta inferius legen. num.* 12.

10 Non obſtant ex adverſo ſuperius deducta, nimirum, quòd per aſſignationem, & oblationem ornamentorum ab initio factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerint Sacra, & Deo dicata, & conſequenter converti non poſſunt in prophanos uſus; quoniam hoc eſt verum, & nullatenus controvertitur; ſed in hoc caſu Patronus non converteret illa in proprios uſus, ſed ea, ut dixi, aſſignaret alteri Altari, ſeu Cappellæ alterius Eccleſiæ.

11 Nec per ſupradictam aſſignationem dotis, ac oblationem ornamentorum ab initio factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerunt propria Eccleſiæ, in qua Cappella ſita erat: etenim licèt oblationes, & eleemoſinæ factæ Cappellę exiſtenti intra Eccleſiam cedant Eccleſię, &

& non Cappellæ, quando agitur de Cappella jam fundata, & erecta, & quando non conſtat de contraria mente offerentium ex auctoritatibus ſuperiùs adductis, quibus addo *Fagnan. in dicto cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à ma:pa: Cap. numer.* 17. *&* 18. *Pignatell. conſult.* 83. *n.* 1. *tom.* 6. Tamen quando agitur de Cappella conſtruenda, dotanda, ac ornanda ex oblationibus datis titulo dotis, & quando expreſsè, vel conjecturaliter conſtat de contraria voluntate Fidelium, ut in caſu præſenti; qui oblationes feciſſent pro officiatura, & ornatu Cappellæ, tunc oblationes, dos, & ornamenta non cedunt Eccleſiæ, ſed Cappellæ, juxta *Fagnan. in dicto cap. Paſtoralis num.* 29. *Card. de Luca de Decim. diſc.* 19. *num.* 9. *Bertacchin. Vot. deciſ.* 192. *num.* 4. *Rot. deciſ.* 37. *num.* 8. *par.* 5. *recent.*

12 Alterum denique objectum deſumptum ex longæva poſſeſſione Rectoris utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus præfatæ dotis non contrariatur; hujuſmodi enim poſſeſſio utendi ornamentis Cappellæ, & recipiendi fructus illius dotis provenit ex cauſa ſervitii præſtanda à Rectore in dicta Cappella, nec non ex cauſa adimplementi onerum illius, à Patrono in limine fundationis adjectorum; Deſtructa autem Eccleſia A, & una cum ipſa Cappella Patronali, ſi hæc non reædificetur ex culpa, & voluntate Rectoris, ceſſat hujuſmodi cauſa finalis ſervitii, & adimplementi, & conſequenter ceſſare etiam debet, & ipſe uſus ornamentorum, & receptio fructuum dotis Cappellæ deſtructæ, & amplius in dicta Eccleſia non exiſtentis, ut expreſsè docet *Tondut. quæſt. Benef. cap.* 43. *num.* 15. *tom.* 1.

R. P. D.

LANCETTA

Calaritana Cappellæ.

Mercurii 14. *Junii* 1713.

Ampliationem propriæ Eccleſiæ, quam meditabantur PP. B. Mariæ de Mercede Civitatis Calaritanæ executioni demandare cupientes vetus ejuſdem ædificium ſolo æquare cæperant, quamobrem ſocietas Phyſicorum, & Chirurgorum dictæ Civitatis poſſidens in eadem Eccleſia Cappellam unâ cum Oratorio ſub Invocatione SS. Coſmæ, & Damiani manutentionem expoſtulavit in illorum poſſeſſione coram Vicario Generali, votique Compos fieri obtinuit.

Delatâ Controverſiâ ad A. C. per modum proviſionis demandata fuit æſtimatio dictæ Cappellæ, & Oratorii, ac PP. facta obligatione ſolvendi eorum pretium prout de Jure, reportarunt facultatem continuandi jam cęptam demolitionem, aſſumptaque poſt modum diſcuſſione meritorum coram eodem A. C. condemnati fuerunt PP. prædicti ad ſolutionem pretii Cappellæ, & Oratorii, necnon ad reſtitutionem Iconis, Statuarum, Supellectilium, Argentorum, ac demum Capitalis Librarum 300, quas Societas aſſignaverat PP. ut Cappellæ, & Oratorio aſſiſtentiam præſtarent. Cum autem intra legitima tempora omiſſa fuerit appellationis proſecutio hinc ad normam Commiſſionis mihi directæ diſceptand. hodie propoſui conſuetum dubium, & DD. attenta validitate, ac Juſtitia præcedentis Sententiæ pro Informante reſpondentes: *Conſtare de re Judicata, non autem de Cauſis reſtitutionis in integrum* cenſuerunt.

Juſtitia enim, cùm validitatem præſeferat actorum revolutio, clarè emergere
13 viſa eſt ex eo, quòd Conſtito de Societatis Dominio quoad Cappellam, & Oratorium, cæteraſque res annexas, utique in ejus ſequelam Juri omnino conſona reputanda

putanda venit condemnatio PP. ad reficiendum eidem Societati illorum pretium, & reſtituenda omnia ſuperius expreſſa ad *Text. in l. 2. C. de rei vindic. & §. Cum ſuo Inſtit. de rer. diviſ. Cyriac. contr. 310. à num. 21. & ſeqq. Panimoll. dec. 26. annot. 2. num. 21. & 22. Rota in Caven. Molendinorum* 20. *Martii* 1711. §. *finali coram R. P. D. meo Criſpo.* Hujuſmodi verò
14 Dominium diſtinctè agendo reſpectu Cappellæ ſatis ſuperque comprobat. ex pluribus adminiculis, Conjecturis, & Judiciis, quæ ſimul juncta perfectum probationis gradum conſtituere debent in hypotheſi, in qua agitur de re antiquiſſima, ne aliàs probatio Dominii, quæ ſemper difficillima eſt, injuriâ temporis impoſſibilis redditur juxta monitum *Text. in l. Indicia Cod. de rei vindic. Rota deciſ.* 100. *num.* 6. *coram Bich. & coram Cerr. deciſ.* 653. *numer.* 10. *& latè in Herbipolen. Monaſterii* 17. *Junii* 1709. §. *Ex quibus coram bon. mem. Caffarello*, & 27. *Junii* 1712. §. *Idque gemina coram R. P. D. meo Anſaldo*, & 8. *Maii proximi præteriti* §. *Quibus Conſtabilitis coram Me.*
15 Et ſanè inter plura argumenta, quæ reſultant ex depoſitionibus Teſtium formiter examinatorum primo loco arriſit DD. illud ductum ex longæva, ac numquam interrupta Societatis poſſeſſione. Cujus initium cum memoriam præfatorum Teſtium, eorumque majorum excedat, nemo non videt quantum conferat ad concludendum Dominium, ut inquit Speculator *par.* 2. *tit. de primo decreto* §. *Reſtat num.* 7. *quem ſequit. Bald. in l.* 1. *num.* 3. *in fin. ff. famil. Erciſc. Maſcard. de probat. Concluſ.* 540. *num.* 23. *Rota deciſ.* 566. *numer.* 6. & 10. *par.* 18. *recent. & in Placentina pretenſæ Collegialitatis* 20. *Junii* 1695. §. *Quoniam coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore*,
16 Adaugetur qualificatæ hujus poſſeſſionis pondus, & robur, tum quia Confratres privativè ſemper retinuerunt claves Cancellorum dictæ Cappellæ, tum quia ſucceſſivè eoſdem Cancellos, abſque ulla PP. Contradictione inde amoverunt, ac etiam pro libito alienarunt, Privativa enim clavis retentio non obſcuram Dominii notam præſefert ad *Text. in leg. Clavibus ff. de Contrahen. Empt. Maſcard. de probat. concluſ.* 298. *à num.* 1. *& ſeqq. Rota deciſ.* 82. *num.* 5. *part.* 18. *recent. & deciſ.* 1311. *num.* 5. *coram Emer. Jun.* prout quoque libera diſpoſitio circa rem ſeu partem rei de qua quæritur *Honded. conſ.* 84. *nu.* 13. *& ſeqq. lib.* 2. *Rota coram Coccin. dec.* 1708. *num.* 4. *& in recent. deciſ.* 633. *numer.* 5. *part.* 3.
17 Validius in aſſumpti comprobationem collimant geminæ urgentiſſimæ circumſtantiæ, altera nempe quòd iidem Confratres propriis ſemper ſumptibus ornatus, & inſtaurationes Cappellæ expleverunt pararuntque in dies omnia pro ejuſdem manutentione neceſſaria, quibus ſanè expenſis non ita de facili, tantâque liberalitate ſeſe ſubjeciſſent niſi illius Dominium ad ipſos ſpectaret, cum hujuſmodi onera Dominum, & Patronum ſequantur *l. ex conduct.* 16. *ibique Gloſ. in verb. Reficit ff. Locat. & Conduct. Pacion. de Locat. & Conduct. cap.* 34. §. *Primò à num.* 1. *cum ſeqq. Ventrigl. in prax. par.* 2. *annotat.* 19. §. *Unico num.* 33. *Rota in Salernitana Alimentorum* 11. *Junoi* 1712. §. *Rurſus coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore.*
18 Altera verò, quòd omnes Eleemoſinæ, & Oblationes, quibus ex Chriſtifidelium pia largitate pro tempore ditata extitit Cappella, nedum independenter adminiſtratæ verùm etiam in uſus ſibi beneviſos per Societatem erogatæ fuerunt videntibus, & numquam reclamantibus PP. adeout ex his in aperto quodammodo conſtituatur illius proprietas, & Dominium penes Societatem, nam aliàs omni Jure præfatas obventiones vindicare poterant PP. utpote Eccleſiæ Rectores *Fagnan. in cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælat. à num.* 24. *& ſeqq. Donat. in praxi quæſt. regul. tom.* 12. *tract.* 13. *quæſt.* 24. *num.* 10. *R. P. D. Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſt. tom.* 2. *ad Conſtit.* 1. *Anaſtaſii IV. ſect.* 2. *à num.* 43. *cum ſeqq. Rota in Peruſina Præeminentiarum* 2. *Decembris* 1711. §. *Idipſum coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Ejuſdemque relevantiæ apparuit ani-
19 madverſio, quòd licèt hodie poſt conſtructionem Oratorii per ſolam Eccleſiæ Januam pateat aditus ad Cappellam nihilominus priſcis temporibus hæc particularem, & omnino ſeparatam portam habebat,

bat, quæ quidem independentia notabiliter excludit PP. dominium, illudque confirmat favore Societatis *Franceſ. de Ecleſ. Cathedr. cap. 25. num. 185. Rota in Hiſpalen. Suppellectilium 28. Novembris 1701. §. Neque cum ſeqq. coram Eminentiſſimo Card. Friolo.*

Hæc omnia ex præfatis Teſtibus de-
20 prompta robuſtiores vires aſſumunt, tum ex quo ſæpedicta Cappella erecta eſt ſub Titulo, & Invocatione SS. Coſmæ, & Damiani juxta inſtitutum, quod profitetur Societas cujus propterea ſumptibus illa ædificata præſumitur, ut generalibus omiſſis in his terminis advertit *Ricc. in prax. for. Ecclеſ. tom. 3. reſolut. 133. numer. 4.*

Tum ex dicto Inſtrumento anni 1586. in quo Confratres ſeſe obligarunt perſolvere PP. annuum ſtipendium, & de facto eiſdem aſſignarunt capitale Librarum 300. ad hoc ut aſſiſtentiam, & famulatum Cappellæ ſubirent, hujuſmodi enim ſtipendium nullo modo compatitur cum Dominio à PP. prætenſo, quia nemo prætendere valet mercedem pro ſervitio in re propria præſtito *Leg. 1. in fine Cod. Mandati Zacch. de Salar. quæſt. 51. num. 33. Rota deciſ. 70. num. 6. & 7. part. 18. recen. & in Alerien. Penſionis 14. Januarii 1710. §. Aſt in præſenti coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Tantoque magis quia dicta aſſignatio, & correſpectiva promiſſio concepta fuit cum clauſulis perpetuitatem ex utraque parte importantibus, ideòque clarè infertur Confratres poſſidere Cappellam Jure Dominii, ſecus namque contractus initus fuiſſet ad tempus, donec ſcilicet in eadem Cappella permanſiſſet Societas, ut de ſe patet, & conferunt deducta *in dicta Hiſpalen. Monaſterii 27. Junii 1712. §. Coſpirante coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Conſtabilito ex his omnibus ſimul junctis Dominio Societatis fruſtra in præcedentibus Inſtantiis recurrebatur ad poſſibile Jus familiaritatis, multipliciras quippe, & qualitas actuum adeo longa temporum ſerie pacificè continuata indubitanter protenditur ultra terminos ſimplicis permiſſionis facultativæ *Rota coram Bichio dec. 543. à num. 8. & ſeqq. & deciſ. 397. num. 3. par. 2. recent. & in Mantuana Bonorum 7. Maii 1708. §. Quod autem coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Peruſina Præeminentiarum 2. Decembris 1711. §. Excuſatio coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Sicut etiam corruit objectum aliàs deſumptum ex Donatione Regis Aragoniæ factâ favore PP. de anno 1636. quia Regius Donans declaravit ad ſe ſpectaſſe tantummodo Juſpatronatûs quoad Altare Majus, quæ profectò Juris limitatio ad certum Altare excludit cæteras Eccleſiæ Cappellas *ad Text. in cap. Paſtoralis de Donat. ibique Gloſſ. in verb. Tuum Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 2. quæſt. 1. art. 9. à num. 18. & ſeqq.*

Atque hæc quoad Dominium Cappellæ: ſuper Dominio autem Oratorii parum immorandum eſſe cenſuerunt DD. nam ut deponunt ſupradicti Teſtes, & conſtat ex redditione rationum facta per Miniſtros Societatis de anno 1675. & computis ibidem inſertis illud ædificatum fuit propriis ſumptibus Societatis, cui propterea ſolvendum venit ejuſdem pretium *ad Text. Expreſſum in Can. Monaſterium 16. quæſt. 7. Rota coram Coccin. deciſ. 1900. num. 2. & deciſ. 550. num. 1. par. 1. diverſ.*

Haud attentâ prætenſione aliàs promotâ quòd dicti Oratorii Ædificium ceſſerit ſolo ſpectanti ad Eccleſiam, hæc enim regula locum ſibi non vindicat ubi res eſt de ædibus Sacris, ſolùmque PP. prætendere poſſent pretium ſitûs, ſuper quo conſtructum extitit Oratorium, quoties concludenter probarent illud ab initio perſolutum non fuiſſe. *Altograd. conſ. 10. à n. 30. tom. 2. Rota coram Ubaldo dec. 352. num. 18. repetit. in Recent. deciſ. 308. n. 6. par. 4. tom. 1.*

Quemadmodum etiam facili negotio abſoluta fuit inſpectio, quoad reſtitutio-
21 nem argentorum, cæterarumque Supellectilium, nam illa pro majori parte comparata juſtificantur propriis pecuniis Societatis, & tamen ad effectum, de quo agitur excludendi nempe quodcumque Jus PP. ſatis eſt, quòd omnes prædictæ res permanſerint ſemper ſub particulari Cuſtodia, & Cura Confratrum eiſque ſemper Societas liberè, & independenter uſa fuerit ex præcisè animadverſis per *Tondut. quæſt. Beneſ. tom. 1. cap. 43. num. 1.*

Rota in Hiſpalen. Supellectilium 28. *Novembris* 1701. §. *Verùm Domini coram Eminentiſſimo D. Cardinali Priolo.*

Et tandem patens eſt Juſtitiâ rei Judicatæ reſpectu ad reſolutionem ſupradicti Contractûs, & Inſtrumenti, in quo per Confratres facta fuit aſſignatio librarum 300. intuitu obligationis à PP. ſuſceptæ præſtandi aſſiſtentiam, & famulatum in dicta Cappella, eo ipſo ſiquidem quòd ex eorumdem facto deficit cauſa finalis conſiſtens in promiſſo ſervitio, & aſſiſtentia conſequens eſt, ut ceſſare debeat correſpectiva dicti ſtipendii aſſignatio *Rota coram Priolo deciſ.* 358. *num.* 12. *& dec.*90. *num.* 40. *part.* 19. *Recent. & in Lucana Livelli* 9. *Maii* 1707. §. *E converſo coram R. P. D. meo Anſaldo, &* 27. *Junii* 1712. §. *Et ſane coram Me.*

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab aliis pulſentur Campanæ Eccleſiæ Patronalis, & jus eligendi Campanarium, nec non retinendi claves; & an in diſmembratione, alienatione, & permutatione bonorum Eccleſiæ Patronalis requiratur conſenſus Patroni?

SUMMARIUM.

1 *Patronus non habet jus prohibendi uſum Campanarum neceſſarium, & conſuetum Eccleſiæ Patronalis; ſecus uſum Campanarum non neceſſarium, & intempeſtivum.*

2 *Scholaris, Doctor, aut Ægrotus poſſunt prohibere immodicum, & non neceſſarium Campanarum uſum.*

3 *Patronus an habeat jus eligendi Campanarium propriæ Eccleſiæ Patronalis?*

4 *Patronus an habeat jus retinendi claves Eccleſiæ Patronalis? & num.* 6.

5 *Ex retentione clavium Eccleſiæ arguitur ejus cuſtodia, & adminiſtratio, & num.* 16.

7 *Patronus eſt capax retinendi claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum, ac oblationum, quæ eis fiunt:*

8 *Adminiſtratio Eccleſiæ quotuplex ſit?*

9 *Patronus an, & cujus adminiſtrationis Eccleſiæ ſit capax.*

10 *Conſenſus Patroni an requiratur in permutatione, diſmembratione, aut alienatione bonorum Eccleſiæ Patronalis? & num.* 11.

12 *Patronus non poteſt ſe opponere permutationi, & diſmembrationi faciendæ per Pontificem, & quare?*

13 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in Aquipenden. ſeu Soanen. permutationis.*

14 *Fundatio eſt unus ex modis acquirendi Juspatronatum.*

15 *Fundatio ex quibus probetur?*

17 *Quæ ſint conjecturæ inefficaces ad probandum fundatorem noluiſſe ſibi reſervare Juspatronatum.*

CASUS VI.

TRia in hoc caſu quæro; primum eſt, an Patronus habeat jus prohibendi, ne ab aliis pulſentur Campanæ Eccleſiæ Patronalis, & jus eligendi campanarium?

Pro cujus reſolutione diſtinguo inter uſum campanarum neceſſarium, conſue-
1 tum, & moderatum, prout eſt, ſi Campanæ pulſentur pro Sacrificio Miſſæ advocandos fideles ad Miſſam audiendam, ſi pulſentur in honorem in diebus feſtis Sanctorum Eccleſiæ, aut pro Salutatione Angelica, aut pro expellendis improbis pluviis, vel tempeſtatibus, & ſimilibus; & inter uſum campanarum immodicum, non neceſſarium, & intempeſtivum; Patronus quidem non habet jus prohibendi uſum campanarum neceſſarium, & conſuetum, ſed iſte totaliter pendet à Rectore Eccleſiæ Patronalis, ad quem ſpectat cura miniſterialis ipſius, & qui habet auctoritatem pulſandi ejus campanas; *Barboſ. vot. deciſ.* 106. *num.* 125. Crederem tamen, illum habere jus prohibendi uſum campanarum immodicum, intempeſtivum, & non neceſſarium, & ne campanæ relinquantur indiſcretioni, ſeu indiſcreto arbitrio campanarii, nec non puerorum, & aliorum Juvenum, qui ob ſolatium, quod recipiunt in pulſandis campanis, libenter ad earum pulſationem concurrunt; ex hujuſmodi

juſmodi enim ſonu multoties impediuntur dicta officia in vicinis Eccleſiis, ſtudium Scholarium, ac lectura in publicis Scholis, moleſtia infertur infirmis. *Barboſ. vot.* 102. *num.* 88. *& ſeqq. Pignatell. conſult. Canonic.* 54. *num.* 3. *tom.* 5. *Rota deciſ.* 17. *poſt Antonell. de Jurib. & onerib. Cleric. num.* 11. Unde ſicuti Scholaris,
2 Doctor, aut Ægrotus poſſunt prohibere hujuſmodi immodicum, & non neceſſarium campanæ uſum. *Abb. in cap. Cum inter de conſuetud. num.* 3. *Gratian. diſcept. foren. cap.* 186. *num.* 17. *Barboſ. dicto vot.* 102. *num.* 86. Ita & multò magis Patronus, ad quem vigore hujus Canonis ſpectat jus defendendi Eccleſiam, & curandi, ne hujus bona dilapidentur, & in pravos uſus convertantur; poterit prohibere non neceſſarium, & indiſcretum uſum campanarum propriæ Eccleſiæ.

Reſpectu verò Juris eligendi campana-
3 rium, cenſeo vigore Juriſpatronatûs hujuſmodi Jus Patrono non competere, ſed ſpectare ad Rectorem Eccleſiæ, niſi in limine fundationis Patronus illud ſibi reſervaſſet, dum quilibet rei ſuæ poteſt apponere conditionem, & modum ſibi magis bene viſum, ea ratione, quia qui poteſt actum facere poteſt, & illum qualificare, *ad Text. in l. Videamus* §. *penult. l. in action. in princip. ff. dein lit. Jur.* & dicam inferius *in ſecunda parte Can.* 26. Aut niſi per immemorabilem eſſet in poſſeſſione juris eligendi, ſeu deputandi campanarium, quo caſu præſumitur Patronus ab initio ſibi reſervaſſe hujuſmodi jus, ad tradita *per Attolin. reſol. Forenſ. reſol.* 47. *num.* 59. *Rota deciſ.* 223. *num.* 1. *coram Seraph.*

Secundum eſt, an Patronus habeat jus
4 retinendi claves Eccleſiæ Patronalis?

Et videtur reſpondendum negativè, quia Patronus non habet adminiſtrationem, nec curam Eccleſiæ Patronalis, juxta *Gloſſ. in cap. Cum vos de Offic. ordin. verb. Æconomos*; & conſequenter nec habebit jus retinendi claves ejuſdem, cum ex retentione clavium arguatur hujuſmodi cura, ſeu adminiſtratio, ad *Text. in l. Clavibus ff. de Contrahen. empt. Menoch. præſumpt.* 96. *num.* 3. *lib.* 3. *Andreol. controverſ.* 381. *num.* 3. *tom.* 2. *Rot. in Calaritana Cappellæ* 14. *Junii* 1713. §. *Adaugetur coram R. P. D. Lancetta, in ſuperiori Caſu impreſſa num.* 12.

6 Contrarium tamen hodie abſque dubio procedit, nimirum Patrono vigore, & in ſequelam Juriſpatronatûs deberi retentionem clavium Eccleſiæ Patronalis ad notas deciſiones *Sacræ Rotæ* 859. *num.* 6. *&* 1311. *num.* 5. *coram Emerix Jun. & in Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negotio principali* 31. *Januarii* 1695. §. *His, quæ corroborativè coram bo: me: Urſino, infe-*
7 *rius legen.* 2. Et de facto videmus quam plures Patronos habere claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum, ac oblationum, & Eleemoſinarum, quæ ipſis imaginibus fiunt, ut teſtantur *Dec. conſ.* 148. *num.* 3. *Card. de Luc. in Miſcell. diſc.* 35. *num.* 7. *&* 10. *Andreoll. controv.* 381. *numer.* 3. *&* 17. *tom.* 2. *Oliva de for. Eccleſ. part.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 70. *Rot. deciſ.* 217. *num.* 15. *coram Merlin.* Ergo etiam poterunt habere claves Eccleſiæ Patronalis unâ tamen cum hujus Rectore. Vide D. Advocatum Pitonium Præceptorem meum in ejus novo *tractatu de Controv. Patron. Alleg.* ubi eruditè de more tractat de cuſtodia Eccleſiæ Patronalis vacantis, & de appoſitione Æconomi in Eccleſiis Parochialibus tam unitis, quàm non unitis Monaſteriis Regularium, & ubi quoque aſſerit Patrono competere hujuſmodi retentionem clavium.

Non obſtat, quòd Patronus non habeat adminiſtrationem Eccleſiæ Patronalis, & conſequenter nec habere poterit retentionem clavium; quoniam triplex eſt adminiſtratio Eccleſiæ; alia enim eſt *Auctorizabilis*, conſiſtens in Inſtitutione Rectoris, & aliis Juribus propriis Ordinario; alia *Miniſterialis* conſiſtens in ipſo formali Regimine, vel Rectoria Eccleſiæ cum adminiſtratione Divinorum, illorumque actuum ſpiritualium explicatione, ſeu in cura Eccleſiæ in ſpiritualibus, & temporalibus; alia *Providentialis*, ſeu *Sollicitudinis*, conſiſtens in cura, & Æconomica adminiſtratione Bonorum temporalium Eccleſiæ, ne diſſipentur, ſeu in alios uſus convertantur.

Patronus autem licèt non habeat ad-
9 miniſtrationem Eccleſiæ Patronalis auctorizabilem, quia hæc ſpectat ad Ordinarium, aut ad habentem inſtituere; nec illam

illam miniſterialem, quia hæc ſpectat ad Rectorem; habet tamen admiuiſtrationem Eccleſiæ providentialem, ſeu ſollicitudinis, ne ejus bona diſſipentur, & in alios uſus convertantur, ex diſpoſitione hujus Canonis *Filiis*; ac juxta diſtinctionem *Archidiaconi in cap. Laicis 16. quæſt. 7. num. 1.* ibi: *Alia eſt enim auctoritatis, & hæc eſt ſolius Epiſcopi. Alia eſt miniſterii, & hæc eſt Æconomi, qui tantùm eſt, ſive debet eſſe Clericus; alia eſt providentiæ, & ſollicitudinis, & hæc competit Laicis, puta Patrono*: quam ſequuntur *Senuen. in prax. Archiep. Neap. cap. 41. per tot. Card. de Luc. in Miſcell. diſc. 35. num. 11.*

Ratio autem eſt, quia licèt Patronus Laicus ſit incapax rerum, ac Jurium Spiritualium quoad dominium, & proprietatem, tamen eſt capax quoad illorum uſum; ſic videmus illum non prohiberi jus ſepulchri acquirere in Eccleſia, jus habendi Cappellas, retinendi ſcamna; *Lambert. de Jurepat. lib. 1. par. 1. quæſt. 11. art. 13. Gratian. cap. 210. per tot. Giovagnon. conſ. 8. numer. 12. & ſeqq. part. 2.* Et dicam infra in ſeqq. caſibus; ergo nec prohibebitur habere adminiſtrationem merè providentialem, & ſollicitudinis, & conſequenter nec prohibebitur habere claves Eccleſiæ. *Oliv. de for. Eccleſ. dicta par. 1. quæſt. 7. num. 66. in fine, & nu. 67.*

Tertium quod quæro eſt, an in permu-
10 tatione, diſmembratione, aut alienatione bonorum Eccleſiæ Patronalis requiratur conſenſus Patroni?

In hoc articulo diſtinguo inter permutationem, diſmembrationem, aut alienationem neceſſarias, ſeu faciendas ex juſta, & rationabili cauſa neceſſitatis, aut utilitatis; & permutationem voluntariam juxta diſtinctionem *Card. Zabarell. in cap. Quæſitum num. 23. de rer. permut.* ibi: *Quædam eſt permutatio voluntaria, quædam neceſſaria, quæ fit officio Superioris*: Reſpectu permutationis, diſmembrationis, aut alienationis neceſſariæ bonorum Eccleſiæ Patronalis non requiritur conſenſus Patroni ex neceſſitate, & validitate actûs, ſed ſolùm ex quadam urbanitate, & honeſtate; *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 2. art. 7. num. 2.* Immo nec ipſorum permutantium, ſive ſint Epiſcopi, ſive Rectores inferiores Eccleſiarum, ut in terminis permutationis, diſmembrationis, & diviſionis Epiſcopatuum habemus *Textum in cap. 1. de rer. permut.* ibique *Butrius num. 6. Abb. num. 4. & ſeqq. & Gloſſ. in Can. lege Imperatorum in verb. Diviſiones diſt. 10.* ubi ex juſta cauſa poteſt Summus Pontifex invitis, & diſſentientibus Epiſcopis, ad eorum Epiſcopatuum diviſionem, & diſmembrationem devenire, *Gloſſ. in Can. Multis 16. quæſt. 1.* Et in terminis diſmembrationis Eccleſiarum inferiorum adeſt *Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccl. ædific.*

11 Quoad verò permutationem, diſmembrationem, aut alienationem bonorum Eccleſiæ Patronalis voluntarias, aut etiam neceſſarias faciendas per inferiorem poteſt Patronus ſe opponere, contradicere, & diſſentire. *Innocen. in cap. 1. ſub num. 6. circa med. de his, quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capit. Ancharan. conſ. 122. nu. 3. Lotter. de re Benef. lib. 1. quæſt. 11. num. 66. & lib. 2. quæſt. 3. num. 5.* Quæ oppoſitio, ſeu diſſenſus Patroni eſt attendendus, ſi ipſe allegет cauſam rationabilem, & gravem, quæ grave involvat præjudicium Eccleſiæ Patronali; ſecus ſi nullum affertur præjudicium; *Lambertin. de Iurepatr. lib. 3. quæſt. 6. art. 1. num. 6. verſic. Decimo ſeptimo, Felin. in cap. Cum acceſſiſſent num. 20. de Conſtit.* ibi: *Si Patronus ſine cauſa non vult conſentire permutationi, poteſt Epiſcopus hoc facere ſine ejus conſenſu, quia Patronus non debet impedire magnam utilitatem Eccleſiæ.*

Si autem permutatio, alienatio, & diſ-
12 membratio etiam voluntariè, & abſque neceſſitate eſſet facienda per Summum Pontificem, tunc Patronus non poteſt ſe opponere, nec ejus oppoſitio attendenda venit; quia Summus Pontifex in Beneficialibus, & in Eccleſiaſticis non accipit modificationem aliquam ex præjudicio, vel intereſſe alterius juxta *Lotter. de re Benef. lib. 1. quæſt. 11. num. 65. & ſeqq. & num. 74. Caſſiod. deciſ. 3. de Iurepatr. per tot. fol. mihi 217. Gratian. diſcept. forenſ. 415. num. 2.*

Et ita ſentiebam ſtudens in Congrega-
13 tione Concilii apud R. P. D. meum Petrum Secretarium in Aquipenden. ſeu Soanen. permutationis, ſcribente Domino Advocato Pitonio meo Præceptore, ubi cum

cum Reverendiſſimus Epiſcopus Aquipenden. optaret permutare bina oppida Manciani, & Capalbii, quæ ſub ditione Magnæ Etruriæ Ducis extant, cum binis oppidis Proceni, & Onani exiſtentibus in ſtatu Eccleſiaſtico, & ſpectantibus ad Juriſdictionem Spiritualem Epiſcopi Soanen. Ei ſe oppoſuit idem Magnus Dux Etruriæ ſub prętextu Juriſpatronatûs ſibi competentis reſpectu Epiſcopatus Soanen. Non obſtante autem hujuſmodi oppoſitione, concurrentibus juſtis cauſis, ſentiebam eſſe locum permutationi; Sacra verò Congregatio propoſito dubio: *An ſit locus permutationi in caſu &c. die 9. Febr.* 1715. *reſpondit*: Negativè, & ad mentem.

R. P. D.

URSINO

Auguſtana Juriſpatronatûs ſuper negotio principali.

Lunæ 31. Januarii 1692.

14 A Serie facti expenſa in altera deciſione contemporaneè ad præſentem; edita in puncto reintegrationis, Domini deſumentes reſolutionis fomentum, conſtare reſponderunt de Jurepatronatu ad commodum Reginæ, & illius hæredum; cùm namque evidenter conſtiterit de fundatione Cappellæ, de qua res eſt illius propriis ſumptibus expleta unâ cum Cappellanorum habitatione, ac ulteriùs ita approbante, & confirmante Ordinario congrua fuerit dos aſſignata, ipſo Jure in fundationis ſequelam Juſpatronatûs in Cappella extructa cenſetur illi quæſitum, etſi non fuerit expreſsè reſervatum; Nam cum fundatio ſit alter ex modis, quibus Canonicę ſanctiones permittunt Patronatûs acquiſitionem, per illam, abſque alio Hominis miniſterio, Jus hoc honorificum reſervatur, niſi conſtet, quòd fuerit expreſsè remiſſum ad *Text. litteral. in cap. Nobis de Iurepatr. Abb. in cap. Significavit* 42. *in primo notabili de teſtib.* & ibidem *Fælin. num.* 2. *Vivian. de Iurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 9. *juncto num.* 13. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 7. *num.* 4. *& ſeqq. Adden. ad Buratt. deciſ.* 1. *num.* 14. *Rot. coram Cavaler. deciſ.* 30. *num.* 1. *& in Melevitana Commendæ* 20. *Aprilis* 1679. §. *Nec ideò deſinit coram Reverendiſſimo Bourlemont, & in Camerinen. Iuriſpatronatûs* 10. *Maii* 1694. *coram R.P.D. meo Molines, ac in Romana Cappellaniarum* 26. *Februarii* 1693. §. *Neque ſecundum coram Reverendiſs. D. meo Decano.*

15 Fundatio autem in præſenti redditur incontrovertibilis, & apertè reſultat tàm ex actibus præcedentibus, quàm ſubſequutis; ex antecedentibus inquam; nam ad effectum validè explendi optatam Cappellæ extructionem Regina preces porrexit Ordinario Auguſtano pro impetrando illius aſſenſu, *ut in Summario* Actoris *numer.* 1. actuque conſenſum obtinuit ſub narrativa propoſiti, quod nutriebat Regina ædificandi Cappellam in Campo Lycio, idemque à ſubſecutis liquet; nam conſumato ædificio in litteris confirmatoriis ab Epiſcopo obtentis dicitur jam à fundamentis noviter extructam Cappellam, ac reditibus, & ornamentis decentibus condecoratam, ut in præcitato Baronis *Summario num.* 2. in quorum ſequelam fuerunt ſubinde appoſita Familiæ Inſignia, ac ſepulcrales inſcriptiones prænarratam fundationem teſtantes, à quibus ſicut illa dubio procul comprobatur, ita urgens eruitur adminiculum pro canonizanda Patronatûs reſervatione, ut conſiderat *Rip. in cap. Cum Eccleſia Sutrina num.* 97. *de cauſ. poſſeſſ. & propr.* ubi quòd Arma, & Inſignia inſculpta in Eccleſia faciunt præſumere, quem eſſe in poſſeſſione Patronatûs *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *allegat.* 72. *num.* 50. *Rota deciſ.* 13. *num.* 3. *& deciſ.* 518. *num.* 5. *par.* 1. *& deciſ.* 274. *num.* 70. *par.* 2. *recent. Tondut. reſolut. Benefic. lib.* 1. *cap.* 73. *num.* 9. *Andreol. controverſ.* 381. *num.* 13. 14. *& ſeqq.*

Hiſque corroborativè accedit, Reginam
16 uſque ad tempus ſpolii ſemper retinuiſſe claves Eccleſiæ, & ſacræ Supellectilis, ac oblationum, quæ præeminentia dato præambulo fundationis titulo non niſi veris Patronis competit, & manifeſtum indicium

dicium Juris honorifici, quod fortiùs præſefert, quia etſi hujuſmodi retentio poſſet ad titulum cuſtodiæ referri, talis tamen interpretatio minimè adaptatur hypotheſi Fundatricis, cui à Jure quæritur Iuriſpatronatûs, ac in cujus ſequelam clavium retentio ei debetur *ad Text. in leg. Clavibus, ff. de contrah. empt.* in proximis ſequutum à *Rota in Fanen. Eccleſiæ, & Clavium* 5. *Julii* 1688. §. *Firmato autem coram Reverendiſſimo Decano*.

Admittebant Scribentes pro Epiſcopo
17 veritatem fundationis, & efficaciam illius ad effectum acquirendi Juſpatronatum; ſed contendebant in themate regulam limitari, ex quo in fundatione Regina noluerit hoc Jus aliàs competens ſibi reſervare, immo contrario facto à conjecturis elicito declaraverit propriam voluntatem excluſivam reſervationis, quæ conjecturali probationum genere demonſtrata aptam dicebant elidere legalem regulam Fundatori aſſiſtentem ex *Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. Et dotavit num.* 11. *poſt med. verſ. & ad conjecturas, Card. de Luc. de Jurepatr. diſc.* 55. *num.* 20. *Corrad. in praxi Benef. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 25.

Verùm cùm conjecturæ ad hunc effectum volitæ debeant eſſe efficaces, & urgentes juxta ea, quæ tradunt DD. nuper allegati, & talis ponderis Domini non adinvenerint illas hodie propoſitas ad intentum, ideò eis parvi penſis regulæ inhærere decreverunt.

Prima namque elicita ex cauſa expreſſa à Fundatrice in precibus porrectis Epiſcopo pro obtinendo aſſenſu augurata, nempe Divini Cultûs, & Catholicæ Devotionis, quaſi quòd uti præſeferens motivum æternæ retributionis excludat animum conſequendi fructum temporalem Patronatûs minùs concludebat: nam motivum pietatis narratum in antedictis precibus, cum optimè ſit compatibile cum Patronatûs reſervatione, illam non excludit, immo potiùs confovet, & adauget, cùm omnia pia opera fiant impulſu charitatis, & ſpei æternæ retributionis, ſed non excluſivè ad temporalem mercedem, quæ de Jure ab illis exoritur; unde ſatis diverſum eſt in Jure Cappellam ædificare pro eleemoſina, & remiſſione peccatorum, & pro incremento Divini Cultûs, & Catholicæ Devotionis; nam in primo expreſſio illa ſpecialis, cùm repugnet acquiſitioni Patronatûs, indicium præſefert voluntatis contrariæ, ut in his terminis loquuta fuit *Rota in deciſ.* 564. *num.* 7. *poſt med. verſ. Et hoc eò magis part.* 4. *diverſ.* dixitque *Corrad. in prax. Benef. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 25. In ſecundo verò caſu cùm narrativa illa generalis optimè compatiatur Patronatui cum non excludit; ſed illius acquiſitionem relinquit Juris diſpoſitioni.

Secunda verò illatio deſumpta, ex quo conſtructa Cappella fuerit incorporata Parochiali Eccleſiæ Meutingenſi, minùs relevabat, nam præter quòd ex iis, quæ præferebantur, memorata quoque Parochia erat de Jurepatronatu ædificantis, poteſt ſtare ſimul Eccleſiam, eſſe alteri incorporatam quoad adminiſtrationem, firma manente ſubjectione erga Patronum, cùm in iis nulla adinveniatur Juris reſiſtentia.

Ejuſdem ponderis erat animadverſio, quòd Fundatrix ſibi quamdam juriſdictionem temporalem reſervaverit in loco conſtructæ Cappellæ: unde reddatur inveriſimile non expreſſiſſe Patronatum, ſi illum ſibi acquiri voluiſſet: etenim Juriſdictio indigebat declaratione, cùm à Jure non exoriretur, ſicuti Jus Patronale, quod proinde tacere voluit abſque ullo ſui præjudicio, cùm argumentum diſcretivæ non concludat, ubi caſus omiſſus ſuppletur à Juris diſpoſitione, ad generaliter firmata per *Rot. deciſ.* 220. *num.* 19. *part.* 11. & *deciſ.* 17. *pariter num.* 19. *par.* 16. *rec.*

Denique minùs concludere viſæ ſunt illationes deſumptæ tam ab obſervantia affirmativa, ex quo pro corroboratione conditionum appoſitarum Regina exquiſiverit aſſenſum Ordinarii non neceſſarium, quàm à negativa, eò quia nulla afferatur præſentatio effectum ſortita, quæ Patronalem qualitatem comprobet; ſiquidem requirere ad cautelam Epiſcopi confirmationem non tollit Jus quæſitum à fundatione, potiſſimùm concurrente retentione clavium, aliiſque actibus ſuperiùs expenſis, qui declarant petitionem fuiſſe factam citra derogationem Juris Patronalis ei jam quæſiti, ut in proximis tenuit *Rota in Terracinen. Cenſus* 12. *Februarii* 1685. §. *Quinimò*, & §§. *ſeqq. coram bon: mem: Albergato*.

Ex-

Expetitæ verò præſentationes afferri non valent ad proximitatem ſpolii paſſi; nam ab anno 1603. tempus fundationis ad diem ſpolii ſequut. anno 1624. forſitan caſus novæ præſentationis non evenit, quarum tamen deficientia ſuppletur à cæteris actibus poſſeſſoriis æquè præſeferentibus qualitatem Patronalem, ut jam demonſtratum eſt.

Et ita Partibus contradicentibus &c.

ARGUMENTUM.

Patronus an poſſit prohibere, ne ab alio ponatur Scamnum, aut Sedile, ne introducatur Confraternitas, & ne apponantur inſignia, & arma in propria Eccleſia Patronali.

SUMMARIUM.

1 *Refertur ſententia affirmans Patronum habere Jus prohibendi, ne in Eccleſia apponatur ſcamnum, & introducatur Confraternitas.*

2 *Invito uſuario nemo poteſt habitare, & alios actus exercere in ejus fundo.*

3 *Scamnum ſemel conceſſum Laico in Eccleſia non poteſt ampliùs amoveri, ſed eſt tranſitorium ad ejus hæredes, limita, ut num.* 18.

4 *Epiſcopus permittere non poteſt præjudicialia Eccleſiæ.*

5 *Refertur ſententia negans Patronum habere Jus, ne ab alio apponatur ſcamnum, ac introducatur Confraternitas, niſi in limine fundationis, hoc jus ſibi reſervaverit, ut num.* 10.

6 *A Jurepatronatus ad jus prohibendi non infertur. Intellige, ut num.* 14.

7 *Epiſcopus, aut Rector Eccleſiæ, ſalvis Juribus Patroni, poteſt permittere in illa introductionem Confraternitatis, & concedere aliis Jus ſedendi.*

8 *Laici ſunt capaces acquirendi ſcamna, & ſedilia in Eccleſiis.*

9 *Oppoſitio irrationabilis non eſt attendenda.*

11 *Conciliatur utraque ſententia.*

12 *Patronus habet jus prohibendi, ne ab alio apponatur ſcamnum in eminentiori loco Eccleſiæ, aut magis ornatum, & altum præ cæteris.*

13 *Patronus primus in Eccleſia ſedere debet, & præ cæteris ſede nobiliori, & altiori honorandus.*

15 *Patronus non habet jus prohibendi, ne ab alio apponatur ſcamnum in aliquo loco Eccleſiæ non eminentiori, nec nobiliori; Sed limita, ut ibi.*

16 *Jus honorificum competens Patrono, in quo conſiſtat?*

17 *Deciſio* 843. coram Cerro, *quo ſenſu procedat?*

19 *Patronus, ſalvis ejus Juribus, impedire non poteſt, ne introducatur in Eccleſia Patronali Confraternitas.*

20 *Abſque conſenſu Patroni, quis poteſt ædificare Cappellam in Eccleſia Patronali.*

21 *Quæ uni proſunt, & alteri non nocent impediri non poſſunt.*

22 *Reſponſum* 110. R. P. D. Fattinelli *non applicatur.*

23 *Patronus non habet Jus prohibendi, ne in Eccleſia Patronali ab alio apponantur Arma, Inſignia, & Inſcriptiones conjuncta cum declaratione, quod illa non ſint Arma, aut Inſignia Fundatoris, aut Patroni.*

24 *Benefactorum apponi poſſunt Arma in Eccleſia Patronali cum dicta declaratione.*

25 *Arma, ſive Inſignia apponi poſſunt in lapide ſepulchrali, aut depicta in papyro in parietibus Eccleſiæ Patronalis tempore luctus.*

26 *Patronus habet jus probibendi, ne ab alio in Eccleſia apponantur Arma, & Inſignia ſejuncta à præfata declaratione; & quare num.* 27.

28 *Patronus extraneus in Eccleſia non poteſt apponere ſua Inſignia, & Arma etiam remanentibus illis fundatoris; Sed limita, ut ibi.*

CASUS VII.

Ontendente Titio ponere de conſenſu Ordinarii, & Rectoris ſcamnum, aut ſedile in Eccleſia Patronata A. pro Divinis Officiis, & Concionibus audiendis, ibique erigere Confraternitatem,

& apponere propria Inſignia, Arma, & Inſcriptiones in ejus pariete, aut pavimento, illicò ſe oppoſuit Patronus ejuſdem Eccleſiæ prohibendo ipſi Titio, ne hæc in ejus Eccleſia inducere attentaret. Quæritur proinde, an Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab alio extraneo ponatur ſcamnum, introducatur Confraternitas, aut apponantur Inſignia, & Arma in propria Eccleſia Patronali?

1 Et ſane affirmativè reſpondendum videtur; Patronus enim licèt non habeat dominium proprietatis in Eccleſia Patronali, habet tamen uſum, & commoditatem, *Lambertin. de Jurepatr. lib.3. art.4. quæſt.5. num. 13. Mantic. deciſ. 59. n. 3. Rota deciſ. 787. numer. 4. part. 1. diverſ.* adeoque tanquam Uſuarius ejuſdem Eccleſiæ poteſt prohibere, ne alius apponat ibi ſcamnum, ac introducat Confraternitatem, dum nemo proprio marte, & in-
2 vito Uſuario in ejus fundo poteſt habitare, & alios actus exercere, *ad Text. in L. Si habitatio, §. Sed ſiff. de uſu, & habitat. Card. de Luca de Fræm. diſc. 12. numer. 2. Rota deciſ. 291. num. 2. coram Coccin.*

Ratio autem eſt; quia apponere ſcamnum, ac introducere Confraternitatem in Eccleſia Patronali, eſt imponere illi ſervitutem præſtandi commoditatem Confratribus, ut ſe ibi congregare, & proprias functiones peragere valeant, & retinendi ſcamnum pro ſervitio, & commoditate illius extranei, ac ejus hæredum, itaut ſi Eccleſia Patronalis vellet illud amovere, hoc non poſſet, cùm ſcamnum
3 ſemel conceſſum Laico in Eccleſia non poſſit ampliùs amoveri, ſed ipſe Laicus, ac ejus hæredes, ad quos ſcamnum, ſeu Jus ſedendi in loco particulari Eccleſiæ eſt tranſitorium, ſunt manutenendi in ſua quaſi poſſeſſione. *Pariſ. conſ. 146. num. 6. & 24. lib. 4. Altograd. controverſ. 85. numer. 5. & 19. tom. 2. Ciarlin. controverſ. forenſ. cap. 210. num. 13. & 28. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 7. num. 43.* Quæ ſervitus perpetua videtur eſſe nimis gravis, & oneroſa Eccleſiæ, & poteſt eſſe maximi impedimenti cultui, ac ſervitio Divino, quod multoties per appoſitionem hujuſmodi ſcamnorum, aut ſedilium evenire ſolet; cùm autem Patronus habeat Jus defendendi Eccleſiam à qualibet ſervitute juxta præſentem Canonem *Filiis*; hinc poterit prohibere, ne alius extraneus apponat in ſua Eccleſia Patronali ſcamnum, & ne introducat Confraternitem, eo invito, non obſtante quod re-
4 portaverit conſenſum Epiſcopi, quia Epiſcopus permittere non poteſt præjudicialia Eccleſiæ, nec habet in illa juriſdictionem, quoad ea, quæ reſpiciunt temporalia, prout eſt apponere ſcamnum in Eccleſia *ad Text. in cap. Cùm Venerabilis de Relig. Domib.* ut in terminis ſcamni hanc ſententiam tueri videtur. *Rot. deciſ. 843. per tot. coram Cerro*, & in terminis Confraternitatis *R.P.D. Fattinell. de Translat. penſion. & reſponſ. Jur. reſponſ. 110. per tot.*

Econtra negativa ſententia verior vi-
5 detur, nimirum Patronum non habere jus prohibendi, ne alius apponat ſcamnum, ac introducat Confraternitatem in Eccleſia Patronali. Quoniam Patronus vigore Juriſpatronatus non habet in Eccleſia, niſi Jus nominandi, aut præſentandi Rectorem, jus illam defendendi, & Jura honorifica, & præeminentialia; ergo quoties per hujuſmodi appoſitionem ſcamni, & introductionem Confraternitatis, ſalvantur illæſa, & intacta omnia Jura eidem Patrono competentia, non eſt cur habere jus prohibendi prætendat, ne introducatur in ſua Eccleſia Confraternitas, & ne alteri ibi jus habendi ſcamnum, &
6 ſedendi concedatur, dum à Jurepatronatus ad Jus prohibendi non infertur, *Rota deciſ. 474. num. 7. par. 19. tom. 2. & deciſ. 123. num. 6. coram Dunoz. & deciſ. 145. num. 2. coram Gregor.*

7 Salvis enim Juribus honorificis Patroni, & nullo hujus præjudicio exiſtente; Epiſcopus, aut Rector Eccleſiæ poteſt ibi permittere introductionem Confraternitatis, nec non aliis Laicis non Patronis diſtribuere loca Eccleſiæ pro apponendis in eis ſcamnis, juxta *Rocch. de Curt. de Jurepatr. verb. Conſtruxit num. 11. Lambertin. eod. tract. part. 1. lib. 1. quæſt. 3. art. 7.*
8 Maximè cum Laici de conſenſu tacito, vel expreſſo Epiſcopi, aut Rectoris ſint capaces acquirendi ſcamna, & ſedilia in Eccleſiis, & in earum locis particularibus pro audiendis Divinis Officiis, & Concionibus,

nibus, non quoad proprietatem, ſed quo-
ad uſum. *Giovagnon. conſ. 8. num. 3. & 9.
lib. 2. Altograd. controv. 85. num. 1. & ſeq.
tom. 2. Ciarlin. controv. for. cap. 210. n. 1.
& 23. tom. 2. Gratian. diſcept. for. c. 220.
num. 34.*

Nec huic aſſignationi, & diſtributioni
locorum Eccleſiæ factæ per Epiſcopum,
aut Rectorem ſe opponere poſſet Patro-
9 nus; quia ſi in hujuſmodi aſſignatione,
& diſtributione ſalvantur Jura patronalia;
quæcumque oppoſitio per Patronum ad-
ducta eſt levis, & irrationabilis, & quæ
in conſideratione haberi non deberet, ut
benè *Rota in Neapolitana Conſtructionis
Eccleſiæ ſuper ſecundo dubio 26. Junii 1711.
§. Quibus omnibus coram R. P. D. Falcone-
rio*. Niſi Patronus in limine fundationis
10 ſibi reſervaſſet Jusprohibendi, ne ab aliis
apponantur ſcamna, aut introducatur
Confraternitas in ejus Eccleſia Patronali;
quo caſu hujuſmodi Jus prohibendi com-
peteret Patrono non ex vi Juriſpatrona-
tus, ſed ex vi reſervationis ſpecialiter
factæ de conſenſu Epiſcopi in limine fun-
dationis. *Rota deciſ. 474. num. 6. par. 19.
tom. 2. recent.*

11 Pro concordia autem utriuſque ſenten-
tiæ conſidero ſcamnum, aut ſedile alicu-
jus Extranei, & non Patroni, in triplici
Statu; *Primò* nimirum ut exiſtens in ali-
quo loco Eccleſiæ Patronalis? *Secundò*,
ut exiſtens in eminentiori loco; & *Tertiò*
ut exiſtens magis ornatum, & nobilitatum,
aut altum præ aliis; Stante hac conſide-
12 ratione crederem Patronum habere Jus
prohibendi, ne in ſua Eccleſia apponatur
ſcamnum à Perſona extranea in eminen-
tiori loco Eccleſiæ, aut magis ornatum,
& nobilitatum, aut altum præcæteris, &
his terminis procedere primam ſententiam
affirmativam. Ratio eſt, quia appoſitio,
& erectio ſcamni in eminentiori loco, aut
magis ornati, nobilis, & ſtructuræ altio-
ris illo Patroni detrahit præeminentiæ, &
honori ejuſdem Patroni, qui primus in
13 Eccleſia patronata ſedere debet, & præ-
cæteris ſede nobiliori, & altiori hono-
randus, & conſequenter tamquam præ-
judicialis Juribus honorificis Patroni po-
terit per ipſum prohiberi, *Lotter. de re
Beneſic. lib. 2. quæſt. 4. num. 2. Pariſ. con-
ſil. 149. num. 2. lib. 4. Gratian. diſcept. fo-
renſ. cap. 220. num. 40. Rota deciſ. 163.
num. 19. par. 17. recent. & deciſ. 321. n. 2.
coram Cavaler.*

Nec obſtat, quod à Jurepatronatus ad
14 Jus prohibendi inferri non poſſit, quia
hoc procedit quoad ea, quæ non tendunt
in præjudicium Patroni, ſecùs quoad ea,
quæ ſunt ipſi præjudicialia. Nec jure cau-
tum invenitur, quod Epiſcopus, aut Re-
ctor Eccleſiæ Patronalis poſſit aſſignare,
aut concedere Perſonæ extraneæ ſcamnum
in loco nobiliori, & præeminentiori eo,
in quo habet ſcamnum idem Patronus;
Immò contrarium diſpoſitum habetur in
ſupradicto *Can. 1. Piæ Mentis, & 2. Fri-
gentius*, ubi ſtatuitur Patronum eſſe præ-
cæteris honorandum, eique primum lo-
cum in ſeſſionibus aſſignandum, & ibi fir-
mavi *Caſ. 1. num. 4.*

Si verò conſideretur ſcamnum alicujus
15 extranei, ſeu non Patroni in ſtatu ſimpli-
cis, & puræ exiſtentiæ in aliquo loco Ec-
cleſiæ Patronatæ; cenſeo Patronum non
habere jus prohibendi, ne à tertio appo-
natur hujuſmodi ſcamnum in aliquo loco
Eccleſiæ non eminentiori, nec nobiliori,
niſi hujuſmodi Jus ſibi reſervaverit in li-
mine fundationis, ut ſuperiùs dixi *num. 9.*
& in his terminis procedere ſecundam ſen-
tentiam negativam. Sicuti enim licèt Pa-
tronus prohibere poſſit, ne alii extranei
in Eccleſia Patronali ipſi præferantur in
pace, thurificatione, & in præſtatione
Candelæ die Purificationis, tamen non
poteſt prohibere ne aliis poſt ipſum con-
cedatur pax, thurificatio, & candela;
Ita licèt Patronus poſſit prohibere, ne aliis
aſſignentur ſcamna nobiliora, aut in loco
eminentiori Eccleſiæ, tamen non poterit
abſolutè, & ſimpliciter prohibere, ne aliis
in ullo loco Eccleſiæ concedantur ſcamna,
16 & Jus ſedendi. Ratio autem eſt, quia
Jus honorificum, quod competit Patro-
no, non conſiſtit in Jure prohibendi, ne
alii honorentur, ſed quod in honore cæ-
teris aliis præferatur. *Abb. in cap. Nobis
num. 5. in fine de Jurepatr. Rocch. de Curt.
eodem tract. in verb. Honorificum num. 99.
Rota deciſ. 321. coram Cavaler.*

Non adverſatur deciſio 843. *coram
17 Cerro*, ſuperiùs allata in affirmativa ſen-
tentia, quoniam illa procedit, quandò
adeſt præjudicium Patroni, & negativa

conſuetudo retinendi ſcamnum in Eccleſia, ſeu quando ob anguſtiam loci, ſcamna ſunt impedimenti, ſecùs quando nullum adeſt præjudicium Patroni, ut ibi dicitur num. 3. ibi: *Quia cum in hac Eccleſia nullus umquam conſueverit ſimilia ſcamna retinere, eorumque appoſitio ob anguſtiam ſitus eſſet impedimenti non videtur ſufficiens conſenſus Epiſcopi, qui Eccleſiæ de Jurepatronatus nullo modo valet præjudicare.*

Minuſque attendendum venit, quod ibi ſubjungebatur, nimirum; quod ſi in Eccleſia Patronali concedantur aliis ſcamna, & ſedilia; Eccleſia non poterit illa amplius amovere etenim hoc eſt
18 omninò inſubſiſtens; dum Patronus ſi agnoſcat, quod ex retentione ſcamni in tali loco Eccleſiæ incommodetur, & impediatur cultus, & ſervitium ejuſdem Eccleſiæ, cum ad ipſum vigore hujus Canonis *Filiis* ſpectet defendere Eccleſiam ab omni incommodo, & præjudicio, poterit notificare Epiſcopo, aut Rectori Eccleſiæ hujuſmodi incommodum, & impedimentum, & inſtare ut removeatur ſcamnum, itaut Epiſcopus, aut Rector cognita veritate impedimenti poterit ad ſui libitum hujuſmodi ſcamnum removere, & alium locum equipollentem pro ſcamno aſſignare. *Giovagnon. conſ.* 8. *n.* 19. *&* 23. *lib.* 2. *Ciarlin. cap.* 210. *num.* 16. *&* 37. *lib.* 2. *Altograd. controv.* 85. *num.* 7. *& ſeq. tom.* 2. *Barboſ. in Collect. Apoſtolic. deciſ. collect.* 301. *num.* 11.

Idem dico de Confraternitate, quæ
19 ſalvis Juribus Patroni impediri non poteſt per eum, ne introducatur in Eccleſia Patronali. Sicuti enim tertius abſque conſenſu Patroni, immò eo invito poteſt
20 ædificare Cappellam in Eccleſia Patronali, quia ex hoc non fit præjudicium Patrono. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 17. *Tondut. quæſt. beneficc. cap.* 73. *num.* 8. *tom.* 1. Ita etiam poterit erigi Confraternitas abſque conſenſu Patroni, ſalvis ejus juribus, ea ratione, quia hujuſmodi erectio Confraternitatis non nocet Patrono, immò prodeſt, & eſt valde utilis Confratribus, & conſequenter impediri non poteſt, dum ea, quæ uni proſunt, & alteri non no-
21 cent, impediri non poſſunt *ad Text. in L.* 2. §. *Item Varas, ff. de acquir. pluvial. arcen. Menocb. conſ.* 51. *num.* 45. *& conſil.* 121. *num.* 8. *Rota in Neapolitana Conſtructionis Eccleſiæ* 13. *Maii* 1712. §. *Eoque magis coram R. P. D. Scotto.*

Reſponſum autem *R. P. D. Fattinelli*
22 110. ſuperiùs allegatum non applicatur, quia loquitur de Cappella particulari S. Zitæ Familiæ Fattinellorum, exiſtente in Eccleſia S. Frigidiani Canonicorum Lateranenſium Lucen. Inſuper ibi loquitur in terminis diverſis; nempè de Confraternitate jam erecta, & introducta, ſolùm ad triennium, & contenta non permanere in dicta Cappella; in caſu noſtro agitur de Confraternitate introducenda, & erigenda ſalvis Juribus Patroni, & ſine ejus præjudicio in Eccleſia publica Patronali ad majorem Cultum Divinum, ubi Patronus non habet Jus prohibendi ea, quæ ipſi non nocent, & alteri proſunt; immò hæc impedire non poteſt, juxta auctoritates ſuperiùs relatas, §. *Idem dico, quibus addo Text. in L. Si cui ff. de ſervit. leg. Reſcripta Cod. de prec. Imper. offer. Gomez. var. reſolut. tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 17. *verſ. Immò poſtea.*

23 Deſcendendo verò ad examen, an Patronus habeat jus prohibendi, ne in Eccleſia Patronali apponantur ab aliis eorum Arma, Inſignia, & inſcriptiones; Reſpondeo Arma, Inſignia, & inſcriptiones aliorum, qui non ſunt Patroni conſiderari poſſe purè, & ſimpliciter ſecundum ſe abſque ulla declaratione, & enunciativa denotante illa non eſſe Arma, nec Inſignia, nec inſcriptiones fundatoris, aut Patroni; & conſiderari poſſe, ut unita, & conjuncta cum tali declaratione, aut enunciativa. Si conſiderentur, ut conjuncta cum tali declaratione, & enunciativa cenſeo Patronum non poſſe impedire, ne ab aliis apponantur hujuſmodi Arma. Sic Benefacto-
24 res de conſenſu Rectoris, aut Epiſcopi poſſunt depingi, & inſculpi facere in Eccleſia Arma, & Inſignia propria, ac inſcriptiones, dummodò declarent, quod per hujuſmodi armorum appoſitionem nullum Ius, aut titulum præter illud Benefactoris acquirere intendant, & dummodò fiat ſcriptura in marmore oſtendens Arma primi fundatoris; Inſuper extra-

traneus poteſt in propria ſepultura exiſtente in Eccleſia Patronali, ultra illam Patroni apponere Inſignia, Arma, & inſcriptiones in lapide ſepulchrali, necnon in parietibus Eccleſiæ Patronalis apponere, & affigere Arma depicta in papyro, non ut ibi perpetuo remaneant, ſed durante dumtaxat anno luctus, ut quotidie videmus hic in Urbe hujuſmodi Arma, in papyro depicta affixa in parietibus Eccleſiarum, etiam Patronalium tempore luctus alicujus, qui ibi habet ſepulchrum; ea ratione, quia appoſitio hujuſmodi Armorum, & Inſignium habentium præfatam declarationem, & enunciativam nullatenus eſt præjudicialis Iuribus Patroni; *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 5. art. 4. num. 9. Tondut. quæſt. benef. cap. 37. num. 10. 15. & 19. tom. 1.*

26 Si verò Arma, & Inſignia, & inſcriptiones conſiderentur ſecundùm ſe, & ſe juncta à præfata declaratione, & enunciativa, crederem Patronum habere Ius prohibendi, ne in Eccleſia Patronali, illa ſic purè, & ſimpliciter ſumpta abſque dicta declaratione apponantur; non quia Armorum, & Inſignium appoſitio, ſit quoddam dominii argumentum, ut volunt *Ancharan. conſ. 113. Tondut. quæſt. Benef. cap. 73. tom. 1. Adden. ad Buratt. deciſ. 323. num. 2.* Hoc enim non mihi videtur abſolutè verum; quoniam Arma inſignia, & inſcriptiones, vel ſunt appoſita in aliquo cancello, porta, vel in alia parte minùs principali Eccleſiæ, & non probant dominium illius, quia cum poſita ſint in parte minùs principali non poſſunt arguere dominium totius Eccleſiæ, vel ſunt appoſita in parte principali Eccleſiæ, nec per ſe probant dominium, quia ex alia Cauſa arma poterunt apponi, quàm ratione dominii, nempè propter Eleemoſinam factam Cappellæ, ut benè *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 5. cap. 7. num. 41. & ſeq.*

27 Sed cenſeo rationem eſſe, quia intereſt fundatori, ut ejus memoria conſervetur in Eccleſia, & ut abſque ullo dubio omnes ſciant, quod ipſe ſit fundator, & Patronus Eccleſiæ. Si autem permitteretur extraneo apponi propria Arma, & inſignia ſcjuncta à dicta declaratione, & enunciativa in Eccleſia Patronali; per hujuſmodi appoſitionem armorum præjudicaretur memoriæ fundatoris, nam poſſet de facili confundi, & in progreſſu temporis dubitari, quis illam Eccleſiam ædificare fecerit, ut optimè hanc rationem perpendit, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 5. art. 4. num. 1. & 2.*

28 Immò ob hanc rationem nec Patronus extraneus poteſt in Eccleſia Patronali apponere ſua Inſignia, & Arma etiam remanentibus antiquis Armis fundatoris, niſi in his Armis antiquis declaretur, & imprimatur Scriptura, illa fuiſſe arma primi fundatoris, *Lambert. ubi ſupra num. 8. Tondut. quæſt. beneſis. cap. 73. num. 21. & ſeq. tom. 1.*

ARGUMENTUM.

Patronus an habeat jus prohibendi, ne ab aliis excaventur ſepulchra in Eccleſia Patronali.

SUMMARIUM.

1 *Sepulchrum excavari poteſt per Confraternitatem de conſenſu Epiſcopi in Eccleſia Patronali invitis Parocho, & Patrono, limita ut num. 10.*

2 *Jus Parochiale in quo conſiſtat?*

3 *Per conceſſionem Sepulchri in Eccleſia Patronali pro Confratribus præſervantur Jura Parochialia.*

4 *Ad Parochum ſpectat decernere, per quam viam incedere debeat funus.*

5 *Patronus non poteſt impedire excavationem, & conceſſionem Juris Sepulchri in Eccleſia Patronali favore aliorum.*

6 *Patronus Cappellæ non acquirit Jus prohibendi, ne ibi excaventur Sepulchra.*

7 *In Eccleſia Patronali fundari poſſunt Cappellæ invito Patrono.*

8 *Conſenſus Patroni in occurrentibus circa rem Patronalem quandò requiritur?*

9 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium in Neapolitana Sepulchri.*

10 *Si Confraternitas haberet Sepulchrum jam ædificatum in Eccleſia Parochiali Parochus poſſet impedire, ne excavetur novum Sepulchrum in Eccleſia Patronali pro Confratribus, amplia ut num. 11.*

12 *Epiſcopus poteſt concedere Eccleſiæ non Parochiali Privilegium, & Jus Sepulchri ex juſta cauſa, ſecus ſine illa.*

13 *Optabile eſt unicuique ſepeliri in Sepulchro majorum.*

CASUS VIII.

Recta quadam Confraternitate in Eccleſia Patronali A. ſita intra limites Parochiæ B. cum ipſa vellet excavare ſepulchrum, & habere jus ſepulchri pro Confratribus in dicta Eccleſia Patronali, ſe oppoſuerunt Parochus, & Patronus. Quæritur proinde, an præfata Confraternitas poſſit de conſenſu Epiſcopi excavare ſepulchrum, & habere jus ſepulchri pro Confratribus in dicta Eccleſia Patronali ſita intra limites Parochiæ B. renuentibus, & reluctantibus Parocho, & Patrono?

In qua quæſtione cenſeo affirmativè reſ-
1 pondendum ductus à diſpoſitione *Textus in cap. Cum liberum de Sepult.* per quam electio ſepulturæ eſt facultativa, & omnibus Adultis libera; ſicuti igitur Confratres præfatæ Confraternitatis poſſunt liberè eligere ſepulturam in aliis Eccleſiis, adeout Parochus non poſſit hujuſmodi liberam electionem impedire, ita poterunt excavare ſepulchrum in Eccleſia Patronali, & Epiſcopus ibi eis concedere Privilegium, & jus ſepulchri.
2 Ratio eſt, quia jus Parochiale non conſiſtit in humatione omnium Cadaverum Parochianorum, ſed conſiſtit in humatione illorum Cadaverum, quæ non habent, aut non elegerunt ſepulturam, & in exactione quartæ funeralis, juxta *Text. in cap. Ex parte, & cap. Cùm liberum de ſepult. & Clement. Dudum eodem tit. Rot. deciſ. 501. num. 1. part. 13. recent. & deciſ. 87. num. 5. & deciſ. 88. numer. 4. coram Sperell.*

Si excavetur per Confraternitatem
3 ſepulchrum in dicta Eccleſia Patronali, eique concedatur ab Epiſcopo jus ſepulchri pro Confratribus, præſervantur hujuſmodi Iura Parochialia; nam ſi Confratres decederent abſque electione ſepulturę in Eccleſia Patronali, etiamſi haberent ibi proprium ſepulchrum, adhuc eſſent ſepeliendi in Eccleſia Parochiali, eo quia Confratres ſodalitatum decedentes ex hac vita non electa ſepultura ſepeliri non poſſunt in ſepulchro ſuæ Eccleſiæ, ſed tenentur ſepeliri in Eccleſia Parochiali. *Samuel. de ſepult. elect. tract. 1. controverſ. 10. concluſ. 1. Matteucc. Offic. Cur. Eccleſ. cap. 48. num. 30.* Aut ſi decederent electa propria ſepultura in Eccleſia Patronali, & ibi eſſent ſepeliendi præſervaretur aliud jus Parochiale, nempè quarta funeralis, quia deberent illam ſolvere dictæ Eccleſiæ Parochiali, juxta dictum *Clement. Dudum de ſepult. & cap.*
4 *Paſtoralis eodem tit.* Inſuper ad Parochum ſpectaret decernere, per quam viam incedere funus deberet, & officia peragere, & Confratrum corpora ſepulturæ tradere, ut in terminis Confratrum decrevit Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium in una *Caſtellanenſi 2. Januarii 1584. & in una Brixienſi 18. Junii 1591. & Nicotorenſi 5. Junii 1615. & reſolvit Sacra Congregatio Rituum in Neapolitana 18. Maii 1602. relat. per Samuel. ubi ſupra controv. 5. concluſ. 7. & 8.*

Unde cum in excavatione ſepulchri in præfata Eccleſia Patronali præſerventur omnia Iura Parochialia Eccleſiæ Parochialis B. nulla ſuadet ratio, quod Epiſcopus non poſſit illam permittere, & ibi concedere Confraternitati jus ſepulchri, nec eſt cur Parochus ſe opponat hujuſmodi conceſſioni, & reſolvit *Sacra Rota in Romana Oratorii 13. Januarii 1698. coram R. P. D. Priolo, §. Nullum igitur præjudicium impreſſ. poſt Antonell. de Juribus, & oneribus Clericor. deciſ. 17. & Sacra Congregatio Epiſcoporum in una Capuana 30. Maii 1629.* ad relationem Eminentiſſimi Cardinalis Pii bon. mem. ibi: *Curatum Caſalis Caſæ puellæ Capuanæ Diœceſis non poſſe prohibere Alicornio Natali ejuſdem Terræ jus ſepulturæ pro ſe, & ſuis Succeſſoribus in Eccleſia per ipſum Alicornium ædificata, reſervata quarta funerali proprio Parocho:* relat *per Samuel. de ſepult. elect. tract. 1. controv. 5. concluſ. 4.*

Nec

5 Nec Patronus impedire valet hujuſmodi excavationem, & conceſſionem Juris ſepulchri in Eccleſia Patronali favore prædictæ Confraternitatis. Quoniam licèt Patronus habeat Juſpatronatus in Eccleſia Patronali, non proinde ſequitur, quod habeat in ea etiam jus privativum ſepulchri, ſeu jus prohibendi, ne ibi excaventur ſepulchra favore aliorum, itaut abſque conſenſu, & beneplacito Patroni licitum non ſit Ordinario concedere alteri facultatem excavandi ſepulchrum in Eccleſia Patronali, cùm nihil habeat commune jus ſepulturæ cum Jurepatronatus, ut ſuperiùs firmavi *in Can. I. & II. Caſ. II. n.* 2. quampluribus auctoritatibus, quibus addo *Rot. deciſ.* 352. *numer.* 7. *ad* 12. *coram Ubald.*

Quod comprobatur paritate, nam Pa-
6 tronus Cappellæ non acquirit jus prohi-
bendi, ne ibi excaventur ſepulchra *Lot-
ter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 22.
Rota deciſ. 163. *num.* 15. *&* 16. *part.* 17.
Recent. Ergo nec Patronus totius Eccleſiæ
habebit jus prohibendi, ne ibi excaven-
tur ſepulchra favore aliorum, niſi hoc
jus ſibi expreſsè reſervaverit in limine
fundationis, ut dixi *dicto Caſu* 2. *num.* 6.
7 & ſicuti in Eccleſia Patronali poſſunt fun-
dari Cappellæ non ſolum abſque conſenſu
Patroni, ſed etiam ipſo invito, juxta au-
ctoritates adductas in Caſu præcedenti
num. 20. quibus addo *Lezzan. in Summ.
quæſt. Regul. verb Sepultur. num.* 16. Ita
etiam ibi de conſenſu Ordinarii poterit
excavari ſepulchrum pro Confratribus
præfatæ Confraternitatis abſque conſenſu
Patroni.

Ratio autem eſt, quia conſenſus Patro-
8 ni in occurrentibus circa rem Patronalem,
ſolùm requiritur, quando fit præjudicium
Patrono, aut ejus Juripatronatus; ſi con-
cedatur jus ſepulchri Confratribus in Ec-
cleſia Patronata per hujuſmodi conceſſio-
nem non læditur Juspatronatus Patroni,
quod non conſiſtit in jure prohibendi; ac
proinde Epiſcopus licitè, & validè pote-
rit ſine conſenſu Patroni concedere Con-
fraternitati facultatem excavandi ſepul-
chrum pro Confratribus in dicta Eccleſia
Patronali ad tradita in ſuperiori Caſu *nu-
mer.* 15. *& ſeqq.*

Non obſtat ſi fortaſſe dicatur, quod
Epiſcopus in re Patronali non poſſit quid-
quam alterare, & innovare invito Patro-
no; quoniam hoc procedit in iis, quæ ſunt
præjudicialia eidem Patrono, non verò in
iis, quæ nullatenus illi ſunt præjudicia-
lia; & ita reſolutum fuit à Sacra Con-
9 gregatione Epiſcoporum, & Regularium in
Neapolitana Sepulchri 30. *Septembris* 1712.
vertente inter Illuſtriſſimos, & Excellen-
tiſſimos DD. Gubernatores Montis Ciar-
lettæ, & Scipionis Caraccioli pro una, &
Illuſtriſſimos DD. hæredes Ducis Spezza-
ni, nec non Promotorem Fiſcalem Cu-
riæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ pro al-
tera parte, ubi prætendente Duce Spez-
zani excavare ſepulchrum favore ejus fa-
miliæ in pavimento Eccleſiæ Cathedralis,
quod eſt de Jurepatronatus Gubernatorum
Montis Ciarlettæ; nec non excavante di-
ctum ſepulchrum ex conceſſione Eminen-
tiſſimi Archiepiſcopi appoſita ſolemni in-
ſcriptione abſque conſenſu Patronorum,
fuit diſputatum dubium: *An conceſſio ſe-
pulturæ, de qua agitur ſubſiſtatur in Ca-
ſu &c.* & Sacra Congregatio reſpondit:
Affirmativè.

Cæterum ſi præfata Confraternitas ha-
10 beret ſepulchrum jam conſtructum, &
ædificatum in Eccleſia Parochiali B. quod
uſque in hodiernam diem perſeveraret, ibi-
que ſemper ſepulti eſſent Confratres; in
hoc caſu cenſerem Parochum poſſe impe-
dire, ne in dicta Eccleſia Patronali A. ex-
cavetur, & conſtruatur novum ſepulchrum
pro Confratribus; quoniam cùm ipſi Con-
fratres habeant proprium ſepulchrum jam
conſtructum, & ædificatum in Eccleſia
Parochiali, & cùm hæc ab initio funda-
tionis Confraternitatis uſque nunc ſit in
poſſeſſione Juris ſepulchri Confratrum, non
poteſt proinde eadem Eccleſia Parochialis
ſpoliari hujuſmodi Jure ſepulchri ſuppri-
mendo ibi ſepulturam Confratrum, &
eam transferendo in Eccleſiam Patrona-
lem, ſed manutenenda eſt in dicta poſſeſ-
ſione Iuris ſepulchri Confratrum, utpote
conformi juri communi, juxta quod ſe-
pulchrum competit privativè Eccleſiæ Pa-
rochiali ad *Text. in cap. Fraternitatem
de ſepult. Clement. Dudum eodem tit.* & ar-
gumento à contrario ſenſu *Text. in l. longa
poſſeſſio ff. de mort. inferen. & ſepulchr. ædi-
fic. Hoſtien. in cap.* 1. *de ſepult.*

Ma-

11 Maximè ſi nullæ adeſſent cauſæ privandi Parochialem Eccleſiam dicto Jure ſepulchri Confratrum ab ea per multos annos poſſeſſo, nimirum ſi non adeſſet neceſſitas, eo quia ſepulchrum Confratrum in dicta Eccleſia Parochiali optimè cuſtodiatur, & ibi per Parochum Confratres cum omni decentia ſepeliantur, aut à Confratribus nullum motivum neceſſitatis aſſignetur ædificandi in Eccleſia Patronali novum ſepulchrum; aut ſi non adeſſet utilitas, ut de facto in hoc caſu adeſſe non poſſe videtur; immo ſi dicta Eccleſia Parochialis privaretur ſepulchro Confratrum, & illud transferretur in Eccleſiam Patronalem, etſi præſervarentur Iura Parochialia, adhuc ex hujuſmodi privatione, & translatione ſepulchri multæ lites, & diſcordiæ inter Confratres, & Parochum in diem orirentur, fieri namque poſſet, quòd poſt conceſſionem ſepulchri abſoluto à Parocho officio, Rector Eccleſiæ Patronalis denuo illa peragere vellet, faciliter Crucem, Stolam, Aſperſorium, ac ſimilia Parochi ſpecialia uſurparet, itaut continuò Parochus, ne dicta præjudicialia committerentur, vigil eſſe oporteret; & in caſu, quo aliquod irreperet præjudicium, hinc lites, & diſcordiæ, morientium namque Confratrum ſeducerentur Voluntates, ut expreſsè ſepulturam in Eccleſia Patronali eligerent, indeque quæſtiones naſcerentur, an de electione verè conſtaret, & an ut poſſent eam eligere à præſcripto tempore in libro Societatis fuiſſent adſcripti.

Ac proinde Epiſcopus, cujus vigilantia debet eſſe quies Subditorum, ad evitandas hujuſmodi lites, contentiones, & quæſtiones permittere non deberet hanc novitatem, ſed procurare, ut ſervetur ſolitum, & Eccleſia Parochialis in ſuo Jure ſepulchri Confratrum conſervetur. Licèt

12 enim Epiſcopus Eccleſiæ non Parochiali valeat concedere privilegium, & jus ſepulchri ex juſta cauſa, & de conſenſu Capituli, tamen ſine juſta cauſa, & hujuſmodi conſenſu illud privilegium concedere non valet, ea ratione, quia Epiſcopus non poteſt ardua explicare ſine conſenſu Capituli, nec poteſt jus unius Eccleſiæ dare alteri ſine cauſa. Si igitur non adeſſet ulla juſta cauſa privandi Eccleſiam Parochialem ſuo antiquo jure ſepulchri Confratrum, & illud transferendi, ſeu de novo excavandi in dicta Eccleſia Patronali, non poſſet Epiſcopus permittere hujuſmodi conſtructionem, & excavationem novi ſepulchri, & Parochus poſſet illam impedire, juxta *Abb. in cap. Certificari de ſepultur. num. 8. Fagnan. in cap. Fraternitatem eodem tit. num. 7. Barboſ. de Offic. & poteſt. Parochi cap. 26. num. 11. Monacell. Formul. legal. formul. 10. tit. 6. n. 22. par. 1.* ibi: *Quod tamen ſine juſta cauſa concedere non deberet.*

Non adverſantur ſuperiùs deducta, quia illa procedunt in caſu, quo Confratres nullum haberent ſepulchrum; in hoc enim caſu Eccleſia Parochialis, ſalvis Juribus Parochialibus, non poſſet impedire conſtructionem ſepulchri pro Confratribus in Eccleſia Patronali, in qua Confraternitas eſt erecta ex auctoritatibus ibi adductis; at in caſu, quo Confratres habeant ſepulchrum jam conſtructum, & ædificatum in præfata Eccleſia Parochiali, non poſſunt prætendere abſque juſta cauſa translationem, & conſtructionem novi ſepulchri in dictam Eccleſiam Patronalem, ſpoliando Parochialem antiquo jure ſepulchri, ſed

13 debent eſſe contenti ſepulchro majorum, in quo optabile eſt unicuique ſepeliri, *Fagnan. in dicto cap. Fraternitatem de ſepult. num. 2. ibique Barboſ. num. 3.*

ARGUMENTUM.

Parochus an poſſit exercere in Eccleſia Patronali Jura, ſeu functiones tam Parochiales, quàm non Parochiales ad ſui libitum invito Patrono, vel potiùs exercitium functionum non Parochialium ſpectet ad Rectorem Eccleſiæ Patronalis. Electio Diaconi, & Subdiaconi pro celebratione Miſſæ Solemnis in Eccleſia Patronali, ad quem ſpectet?

SUMMARIUM.

1 *Functiones aliæ ſunt Parochiales, & aliæ non Parochiales, & quæ ſint, explicatur, & num.* 2.

3 *Eccleſia, aut Oratorium Patronale ſitum intra limites Parochiæ, an dicatur eſſe ſub Dominio, & Subjectione Parochi?*

4 *Eccleſia ſive libera, ſive Patronalis ſita intra limites Parochiæ habet dependentiam ab ea, quoad functiones Parochiales, non verò quoad non Parochiales, & num.* 28. & 29.

5 *Sola Eccleſia Cathedralis habet intentionem fundatam ſuper Subjectione alterius Eccleſiæ ſitæ intra limites ſuæ Parochiæ, & num.* 29.

6 *Parochus non poteſt exercere functiones non Parochiales in Eccleſia Patronali, ſed illas exercere debet in propria Eccleſia.*

7 *Eccleſiæ ſitæ intra limites Parochiæ, aliæ ſunt eidem ſubjectæ, & aliæ non.*

8 *Reſolutiones Sacræ Congregationis Rituum allegatæ à* Pignattello, *quo ſenſu ſint intelligendæ? & num.* 30.

9 *Exercitium functionum non Parochialium in Eccleſiis Patronalibus ſpectat ad harum Rectores, & num.* 10. & 21. & 23.

11 *Electio Diaconi, & Subdiaconi aſſiſtentium celebrationi Miſſæ Solemnis in die Feſtivitatis S. Titularis in Eccleſia Patronali ſpectat ad hujus Rectorem; et ſi careat Rectore, ſpectat ad Patronum, et ſi non habeat Patronum, ſpectat ad ejus Cuſtodem, & num.* 32. *Amplia, ut num.* 33. & *ſeqq.*

12 *Parochus non poteſt quæſtuare pro Sanctiſſimo Sacramento in Eccleſia Patronali ſita intra limites Parochiæ, nec retinere Capſulam Eleemoſinarum, nec ejus Claves, nec ibi celebrare Miſſam Solemnem, aut Pacem Populo dare invito ejus Rectore, aut Patrono.*

13 *Parochus non poteſt impedire celebrationem Miſſarum, & alia Spiritualia ſita intra limites Parochiæ.*

14 *Parocho non licet explere functiones Parochiales in Eccleſiis Patronalibus ſitis intra limites Parochiæ ad ſui libitum independenter à Patronis, & iis invitis.*

15 *Functiones Parochiales in Eccleſiis Patronalibus inſcio, & reluctante Parocho peragi non poſſunt.*

16 *Clavis Eccleſiæ Patronalis exiſtentens intra limites Parochiæ ſpectat ad Cappellanum pro tempore, non autem ad Parochum.*

17 *Benedictiones mulierum poſt partum, Fontis Baptiſmalis, Ignis, Seminis, Ovorum non ſunt de Juribus Parochialibus, & num.* 20.

18 *Benedictiones mulieris, & Fontis Baptiſmalis fieri debent à Parocho.*

19 *Reſtitutio in integrum adversùs rem judicatam quando conceditur.*

22 *Benedictiones Ovorum, & ſimilium, unde initium habuerunt?*

24 *Parochus, ut ex conſuetudine immemorabili dicatur ſibi competere exercitium Jurium non Parochialium in Eccleſiis ſitis intra limites Parochiæ, quid requiritur?*

25 *Conſtitutio, aut diſpoſitio, quæ falsò nititur fundamento ſubſiſtere non poteſt.*

26 *Regulares an ſint ſubjecti Conſtitutionibus Synodalibus?*

27 *Regulares poſſunt benedicere Ova, & ſimilia juxta propriam Eccleſiam, & non extra per Domos.*

31 *Electio Sacerdotum celebrare debentium non eſt de juribus Parochialibus.*

CASUS IX.

INtra limites Eccleſiæ Parochialis fundatum reperitur Oratorium publicum, ſeu Eccleſia de Jurepatronatus familiæ B. Parochus prædictæ Eccleſiæ Parochialis, ob majorem ejus, populique commoditatem, prætendebat benedicere, & diſtribuere Candelas, Cineres, & Palmas; facere benedictiones Mulierum poſt partum, Fontis Baptiſmalis, Seminis, Ovorum, & ſimilium; & etiam facere omnes functiones Hebdomadæ Sanctæ in dicto Oratorio, ſeu Eccleſia Patronali; cui prætentioni reſiſtente Patrono Eccleſiæ exiſtimante non poſse

poſſe Parochum ad ſui libitum exercere dictos Actus in Eccleſia Patronali, quæritur proinde.

Primò: An Oratorium publicum, ſeu Eccleſia Patronalis fundata intra limites Parochiæ habeat dependentiam, & ſubjectionem ab ea tam in functionibus Parochialibus, quàm non Parochialibus.

Secundò: An liceat Parocho dictæ Eccleſiæ Parochialis independenter à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio, ſeu Eccleſia ad ſui libitum, iis invitis?

Sciendum eſt functiones alias eſſe merè
1 Parochiales, & alies non merè Parochiales; functiones merè Parochiales conſiſtunt in Jure decimandi, ac percipiendi oblationes, juxta *Text. in cap. Cum contingat, & cap. Cum tua de Decimis, Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3. cap. 28. §. 2. num. 8.* in obligatione Parochianorum recipiendi Sacramentum Euchariſtiæ in die Paſchatis, aliaque Sacramenta moribundis conferri ſolita, illud ſcilicet Euchariſtiæ, quod ſumitur pro Viatico, ac illud extremæ Unctionis, juxta *Text. in cap. Nullus de Parochiis*; nec non in jure funerandi, ac ſepulturæ, quoties defunctus in alia Eccleſia ſepulturam non eligat, vel ſepulturam majorum non habeat, quo caſu Quarta, ſeu portio Canonica Parocho debetur, juxta *Text. in Clement. Dudum, §. verò, & ff. Hujuſmodi de ſepultur. Card. de Luca de Parochis diſc. 31. numer. 8. Rota deciſ. 552. num. 3. part. 5. Recent.* In jure faciendi inter Miſſarum Solemnia diebus feſtivis publicas denunciationes Matrimoniorum, *Sanchez de Matrim. lib. 3. diſput. 6. num. 4. Barboſ. de Offic. & poteſt. Parochi par. 2. cap. 21. n. 17.* In jure aſſiſtendi, ſeu intereſſendi celebrationi Matrimoniorum, juxta diſpoſitionem *Conc. Tridentini ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 1.* ac in jure aſpergendi Domos in die Sabbathi Sancti, ut docet *Barboſ. de Offic. & poteſt. Paroch. par. 1. cap. 12. num. 11.*

2 Functiones non merè Parochiales ſunt Benedictio, ac diſtributio Candelarum, Cinerum, & Palmarum; Benedictio Fontis Baptiſmalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & ſimilium, receptio Mulierum ad purificationem poſt partum; Functiones Hebdomadæ Sanctæ; Celebratio Solemnis Miſſæ in Feria quinta Cœnæ Domini, aliæque celebrationes Miſſarum per annum, ſive pro vivis, ſive etiam pro Defunctis; Expoſitio quadraginta horarum, Sacrarum Reliquiarum, aut Imaginum, ac Benedictio cum illis fieri ſolita ſuper populo; nec proceſſiones intra ambitum Eccleſiæ privatæ ſunt de functionibus, ſeu juribus Parochialibus, ut reſponſum fuit *per Sacram Congregationem Rituum 10. Decembris 1703. in reſponſione ad 5. 7. 8. 10. 11. 12.* Dubium juxta folium impreſſum plurium decretorum ſuper materia Jurium Parochialium, & juxta *Congregationem Concilii in Forolivien. Iurium Parochialium 10. Decembris 1683. & in Briſtinoricen. Iurium Parochialium 21. Iulii 1687. ad primum*, ſicuti etiam non eſt de Iuribus Parochialibus facere officium ſuper Cadaveribus, poſtquam iſta ſunt illata in Eccleſiam exiſtentem intra limites Parochiæ, *Rot. deciſ. 2079. num. 17. coram Coccin.*

Hoc præſuppoſito; quoad primum dubium affirmativè, quoad omnem ſui partem reſpondendum videtur, nempè Oratorium publicum, ſeu Eccleſiam ædificatam, ſeu conſtructam intra limites Parochiæ habere totalem dependentiam, & omnimodam ſubjectionem in omnibus, & quibuſcumque functionibus tam Parochialibus, quàm non Parochialibus, cum per talem conſtructionem omnes Eccleſiæ, &
3 Oratoria ſita intra limites Parochiæ dicantur eſſe ſub Dominio, & Subjectione Parochi, niſi habeatur privilegium Exemptionis, aut allegabilis ſit Præſcriptio, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappell. Monach.* ubi quia Eccleſia Sancti Laurentii in Piſcinula ſita erat in Parochia Sanctæ Ceciliæ Innoc. III. reſpondit fuiſſe ab ea dependentem circa ſubjectionem in pluribus actibus ibi: *Cum enim Eccleſia Sancti Laurentii ſit in Parochia veſtra ſita, debet de Iure communi Eccleſiæ veſtræ in prædictis omnibus ſubjacere, quia nec privilegium Exemptionis habet, nec Præſcriptionem pro ſe poterat allegare, & docet. Rota deciſ. 214. num. 6. par. 12. Recent.* ibi. *Habet aſſiſtentiam pro exercitio omnium actuum in Eccleſiis intra limites ſuæ Parochiæ exiſtentibus privativè quoad omnes alios*: & ita reſolutum fuiſſe *à Sacra Congregatione*

Rituum

Rituum in Neapolitana 18. *Maii* 1602. refert *Pignatell. qui conſult.* 68. *tom.*6. *numer.* 1. tuetur hanc opinionem, ibi: *Sacra &c. & cenſuit ad Parochum pertinere functiones Sacerdotales in Eccleſiis, quæ ſub Laicorum ſunt gubernio non ad* Cappellanos, *nec ad Sacriſtam, nempè Benedictiones Cinerum, Candelarum, Ramorum Olivæ, Ovorum, Fontis Baptiſmatis, Delationes Sacramenti, Celebratio Miſſæ Feria V. in Cœna Domini, Aſperſiones Domorum, & quæ fiunt die Dominica, Orationes quadraginta horarum, & ſimiles*; & in *Theleſina pro Terra Cereti die* 3. *Aprilis* 1632. ibi: *Cappellanos in Eccleſiis Laicorum, ſeu Oratoriis non poſſe Benedictiones facere Candelarum, Cinerum, Palmarum, & Ciborum Paſchalium, ſed hæc omnia peragi debere per Curatos in ſuis Parochialibus, nec poſſe eoſdem Cappellanos, ſive Sacriſtam in ſupradictis Eccleſiis, ſive Oratoriis Miſſam celebrare in Feria V. nec Sacramentum in ſepulchro eodem die cuſtodire, cum hæc munia exerceri debeant in Eccleſiis Parochialibus*: & in *Theleſina* 3. *Iulii* 1630. petitioni factæ per Archipresbyterum Sancti Martini, ibi: *L. Arciprete di S. Martino ſupplica l'EE. VV. a dichiarare, ſe ſi poſſa portare il Santiſſimo Sagramento nelgli Oratorj, e Chieſe delle Confraternite dei Laici*: Sacra Congregatio Rituum reſpondit: *Nihil ex ſupradictis licere Confraternitatibus Laicorum, aut Cappellanis earum, neque cuicumque alteri Sacerdoti ſine expreſſa licentia, aut conſenſu proprii Parochi*: & ita etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium in una *Bergomen. ſuper decimo tertio dubio*, ibi: *Se poſſino i Cappellani di detti Confrati eſercitare alcun' atto di Cura d' Anime ſenza licenza del Rettore della Parochiale.* Reſpondit ibi: *Obſervetur illud, quod aliàs per litteras hujus Sacræ Congregationis Decretum fuit de Cura Animarum per Cappellanum Societatis, ſine licentia Rectoris Parochialis non exercendum*: & in *Phrygien.* referente Eminentiſſimo Cardinali Tanario *die prima Iunii* 1699. ſuper dubiis ibi: *An eidem Confraternitati competat facultas Proceſſiones faciendi per Parochiam cum Stola, & Cruce, occaſione aſſociationis Cadaverum; continuò aſſervandi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, etiam cum illius publica expoſitione; adminiſtrandi publicè Sacramenta Confeſſionis, benedicendi Candelas, Cineres, Olivas; functiones peragendi in Majori Hebdomada ſignanter in die Cœnæ Domini, ibique ſepeliendi cadavera abſque ullo interventu Parochi, iſtique omninò denegando Iura Parochialia*: Cenſuit dicta Sacra Congregatio, ibi: *Inhærendo decretis aliàs deſuper æditis cenſuit reſpondendum* negativè, ut refert *Monacell. Formul. for. Eccleſ. num.* 13. *part.* 2. *Formul.* 1. *num.* 60.

His tamen non obſtantibus affirmativè, quoad primam partem dubii; & negativè, quoad ſecundam reſpondendum de Jure cenſeo; nempe Oratorium publicum, ſeu
4 Eccleſiam ſitam intra limites Parochiæ, ſive ſit libera, ſive de Jurepatronatus, habere quidem dependentiam à Parochia, quoad functiones, ſeu Jura Parochialia conſiſtentem in eo, quod Parochus poſſit prohibere, ne exerceantur in ea à Cappellano, aut Rectore Jura Parochialia non verò, quoad functiones non Parochiales. Habemus enim conſtantem omnium DD. opinionem unanimiter firmantium quaslibet Eccleſias, etſi ſitas intra fines Eccleſiæ Parochialis eſſe in functionibus non Parochialibus à Parocho omninò independentes, quia eidem nullatenùs ſubjectas, ut docent *Abbas in cap. Dilectus de Cappel. Monach. num.* 4. 11. & 12. *in cap. Ad audientiàm primo num.* 8. *de Eccleſ. ædifican. Calderin. conſ.* 6. *num.* 1. *verſ. Item ſicut de Relig. Domib. Card. de Luca de Paroch. diſc.* 31. *num.* 4. *& ſequen.* ibi: *Atque non agebatur de Juribus, ſeu functionibus merè Parochialibus, ſed ſolemnitatibus ad devotionem, & Eccleſiæ Majorem Cultum, ac incitamentum ad opera Pietatis; in quibus actibus, utpotè in voluntate, ſeu devotione, atque ſuper Parochialibus non concernentibus, vel uſurpantibus, quoties à Rituali Eccleſiaſtico non aberratur &c. non poteſt ipſe impedire, vel ſe ingerere invitis partibus. Rota deciſ.* 2089. *num.* 10. *&* 13. *coram Coccin. & in Civitatis Plebis Jurium Parochialium* 5. *Julii* 1700. §. *Sicuti coram Reverendiſſimo Molines Decano, &* 6. *Junii* 1708. *coram R. P. D. Anſaldo* inferiùs legen. Et fuit reſolutum à Sacra Congregatione Rituum in decretis Urbis, & Orbis latis de anno 1703.

& per viam legis à Sanctiſſimo approbatis in reſponſione nimirum ad quartum ibi : *An Confraternitates erectæ in Oratoriis tum publicis, tùm privatis ſejunctis ab Eccleſiis Parochialibus, quoad dictas functiones Eccleſiaſticas habeant dictam dependentiam à Parocho*. Sacra Congregatio reſpondit: *Negativè*.

5 Ratio eſt, quia nulla Eccleſia citra Catedralem fundat intentionem ſuam ſuper ſubjectione alterius Eccleſiæ etiam fundatæ intra limites ſuæ Parochiæ, præterquam tamen, quoad Jura Parochialia, & exceptis Juribus Parochialibus; alia Jura non competunt Parochiali in Eccleſia intra limites ſuæ Parochiæ fundata, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappellis Monach. Rota deciſ.* 2089. *num.* 18. *coram Coccin.*

6 Unde Parochus Eccleſiæ Parochialis non poteſt benedicere Candelas, Cineres, & Palmas, facere Benedictiones Mulierum poſt partum, Fontis Baptiſmalis, Seminis, Ovorum, nec functiones Hebdomadæ Sanctæ, aliaſque functiones non Parochiales peragere in Eccleſia Patronali, ſed iſtæ functiones non Parochiales, ſi fiant à Parocho, faciendæ ſunt ab ipſo in propria Eccleſia Parochiali.

Non obſtant *Text. in cap. Dilectus de Capp. Monach. nec deciſio Sacræ Rotæ* 214. *part.* 12. *Recent.* extensò ſuperiùs allegata; quoniam iſtæ authoritates procedunt, quoad functiones, ſeu Jura Parochialia, non verò quoad functiones non Parochiales, itaut Parochus poſſit illas exercere in Eccleſiis ſitis intra limites propriæ Parochiæ ad ſui libitum, & independenter ab earum Rectoribus, & Patronis.

Minuſque adverſantur reſolutiones Sacræ Congregationis Rituum allegatæ à *Pignatell. conſult. 6. tom. 6.* Quoniam diſtinguendum eſt inter Eccleſias, ſeu Oratoria non ſejuncta, & ſubjecta Eccleſiæ

7 Parochiali, eo quod fundata ſint, & conſtructa, aut dotata ex ejus Bonis, & redditibus, aut ei unita, & inter Eccleſias, ſeu Oratoria ſejuncta, & nullatenùs ſubiecta Eccleſiæ Parochiali, eo quod ſint fundata, conſtructa, aut dotata de Bonis propriis Laicorum.

8 Reſolutiones Sacræ Congregationis Rituum ſuperius extensò allegatæ intelligendæ ſunt, quoad Eccleſias non diviſas, & ſubjectas, ſeu ex ipſarum Parochialium Eccleſiarum Bonis, ſeu redditibus conſtructas, & dotatas, in quibus ut ab eis dependentibus, Parochi, vel per ſe, vel per alios debito muneri ſatisfaciant; hæque Eccleſiæ recognoſcentes Eccleſiam Parochialem in propriam Matricem Filiales nuncupari promeruerunt, ac in his tantùm authoritatem, dominium, & juriſdictionem exercere valent Parochi, ut in propoſito connotavit, *Card. de Luca in Miſcell. diſc.* 1. *à num.* 31. §. *Inter iſtas verè*, *& de Paroch. diſc.* 27. *num.* 9. *& de Decim. diſc.* 10. *num.* 9. *ac in tract. de præeminent. in ſupplement. diſc.* 42. *num.* 12. non autem intelligi poſſunt, quoad Eccleſias fundatas de Bonis propriis Laicorum, ibi enim non poteſt Parochus functiones non Parochiales exercere, ſed ha-

9 rum exercitium ſpectat ad Rectores dict. Eccleſiarum, & in puncto reſolutum fuit ab eadem Sacra Rota *in dicta Neapolitana Jurium Parochialium* 13. *Martii* 1711. *ff. Ex abundanti coram R. P. D. Anſaldo* inferius legen. *num.*17. Itaut ad ipſos ſpe-

10 ctet facere Benedictiones Ovorum, Seminis, Palmarum, Aquæ Benedictæ, & alias functiones non Parochiales peragere, & etiam celebrare Officium ſuper Cadaveribus poſitis in eorum Eccleſiis non ſubjectis Eccleſiæ Parochiali, ut firmavit *Rota in ſupradicta deciſione* 2089. *num.* 18. *&* 24. *coram Coccin. & in puncto Rota in dicta Neapolitana Jurium Parochialium* 13. *Martii* 1711. *coram R. P. D. Anſaldo.*

Nec non ad eoſdem Rectores ſpectat

11 Deputatio, ſeu Electio Diaconi, & Subdiaconi aſſiſtentium celebrationi Miſſæ ſolemnis in die Feſtivitatis S. Titularis dict. Eccleſiarum; et ſi hujuſmodi Eccleſiæ ſitæ intra limites Parochiæ, & nullatenus ſubjectæ Eccleſiæ Parochiali careant Rectore, Deputatio, ſeu Electio Diaconi, & Subdiaconi aſſiſtentium ſpectat ad Patronos, et ſi non habeant Patronos, ſpectat ad earum Cuſtodes, ſeu Syndicos Deputatos ab Epiſcopo, ut fuit reſolutum *à Sacra Rota in Civitatis Plebis Jurium Parochialium* 6. *Iunii* 1708. §. *Conſequens coram R. P. D. Anſaldo*; & uti ſentiebam *in una Melevitana Iurium Parochialium*, agitata in Sacra

cra Congregatione Concilii, ubi prætendente Parocho Eccleſiæ Parochialis A. deputare, & eligere Diaconum, & Subdiaconum aſſiſtentes in celebratione Miſſæ ſolemnis in diebus Feſtivitatum Sancti Rocchi, & Aſſumptionis Beatæ Virginis, quæ celebrantur in duabus Eccleſiis ſitis intra limites dictæ Parochiæ carentibus Rectore, & exiſtentibus ſub cuſtodia duorum Deputatorum ab Epiſcopo; quæſitum fuit, ad quem ſpectaret hujuſmodi electio, ad Parochum ne, an potius ad Cuſtodes? & reſpondi, ſpectare ad Cuſtodes propter rationes, & auctoritatem *Textus in cap. Dilectus de Cappellanis Monach.* ſuperiùs relatas, ubi diſponitur nullam Eccleſiam citra Cathedralem fundare ſuam intentionem ſuper ſubjectione alterius Eccleſiæ fundatæ intra limites ſuæ Parochiæ, exceptis tamen Juribus Parochialibus.

Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in dicta Melevitana Iurium Parochialium*, quæ licet *die* 23. *Februarii* 1715. propoſito dubio: *An Electio, & Deputatio aſſiſtentium pro Diacono, & Subdiacono in Miſſis, & Veſperis Solemnibus, quæ celebrantur in Eccleſiis Beatæ Mariæ Virginis Aſſumptæ, & Sancti Rocchi ſitis intra limites Caſalis Zebbug ſpectet ad dictum Parochum, vel potius ad Servientes, ſeu Cuſtodes dict. Eccleſiarum*, reſpondit *Affirmativè*, quoad primam, & *Negativè* quoad ſecundam partem: Tamen *die* 22. *Iunii* 1715. repropoſitâ Causâ devenit ad meum ſenſum reſcribendo; *Prævio receſſu à deciſis ſpectare ad Cuſtodes, ſive Servientes*: & iterùm repropoſita *die* 20. *Septembris ejuſdem anni*, iterùm reſcripſit: *Standum eſſe quoad primam partem dubii in ſecundo loco deciſis, & quoad ſecundam partem ſpectare ad Patronos.*

Inſuper Parochus non poteſt quæſtuare
12 pro Sanctiſſimo Sacramento in Eccleſia Patronali ſita intra limites Parochiæ non ſubjecta, vel quæ habeat proprium Rectorem, cui in titulum confertur, nec poteſt retinere Capſulam eleemoſinarum, ſive ejuſdem Claves ipſius Eccleſiæ, vel ibi privativè, quoad Rectores, benedicere Mulieres poſt partum, ſive Miſſam celebrare in diebus ſolemnibus, aut Funeralibus, aut pacem populo dare, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Forolivien. Iurium Parochialium* 18. *Novembris* 1684. ubi propoſitis dubiis.

Primò. An Parocho Eccleſiæ S. Ioannis in Vico, privativè, quoad Rectorem Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Populo ſitæ intra limites dictæ Parochiæ liceat quæſtuare intra ejuſdem Eccleſiæ Parochialis limites pro Sanctiſſimo Sacramento?

Secundò. An eidem Parocho liceat retinere claves capſulæ Eleemoſinarum exiſtentis in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ?

Tertiò. An benedicere Mulieres poſt partum in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ ſpectet ad ſolum Parochum?

Quartò. An in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ ſolus Parochus valeat Miſſas celebrare in diebus Solemnibus, & Ferialibus, & pacem populo dare?

Quintò. An Beneficiatus, ſeu Rector in dicta ſua Eccleſia Sanctæ Mariæ poſſit Miſſam celebrare ante Miſſam à Parocho celebratam?

Sacra Congregatio reſpondit ad primum *Non competere Parocho quæſtuare in Eccleſia Sanctæ Mariæ.* Ad ſecundum *negativè*; ad tertium *negativè*; ad quartum *negativè*; ad quintum *poſſe, niſi aliter Epiſcopus ſtatuat.*

Nec Parochus poteſt impedire celebra-
13 tionem Miſſarum, & alia Spiritualia in Oratorio, ſeu Eccleſia ſub prætextu Jurium Parochialium, quia Parochus, quoad Miſſam, & alia ſpiritualia obſequia omnibus communia non habet Jus prohibendi, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Savonen.* 15. *Decembris* 1685. *Mutinen.* 29. *Novembris* 1687. *& in Fulginaten. Oratorii prima Iulii* 1696.

14 Deſcendendo ad ſecundum dubium negativè cenſeo reſcribendum. Etenim recepti Juris eſt, quod Parochus etiam in Eccleſiis ſitis intra limites ſuæ Parochiæ nullam ſubjectionem ſibi arrogare valeat, niſi eam ſibi deberi oſtendat ex privilegio, vel ex conſuetudine ſpeciali, ut ultra prædictum *Text. in cap. Dilectus de Capp. Monach.* firmat *Rota in deciſion.* 469. *numer.* 10. *part.* 19. *tom.* 2. *Recentior. & in Pampilonen. Præeminentiarum* 3. *Decembris* 1711. §. *Et ſanè coram R. P. D. Anſaldo*; & conſequenter adeſt manifeſta reſiſtentia Juris

circa

circa quod Parochus invitis Patronis in eorum Patronali Eccleſia juriſdictionem valeat exercere; & hoc ipſum definitum etiam habemus in ſupradictis Decretis *Urbis*, *& Orbis* à Sacra Congregatione Rituum promulgatis, ubi *ad* 17. *dubium*, in quo quæritur: *An Parochus invitis Confratribus docere poſſit Doctrinam Chriſtianam in dictis Eccleſiis, & Oratoriis Publicis, vel privatis à Parochiali diviſis, & ſeparatis?* Sacra Congregatio reſpondit: *negativè*. Ideòque ſi actus ille tam pius, gratuitus, & tam animarum ſaluti neceſſarius, interdictus remanet Parocho in alterius Eccleſiis, invitis Patronis, quanto faciliùs interdicti remanebunt cæteri alii actus lucrativi, & majorem juriſdictionem præſeferentes; & ratio evidentiſſima eſt, eo enim ipſo, quod hujuſmodi Oratoria nullam habent dependentiam à Parocho, nec illi ſubdita ſunt, ut docet *Rota in dicta Civitatis Plebis Iurium Parochialium* 3. *Iulii* 1705. §. *Decidendi ratio coram Reverendiſs. Molines*; planum reſultat, quod nullum Dominium, & juriſdictionis exercitium in his Parocho licitum ſit invitis Patronis, cum nonniſi in locis ſibi ſubjectis valeat quiſquis juriſdictionales actus exercere.

Remanente penes eumdem Parochum
15 ſolo Jure negativo, ne in dictis Eccleſiis, ſeu Oratoriis ſibi non ſubditis peragantur, eo inſcio, aut reluctante Functiones Parochiales, pro quibus Jus habeat in ejus Parochia privativum.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Comen. Iurium Parochialium* 9. *Iunii* 1714. ubi expoſito, quod ab humanis deceſſurus Joannes Baptiſta à Turre, hæredibus in ſuprema voluntate nuncupatis, præ cæteris onus adjunxit, ut ædificari curarent Eccleſiam in Terra Maſtennæ ſub invocatione Sancti Joannis Baptiſtæ, eamque decenti ornatu, perpetuis futuris temporibus providerent, in qua Miſſarum Sacrificia ſub expreſſa quantitate operarentur Fratres pro tempore commorantes in Conventu Sanctæ Mariæ Rezzonici, cui Animarum cura incumbit. Ipſis verò deficientibus, facultatem fecit hæredibus, eligendi ſibi ipſis beneviſum Sacerdotem, qui onera injuncta exequeretur, ut latiùs ex documentis, quæ in Summario dabantur. In obſequium piæ hujuſce diſpoſitionis Andreas Trincanus Oratorium publicum, ſive Eccleſiam erigi curavit in prædicta Terra Maſtennæ ejus juriſdictionali feudo, exindeque effuſis precibus pro opportuna facultate id ipſum Oratorium aperiendi, ſub anno 1705. expetitum Decretum obtinuit, ſine tamen præjudicio Jurium Parochialium, ea inſuper adjuncta conditione: Ita tamen, quod Oratorium prædictum ſemper ſit Parochiali ſuppoſitum, & ab ea dependens, liceatque Parocho pro tempore in eo celebrare, aliaſque Parochiales functiones ad ejus libitum voluntatis quandocumque exercere abſque ulla prorsùs contradictione, & adhunc finem ipſius Oratorii alteram clavem habere debeat ad formam Conſtitutionis Synodi VII. Diœceſanæ, ſub pæna nullitatis præſentis conceſſionis, & interdicti ipſo facto ejuſdem Oratorii. Minùs quidem placuit Fratribus de Trincanis hujuſmodi Decretum, autumantibus ſibi ipſis valdè obnoxium eſſe, præſertim quia Jus Parocho attribuitur exercendi in Oratorio functiones Parochiales, alteramque clavem retinendi. At ejus prætenſa Jura contra protegente Vicario Curato prælibatæ Eccleſiæ Rezzonici, intra cujus fines ſæpedicta Eccleſia comperitur erecta; Quæſitum fuit.

Primò. An Eccleſia, ſive Oratorium publicum Sancti Ioannis Baptiſtæ ſitum in Terra Maſtennæ de Iurepatronatus Fratrum de Trincanis habeat dependentiam, ſive ſubjectionem tam in functionibus Parochialibus, quàm non Parochialibus ab Eccleſia Parochiali Rezzonici in caſu &c.

Secundò. An liceat Parocho dictæ Eccleſiæ Rezzonici independenter à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio ad ſui libitum, iis invitis, & quas in caſu &c.

Tertiò. An retentio clavis dicti Oratorii ſpectet ſolum ad Patronos, ſeu perſonam ab iis deputandam, vel potiùs Patroni teneantur tradere alteram clavem Parocho in caſu &c.

Quibus Sacra Congregatio reſpondit, ſcribente Domino meo Præceptore. Ad primum *affirmativè*, quoad primam, & *negativè*, quoad ſecundam partem. Ad
16 ſecundum *negativè*. Ad tertium *Clavem reti-*

retinendam eſſe à Cappellano pro tempore, non autem à Parecho, & ampliùs.

R. P. D.

ANSALDO

Neapolitana Jurium Parochialium.

Veneris 13. *Martii* 1711.

ALma *Sacrorum Rituum Congregatio*, cujus muneris, & providentiæ eſt, ut Eccleſia tamquàm Caſtrorum Acies ordinata circa Divinum Cultum Liturgiam,
17 ſacraſque cæremonias rectè cum tota Eccleſiaſtica Hierarchia juxta ſuos fines contenta ambulet coram Domino, quàm plura ſub anno 1703. ſeu 1704. univerſalia ſancivit decreta enucleativa plurium difficultatum reſpicientium præeminentias, functiones, & Jura Parochorum, inter quę procedens per viam dubiorum, *ad ſextum*, quod talibus verbis legebatur explicatum: *An Benedictiones mulierum poſt partum, Fontis Baptiſmalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & ſimilium ſint de Iuribus Parochialibus*, reſpondit per hæc pariter verba: *Negativè, ſed Benedictiones Mulierum,*
18 *& Fontis Baptiſmalis fieri debere à Parochis*, ut præter impreſſionem Romæ Cuſam typis Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ ſub prædicto anno 1704. liquet etiam apud *Franciſcum Monacellum* in hiſce materiis valdè verſatum, quivè eadem decreta opportunè regiſtravit in ſuo *Formulario Legal. prattic. for. Eccleſ. tit.* 13. *ex num.* 46.

Verum quia eadem *Sacra Congregatio* occaſione prædictæ impreſſionis in Urbe, & conſequutivæ publicationis anni 1704. in calce eorumdem Decretorum adjungendam cenſuit hanc præſervativam, ſeu modificationem. *Salvis tamen conditionibus, & pactis in erectione &c. concordiis inter partes initis &c. Indultis, & Conſtitutionibus Synodalibus, ac Provincialibus, & Conſuetudinibus immemorabilibus, vel ſaltem centenariis.*

Hinc non levis inſurrexit ſuper applicatione in concreto mavis præfatæ regulæ, quàm præſervationum, de quibus proximè, Controverſia inter Parochos Civitatis Neapolis ex una, & varios Regulares, ſeu Clauſtrales ex altera, & ſignanter Minores Conventuales S. Annæ, Minimos S. Franciſci de Paula, & Eremitas S. Auguſtini alias S. Mariæ de Fide, prætendentibus Parochis ſeſe verſari in caſu geminæ præſervationis, conſuetudinis nempè immemorabilis, & Conſtitutionum Synodalium, & conſequenter ad ipſos privativè ſpectare Benedictionem Ovorum, aliorumque comeſtibilium tempore Paſchali; ſubſtineri ſatagentibus è converſò prædictis Regularibus haſce limitationes non applicari, proindèque poſt antiquiores deſuper habitas contentiones pronunciante A. C. per ſententiam pro Regularibus, eademque per non interpoſitam appellationem tranſacta in rem Judicatam, ſpiritum vivificantem inſufflavit Parochis *Signatura Iuſtitiæ*; unde commiſſa *mihi* deſuper opportuna facultate *die 16. Ianuarii proximè elapſi* requiſivi *Dominos meos: Utrum conſtaret de re Iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum etiam ad effectum manutentionis*, dilataque tunc reſolutione, tandem hodie prodiit abſolutum oraculum: *conſtare de re judicata* addito ſolum temperamento quodam, ſeu *modo* inferiùs pandendo.

Præſuppoſitis namque illis familiaribus
19 regulis, & propoſitionibus in omni plenè volumine noſtri *Tribunalis* conſparſis, nimirum, quod adversùs rem Judicatam nuſquam tribui ſoleat remedium extraordinarium reſtitutionis in integrum, ubi non concurrat læſio aliqua, vel gravamen præcedentis Judicati, quod ſanè gravamen ſolùm dicitur emergere, quoties idem Judicatum laborat tabe nullitatis, vel injuſtitiæ, ut cæteris recollectis habetur, apud *Ridolph. in prax. par.* 1. *cap.* 13. *n.* 449. *& ſeqq. Rota in Cavallicen. pecuniaria* 15. *Iunii* 1696. §. *Quemadmodùm enim coram Reverendiſſimo dell'Olmo Epiſcopo Conchen. & in dec.* 26. *num.* 1. *inter impreſſ. coram Me*, & alibi paſſim.

20 Utique in abſtracto (præciſivè pronunc de applicatione, & examine prædictarum limitationum) cum de nullitate nulla eſ-

ſet

ſet quæſtio, nulla quoquè ſubeſſe poterat difficultas circa Juris aſſiſtentiam in hac Benedictione Ovorum, & Comeſtibilium ad commodum Regularium, quia poſthabitis etiam argumentis, atque auctoritatibus per Informantes pro iiſdem Regularibus adductis tam in ordine negativo, quàm affirmativo, dubium non erat, quod hujuſmodi poteſtas benedicendi Ova, aliaque Comeſtibilia nequaquàm foret nullo modò de Juribus, & functionibus Parochialibus, dum hodie tam apertè hoc declaraverat, & ſolemniter, ut ſupra eorumdem *Sacra Rituum Congregatio*; ejus quippe reſolutionibus, ac declarationibus, præcipuè in hac materia, habendam eſſe ſubmiſſam venerationem in univerſo Orbe Catholico, nemo non ſcit, & notatum reliquit *idem Monacell. in memorato Formul.leg. pract. for. Eccleſ. form.* 1. *tit.* 13. *num.* 78. *& Rota in deciſ.* 878. *num.* 10. *coram Dunozet. Jun. & deciſ.* 5. *num.* 12. *coram Celſo, & in Carpentoraten. Parochialis* 1699. *inter impreſſ.* 72. *num.* 4. *coram Me.*

Ex abundanti igitur ſolùm, & in quemdam ornatum per ſupra relatum modum negativum demonſtrabant memorati Scribentes, quod inter Jura, & functiones Parochiales perbellè enumeratas in *deciſion.* 552. ſignanter *num.* 3. *& ſeqq. par.* 5. *Recent.* non adinvenitur hæc ſimplex Benedictio, prout neque legitur, vel admittitur præciſivè à Conſtitutionibus Synodalibus in *Mediolanen. Jurium Parochialium* 13. *Aprilis* 1708. *ex* §. *Conſtabilito coram R. P. D. meo Scotto*, in qua etiam eleganter hæc materia Jurium Parochialium illuſtratur, circa quam plura etiam in peculiaribus, & non incurioſis, & fortioribus fortè ſingularibus circumſtantiis apparent connotata *in illa Aretina Jurium Parochialium die* 15. *Januar.* 1703. *&* 27. *Februarii* 1704. *&* 16. *Aprilis* 1706. *& in altera pariter ſuper manutent. eadem die* 16. *Aprilis* 1706. *coram Me*: unde ſuccedebat de plano regula; ſeu generalis propoſitio, quod ubi non agitur de fun-
21 ctionibus merè Parochialibus, cætera de Jure permittuntur etiam Regularibus, eorumque Eccleſiis teſte *Lezan. quæſt. Regular. tom.* 1. *cap.* 12. *num.* 41. *Perin. de Privil. Minim. tom.* 2. *in Conſtitut. VII. B. Pii V. Ceſped. de exempt. Regul. cap.* 7. *dub.* 152. *num.* 12.

22 Per modum quoque affirmativum relicta diſceptatione apud eruditos diſquiri conſueta, an, & quando initium ſumpſerint hæ Benedictiones cenſentibus pleriſque, quod præter contenta in veteri Teſtamento recentiùs à *Jeſu Chriſto* noſtri humani generis Reparatore provenerint juxta ab eo iteratas has Benedictiones Panis, & Piſcium ſignanter *in Evangelio Matthæi cap.* 14. *Marci cap.* 6. *& Lucæ cap.* 24. cum cæteris optimè ad vindicandum uſum ſanctarum Benedictionum in noſtra Sacroſancta Apoſtolica Eccleſia Romana demonſtratis per *Suar. in defenſ. Fidei lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 5. *&* 6. *& Franciſ. de Eccleſ. Cathed. cap.* 24. *num.* 82. *& ſeqq.*

Adjungere pariter ſatagebant iidem Scribentes, quod ſimiles indifferentes Be-
23 nedictiones æquè congruunt tam Parochis, quàm ſingularibus Sacerdotibus juxta præſcripta per *Alex. V.* ſub illis verbis; *Aqua Sale conſperſa populis benedicimus &c. quod etiam omnibus Sacerdotibus faciendum eſſe mandamus*, & quæ leguntur regiſtrata *in can.* 20. *diſtinct.* 3. *de conſecrat.* & præciſius, quod circa hanc benedictionem Ovorum, & Comeſtibilium ad libitum, & devotionem Fidelium introductam in Paſchate Reſurrectionis valeant eæ expleri indiſtinctè in omnibus, & quibuſcumque Eccleſiis tam Parochialibus, quàm non Parochialibus, tamvè Secularibus, quàm etiam Regularibus declaratum ſubdebant ab eadem *Sacra Rituum Congregatione* in una *Oſtien. curæ* 28. *Aprilis* 1607. penes *Novar. verbo Benedicere num.* 21. de qua etiam Teſtatur, *Barboſ. in collectan. dec. Apoſtol.* 59. *num.* 10. & quod de nimio rigore fuit increpatus Epiſcopus, qui Commiſſarium expedierat contra ſimplicem Sacerdotem, ex eo quod benedixerat die Paſchatis quædam Ova refert *de anno* 1637. pariter reſolutum *Nicol. in ſuis Floſcul. verbo Paſcha num.* 5.

Cæterum, ut diximus ſuperfluum erat
24 amplius diſceptare, ſive immorari ſub hoc principio, ſtante prædicta Edictali Conſtitutione, ſeu declaratione *Sacræ Congregationis* approbata per Summum Pontificem, & publicata de anno 1704. unde firma reſtante præmiſſa baſi, & deſcendendo

do ad applicationem, prædictarum limitationum, ſeu præſervationum primariò Parochi mordicùs inſiſtebant ſuper Conſuetudine immemorabili, de qua ſuperlativè liquere proclamabant ex teſtibus fotmiter examinatis de anno 1679. ſed inutilitèr; quoniam ultra quòd nullo modo videbantur iidem Teſtes communiti illis requiſitis indiſpenſabiliter neceſſariis ad conſtituendam probationem Immemorabilis ad celebrem explicationem *Gloſſ. in cap.* 1. *verbo Memoria de præſcriptionibus in 6.* & ſignanter deſiderabatur illud ætatis 54. annorum, dum ſublato primo Teſte, cæteri ætatem hanc annorum 54. minimè attingebant, ideòque ex hoc ſolo motivo reſtabat inapplicabilis prædicta limitatio, ſeu præſervatio, ut millies in ſimili dictum fuit per *Rot.* & ſignanter *in deciſ.* 169. *num.* 1. *ibique Adden. coram ſan. mem. Gregor. XV. deciſ.* 370. *num.* 1. *coram Cardin. Celſo, deciſ.* 1279. *num.*13. *&* 1296. *num.* 10. *coram Emerix Jun. & in Trojana delationis Crucis ſuper bono Jure* 10. *Decembris* 1708. §. *Sublato coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Omiſſo etiam pariter quod nullatenus prædicti Teſtes deponebant de viſu, & auditu proprio à coævis per quadraginta annos, citra illam amaram ulteriorem quæſtionem, an Teſtes deponere ſatagentes de immemorabili; teneantur deponere de auditu auditus à ſuis majoribus, & ſic de ſecundo auditu, quemadmodum præſcribere viſa eſt eadem *Gloſſa magna* in verbo *memoria* relativè ad doctrinam *Hoſtienſis in cap. Quod pernovale de verb. ſignif. ſpeculat. tit. de probat.* §. 1. *verſ. ultimò quæritur, Rota cor. Coccin. deciſ.*1392. *num.* 1. *&* 2081. *num.* 7. cum aliis innumeris diſcuſſa materia hinc inde diſſertis in ſupradicta *Trojana delationis Crucis ſuper bona Jure* 10. *Decembris* 1808. *Ex* §. *Sablato coram R.P.D. meo Aldrovando.*

Nihilo tamen minus in radice, ac ſubſtantia ipſius Depoſitionis, Teſtes adamuſſim deficiebant in probatione ejus, de quo unicè erat diſceptatio, ſolum quippe aſſerebant, quod ab immemorabili tempore Parochi ſemper extiterant in pacifica quaſi poſſeſſione faciendi benedictionem Ovorum; in theſi autem noſtra nullatenus tractabatur de perturbanda Parochis hac inconcuſſa obſervantia, & conſuetudine admiſſa indubitanter ab iiſdemmet Regularibus, & à Doctrinis, & Oraculis *Sacræ Congregationis*, & ab ipſa praxi Urbis Romæ, in qua indiſtinctè adhibetur hæc promiſcua benedictio Eccleſiarum Parochialium, & non Parochialium, Secularium, & Regularium, & cui praxi tamquam Magiſtræ omnium Eccleſiarum totius Orbis etiam in Dubio ſtandum foret, *ut per Pignatell. conſult.* 76. *num.* 11. *tom.*5. *Rota coram Merlin. deciſ.*657. *n.*21. *& deciſ.* 745. *num.* 12.

Aſt vis conſiſtebat, utrum in eadem pacifica poſſeſſione manerent Parochi privativè quoad Regulares, eorumque Eccleſias, ac propterea, dum nec verbum quidem proferebant ſuper hoc eſſentialiſſimo puncto, nullum profectò gradum ejuſdem probationis conſtituebant, ad ea, quæ in propoſito habentur apud *Bart. in l. Celſus num.* 23. *ff. de uſucap. & Jaſon. in l. De quibus num.*47. *ff de leg. Maſcard. de probat. concluſ.* 424. *num.* 24. *Burſatt. conſil.* 156. *num.*33. *Natt. conſ.* 69. *num.* 2. *& Manſ. conſult.* 168. *num.* 72.

Agnoverant fortaſſe Parochi deficientiam in hac poſtrema parte prædictorum Teſtium, ideoque eos roborare contendebant ex teſtificationibus aliorum qui cumulabantur in eorum *Summario num.* 4. verum nimis debile erat hoc præſidium, & procuratum fulcimentum, cum hæc forent ſimpliciſſimæ fides, & atteſtationes pendente lite, ut dicitur, mendicatæ; ulteriuſque confligebantur à pleniori Caterva aliorum Teſtium, qui pariter in oppoſitum ad perpetuam ſimpliciter memoriam afferebantur à Regularibus, unde vel ex prima conſideratione, vel ex ſecunda hi Teſtes ſupra relati in nulla promerebantur haberi conſideratione, ut in ordine ad primam vulgatamque propoſitionem ait *Innocent. in cap. Præterea num.* 2. *de Teſt. Decian. conſ.* 51. *num.* 96. *cum aliis per Rotam in deciſ.* 318. *num.*4. *par.*2. *& deciſ.* 223. *num.* 6. *part.* 19. *Recent. & coram Emerix Jun. deciſ.* 149. *num.* 3. *& deciſ.* 243. *num.* 7. circa ſecundam adductis Teſtibus *in cap. Licet cauſam verſ. Ex præmiſſis de probat. leg. ob Carmen*, §. *Si Teſtes, & ibi gloſſ. ff. de Teſt. & Gloſſ. in cap. Si Teſtis* 43. *in Gloſ. magna*, probat *Manſ.* con-

conſult. 228. *num.* 21. & firmavit *Rota in deciſ.* 449. *num.* 4. *coram ſan. mem. Gregor. XV. & deciſ.* 31. *numer.* 3. *coram Emerix Jun.*

Secluſa prima limitatione, ſeu præſervatione, & idcircò progrediendo ad diſcurſum ſecundæ, nempe Conſtitutionum Synodalium, illas multò minus obeſſe *Domini* reputarunt, quoniam eæ ſignanter exaratæ ſub anno 1694. (de præcedentibus enim enunciatis in quadam Apoſtilla marginali, quævc non exhibebantur, *Domini* non curarunt) ſic in littera ſonabant: *Benedictiones Ovorum, aliorumque Comeſtibilium tempore Paſchali, quæ ad ſolos Parochos ſpectant ex Decretis Congregationis Rituum non fiant ab aliis, vel in aliis Eccleſiis abſque Parochorum licentia*: totumque proinde fundamentum ejuſdem Synodalis ordinationis ſolidabatur *in Decretis Sacræ Congregationis Rituum*, ſed dum ex hucuſque manifeſtatis oſtendimus, quod tam ante, quàm poſt, Sacra Congregatio decrevit ſemper oppoſi-
25 tum, nullaque per umbram de facto afferebatur reſolutio favore Parochorum, quomodò firmitatem ullam ſortiri poterant eædem Synodales ordinationes, atque diſpoſitiones, cum nulla diſpoſitio, nulla ordinatio queat ſubſiſtere, ſi falſo fundamento, falſæ Cauſæ, vel erroneæ nitatur ex traditis *ad Text. in leg.* 1. *Cod. de falſ. cauſ. adjecta legato per Menoch. in conſ.* 91. *ex num.* 41. & 364. *num.* 60. *Marta de ſucceſſ. legal. par.* 4. *quæſt.* 11. *art.* 3. *numer.* 1. & *ſeqq. latè Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa par.* 1. *ex num.* 126. *Manſ. conſult.* 567. *num.* 22. cum cæteris *per Rotam in deciſ.* 247. *num.* 10. *coram Bichio.*

Diximus, quod nulla afferebatur in his terminis reſolutio favore Parochorum, ſiquidem ea, quæ dicebatur emanaſſe de anno 1695. *apud Pignatell. tom.* 10. *in appendic. fol.* 362. verſabatur in caſu, quo aderat de medio ſpecialis concordia inter Parochum, & Miniſtrum Beatæ Mariæ Conſolationis de Urbe, ideoque poſt habita reflexione, quod hujuſmodi reſolutio emanaverat *à Congregatione Viſitationis*, & non ab illa *Sac. Rituum*, cui principaliter incumbit, ut ab initio præmiſimus, hæc Provincia, profectò quoties iſta reſolutio prodiit ex Capite Concordiæ, pactique ſpecialis conventi, ut legitur apud eumdem *Pignatellum*, tantùm abeſt, quod ea in aliquo prodeſſe poſſet ad roborandum fundamentum Conſtitutionum Synodalium, ut potiùs tanquam edita in Caſu excepto in ſupradicta generali ordinatione *Sacrorum Rituum*, ibi: *ſalvis &c. pactis in Erectione &c. Concordiis inter partes initis &c.* ſtabiliret magis, atque firmaret eamdem generalem declarationem, & regulam in contrarium ex juribus notiſſimis, ſignanter *Text. in leg. Cum prætor ff. de Judic. leg. Nam quod liquidè*, §. *Si primò ff. de pen. leg. & in leg. Quæſitum*, §. *Denique*, & *ibi Bart. ff. de fund. inſtruct. Manſ. conſult.* 31. *num.* 13. & *conſult.* 109. *num.* 36. *Rota coram Buratt. deciſ.* 391. & *coram Emerix Jun. deciſ.* 32. *numer.* 4. *deciſ.* 740. *num.* 5. *deciſ.* 1192. *num.* 7. & *deciſ.* 1342. *num.* 8.

26 Atque hæc procul dubio exuberaſſent; verum ſolidè pro quodam Coronamento dicebatur ulterius, quod cum nec Decretum generale anni 1704. nec eædem Conſtitutiones Synodales Civitatis Neapolis mentionem facerent de Regularibus, eorumve Eccleſiis, hi tam ex defectu voluntatis tamquam exempti, & particulari nota digni minime forſan compræhendebantur, ſub præfata univerſali ordinatione, & reſpectu Synodi Neapolitanæ. Indubitanter accedebat, quoque alter defectus poteſtatis, cum citra violationem ejuſdem exemptionis nequeant Ordinarii, & Capitula, cæteraque membra ab eodem Diœceſano dependentia quidquam ſtatuere adversùs Regulares, & cum præciſive ab his, quæ concernunt miniſtrationem Sacramentorum, Bonum publicum, & mores totius Populi, nequaquàm Regulares ſubjecti exiſtant Conſtitutionibus Synodalibus, quemadmodum uno ore affirmarunt relati *per Barboſ. de Offic. & poteſtate Epiſc. par.* 3. *allegat.* 105. *num.* 89. *Fagnan. in cap. Quid ſuper his de majorit. & obedient. à num.* 14. *ad* 29. *Sanch. in præcept. Decalog. lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 21. *Peregrin. conſtit.* 2. §. 25. *num.* 67. *tom.* 3. *Suarez de Legib. lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 8. *Pignatell. conſult.* 76. *num.* 17. *tom.* 5. *Sperell. deciſ.* 88. *num.* 20. & *in Firmana Juriſdictionis* 10. *Maii* 1710. §. *Domini tamen coram Reverendiſſimo Molines Decano.*

Ad-

Addito, quod eædem Conſtitutiones Synodales non erant immunes à ſua exceptione cum eædem in hoc propoſito Ordinationes prodierint in ſcænam poſt moram hodiernam litem, poſtquàm Regulares appellationem interpoſuerant à quadam ſententia deſuper lata in contrarium ab Ordinario de anno 1679. Ac proptereà dato quod etiam vitio Attentatorum, in hac peculiari ſanctione prorſus non ſubjacerent eædem Synodales Ordinationes, ſaltem excuſari non poterant ab infectione nullitatis, ut minus rigidè procedendo in omnem caſum cenſuit ſæpè *Sac. Auditorium*, & præſertim adductis *Bald. in Rubr. Cod. de Appellat. nu. 2. & Alexand. conſ. 188. num. 10. lib. 2. in deciſ. 242. nu. 2. coram Cavaler. dec. 47. num. 10. & 11. & 147. num. 3. & 4. coram Celſo, & deciſ. 45. numer. 2. & deciſ. 596. num. 6. coram Emerix Junii, & in Recent. deciſ. 55. numer. 11. par. 14. & deciſ. 230. num. 13. par. 18.*

Denique ad oblationes, ſive, ut veriùs eſt, Emolumenta Ovorum, & ſimilium, quæ ſpontè quandoque tribuunt benedicentibus Fideles, *Sacra Rota* non reſpexit, nec quidquam injunxere deſuper *Sacræ Congregationes* eodem modo, quo in purificationibus Mulierum Parochorum benedictioni relictis conſueſcunt iidem Parochi abſque increpatione recipere oblationem, vel Emolumentum Candelæ, ſicque Parochi debebant tolerare idipſum in aliis, quod in ſe, ſive erga ſe practicabant *ad Text. in leg. 1. & tot tit. ff. Quod quiſque Juris in alium ſtat.* de quo *Rota in deciſ. 1255. num. 2. coram Emerix Jun. & in Romana Pecuniaria ſuper ſecunda Contractu 23. Februarii anni currentis, §. Creditum ſiquidem in fine coram Me.*

Benè verum, quod modum in hoc, ut ab initio tetigimus, *Domini* Contentio-
27 nibus, & inconvenientibus præſcribendo, ſubdidere, haſce benedictiones Ovorum, ſolummodò privatim eſſe faciendas, nec permiſſas cenſuere Regularibus extra eorum Eccleſias, & ſepta, *curſitando, ut Divus Paulus inquit per Domos*, utraque &c.

R. P. D.

ANSALDO

Civitatis Plebis Jurium Parochialium.

Mercurii 6. Junii 1708.

A*Uream quiſquis mediocritatem diligit*, neque alios turbat, neque turbatur in ſemetipſo, ſicuti probabiliter à contrario evenit in hodierna controverſia, in qua Plebanus, ſeu Parochus Caſtri Montis Jovini paulatim fortaſſe ſupergreſſus limites antiquiſſimæ ſententiæ pronunciatæ *in Tribunali A. C. ſub anno 1606.* quæ tranſitum fecerat in rem judicatam, anſam præbuit, quod Univerſitas, & Homines ejuſdem Caſtri Montis Jovini reaſſumere coacti fuerint judicium ſuper obſervatione hujuſcemodi ſententiæ, eo fauſto ſucceſſu, ut ſubſtantialiter id ipſum bis extra Romam, & dein *coram Reverendiſſimo Domino meo Decano*, fuerit canonizzatum, adhibita ſolum ulterius *in Sacro Auditorio* magis opportuna diviſione diſputationis in ordine ſcilicet ad bonum jus, & reſpectivè manutentionem utrinque expetitam, cujus diviſionis proptereà veſtigia ſequendo, cum in gradu appellationis negotium *ego* repropoſuerim ſub aſſueto dubio: *An ſententia Rotalis foret confirmanda, vel infirmanda*: reſponſum accepi *pro confirmatione* ſuper unoquoque rurſus bipartito capite, ſeu dubio.

Fundamentum reſpectu boni juris de
28 quo ſolum agitur in *præſenti deciſione*, ſolidè ſtabilitum fuit in communiſſima, & ampliùs non controvertibili propoſitione, quod ubi tractatur de publicis Eccleſiis ſitis intra circumdarium alicujus Parochiæ, ſi aliquod diſſidium circa actus inibi explendos oriatur inter Parochum, & reſpectivè Patronos, ſive in ſuis caſibus locales Cappellanos, & Superiores ejuſdem Eccleſiæ, omnia ſub eo fœdere diſtinctionis concilientur, quod aut

lis eſt de exercitio jurium, ſeu functionum Parochialium, eoque caſu Parochus deſuper habeat intentionem fundatam, niſi ex parte Superiorum talis Eccleſiæ liquidò doceatur de aliquo privilegio vel exemptivo, vel conceſſivo, vel alia legitima conſuetudine præſcriptiva, ſeu ſuppoſitiva, & præſumptiva conſimilis privilegii, ut in propoſito regulæ generalis abſque contradictione firmant *DD. in cap. Dilectus de Cappell. Monach. cap. Fraternitatem de Sepult. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 298. num. 78. & 79. Pignatell. conſult. canon. tom. 10. conſ. 103. num. 15. Barboſ. de Offic. Paroch. part. 1. cap. 12. num. 1. & ſeq. latè Panimoll. deciſ. 1. annot. 9. num. 1. & ſeq. & ſignanter num. 7. Rota coram Cavaler. deciſ. 101. numer. 1. dec. 231. num. 2. par. 13. & dec. 225. par. 19. Recent.* & circa limitationem privilegii *Eman. Rodriq. quæſt. Regul. qu. 39. num. 2. Guttierez de Sacrament. Confirmat. par. 2. cap. 4. num. 3. Barboſ. de Jur. Eccleſiaſt. lib. 3. cap. 24. num. 7. Panimol. deciſ. 1. annot. 10. num. 3. deciſ. 45. num. 24. coram Zarat. Rot. deciſ. 6. poſt Murg. diſquiſit. Moral.* & demum quoad idoneam conſuetudinem eſt *Text. in cap. Ad aures de Decimis, cap. De quarta eodem tit. Navar. conſ. 1. de Decimis, cum aliis quos refert, Ricc. in prax. for. Eccleſ. reſol. 84. num. 6. & reſol. 103. num. 3.*

Aut verò pertractatur de aliis quibuſcumque actibus extra lineam Parochia-
29 litatis, & ut ita dicamus, indifferentibus, tuncque ex oppoſito aſſiſtentia Juris fulciantur Sacerdotes, aliique ſuperintendentes, vel Patroni hujus publicæ Eccleſiæ, ex quo præciſivè ab Epiſcopo, vel ejus Eccleſia Cathedrali, quæ tenet habituale dominium, ſive ſuperioritatem juriſdictionis ſuper omnibus Eccleſiis propriæ Civitatis, vel Diœceſis non reperitur in jure ſcriptum, quod ratione ſimplicis ſituationis Parochus habeat aliquam juriſdictionem in Eccleſiis publicis in ipſius Parochia conſtructis, quemadmodum uno ore ad mentem *Text. in cap. fin. de Offic. Archidiac.* tradiderunt *Marant. reſponſ. 21. num. 7. 8. & 9. par. 4. Rot. deciſ. 469. num. 1. par. 19. Recent. in Aretina Jurium Parochialium 27. Februarii 1704. §. Depulſa coram Me*, & animadverſum fuit *in antecedenti hujus cauſæ dec. 3. Julii 1705. §. Decidendum coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, quidquid in aliquibus functionibus, vel juribus diſceptari contingat in prorſus privatis Oratoriis, Eccleſiis, aut Hoſpitalibus ſecundum adnotata per *Nicol. variar. elucubrat. lib. 3. tit. 41. numer. 7. tom. 2. Capon. diſcept. forenſ. tom. 4. diſcept. 276. num. 32. Bordon. oper. Moral. tom. 3. par. 2. reſol. 72. num. 23. Barboſ. in Collect. Apoſtol. deciſ. verbo Confraternitas num. 17. Pignatell. conſult. canon. conſ. 103. num. 18. Panimoll. deciſ. 5. annot. 1. nu. 25. dec. 2182. num. 3. coram Coccin.*

30 Fallente hoc pariter membro diſtinctionis; quotieſcumque, ut in altero quoque membro præmiſimus hæc inferior publica Eccleſia propter aliquam ſpecificam conceſſionem favore Parochialis Eccleſiæ attributam ab habente poteſtatem, vel ex cauſa unionis, aut fundationis provenientis à bonis Parochialibus, aut demum ex titulo contrariæ præſcriptionis ſubjacere noſceretur eidem Eccleſiæ Parochiali, ut de his omnibus limitationibus citra improbum laborem ſeparationis videre eſt penes *Abbatem, & Felin. in cap. Cum venerabilis ſub num. 37. Lap. alleg. 65. ſub litt. N. verſ. Et opiniones Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 9. num. 1. & 2. Gonzal. ad regul. Cancell. gloſſ. 10. num. 8.* cum cæteris relatis in altera *deciſ. §. Non ſolum coram Reverendiſſimo Domino meo Decano*.

31 Applicando itaque ad rem, duo prætendebantur ſub hac colluctatione boni juris à Parocho, alterum quod ipſe cunctis, & ſignanter Capellanis hujus inferioris Eccleſiæ præferendus eſſet in magis ſolemni celebratione Miſſarum, & præcipuè occaſione feſtorum titularium prædictæ inferioris Eccleſiæ cum ſimilibus; & alterum, quod eidem Parocho relaxanda forent omnia interſtitia, vel reliquæ minores ceræ deſtribui ſolitæ in tumulatione Cadaverum ſepeliendorum in prælaudata Eccleſia ſupra quartam ſuam portionem funeralem cæteroquin ſtatutam à *Leone III. in cap. Dudum de Sepult.* Cumque hi proculdubio actus, ſeu functiones connumerari non poſſent

inter

inter jura, functionesve Parochiales, quas deducto argumento à ſufficienti partium enumeratione recenſet *Deciſio celebris* in illa *Averſana funeralium coram Coccin. inter ejus impreſſas deciſ.* 2089. *& la* 2126. *&* 2182. & reperitur *in Recent. deciſ.* 252. *num.* 22. *&* 23. *par.* 5. quam poſtea ſequuti ſunt, & collaudarunt relati *per Card. de Luca de Paroch. diſc.* 31. *num.* 6.

Conſequens idcircò erat, quod Parochus deſuper non bonum, ſed malum jus
32 foveret, quodque in ordine ad primam prætenſionem electio Sacerdotum celebrare debentium quaſcumque Miſſas liberè ſpectaret ad ſuperinrendentes Patronos, alioſve Superiores Eccleſiæ S. Mariæ, ut ultra generalitatem mox comprobatam, rectè concludunt relati *per Rot. in Romana Oratorii* 13. *Januarii* 1698. §. *Nullum igitur*, *&* §. *Si iſta tria coram R. P. D. meo Priolo*, *& in præterita hujus cauſæ dec. ſub die* 3. *Julii* 1707. §. *Excluſa coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, prout quoad interſtitia, & cæras ſupra menſuram ſive quartam injunctam in dict. *cap. Dudum* abſque hæſitatione confirmant *Alex. conſ.* 195. *num.* 6. *&* 16. *verſ. Nec excuſaretur*, *Panimoll. deciſ.* 5. *annotat.* 4. *nu.* 27. *Barboſ. de Offic. Paroch. par.* 3. *cap.* 25. *num.* 4. *& ſeq. Rot. in deciſ.* 1192. *num.* 3. *coram Emerix Junii deciſ.* 2089. *num.* 24. *coram Coccin. in Florentina quartæ Funeralis* 1. *Decembris* 1704. §. *Reſolutionis ratio coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano.*

33 Agnoviſſe in præterita diſputatione *coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano* Parochus videbatur hanc amaritudinem, proindeque reſpectu celebrationis Miſſarum totum conatum ponebat in ultima ex ſupradictis limitationibus, videlicet prætenſa probatione conſuetudinis ad ejus fàvorem militantis, ex quo ſæpius Parochi Miſſas has celebraverint, addito etiam colore cujuſdam juriſdictionis, & ſuperioritatis dum Parochi plerumque ſoliti fuerant intereſſe etiam creationi Officialium hujus Eccleſiæ; ſed ultra quod Teſtes per eumdem Parochum inducti ſimpliciter deponebant ad perpetuam rei memoriam abſque interrogatoriorum tormento, quo caſu nihil, aut parum attenduntur ex congeſtis *in Aſculana Beneficii, ſeu Abbatiæ* 8. *Martii* 1700. §. *Nullum poſtremò*, *& in Sabinen. diviſionis* 28. *Martii* 1707. §. *Ad hujuſmodi claſſem utraque coram Me*, neque ita informiter allati firmabant illam conſuetudinem, quæ cenſeri poſſet idonea ad tale jus, ſeu privilegium præſumendum, vel alias legitime præſcribendum, quemadmodum requiritur adnotata *per Gloſſ. in cap. fin. verbo Memoria de præſcript. in* 6. *Rot. dec.* 370. *num.* 1. *coram Celſo dec.* 440. *num.* 7. *deciſ.* 1279. *ſub n.* 12. *coram Emerix Jun. in Legionen. Parochialis* 27. *Aprilis* 1703. §. *Nec dici*, *coram bon. mem. Pio*, *& in Trojana delationis Crucis ſuper bono jure* 21. *Martii proximi præteriti*, §. *In præſenti coram R. P. D. meo Lancetta.*

Prout neque etiam (adhuc penetrando medullam, & importantiam eorum
34 aſſertionis) in aliquo eorum dicta officiebant, quoniam nec ſubſequuta plerumque celebratio Miſſarum in perſona Parochi, nec intereſſentia creationi officialium habita per eumdem Parochum ſtabilire poterat ullam conſuetudinem vel præſumptivam, vel præſcriptivam; celebratio ſiquidem facile valebat referri gratiæ, vel libito Patronorum invitantium magis Parochum, quam alium Sacerdotem, & aſſiſtentia pariter imputari titulo adſcriptionis inter Deputatos ipſius inferioris Eccleſiæ, quoties autem actus, per quos probati intenditur conſuetudo operativa, vel exiſtunt facultativi, vel non ſunt univoci, & prorſus analogi, nullius ſemper relevantiæ exiſtimantur, ex traditis *per Bartol. in Leg. Viam publicam*, *verſ. Et ideò huic facultati ff. de via public. Surd. conſ.* 227. *num.* 81. *& ſeq. Nevizan. conſ.* 43. *num.* 7. *& ſeq. Burſatt. conſ.* 360. *num.* 82. *lib.* 4. *Cyriac. controv. forenſ.* 460. *num.* 28. *Card. de Luca de Servitut. diſc.* 13. *num.* 2. *& de regal. diſc.* 137. *num.* 6. *Rot. dec.* 336. *num.* 10. *coram Card. Cerro*, *& deciſ.* 443. *num.* 8. *par.* 5. *& deciſ.* 254. *num.* 24. *&* 25. *par.* 19. *Recent.*

Eoque facilius quoniam per Teſtes exadverſo inductos in oppoſitum evincebatur, ſeu deponebatur quod Plebani, ſeu Parochi pro tempore quandoque condecorabantur etiam munere majoris Cappellani, ſeu prioris præfatæ Eccleſiæ,

ſiæ, unde eo pariter magis prænominati actus reddebantur æquivoci, prout ſunt ji, qui duplicem ſortiri poſſunt ſenſum, & intellectum, ut inquit *Abbas in cap. Præſentia de probation. Rot. deciſ.* 212. *numer.* 9. *coram Carill.* 559. *num.* 7. *coram Cerr. & deciſ.* 130. *num.* 9. & 10. *part.* 15. *Recent.*

Denique reſpectu inteſtitiorum, & cæterarum jam in antecedente diſceptatione habita *coram Reverendiſſimo Domino meo Decano ſub die* 3. *Julii* 1705. agnitum fuit, quod *deciſio* 294. *coram bon. mem. Card. Mantic.* veluti obloquens de privato Oratorio, non verò de publica Eccleſia, ut ad præſens, non erat theſi noſtræ applicabilis, quemadmodum punctualiter quoque *Deciſionem Manticæ* referendo egregie ponderavit, atque diſtinxit *Card. de Luca de Paroch. diſc.* 31. *num.* 4.

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus pro defenſione Eccleſiæ Patronalis teneatur litem ſubſtinere propriis expenſis, ſeu potius ex redditibus Eccleſiæ, & in caſu ſuccumbentiæ, an teneatur ad refectionem expenſarum ipſe, vel potius Eccleſia, & an Rectores Eccleſiarum de Jurepatronatus poſſint inire confæderationem inter ſe pro ſubſtinendis litibus, ac tuendis juribus earumdem Eccleſiarum?

SUMMARIUM.

1 *Patronus in quibus caſibus habeat onus ſubſtinendi lites, & agendi in judicio pro cauſis Eccleſiæ?*

2 *Patronus in caſu, quo habeat onus ſubſtinendi lites Eccleſiæ, an teneatur illam ſubſtinere propriis expenſis? afferuntur rationes dubitandi, & n.* 3.

4 *Reſolvitur negativè, & quare? vide ibi, & num.* 5.

6 *Reſpondetur rationibus in contrarium allatis, & num.* 7.

8 *Patronus in caſu ſuccumbentiæ an, & quando teneatur ad refectionem expenſarum ipſe, vel potius Eccleſia? vide ibi, & num.* 9.

10 *Laudatur Confæderatio Rectorum Eccleſiarum ad commune bonum illarum.*

11 *An contrahi poſſit Societas inter Clericos ſuper fructibus Beneficii, & bonis Patrimonialibus pro conſervandis Juribus Eccleſiæ, & num.* 12.

13 *Fædus initum ad bonum finem, & in utilitatem Eccleſiæ eſt licitum, & approbatione dignum, ſed ſuper quibus cauſis? vide num.* 14.

15 *Contractus Eccleſiæ utilis, & Apoſtolico Beneplacito confirmatus obligat Succeſſores.*

16 *Repartitio Expenſarum factis intuendis Juribus Eccleſiarum eſt ab Epiſcopo approbanda habita ratione ad lucrum, ſeu commodum quod unaquæque Eccleſia reportare poterit, & ad quantitatem redditu um earumdem.*

17 *Beneficiati pro ſecuritate, & obſervantia alicujus contractus, an ſupponere poſſint Hypothecæ Bona Eccleſiaſtica abſque Beneplacito Apoſtolico.*

18 *Facultas abeſſendi illimitatè conceſſa in contractu Confæderationis Curatis deputandis in Procuratores reducenda eſt ad terminos Sacri Concilii Tridentini.*

19 *Clerici an renunciare poſſint Capitulo* Odoardus.

20 *Excommunicatio contra Beneficiatos renuentes ſolvere contributum ſtatutum in contractu Confæderationis eſt adhibenda in ſubſidium.*

CASUS X.

Introducta fuit lis ab Eccleſia Patronali A. coram legitimo Superiore pro recuperatione nonnullorum bonorum, quæ ad ſe ſpectare contendebat, aut pro eorum defenſione à moleſtiis, quæ eis inferebantur; Quæro, An Patronus teneatur hujuſmodi litem ſubſtinere propriis expenſis, ſeu potius ex redditibus Eccleſiæ, & in caſu ſuccumbentiæ, an teneatur ad refectionem expenſarum ipſe vel potius Eccleſia?

Quæ-

1 Quæſtio hæc in tribus Caſibus procedere poteſt, nimirum in caſu, quo Rector Eccleſiæ nollet litem ſubſtinere, & agere in judicio pro cauſis Eccleſiæ: in caſu, quo malè ageret cauſas Eccleſiæ; aut in caſu, quo in limine fundationis Fundator appoſuerit conditionem, quod Rector non poſſit agere in judicio pro cauſis Eccleſiæ ſine Patrono: in his tribus caſibus Patronus habet onus ſubſtinendi lites, & agendi in judicio pro cauſis Eccleſiæ, cum cæteroquin hujuſmodi onus primariò, & principaliter ſpectet ad Rectorem, qui repræſentat Eccleſiam, & dicitur Sponſus Eccleſiæ: ſicuti enim onus defendendi bona dotalia, nec non agendi in judicio pro cauſis ſponſæ primariò ſpectat ad ſponſum; ſecundariò vero, & in defectum Sponſi ad patrem Sponſæ; ita onus ſubſtinendi lites, & agendi pro cauſis Eccleſiæ primariò ſpectabit ad hujus Rectorem; ſecundariò vero, & in defectum, ac negligentiam Rectoris ad Patronum Eccleſiæ. *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 2. art. 10. num. 1. & 2. Oliv. de for. Eccleſ. par. 2. quæſt. 31. num. 17.*

Procedente igitur quæſtione in uno, ex
2 dictis caſibus, ſeu ſuppoſito, quod ad Patronum ſpectet onus ſubſtinendi litem Eccleſiæ; quo ad primam partem præfatæ quæſtionis reſpondendum videtur, quod Patronus teneatur ſubſtinere prædictam litem Eccleſiæ propriis expenſis; agitur enim de intereſſe non minus Eccleſiæ, quam ipſius Patroni; dum ſi Eccleſia non recuperaret bona, quæ ad ſe ſpectare prætendit, aut ſi ammitteret bona, ſuper quibus habet moleſtias, redditus Eccleſiæ diminuirentur, & eſſent valdè tenues, & inſufficientes etiam ad ſubſtentationem Rectoris, ex quo reſultaret maximum præjudicium Juri alimentorum, quod competit Patrono in caſu inopiæ, dum ipſe non poſſet petere alimenta ab Eccleſia, nec amplius ſentiret commodum alimentorum; immò ſi ob non recuperationem dictorum bonorum, aut ob eorum ammiſſionem deterioraretur dos Eccleſiæ ultra medietatem, teneretur illam redotare, ſi frui vellet Jurepatronatu; aliàs admitti poſſet alius ad eam redotandam, qui acquireret Juspatronatum, ex ſuperius deductis in *Can. III. Caſ. I. & IX.* Unde cum agatur de intereſſe, & commodo communi tam Eccleſiæ, quàm Patrono; communes etiam debent eſſe expenſæ, & rationabile non videtur, quod ſubſtineri debeat lis ſolis expenſis Eccleſiæ.

Sic Patronus propriis expenſis tenetur
3 ad reparationem, & refectionem Eccleſiæ dirutæ, vel ejus domus ruentis, juxta *Conc. Trident. ſeſſ. 41. de Reformat. can. 7. ibique Barboſ. num. 8. Paul. de Cittad. p. 6. art. 5. num. 4. & 7. Coſta oper. omn. tom. 1. remed. 106. illat. 2. num. 1.* Ergo etiam propriis expenſis tenebitur ſubſtinendo litem recuperare, aut conſervare bona propriæ Eccleſiæ Patronalis; Ratio eſt, quia qui ſentit commodum, & emolumentum de aliqua re, debet meritò, & onus illius rei ſentire *ad Text. in cap. Qui ſentit de reg. jur. in 6.* Neque eſſet audiendus, ſi hujuſmodi expenſarum onus recuſare tentaret, ad cenſuram *Text. in l. unic. §. pro ſecundo in fin. Cod. de caduc. tollen.* ibi: *Neque enim ferendus eſt is, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem ei annexum contemnit.*

Contrarium tamen veriùs de jure procedit, nimirum Patronum non teneri dict.
4 litem Eccleſiæ ſubſtinere propriis expenſis, ſed ſolum illam defendere, & agere in judicio ex redditibus ejuſdem Eccleſiæ ſuperfluis, & ſuperexcedentibus, ut docent *Abb. in cap. In quibuſdam num. 1. de Pænis, ibique Butr. num. 17. Socin. Sen. num. 23. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par. 6. art. 5. num. 2. Lambertin. eod. tract. lib. 3. qu. 2. art. 11. num. 1.* Equiparantur enim inter ſe pupillus, Civitas, & Eccleſia, *ad Text. in l. Rempublicam Cod. de Jur. Reip.* Sicuti igitur Tutor tenetur defendere pupillum expenſis pupilli, Decuriones tenentur defendere Civitatem expenſis Civitatis, Procurator dominum expenſis domini, ac Pater defendit filium de uſufructu quæſito per filium, Libertus dat operas Patrono expenſis Patroni, juxta *Text. in l. Tutoribus ff. de admin. tut. l. Qui proprio, §. Litis impendia ff. de procur. L. 1. Cod. de bo. mater. L. Operis, ff. de oper. lib. Butr. in dicto cap. In quibuſdam de pæn. num. 17.* Ita Patronus tenebitur defendere, & ſubſtinere litem Eccleſiæ expenſis, ſeu ex redditibus ſuperfluis, & ſuperexcedentibus ejuſdem Eccleſiæ.

Ratio

5 Ratio autem eſt, quia Patronus ab initio fundationis Eccleſiæ dedit, ac ſubminiſtravit omnia neceſſaria pro ejus fundatione, conſtructione, ac dotatione, itaut ad ulteriores expenſas de proprio non tenetur, ſed extantibus redditibus ſuperfluis, & ſuperexcedentibus ejuſdem Eccleſiæ licitè poterit eis uti ad ſubſtinendas illius lites, & cauſas; ſi enim iſti fructus, & redditus ſuperflui Eccleſiæ erogari debent in beneficium pauperum, à fortiori erogari poterunt per Patronum in hoc caſu in beneficium propriæ Eccleſiæ, illos expendendo pro ſubſtinendis litibus, & cauſis, concernentibus aut recuperationem, aut conſervationem bonorum Eccleſiæ, cum primam charitatem unuſquiſque à ſe ipſo incipere debeat, juxta *Text. in Can. Qui vult cauſ. 334. quæſt. 3. diſt. 3. de Pœnit.*

Non obſtant ex adverſo deducta, quia
6 intereſſe, & commodum, quod reciperet Patronus ex recuperatione, aut conſervatione dictorum bonorum non eſt ita certum, ſicuti eſt illud Eccleſiæ; ſed eſt merè eventuale, & accidentale, ſcilicet; in caſu inopiæ, ac proinde in ulla conſideratione adeſſe non debet, ad effectum ut Patronus teneatur propriis expenſis defendere Eccleſiam, quando extant redditus illius ſuperflui, juxta doctrinam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 7. art. 2. num. 5.* ibi: *Hoc commodum non eſt in conſideratione, quia ſi iſtud ſuperfluum non darctur ſibi, deberet dare aliis pauperibus, ergo non eſt commodum, quod debeat eſſe in conſideratione, ut propter illud habeat ſentire incommodum.*

Patronus tenetur quidem reficere, &
7 reparare Eccleſiam dirutam, aut domum Rectoris minantem ruinam, ſed in ſubſidium, & in defectum redditnum Eccleſiæ; nimirum ſi Rector Eccleſiæ ſit pauper, & redditus Eccleſiæ ſint inſufficientes, ſicuti Parochiani in ſubſidium ſentiunt onus reparationis Eccleſiæ, ut loquuntur auctoritates in contrarium deductæ, quibus addo *Rot. deciſ. 440. num. 6. coram Emerix Iun. & in Savoren. Reſtaurationis Parochialis Eccleſiæ 8. Martii 1709 §. Poſita coram R. P. D. Scotto in fine ſequentis Caſus XI. regen.* Unde potius paritas adducta retorquetur, & ex ea argumentum deſumitur pro confirmatione hujus ſententiæ; nam ſi Patronus extantibus redditibus ſuperfluis, & ſuperexcedentibus Eccleſiæ non tenetur illam propriis expenſis reparare, ſed poteſt dictis redditibus Eccleſiæ uti pro ejus reparatione, ita eiſdem redditibus exiſtentibus non tenebitur illam propriis expenſis in judicio defendere, ſed ſolum in ſubſidium in caſu, quo non adeſſent redditus ſufficientes.

8 Quoad ſecundam partem propoſitæ quæſtionis, videlicet, an in caſu ſuccumbentiæ teneatur ad refectionem expenſarum ipſe Patronus, vel potius Eccleſia?

Procedendum eſt cum diſtinctione; aut Patronus habet juſtam cauſam litigandi, & proſequendi litem pro defenſione Eccleſiæ, ſeriò, ac cum aſſiſtentia Advocatorum, & Juriſprudentum, examinando antequam judicium ingrediatur, rationes eidem Eccleſiæ competentes, & tunc ſi Eccleſia ſuccumbat, non tenetur Patronus de proprio, ſed ipſa Eccleſia ad refectionem expenſarum; exemplo Tutoris, qui ſi habuit juſtam cauſam litigandi, tunc etiam ſi ſuccumbat, non tenetur ipſe de proprio, ſed de bonis pupilli reficere expenſas; *ad Text. in l. Quoties, §. Ne utique de adminiſtr. tutor. Ruin. tom. 1. n. 23. vol. 3. Rebuff. ad Conſtit. Regn. Tall. tom. 3. tit. de expenſis, Gloſſ. unic. num. 56. Cirocch. diſcept. 60. num. 86.*

Aut Patronus temerè ingreſſus fuit li-
9 tem, & iniquam, ac injuſtam litem egit, & proſequutus fuit ſub nomine Eccleſiæ, & tunc ipſe Patronus tenetur de proprio reficere expenſas Eccleſiæ: ſicuti Tutores, & Curatores injuſtam litem agentes ſub nomine pupillorum, vel minorum, condemnantur de proprio in expenſis; juxta *Text. in l. Non eſt ignotum Cod. de adminiſtr. tutor. & l. Sed & ſi bonam eod. Cod. Ruin. conſ. 1. num. 23. vol. 3. Tucch. de Salario quæſt. 3. num. 28.*

Sed ut ſuperiùs notavi §. *Quæſtio*, hoc onus ſubſtinendi litem pro defenſione Eccleſiæ ad Patronum ſpectat, non primariò, ſed ſubſidiarie nimirum in caſu, quo Rector Eccleſiæ nollet illam ſubſtinere, & in aliis duobus Caſibus ibi prænotatis. Pone autem caſum, quo adſint plures Eccleſiæ de Jurepatronatus, & earum Rectores ob tenuitatem redditnum nequeant

queant ſejunctim ſubſtinere lites reſpicientes libertatem, & Immunitatem earumdem Eccleſiarum. Si velint per ſe ipſos hujuſmodi lites ſubſtinere, an poſſint inter ſe contractum Societatis, & Confœderationis inire, in quo uni, vel pluribus illorum tribuatur Facultas inſtruendi, & abſolvendi quaſcumque Cauſas Civiles dictarum Eccleſiarum, ſumptibus communibus omnium, & in quo pro impenſis ſubjiciantur Hypothecæ fructus eorumdem Eccleſiarum; & an hujuſmodi contractus mereatur confirmari à Sede Apoſtolica.

Studens apud R. P. D. Anſideum Virum quidem ſummæ Integritatis, ac Juſtitiæ, nunc digniſſimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ac R. P. D. mei Petra Succeſſorem in una *Salamantina Beneplaciti*, ubi hujuſmodi Caſus agitabatur; Affirmativè reſpondendum ſentiebam, ſicuti fuit reſolutum *ab eadem Sacra Congregatione* 2. *Maii* 1716. juxta Votum Eminentiſſimi Pici de Mirandula, in quo legere poteris Rationes, & motiva Affirmativæ Reſolutionis ab eodem Eminentiſſimo eruditè, ac lato calamo deducta.

V O T U M

Eminentiſs. ac Reverendiſs. D. Card.

PICI DE MIRANDULA

In Salamantina Beneplaciti.

10 CUm Oratorum preces in Salamantina Beneplaciti, cujus examen EE. VV. mandatis obſecuturus, aſſumpſi, mihi primùm ſub oculos venerint, ſummo quidem, ac inopinato lætitiæ ſenſu me affectum ſenſi, quod plures in unum pro communi bono laboraſſe deprehenderim; juxta enim illud *Apoſtoli ad Roman.* 12. *multi unum corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autem alter alterius membra*, ut videlicet Eccleſiarum Rectores mutuis in neceſſitate charitatis Officiis ſemetipſos invicem proſequantur, & protegant, nec eos propria tantùm, ſed fratrum etiam pericula, & detrimenta intentos, atque ſollicitos faciant; hoc autem, in quod totius Eccleſiæ Corporis intentionem, & operam præcipuè, ac jugiter dirigi maximopere optandum eſt, in præſenti caſu feliciter eveniſſe, ex facto mox recenſendo, in comperto fiet.

Cum nonnullæ Salamantinæ Diœceſis Eccleſiæ plures tam in Curia Epiſcopali, quàm in Tribunalibus Nunciaturæ, & Urbis, lites non minùs libertatem, & immunitatem Eccleſiaſticam, quàm manutentionem bonorum, ac jurium reſpicientes ſubire coactæ fuerint, eas tamen deſertas relinquere ob tenuitatem, ac inſufficientiam reddituum, hujuſmodi gravibus impenſis omninò imparem, neceſſe fuit, unde innumera damna illata, Eccleſiæ libertatem violatam, decimas, prædia, alioſque proventus ex parte, vel occupatos, vel diminutos, jura, ac privilegia uſurpata, & denique ipſaſmet Eccleſias Parochiales in Rurales funeſto nimis eventu converſas deplorare quidem, ſed nullatenus reparare valebant; id igitur non ſine ſumma animi amaritudine animadvertentes *Archipresbyteri, Curati, Beneficiati, necnon Clerus Villaram diſtrictus de Ledeſma, Valderilloria, Alba de Rormes, Penaderei, Armuña, Bannos, Salvatierra, & Beldobla præfatæ Salamantinæ Diœceſis*, optimo zelo, eâque ferventes dilectione, quam aſſiduè Joannes, & unicè commendabat, *quia præceptum Domini eſt, & ſi ſolum fiat, ſufficit*, ac illo *Proverb.* edocti *cap.* 18. *Frater, qui à Fratre adjuvatur quaſi Civitas firma*: ut tot tantiſque malis occurrerent, & ſuarum Eccleſiarum bonorum, ac jurium conſervationi, & indemnitati etiam in poſterum tutò conſulerent, *ſub die* 11. *Septembris* 1714. perpetuum Societatis, ſive Unionis, & Concordiæ, ut vocant, injerunt contractum, quo

Primò duobus Beneficiatis, & in iſtorum defectum aliis ejuſdem Cleri facultatem tribuerunt, quaſcumque Cauſas Civiles, & Criminales tam generaliter, quàm ſpecialiter quomodocumque, & qualitercumque reſpicientes intereſſe Parochiarum, Beneficiorum, & Cleri, in quibuſvis Tribunalibus, & Curiis, tàm Eccleſiaſticis, quàm Laicis inſtruendi, agitandi, terminandi &c.

Secundò, convenerunt præfatos duos Deputatos ex Beneficiatis, ſive alios de Clero in poſterum eligendos, etiamſi Curam Animarum exercerent, abeſſe poſſe ab eorum reſidentia, relictis ſubſtitutis ab Epiſcopo approbandis.

Tertiò, expenſas ex communi ære ſolvendas, & earum diviſionem faciendam eſſe ad arbitrium Deputatorum.

Quartò tandem, quòd dictus contractus obligaret etiam Succeſſores, & pro ſatiſfactione expenſarum hypothecæ ſubjicerentur non tantùm fructus Beneficiorum, & Parochialium, ſed etiam ipſamet Beneficia, eorumque bona ſtabilia, tàm proprio, quàm ſuorum Succeſſorum nomine renunciando Beneficio cap. Odoardus de Solution. *& aliis quibuſcumque Conſtitutionibus, Bullis, atque Privilegiis Apoſtolicis.*

Cumque rebus ita, ſolemni deſuper inſtrumento ſtipulato, compoſitis, pro hujuſmodi contractus approbatione coram Epiſcopo inſtetiſſent, inſpectis per eumdem damnis præfatis Eccleſiis, Beneficiis, & Clero illatis, ac evidenti utilitate ex concordia, & unione, ut ſupra inita, illis obventura, dictum contractum approbavit, ſolummodò tamen pro cauſis decimas, & redditus Eccleſiarum, proprietatem Beneficiorum, bona Eccleſiaſtica, Jura Parochialia, & conſervationem Immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ communiter reſpicientibus, ac una ſimul declaravit.

Primò, quod Deputati à Clero poſſent quidem conficere repartitionem ſummæ contribuendæ, ut ſupra pro manutentione Officialium, & ſatisfactione aliarum neceſſariarum expenſarum, ea tamen approbanda eſſet à Proviſore Curiæ Epiſcopalis.

Secundò, quod quilibet de Clero quotam ſibi injunctam ad Theſaurarium ab eodem Clero eligendum propriis expenſis tranſmittere teneretur, renuentibus verò perſolvere contributum abſque rationabili cauſa à Proviſore prædicto approbanda, pœnam excommunicationis majoris, & ſcutorum decem, capſæ depoſiti ejuſdem Cleri applicandam, indixit

Tertiò, quod Deputatis à Clero pro præfatis cauſis abeſſe à reſidentia liceret, relictis ſubſtitutis ab Epiſcopo approbandis.

Et tandem pro majori iſtius Concordiæ firmitate Beneplacitum Apoſtolicum impetrandi Partibus mandatum dedit.

Quocirca pro eo obtinendo precibus per Oratores Sanctiſſimo Domino Noſtro porrectis, iiſque à Sanctitate Sua huic Sacræ Congregationi remiſſis, cum ea ſors me tetigerit, ut EE. VV. juſſu eamdem Sac.Congregationem ſuper ipſis inſtructam reddere, ac meum Votum aperire debuerim, plura exponenda ſimul, & inquirenda eſſe duxi.

Primò ſcilicet an præfatus contractus ſit confirmandus, & pro quibus Cauſis?

Secundò, an poſſit obligare Succeſſores in perpetuum?

Tertiò, an, & quomodò ſit facienda repartitio expenſarum?

Quartò, an pactum hypothecæ Eccleſiarum, & bonorum ſtabilium earumdem ſuſtineatur, vel tantùm afficere debeat fructus?

Quintò, an etiam Curati licitè poſſint abeſſe à reſidentia, & pro quo tempore?

Sextò, an valeat renunciatio Privilegii Clericis conceſſi in cap. Odoardus, *& aliarum Conſtitutionum Apoſtolicarum?*

Septimò tandem; an pœna excommunicationis majoris, & ſcutorum decem impoſita ab Epiſcopo contra renuentes ſolvere contributum ſuſtineatur?

Pro reſolutione primi dubii inſpicien-
11 dum eſt, an hujuſmodi contractus ſit Eccleſiaſticis de jure licitus, quod in præſenti caſu inficiari nemo poſſe videtur, quia Oratores eidem Societatis nomen, ac naturam attribuunt, & eam inire ſuper fructibus Beneficiorum, & bonis Patrimonialibus, Clericis minimè vetitum eſſe, præſertim quoties ipſi ſe abſtinent ab opere turpi, & negocio illicito, firmant *Bald. in leg. Si Patruus num.* 15. *Cod. commun. utriuſque* judic. *Decian. conſ.* 85. *n.* 7. *lib.*2. *Petr. de Ubald. de duobus fratr. par.*3. *num.*32. *Mantic. de tacit. & ambig. conject. lib.* 6. *artic.* 12. *numer.* 6. *Felic. de Societat. cap.* 8. *num.* 29. nec quidquam profectò in eo apparet, quod Eccleſiaſticam dedeceat dignitatem; quinimmò Societas contrahi poteſt non tantùm ſuper rebus, quæ exiſtunt, ſed etiam, quæ ſperantur *leg. Nec emptio, & leg. Si conſenſum ff. De contrah. empt. leg. Ea verò, §. De illo, leg. Si Margarita, ff. pro ſoc. Felic. de Societ. cap.* 9. *à num.*

num. 11. *ad* 22. ideòque in præſentiarum videtur contracta ſuper rebus, & bonis Eccleſiaſticis, vel conſervandis, vel vindicandis.

Nihilominus quia contrà naturam ſocietatis eſt, quòd Bona, ſuper quibus ea contrahitur, non efficiantur communia, &
12 illorum Dominium pro parte conventa in ſocium non transferatur *leg.* 1. *&* 2. *ff. pro ſoc. ubi gloſſa &c.* idcircò ſuper bonis Eccleſiaſticis propriè contrahi non poteſt. Decimæ enim Eccleſiaſticæ, quamvis, attento jure antiquo, eſſent communes, & ſolvi deberent Epiſcopis, ut illas inter Eccleſiaſticos fideliter dividerent, prout conſtitutum habetur *in Can. Decimas* 16. *quæſt.* 7. ibi: *Has verò Decimas ſub manu Epiſcopi fore cenſemus, ut ille, qui cæteris præeſt, omnibus juſtè diſtribuat, nec cuiquam perſonæ honorabilius exhibeat, unde alii ſcrupoloſo corde moveantur, ſed ſint omnia communia, quia inhoneſtum videtur, ut alii Sacerdotes habeant, alii verò detrimentum patiantur, ſed ſicut una eſt Fides Catholica, ita neceſſe eſt, ut ille, qui Proviſor eſt Loci, quamvis multæ ſint Eccleſiæ, omnibus tamen fideliter diſtribuat*: & idem ſtatuitur *in Can. Pervenit* 16. *quæſt.* 7. ex jure tamen poſteriore Decimæ non ſunt communes, nec ab Epiſcopis diſtribuuntur, ſed unaquæque Eccleſia ſuas exigit Decimas diſtinctas, *cap. ult. de Paroch. cap. ad Apoſtolicæ de Decim.* ideòque non eſt in facultate Parochorum, vel aliorum illas reddere communes per ſocietatem, quod etiam dicendum venit de aliis juribus, & Bonis Eccleſiarum; eo magis quia hujuſmodi contractus iniri non valet niſi ſuper rebus, quæ ſunt, vel eſſe ſperantur ſub noſtro dominio, & nequaquàm ſuper rebus Sacris, quarum adminiſtratio tantùm, non dominium in poſſeſſores tranſit, itaut ſi res profanæ evadant Sacræ, ſtatim ſolvatur ſocietas ſuper eis contracta, *l. Verum*, §. *Societas ſolvitur ff. pro ſoc.* Decimas verò, aliaque bona, & jura Eccleſiarum, & Beneficiorum res ſacras eſſe cùm omni prorſus dubio careat, ideò ſuper iiſdem ſocietas coiri non potuit.

Rectius igitur crederem, contractum hujuſmodi eſſe privatam quamdam confœderationem, quæ, ut ait *Bald. in leg. Executorem Cod. de Execut. rei judicat. numer.* 33. *verſ. Sed quæro, & in l.* 1. *ff. quod cujus univerſ. nom. aut ſin. verſ. Juxta hoc*, ibi: *Aliud non eſt, quàm facere quaſi ex duobus corporibus unum corpus ad invicem ſe protegendum contra hoſtes, & inimicos cujuslibet ex Collegatis*: *Reſtaur. Caſtald. de Imperator. quæſt.* 109. *num.* 4. *& int. tract. magn. tom.* 5. poſt eum *Martin. Lauden. de Confæd. & pac. & Joan. Lup. de Confæd. eodem tom.* 5.

Hanc privatam confœderationem licitè iniri poſſe etiam ab Eccleſiaſticis minimè
13 dubito, præſertim quoties, prout in caſu, ordinata eſt ad bonum finem, & prohibendum malum, & illicitum, ut in ſimili probat *Gloſſ. in Can.* 25. *Si qui Clericorum* 11. *q.* 1. *in princip.* & melius hæ confœderationes approbantur in *Can.* 15. *ſanè Theſſalonicenſi* 16. *quæſt.* 7. ubi privati fœderis inter Eccleſiaſticos ponitur exemplum, & probant *Bald. ubi ſupra, Klock de Contribut. cap.* 14. *ſect.* 3. *à num.* 57. *Menoch. conſ.* 28. *nu.* 12. *verſ. Tertiò moveor*, & idcircò contractum, de quo agitur, Apoſtolicâ dignum approbatione cenſerem, præcipuè quia præſens fœdus in evidentem Eccleſiarum utilitatem cedere non eſt ambigendum, hoc enim pacto Eccleſiaſtici mutuo ſe confoventes auxilio, bona Eccleſiaſtica occupata recuperare, privilegia, & exemptiones, & immunitates vel tueri, vel vindicare, & in priſtinum ſtatum reducere poterunt, nec deinceps tam facilè quiſpiam Eccleſias confœderatas, ac earum bona, & privilegia turbare audebit: *temerè namque, ac periculosè ſibi conſulit, qui multos homines mutuo præſidio circumſeptos adortus fuerit*: ut ajebat *Thaumat. apud Cornel. à Lapid. in Eccleſiaſten. cap.* 4. *verſ. Et ſi quiſpiam.*

14 Deſcendendo ad cauſas, pro quibus d. confœderatio approbanda eſt, illæ tantùm admittendæ videntur, quæ omnes Eccleſiaſticos confœderatos æqualiter reſpiciunt, ſcilicet *pro defendendis, & recuperandis Decimis, redditibus, & proprietate Parochiarum, & Beneficiorum, pro defenſione Immunitatis, & Jurium Parochialium, tam generatim, quàm ſpeciatim, ac inſuper pro tutamine ipſorummet Eccleſiaſticorum, pro cauſis tamen Eccleſias, Beneficia, & jura prædicta concernentibus, illis ſemper excluſis, quæ ex ipſorum delictis, privatis*

vatis, & *particularibus commodis*, & *utilitatibus ortum habuerint*. Etenim, cum communibus impenſis lites ſint agitandæ, Officialibus ſolvenda merces, & pro earum ſatisfactione ſaltem reditus Bonorum Eccleſiaſticorum hypothecæ, etiam quoad Succeſſores, ſubjici debeant, juſtum non foret approbare contractum pro omnibus cauſis, & litibus tum Civilibus, tum Criminalibus, tàm realibus, & generalibus, quam peculiaribus, & perſonalibus, prout fuerat indiſtinctè inter Partes conventum, quia in caſibus particularibus, ubi quilibet ex confæderatis criminoſus evaderet, & ab Epiſcopo, vel ab alio ſuperiore Judicio ſupponeretur, vel in pænam pecuniariam damnaretur, poſſet ab aliis confæderatis contributionem expenſarum exigere, quo nihil abſurdius, quia daretur anſa delinquendi, & potius eſſet execrabilis conventicula, quàm licita conventio, *Can.* 25. *Si qui Clericorum* 11. *quæſt.* 1. & alibi.

Secundi dubii affirmativa reſolutio citra quamlibet difficultatem præceden-
15 tibus famulatur; quoties enim contractus eſt Eccleſiæ utilis, & Apoſtolico Beneplacito confirmatus, procul dubio obligat ſucceſſores ex latè deductis per *Facion. de Locàt. & Conduct. cap.* 61. *numer.* 225. *& ſeqq. Rota part.* 11. *Recent. deciſ.* 75. *per tot.* Immò etiam ad debita tenentur, quoties in Eccleſiæ utilitatem verſa dignoſcuntur, *Rot. par.* 3. *diverſ. deciſ.* 13. Verùm quia: *in omnibus rebus humanis nihil tàm perfectè inſtitui, nihil ullis legibus, ſanctionibuſque tam diligenter muniri poteſt, quin id ludrica, & præceps, malorumque omnium effectrix cupiditas quotidiè artibus pervertere, atque corrumpere moliatur*: ut teſtatum voluit *S. Pius V. in ejus Conſtitutione* 83. *In omnibus. Bullar. tom.* 2. & propterea contractus iſte, qui modò utilis Eccleſiis confæderatis exiſtimatur, tractu temporis damnum eiſdem afferre poſſet; ideò adderem. Niſi duæ ex tribus partibus confæderatorum ex cauſa ab Epiſcopo, Partibus auditis, approbanda diſſentiant, hoc enim modo abuſibus, qui obrepere poſſent, ſatis conſultum videtur.

16 Quoad repartitionem Expenſarum, quam *tertio loco* expendendam propoſui, eam ab Epiſcopo, vel ejus Proviſore approbandam eſſe cenſerem, habita tamen ratione ad lucrum, ſeu commodum, quod unaquæque Eccleſia, ſeu Beneficium reportare poterit, & ad quantitatem reddituum eorumdem.

Sicut enim in particulari ſocietate, immò etiam & in generali, ut nonnulli Doctores aſſerunt, ſi quis majorem pecuniam, induſtriam, vel Capitale impenderit, majus lucrum conſequi debet *Leg. Si non fuerint ff. pro ſoc.* alias potiùs leonina, quàm fraterna eſſet reputanda ſocietas *Felic. de Societ. cap.* 15. *à num.* 3. *ad* 10. cum ibi citatis, ita pariter in caſu, ſi una Eccleſia pinguiori menſa potitur, & una ſimul ex lite introducta majorem ex. gr. Decimarum quantitatem aſſequitur, vel aſſequi ſperat, majorem quoque ſummam contribuere tenetur, ut ſervetur æqualitas.

Quartum duas partes complectitur, quarum primam negativè, ſecundam affirmativè reſolverem.

Non ſatis firma hujuſmodi reſolutio
17 ex eo fortaſsè videbitur, quod apud DD. certum ſit, Prælatos, & Beneficiatos in celebratione alicujus contractus ſibi à lege permiſſi, & in *Extrav. Ambitioſæ*, *& in cap. Nullis de rebus Eccleſ. non alien.* non improbati, pro illius obſervantia, & ſecuritate poſſe etiam ſine aſſenſu Apoſtolico bona Eccleſiaſtica generali hypothecæ ſupponere, quia quamvis prohibeatur ſpecialis hypotheca in nuper citato *cap. Nulli*, & alibi, ſecus tamen generalis, quæ nec prohibita dici poteſt ex eo, quod interdicta alienatio reperiatur, cum neque impropriiſſimè loquendo hæc appellatione alienationis veniat, quia nullum ex ea dominium, nulla poſſeſſio, nec ſimplex detentio, nec aliud jus in re transfertur, ut probatur in §. *Item Serviana Inſtit. de act.* ubi *Gloſſ. Leg. Si rem*, §. *propriè ff. de pignorat. act.* & docuit *Bero. in dicto cap. Nulli de rebus Eccleſ. non alienan. à nu.* 11. *ad* 16. quem ſecuti ſunt alii, inter quos *Ciarlin. lib.* 2. *cap.* 183. *à num.* 108. cum ibi citatis *Turricell. de reb. Eccleſ. non alienan. cap.* 8. *num.* 55. *Rota in Magiſtrali dec.* 97. *à num.* 1. *poſt Merlin. de Pignor.* ac ita etiam

etiam fuiſſe ab hac *Sac. Congregatione die 14. Julii 1638. deciſum*, referunt *Ciarlin. ubi ſupra num.* 109. *& Rot. jam cit. numer.* 5.

Attamen DD. omnes, qui Prælatis, & aliis Eccleſiarum Rectoribus, licere aſſerunt, res Eccleſiæ generali hypotheca obligare, id ad contractus Emptionis, vel locationis per eoſdem initos reſtringunt, ad hoc ut contrahentibus ſit cautum, prout patet ex *Rota ubi ſupra*, & aliis jam allegatis; in caſu autem non agitur de hujuſmodi contractibus, ſed de conventione facta pro tuendis, vel recuperandis Bonis Eccleſiaſticis expenſis Colligatorum, pro quibus ſatis eſt hypothecatos relinquere fructus, neque utile reputari poteſt Eccleſias, & earum capitalia certa periculo alienationis exponere pro incerta ſpe recuperandi Bona ab aliis, ut aſſeritur, occupata, per litium anfractus.

Eo magis quia retenta etiam, tanquam magis tuta opinione *Rotæ in dicta deciſ.* 97. *num.* 6. aſſerentis, quod licet Rectores Eccleſiarum poſſint occaſione emptionis, vel locationis generaliter obligare Bona Eccleſiaſtica abſque Beneplacito Apoſtolico, nihilominus quotieſcumque pro obſervatione contractus cum effectu deveniendum eſſet vigore hujuſmodi hypothecæ ad alienationem Bonorum obligatorum, tunc omninò requireretur aſſenſus Apoſtolicus, quamvis contrarium cum multis enixè tueatur *Ciarlin. cit. lib.* 2. *cap.* 183. *à num.* 114. *ad* 145.

Ex hoc autem infertur relatam Rotæ opinionem non poſſe locum habere in caſu; nam ſi Sac. Congregatio, dum iſtum Confæderationis Contractum approbat, pactum generalis hypothecæ Eccleſiarum, earumque Bonorum in eodem appoſitum, intactum relinqueret, hoc idem approbatum juremeritò cenſeretur, ideòque renuentibus Confæderatis expenſas contribuere, poſſet Judex Eccleſiaſticus in vim præſentis approbationis abſque alio Beneplacito Apoſtolico, ad venditionem Bonorum devenire, quod tamen licitum non eſſet, quia ſicuti non poſſent alienari Bona Eccleſiaſtica pro diſſolvendo ære alieno, quoties ex fructibus, vel alio modo poſſet provideri, & ſi fieret alienatio non ſubſiſteret, *Rot. deciſ.* 222. *num.* 8. *&* 10. *par.* 4. *diverſ. & coram Merlin. deciſ.* 775. *num.* 6. *& ſeqq. & deciſ.* 275. *par.* 10. *Recent. Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. cap.* 16. *num.* 16. Ita ex identitate rationis non ſunt modò obliganda Capitalia, neque alienationi ſubjicienda, quia ſufficiunt fructus.

Hinc etiam ſequitur in præſenti rerum ſtatu deficere juſtam cauſam concedendi Beneplacitum ad generaliter hypothecanda Bona; etenim Sedes Apoſtolica ad hunc effectum unicè exigit Eccleſiæ utilitatem *Rot. deciſ.* 624. *num.* 3. *part.* 1. *Recent. & deciſ.* 730. *num.* 3. *par.* 2. *& deciſ.* 94. *num.* 75. *par.* 7. repetita *apud Merlin. deciſ.* 702. *& deciſ.* 114. *num.* 36. *par.* 9. *tom.* 2. *Recent.* cum utilitas ſit cauſa finalis alienandi, & obligandi Bona Eccleſiaſtica *Rot. deciſ.* 34. *num.* 5. *&* 7. *par.* 1. *Recent.* quæ quidem utilitas nedum debet eſſe clara, evidens, & indubitata *Rot. coram Seraphin. deciſ.* 508. *num.* 12. *& coram Merlin. deciſ.* 756. *num.* 5. *&* 9. *& deciſ.* 36. *num.* 13. *deciſ.* 94. *numer.* 52. *par.* 7. *Recent. & deciſ.* 275. *numer.* 16. *& deciſ.* 336. *num.* 18. *part.* 10. *Recent.* ſed etiam adeſſe debet de tempore Contractus; *Rot. coram Seraph. deciſ.* 336. *num.* 1. *&* 2. *deciſ.* 1125. *num.* 5. *& deciſ.* 1307. *num.* 6. *& coram Merlin. deciſ.* 229. *& deciſ.* 684. *num.* 6. *par.* 2. *Recent.* unde cum in caſu utilitas ſit tantùm in ſpe, & dubia, quia exitus litium eſt ſemper incertus, neque modò Eccleſiæ fiunt locupletiores, ideò etiam ex defectu cauſæ Beneplacitum denegandum videtur.

Quintò. Facultas non reſidendi, etiam
18 Curatis abſque ulla temporis limitatione conceſſa, reduci poſſet ad terminos *Sac. Conc. Tridentini*, quod *cap.* 1. *ſeſſ.* 23. *de Reform.* ſtatuit: *eadem omninò, etiam quoad culpam &c. de inferioribus Curatis &c. Sacroſancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, ut quandocumque eos, cauſa prius per Epiſcopum cognita, & approbata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum ab ipſo Ordinario approbandum &c. relinquant. Diſcedendi autem licentiam, in ſcriptis, gratiſque concedendam ultra bimeſtre tempus, niſi ex gravi cauſa non obtineant*: Et licet lis ſuper Beneficio præ-

præbeat Parocho juſtam cauſam non reſidendi *cap. Ex parte il 2. de Cleric. non reſiden.* ibi: *Si te non abſentando in fraudem, Præpoſituræ tuæ jura fideliter proſequeris, cum per hoc cenſeri debeas reſidens &c.*: *& cap. Cum non deceat 30. de elect. in 6. Rot. deciſ. 163. num. 11. par. 4. tom. 2. Recent. Fagnan. in cap. Clericos numer. 11. & ſequent. de Cleric. non reſiden. Barboſ. de Paroch. cap. 8. num. 49.*

Nihilominus, quia non quælibet lis juſtæ cauſæ naturam induit, ut ex ea reſidentia deſeri poſſit, & præcipuè ad tempus illimitatum, ut ſonat pactum inter Partes conventum; & ab Epiſcopo approbatum, ac inſuper de ſtylo hujus Sacræ Congregationis Parochis licentia non reſidendi conceditur ob lites graves ad quatuor Menſes, ut teſtatur *Fagnan. ubi ſupra num. 33.* & tantùm ad ſex Menſes eam extendit *Pignatell. conſult. 150. num. 29. tom. 10.* Idcircò intacta videtur præſervanda Epiſcopo authoritas ſibi à Sacro Concilio tributa cognoſcendi, & approbandi hujuſmodi cauſas, & ad tempus, quod neceſſarium judicaverit, itaut ſingulis vicibus ab eodem licentia obtinenda ſit, præſertim quia inter tot confæderatos veriſimile non eſt defuturos eſſe viros idoneos, onus curæ Animarum non habentes, qui litium expeditioni incumbere poſſint, abſque eo quod Parochi cum detrimento ejuſdem Curæ à reſidentia diſcedant.

Sextum. Diſcuſſione non indiget, cum
19 certum ſit renunciationem Privilegii Clericis conceſſi *in cap. Odoardus de Solut.* non ſuſtineri; illud namque competit Eccleſiaſticis ratione perſonæ, & ratione militiæ Cæleſtis, cui ſunt adſcripti *Fagnan. ſuper eodem Text. num. 19. Caſtagn. de Benefic. deduct. ne egeat cap. 17. num. 2. & ſeq. Graſſ. de effect. Cleric. effect. 7. n. 28.* & ne Clerici mendicare cogantur in opprobrium Ordinis Clericis argumento *Can. 23. Diaconi ſunt diſt. 93.* citra med. verſ. *Mendicat* ibi: *Mendicat infelix Clericus in Plateis &c. & quidem ex eo deſpicitur Sacerdotale Officium &c.*

Quod eſt adeò verum, ut etiamſi Clericus tali Privilegio medio juramento renunciaſſet, nihilominus juramentum eſſet invalidum, & renunciatio corrueret, quia eſſet contra naturalem æquitatem, & contra bonos mores *Can. Si publicis, Can. Eſt etiam, Can. David, & ſequent. 22. quæſt. 4. & per tot.* & fusè, ac doctè probat *Fagnan. in dicto cap. Odoardus à nu. 74. Graſſ. ubi ſupra effect. 7.* ubi quod Judex Eccleſiaſticus, etiamſi Clericus debitor non petat, debeat hujuſmodi pernicioſum juramentum relaxare, cùm ſit introductum contra bonos mores, & contra bonum Reipublicæ Chriſtianæ *Caſtagn. ubi ſupra num. 5. & ſeq.* Unde multò magis per hanc Sacram Congregationem hujuſmodi renunciatio (ſicut & generalis illa aliarum Conſtitutionum Apoſtolicarum) quæ ſemper eſt contra bonos mores, & naturalem æquitatem, & cedit in dedecus Eccleſiaſtici Ordinis, omninò delenda erit.

Pœnam denique *Septimò*, & ultimò
20 Excommunicationis ab Epiſcopo impoſitæ contra renuentes ſolvere contributum, firma remanente mulcta pecuniaria, ut ſupra eroganda, reducendam ad terminos *Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 3. de Reform.* ſcilicet in ſubſidium tantùm, exiſtimarem.

Viguit enim, non ampliùs viget jus commune, quo prius Cenſura erat remedium ordinarium, præcipue contra Laicos, itaut eo Iudex Eccleſiaſticus pro executione ſuæ ſententiæ, & pro ſua juriſdictione tuenda primariò uti deberet, *Cap. Dilecto de ſent. Excommun. in 6.* Executio verò realis, vel perſonalis erat remedium extraordinarium, ubi Cenſura non proficiebat, at modò, poſt Sacrum Concilium Tridentinum, ordine inverſo, Epiſcopi Eccleſiaſtica Cenſura tam contra Laicos, quàm contra Clericos, & in cauſis Civilibus, & Criminalibus uti non poſſunt, niſi in ſubſidium, & bina ſaltem præcedente monitione, ut plene ſtatuitur *in dicto cap. 3. ſeſſ. 15. de Reform.* & fuse notat *Fagnan. in cap. Pervenit de Adulter. à num. 30. & in cap. Odoardus de ſolut. num. 3. & ſeqq. Barboſ. in Concil. dict. cap. 3. num. 19. & ſeq.* Eo magis cum in caſu agatur de cauſis Civilibus, & contra Parochos, vel Beneficiatos, contra quos facillime deveniri poterit ad executionem realem, quoties præſtitutam ſummam pro expenſis perſolvere detrectarent. Unum

Unum illud, & fortaſsè non prorsùs inaniter ſupereſſe animadvertendum videtur, ex hujuſce confœderationis verè commendabili exemplo juſtam nobis ſpem fieri, ut plures illud non ſolum Imitatores, ſed etiam Æmulatores inveniat, ex quo ſanè eo magis Apoſtolica dignum confirmatione comprobatur, atque convincitur. Quid enim magis omni laude efferendum eſt? quàm ut illud idem, quod pro Eccleſiarum bonis vel tuendis, vel vindicandis, ac earundem propugnandis juribus factum cernimus, utiliùs, atque glorioſiùs incrementum ſumens pro deſtruendis erroribus univerſis, pro Catholicæ Religionis tutela, ac dilatatione, & tandem pro Animarum ſalute uberius undique circumſpiciamus impletum? Hæc igitur cum meæ menti occurriſſent, paucis hic innuere, neque citra propoſitum finem, neque omninò ſupervacaneum exiſtimavi, ſed qualiacumque ſint, hæc eadem pro mei muneris, & obſequii debito, vero, ac Sapienti EE. VV. judicio ſubmitto, cujus Cenſura unicuique pro gloria votis eſſet omnibus expetenda, earumque manus humillimè deoſculor; Datum Romæ ex Ædibus noſtris die 24. Februarii 1716.

EE. VV.

Humillimus, & Addictiſſimus Servus
L. Cardinalis Picus.

ARGUMENTUM.

Rector Eccleſiæ Patronalis ſi deficiat in reparatione Eccleſiæ minantis ruinam, ſi damnificet, diſſipet, & dilapidet bona Eccleſiæ, an Patronus poſſit inſtare in judicio pro condemnatione ejuſdem Rectoris ad damna, & ad alias pænas à jure ſtatutas.

SUMMARIUM.

1 *Malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum ſuſcipere, unde auxilium.*

2 *Rectores dilapidantes bona Eccleſiæ dicuntur illius homicidæ.*

3 *Rector Eccleſiæ tenetur illam reparare, & num. 13.*

4 *Beneficiatus diſſipans fructus ſuperfluos Beneficii in vanos, & prophanos uſus peccat mortaliter, ſed non tenetur ad reſtitutionem.*

5 *Rector an teneatur ad reſtitutionem, ſi bona Eccleſiæ perdantur, aut minorentur ex ejus culpa, & negligentia, & num. 6.?*

6 *Perditio bonorum Eccleſiæ quibus modis contingere poteſt.*

7 *Rector diſſipans, ac alienans bona Eccleſiæ ſine debitis ſolemnitatibus, incidens illius arbores, an ſit removendus ab adminiſtratione, privandus Eccleſia, ſeu Beneficio, ac excommunicandus. Vide ibi, & num. 8.?*

9 *Patronus poteſt inſtare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, ſi ipſe non reparet Eccleſiam, ſi culpabiliter omiſerit quod erat Eccleſiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnoſum.*

10 *An poſſit inſtare in judicio pro condemnatione Rectoris ad reſtitutionem, ſi ipſe diſſipet fructus Beneficii in uſus prophanos, & vanos?*

11 *An poſſit inſtare in judicio pro ſuſpenſione Rectoris ab adminiſtratione bonorum Eccleſiæ, ſi iſte ſit dilapidator ſuſpectus, aut pro ejus remotione; & excommunicatione ſi ſit dilapidator probatus?*

12 *Intereſt Reipublicæ bona Eccleſiæ rectè conſervari.*

14 *Parochiani tenentur in ſubſidium reparare Eccleſiam.*

15 *Inſufficientia, aut ſufficientia redditũum Eccleſiæ ex quibus probetur, & num. 16. & ſeq.*

21 *Reparatio Eccleſiæ Parochialis prius ſpectat ad Patronum, & poſtea ad Parochianos, & quid ſi adeſſet conſuetudo in contrarium, & quid requiritur ad hoc, ut hæc adeſſe dicatur, & num. 22.?*

CASUS XI.

1 Illud malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum ſuſcipere, unde auxilium, ajebat Seneca; ſic quam-

quamplurimum accidit in noſtris Beneficiatis, à quibus cum bona Eccleſiæ auxilium, & augumentum ſuſcipere deberent, potius deteriorationem, & detrimentum experiuntur: Quidam enim Rector Eccleſiæ Patronalis ex negligentia, & dolo permiſit parietem Eccleſiæ minantem ruinam ſolo æquare, redditus ſuperfluos in prophanos, vanos, & pravos uſus erogavit; Quod erat utile Eccleſiæ, omiſit, arbores fructiferas inciſit, argines fluminis adjacentis ex negligentia non reparavit, ex quo multa bona dotalia Eccleſiæ inundata fuerunt; multa alia bona dilapidavit, ac damnificavit; & taliter ſe geſſit, ut
2 ipſe verè poſſit dici Homicida Eccleſiæ; ut de ſimilibus Eccleſiarum Rectoribus olim dixit Anacletus Papa *in Can. Qui abſtulerit* 12. *quæſt.* 2. ibi: *Qui abſtulerit aliquid Patri, vel Matri, dicitque hoc peccatum non eſſe, homicidæ particeps eſt; Pater noſter ſine dubio Deus eſt, qui nos creavit, Mater verò noſtra Eccleſia, quæ nos in Baptiſmo ſpiritaliter regeneravit; ergo qui Chriſti pecunias, & Eccleſiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida eſt*: Et quidem optima ratione, quia ſicut corpus ſine anima, ita Eccleſia ſine facultatibus ad nihilum redigitur.

Quæro proinde in hoc caſu an Patronus poſſit inſtare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad alias pænas à jure ſtatutas?

Pro clariore reſolutione hujus quæſtio-
3 nis præſupponendum eſt, quod Rector Eccleſiæ vigore ſpiritualis conjugii, quod habet cum eadem Eccleſia, ex redditibus ſuperfluis, & ſuperexcedentibus, tenetur illam reparare, ſi reparatione indigeat, nec poteſt illos in pauperes erogare, cum reparatio Eccleſiæ, utpote ſpectans ad Divinum Cultum, anteponenda ſit ſuſtentationi pauperum, *ad Text. in Can. Decernimus* 10. *quæſt.* 1. *& in cap.* 1. *& de Eccleſ. & juxta Concil. Trident. ſeſſ.* 21. *cap.* 7. *de Reformat. Paul. de Cittad. de Jurepatr. par.* 6. *art.* 5. *num.* 3. *Lambert. eod. tract. lib.* 3. *quæſt.* 7. *art.* 2. *&* 3. *Surdus conſ.* 62. *tom.* 1. *Fagnan. in cap. Si quis ſanè de peculio Cleric. num.* 32. *Rot. in Savonen. Reſtaurationis Parochialis Eccleſiæ* 8. *Martii* 1709. §. *Rationem eorum R.P.D. Scotto inferius legen. num.* 12.

4 Si Rector diſſipet fructus, & redditus ſuperfluos Eccleſiæ in vanos, & prophanos uſus, aut permittat, ut triticum, uva, & alii fructus Eccleſiæ devaſtentur, & comedantur ab animalibus, ſi non ſollicitè agrum colat, ita ut efficiatur ager deterior reſpectu fructuum, peccat quidem mortaliter, ſed non tenetur ad reſtitutionem, juxta veriorem ſententiam, & magis communem; eâ ratione, quia Beneficiatus non tenetur ex juſtitia, ſed ſolùm ex charitate erogare redditus ſuperfluos Eccleſiæ in ſubſtentationem pauperum; in caſu quo Eccleſia non indigeat reparatione, & aliis neceſſariis. *Fagnan. in cap. Si quis ſanè de pecul. Cleric. num.* 1. *&* 5. *Antonell. de Jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *quæſt.* 15. *num.* 3. *Turricell. de Rebus Eccleſ. non alienan. cap.* 27. §. 4. *num.* 65.

5 Inſuper ſi Rector negligat, & ommittat quod utile eſt Eccleſiæ, ex qua negligentia, & ommiſſione ſequatur perditio, & minoratio bonorum Eccleſiæ, ſtatuit *Text. in can. Quicumque* 12. *quæſt.* 4. quod idem Rector teneatur ad reſtitutionem, ibi: *Et ex hoc Eccleſiaſticis rebus, aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus Eccleſiæ minuit, illi reſtituat*: Perditio autem hujuſmodi bonorum dupliciter
6 ter contingere poteſt, vel in lucro ommittendo, ut ſi Rector ſine cauſa repudiet hæreditatem, vel legatum Eccleſiæ relictum, vel in damno non vitando, ut ſi argines fluminis adjacentis non reparet ex culpa, & negligentia, ex quo ſequatur inundatio, & damnum bonorum Eccleſiæ, juxta diſtinctionem, quam tradunt *Archidiac. & Bellemer. num.* 1. *& ſeqq. in dicto Can. Quicumque* 12. *quæſt.* 14. Quocumque ex his modis contingat perditio hujuſmodi bonorum, ſemper Rector tenetur propriis bonis hanc perditionem reſarcire, ad inſtar Tutoris, qui ſi negligentia ſua pupillo non acquirit, tenetur reſtituere; juxta *Gloſſ. in dicto Can. Quicumque, verb. Aut neglectum, ibique Barboſ. num.* 1. *Gloſ. in cap. Auditis, verb. Reſtituimus de in integ. reſt. ibique Abbas num.* 15. *& idem Abb. in cap. Tua, num.* 9. *de his, quæ fiunt à Prælat. Sanchez de Matrim. lib.* 6.

In

7 In caſu verò, quo Rector dilapidet, diſſipet, & damnificet bona Eccleſiæ, incidendo arbores, quercus glandium, rumpendo, & inundando fundum, ac alienando bona ſine debita ſolemnitate; dubium poteſt eſſe, an ſit removendus ab adminiſtratione, & privandus Eccleſiâ, ſeu Beneficio; pro cujus reſolutione diſtinguo; aut Rector eſt dilapidator ſuſpectus, ſeu adſit ſuſpicio de dilapidatione, eò quia probetur Eccleſiam fuiſſe divitem, & nunc eſſe pauperem, ſeu Eccleſiam non fuiſſe ære alieno gravatam, & nunc eſſe; & in his terminis, aut eſt ſuſpectus de dilapidatione præterita, & eſt ſuſpendendus ab adminiſtratione, & non privandus, ac eſt ei dandus Coadiutor, & poſtea inquirendum de veritate, quâ probatâ, eſt deponendus; aut eſt ſuſpectus de dilapidatione futura propter præteritam, de qua conſtitit, & tunc eſt removendus ab adminiſtratione, & beneficio: aut eſt dilapidator probatus, ſeu conſtet de veritate dilapidationis, & tunc aut fuit actum criminaliter, & eſt deponendus; aut fuit actum civiliter, & eſt ſolùm removendus à Beneficio, & alius eſt ad illud promovendus. *Gloſſ. in cap. Venerabili, verb. Suſpectus de offic. & poteſt. judic. deleg. ibique Abb. num. 8. Butr. num. 20. & ſeqq. & Text. in cap. Licet Heli de Simon. ibique Abb. num. 8. Anan. n. 12. Soccin. num. 17. Fagnan. num. 10. Gonzal. num. 3.* Nec Rector eſſet reintegrandus, aut permitti deberet permanere in adminiſtratione, ſi vellet poſtea reddere indemnem Eccleſiam, & ſatisdare de Beneficio rectè adminiſtrando, quia ſatiſdatio non mutat malevolum animum, & præſumitur, quòd de cætero etiam malè adminiſtrabit, ut bene *Gloſſ. in dicto cap. Venerabili, verb. Suſpectus, ibique Butr. num. 27. Anan. in cap. Licet Heli de Simon. num. 25.*

8 Sic Pater ſi diſſipet bona filiorum, eſt ſibi auferenda bonorum adminiſtratio *Boer. deciſ. 61. num. 15. & ſeqq.* Uſufructuarius ſi incidat arbores fructiferas, eſt privandus uſufructu, quia incidendo dicitur male verſari in re, & illam deteriorem reddere, *Bald. conſ. 290. vol. 1. Ruin. conſ. 43. & 206. num. 32. volum. 2.* Emphyteuta deteriorando rem ipſam notabiliter, & ex culpa ammittit Emphyteuſim. *Bald. in Authen. Qui rem; Cod. de Sacr. Eccleſ. numer. 2. Bero. conſ. 120. num. 30. & ſeqq. vol. 1. Rolan. conſ. 49. num. 20.* Ita Rector ſcindendo arbores fructiferas, dilapidando, ac alienando bona Eccleſiæ, ſeu Beneficii abſque debita ſolemnitate, erit Beneficio privandus, ac excomunicandus, juxta *Extrav. Ambitioſæ §. Inferiores verò de rebus Eccleſ. non alienan. Gonzal. de regul. Cancell. gloſs. 15. num. 63. Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. 1. 27. §. 4. n. 64.* Etiamſi in inſtrumento alienationis reſervaſſet ſimpliciter beneplacitum Apoſtolicum; ſecus ſi illud reſervaſſet cum clauſula non alias; aliter, nec alio modo. *Rot. deciſ. 275. num. 19. & ſeqq. par. 10. & deciſ. 193. num. 1. par. 5. Recent.*

His ita de jure procedentibus, ac præ-
9 ſuppoſitis, cenſeo Patronum poſſe inſtare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad reintegrationem, ſi iſte non reparet Eccleſiam minantem ruinam, ſi ex culpa, & negligentia omiſerit quod erat Eccleſiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnoſum, videlicet ſi ſine cauſa repudiaverit hæreditatem, aut legatum factum Eccleſiæ; ſi non reparaverit argines fluminis adjacentis, ex quo ſequuta eſt inundatio bonorum; quia Rector ex ſupradictis tenetur ad reparationem Eccleſiæ ruentis; ad lucrum non ommittendum, & ad damnum vitandum. Non
10 poteſt tamen inſtare in judicio pro condemnatione Rectoris ad reſtitutionem ſi ipſe diſſipet fructus Beneficii in uſus prophanos, & vanos in caſu, quo Eccleſia non indigeat reparatione, & aliis neceſſariis, & in caſu, quo ipſe Patronus non ſit inops, quia in hoc caſu ex ſupra deductis Rector Eccleſiæ licèt peccet mortaliter contra charitatem, tamen non tenetur ad reſtitutionem; ſecus ſi Patronus eſſet inops, tunc enim iſte in caſu, quo Rector diſſiparet fructus ſuperfluos, poteſt inſtare in judicio pro ejus condemnatione ad reſtitutionem; quia Rector non ſolùm ex debito charitatis, ſed etiam juſtitiæ vigore ſupradicti *Canonis Quicumque III.* tenetur erogare fructus ſuperfluos in beneficium Patroni egeni. Poteſt etiam
11 Patronus inſtare in judicio pro ſuſpenſione Rectoris ab adminiſtratione bonorum Eccleſiæ

cleſiæ, ſi iſte ſit dilapidator ſuſpectus, aut pro ejus remotione, & excommunicatione ſi ſit dilapidator probatus; ac bona dilapidata recuperare, ut expreſsè reſolutum fuit *à Sacra Rota in Mediolanen. ſuper Cappellaniis* 11. *Maii* 1711. §. *Non urgente coram Eminentiſſimo Priolo*.

Ratio eſt, quia intereſt Reipublicæ bo-
12 na Eccleſiæ rectè conſervari, unde ſuppetant ſumptus ad miniſtros, & pauperes alendos, ædificia tuenda, ſacra reſtauranda, ex quo ſequitur, quòd quilibet admittitur ad denunciandum Prælato de dilapidatione, ſive ſit Clericus, ſive Laicus, dummodo ſint perſonæ legitimæ, juxta *Gloſſ. in dicto cap. Venerabili, verb. Suſpectus, ibique Abb. num. 9. Butr. n.* 28, Ergo à fortiori erit admittendus ad denunciandum in judicio Rectorem dilapidantem, & diſſipantem bona Eccleſiæ Patronalis ipſe Patronus, cui ſpecialiter vigore hujus canonis *Filiis* competit defenſio Eccleſiæ, *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 12. *Rot. deciſ.* 19. *num.* 1. *coram Mohedan. pag.* 138. ibi: *Patronus tenetur defendere, ne Monaſterium dilapidetur, vel quòd perſona inhoneſta in Monaſterio non præſit*.

R. P. D.

SCOTTO

Savonen. Reſtaurationis Parochialis Eccleſiæ.

Veneris 8. *Martii* 1709.

NOn acquieſcentes Monaci Olivetani Oppidi Vallis Piæ Finarii geminis ſententiis, altera lata ab Ordinario Savonen. altera verò ab A. C. quibus condemnati fuerant ad reparationem Eccleſiæ Parochialis Sanctæ Mariæ cum plenaria ſubjectione, & extinctione tituli eorum Monaſterio unitæ, abſoluta Univerſitate, ſeu Communitate ejuſdem loci per ipſos Monachos ad hunc effectum in Judicio provocata, cum mihi ulterioris appellationis cauſam delegari obtinuerint, dedi dubium: *An, & quis teneatur reparare Eccleſiam Parochialem, de qua agitur*, cui Domini, *Monaſterium, & Monachos teneri* reſponderunt.

13 Rationem ſic decidendi ſubminiſtravit animadverſio, quòd cum Monaci vigore recenſitæ unionis, habeant in eadem Eccleſia Monaſterium, & Curam Animarum, ac fructus percipiant, ipſis proinde primariò incumbit onus reparationis, cum explorati Juris ſit hujuſmodi præcipuam obligationem vigore ſpiritualis conjugii pertinere ad Rectorem, ſive Parochum, fructus, & proventus ejuſdem Eccleſiæ percipientem ad *Textum in can. Decernimus* 10. *quæſt.* 1. *cap.* 1. & 4. *de Eccleſ. ædificand.* & diſſertiſſimè ſancivit *Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.* 21. *cap.* 7. *de Reformat. Pignatell. conſultat. Canon.* 126. *num.* 8. *tom.* 10. *Panimoll. deciſ.* 15. *Annot.* 1. *num.* 1. *Rota deciſ.* 68. *num.* 1. *coram Ninot. & in Leodien. reparationis Campanilis* 25. *Junii* 1688. §. *Quamvis coram clar. mem. Cardinali Caccia*, & noviſſimè *in Leodien. reſtaurationis Turris Navis Eccleſiæ* 18. *Februarii* 1709. §. *Vindicatis coram R. P. D. meo Criſpo*.

14 Et quamvis Parochiani teneantur ſaltem in ſubſidium *Panimoll. deciſ.* 15. *Annot.* 1. *num.* 1. & *in Leodien. reparationis Campanilis* 25. *Junii* 1688. §. *Quamvis coram clar. mem. Cardinali Caccia*; attamen limitationi prædictæ locus eſſe non poterat, cùm in præſenti non doceretur de inſufficientia reddituum ad Parochialem Eccleſiam ſpectantium; præmiſſo enim, quòd illa utpotè fundamentum propriæ intentionis eſſet à Monacis concludentiſſimis probationibus juſtificanda, & quidem de tempore notæ litis *Rota deciſ.* 9. *num.* 37. & *ſequen. par.* 19. *recen.* & *in Legionen. Decimarum ſuper manutentione* 3. *Julii* 1705. §. *Ulterius coram Reverendiſſimo Giennen.*

15 Vis, & efficacia hujus concludentiſſimæ probationis ad hunc effectum requiſitæ nullatenus haberi viſa fuit, vel ex enunciativa quantitatis fructuum dictæ Eccleſiæ in florenis 12. emiſſa in Bulla Unionis uſque de anno 1477. vel ex nonnullis partitis ex libris Monaſterii extractis; quo enim ad prædictam enunciativam cum ab anno 1477. quo illa emanavit, effluxerint duo

duo ſecula, & ultra, in quibus ob rerum humanarum viciſſitudines, quantitas fructuum augeri, & immutari potuit, à ſtatu tam antiquo, & remoto, neque poterat deſumi recta menſura ad dignoſcendam præſentem eorumdem fructuum quantitatem, neque poſt tam diuturnum annorum intervallum inferri à tempore præterito ad præſens *Bald. in leg. ex diverſo*, §. *ultimo in fine ff. ſolut. Matrim. Menoch. de præſumpt. præſumpt.* 25. *num.* 9. *lib.* 6. & præciſè de paupertate deſumpta ex antiquo brevi Apoſtolico reſpondit *Rota deciſ.* 78. *num.* 9. & *ſeqq. par.* 17. *Recent.*

16 Quòd ſi ita generaliter in dignoſcenda reddituum quantitate etiam in prophanis hujuſmodi tam remota probatio non admittitur, multò minus admitti poterat in præſenti quoad Eccleſiaſticos proventus, qui ab initio in exili quantitate pro dotandis Eccleſiis, & Monaſteriis conſtituti in progreſſu tamen ad longè uberiorem ſtatum rediguntur à fidelium largitionibus, & ab incremento pietatis *Felin. in cap. Scribam num.* 3. *de Præſumption. Cortiad. deciſ.* 180. *nu.* 27. *Rota deciſ.* 27. *num.* 11. *poſt Tamburin. de Jur. Abbat. tom.* 3.

Contrariis procedentibus, vel ubi à
17 tempore probatæ tenuitatis reddituum exiguum intercedit intervallum, vel ubi paupertas non adducitur pro fundamento intentionis ab allegante, cui ſola præſumptio non ſufficit abſque præſidio concludentis probationis, ut benè explicat *Menoch. de præſumpt. præſumpt.* 25. *num.* 13. *lib.* 6. *Alciat. præſumpt.* 27. *nu.* 4. *Maſcard. de probat. concluſ.* 1225. *nu.* 17. & conſonat *Manſ. conſult.* 389. *num.* 10.

Minuſque attendi poterant enunciatæ
18 partitæ, non omiſſo enim inſanabili defectu, quo laborabant in ſubſtantia, utpotè continentes non integram, & confuſam adnotationem proventuum Eccleſiaſticorum, abſque ulla veriſimili ſpecificatione introitus, & exitus, hoc unum ſufficiens viſum fuit ad dignoſcendam illarum irrelevantiam, quòd eſſent informes, & privatim extractæ à memoratis libris Monaſterii, qui contra tertium ad ipſius favorem nullum gradum probationis poterant conſtituere, *Rota deciſ.* 574. *num.* 4. *coram Manzanedo*, & *deciſ.* 583. *num.* 7. *par.* 5. *tom.* 2. *Recent.* & *in Romana Primogenituræ de Bubalo ſuper reliquis bonis ad Cloacam* 8. *Maii* 1705. §. *Non magis*, & *ſeqq. coram R. P. D. meo Anſaldo.*

19 Accedentibus præſertim ad enervandas dictas probationes, & pro excluſione prætenſæ tenuitatis reddituum, áliis legitimis probationibus, quas, tranſcendendo etiam terminos propriæ obligationis, adduxit Communitas dicti Oppidi Rea conventa, ex quibus conſtitit, Monachos poſt unionem plura conſecutos fuiſſe legata, annuam, & perpetuam exigere præſtationem ex obligatione Maſſariorum Eccleſiæ Sancti Joannis Baptiſtæ Finarii, quotidie ſuperlucrari non modicas pecuniarum ſummas correſpectivè ad conceſſionem ſitus in dicta Eccleſia Parochiali pro conſtruendis Altaribus, effodiendiſque Sepulturis, & demum percipere decimas, & conſpicua emolumenta oblationum, & eleemoſynarum, quæ nedum à Parochianis, ſed etiam ab Advenis ibi impulſu pietatis confluentibus inceſſanter elargiuntur, ut latiùs probant Teſtes dati *in Summario Communitatis num.* 8. qui licèt ſint membra Univerſitatis, ingens tamen illorum numerus hujuſmodi defectum ſupplet, ut in ſpecie dictum fuit *in Tiburtina bonorum ſuper Manutentione* 9. *Febr.* 1705. §. *Potiſſimè coram Reverendiſſimo Domino meo Decano*, eorumque depoſitiones legitimum probationis gradum obtinent in hac cauſa, ubi debitum eſt ipſius Univerſitatis, non autem ſingulorum, ut *in præciſis terminis* objecto occurrit *Thomat. deciſ. Maceraten.* 5. *num.* 13. & conſonant deducta per *Farinacc. de Teſtib. quæſt.* 60. *num.* 1. & *in Tarraconen. Inſignium* 11. *Decembris* 1702. §. *Quam ex coram bon. mem. Muto*, & *in Gerunden. admiſſionis ad diſtributiones* 18. *Februarii* 1707. §. *Non attentis coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Quamvis autem hucuſque deducta ſatis ſuperque viderentur pro ſuadenda
20 ſufficientia reddituum prædictæ Eccleſiæ, & conſecutiva obligatione Monachorum ad illam reparandam, nihilominus, ubi res adhuc dubia dici poſſet, omnem difficultatem ſuſtulit unio ante-

dictæ Eccleſiæ Parochialis expleta favore dictorum Monachorum, ſedulò enim per Dominos inveſtigatâ ejuſdem unionis naturâ, conſtitit apud eos fuiſſe factam cum qualitate ſubjectiva, & extinctiva tituli per viam plenariæ incorporationis, & connotant verba Bullæ ibi: *cum omnibus juribus perpetuò unimus, & incorporamus prædictam Ecoleſiam ſic in Monaſterium erectam*, *Summario Communitatis num.* 1. *Rota deciſ.* 421. *numer.* 7. *coram Bichio deciſ.* 786. *num.* 7. *coram Emeriz, & deciſ.* 49. *num.* 7. *par.* 15. *Recen.* cujus ſubjectivæ, & extinctivæ unionis natura, & effectus eſt inducere omnimodam extinctionem tituli Eccleſiæ unitæ, eamque efficere quaſi Prædium, ſeu membrum Monaſterii, cujus favore unio facta fuit, adeout bona, proventus, & jura dictæ Eccleſiæ ſic unitæ à bonis, proventibus, & juribus ejuſdem Monaſterii nullo modo ampliùs diſcerni valeant *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 5. §. 7. *num.* 2. *Murga de Benefic. quæſt.* 2. *num.* 78. *Rot. deciſ.* 33. *num.* 31. *part.* 9. *deciſ.* 30. *num.* 5. *par.* 11. *deciſ.* 81. *num.* 5. *&* 37. *par.* 18. *& deciſ.* 631. *num.* 8. *cum ſeq. par.* 19. *Recent.*

21 Poſita autem hac ſubjectiva, & extinctiva unione, illiuſque inſeparabili effectu, in neceſſariam conſequentiam venit, quòd obligatio reſtaurandi dictam Eccleſiam Monachis incumbat, quamvis inſufficientia redditũum ad eamdem Eccleſiam ſpectantium abundè juſtificata fuiſſet, cum vigore recenſitæ unionis ob plenarium dominium, & proprietatem ipſi dicantur Patroni ejuſdem Eccleſiæ juxta animadverſa per *Murga de Benefic. quæſt.* 2. *num.* 297. ac proinde data etiam inſufficientia reddituum ipſius Eccleſiæ, onus reparationis priùs afficit dictos Monachos uti Patronos, antequam deſcendat in Parochianos *ex cenſura Sacri Concilii Tridentini in dict. ſeſſ.* 21. *cap.* 7. *de Reform. Bellet. diſquiſ. Cleric. par.* 1. *de Cler. debit.* §. 14. *num.* 11. *Thomat. deciſ. Maceraten.* 5. *num.* 10. *R. P. D. Petra in Comment. Conſt. Apoſtol. tom.* 1. *pag.* 81. *num.* 15.

Tum, & fortius quia pro reparatione Eccleſiæ unitæ antequam teneantur Parochiani, ita ſunt affecti quicumque redditus, & proventus Monaſterii, perinde ac ſi de ipſius Monaſterii reparatione ageretur, cujus pars, & membrum dicta Eccleſia vigore unionis effecta eſt, ut luculenter firmat *Frances de Eccleſ. Cathedral. cap.* 13. *num.* 78. *Bertachin. vot. deciſ.* 100. *num.* 10. atque ita ſancivit *in terminis præciſis* Sac. Congregatio Concilii *in una Sorana ſub die* 18. *Februarii* 1601. relat. per *Nicol. lucubr. Canon. lib.* 3. *tit.* 48. *num.* 2. & recentius *in Spoletana reſtaurationis Eccleſiæ* 12. *Decembris* 1705.

Non obſtantibus auctoritatibus *Tondut. de penſion. cap.* 8. *num.* 10. *& Turricell. de Union. cap.* 4. *num.* 13. qui loquuntur in terminis longè diverſis, & nullus ex eis ſpecificat caſum ſubjectivæ, & extinctivæ unionis; unde ultra eorum inapplicabilitatem non erant contraponendi communiori aliorum Doctorum traditioni, & prædictis reſolutionibus Sac. Congregationis, quæ quoties Sacræ Rotæ obviæ ſunt, ſemper ipſa judicium ſiſtit, ſibi tantùm obſequii gloriam relinquendo, ut antiquum morem gerendo noviſſimè proteſtata eſt *in Theatina Juriſdictionis* 14. *Decembris* 1708. §. *Pari difficultate coram Me.*

Fruſtraneum demum erat refugium ad conſuetudinem reſtaurandi Eccleſiam,
22 de qua eſt ſermo, ſumptibus Parochianorum, unicus enim actus contributionis de anno *1663.* neutiquam ad hunc effectum attendi poterat, utpote voluntarius cum expreſſa præſervativa, *dummodò non tranſeat in exemplum, & pro hac vice tantùm*, quæ operatur, ut remaneat in puris terminis actus facultativi, & voluntarii, nullam conſuetudinem, vel obligationem inducentis, ut aliàs dixit *Rota deciſ.* 545. *num.* 3. *par.* 3. *& dec.* 184. *num.* 21. *par.* 17. *Recen.* reſiſtentibus potiſſimùm concordibus depoſitionibus Teſtium affirmantium eamdem Eccleſiam quotieſcumque caſus indigentiæ ſe ſe obtulit, reſtauratam fuiſſe expenſis Monachorum abſque ulla, nec minima contributione Communitatis, cùm tamen conſtans opinio ſit, quòd pro inducenda in hac materia conſuetudine in futurum obligatoria, copulativè requiritur pluralitas, & continuata frequentia actuum, & quòd geſti fuerint animo illam inducendi,

cendi, ut in ſpecie tradiderunt *Tondut. reſol. beneficial. cap.* 39. *num.* 7. *Franceſ. de Eccleſ. Cathed. cap.* 13. *num.* 10. *Bellett. diſquiſ. Clerical. par.* 1. *tit. de Cleric. debit.* §. 13. *num.* 10. *Ventrigl. in praxi rer. notab. tom.* 2. *Annot.* 18. § *Unico num.* 4. *Cortiad. deciſ. Cathalon.* 180. *num.* 3. *Rot. dec.* 184. *num.* 6. *par.* 17. *Recent.*

Non relevantibus ſimilibus conſuetudinibus aliorum locorum Finarii, ſi quæ adſunt, cum firmum in jure ſit, quòd conſuetudo ad effectum obligandi debet eſſe præciſa, & neutiquam de caſu ad caſum, vel de loco ad locum extendenda juxta paſſim animadverſa per *Rotam deciſ.* 378. *num.* 7. *cum ſeqq. & deciſ.* 304. *num.* 9. *par.* 12. *deciſ.* 449. *num.* 2. *& deciſ.* 484. *num.* 10. *par.* 19. *Recent.*

Et ita non admiſſa Monachorum inſtantia pro deputatione Oeconomi, & redditione rationis fructuum dictæ Eccleſiæ Parochialis, utpote inutili, & incongrua, reſolutum fuit utraque Parte audita &c.

ARGUMENTUM.

Mulier ex Fundatione, Dotatione, aut Conſtructione Eccleſiæ poteſt acquirere Juſpatronatûs.

SUMMARIUM.

1 *Mulier an acquirere poſſit Juſpatronatus in Eccleſia? & num.* 3.
2 *Genus Fœminarum eſt avariſſimum.*
4 *Fœmina Illuſtris eſt capax Juris proceſſionis, & Juris Alimentorum, nec non oneris defendendi Eccleſiam.*

CASUS XII.

IN hoc Textu confertur Juſpatronatus Perſonis honeſtioribus ibi; *Honeſtioribus Propinquis ejus &c.* ac proinde jure meritò hic quærendum eſt, qui poſſint, & qui non poſſint, qualibet ex dictis Cauſis acquirere Iuſpatronatus. Et primò quæritur, an Mulier poſſit quacumque ex dictis Cauſis acquirere Iuſpatronatus in Eccleſia?

Et videtur negativè reſpondendum,
1 nam Mulier eſt incapax fructuum Iuriſpatronatus, non poteſt enim ei competere Ius proceſſionis, quia inconveniens, & inhoneſtum eſt, ut ea præcedat Preſbyterum Eccleſiæ in ſeſſione, & proceſſione, & quia Mulier remota eſt ab omnibus officiis publicis, & Civilibus *Text. in L. Fœminæ de reg. Jur.* Nec poteſt ei competere Ius Alimentorum, quia cùm genus Fœminarum ſit avariſſimum *L. Si*
2 *ſtipulata ff. de Donat. inter Virum, & Uxorem*, Fœmina perciperet de Bonis Eccleſiæ ultra neceſſitatem, & ſic eſſet maximum præjudicium Eccleſiæ; nec poteſt ei competere onus defendendi Eccleſiam, quia Ius defenſionis aliorum eſt prohibitum mulieribus, unde non poſſunt exercere officium advocationis, nec eſſe Procuratrices regulariter, ut eſt *Text. in dicta L. Fœminæ*, nec poteſt ei competere Ius præſentandi Rectorem, cùm Mulieres non poſſint eſſe de Conſilio, nec habere voces, ut per *Bart. in L.* 1. *ff. de LL. in fine*. Ergo Mulier nec erit capax Iuriſpatronatus.

3 Sed contrarium tamen verius eſt juxta communem ſenſum Doctorum. Quia *Text. ſupradictus in cap. Piæ mentis Quicumque*, & iſte *Text. in cap. Filiis*, concedunt Iuſpatronatus quibuſcumque Chriſtianis, cuicumque Fidelium, & omnibus Perſonis honeſtioribus, qui fundaverint, conſtruxerint, aut dotaverint Eccleſiam; ergò Mulier Chriſtiana, Fidelis, & honeſta acquirit Iuſpatronatus qualibet ex dictis Cauſis, *Abbas, Anan. Butr. in cap. Nobis de Jurepatr. ibique Fagnan. num.* 6. Inſuper *ex Text. in cap. fin. de conceſſ. Præben. ibique Abbas* habetur, quòd quædam Comitiſſa Landrenſis habebat Iuſpatronatus; ergo fœminæ ſunt capaces Iuriſpatronatus. Ita *Berous in cap. Perlatum de Jurepat. n.* 50. *&* 42. *& in cap. Ex litteris eodem tractat. num.* 25. §. *Communis*.

Non obſtant, quæ ſuperiùs objiciebantur, quia licèt admittatur, quòd
4 fœmina non Illuſtris ſit incapax Juris proceſſionis, ſcilicet quòd Presbyter ei occurrat venienti ad Eccleſiam, quòd habeat primum locum in ſedendo, in Proceſſionibus &c. tamen dici non poteſt, quòd fœmina Illuſtris ſit incapax dicti

dicti Iuris proceſſionis. Eſt etiam fœmina capax Iuris Alimentorum, nec non oneris defendendi Eccleſiam, quia licèt non poſſit defendere illam per ſe ipſam in judicio, poteſt tamen eam defendere per Procuratorem, eſt etiam capax Iuris præſentandi, ut benè probat *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quæſt. 7. art. 2. num. 30.*

ARGUMENTUM.

Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus, Illegitimus an poſsint acquirere Juspatronatus, & per quod delictum hoc admittatur.

SUMMARIUM.

1 *Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus ſunt incapaces Jurispatronatus.*

2 *Schiſmaticus ſimplex, Apoſtata, Excommunicatus, Simoniacus, Infamis in eo ſtatu ſunt capaces Juriſpatronatus, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium.*

3 *Perſonæ fictæ ſunt capaces Juriſpatronatus.*

4 *Fundans Eccleſiam de Bonis eleemoſinaliter acquiſitis non acquirit Juſpatronatus, ſed Eccleſia erit libera.*

5 *Illegitimi, & Baſtardi ex diſpoſitione fundatoris poſſunt eſſe incapaces Juriſpatronatus, ſed de Jure communi ſunt capaces.*

6 *Illegitimi ſuccedere poſsunt in Jurepatronatus per poſterius, & in defectum legitimorum.*

7 *Patronus per ſe, vel per alios interficiens Rectorem Eccleſiæ, ammittit Juſpatronatus, ipſo facto, & ejus hæredes prohibentur clericari in titulum illius Eccleſiæ; ſed limita, ut ibi:*

8 *Dictio* Prorsùs *juncta cum verbo futuri temporis inducit diſpoſitionem pænæ ipſo facto.*

9 *Filii, & deſcendentes Patroni occiſoris ex gratia rehabilitari poſsunt ad Juspatronatus tàm activum, quàm paſſivum.*

10 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare, & rehabilitare Filios, aut hæredes Patroni Occiſoris ad Juspatronatus tam activum, quàm paſſivum.*

11 *Patronus incidens in hæreſim, ammittit Juſpatronatus hæreditarium ipſe, & ejus hæredes; ſecus ſi Juſpatronatus eſſet gentilitium, quia tunc tranſiret ad illos de genere vocatos, & num. 12. & 14.*

13 *Patronus hæreticus revertens ad fidem non recuperat Juſpatronatus.*

15 *Patronus ammittit Juſpatronatus, ſi occupet, aut convertat in uſus proprios Bona, aut fructus Eccleſiæ Patronalis, an autem hoc procedat, quoad ejus hæredes, & deſcendentes, vide num. 16.*

17 *Juſpatronatus ammittitur per Crimen Læſæ Majeſtatis, & per actum proditorium erga Patriam.*

CASUS XIII.

1 Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus fundando, conſtruendo, aut dotando Eccleſiam non acquirunt in ea Iuſpatronatus, quia *Canones ſupradicti in cap. Piæ Mentis, cap. Quicumque, & in iſto cap. Filiis*, concedunt pro qualibet ex dictis Cauſis Iuſpatronatus ſolùm Chriſtianis, Fidelibus, & Perſonis honeſtioribus, ideſt Catholicis, ut explicat *Archidiacon. in hoc cap. Filiis*. Ergo cùm tales non ſint ſupradictæ Perſonæ ſequitur, quòd ipſæ in eo ſtatu non ſint capaces acquirendi Iuspatronatus, & præſertim, quia hæreticus juxta *Text. in cap. Cum ſecundum Leges de hæret. in 6.* non poſſidet de Iure ulla Bona, nec habet ullum dominium eorum, & conſequenter ſi fundaret, dotaret, aut conſtrueret Eccleſiam, nihil de ſuo daret. Idem dic de Fautoribus, Receptoribus, & Defenſoribus Hæreticorum. *Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 3. ibique Butr. & Anan. num. 3. Fagnan. num. 7. & ſeqq.*

2 Simplex Schiſmaticus, Apoſtata, Excommunicatus (excepto illo, qui perſeveravit per annum in Excommunicatione, juxta *Text. in cap. Excommunicamus de Hæret.*) Simoniacus, Infamis, fundantes, conſtruentes, aut dotantes Eccleſiam, acquirunt Iuſpatronatus juxta ſupra

ſupradictos Textus concedentes illud omnibus Chriſtianis, Fidelibus Catholicis, quales ſunt ſupradictæ perſonæ, ſed acquirunt illud, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium; quia quamdiù perſeverant in eo ſtatu, non poſſunt illud exercere, ut apud *Lambert. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 7. art. 3. uſque ad 10. Rocch. de Curte eodem tract. in verb. Competens, Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 2. cap. 6.*

Perſonæ fictæ, ſcilicet Univerſitas,
3 Communitas, Collegium, Capitulum fundantes, conſtruentes, aut dotantes Eccleſiam, nomine Univerſitatis, Communitatis &c. & de Bonis propriis acquirunt Juspatronatus, quod erit penes Univerſitatem, aut Communitatem &c. non verò penes ſingulos Communitatis, ſecus verò ſi Univerſitas Communitas &c. fundant, conſtruunt, aut dotant Eccleſiam de Bonis ſingulorum, uti ſingulorum; quia iſti in hoc Caſu, & non Communitas erunt Patroni; aut ſi fundant, con-
4 ſtruunt, aut dotant Eccleſiam de Bonis eleemoſinaliter acquiſitis, ſcilicet de Bonis, quæ illi de Univerſitate pro eleemoſina dederunt Eccleſiæ; quia in hoc Caſu nec Univerſitas, nec illi de Univerſitate erunt Patroni, ſed Eccleſia erit libera. Ita *Archidiaconus in cap. Si plures 16. quæſt. 7. Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 7. art. 15.* Et ratio eſt, quia Textus ſupradicti concedunt Juspatronatus cuicumque ex aliqua ex dictis Cauſis indefinitè abſque diſtinctione inter perſonas ſingulares, & perſonas fictas, ut ſunt ſupradictæ.

Illegitimi, & Baſtardi de Jure com-
5 muni ſunt capaces Jurispatronatus, quia per ſupradictum *Textum in cap. Piæ mentis* omnis Chriſtianus eſt capax Juriſpatronatus; Sed ex diſpoſitione fundatoris poſſunt eſſe omninò incapaces; Si enim fundator velit Patronum pro tempore eſſe debere Clericum, & habere Jus eligendi, & conferendi, tunc Illegitimus, ſeu Baſtardus, judicatur omninò incapax Juriſpatronatus. Tum quia Baſtardus regulariter eſt omnium Jurium Spiritualium incapax. Tum etiam quia Clericus eſſe non poteſt Baſtardus abſque diſpenſatione *Rot. deciſ. 112. per tot. par. 1. Recen.*

6 Si verò Fundator non expreſsè, nec tacitè excludat Illegitimos, tunc iſti ſunt capaces, & ſuccedere poſſunt in Jurepatronatus; ſed per poſteriùs, & in defectum legitimorum, quia in vocatione filiorum, & deſcendentium non veniunt illegitimi, quando adſunt legitimi, ſed ſolùm in defectum, quatenus legitimi non extent, etiamſi illegitimi fuerint à Principe Laico legitimati, *Vivian. de Iurepatr. lib. 14. par. 3. cap. 2. num. 57. Rot. deciſ. 126. per tot. par. 1. Recent. Adden. ad Pamphil. deciſ. 236. num. 11. cum ſeqq.* & reſolvit *Sacra Congregatio Concilii in Mutinen. Beneficiorum 6. Iunii 1682.* Sed de hoc Articulo latiùs dicam infra *in Secunda Parte, Can. I. & II.*

Juspatronatus autem ex dictis Cauſis acquiſitum à Patrono ammittitur per cri-
7 men occiſionis Rectoris, aut mutilationis alicujus membri; dum Patroni, ſi interfecerint per ſe, vel per alios Rectorem, vel Clericum Eccleſiæ Patronatæ, privantur omnibus Juribus, quæ habent in ea, & eorum hæredes, & deſcendentes uſque ad quartam generationem prohibentur Clericari in titulum illius Eccleſiæ, niſi Patronus illum necaret ad defenſam propriæ vitæ, ut eſt Textus expreſſus *in cap. In Quibuſdam de pæn. ibique Abb. num. 1. Barboſ. num. 1. Butr. num. 1. & 18.* & quidem privantur dictis Juribus ipſo facto abſque neceſſitate ſententiæ Judicis: quia Textus dicit: *Prorsùs ammittent*: quæ
8 Dictio *Prorsùs* juncta cum verbo futuri temporis inducit diſpoſitionem pœnæ ipſo facto. *Abb. ubi ſupra num. 7. Garz. de Benefic. par. 11. cap. 10. num. 57.*

Sed Filii, & deſcendentes Patroni oc-
9 ciſoris ex gratia rehabilitari poſſunt ad Juspatronatus tam activum, quàm paſſivum, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Marſicana diſpenſationis 9. Iunii 1708.* ubi fuit expoſitum per hæc præciſa verba, quòd Familia de Berardis poſſidebat in Eccleſia receptitia Sanctæ Mariæ Novæ Terræ Gioiæ tria Jurapatronatus Laicalia. Cùm autem de anno 1669. Ioſeph de Berardis homicidium commiſiſſet in Perſonam Sulpicii Maſcitelli unius ex Sacerdotibus Capitulum conſtituentibus in antedicta Eccleſia receptitia, fuit exinde declaratus Excommuni-

catus

catus, ſubindeque pace obtenta à Conſanguineis fuit abſolutus, hac tamen conditione ſpecialiter adjecta: *Quod nequaquam abſolutio proſit, quo minus ſi ipſe aliquod Feudum, ſeu Iuſpatronatus ab Eccleſia, in qua dictus Sacerdos, forſan intitulatus erat, obtinet, ipſe ejuſque hæredes perpetuo illis ſint privati, & ne minus vindictæ, quam exceſſus memoriæ prorogentur ipſe, ejuſque liberi propter hoc inabiles cenſeantur ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda, niſi cum illis fuerit ſuper hoc miſericorditer diſpenſatum.*

Occaſione verò Vacationis per obitum Sacerdotis Dominici unius ex memoratis Cappellanis, humillimas fuderunt preces Sanctiſſimo Domino Noſtro ad Sacram Congregationem remiſſas, Egidius, ejuſque Fratres minores Filii Nicolai Junioris nati ex Joſepho occiſore pro gratia diſpenſationis, ſeu rehabilitationis tum activè, tum paſſivè ad Juſpatronatus non ſolùm ipſorum favore, ſed etiam ſuorum Succeſſorum in infinitum: ſicuti præſentatus de anno 1695. ad unam ex dictis Cappellaniis rehabilitatus fuit à ſan. memor. Innocentio XII. prævio voto hujus Sacræ Congregationis, præfatus Sacerdos Dominicus Filius ejuſdem Joſephi occiſoris, & quidem oratores gratiam non deſperant, nedum ſub motivo Pacis, & conjunctionis hinc inde inter hæredes occiſoris, & occiſi jam diu ſequutæ, verùm etiam eorum maximæ inopiæ, qui pro aſcenſu ad Sacros Ordines nullum Patrimonium poſſident præter Juſpatronatus paſſivum ad dictas Cappellanias. Unde propoſito dubio: *An, & quomodo petitis ſit annuendum in Caſu &c.* Fuit reſponſum. *Pro Gratia, quoad obtinendam Cappellaniam vacantem tantum*

10 An autem Epiſcopus poſſit diſpenſare, aut rehabilitare Filios, aut hæredes Patroni occiſoris ad Juſpatronatus tam activum quàm paſſivum, aliqui affirmant ea ratione, quia ubicumque in Jure permittitur diſpenſatio, & non reſervatur ſpecificè Papæ, videtur Poteſtas diſpenſandi indulta Epiſcopo *Abb. in dicto cap. in Quibuſdam num. 5. ibique Barboſ. numer. 4*

Hoſtienſis verò in eodem *capite In quibuſdam* negat dicens tutum, & Eccleſiæ expediens eſſe, ut ſolus Papa diſpenſet, ut ſaltem magis timeant talia agere cùm non viderit per alium, quam per Papam diſpenſari; quam ſententiam puto veriorem, & in praxi ſervatam, & videtur ſequi *Gloſſ. in dicto cap. in Quibuſdam, verb. Diſpenſatum*, ibi: *Honeſtum eſſet, quod nullus Epiſcopus ſine licentia Papæ diſpenſaret cum talibus, ut alii ſaltem timerent, cum viderent illos uſque ad ultimam generationem puniri, ibique Butr. num. 23.*

11 Patronus incidens in hæreſim, ammittit Juſpatronatus hæreditarium ipſe, & ejus hæredes, & Eccleſia acquirit libertatem, cùm Patronus propter crimen hæreſis ammittat omnia Bona, & Jura, ſicuti etiam propter crimen Symoniæ ad *Text. in cap. Cum ſecundum Leges de hæret. in 6. Gloſſ. in Clementina Paſtoralis in verb. Subjecta, cap. Quia Clerici de Iurepatr. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 31. Sanchez in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 19. num. 16. & 17. Pax Iordan lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 424. Campanil. in diverſ. Iuris Canonici rubric. 11. cap. 13. num. 506. Vivian. de Iurepatr. lib. 15. cap. 2. numer. 6. del Bene de Offic. S. Inquiſitionis par. 1. dubit. 113. num. 1. Farinacc. de Hæreſ. quæſtione 90. num. 24. Lotter. de re Beneſic. lib. 2. quæſt. 14. num. 30.*

12 Quidquid ſecus eſſet, ſi Patronus hæreticus poſſideret Juſpatronatus titulo familiari, ſeu gentilitio, ſeu ſi Juſpatronatus eſſet gentilitium, tunc enim ammittit quidem Patronus hæreticus Juſpatronatus, ſed non proinde Eccleſia acquirit libertatem, quia Juſpatronatus in hoc Caſu tranſit ad illum, qui eſt de genere, ſi ſuperſit, ob rationem, quod iſte non habet Patronatum à Patrono, qui deliquit, ſed à genere, & Majoribus, & proinde hæreſis illius Patroni non poteſt huic præjudicare juxta *Lotter. ubi ſupra num. 22. & 23.*

13 Etſi Patronus hæreticus poſt longam perſeverantiam in hæreſi revertatur ad fidem, nullatenus recuperat Juſpatronatus, etiamſi fuiſſet reſtitutus auctoritate Papæ, ut dicunt *Imol. in cap. Quia diligentia de Election. Lambertin. de Iurepatr. lib. 3. quæſt. 8. art. 2, ſub num. 2. Pax Iordan ubi ſupra lib. 10. tit. 7. num. 424.*

Neo

14 Nec poteſt deſcendens à Patrono hæretico ſibi vindicare Juſpatronatus, niſi probet formiter, & concludenter illud ad ſe ſpectare titulo familiari, ſeu Gentilitio, maximè quando ordinarius, ſeu Promotor Fiſcalis eſt in Cauſa, ut tradunt *Lotter. de re Beneſ. lib.* 12. *quæſt.* 13. *numer.* 117. *Gratian. diſcept.* 820. *num.* 1. *Tondut. quæſt. Beneſic. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *num.* 9. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 5. *num.* 16. *Poſth. de Manut. obſervat.* 32. *num.* 27. *Rot. deciſ.* 235. *num.* 1. *in fine par.* 2. *Recen.*

15 Amittit etiam Patronus Juſpatronatus, ſi occupet, aut convertat in uſus proprios Bona, aut fructus Eccleſiæ Patronalis, quos ipſe in limine fundationis ſibi non reſervavit, aut impediat, ne Rector liberè percipiat fructus Bonorum ejuſdem Eccleſiæ, immo incidit in Excommunicationem; & non poteſt recuperare Juſpatronatus, nec abſolvi, niſi reſtituat, & reintegret Eccleſiam de omnibus per ipſum ablatis, & occupatis, ut expreſsè diſponit Concilium Tridentinum *cap.* 11. *ſeſſ.* 22. *de Reformat.* ibi: *Quod ſi ejuſdem Eccleſiæ Patronus fuerit, etiam Jurepatronatus ultra prædictas pœnas eo ipſo privatus exiſtat*: ibique *Barboſ. num.* 7.

16 An autem etiam hæredes, & deſcendentes Patroni propter hujuſmodi delictum ab eo commiſſum amittere, & privari debeant Jurepatronatus? Reſpondendum eſt cum diſtinctione ſuperiùs etiam inſinuata num. 12. Aut enim Juſpatronatus eſt gentilitium, & familiare, & tunc deſcendentes à Patrono propter hujus delictum privari non poſſunt Jurepatronatus, quia Cauſam non habent ab eo, ſed à Gente, & Majoribus; unde delictum commiſſum à dicto Patrono eis præjudicare non poteſt, ſed defuncto delinquente Juſpatronatus redit ad vocatos; & ſi nullus extaret, Eccleſia remaneret libera, *Arch. in Canon. Conſiderandum num.* 1. 16. *quæſt.* 7. *Igneus in repetit. L. Neceſſarios* §. *Non aliàs in prima par. num.* 438. *verſ. Vel meliùs*, & *num.* 482. *verſ. Similiter Juſpatronatus ff. ad Senat. conſult. Syllan. Lotter. de re Beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 14. *numer.* 23. & 33. *Rota deciſ.* 232. *numer.* 3. *coram Coccin.*

Aut eſt hæreditarium, & ſubdiſtinguendum eſt; Aut hæredes Patroni non reintegrant Eccleſiam de Bonis, & fructibus à proprio auctore ablatis, & occupatis; & tunc privantur Jurepatronatus, ſicuti privatus remanet idem Patronus, à quo Cauſam habuerunt, donec non reſtituant ablata Eccleſiæ; aut reintegrant eamdem Eccleſiam; Et tunc crederem eos reintegrari etiam debere de Jurepatronatus, ſicuti in hoc Caſu reintegraretur idem Patronus, juxta ſupradictam diſpoſitionem Concilii:

17 Amittitur etiam Juſpatronatus per crimen Læſæ Majeſtatis, per actum proditorium erga Patriam, & per quodcumque aliud crimen, ratione cujus quis privatur omnibus bonis, juxta *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 4. 5. & 6.

CANON V.

Ex Conc. Toletan. 9. Cap. 2.

DEcernimus, ut quamdiu Fundatores Eccleſiarum in hac Vita Superſtites extiterint, pro eiſdem locis Curam permittantur habere ſollicitam, atque Rectores idoneos in eiſdem Baſilicis iidem ipſi offerant Epiſcopis ordinandos. Quòd ſi tales forſitan non inveniuntur ab eis, tunc quos Epiſcopus loci probaverit Deo placitos, Sacris cultibus inſtituat, cum eorum conniventia ſervituros. Quòd ſi ſpretis eiſdem Fundatoribus, Rectores ibidem præſumpſerit Epiſcopus ordinare, & ordinationem ſuam irritam noverit eſſe, & ad verecundiam ſuam alios in eorum loco (quos iiſdem ipſi fundatores condignos elegerint) ordinari.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentes deducuntur Concluſiones: *Prima*, FUNDATOR, SEU PATRONUS ECCLESIÆ HABET JUS PRÆSENTANDI RECTOREM IN ILLA: *Secunda*, ORDINARIUS, SPRETO PATRONO, NON POTEST ORDINARE ECCLESIAM PATRONALEM, SEU INSTITUERE IN EA RECTOREM: Quas Concluſiones ſequuntur etiam *Gloſſ. in cap. Unico de Jurepat. in 6. Berous. in cap. Illud de Jurepat. num. 3. Lambertin. de Jurepat. par. 1. lib. 2. quæſt. 1. art. 4. Ventrigl. in prax. annot. 1. §. 3. num. 12. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt. 14. num. 49.*

Ratio eſt, quia Patronus reſpectu Eccleſiæ ſe habet ſicuti Pater carnalis reſpectu filiæ. Unde ſicuti ad Carnalem Patrem ſpectat proponere, & deputare Sponſum propriæ filiæ, ita ut Patre juſtè diſſentiente, & invito, non
1 valeat Parochus conjungere ejus filiam in Matrimonium cum Sponſo, & Matrimonium contrahendum impediri poſſit, juxta *Menoch. conſ. 69. numer. 34. & ſeqq. Card. de Luca de dot. diſcurſ. 142. num. 20. Sanchez de Matrimon. lib. 3. diſput. 9. num. 10. Guttierez. Canonic. quæſt. lib. 1. cap. 20. A Spiritu Sancto indirector. Confeſſarior. tit. de Matrim. tract. 11. diſput. 5. ſect. 6. num. 254. Pignatell. conſ. 11. tom. 4. Fagnan. in cap. Tua de Sponſalibus num. 15.* Ita rationi congruum eſt, ut ad Patronum, qui Pater

Spiri-

Spiritualis dicitur, ſpectet Jus deputandi, & præſentandi Sponſum, ſeu Rectorem propriæ Eccleſiæ; itaut eo invito, & ſpreto non poſſit Epiſcopus illum ordinare, & Matrimonium Spirituale alterius Rectoris cum illa contrahere facere.

Circa Primam Concluſionem ſequentes diſſeruntur Caſus.

ARGUMENTUM.

An, & quando Patronus poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum?

SUMMARIUM.

1 *Patronus ſtante Beneficio pleno, an conſtituere poſſit Procuratorem ad præſentandum.*

2 *Patronus non poteſt conſtituere Procuratorem in ſpecie, in caſu vacationis certi Beneficii, ſed limita, ut num. 4.*

3 *Præſentatio facta à Patrono, Beneficio pleno, eſt nulla.*

5 *Procurator non poteſt ampliùs præſentare, ſi Patronus priùs præſentet Rectorem Beneficii.*

6 *Patronus, poſt quàm ſuus Procurator præſentaverit, poteſt alium accumulando præſentare.*

7 *Præſentatio facta bona fide, Beneficio pleno, licèt ſit nulla, tamen convaleſcit ſuccedente vacatione Beneficii, ſed limita, ut ibi.*

CASUS I.

Titius dedit mandatum Procuræ ad præſentandum Cajum, ſuccedente vacatione Beneficii, Sempronio, qui vigore dicti mandati præſentavit ipſum Cajum: Fuit in hoc Caſu dubitatum, an Patronus poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum, quando Eccleſia Patronalis non vacat?

Pro cujus reſolutione dico, quòd quando Eccleſia Patronalis non vacat, poteſt Patronus interveniente juſtâ Cauſâ, ſcilicet ejus abſentiæ, aut impedimenti conſtituere Procuratorem ad præſentandum aliquam perſonam idoneam, eam non exprimendo ſuccedente vacatione Beneficii. Ita *Vivian. de Iurepatr. lib.5. par.2. cap.6. num.9. Mareſcott. var. reſol. lib.1. cap. 33. num. 2. Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. part. 1. quæſt. 4. artic. 2. num. 6. & ſeqq.* Sed ſi Patronus non habeat juſtam Cauſam conſtituendi Procuratorem ad præſentandum; & tunc diſtinguendum eſt. Aut unum habet Beneficium, nec vacat, & non poteſt conſtituere Procuratorem ad præſentandum ante vacationem, etiam ſi conſtitueret Procuratorem ad præſentandum in genere, quia diſpoſitio quantumvis generalis reſolvitur in ſpecialem, quando non poteſt verificari, niſi in una ſpecie. Aut habet plura Beneficia, & tunc poteſt conſtituere Procuratorem ad præſentandum ſimpliciter nullâ determinatâ certâ perſonâ, ne detur occaſio captandæ mortis. *Ventrigl. in prax. annot.1. §.3. num.25. & ſeqq.*

2 Nec poteſt conſtituere Procuratorem in ſpecie, dando ei mandatum Procuræ ad præſentandum certam perſonam in caſu vacationis certi Beneficii, itaut ſi Procurator vigore hujuſmodi mandati præſentaverit dictam perſonam, præſentatio iſta erit nulla, ſicuti eſt nulla præſentatio facta

3 immediatè à Patrono, quando Beneficium adhuc eſt plenum, ut eſt *Text. expreſſ. in cap. final. de conceſſ. Præbên. Bero. in Decretal. in cap. 1. de Iurepat. num. 80. Lambertin. de Iurepat. lib.2. par.1. quæſt.6. art. 19. Vivian. eodem tract. ubi ſupra, Mareſcott. ubi ſupra, Rot. deciſ. 530. n. 2. par. 1. & deciſ. 257. num. 2. par. 2. Recent. Abbas in cap. final. de Conceſſ. Præbend.*

4 Quod tamen limitatur in caſu, quo Patronus in limine fundationis ſibi reſervaverit facultatem conſtituendi Procuratorem in ſpecie, etiam quando Beneficium non vacat, quia Patronus poteſt ponere in limine fundationis quaſcumque conditiones etiam Juri contrarias. Ita *Vivian. ubi ſup.*

5 Procurator autem ſic conſtitutus in genere ad præſentandum, ſuccedente vacatione Beneficii, aut conſtitutus in ſpecie, poſtquam Beneficium vacavit in caſu, quo Patronus priùs præſentet Rectorem Beneficii, non poteſt poſtea ampliùs præſentare, quia per hujuſmodi præſentationem immediatè factam à Patrono, cenſetur ei fuiſſe revocatum mandatum Procuræ. *Vivian. ubi ſupra num.* 20.

Sed Patronus etiam, poſtquam ſuus
6 Procurator præſentaverit, poteſt alium accumulando præſentare, quia licèt quis Jure ordinario tribuat poteſtatem alteri actum faciendi, per hoc non exuitur à poteſtate illa, ita *Geminian. in cap. Dudum de Præben. in* 6. *Dec. conſ.* 542. *n.* 9. *Lambert. de Iurepat. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 6.

Si autem Patronus, aut ejus Procura-
7 tor bona fide, & ſine dolo præſentet Rectorem ad Beneficium plenum tamquam vacans, hujuſmodi præſentatio, licèt ſit nulla, tamen convaleſcit ſuccedente vacatione Beneficii, niſi probetur Patroni mutata voluntas; Ratio eſt, quia voluntas conſiſtens in animo, eſt quid facti *L. in bonæ fidei ff. de acquir. rer. dom.* Unde licèt *Text. in cap. final. de conceſſ. Præben.* annullet præſentationem, nihilominus factum remanet, cum res facti nequeant Jure infirmari, *L.* 1. §. *Si vir Uxori ff. de acquir. poſſeſſ.* adeoque perſeverante in Patrono eadem voluntate, licèt præſentatio ſit nulla, ut ex tunc, valida tamen eſt, ut ex nunc, ita *Mareſcott. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 33. *num.* 6. *Vivian. ubi ſupra. Lotter. de re Benef. lib.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 19. *& ſeq. Rot. deciſ.* 265. *num.* 4. *coram Millin. Rot. in Romana Cappellaniæ* 3. *Februar.* 1708. §. *Et tamen coram Eminentiſſimo Scotto inſeriùs legen. poſt Caſ. III.* Sed circa hunc Caſum, vide quæ dicam infra *Part. II. Can.* 24. *aſ. I.*

ARGUMENTUM.

Ad effectum præſentandi non ſufficit, quòd Procurator exhibeat mandatum Procuræ intra terminum Juris, niſi intra eumdem terminum reducat illud ad actum.

SUMMARIUM.

1 *Procurator ad hoc, ut dicatur præſentare non ſufficit, quòd exhibeat mandatum Procuræ ad præſentandum intra terminum Iuris. Amplia, ut num.* 3,
2 *Mandatum ad præſentandum non dicitur præſentatio, ſed ſimplex deſtinatio perſonæ præſentandæ, & numer.* 4.
5 *Ius ad Rem acquiſitum præſentato ratione præſentationis an cenſeatur præſervatum in gratia* Si neutri.
6 *Præſentatio ad ſui eſſentiam quæ requirat? & num.* 9.
7 *Nominatio exhibita in actis Epiſcopi ad ſolum effectum conſervandi illam in dictis actis, non autem præſentandi nullum jus dat nominato, nec haberi poteſt prò vera præſentatione; & num.* 16.
8 *Præſentatio facta Beneficio pleno eſt nulla.*
10 *Lite pendente inter præſentatos ſi unus ceſſit, aut deceſſit, non poteſt Patronus alium præſentare, & num.* 21.
11 *Lis calumnioſa ex quibus excludatur? & num.* 12. *&* 22.
13 *Præſentatio facienda eſt coram Pontifice, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Cameræ, ſi ad eum ſpectet inſtitutio.*
14 *Patronus bona fide nulliter præſentans poteſt iterum præſentare a die habitæ notitiæ nullitatis primæ præſentationis.*
15 *Nominatio non exhibita coram habente inſtituere non dicitur præſentatio, nec dat ullum jus nominato.*
17 *Præſentatio præſumitur facta Beneficio pleno, ſi in illa nulla habeatur men-*

mentio, quòd Beneficium vacaret.

18 *Præſentatio facta ſub credulitate vacationis Beneficii ad hoc ut reconvaleſcat, requiritur, quòd Patronus in eadem voluntate perſeveret, & præſentationem jam factam promoveat.*

19 *Iudex appellationis concedere poteſt inſtitutionem legitimè præſentato, non autem recipere nominationem.*

20 *Renunciatio Beneficii litigioſi in manibus Ordinarii abſque auctoritate Superioris, an ſit valida?*

CASUS II.

QUidam Patronus præſentavit intra tempora legitima Titium ad Beneficium vacans, & inſuper dedit mandatum Procuræ alteri ad præſentandum Cajum cumulativè cum Titio; Sed intra tempora legitima iſte Procurator ſolùm exhibuit mandatum Procuræ ad præſentandum Cajum.

Quæritur in hoc Caſu, an Cajus dicatur præſentatus, itaut ſit locus gratificationi inter ipſum, & Titium?

1 Pro cujus reſolutione reſpondeo, quòd Cajus non dicitur in hoc Caſu præſentatus, licèt enim intra terminum Juris probetur ſuperveniſſe mandatum ad præſentandum, attamen non ſufficit, niſi etiam oſtendatur, quòd vigore mandati fuerit facta actualis præſentatio coram habente inſtituere, nam aliàs mandatum ad præ-

2 ſentandum dicitur tantùm mera, ac ſimplex deſtinatio perſonæ præſentandæ, non autem præſentatio, ut tradunt *Panorm. in cap. final. num. 4. de Iurepatr. Lapus alleg. 75. num. 3. & 6. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 6. num. 31. & ſeqq. Lambertin. de Iurepat. par. 2. lib. 5. quæſt. 1. artic. 22. num. 1. in fine, & quæſt. 4. art. 2. num. 1. Rota deciſ. 665. num. 8. part. 18. Recent. & coram R. P. D. Anſaldo dec. 52. ſub num. 9. & in Nolana Beneficii 30. Ianuarii 1690. §. Non refragatur coram Eminentiſſimo Caprara, & in Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. §. Verum hodie, & 3. Februarii 1708. §. Quod enim coram R. P. D. Scotto inferiùs legen. num. 5. Rota deciſ. 3. de Iurepat. in novis, & in Romana Iuriſpat. coram Iuſto, apud Amayden. de Stil. Datar. lib. 1. cap. 15.*

3 Multò minùs ſufficit ſi mandatum ad præſentandum ſit exhibitum coram habente inſtituere extrajudicialiter, etenim mandatum requirit reductionem ad actum, ſeu effectuationem, quæ juxta regulas notas requirit expreſſum actum præſentationis in ſequelam mandati faciendæ coram Superiore judicialiter, ut teſtantur in praxi. *Corrad. in prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num. 34. Vivian. in prax. Iuriſpat. lib. 6. cap. 6. ſub num. 23. verſ. Etſi fiat, Rota deciſ. 352. numer. 15. part. 16. Recent. & in Nolana Beneficii 30. Ianuarii 1690. §. Ceſſat coram Eminentiſſimo Caprara, & Dominus meus Advocatus Pitonius diſcept. Eccleſ. 22. num. 45. verſic. coràm Papa, & in dicta Romana Cappellaniæ.*

4 Aliàs autem præſentatio dicitur nulliter facta, cum iſta tunc dicatur præſentatio, quando expletur formiter coram habente inſtituere, exhibendo ipſam nominationem actualem coram ipſo, non autem ſimplex mandatum, quod nunquam dici valet præſentatio, niſi iſta in ejus ſequelam deducatur ad actum expreſſum, ex firmatis per *Rotam in Mediolanen. Præpòſituræ 23. Ianuarii 1705. §. Nec minoris coram Reverendiſſimo Dòmino Molines Decano, & in dicta Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. §. Verum coram R. P. D. Scotto*, ut plenè ſuper hoc puncto diſcurrit *D. Advocat. Piton. in tract. de Controver. Patronor. alleg. 22. nunc Parmæ impreſſo.*

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 25. Novembris 1707.

EX facti circumſtantiis in hodierna Audientia per Defenſores Michaelis Angeli clariùs dilucidatis, & de novo etiam animadverſis, Domini receſſerunt à deciſis ſub die 3. Junii proximè præteriti coram Me, authumantes gratiam ſi

neutri

neutri, quam ſuper controverſa Cappellania idem Michael Angelus à Sanctiſſimo reportaverat, eſſe plenè juſtificatam, & conſequenter exequendam.

Totum enim fundamentum præcedentis deciſionis in eo conſiſtebat, quòd per dictum Michaelem Angelum nequaquam juſtificaretur nullum Jus ſuper controverſa Cappellania competere Joanni Nicolao colitiganti; quinimò è converſo
5 jus eidem Joanni Nicolao quæſitum præcedenter ad dictam gratiam *ſi neutri* manifeſtè reſultaret ex præſentatione reportata ab unica, & legitima Patrona Cappellaniæ, per quam præſentato acquiritur Jus ad rem, quod cenſetur præſervatum in gratia *ſi neutri*, ſtante clauſula in eadem appoſita, *dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri jus quæſitum*, ut in ſpecie dixit *Rota in Beneventana Vicariæ coram Sacrato apud Amayden. de ſtyl. Datar. cap. 23. ſub num.* 18. cum aliis cumulatis in deciſione, quæ re videtur §. *Minuſque*, & §. *Breve autem*.

Verùm hodie fundamentum hujuſmodi, quod fuit baſis præcedentis reſolutionis, in facto corruere viſum fuit; Quamvis enim Joannes Nicolaus tres nominationes à Patrona reportaverit, alteram nempe ſub die 23. Novembris 1704. (de quo tempore Cappellania nondum vacaverat, dum Groſſus Anteceſſor illi renunciavit tantùm ſub die 21. Decembris ſubſequentis) alteram verò ſub eadem die 21. Decembris, qua fuit à Groſſo emiſſa renunciatio, & tertiam tandem ſub die 5. Februarii 1705. nulla tamen ex prædictis nominationibus potuit illi Jus aliquod tribuere ad Cappellaniam, quia non fuerunt intra quadrimeſtre exhibitæ coram
6 Superiore debente inſtituere. Cum enim præſentatio ad ſui eſſentiam requirat concurſum trium perſonarum, videlicet præſentantis, præſentati, & debentis inſtituere, ut inquit *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 6. num. 33.* ſola nominatio non exhibita infra legitima tempora coram Superiore habente Jus inſtituendi, nullum tribuit Jus conſiderabile ipſi nominato, cum ſit potius quædam deſtinatio perſonæ præſentandæ, quàm vera præſentatio, ut tradunt *Abb. in cap. ultim. num. 4. de Jurepatronat. Lap. allegat. 75. num. 3. & 6. Lotter. dicta quæſt. 6. num. 35. & ſeqq. Vivian. de Iurepatr. lib. 7. cap. 4. num. 31. Lambertin. eodem tractat. part. 2. libr. 2. quæſt. 1. art. 22. num. 1. in fin. & quæſt. 4. art. 2. num. 1. Rot. dec. 665. num. 8. par. 18. Recent. & coram R. P. D. meo Anſaldo deciſ. 52. ſub num. 9.*

Neque obſtat, quòd prima nominatio
7 fuerit in actis Eminentiſſimi Vicarii exhibita, & ſubinde expeditum monitorium ſuper immiſſione, & inſtitutione; tum quia productio fuit facta *ad effectum conſervandi* in dictis actis, non autem præſentandi, tum fortiùs quia in actis prædictis fuit exhibita tantùm prima nominatio reportata ſub die 23. Novembris 1704. & ſic per menſem ante renunciationem Groſſi, quæ ſucceſſit 21. Decembris ſubſequentis, quæ ideo nullum jus tri-
8 buere valuit, tanquam facta Beneficio pleno, & ſapiens odibilem expectativam omni jure damnatam *ad Text. in cap. final. de conceſſ. Præb. & capit. ne captan. eodem tit. in 6. Vivian. de Iurepatr. lib. 10. cap. 2. num. 2. Rot. in Colonien. Beneficii 27. Iunii 1696. §. Verùm ex alio capite coram Reverendiſſimo D. Conchen. & in Melevitana Beneficii 19. Iunii 1702. §. Quod autem coram R. P. D. meo Anſaldo.*

Minus relevat, quòd (omiſſa mentione de ſecunda, cùm nullibi appareat exhibita) ultima nominatio fuerit producta coram R.P.D. Vincentino; etenim animadverſum fuit, quòd coram eodem tanquam Judice Commiſſario facta fuit ſimplex indicatio Inſtrumenti nominationis in actis Notarii loco Iurium, non autem ad effectum præſentandi, prout requiritur unà cum præſentia, & acceptatione Superioris per ſolitum Decretum *admiſit ſi, & in*
9 *quantum*, juxta praxim relatam apud *Lambert. de Iurepat. lib. 2. part. 2. quæſt. 6. art. 1. num. 1. Vivian. eodem tract. lib. 8. cap. 7. num. 39. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 3. num. 1.* & in omnem caſum, cùm hujuſmodi indicatio facta fuerit ſub die 11. Maii 1705. & ſic elapſo jam quadrimeſtri, à die renunciationis Groſſi, & vacationis Beneficii ſecutæ ſub die 21. Decembris 1704. hodierno in nihilo ſuffragatur tanquam facta extra legitimum tempus Patronis Laicis præſcriptum ad præſentandum. *Marant. reſponſ. 82. num. 1.*

&

& ſeqq. par. 3. *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 17. *cum aliis allegatis in Superiori* §. *Verum*.

Eodemque defectu laborat inſtantia coram Eminentiſſimo Prodatario, facta pro inſtitutione ſub die 25. Septembris 1705. tum quia coram eodem nulla exhibita fuit nominatio, tum etiam quia jam lapſum erat quadrimeſtre, tum demum quia de facto Eminentiſſimus Prodatarius inſtitutionem nequaquam conceſſit, ſed tantùm gratiam derogatoriam Juriſpatronatus in totum, attenta lite, quæ tamen gratia eidem Joanni Nicolao ſuffragari non poteſt, non ſolùm quia eſt poſterior gratiæ *ſi neutri* à Michaele Angelo reportatæ, & ideò iſta, & non illa executionem promeretur *cap. Si eo tempore*, *& cap. Duobus de reſervat. in* 6. *cap. Eum, cui de Præben. in* 6. *Rota deciſ.* 1133. *num.* 1. *coram Emerix Iun.* ſed etiam quia fundatur in nullitate ſæpedictæ gratiæ *ſi neutri*, qua nullitate non probata, gratiam ipſam corruere oportet *Rot. dec.* 469. *& deciſ.* 1352. *utrobique num.* 1. *coram Emerix Iun.*

Præterea Domini animadvertebant, quòd præſentatio Joannis Nicolai, etiam
10 ex alio capite, nulla, & irrita fuit, tanquam facta pendente lite inter Michaelem Angelum, & Groſſum à diverſis Patronis præſentatos; unde cum Groſſus, pendente hujuſmodi lite, Juri ſuo ceſſerit, non poterant Patroni devenire ad novam præſentationem dicti Joannis Nicolai, cum per dict. litis pendentiam ligatas haberent manus in caſu ceſſus, vel deceſſus unius ex collitigantibus, ne ſuperſtiti novum dare poſſent CoopPoſitorem, *ad literam Text. in capit.* 1. *&* 2. *ut lit. penden. in* 6. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 218. *Rota deciſ.* 660. *num.* 30. *part.* 19. *Recent. & in Faventina Beneficii* 18. *Decemb.* 1704. §. *Demum coram bòn. mem. Muto*.

Neque urgere viſa fuit reſponſio deciſionis, quæ revidetur, videlicet quòd lis mota per Michaelem Angelum eſſet calumnioſa, & conſequenter inepta ad impediendum Patronum legitimum, ne per obitum, vel ceſſionem ſui præſentati iterum valeat præſentare. Etenim cùm Michael Angelus coram Eminentiſſimo Urbis
11 Vicario reportaverit Sententiam favorabilem in Judicatum etiam tranſactam, exinde excluditur omnis umbra calumniæ, quia Sententia Judicis habet præſumptionem pro ſe, vel ſaltem facit procul abeſſe omnem calumniam, *Roſ. de execut. litt. Apoſt. par.* 1. *cap.* 172. *in fine*, *Rota coram Celſ. deciſ.* 369. *num.* 7. *coram Emerix Iun. deciſ.* 779. *num.* 8. *& deciſ.* 847. *num.* 2. *& in Recent. deciſ.* 164. *numer.* 8. *par.* 10.

Addito, quòd ipſemet Jo: Nicolaus pro-
12 viſionem hujuſmodi Cappellaniæ à Sanctiſſimo reportavit cum derogatione Iuriſpatronatus in totum, *attenta lite*, unde ex confeſſione ejuſdem excluditur quælibet calumnia, & magis magiſque confirmatur nullitas præſentationis ob litis impedimentum, quia Papa dictam gratiam derogationis Iuriſpatronatus in totum tunc demum concedere ſolet, quando Patroni impediuntur propter litem præſentare ad terminos *Text. in dicto cap.* 1. *&* 2. *ut lit. pend. in* 6. *ut obſervat. Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 100.

Prædictis geminis nullitatibus nominationis à Jo: Nicolao reportatæ, videlicet propter litis pendentiam, & non factam intra legitima tempora præſentationem
13 coram ſuperiore inſtituere debente, tertiam ſuperaddebant Informantes pro Michaele Angelo; ex quo nempè cum inſtitutio ad formam Brevis ſanct. mem. Pauli V. muniti decreto irritanti, concedenda eſſet à ſolo Pontifice, coram eodem etiam facienda eſſet præſentatio, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Cameræ ad recipiendum conſenſus beneficiales deputato, juxta praxim, quam tradit *Corradin. in prax. benefic. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 34. itaut propterea præſentatio aliter facta à nullitatis vitio ſalvari non poſſit, ut dixit *Rota in Mediolanen. Præpoſituræ* 23. *Ianuarii* 1705. §. *Nec minoris coram Reverendiſſimo Domino meo Decano*. Non obſtante aſſerta bona fide Patronorum deſumpta ex ultimo, & penultimo ſtatu, juxta quos præſentatio fuit facta coram Eminentiſſimo Vicario. Quia præſuppoſita etiam dicta bona fide, adhuc reſpon-
14 debatur, illam non operari, quòd præſentatio facta contra formam Brevis valeat, ſed tantùm quòd Patronus à die habitæ notitiæ nullitatis primæ præſentationis, poſſit novam, & legitimam facere, ut

ut tradunt *Vivian. de Iurspat. lib.* 5. *cap.* 2. *ſub num.* 23. *Corrad. prax. beneſic. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 1. *Rot. deciſ.* 99. *n.* 15. *par.* 17. *Recent.* ſed Domini ſuperfluum exiſtimarunt hujuſmodi tertiæ nullitatis examen aſſumere, cum incaſſum diſputetur, an præſentatio eſſet facienda coram Sanctiſſimo, vel potius ſufficeret coram Eminentiſſimo Vicario, quando nec coram uno, nec coram altero fuit unquam legitimè facta, quinimò nec fieri poterat, ſtante litis impedimento, ut fuit ſuperius probatum.

Firma itaque remanente nullitate præſentationis Io: Nicolai, & conſequenter ejus non jure, levioris momenti apparuerunt cæteræ nullitates, quæ adverſus gratiam *ſi neutri* impingebantur. Non enim ſubſiſtit prima, quòd Michael Angelus narraverit Summo Pontifici, quòd Cappellania vacabat, ut prius per obitum Hieronymi Carabelli, & quòd ipſe fuerat præſentatus à tunc vero unico Patrono. Nam hujuſmodi narrativa reſpicit tenorem gratiæ Apoſtolicæ, quam ipſe Michael Angelus præcedenter reportaverat tanquam præſentatus à legitimo Patrono, quæ erat omnino Pontifici exprimenda, ad ſalvandam à ſubreptione ſecundam gratiam, ideoque nequaquam dici poteſt, quòd ſit narrativa facta pro obtinenda ſecunda gratiâ *ſi neutri*, cùm imò dicta narrativa, quòd Michael Angelus fuerit præſentatus ab unico, & legitimo Patrono, ſit incompatibilis cum gratia *ſi neutri*, per quam impetrans fatetur, ſe nullum jus habere, *Rot. deciſ.* 205. *nu.* 3. *coram Cerro deciſ.* 358. *num.* 5. *coram* Bich. *& in Monaſterien. Canonicatus* 18. *Martii* 1707. §. *fin. coram Me.*

Nec majoris roboris erat ſecunda nullitas, ex quo ſcilicet gratia *ſi neutri* conceſſa fuerit ſub illis verbis *attenta lite prædicta verè, & legitimè introducta*, cùm tamen lis eſſet calumnioſa, & introducta contra Groſſum triennalem poſſeſſorem. Etenim recurrit reſponſio ſuperiùs in §. *Neque urgere, & ſeqq.* tradita, videlicet, quòd ceſſat quælibet umbra calumniæ, dum Michael Angelus in dicta lite Sententiam favorabilem, & rem judicatam reportaverat, quodque magis eſt, ſub eadem narrativa Io: Nicolaus obtinuit ſuam gratiam derogatoriam Iuriſpatronatus in totum; unde non poteſt nunc de calumnia redarguere litem illam, quam ipſe tanquam verè, & legitimè introductam Pontifici expreſſit vulgata *leg. Cum precum de liber. cauſ. Rot. dec.* 1176. *nu.* 4. *coram Emerix Iun.*

Inſubſiſtens pariter apparuit tertia, quòd narratum fuerit Pontifici, Michael Angelus, pendente lite inter ipſum, & Io: Nicolaum, poſſeſſionem Cappellaniæ reportaſſet, cùm tamen illam obtinuerit, dum lis pendebat cum Groſſo. Nam cùm generaliter fuerit Papæ expreſſum, quòd Michael Angelus in dicta lite poſſeſſionem nactus fuerat ibi: *poſſeſſione ad dicti Oratoris favorem ſubſecuta*: & ſubinde fuerit habita generalis relatio ad acta, poſſeſſio intelligi debet de illa capta, pendente lite cum Groſſo, tum propter dictam relationem ad acta, tum etiam ad ſalvandam falſitatem narrativæ, quæ debet concludentiſſimè ab allegante probari, *Lotter. de re beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 54. *num.* 77. *Rota deciſ.* 108. *num.* 1. *&* 2. *coram Ludoviſ. & deciſ.* 8. *num.* 4. *par.* 2. *Recent.*

Et demum irrelevans viſa fuit quarta, eo quia Pontifici reticitum fuerit, Cappellaniam eſſe devolutam ob non factam præſentationem infra legitima tempora; quia Papa voluit gratiam *ſi neutri* concedere, etiam in caſu, quo Cappellania eſſet devoluta, ibi: *ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo vacet, etiamſi devolutum, affectum ſpecialiter, vel alia quavis ex cauſa generaliter reſervatum &c.* Unde objectum corruit ex facto, & non relevaret de Jure, quia ex mox enunciatis verbis, ſaltem negari non poteſt, quòd Papa in genere cogitare potuit de vacatione ob devolutionem, quod ſufficit ad ſalvandam gratiam à ſubreptione. *Fælin. in cap. Nonnulli num.* 18. *de reſcript. Card. de Luca de beneſ. diſc.* 42. *num.* 11. *Rota coram Cerro deciſ.* 549. *num.* 10. *& in Laudex. Vicariæ* 14. *Junii* 1694. §. *Primum enim coram Eminentiſſimo Caprara.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

R. P. D.

SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 3. *Februarii* 1708.

SEdulò hodie per Dominos libratis fundamentis geminarum inter ſe adverſantium deciſionum editarum coram me ſub diebus 3. Junii, & 25. Novembris proximè præteriti, majoris ponderis viſa ſunt illa, quibus innitebatur poſterior diei 25. Novembris, ideoque reſponderunt pro perſiſtentia *in ſecundo loco deciſis*.

Quòd enim nullum jus ſuper contro-
15 verſa Cappellania competeret Jo: Nicolao, & conſequenter gratia *ſi neutri* à Michaele Angelo reportata, eſſet plenè juſtificata, ex eo reſultare iterum apparuit, quòd Jo: Nicolaus ex tribus nominationibus à Patrona ejuſdem Cappellaniæ diverſis temporibus reportatis, nullam exhibuit intra legitima tempora coram Superiore debente inſtituere, unde nec ex illis potuit acquirere aliquod jus in re, vel ad rem, cùm præſentatio antequam fuerit exhibita coram Ordinario non dicatur vera præſentatio, ſed potiùs quædam deſtinatio perſonæ præſentandæ, ut præter adductos *in dicta poſtrema deciſione* §. *Verùm hodie dixit Rota deciſ.* 459. *num.* 25. *par.* 19. *tom.* 2. *Recent. & in Nolana Beneficii* 30. *Januarii* 1690. §. *Nec refragatur coram Eminentiſſimo Caprara*.

Prima ſiquidem nominatio ſub die 23.
16 Novembris 1704. quamvis fuerit in actis Eminentiſſimi Vicarii producta, & ſucceſſivè expeditum fuerit monitorium ſuper immiſſione, & inſtitutione, adhuc tamen ex duplici capite attendi non poterat. Altera nempè quia productio fuit facta non coram Superiore debente inſtituere, ſed coram Notario, ad effectum tantùm conſervandi in actis, non autem præſentandi, unde non poterat haberi pro vera præſentatione, *Rocch. de Curt. de Jurepatr. verb. Honorificum num.* 27. *verſ. Deferat Lap. alleg.* 75. *ſub num.* 7. *verſ. Item fuit. Lotter. de re Benef. lib.* 2. *quæſt.* 6. *numer.* 38. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 197. *num.* 6. non obſtante monitorio ſubinde expedito ſuper immiſſione, & inſtitutione, ex quo inferebatur ad præcedentem admiſſionem præſentationis factam ab Eminentiſſimo Vicario monitorium concedente; quia monitorium non apparet ſubſcriptum à dicto Eminentiſſimo Vicario, nec docetur fuiſſe reproductum, unde ex illo deſumi nequit ſcientia præſentationis, aut illius admiſſio facta per inſtituere debentem, cùm hujuſmodi monitoria paſſim concedantur ſub banca à ſolo Notario, & abſque ulla Judicis cognitione, ut tradunt *Ubert. de Cit. cap.* 2. *numer.* 6. & 7. *Mandoſ. ſuper reg.* 31. *quæſt.* 4. *num.* 12.

Altera verò ratio, propter quam dicta nominatio haberi non poterat in conſideratione, ea eſt, quia eadem fuit omnino nulla, & irrita, tanquam facta Beneficio pleno, & antequam Benedictus Groſſus renunciaret, ut obſervat *dicta poſtrema deciſio* §. *Neque obſtat*. Parum urgente, quòd Patrona præſentaverit, ducta erronea credulitate, quòd Beneficium vacaret, unde cum præſentatio ab initio non fuerit reproba, ſecuta vacatione reconvaleſcat; nullibi enim conſtat, quòd nominatio, ſeu præſentatio fuerit expleta cum ſuppoſito, quòd Beneficium vacaret, ut requiritur ad hoc, ut præſentatio eveniente vacatione convalidetur, *Card. de Luca de Jurepatr. diſc.* 64. *num.* 34. *circa fin. Vivian. de Jurepat. lib.* 5. *cap.* 6. *num.* 14. *Mareſcott. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 33. *num.* 17.

17 Quinimò potiùs contrarium elicitur ex ipſa præſentatione, dum in illa nulla habetur mentio, quòd Beneficium vacaret, & paulò poſt Benedictus Groſſus renunciavit in favorem ejuſdem Patronæ cum donatione fructuum favore præſentati ab eadem, *ut hodierno Summ. reſponſionis Michaelis Angeli num. unico.*

Et tamen ubi etiam probaretur, quòd
18 dicta præſentatio fuiſſet facta ſub credulitate vacationis Beneficii, non propterea ſuffragaretur ad intentum, de quo agitur, quia ad hoc, ut præſentatio facta ſub dicto erroneo ſuppoſito vacationis reconvaleſcat, requiritur quòd Patronus

in eadem voluntate perſeveret, & præſentationem jam factam promoveat, inſtando quòd illius vigore præſentatus inſtituatur, quo caſu præſentatio valet, ut ex nunc tanquam ex nova tacita præſentatione, non autem ut ex tunc, ut explicant *Mareſcott. dicto cap. 33. num. 19. & 20. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt. 6. num. 20. Vivian. de Jurepatr. lib. 5. cap. 2. ſub num. 28.* In præſenti autem Patrona, licèt poſt vacationem, ob renunciationem Groſſi, perſeveraverit in eadem voluntate præſentandi Jo: Nicolaum, non tamen perſeveravit in prima nominatione, illam promovendo, ut ejus vigore Jo: Nicolaus inſtitutionem reportaret, ſed eadem die ſecutæ renunciationis, derelicto primo actu nominationis, nominavit ex integro eumdem Jo: Nicolaum, declarans ibi: *ad novam nominationem devenire, attenta renunciatione per Benedictum Groſſum ſub hodie facta*, itaut propterea nulla ampliùs haberi valeat ratio de prima nominatione, quam Patrona noluit confirmare, dum ad novam ex integro devenit, *Rota deciſ. 157. num. 9. & 10. par. 6. & dec. 379. num. 12. par. 16. recent.*

Nova verò, & ſecunda hæc præſentatio facta ſub die 21. Decembris 1704. licèt fuerit rogata per unum ex Notariis D. Cardinalis Vicarii, tamen Inſtrumentum fuit confectum in Domo ipſius Patronæ, nec unquam exhibita coram eodem D. Card. Vicario, mediante ſolita comparitione in actis cum indicatione Inſtrumenti, & inſtantia pro inſtitutione, ratione cujus Superior certam notitiam habere potuerit dictæ præſentationis, quæ ſcientia ſemper exigitur ad validitatem præſentationis, ut firmant ipſæmet in contrarium laudatæ *deciſiones 176. n. 15. & 16. part. 15. & deciſ. 665. num. 10. par. 18. recent.*

Quòd benè agnoſcentes Defenſores Jo: Nicolai, recurrebant ad tertiam nominationem expletam ſub die 3. Februarii, & indicatam 11. Maii 1705. coram R. P. D. Vincentino Judice Commiſſario; ſed iſta quoque eodem defectu laborabat, non ſolùm quia nunquam fuit producta, aut exhibita coram Ordinario, ſed tantùm loco jurium judicata coram R. P. D. Vincentino, qui poterat quidem inſtitutio-
19 nem concedere, tanquam Judex appellationis, legitimè præſentato, non autem recipere nominationem, quod ſpectat ad Ordinarium, ut obſervat *dicta ultima mea deciſio §. Minus relevat*; Sed etiam quia indicatio coram dicto R. P. D. Vincentino facta fuit elapſo jam quadrimeſtre, dum Groſſus renunciaverat ſub die 21. Novembris, & indicatio evenit ſub die 11. Maii ſubſequentis, & ſic nullatenus ſuffragatur, *Rota deciſ. 665. num. 8. par. 18. tom. 2. recent. & proſequitur dicta mea deciſio §. Minus relevat.*

Neutiquam relevante, quòd prima re-
20 nunciatio facta à Groſſo fuerit nulla, tanquam facta in manibus Patronæ, nulla interveniente auctoritate Superioris, unde tempus ad præſentandum incipere debeat à die 31. Januarii 1705. quo deventum fuit ad novam renunciationem ab Ordinario admiſſam. Nam cum ageretur de Beneficio litigioſo, prima renunciatio etiam ſine auctoritate Superioris fuit valida, & ab illa die cæpit vacare Beneficium, cùm dicatur mera ceſſio litis, ſeu juris litigioſi, in qua acceptatio Superioris non eſt neceſſaria, ut tradunt *Butrius in cap. Quod in dubiis num. 5. de renunc. ibique Abb. num. 4. Pariſ. de reſignat. lib. 7. cap. 1. num. 104. Garz. de Benef. part. 11. cap. 3. num. 249.* Præſertim quia Groſſus per ſententiam Eminentiſſimi Vicarii in Judicatum tranſactam, fuerat expulſus à poſſeſſione Beneficii, unde non dicitur renunciaſſe Beneficium, ſed tantùm jus ad rem, quod habebat vigore præſentationis ſuper illo, quo caſu auctoritas Superioris non exigitur, *Pariſ. dicto lib. 7. quæſt. 1. num. 76. Garz. dicto cap. 3. numer. 247. Corrad. prax. benef. lib. 5. cap. 1. num. 45. & 46.*

21 Firmo itaque remanente, quòd nulla ex tribus nominationibus apta ſit jus aliquod tribuere Jo: Nicolao, ſuperfluum reddebatur recurrere ad ſecundum fundamentum ultimæ deciſionis, quod tamen etiam Domini approbarunt; quia ſcilicet præſentatio, ubi etiam eſſet facta coram Ordinario, adhuc corrueret, tanquam expleta lite pendente inter Groſſum, & Michaelem Angelum, unde ligatæ erant manus Patronæ, ne poſſet per ceſſum, vel deceſſum unius, ſuperſtiti novum dare

Coop-

Coppoſitorem ad *Text. expreſſos in cap.* 1. *& 2. ut in lit. pend. in 6. cum aliis adductis in dicta deciſ.* §. *Præterea*.

Nequaquam ſubſiſtente, quòd lis eſ-
2 ſet calumnioſa, quia quælibet calumniæ ſuſpicio tollitur, tum ex ſententia favorabili reportata à Michaele Angelo cum ſucceſſiva rei judicata, quæ non fuit contumacialis, ut ſupponebant Informantes pro Jo; Nicolao, ſed in contradictorio Partium Judicio, ut in hodierna propoſitione fuit juſtificatum, *Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt. 20. num. 94. Roſ. de execut. litt. Apoſtol. par. 1. cap. 17. numer.* 172. Tum etiam ex ipſamet confeſſione Jo: Nicolai, qui gratiam Apoſtolicam reportavit cum derogatione Iuriſpatronatus in totum, attenta lite verè, & legitimè introducta ibi: *attenta lite prædicta verè, & legitimè introducta exiſtente*: unde adverſùs propriam confeſſionem, in qua fundavit ſuam gratiam, audiri non poterat, ut probat *ſæpè citata deciſio coram Me* §. *Addito*. *&* §. *Nec majoris*.

Quin ſuffragetur reſponſio, quòd expreſſio facta per Io: Nicolaum Pontifici intelligi debeat de lite inter ipſum, & Michaelem Angelum, non autem de lite cum Groſſo. Nam cum Papæ narrata fuerit lis cum Groſſo, verba illa *attenta lite verè, & legitimè introducta*, non poterant intelligi de alia, quàm ſuperiùs Pontifici expoſita, *Rota dec.* 18. *ſub num. 3. verſ. Jure meritò coram R.P.D. meo Anſaldo*; nec aliàs Papa conceſſiſſet gratiam derogationis Iuriſpatronatus in totum, quam indulgere non ſolet, niſi propter litem, quæ ante vacationem pendet indeciſa inter Patronos, ratione cujus mutuò ſe impediunt, ne poſſint præſentare, non autem propter litem, quæ promovetur inter præſentatos poſt vacationem *Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt.* 8. *num.* 100. *Rot. coram R. P. D. meo Anſaldo deciſ. 35. num. 2. & in Faventina Beneficii 24. Aprilis* 1705. §. *Injuſtitia*, *&* §. *Continuatio in fine*, *& 10. Junii ejuſdem anni* §. *Lis quippe cum ſeq. coram R. P. D. meo Kaunitz*.

Ex qua ſententia, & confeſſione Partis tollitur etiam aliud caput calumniæ deductum, ex quo dicta lis fuerit mota contra triennalem poſſeſſorem; quia cum hoc non obſtante, Michael Angelus reportaverit ſententiam tranſactam in Iudicatum, præſumptio, quæ aſſiſtit pro juſtitia ejuſdem, facit ceſſare calumniam, & inducit præſumptionem, vel quòd Groſſus non haberet poſſeſſionem pacificam triennalem, vel quòd ejus exceptionem non allegaverit, aut ſaltem quòd illam neglexerit, dum permiſit tranſitum ſententiæ in Iudicatum, & deinde liti, & juri, quod habebat, renunciavit; ideoque hoc ſtante, non poteſt nunc Io: Nicolaus veniens ex jure novo, & independenter ab Anteceſſore, juvari dicta regula de triennali ad tradita per *Rot. in Hipporegien. Beneficii 11. Februarii* 1794. §. *Abſque eo cum ſeqq. coram Muto, ubi concordan.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Ingrediente Patrono Religionem, & ibi ſolemniter profitente, an Religio poſſit obtinere, & exercere Juſpatronatus ex perſona Patroni Profeſſi, ei competens Jure Sanguinis, & quatenus poſſit exercere Juſpatronatus, an Superior Religionis, aut Monaſterii poſſit præſentare abſque conſenſu Capituli, ſeu aliorum Religioſorum ejuſdem Monaſterii?

SUMMARIUM.

1 *Per diviſionem res meliùs intelligitur.*
2 *Novitius Patronus poteſt per ſe ipſum præſentare, & ante Profeſſionem de Jurepatronatus diſponere.*
3 *Monaſterium, capax poſſidendi Bona in communi, poteſt obtinere Juſpatronatus ex perſona Patroni Profeſſi, ei competens titulo hæreditario, ſecus ſi ei competeret Jure univerſali, nimirum quatenus eſſet pars unius Collegii, aut Communitatis.*
4 *Monaſterium incapax poſſidendi Bona in communi, non poteſt obtinere ex perſona Patroni profeſſi Juſpatronatus*

natus hæreditarium, ſed iſtud, ad quem pertineret? Vide ibi.

5 Franciſcani Minoris Obſervantiæ, Cappuccini, Domus profeſſæ Societatis Jeſu, an ſint capaces Juriſpatronatus gentilitii ex perſona Patroni profeſſi, & quare, vide ibi, & numer. 7. & 12. & 13. & ſeq.?

6 Rex, vel Imperator, ſi efficiatur Monachus deſinit eſſe Rex, aut Imperator, & Jus Regni non tranſit ad Monaſterium.

8 Minores de obſervantia Cappuccini, & Societas Jeſus, an ſint capaces Legatorum?

9 Juſpatronatus Gentilitium, aut ſecundum ſe abſque hæreditate non opponitur, Mendicitati, aut Paupertati Religionum Mendicantium.

10 Religioſi Mendicantes ſunt capaces Juris eligendi Generalèm, Provinciales, deputandi Rectores, & Guardianos.

11 Ac ſunt capaces Juris nominandi, ac præſentandi unam, aut plures perſonas, cui, vel quibus committi poſſit erogatio eleemoſinæ in res eis neceſſarias.

13 Religioſi Mendicantes, quorum Jurium ſint incapaces, & num. 15.

14 Mendicantes poſſunt habere Reliquias, Agnus Dei, facultatem excommunicandi, abſolvendi, & diſpenſandi.

16 Eccleſia Patronalis, quo ſenſu dici poſſit propria Religioſorum Mendicantium.

17 Profeſſio privat Religioſum uſu Juris, non autem uſu facti.

18 Actualis uſus, an ſit ſeparabilis a dominio proprietatis.

19 Juſpatronatus non cedit in commoditatem, & utilitatem pro victu, & veſtitu Religioſorum, ad quos ſpectaret ex perſona Patroni profeſſi.

20 Religioſis Mendicantibus, ſi ad ipſos ſpectaret Juſpatronatus, liceret ſuas neceſſitates inſinuare Rectori Eccleſiæ Patronatæ.

21 Juſpatronatus Gentilitium competit Monaſterio, durante vita Patroni profeſſi.

22 Monaſterium, cui competit Juſpatronatus Gentilitium, an poſſit illud exercere, vel potius ejus exercitium, ſeu præſentatio pertineat ad Patronum de ſanguine, ſeu familia Profeſſum. Vide ibi, & num. 23. & 50. & 51.?

24 Jura ſanguinis, quo ſenſu per profeſſionem non avelluntur à profeſſo.

25 Abbas, aut Superior Monaſterii an poſſit præſentare abſque conſenſu Capituli, ſeu Religioſorum, & num. 26.?

27 Præſentatio facta ab Abbate abſque conſenſu aliorum Religioſorum, an ſit nulla, vel potiùs annullanda?

28 Præſentatus à majori parte Patronorum eſt inſtituendus, & num. 51.

29 Juſpatronatus in dubio præſumitur hæreditarium.

30 Juſpatronatus eſſe hæreditarium, èx quibus reſultat, & 31.

32 Condominus non poteſt in actibus concernentibus idem condominium in ſe habere; & in alterum transferre pluſquàm importet rata ſui condominii.

33 Annexio Juriſpatronatus Caſtro, an ſit ab allegante probanda, & quomodo probari poſſit, num. 34. & 35. 38. & 39.

36 Juſpatronatus transfertur cum Univerſitate Bonorum abſque beneplacito Apoſtolico.

37 Verba poſita ad majorem cautelam, non ſunt apta nocere veritati.

40 Dictio aliquorum æquipollet alteri quorumdam, vel nonnullorum, & excludit univerſalitatem perſonarum.

41 Iuſpatronatus quando eſt annexum feudo, Patronus debet habere qualitatem Domini, & num. 45.

42 Minor pars Patronorum in Iure præſentandi cenſetur abſorta à majori parte.

43 Inobſervantia vim adimit quibuslibet Indultis, & conceſſionibus, & num. 62.

44 Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur ex obſervantia, & num. 59.

46 Competente Iurepatronatus alicui familiæ in genere, omnes de dicta familia ſuccedunt in eo in capita.

47 Reſervato Iurepatronatus aliquibus nominatis in ipſa reſervatione, unuſquiſque nominatus conſtituit propriam lineam.

48 Suc-

48 *Succeſſio in Iurepatronatus regulatur à forma ſucceſſionis fideicommiſſariæ.*
49 *Profeſſus in Religione non habet, nec velle, nec nolle.*
50 *Patronus profeſſus in Religione non habet Ius præſentandi, ſed illud ſpectat ad Monaſterium, ſive agatur de Iurepatronatus Gentilitio, ſive hæreditario, itaut ſi Monaſterium foret incapax, Ius præſentandi potiùs pertineat ad alios Succeſſores, ut numer. 51.*
51 *Iura Sanguinis per profeſſionem non avelluntur à Religioſo, ſed ea non valent exerceri per illum ſolum.*
52 *Patronus, qui ſit Abbas, aut Prior Monaſterii, an poſſit ſe ſolo præſentare, aut authorizare ſuum Ius, & num. 53.?*
54 *In Iurepatronatus Gentilitio filii admittuntur ad præſentandum cum Patre.*
55 *Præſentatus ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi, eſt inſtituendus.*
56 *Præſentatio facta poſt lapſum quadrimeſtris eſt nulla, niſi ſit facta in termino legitimè prorogato, ut n. 57. & 59.*
58 *Prorogatio termini ad præſentandum obtenta à Superiore, an ſit inefficax, & ſubreptitia, ſi non exprimatur, quod adſit præſentatus ab uno ex perſonis intra quadrimeſtre.*
59 *Idem eſt in tempore præſentare, & præſentare in tempore prorogato per Superiorem.*

CASUS III.

QUidam Patronus Eccleſiæ A. ingreſſus fuit Religionem, ibique ſolemnem emiſit Profeſſionem, quæritur an Iuspatronatus, ſeu Ius præſentandi ad dictam Eccleſiam ipſi competens tranſierit in Religionem, ſeu Monaſterium, in quo profeſſus eſt.

Ut clariùs procedatur in hac quæſtione, dividenda, & ſeparanda ſunt certa ab incertis, non controverſa à contro-
1 verſis, cùm per hujuſmodi diviſionem res meliùs intelligatur, juxta *Gloſſam in cap. Exivi de verbor. ſignificat. verb. Exivi.*

2 Certum eſt, quòd exiſtente Patrono in ſtatu Novitiatus ejus Iuſpatronatus non tranſit in Monaſterium, ſed ipſe Patronus Novitius ſuccedente vacatione Eccleſiæ Patronatæ, poteſt per ſe ipſum ad illam præſentare, immò ante profeſſionem poteſt de illo diſponere, & in perſonam ſibi beneviſam capacem transferre, dummodo ei competat Iure hæreditario, aut jure ſanguinis, & ſit ultimus de familia ad tradita per *Ancharan. in Clement. Exivi de verbor. ſignific. num.* 24. *Lezzan. in Summ. quæſt. Regular. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 11. *num.* 11. & in terminis fideicommiſſi, aut alterius Iuris teſtantur *Fagnan. in cap. In præſentia de probat. numer.* 49. *Card. de Luca de Regul. diſc.* 63. *num.* 5.

Indubitatum eſt etiam, quòd Iuſpa-
3 tronatus hæreditarium, per ſolemnem profeſſionem Patroni transfertur, & tranſit in Religionem, ſeu Monaſterium capax poſſidendi Bona in communi, in quo ipſe Patronus profitetur, ea ratione, quia pet talem profeſſionem omnia Bona profeſſi acquiruntur Monaſterio, & omne jus in illud transferrur *ad Text. in cap. Cum pro utilitate* 16. *quæſt.* 1. *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 1. *part.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 25. *num.* 4. *Tamburin. de Iur. Abb. tom.* 3. *diſput.* 9. *quæſt.* 23. *num.* 2. *Roderic. quæſt. Canonic. de regul. tom.* 2. *quæſt.* 122. *art.* 2. Religiones enim, & Monaſteria, quæ poſſunt poſſidere Bona in communi, ſunt capacia obtinendi, & exercendi Iuſpatronatus ex perſona Profeſſi, ei tamen competens Iure hæreditario, aut ex fundatione, dotatione, & conſtructione: dum ſi Patrono profeſſo competeret Iuſpatronatus, non Iure ſingulari, ſed Iure univerſali, nimirum quatenus eſſet in ſeculo pars unius Collegii, aut Communitatis, ad quam ſpectaret Iuſpatronatus, ut ſi fuiſſet Civis Decurio, Conſul alicujus artis, Canonicus alicujus Collegiatæ, vel Cathedralis, & ſimiles, tunc enim illud non tranſiret ad Monaſterium, quia ratione profeſſionis deſinit eſſe talis pars, juxta *Gloſſ. in cap. Beneficium, verb. Conferendum de Regul. in* 6. *Lezzan. in Sum. quæſt. regul. par.* 2. *cap.* 19. *num.* 11. & 21. *tom.* 1.

Abſque

4 Abſque ulla controverſia quoque procedit, quòd emittente Patrono ſolemnem profeſſionem in Religione, ſeu Monaſterio incapaci poſſidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, ut ſunt Religiones, & Monaſteria Minorum De Obſervantia, Cappucinorum, & Societatis Ieſu, Iuſpatronatus ei competens titulo hæreditario non transfertur in hujuſmodi Religionem, ſeu Monaſterium, nec iſtud poteſt obtinere Iuſpatronatus ex perſona Patroni profeſſi titulo hæreditario ei competens: ratio eſt, quia ſicuti hujuſmodi Religiones, & Monaſteria non poſſunt obtinere, nec ullo modo capere hæreditatem Patroni profeſſi, ut ſunt Religiones Minorum de obſervantia, & Cappuccinorum, aut ſaltem non poſſunt illam capere ad effectum retinendi; quidquid ſecus ſit ad effectum illam vendendi, & in neceſſarios uſus convertendi, ut eſt Religio Societatis Ieſu. *Fagnan. in cap. In præſentia de probat. num. 39. & 66. Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 25. *de regul. cap. 3. num. 2, 3. & 8. & ſeq. ibique Card. de Luca diſc. 35. Rota deciſ.* 245. *num.* 1. *& ſeqq. coram Buratt.* Ita nec poterunt obtinere Iuſpatronatus eidem hæreditati annexum, cum connexorum idem ſit judicium ad *Text. in cap. Translato de Conſtit.* Sed in hoc caſu Iuſpatronatus hæreditarium competens Patrono profeſſo in una ex dictis Religionibus incapacibus poſſidendi Bona in communi deferretur venientibus ab inteſtato, nulla facta de illo diſpoſitione ante profeſſionem, ut de Bonis ingredientium hujuſmodi Religiones teſtantur. *Abb. in cap. In præſentia num. 62. Fælin. num. 50. Fagnan. num. 48. Barboſ. ad Concil. ſeſſ.* 25. *de regul. cap. 3. num.* 5.

Quæ igitur ſunt incerta, & controverſa, & quæ hic mihi examinanda propoſui, verſantur circa Iuſpatronatus Gentilitium, ſeu circa Patronum, cui competit Iuſpatronatus Iure ſanguinis, & qui ſolemnem emiſit profeſſionem in Religione, ſeu Monaſterio incapaci poſſidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, quæ omnia ad duo tantùm puncta reduco. *Primo* nimirum; An Religiones incapaces poſſidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, nempe Franciſcani Minorum De Obſervantia, Cappuccini, Domus Profeſſæ Societatis Ieſu poſſint obtinere Iuſpatronatus Gentilitium ex perſona profeſſi, cui competat Iuſpatronatus Iure ſanguinis? *Secundo.* An poſſint illud exercere?

5 In ordine ad primum negativè reſpondendum videtur; quoniam Franciſcani Minorū De Obſervantia, Cappuccini, Domus profeſſæ Societatis Ieſu, vigore eorum Regulæ, ac Conſtitutionum, non poſſunt poſſidere ulla Bona, nec in communi, nec in particulari, & omnium rerum proprietatem à ſe abdicarunt, ut declararunt Nicolaus III. *in cap. Exiit de verbor. ſignific.* & Clemens V. *in cap. Exivi eodem tit.* & diſpoſitum habetur *à Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *de regul. cap.* 3. & conſequenter nec poterunt poſſidere, & obtinere Iuſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi, quod inter Bona connumeratur, dum nomine Bonorum ſtabilium non ſolùm veniunt Domus, Vineæ, prædia, ſed etiam Iura, & actiones juxta *Abb. in cap. Nulli de rebus Eccleſ. non alien. num. 9. & ſeq. Lezzan. in Summ. quæſt. regul. par. 1. cap. 19. num. 3. tomo primo.*

Sed Patronus, qui profitetur in una ex his Religionibus deſinit eſſe Patronus, & ejus Iuſpatronatus Gentilitium ſpectat ad alios ſucceſſores, juxta *Fælin. in cap. Inter dilectos num. 3. de fid. Inſtrument. Bald. in L. Deo nobis, §. Hoc etiam num. 4. C. de Epiſc. & Cler. Tiraquell. de Jur. primog. quæſt. 3. num.* 11. ibi: *Quod ſi Iuſpatronatus pertineat ad primogenitum ex Teſtatoris diſpoſitione, & Primogenitus Religionem intrat &c. tunc ſecundò genitus, qui jam in locum illius ſucceſſit, & proinde factus primus præſentabit: Rota dec. 336. num. 8. & 9. par. 5. Recent.* eodem modo quo ſi Rex, vel Imperator, vel Papa efficeretur Monachus, deſineret eſſe Rex Imperator &c. & Ius Regni non tranſiret ad Monaſterium, ſed ad ſucceſſores ſanguinis tantùm, ut expreſsè docet *Gloſ. in cap. Scripſit* 27. *quæſt.* 2. *verb. Dignitate.*

Ratio autem videtur eſſe, quia ſi ſupradictæ Religiones, ſeu Monaſteria incapacia poſſidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, poſſent obtinere Iuſpa-

Juſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi, ipſa dicerentur Patroni; & poſſidere Eccleſiam Patronatam, & hæc diceretur propria eorundem Monaſteriorum, ſeu Religionum, ac etiam Religioſis illius Monaſterii, in quo profeſſus eſſet Patronus, competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Eccleſiæ Patronatæ. Cum ut dixi *in Can. 3. Caſ. 3*: alimenta debeantur Patrono etiam extraneo, quæ quidem omnia contrariantur paupertati, & mendicitati eorumdem Religioſorum, quia ſic non penderent toti ab incerto, & à divina providentia, ſed eſſent certi propriæ alimoniæ, & ſubſtentationis, & non eſt, quod magis opponatur paupertati, quàm proprietas juxta *D. Thomam 2. 2. qu. 186. art. 3. Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 12.*

7 Hæc, & alia ſimilia me inducebant prima facie ad tuendam incapacitatem prædictarum Religionum, ſeu Monaſteriorum aſſequendi, & obtinendi Juſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi; ſed re maturius, & intrinſecè perpenſa, agnovi adeſſe majores, ac ſolidiores rationes, ex quibus inclinandum crederem pro capacitate Minorum de obſervantia, Cappuccinorum, Domûs profeſſæ Societatis Jeſu, in aſſequendo, ac obtinendo in communi Iuſpatronatus Gentilitium ex perſona Profeſſi, aut Juſpatronatus ſimpliciter abſque hæreditate titulo legati, aut particularis donationis.

Etenim Franciſcani Minorum de obſer-
8 vantia, Cappuccini, Domus profeſſæ Societatis Jeſu ſunt capaces Legatorum Vini pro Sacrificiis, frumenti pro hoſtiis, pecuniæ pro Luminaribus, ſtipendiorum Miſſarum per modum eleemoſinæ manualis, nec non legati pro Syndonibus Infirmorum, juxta *Ancharan. in Clement. Exivi de verb. ſignific. num. 13. Fagnan. in cap. Nimis prava num. 31. & ſeqq. de exceſſ. Prælat. Pellizar. in Manual. regul. de paupert. Fratrum Minorum tract. 4. cap. 3. ſect. 2. num. 103. Lezzan. in Summ. verb. Legata relicta Regularibus num. 21. Amoſtaz. de Cauſis piis lib. 4. cap. 3. num. 59. Rota in Turritana Eleemoſinarum, ſeu Legatorum, apud Cardin. de Luca de Regul. diſc. 35. Piton. Diſcept. Eccleſ. 2. in fine.* Et non aliam rationem aſſignant Doctores pro capacitate hujuſmodi Legatorum, niſi quia illa non pertinent ad eorum alimoniam, & neceſſariam ſubſtentationem, ſed eis non obſtantibus adhuc toti pendent ab incerto, & à providentia divina, ut de illis, & præcipuè de Legato pro Syndonibus Infirmorum, dixit *Rota in dicta Turritana Eleemoſinarum, ſeu Legatorum ubi ſupra*, §. *Simili modo*, ibi: *Quod tanquam relictum pro Syndonibus Infirmorum non pertinet ad alimoniam, ſeu neceſſariam ſubſtentationem fratrum, ſed ad ſolatium, ſeu ſublevamen, & majorem quamdam ipſorum curam.*

9 Hæc autem eadem ratio militat etiam favore Juriſpatronatus, nam ſi concedatur præfatis Religioſis in communi Juſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi, aut Iuſpatronatus ſimpliciter abſque hæreditate titulo Legati, aut donationis, illud non contrariatur eorum Mendicitati, & Paupertati, & non pertinet ad illorum alimoniam, & neceſſariam ſubſtentationem, ſed eo non obſtante adhuc toti penderent ab incerto, & à divina providentia; unde ſi præfati Religioſi ſunt capaces dictorum Legatorum, eo quia illa non cedunt in eorum alimoniam, & neceſſariam ſubſtentationem, ob eandem rationem erunt etiam capaces Juriſpatronatus Gentilitii ex perſona profeſſi, aut Juriſpatronatus ſimpliciter titulo donationis; ubi enim militat eadem ratio ibi, & eadem diſpoſitio militare debet.

10 Inſuper præfati Religioſi non obſtante eorum mendicitate, & paupertate ſunt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, & Generalis eſt capax Juris confirmandi Provinciales, & eos deſtituendi, ac Juris deputandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & Monaſteriis, juxta *Text. expreſſum in cap. Exiit*, §. *Inſuper, & Clement. Exivi*; §. *Demum*, & §. *In deſtitutione de verb. ſignific.* Immo Minores de obſervantia, & Cap-
11 puccini habent Jus nominandi, & præſentandi aliquem, cui ſi Benefactori placet, poteſt committi executio eleemoſinæ, & ejus erogatio in res eis neceſſarias ad *Text. in dicto cap. Exiit de verbor. ſignificat.* ibi: *Si tamen ipſe hoc nollet facere &c. declaramus, & dicimus, quod in nullo Regulæ pu-*

puritas infringitur, aut quomodolibet ipſius obſervantia maculatur, ſi fratres ipſi alicujus, vel aliquorum ſibi curent dari notitiam, vel aliquos, ſeu aliquem nominare, aut etiam præſentare, cui, vel quibus, ſi eleemoſinam facienti placuit, committi poſſit executio prædictorum. Etſi non ſufficeret una perſona ad hujuſmodi Miniſterium exequendum, poſſunt plures perſonas nominare, & præſentare, quæ pecunias, & eleemoſinas ſibi ipſis datas à benefactoribus erogent in uſus neceſſarios Fratrum, juxta *Text. in dicto cap. Exiit*, ibi: *Si tamen propter locorum diſtantiam, in quibus eſſet ſatisfactio facienda, caſus emergeret, in quo videretur plurium perſonarum ſubrogandarum miniſterium opportunum, liceat ipſis Fratribus in hoc caſu juxta negotii qualitatem plures perſonas aſſumere, nominare, ſeu præſentare ad iſtud miniſterium exequendum.*

12 Si igitur Jus eligendi Generalem, Provinciales, ac jus nominandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & quod magis eſt, jus nominandi, & præſentandi unam, aut plures perſonas ſeculares, quibus ex placito Benefactoris committatur executio eleemoſinæ, & à quibus certè ipſi Religioſi aliquam utilitatem, & commodum recipiunt pro eorum ſubſtentatione, & alimonia, non contrariatur, nec opponitur eorum mendicitati, & paupertati ex ſententia Summi Pontificis Nicolai III. *in dicto cap. Exiit*, ſequitur, quòd nec Juſpatronatus, ſeu Jus nominandi, & præſentandi Cappellanum, aut Rectorem ex perſona Patroni profeſſi, aut titulo particularis Legati in Eccleſia Patronali, dici poterit opponi, & contrariari eidem mendicitati, & paupertati dictorum Religioſorum; ſed ſicuti iſti ſunt capaces juris eligendi Generalem, & Provinciales, & Juris nominandi, ac præſentandi perſonam ſecularem ad ſupradictum miniſterium exequendum, ita & à fortiori erunt capaces Juris nominandi, & præſentandi in communi ſimplicem Cappellanum, & Rectorem in Eccleſia Patronali.

Ratio autem eſt, quia diſtinguendum
13 eſt inter Iura temporalia, & pretio æſtimabilia, & quæ concernunt utilitatem, & commoda ipſorum Religioſorum pro quotidiano Victu, & Veſtitu; & Iura ſpiritualia, aut ſpiritualitati annexa non pretio æſtimabilia, & quæ hujuſmodi utilitatem, & commoda non concernunt. Iurium, & rerum primæ ſpeciei ſunt quidem præfati Religioſi incapaces, tam in communi, quàm in particulari; ſed Iurium ſecundæ ſpeciei ſunt capaces, & illa non contrariantur eorum mendicitati, &
14 paupertati, ſic videmus eoſdem Religioſos, non obſtante eorum mendicitate, & paupertate habere Reliquias, Agnus Dei, nec non facultatem excommunicandi, abſolvendi, & diſpenſandi, quia iſta omnia non ſunt pretio æſtimabilia. Iuspatronatus Gentilitium, ſecundum ſe, connumeratur inter Iura ſecundæ ſpeciei, dum non eſt Ius temporale, ſed ſpiritualitati annexum, nec eſt pretio æſtimabile, ut dicam infra in ſecunda parte Can. XI. & XII. nec cedit in utilitatem, & commodum ipſorum Religioſorum pro quotidiano Victu, & Veſtitu, ſed ſolùm cedit in eorum decorem, ac certum uſum Cultûs Divini, ac proinde iidem Religioſi erunt capaces in communi Iuriſpatronatus Gentilitii ex perſona Patroni profeſſi, aut Iuriſpatronatus ſimpliciter titulo Legati, dum per votum paupertatis ſolùm abdicarunt à ſe dominium rerum pecunia, aut pretio æſtimabilium, & quæ concernunt utilitatem, & commoda pro eorum Victu, & Veſtitu, ut docent *Lezzan. in Summ. quæſt. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. num. 4.* ibi: *Quia per votum paupertatis ſolum abdicarunt à ſe dominium rerum pecunia, aut pretio æſtimabilium*: & *Rota in dicta Turritana Eleemoſinarum, ſeu Legatorum apud Card. de Luca de regul. diſc. 35. §. Deberi*, ibi: *Hujuſmodi tamen incapacitas procedit, quo ad ea, quæ concernunt utilitates, & commoda ipſorum Fratrum pro quotidiano Victu, & Veſtitu, non autem, quo ad ea, quæ concernunt decorem earum Eccleſiarum, ac certum uſum Cultus Divini.*

Non obſtant ſuperiùs deducta, nimirum
15 quòd Franciſcani Minores de obſervantia, Cappuccini, Domus Profeſſę Societatis Jeſu vigore ſuarum Regularum, & Conſtitutionum poſſidere non valeant ulla Bona, nec in communi, nec in particulari; quia hoc intelligitur de Bonis temporalibus pretio æſtimabilibus, & quæ cedunt in

eorum

eorum alimoniam, & neceſſariam ſubſtentationem, non verò de Bonis Spiritualibus, aut Spiritualitati annexis, quæ ſunt pretio inæſtimabilia, & ob hanc rationem exemplum Regis, aut Imperatoris ibi adductum non applicatur, nam ideò Rex, aut Imperator factus Religioſus deſinit eſſe Rex, & ejus Jura Regalia non tranſeunt in Monaſterium, ſed ad Regis ſucceſſores, quia Jura Regalia ſunt pretio æſtimabilia, aut ex alio titulo particularis legis Regni, juxta quam mortuo, ſive naturaliter, ſive civiliter Rege Jura Regalia tranſire debeant ad ejus Succeſſores.

16 Nec adverſatur, quòd Eccleſia Patronalis in hoc caſu diceretur propria eorumdem Religioſorum, & ſic ipſi poſſiderent aliquid proprium, quod eſt contra eorum paupertatem. Quoniam hujuſmodi Eccleſia non diceretur propria dictorum Religioſorum, quoad proprietatem, & dominium, dum proprietas, & dominium iſtius Eccleſiæ, ſicuti aliarum Eccleſiarum, & Conventuum eorumdem Religioſorum ſpectaret ad Summum Pontificem, juxta *Text. in dicto cap. Exiit*, *&* *Clem. Exivi de verb. ſignificat.* ſed diceretur propria ipſorum Religioſorum quoad uſum, nec hoc repugnaret eorum mendicitati, & paupertati, dum uſus rerum illis non opponitur, & videmus hos Religioſos habere uſum librorum, Veſtium, Ciborum, Conventuum, ac Eccleſiarum, ubi inhabitant; Ratio eſt, quia Profeſſio

17 licet privet Religioſum dominio formali, & uſufructu, & uſu Juris, non tamen privat uſu facti, quia iſte non opponitur paupertati, ut docet idem Summus Pontifex Nicolaus III. *in dicto cap. Exiit*, & ſequitur *Lezzan. in Summ. quæſt. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. num. 2.*

Neque valet replicare, quòd actualis

18 uſus eſt impreſcindibilis, & inſeparabilis à dominio proprietatis, dum non poteſt quis licitè uti, & conſumare aliquam rem, niſi aliquo modo habeat dominium illius rei, juxta *Card. de Lugo diſp. 2. de Juſtitia à num. 45.* & conſequenter ſi dicti Religioſi haberent uſum Eccleſiæ Patronalis, haberent etiam dominium proprietatis illius. Diſtinguunt enim Theologi in tractatu de *Juſtitia, & Jure*; ubi agitant hanc quæſtionem, an actualis uſus ſit ſeparabilis à dominio proprietatis, inter dominium formale, & dominium virtuale directum, quod dicitur habere ille, qui cum non ſit Dominus rei, perinde poteſt illam conſumere, & uti in propriam utilitatem per ſe ex natura rerum; ſine injuria aliena, ac ſi verè eſſet Dominus, itaut ſine injuria non poſſit impediri: Et ſentiunt actualem uſum eſſe inſeparabilem à dominio virtuali directo, non verò eſſe inſeparabilem à dominio formali, & hoc dominium virtuale directum concedunt omnibus Profeſſis etiam Franciſcanis, quo ad res, quibus hic, & nunc utuntur, ſed non ex hoc, quòd hi Religioſi utuntur his, vel his rebus hic, & nunc ſequitur, quòd habeant dominium formale proprietatis illarum; ſicuti enim ex eo, quod Vicarii Epiſcopi, aut Regis licitè, & validè faciant multa, quæ caractheriſticè ſpectant ad illos, malè argueres eos Vicarios fungi formaliter caracthere formali Regio, aut Epiſcopali; ita ex eo, quod iſti Religioſi utantur hic, & nunc his, vel illis rebus, perperam arguitur illos pollere dominio, ac proprietate formali illarum; Ratio eſt, quia ad juſtificandum uſum ſufficit dominium purè virtuale, ſicuti ad juſtificandum ſententias Vicarii, & decreta Proregis ſufficit, quòd iſti fungantur virtualiter Dignitate Epiſcopali, vel Regia; & ita Ego ſubſtinui in publicis theſibus habitis in Collegio Romano, dum ibi Sacræ Theologiæ Studio operam navabam ſub diſciplina, & aſſiſtentia Patris Ulloa mei Præceptoris Hiſpani, Viri quidem erudītiſſimi, & in Sacræ Theologiæ ſcientia maximè Excellentis.

Minuſque officit, quod ſuperiùs in contrarium addebatur, nimirum ſi concederetur Juſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi, aut Juſpatronatus ſimpliciter ſecundùm ſe titulo legati prædictis Religioſis in communi illud cederet in utilitatem, & commodum eorumdem Religioſorum pro victu, & veſtitu, nam ipſis competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Eccleſiæ de ejus redditibus ſuperfluis, quod dici non poteſt, cùm iidem Religioſi non ſint capaces eorum, quæ cedunt in alimoniam, & neceſſariam eorum ſubſtentationem,

nem, quia ſic non penderent ab incerto, & à Divina providentia, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *in* §. *Ratio autem eſt*.

19 Hoc enim eſt omninò erroneum, & maximum æquivocum, nam actio, ſeu Jus petendi alimenta à Rectore Eccleſiæ, aut conſideratur reſpectu Patroni profeſſi in una ex dictis Religionibus, ſeu Monaſteriis, & iſte non habet actionem, & jus petendi alimenta, non ſolùm quia eſt alendus à ſua Religione, & non ab Eccleſia, ut docet *Ventrigl. in prax. for. Eccleſiaſt. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 36. Sed etiam quia alimenta non debentur Patrono ob inopiam voluntariam, & provenientem ex facto, & voluntate illius, ut eſt illa Religioſi Profeſſi, ſed ob inopiam involuntariam, ut dixi ſuperiùs *in Can. III. Caſ. I.* Aut conſideratur reſpectu ſingulorum Religioſorum Monaſterii, in quo Patronus profeſſus eſt, & his non debetur actio, ſeu Jus petendi alimenta, quia iſti uti ſinguli non ſunt Patroni; Aut denique conſideratur reſpectu ejuſdem Monaſterii, & huic non competit hujuſmodi actio, quia illud cum non habeat, neque os, neque corpus verum, ſed ſit perſona ficta, eſt incapax alimentorum, ut in terminis Communitatis, aut Collegii ſuperiùs firmavi

20 *in dicto Can. III. Caſ. III.* Verum ſi redditus Eccleſiæ Patronatæ eſſent ſuperflui, & ſuperexcedentes, etſi præfatis Religioſis vigore Juriſpatronatus, quod haberent in communi, non competerent alimenta, liceret tamen illis ſuas neceſſitates Rectori ejuſdem Eccleſiæ inſinuare, ac ſpecificare, vel exponere, & hoc non opponitur eorum mendicitati, aut paupertati, ut docet Nicolaus III. *in dicto cap. Exiit*.

Ex his igitur rationibus crederem Franciſcanos Minoris Obſervantiæ, Cappuccinos, Domos profeſſas Societatis Jeſu poſſe obtinere Juſpatronatus Gentilitium ex perſona Patroni profeſſi. Sed tamen hu-

21 juſmodi Juſpatronatus Gentilitium competeret his Religioſis in communi durante vita profeſſi tantùm, quia poſt ejus obitum tranſiret in poſteros, & in alios de familia poſt ipſum à fundatore vocatos, juxta *Prob. ad Monach. in rubr. de Iurepat. in* 6. *num.* 2. *Tamburin. de Iur. Abb. tom.* 3. *diſput.* 9. *quæſt.* 23. *num.* 3.

22 Deſcendendo autem nunc ad ſecundum punctum, quod ſuperiùs examinandum mihi propoſui, nimirùm an Religiones, ſeu Monaſteria, quæ obtinuerunt Juſpatronatus Gentilitium ex perſona profeſſi, poſſint illud exercere?

Videtur reſolvendum negativè, quia quando Religioſo competit Juſpatronatus jure ſanguinis, tunc præſentatio fieri debet per ipſum, etiam abſque licentia Abbatis Monaſterii, & non per Monaſterium, quia Jura ſanguinis per profeſſionem non avelluntur à Monacho, ſed inhærent oſſibus illius, nec tranſeunt in Monaſterium, ſicuti jus doctorandi, quod acquirit Regularis non acquiritur Monaſterio, ſed manet apud ipſum perſonaliter. *L. Jus agnationis ff. de Pactis*, *Rot. dec.* 34. *&* 35. *poſt Cenſal. ad Peregrin. de Fideicom. & deciſ.* 336. *num.* 9. *par.* 5. adeoque Juſpatronatus Gentilitium non poterit exerceri per Monaſterium, ſed per ipſum Patronum profeſſum, & hanc ſententiam expreſsè tuentur *Pignatell. conſult. Can. tom.* 9. *conſult.* 82. *num.* 112. *& ſeq. Paſqualig. quæſt. Moral. Can. quæſt.* 16. *per tot.*

23 Contrarium tamen verius de Jure cenſeo, nam Patronus per ingreſſum Religionis transfert in Monaſterium ſe, & omnia ejùs Bona, quorum ipſum Monaſterium eſt capax, & non poteſt proprio ejus nomine præſentare; Ratio eſt, quia proprium habere non poteſt, niſi in communi, *cap. Cum Monaſterium de Stat. regul. Lambertin. de Iurepatr. lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 2. *artic.* 11. *num.* 12. *Lezzan. in Summ. quæſt. Regul. part.* 2. *cap.* 11. *num.* 14. *tom.* 1. & quia non habet nec velle, nec nolle, *cap. Si Religioſus de elect. & elect. poteſt Roderic. quæſt. Canonic. & Regul. tom.* 2. *q.* 122. *art.* 2. adeoque ipſum Monaſterium præſentabit, & nominabit, & ſic exercebit Juſpatronatus Gentilitium ex perſona profeſſi ei jure ſanguinis competens, juxta *Sanchez ad præcept. Decalog. lib.* 7. *cap.* 14. *num.* 7. *Vivian. de Iurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 64. *Lezzan. in Summ. quæſt. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 11. *numer.* 10. *Rota deciſ.* 1361. *num.* 4. *coram Seraphin. & deciſ.* 830. *num.* 6. *coram Emerix*.

24 Non obſtat, quod Jura ſanguinis per profeſſionem non avellantur à profeſſo, quia

quia hoc eſt verum, quoad eorum ſubſtantiam, ſecus quoad eorum exercitium, dum Patronus poteſt titulo donationis, ejus vita durante, Iuspatronatus Gentilitium, & Ius præſentandi in alium transferre; exemplum Iuris doctorandi non applicatur; quia cum hujuſmodi Ius non poſſit reſidere penes Monaſterium, utpote corpus inanimatum, neceſſariò manere debet apud Religioſum actu docentem, vel legentem in aliqua Univerſitate, tamquam hujus membrum effectum de explicita, vel implicita licentia ſuperioris, ut his expreſſis verbis confutando Pignatellum, & Paſqualigum, ac eorum rationes, docet *Rota in Mediolanen. Præpoſituræ tertia Martii* 1704. *§. Profectò; & ſeq. coram R. P. D. Anſaldo inferiùs legen. num.* 27.

25 Suppoſita autem hujuſmodi capacitate Religionum, aut Monaſteriorum aſſequendi, & exercendi Iuspatronatus ex perſona Patroni profeſſi; quæri hic poteſt, an Abbas, aut Superior Monaſterii, in quo profeſſus eſt Patronus, poſſit præſentare ad Beneficium vacans abſque conſenſu aliorum Religioſorum ejuſdem Monaſterii?

Diſputat hanc quæſtionem Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo tractatu *de Controver. Patron. tom.* 1. *alleg.* 55. in terminis Conſtitutionis Procuratoris ad præſentandum factæ per Abbatiſſam abſque conſenſu Monialium, ubi quærit, an hujuſmodi Conſtitutio Procuratoris ſic facta per Abbatiſſam ſit nulla, & concludit, negativè, ſed ſolùm eſſe annullandam ad inſtantiam Monialium, ob rationes lato calamo ab eo deductas, quas ibi videre poteris.

26 Ego dico, quod Regula eſt, ut non poſſit Abbas, aut Superior Monaſterii, ad quod pertineat Iuſpatronatus ex perſona Patroni profeſſi, aut alio titulo, de per ſe præſentare, aut nominare abſque conſenſu Capituli, ſeu aliorum Religioſorum ejuſdem Monaſterii, juxta *Text. in cap. Ea noſcitur de his, quæ fiunt à Prælat. ibique Abb. num.* 4. *Butr. num.* 1. *Gonzal. numer.* 6. Ratio eſt, quia Monaſterium, ad quod ſpectat Iuspatronatus, non repræſentatur, nec per ſolum Abbatem, ſeu Superiorem, nec per ſolos Religioſos, ſed per Abbatem ſimul, & Religioſos, qui ſimul faciunt unum corpus formale, & totum Monaſterium *ad Text. in cap. Novit, & cap. Quantò de his, quæ fiunt à Prælat. Berou. in cap. Ex litteris de Iurepat. num.* 21. *& ſeqq.* ergo nec ſolus Abbas abſque Religioſis, nec ſoli Religioſi abſque Abbate, ſed Abbas ſimul, & Religioſi unitim poterunt præſentare, cum ſic ſoli, & uti ſinguli non ſint Patroni; quod enim omnes tangit ab omnibus fieri debet; unde ſicuti non decet caput à membris diſcedere, nec è contra membra à capite, juxta *cap. Non decet* 12. *diſt.* ita non debet Abbas, aut Superior Monaſterii, irrequiſitis aliis Religioſis, præſentare, aut nominare, ut docet *Gonzal. in dicto cap. Ea noſcitur de his, quæ fiunt à Prælat. num.* 8.

27 Sed ſi Superior præſentaret abſque conſenſu aliorum Religioſorum hujuſmodi præſentationem crederem non eſſe nullam, ſed annullandam ad horum requiſitionem, & inſtantiam tantùm, qui fuerunt contempti ratione eorum conſenſus per Abbatem non requiſiti, & non ad inſtantiam aliorum, ex regula, quod ſolus contemptus excipere poteſt de nullitate, juxta *Text. in cap. Quod ſicut* 28. *de elect. ibique Gloſſ. in verb. Conſentire.* Et hæc eſt opinio Canoniſtarum *in dicto cap. Ea noſcitur*, quemadmodum eos refert, & ex profeſſo diſcurrit dictus Dominus Pitonius meus Præceptor in una Hieracen. impreſſa *in dicto tract. de Controv. Patron. alleg.* 55. *per tot.* cum qua me conformare profiteor.

R. P. D.

ANSALDO

Mediolanen. Præpoſituræ.

Lunæ 3. *Martii* 1704.

AD Præpoſituram Inſignis Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Agnetis Burgi nuncupati *di Somma*, quæ per obitum Dominici vacaverat, Octavius veluti præ-

præſentatus à DD. de Cuſanis, exiſtimans in ſui partem adſcribere poſſe ſaltem medietatem vocum Patronalium, obtinuerat à Sancta Sede gratiam conſuetam derogatoriam alterius medietatis, ſed cum hujuſmodi gratia parum refragante, adhuc in Curia Metropolitana Mediolani ſuccubuiſſet, cenſente Ordinario inſtituendum Antonium, in quem univerſa ſuffragia aliorum Patronorum, nempe DD. Vicecomitum, conſpiraverant, ad Sacrum incontinenti provocavit Auditorium, omninò tamen infructuosè, maturè ſiquidem reaſſumpta, introſpectaque materia, Domini reſcripſere, Octavii *litteras neutiquam eſſe exequendas*, at juxta primum Iudicatum fore è converſò *Antonium inſtituendum*.

Secunda pars prænominati reſcripti veniebat in conſequentiam primæ, nam quemadmodum ſi per Octavium oſtenſum extitiſſet, quod medietas vocum Patronalium defluxiſſet in illius perſonam, idem procul dubio Octavius promeruiſſet anteferri ratione præventionis in obtinendo gratiam derogatoriam, ut
28 ſupra, ita ex oppoſito compertâ fallaciâ ſuppoſitionis, & apparente, quod minor pars, ſive infra medietatem ſtetiſſet pro eo, palam conſequebatur, quod Antonius præponderans in numeratione earumdem vocum, præferri deberet, & indubitanter inſtitui ſecundum ea, quæ in propoſito primæ concluſionis habentur, apud *Garz. de Benef. par.* 5. *cap.* 1. *n.*585. *Card. de Luca de Jurepatr. diſc.* 42. *num.* 2. *& diſc.* 71. *num.* 13. *Rota coram Dunoz. Jun. deciſ.* 983. *num.* 4. *& deciſ.* 667. *n.*19. *&* 20. *par.* 18. *Recent.* & circa ſecundam tradunt *Card. de Luca de Jurepatr. dicto diſc.* 42. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 452. *numer.* 3. *coram Gregor. dec.* 957. *& deciſ.* 983. *utrobique num.* 5. *coram Dunoz. Jun. deciſ.* 34. *num.* 17. *coram Emerix Jun. & in Melevitana Juriſpatronatus* 4. *Julii* 1696. §. *Quo verò coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*.

Nodus itaque difficultatis reſtringebatur ad examen, utrum in hoc conſpicuo Iurepatronatus DD. de Cuſanis abeuntes in Octavium, conſcenderent ad hanc medietatem reſpectu exercitii controverſi Iuris præſentandi, circa quod nulla in abſtracto capi poſſe videbatur tuta reſolutio, cum etenim de effectiva fundatione, ſive dotatione ab alterutra partium minimè doceretur manifeſtè, ſolumque coruſcaret, quod per plura Secula hujuſcemodi Iuſpatronatus cum ſucceſſivis præſentationibus attineret ad DD. Vicecomites, ac etiam ex cauſa deſcenſiva à quodam Principalle ad DD. de Cuſanis, dura reddebatur indagatio, an ad eoſdem DD. de Cuſanis tale Ius deſcendiſſet ex titulo familiari deſcenſivo, vel potiùs hæreditario, vel etiam denique ex compoſſeſſione pro tertia rata prænominati Burgi *di Somma*, itaut vel ad terminos famigeratæ *Clement. Plures de Jurepatr.* vel ad illos alterius ſanctionis Pontificiæ *in cap. Ex litteris de Jurepat.* præſens articulus eſſet enucleandus juxta aliàs diſputata *in deciſ.* 698. *deciſ.* 735. *& deciſ.* 885. *num.* 10. *& ſeqq. coram Emerix Jun.*?

Quod autem reputandum eſſet hujuſcemodi Iuſpatronatus meré hæreditarium, acriter demonſtrare contendebant Informantes pro Antonio, nitentes in primis Iuridicæ præſumptioni, per quam alio non apparente, ad inſtar cæterarum
29 acquiſitionum, Iuſpatronatus ſemper cenſetur eſſe hæreditarium, ſicuti in dubio tenent ſine Contradictore Scribentes *in dicta Clementina Plures*, & latè perpendunt *Gratian. diſcept. for. cap.* 577. *numer.* 44. *in fine*, *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *numer.* 21. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 4. *Card. de Luca eodem tract. diſc.* 60. *num.* 1. *Rot. in Hypporegien. Præpoſituræ* 1. *Julii* 1697. §. *Abſque eo quod coram R. P. D. meo Pio*, *in Auximana Iuriſpatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Deſcendendo*, *&* §. *Hæc erant coram Me*, *& in Firmana Juriſpatronatus* 15. *Decembris* 1702. §. *Hæc autem coram R. P. D. meo Muto*.

Concurrentibus præcipuè in eamdem Iuridicam præſumptionem ſtatibus ſe-
30 quutis, poſtquam mediante medio fœminino, in hoc Iurepatronatus ſucceſſerunt DD. de Cuſanis; nam de anno 1622. Patroni utriuſque Familiæ allegarunt qualitatem hæreditariam uſque ad producendum elogia Teſtamentaria eorum Authorum, atque Aſcendentium, itaut Ordi-

Ordinarius ſucceſſivè decernens inſtitutionem ab hinc inde præſentato, ſpecificè meminerit una cum filiatione, deſcendentia de copulativa qualitate hæreditaria, melior namque deſiderari non valet dilucidatio qualitatis Patronalis, quàm reſultans ab expreſſione facta, & admiſſa tituli hæreditarii, ut ait *Rota deciſ.* 102. *num.*3. & 10. *coram Cerro*, *deciſ.* 707. *num.* 6. *par.* 1. *deciſ.* 181. *num.* 17. *par.* 19. *Recent.* & *in Aſculana Parochialis* 5. *Junii* 1684. §. *Accedit coram bo. mem. Benincaſa*, & *in Cracovien. Parochialis* 14. *Maii* 1696. §. *Placuit coram R. P. D. meo Pio*, & *in dicta Firmana Juriſpatronatus* 15. *Decembris* 1702. §. *Tantùm abeſt coram R. P. D. meo Muto*.

De anno verò 1649. Patroni præſen-
31 tantes poſitivè devenerunt ad juſtificationem ejuſdem qualitatis hæreditariæ, fatuum quippe fuiſſet ad hanc convolare juſtificationem, quoties Iuſpatronatus extitiſſet familiare deſcenſivum, aut gentilitium, cum in eo, neglecta veſte hæreditaria, ſatis exiſtat nude comparere cum charactere deſcendentiæ, & qualitatis familiaris, ad tradita per *Dec. conſil.* 149. *num.* 1. *in princip. Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 44. *Card. de Luca de Jurepatr. diſc.* 23. *num.* 6. *Rot. in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii* 1701. §. *Et hæc quidem coram R.P.D. meo Scotto.*

Retento autem hoc intellectu, cum quo nonnulli ex Dominis procedebant, incontrovertibiliter reſultabat, Octavium deficere in ſuo ſalutari, quia cum ab initio poſt conſolidationem totius Iuriſpatronatus radicatam in perſona Guidonis, tres ſubinde præfulgerent Patroni de Familia DD. Vicecomitum, videlicet Antonius, Theobaldus, & Principalles, DD. verò de Cuſanis, qui Octavium præſentaverant, ſolam capeſcerent vocem Patronalem à Principalle, certum erat, quòd integra vox à principio conſiſtens in Guidone, & deinde tripartita in Antonium, Theobaldum, eundemque Principallem, nequiverit efficere ipſos DD. de Cuſanis, niſi Compatronos pro tertia parte, in qua, mediante Juſtina, fuerunt effecti ſucceſſores, uti lucidius in Arbore diſtributa, & prout ſuapte natura conſcinditur, attento numero perſonarum, qualitas, & portio hæreditaria, ad tradita per *Card. de Luca de Iurepatr. diſc.* 61. *num.* 6. & 8. *Rot. dec.* 159. *num.* 4. *coram Priol. deciſ.* 17. *numer.* 2. *coram ſan. mem. Alexandro VIII. in Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Sed quia coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, & *in prædicta Auximana Juriſpatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Iſtoque principio coram Me*.

In omnem verò caſum (ſubjiciebant iidem Informantes pro Antonio) denegari non poterat, quod controverſum Jus præſentandi exiſteret annexum Condominio Caſtri, ſeu Burgi *di Somma*; Unde cum pariter penes DD. Vicecomites, qui præſentaverant Antonium, duæ ex tribus partibus hujus Condominii ſemper ſtetiſſent, & hactenus ſtarent, tertia autem, ac ſola pars reſidualis per Organum præfatæ Juſtinæ deſcenderit in DD. de Cuſanis, ecce quod Octavius
32 minimè attingebat medietatem expreſſam, ac volitam in prædicta gratia derogatoria, cum unuſquiſque Condominus nequeat in actibus concernentibus idem Condominium in ſe habere, & in alterum transferre pluſquam importet rata, ſeu portio ſui Condominii ex collectis per *Morden. Argent. collect. legal.* 31. *num.* 117. *vol.* 2. *Angel. Rudulphin. allegat.* 177. *num.* 11. *Rot. Lucen. inter recollect. per Modern. Palm. deciſ.* 81. *num.* 1. & *deciſ.* 133. *num.* 41. *Rot. noſtr. dec.* 112. *num.* 7. & 8. *coram ſan. mem. Alex. VIII.* & *deciſ.* 954. *num.* 3. *coram Cerro*.

Neque ad enervandam hanc annexio-
33 nem refragari videbantur motiva, quæ ex altera Octavii parte promovebantur ab ejus Defenſoribus, videlicet quod hæc annexio foret concludenter ab eam allegante comprobanda, uti cenſuerunt *Lotter. de re Benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *à n.* 54. *Card. de Luca de Iurepatr. diſc.* 5. *num.* 12. & reſpondit *Rot. deciſ.* 493. *num.* 9. *coram Cerro*, *deciſ.* 885. *num.* 11. *coram Emerix Iun. deciſ.* 70. *numer.* 9. *part.* 12. *deciſ.* 77. *num.* 7. *par.* 14. *deciſ.* 19. *num.* 6. *par.* 18. *deciſ.* 662. *num.* 18. *par.* 19. *Recent.* & *in Urgellen. Plebaniæ* 4. *Julii* 1685. §. *Quidquid enim coram bo. mem. Benincaſa.*

34 Siquidem ultra quod ſatis, ſuperque comprobata videbatur hujuſmodi annexio

nexio, perſpecto quòd nemo unquam Patronalem vocem exhibuerat, ſeu præſentaverat, qui non foret in ſimul Condominius prædicti Caſtri, ſeu Burgi *di Somma*, ex obſervantia namque tam poſitiva, quàm negativa conſtantiſſime habita in omnibus præcedentibus vacationibus, præfulgere ſaltem indubio ſuperabundantem explicationem qualitatis controverſæ, receptum habemus in omni materia, & ſignanter in noſtris terminis Iuriſpatronatus, quemadmodum inquit *Venturin. conſ.* 43. *num.* 46. *Grat. diſcept. for. cap.* 521. *num.* 19. *Cardin. de Luca de Iurepatr. diſc.* 28. *nu.* 5. *& diſc.* 60. *num.* 9. *& ſeqq. Rot. coram Ubald. dec.* 127. *num.* 7. *par.* 3. *in Foſſanen. Iuriſpatronatus* 12. *Maii* 1703. §. *De Iurepatronatus coram R. P. D. meo Caprara, & in Faventina Beneficii* 2. *Julii ejuſdem anni*, §. *Cùi Sententiæ coram R. P. D. meo Caffarello*.

Adhuc probationem valde claram ad-
35 ſtruebat originale Inſtrumentum diviſionis poſt mortem ſupradicti Guidonis ſubſequutæ de anno 1484: In ea etenim Galeatio, & Baptiſta Iuri proprio cedentibus, tres alii Fratres Ceſſionarii, & Condomini ejuſdem Burgi, ſcilicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles ſuperiùs enunciati dividentes hujuſmodi Caſtrum, profeſſi cubitaliter ſunt dividere Dominium, & Iuriſdictionem, ac merum, & mixtum Imperium ſub illis ſucceſſivis verbis: *Etiam cum Iurepatronatus Eccleſiæ Sanctæ Agnetis*, ideoque dum conſecutive ad diviſionem Caſtri, ac per dictionem acceſſoriam, & copulativam *cum* fuerit diviſum Iuſpatronatus, ſive illius exercitium in unumquemque ex dividentibus, non poterat ambigi de annexione, vel conſecutiva cohærentia Iuriſpatronatus fundo, & Univerſitati feudali, quemadmodum bene ad rem connotavere, *Abb. in cap. Querelam* 15. *num.* 6. *&* 7. *de Iurepatr. Fagnan. in cap. Ex litteris num.* 52. *eodem tit. Gratian. diſcept. for. cap.* 675. *num.* 28. *&* 29. *Lotter. de re Beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 62. *& ſeqq. Rocc. de Curt. de Iurepatr. in verb. Ipſe, vel is, à quo à num.* 48. *ad* 52. *Lambertin. eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 5. *princip. art.* 20. *num.* 10. *Rot. deciſ.* 399. *numer.* 3. *&* 4. *par.* 2. *Recent.*

In nihilo obſiſtente, quod in calce ejuſdem diviſionis additum fuerit: *Et ex*
36 *nunc, quantum neceſſe fuerit, ſupplicarunt Summo Pontifici, & cui expedierit pro translatione Patronatus dictæ Eccleſiæ &c.* quaſi verò incongruum foret ſupplicare Pontifici pro præfata translatione, dum quoties Iuſpatronatus transfertur cum Feudo, vel alia Univerſitate Bonorum, nullum beneplacitum Apoſtolicum, nullus Ordinarii conſenſus expoſtulatur ad normam *Text. in cap. Ex litteris de Iurepatr. ubi Fagnan. num.* 3. *&* 45. & tradita *per Sanchez conſil. Moral. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 76. *num.* 2. *Vivian. de Iurepat. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 8. *Card. de Luca eodem tract. diſc.* 5. *num.* 8. *Rot. deciſ.* 206. *n.* 27. *&* 28. *par.* 7. *Recent.*

37 Hanc etenim objectionem manifeſte jugulabat ipſamet formula loquendi, videlicet quantum *neceſſe fuerit*, quæ tanquam verba minime abſoluta, ſed poſita ad ſuperabundatiorem cautelam, non exiſtunt apta nocere veritati, reſiſtereve translationi factæ, ut ſupra conſecutivè, maxime, dum nec abinde ullum intervenit effectivum beneplacitum, ut in fortioribus, *Card. de Luca de Feud. diſc.* 10. *num.* 7. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 192. *lit. A. in fine*, *Rot. deciſ.* 1027. *n.* 7. *& dec.* 1319. *num.* 2. *coram Seraph. deciſ.* 110. *num.* 23. *coram Buratt. & deciſ.* 12. *numer.* 7. *&* 8. *par.* 13. *Recent.*

38 Corroborantur præmiſſa, quia uſque de anno 1628. Io: Baptiſta filius immediatus Princivallis, à quo, ut diximus, DD. de Cuſanis eorum Iura deſumebant relative ad Iuriſdictionem, ſeu Vicariatum ejuſdem Caſtri *di Somma*, in præſentatione per ipſum facta litteraliter uſurpavit ſequentia verba: *Et propterea ad petitionem prædicti Presbyteri de Carolis &c. prædictus D. Jo: Baptiſta tanquàm Dominus, & Patronus pro ſua alia tertia parte Præpoſituræ prædictæ reſpectu Iuriſpatronatus &c. voluntariè &c. ratificavit &c.* Dum igitur Io: Baptiſta ratificando præſentationem factam illative ad Gubernium, ut indicat illa dictio: Et *proptereà*, ſeſe ad eamdem præſentationem devenire declaravit, tamquam Dominus, & Patronus, quis ire poterat inficias, quod DD. de Cuſanis ab ipſo Io: Ba-

Baptiſta, & Princivalle, ut præmiſimus, jura nanciſcentes aliam allegare non valeant qualitatem Patronalem, niſi meri Condominii pro tertia parte in eos Collati ab iiſdem ſtipitibus; quiſve negare valebat, quod tam clara confeſſio illorum Auctoris non deberet adversùs eos tamquam Succeſſores pluſquam abundè operari ad regulam *Text. in leg. Cum à matre Cod. de rei vindicat.* de qua in ſpecie Jurispatronatus *Card. de Luca de Iurepatronat. diſc.* 22. *num.* 7. *Rota coram Peutinger. deciſ.* 251. *num.* 4. *coram Celſ. deciſ.* 106. *numer.* 5. *& deciſ.* 336. *num.* 22. *par.* 5. *Recent. & in Auguſtana Iuriſpatronatus ſuper negocio principali* 17. *Februarii* 1698. §. *Quod*, *& clariùs coram R. P. D. dell' Olmo*, *& in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Iunii* 1703. §. *Quinto comprobatur coram R. P. D. meo Scotto.*

Superaccedebant denique quamplures 39 Viſitationes Ordinariorum exhibitæ per eumdem Octavium; Hæ etenim, ut moris eſt, ſtatum hujuſce Eccleſiæ Sanctæ Agnetis deſcribentes pertinentiam Iuriſpatronatus ſuper præfata Eccleſia qualificant cum dominio DD. Vicecomitum loci *di Somma*, quantum verò deferendum veniat conſimilibus viſitationibus Ordinariorum, nemo non ſcit ex ea firmiſſima præſumptione, quæ ſtat pro ſedula recognitione, & aſſertione Ordinarii, juxta ſæpius affirmata, & ſignanter *in deciſ.* 563. *num.* 12. *& dec.* 689. *num.* 6. *coram Merlin. dec.* 29. *num.* 11. *coram Ubald. deciſ.* 229. *num.* 1. *coram Coccin. deciſ.* 318. *num.* 19. *coram Priol. deciſ.* 97. *num.* 3. *coram Emerix Iun. deciſ.* 162. *num.* 7. *part.* 12. *& deciſ.* 219. *num.* 19. *part.* 16. *Recent.*

Abſque eo, quod ad elidenda hæc fundamenta, quæ non levem vim faciebant apud Dominos videretur obſiſtere, quod ſub anno 1649. in quodam procuræ mandato dictum appareret, Præpoſituram eſſe de Iurepatronatus *aliquorum ex Condominii dicti loci di Somma*, quaſi verò talis dictio *aliquorum* excluderet omnimodam dependentiam ab ipſo Condominio, & Univerſitate Feudali, nam præterquam ſubinde adjungitur *ex fundatione*, *& dotatione*, *ſeu ex antiqua conſuètudine*, *& ex aliis antiquis ſuis Iuribus pertinet*, *& ſpectat*, Ideoque nulla ad tenorem ejuſ-40dem mandati capi poteſt perfecta qualificatio, & reſtrictio ad unum titulum præciſum, adhuc potius de natura hujus dictionis: *Aliquorum*, quæ æquipollet alteri *quorundam*, vel *nonnullorum*, non excluditur univerſalitas perſonarum *ad Gloſſ. in Clement. ſecunda in verb. Earum parte de for. compet. & final. in cap. Si poteſt de reſcript. in* 6. *Fuſar. conſ.* 145. *num.* 26. *cum aliis latè per Barboſ. dict.* 22. *qui vix ſub num.* 13. in ſua ſubjecta materia fatetur eamdem dictionem aliquando eſſe diminutivam.

Quoties itaque ſubſtitiſſet, quod vel Juſpatronatus foret hæreditarium, vel dependens à Feudo, ſeu Condominio, res, ut diximus, erat expedita contra Octavium non habentem pro ſe, niſi tertiam ratam, ſive hæreditariam, ſive Feudalem exiſtentem penes DD. de Cuſanis, quapropter Defenſores ejuſdem Octavii toti nitebantur aſſerere, quod hoc Iuſpatronatus exiſteret gentilitium, ſeu rectius familiare deſcenſivum, non enim poterant re vera firmare, quod foret gentilitium in ejus magis propria agnatitia ſignificatione, ſtante diverſitate familiæ contra rigoroſam ſignificationem appellativi gentilitii, de qua in propoſito *Anton. Maceraten. var. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 60. *numer.* 19. *Ciarlin. controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 18. *& lib.* 2. *cap.* 119. *nu.* 60. *& cap.* 220. *num.* 30. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 10. *Vivian. de Iurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 29. *Card. de Luca eodem tract. diſc.* 22. *num.* 10. *verſic. E' converſo.*

Aſt poſita etiam hac qualitate familiari deſcenſiva in magis amplo deſumpto vocabulo, quemadmodum in ſuis caſibus admiſit, ſive notavit, idem *Card. de Luca de Iurepatr. dict. diſc.* 22. *n.* 10. *& diſc.* 60. *num.* 30. *& ſeq.*

Nuſquam tamen evadere poterant mix-41 turam qualitatis hæreditariæ, vel Condominii requiſitæ in præſentantibus, non tantum habita ſemper præ oculis diremptrice omnium ambiguitatum obſervantia, per quam, uti demonſtravimus, nullus dabatur caſus, quo alii non Condomini loci *di Somma* per imaginationem uſquam præſentaverint, ſed etiam quia percurrendo omnia, & ſingula munimenta alla-

allata per Octavium, tantum aberat, quòd ea poſſent contraponi diviſioni clariſſimæ anni 1484. & confeſſioni litterali Joannis Baptiſtæ filii Princivallis ſub anno 1528. quin etiam rectè compatiebantur, erantque inſeparabilia à toties enunciato titulo hæreditario, vel Condominii, Breve ſiquidem *ſa. mem. Nicolai V.* ubi quoque una cum altero Confirmatorio *Sixti IV.* fuiſſet attendibile, tribuebat quidem Jus præſentandi Franciſco, & Guidoni, eorumque Deſcendentibus, ſed primò ſuppoſita, atque narrata qualitate Dominicali loci *di Somma*, incipit enim idem Breve Nicolai V. *Franciſcus I.V. Doctor, & Guido Miles Vicecomites, & Domini Terræ, & Caſtri di Somma*, finaliter autem conceſſit Juſpatronatus, ſunt verba præciſa: *præfatis Domicellis, ac eorum Deſcendentibus* longè autem poſt *Sixtus IV.* Confirmando Breve Nicolai adjunxit illa verba: *Guidoni, & Franciſco, ac eorum hæredibus in perpetuum;* Quamobrem incontrovertibile reddebatur, quod ſive uno, ſive altero Breve perſpecto, neutiquam ſola qualitas deſcendentiæ remanſerit per Pontifices conſiderata; junctim quippe, vel illa dominii loci *di Somma*, ut in Breve Nicolai, vel illa hæreditaria, ut in Breve Sixti copulativè deſideraretur ſecundum ea, quæ quotidie practicantur in omnibus Iuribus patronatus mixtis ex adductis *per Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 11. num. 41. & ſeq. Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. par. 2. art. 8. quæſt. 2. num. 1. & ſequent. Card. de Luca eodem tract. diſc. 30. ſub num. 1. verſ. Reſpondi, & num. 2. in addit. ad deciſ. 38. num. 28. coram Me Rot. deciſ. 3. num. 9. coram ſa. mem. Alex. VIII. & deciſ. 367. numer. 11. coram Emerix Iun.*

Cum igitur lucidiſſimè effulgeret, DD. de Cuſanis tàm ponderata qualitate hæreditaria, quàm habita conſideratione ad Condominium, nonniſi ad terminos præfatæ diviſionis anni 1484. pollerent alia, quàm tertia parte utriuſque tituli hæreditarii, vel feudalis, palam ſequebatur, quod etiam data paritate unius ex qualitatibus, ſcilicet Deſcendentiæ inter DD. de Cuſanis, ac DD. Vicecomites, hi merebantur anteponi, veluti in altera neceſſariò requiſita qualitate præpollentes, adeout de rigore totum exercitium vocum patronalium de Jure cenſeretur ineſſe integraliter apud DD. Vicecomites ſecum ferentes duas ex tribus partibus tam unius,
42 quàm alterius qualitatis; minor etenim pars in Jure præſentandi, adeò ſuffocatur à majori, ut penitus cenſeatur abſorpta ab eadem majori, ſicuti demonſtrat, *Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloſſ. 45. num. 61. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 11. n. 135. & 136. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. numer. 225. Cardin. de Luca de Iurepatron. diſc. 32. num. 6. & 7. & diſc. 61. num. 2. Rota deciſ. 285. num. 6. in fine, par. 5. deciſ. 153. num. 4. par. 18. Recen. & in Pampilonen. Parochialis 6. Martii 1702. §. Sed, & bina coram Me.*

Diximus, quatenus unum, vel alterum Breve foret attendibile, quoniam jam vidimus, quod Breve *Sixti IV.* erat ſimpliciter Confirmatorium, ac reſtaurativum præcedentis *Nicolai V.* ac propterea cum prælaudatum Breve *Nicolai V.* præ cæteris injungeret, quod inſtitutio ad limites conceſſi Iuris præſentandi ad *ſolum Romanum Pontificem* (ſunt ipſa verba) ſpectare, ac pertinere deberet, nunquam autem appareret, quod inſtitutio fuerit expetita, & obtenta à Romano Pontifice, Domini valdè ambigebant, an ullum deſuper poſſet ſtabiliri fundamentum ratione inob-
43 ſervantiæ, quæ vim adimit quibuslibet indultis, & conceſſionibus *Barboſ. de Epiſcop. par. 2. allegat. 26. num. 11. & ſeq. Card. de Luca de Paroch. diſc. 25. num. 4. Rot. deciſ. 175. num. 8. & 9. & deciſ. 229. num. 2. coram ſan. mem. Alexand. VIII. & deciſ. 1206. numer. 7. coram Emerix Iun.*

Validius verò, nam etſi ſupra diximus non fuiſſe neceſſarium, quod diviſio conſecutivè ad dominium Caſtri roboraretur Apoſtolica confirmatione, ad effectum ne per hoc tranſitus cum Univerſitate Feudali per exactiſſimam obſervantiam demonſtratus valeret elidi, nihilo-
44 minus retenta eadem poſitiva obſervantia, non erat abs re, ſive nullibi implicabat, quod ſucceſſivè, & poſt prædicta Brevia Nicolai, & Sixti intervenerit aliud Breve, ſeu diploma Pontificium confirmatorium ſubſecutæ Diviſionis de anno 1484. per ratas merè Feudales, ſeu Condominii, cum

cum in longè minori ſpatio, quàm duorum ſeculorum, & ultra facilè præſumatur quodlibet opportunum Beneplacitum intercceſſiſſe, prout concomitante obſervantia tradiderunt, *Gratian. diſcept. for. cap.* 867. *num.* 50. *& cap.* 893. *numer.* 17. *Mareſcott. var. reſol. cap.* 13. *lib.* 1. *num.* 9. *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell. gloſ.* 12. *num.* 76. *& ſeqq. Cravett. de antiquit. tempor. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 26. *Rot. deciſ.* 803. *numer.* 15. *coram Emerix Iun. deciſ.* 155. *num.* 8. *&* 9. *par.* 16. *deciſ.* 46. *num.* 8. *par.* 17. *dec.* 533. *num.* 17. *par.* 19. *tom.* 2. *Recent. & in Spoletana Primitiarum* 18. *Aprilis* 1698. §. *Abſque eo quod coram Me hodie impreſſa deciſ.* 39. *num.* 12.

Et ſanè adeò fortis emicabat hujuſmodi obſervantia, ut licèt ſupponerent Informantes pro Octavio, quòd ad oſtendendam qualitatem gentilitiam, ſeu familiarem ſatis eſſent præſentationes factæ de annis 1650. 1668. & 1683. eædem tamen poſitivè qualificabantur, ſive communiebantur cum memorata aſſertione Condominii, ut ex præſentatione anni 1650. & ex ipſa Sententia, *omnes ex Condominis loci Sommæ*, quod & replicatur in aliis præſentationibus, nempe anni 1668. ibi: *omnes Condomini Burgi Sommæ, & litt. H.* ibi: *omnes ex Condominis dicti Burgi Sommæ*, ac demum de anno 1683. ibi: *omnes ex DD. Condominis dicti Burgi Sommæ*, ideoque dum non ſola qualitas filiationis, ſeu Deſcendentiæ fuit enunciata, ac juſtificata, ſed expreſſa, & comprobata tam in illis de Familia DD. Vicecomitum, quàm in illis de Familia DD. de Cuſanis prærogativa Condominii, reincidebant omnia ſuperiùs ponderata
45 pro mixtura qualitatis, ſicuti præter allegatos ponderando conſimiles præſentationes mixtas, ſeu mixtam qualitatem præſeferentes animadvertere *Pariſ. conſil.* 48. *num.* 9. *lib.* 4. *Cardin. de Luca de Jurepatr. diſc.* 24. *num.* 9. *Rot. deciſ.* 267. *num.* 3. *par.* 6. *deciſ.* 223. *num.* 16. *par.* 19. *Recent. & in Romana, ſeu Parmen. Iuriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Quia tamen coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano.*

Huc uſque proinde caſus videbatur planus, ſed neque deerat, qui adjungeret, quod etiam ad abundantiam præſcindendo ab hiſce qualitatibus ſive ſimplicibus, ſive mixtis, tituli nempe hæreditarii, ac Condominii, & procedendo quoque, quòd jus præſentandi ad tenorem Bullæ *Nicolai V.* aliàs ut ſupra inobſervatæ, reſervatum exiſtimari deberet favore Deſcendentium à Franciſco, ac Guidone de primordiali Familia DD. Vicecomitum; non per hoc Octavius erat in probatis circa
46 narratam medietatem vocum patronalium, diſtinguendum quippe videbatur, quòd aut agitur de Iurepatronatus competente alicui Familiæ in genere, & tunc ſanè nulla intrat diſtinctio portionum, ſtirpium, aut ratarum, ſed attenduntur capita, & voces præſentantium ejuſdem Familiæ, itaut habens pluralitatem vocum per modum Collegii, dicatur habere totum Collegium totam vocem ſecundum affirmata, *per Vivian. de Iurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *numer.* 28. *& ſeqq. Card. de Luca eodem tract. diſc.* 54. *num.* 5. *&* 6. *Rot. deciſ.* 82. *num.* 8. *&* 9. *par.* 7. *Recent.* cum aliis *in Cracovien. Scholaſtariæ* 16. *Iunii* 1698. §. *Cum enim, & ſeq. coram Me hactenus impreſſ. deciſ.* 52. & hic erat caſus in altera *Mediolanen. Prioratus de Mantegatiis*, de qua 11. *Decembris* 1699. *&* 15. *Februarii* 1700. *coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, 25. *Iunii ejuſdem anni coram Me*, 14. *Februarii* 1701. *&* 18. *Iunii* 1703. *coram R. P. D. meo Scotto.*

47 Aut verò agitur de Jurepatronatus, prout hìc, reſervato aliquibus nominatis in ipſa reſervatione, & conceſſione, eorumque Deſcendentibus in perpetuum, eo profectò caſu, unuſquiſque nominatus conſtituit propriam lineam, etſi reducatur, ut ad præſens, Juſpatronatus in perſonam tantummodò unius, videlicet Guidonis, in his utique terminis quot ſunt filii relicti ab ipſo nominato, aut in quo tota vox reſedit, tot cenſentur eſſe ſtirpes, ac voces ſubalternantes ad ea, quæ bene perpenduntur *per Vitalin. in Clement. Plures ſub num.* 42. *in fin. de Iurepatr. Spad. conſil.* 9. *num.* 5. *lib.* 3. *Tondut. quæſt. Benefic. par.* 1. *cap.* 32. *num.* 5. 7. *&* 8. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 124.

Quapropter ad rem applicando, cum Guido quinque filios reliquerit, duove ceſſerint eorum Jura tribus aliis ſuperſtitibus, videlicet Antonio, Theobaldo, &

Princivalli, abſonum erat prætendere, quòd DD. de Cuſanis deſcendentiam ſumentes à linea prædicti Princivallis habeant eamdem æqualitatem cum DD. Vicecomitibus à duobus ſtipitibus reſpectivè deſcendentibus, Antonio, ſcilicet, & Theobaldo, ſic etenim dividitur quælibet ſucceſſio etiam Fideicommiſſaria, & vocativa Deſcendentium ex traditis per *Rot. deciſ.* 342. *num.* 3. *par.* 12. *& deciſ.* 163. *in princip. & num.* 6. *par.* 15. *Recent.* Succeſſionem etenim in Iurepatronatus regula-
48 riter fraternizare, nec dirigi à forma Succeſſionis Fideicommiſſariæ plenè firmatum fuit *in Auximana Iuriſpatronatus* 27. *Iunii* 1701. §. *Quoniam*, *& in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quod autem in fin. coram Me.*

Cæterum ne quid deeſſet ad omnem ulteriorem trutinationem hodiernæ controverſiæ, poſito etiam, quòd contra ſuperiùs inſinuata ſupponendum foret, quòd exercitium hujuſce Juriſpatronatus ſpectaret ad utramque Familiam DD. Vicecomitum, & de Cuſanis indiſcriminatim, ac per modum Collegii, ac Familiæ, Domini nihilominùs maturè rimantes ſingula ſuffragia, adinvenere quidem, quòd uterque ex Collitigantibus numericè, & materialiter exhibebat ad ſui favorem vota æqualia, ideſt ſex præſentantes tam ab una, quàm ab altera parte, ſed poſtmodum appenſa in lance Juſtitiæ defecit unum numeratum ab Octavio, videlicet alter Octavius, veluti profeſſus Re-
49 ligionem Sancti Benedicti in Monaſterio Sancti Simpliciani, ſtante quippe hac profeſſione, per quam in Domino deperdiderat velle, & nolle, ut inquit *Bonifac. VIII. in cap. Si Religioſus num.* 5. *de Elect. & Elect. poteſt. in* 6. *& in cap. Religioſus* 2. *de Teſtam. eodem lib.* 6.

50 Profectò vox hujuſce Religioſi non poterat explicari per ipſum ſolum Religioſum, ſed tantummodò per ejus Monaſterium, (quod in caſu noſtro non intervenerat,) ex quo tam præcitata voluntas Monaci Profeſſi, quàm omnia illius Jura activa, & paſſiva tranſitum faciunt in Monaſterium, cui proinde, & non Religioſo profeſſo competit jus præſentandi, ſicuti quidquid male diſtinguentes inter bona temporalia, & Iura Sanguinis opinati fuerint *Pignatell. conſult. Canon.* 82. *num.* 112. *& ſeq. tom.* 9. *Paſqualig. quæſt. Moral. Canonic. quæſt.* 16. *per tot.* ſolidè demonſtravit *Sanchez ad præcepta Decalog. lib.* 7. *capit.* 14. *num.* 7. *Vivian. de Iurepatr. lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 27. *Ciarlin. controv. for.* 22. *à num.* 4. *uſque ad num.* 24. *Lezzan. in Summ. quæſt. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 1. *num.* 15. & firmavit Tribunal *coram Seraphin. deciſ.* 1361. *num.* 4. *& coram Emerix Iun. deciſ.* 830. *num.* 6.

Et quidem, ut præmiſimus, malè diſtinguere viſi ſunt prænominati *Pignatellus*, & *Paſqualigus*, procedentes cum exemplo Juris doctorandi, vel cum præmiſſa ratione Jurium Sanguinis remanentium penes Religioſum, quia certè jus doctorandi non poteſt reſidere penes Monaſterium, utpotè corpus inanimatum, ſed neceſſariò manet apud Religioſum actu docentem, vel legentem in aliqua Univerſitate tamquam membrum ipſius Univerſitatis, quale effectum fuit de explicita, vel implicita licentia Superioris, ac
51 Monaſterii; & ipſo quòd Profeſſus extitit permiſſus legere, ac docere in aliqua Univerſitate, jura verò Sanguinis utique per profeſſionem non avelluntur à Monaco, ut etiam uberrimè dictum fuit *in deciſ.* 34. *&* 35. *poſt Cenſal. ad Peregrin. de Fideicom.* ſed punctus ſtat, an hæc Jura Sanguinis valeant exerceri per ſolum Religioſum, quod ſanè repugnat rationibus antedictis, itaut quoties Monaſterium foret incapax, jus præſentandi potiùs pertineat ad alios Succeſſores, quemadmodum progrediendo cum terminis Fideicommiſſariis, illoſque applicando Iuripatronatus poſt *Bald. Felin. Alciat.* & alios dixit *Rot. deciſ.* 336. *num.* 8. *&* 9. *par.* 5. *Recent.*

Quin adjuvaret Octavium præſentatum, quòd alter Octavius ut ſupra, cum præſentans, reperiretur quoque Prior Monaſterii Sancti Simpliciani de tempore factæ præſentationis; unde reduplicando perſonam copulativè valuerit nomine proprio authorizare ipſam præſentationem à ſemetipſo, tum quia illius præſentatio nullam mentionem facit hujus reduplicationis, ſed demonſtrativè dumtaxat meminit Dignitatis ſuæ Prioralis, ideoque eſto quòd potuiſſet eamdem præſentationem autho-

authorizare, ac explere tamquam Prior, dum hoc effectivè non explevit, ſuccedebat regula, *quod potui nolui*, de qua *Surd. conſ.* 251. *num.* 36. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 809. *numer.* 12. *Cancer. var. reſolut. par.* 2. *cap.* 6. *num.* 155. *Card. de Luca de Benef. diſc.* 30. *num.* 20. *Magon. deciſ. Florent.* 2. *num.* 14. *Rot. deciſ.* 180. *num.* 18. *par.* 18. *Recent. & in Leodien. Monaſterii* 4. *Iulii* 1698. §. *Quoniam coram Me hodie impreſ. dec.* 61.

Tum etiam quia valde ambigendum
52 erat, an etiam ubi voluiſſet tamquam Prior authorizare ſuum Ius, illudque exercere id potuerit, cùm omnia Jura vetent quempiam in materiis authorizativis poſſe fulcimentum præbere ſibi ipſi ex Collectis in propoſito per *Alex. conſil.* 106. *per tot. vol.* 1. *Barboſ. de Iur. Eccleſ. univ. lib.* 1. *cap.* 32. *num.* 11. *Vincent. de Franchis deciſ.* 14. *num.* 2. *Rot. coram Buratto dec.* 44. *num.* 3. *ibiq; Adden. litt. A. & poſt modern. Aſculan. ad Stat. Urb. deciſ.* 158. *n.* 6. 11. *& ſeq.*

Tum & denique, quia ubi actus exer-
53 ceri debet per Monaſterium ſatis non eſt ſimplex authoritas Prioris, vel Abbatis, qui tantummodò eſt caput Monaſterii, ſed requiritur interventus, ſive conſenſus majoris, ac ſanioris partis Capituli quemadmodum in ſpecie *Barboſ. in cap. Ea noſcitur num.* 2. *de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſ. Capit. Ciarlin. controv. for. lib.* 3. *dicto cap.* 225. *num.* 24. *& ſeq. Sanchez in præcept. Decalog. lib.* 7. *cap.* 14. *numer.* 7. *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 2. *parte prima quæſt.* 2. *art.* 12. *numero primo, & per tot. Vivian. eodem tractat. libr.* 5. *capit.* 3. *numero* 27.

Comperto igitur, quòd demptâ perſonâ prænominati Religioſi Octavius nequiret numerare niſi quinque ad ſummum ſuffragia DD. de Cuſanis, ex altero è converſo latere Antonii ſex recenſebantur ſemper excludentia ſuppoſitam medietatem ab eodem Octavio, haud relevante, quod delendum eſſet ab hoc ſenario numero ſuffragium Theobaldi filii Cæſaris, ex quo non poterat uno, eodemque tempore Cæſar Pater, & Theobaldus filius præſentare, quoniam oppoſitio, quæ fiebat adversùs hanc vocem, pugnabat cum refugio habito per Octavium, quòd nempe ageretur de Iurepatronatus familiari agnatitio, vel deſcenſivo, vel quòd non eſſent tripartita ſuffragia, ſeu lineæ in filios Theobaldi, nam, ut præmiſimus ad abundantiam procedendo cum hypotheſi ejuſdem Octavii, videlicet quòd non eſſet dirimenda quæſtio per ſtirpes, ſed per capita, ut omnes deſcendentes primordialiter à Guidone conſtituerent unam lineam, quantumvis in plures ramos, ſeu Columnellos ſubdiviſam, clarè emicabat, quòd præſentatio facienda erat in capita tamquam membra æque conſtitutiva ejuſdem corporis Collegiativi deſcendentiæ, ut ex doctrina *Alex. de Nevo conſil.* 63. *num.* 2. *&* 3. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 123. *cum aliis*, concludit ſtans pro
54 unicitate lineæ contra ſuperiùs animadverſa idemmet *Card. de Luca diſc.* 33. *per tot. & ſignanter num.* 4. *&* 5. *de Iurepatr.* & generaliter, quòd in Jurepatronatus gentilitio filii admittantur ad præſentandum cum Patre tritum eſt, & uberrimè oſtenſum fuit *in præcitata Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. *coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano* 25. *Iunii ejuſdem anni coram Me*, 14. *Februarii* 1701. *&* 18. *Iunii* 1703. *coram R. P. D. meo Scotto*.

Robuſtiùs autem quia præfatus D. Theobaldus Maria Vicecomes, ſive illius Procurator aſſeruit, ſe ſe deveniſſe ad præſentationem tamquam hæres Patruorum ex aliis Iuribus, ac titulis, ac denique ex antiqua poſſeſſione, ſeu quaſi, in qua reperiebantur iidem Patrui, proindeque ad omne, ut dicitur, pejus intrabant termini celebris *cap. Conſultationibus de Iurepatr.* nempe quòd cùm idem Theobaldus Maria explicitè præſentaverit tamquam hæres ſignanter Galeatii Mariæ ejus Patrui vigore præcedentis quaſi poſſeſſionis, non poterat in præſenti rejici ejus præſentatio, ſub prætextu, quòd etiam Marchio Cæſar illius Pater præſentaverit, quidquid enim dicendum fuiſſet, quando quæſtio fuiſſet circa pertinentiam, profectò non erat diſcurrendum de viribus hujus quaſi poſſeſſionis in hodierno Judicio vertente ſuper
55 inſtitutione inter præſentatos, quæ ipſa ſola quaſi poſſeſſione contentatur ad ſæpius ſtabilita in Sacro Auditorio, & præſertim *in deciſ.* 115. *num.* 19. *coram Priolo de-*

deciſ. 181. *num.* 18. *par.* 19. *Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Idque coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, & 14. *Februarii* 1701. §. *Cum enim coram R. P. D. meo Scotto*, *in Lucana Beneficii* 21. *Martii* 1703. §. *Iterum coram R. P. D. meo Muto*, & *in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis ejuſdem anni* §. *Cum etenim coram Me.* Etiam reſpectu hæredis ex perſona ejus Auctoris exiſtentis in præfata quaſi poſſeſſione præſentandi *eadem Rot. deciſ.* 31. *num.* 8. *coram Celſo deciſ.* 374. *num.* 24. *par.* 11. *Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Ad patefaciendam coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, & 14. *Februarii* 1701. §. *Quoniam coram R. P. D. meo Scotto.*

Hiſque præſuppoſitis Domini non cen-
56 ſuerunt immorandum eſſe ſuper noviſſima exceptione relata per defenſores Octavii, quòd nempe DD. Vicecomites devenerint ad præſentationem Antonii poſt lapſum quadrimeſtris, unde nequiverit eadem præpoſtera præſentatio vim aliquam habere in præjudicium ipſius Octavii legitimè jam præſentati intra prædictum quadrimeſtre, reſiſtente præfinitione ſancita Laicis Patronis *in cap. unic.* §. *Verum de Jurepatr. in* 6. *de qua Corrad. in prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 63. *Antonell. de temp. legal. lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 1. *Amayden. de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 23. *Cardin. de Luca de Jurepatr. diſc.* 59. *numer.* 19. & *diſc.* 64. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 796. *num. primo*, & *deciſ.* 1289. *num.* 23. *coram Coccin.*

57 Hæc ſiquidem exceptio locum ſibi de plano vindicaſſet, quoties iidem DD. Vicecomites ante defluxum prædicti quadrimeſtris non ſupplicaſſent, & obtinuiſſent à Sancta Sede legitimam prorogationem, ſed præambulè, ac providè obtenta tali prorogatione, de qua idem ſane erat in tempore præſentaſſe, vel in tempore à Papa habente ſupremam poteſtatem Canonicè prorogato, ut generaliter habetur, *apud Beroa conſ.* 156. *num.* 1. *lib.* 3. *Spad. conſ.* 72. *num.* 5. *lib.* 3. *Epiſcop. Rocc. diſp. jur. ſelect. cap.* 89. *numer.* 3. *Rot. coram Priol. deciſ.* 83. *num.* 26. *in Recent. dec.* 505. *num.* 1. *in fin. par.* 3. & *deciſ.* 180. *num.* 25. *par.* 18. & magis ad rem eadem *Rota deciſ.* 114. *num.* 14. *coram Cerro*, & *dec.* 74. *num.* 25. *par.* 16. *Recent.*

58 Replicatio tandem, quòd hujuſmodi prorogatio valeret reputari inefficax, & ſubreptitia, ex quo DD. de Cuſanis nedum præcedenter juridicè præſentaſſent, ſed etiam Octavius ab illis præſentatus uſque ſub *die* 23. *Junii* 1700. reportaſſet litteras, quas nuncupant *pro præſentato*, quantumvis hæ litteræ in aſſueta formula *ratione congruit* remanſerint expeditæ tantummodò ſub *die* 25. *Auguſti ejuſdem anni*, quapropter ſi Papa certior ab Antonio, ſive DD. Vicecomitibus fuiſſet effectus de hac intermedia præſentatione, & gratia, vel abſolutè denegaſſet memoratam prorogationem, vel eam difficiliùs conceſſiſſet, quod exuberat ad finem inducendi ſubreptionem ex Juribus adductis *per Cravett. conſ.* 68. *numer.* 5. *Peregrin. conſ.* 78. *num.* 11. *lib.* 1. *Lotter. de re Benefic. lib.* 3. *quæſt.* 11. *num.* 56. *Roſ. de execut. litter. Apoſt. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 45. & *ſeq. Rot. deciſ.* 186. *num.* 1. *par.* 16. *dec.* 41. *num.* 6. & *deciſ.* 159. *num.* 3. *par.* 18. *Rec. in Leodien. Canonicatus* 4. *Iulii* 1698. §. *Quo verò coram Me hactenus impreſſ. deciſ.* 62. & *in Cracovien. Canonicatus* 13. *Iunii* 1701. §. *Opponebatur pariter coram Me.*

Facili negocio retundebatur, quia in hac materia ſubreptionis, vel obreptionis unicè ſpectatur, an ex tacita veritate, aut expoſita falſitate præjudicium aliquod oriatur ipſi concedenti, vel tertio, ceſſante enim præjudicio alterutrius nuſquam reputatur, quòd Pontifex ſe ſe à gratia retraxiſſet, idque pariformiter ſuperabundat ad infringendam quamcumque notam ſubreptionis, & obreptionis, ut videre eſt apud *Felin. in cap. Super litteris num.* 8. *de reſcript. Ferret. conſ.* 229. *num.* 4. *lib.* 1. *Modern. Lucen. conſult.* 501. *num.* 9. *Rota deciſ.* 800. *numer.* 11. *coram Ubaldo*, *deciſ.* 488. *num.* 10. *coram Cerro deciſ.* 357. *num.* 4. *par.* 12. *deciſ.* 769. *num.* 11. *par.* 18. & *deciſ.* 647. *ſub n.* 51. *verſ. Prout par.* 19. *Recent.*

Applicando autem ad rem, nullum utique præjudicium reſultabat Papæ concedenti prorogationem, quia adhuc terminus ad præſentandum perdurabat, & de jure devolutio, ſi quæ contigiſſet, ſpectaſſet ad Archiepiſcopum Mediolani, non

autem

autem ad Sanctam Sedem ſecundùm ſancita *in deciſ.* 195. *numer.* 2. *coram Coccino*, *deciſ.* 392. *num.* 4. & 5. *coràm Celſo*, *deciſ.* 180. *numer.* 3. & 4. *par.* 18. *Recent.* & uberius reaſſumpta, & examinata *in Foroliviem. Canonicatus Theologalis* 25. *Iunii* 1700. *coram Me*.

Quo verò ad DD. de Cuſanis, & Octavium eorum præſentatum, nonne illorum vox erat infra medietatem ex ſupradictis, ipſequemet Octavius in ſuis litteris obtentis pro Præſentato narraverat medietatem dumtaxat in controverſa præſentatione reportaſſe? proindeque quemadmodum jus DD. de Cuſanis, ac eorum præſentati manebat in pendulo, donec ſupervenirent necne intra legitimum tempus cum præſentationes DD. Vicecomitum; ita ſicuti DD. Vicecomites valuiſſent poſt præſentationem Octavii, ejuſque litteras, exhibere præſentationem alterius, cùm eorundem DD. Vicecomitum Juri nequaquam Papa intellexerit præjudicare, niſi quatenus Octavius ad ſui favorem numeraret medietatem vocum, qui intererat in hoc pendulo, an DD. Vicecomites actu præſentarent, vel prorogationem à fonte omnium Gratiarum Papa conſequerentur ſecundùm ea, quæ perbellè ratiocinatur *Pax Jordan. de re Benefic. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. *ſub num.* 346. *verſ. Ex eo autem*, ubi inquit *non eſſe neceſſariam citationem Compatronorum, aut competitorum in concedenda dilatatione, cum non agatur de præjudicio illorum, & conceſſio fieri poſſit ipſis invitis*, idem quippe eſt, ut præmiſimus, in tempore præſentare, vel præ-
59 ſentare in tempore prorogato per Superiorem ex vi ipſius prorogationis, circa quam in fortioribus plenè liquet penes *Rebuff. in prax. Benefic. tit. de publican. reſignat. gloſſ.* 13. *num.* 5. *Pariſ. de reſignat. Benefic. lib.* 10. *quæſt.* 7. *num.* 68. *verſic. Limita ſecundo, & numer. ſeqq. Rota deciſ.* 154. *numer.* 8. & 9. *coram ſan. mem. Alex. VIII. deciſ.* 91. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 2. *deciſ.* 63. *num.* 12. *par.* 6. *deciſ.* 14. *num.* 14. *part.* 10. *deciſ.* 357. *numer.* 2. & *ſequent. part.* 12. & *deciſ.* 491. *numer.* 8. *part.* 18. *Recent.*

Amaritudo namque ſtetiſſet, quando defluxo jam quadrimeſtri, firmatoque Jure in Octavio per negligentiam Compatronorum in præſentando, mediante illa conſolidatione, ſeu Jure non decreſcendi, quod datur in Jurepatronatus *Lambertin. de Iurepatr. artic.* 5. *quæſt.* 4. *par.* 2. *lib. primo*, *Vivian. eodem tractat. lib.* 14. *cap.* 2. *numer.* 41. *Bellon. de Iure accreſc. cap.* 6. *quæſt.* 48. *num.* 3. & *ſeqq.* & *ſignanter ſub num.* 28. & *ſeqq.* DD. Vicecomites ſupplicaſſent, & Papa conceſſiſſet prorogationem, quia tunc fortè præjudicaſſet juri quæſito per legitimè intra tempora præſentatum; ſed cum ob durationem termini ad præſentandum tractaretur de eventuali jure quærendo, Gratia Papæ in his terminis ſemper ſubſiſtit, immo omnia volumina ſunt plena, quòd minimè oporteat exponere præjudicium, ſeu majus non lucrum purè eventuale, ac conſecutivum juxta paſſim affirmata per *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 45. §. *primo*, *num.* 48. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. primo*, *cap.* 14. *num.* 12. *Rota in recent. deciſ.* 267. *numer.* 12. & 13. *part.* 15. *coram Emerix Iun. deciſ.* 1137. *num.* 19. & *in Romana*, *ſeu Ianuen. Legati prima Iulii* 1697. §. *Verò in fine*, *coram R. P. D. meo de la Tremoille*.

Subſiſtente itaque præſentatione Antonii veluti intra tempora Canonicè prorogata, & comperto, quòd ſemper, & infallanter, ſive cenſendo Juſpatronatus, de quo agitur, hæreditarium, ſive annexum Feudo, ſive mixtum, ſive etiam deſcenſivum, ſive etiam enumerando voces in capita ſimplicia ad intentum Octavii, neutiquam is abſcribere valeat medietatem ad ſui commodum, ruebat ad oculum fundamentum ejus gratiæ derogatoriæ, ac proinde Domini, ut ab initio præmiſimus, pro inſtitutione Antonii, & in executionem litterarum Octavii concorditer reſponderunt, utrâque ex partibus acerrime informante.

ARGUMENTUM.

Patronus, qui poſt datum mandatum Procuræ ad præſentandum, donat alicui Juſpatronatus, per hujuſmodi donationem non cenſetur revocare mandatum Procuræ.

SUMMARIUM.

1 *Patronus, qui poſt factum mandatum ad præſentandum, donat Juſpatronatus, per hujuſmodi donationem non dicitur revocare idem mandatum. Amplia, ut num. 3. & 5.*

2 *Ius præſentandi per donationem non transfertur privativè; ſed cumulativè cum donante.*

4 *Patronus Eccleſiaſticus non poteſt cumulativè variare.*

CASUS IV.

Quidam Patronus dedit uni mandatum Procuræ ad præſentandum ad Beneficium vacans, & immediatè poſt donavit Jus præſentandi perſonæ Eccleſiaſticæ; habens mandatum Procuræ præſentavit Titium; Illa verò Perſona Eccleſiaſtica Donataria poſtea præſentavit Cajum: Quæritur: Quis ex his duobus inſtituendus eſt ab Epiſcopo?

Pro cujus reſolutione cenſeo de Jure reſpondendum, quòd in hoc Caſu ſit inſtituendus ab Ordinario Titius ad excluſionem Caii præſentati à Donatario; quia
1 Patronus qui poſt factum mandatum ad præſentandum donat Juſpatronatus, non dicitur revocare mandatum ad præſentandum, ſed transferre proprietatem Juriſpatronatus in perpetuum favore Donatarii, immo per donationem cenſetur trans-
2 latum Jus præſentandi non privativè, ſed cumulativè cum Donante, cujus proinde præſentatio, ſeu mandatum non cenſetur revocatum *conſ. Decii* 542. de quo late *Gonzal. ad regul.* 8. §. 2. *Proœmial. num.* 32. *Rota deciſ.* 385. *num.* 8. *part.* 1. *Diverſor.* & meus Advocatus Pitonius *diſcept. Eccleſ. quarta, ſub num.* 65. *par. prima.* Eoque magis, quia Procurator non fuit
3 intimatus, neque denunciatus de aliqua revocatione ad *Text. in Clem.* 1. *de renunciat. Lambertin. de Iurepat. lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 14. *num.* 4.

Unde perſona illa Eccleſiaſtica Donataria, non poterat in hoc Caſu præſentare Cajum nec privativè, nec cumulativè cum Titio, quia dictum Juſpatronatus per donationem factam favore perſo-
4 næ Eccleſiaſticæ effectum eſt Eccleſiaſticum, quod eſt talis naturæ, ut Patronus Eccleſiaſticus non poſſit cumulativè variare, juxta *Vivian. de Iurepatr. lib.* 10. *cap.* 1. *num.* 27. & 28. ſed ſolùm poterat adhærere præſentationi factæ per Procuratorem.

Quæ omnia fortiùs procederent ſi in
5 mandato Procuræ ad præſentandum legeretur obligatio non revocandi Procuratorem, ſed habere ratam, & gratam præſentationem faciendam ab eo. *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 16. *num.* 4.

ARGUMENTUM.

Præſentatio facta cum pactis, & conditionibus contrariis diſpoſitioni Juris eſt illicita, & Simoniaca. Renunciatio facta in manibus Patroni Laici eſt nulla.

SUMMARIUM.

1 *In præſentatione, aut collatione apponi non poſſunt pacta, & conditiones contrariæ diſpoſitioni Iuris.*

2 *Pactum eſt illicitum, & Simoniacum, quando apponitur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa.*

3 *Pactum*: Che il Canonico ſtando aſſente dalla Reſidenza per un' anno, s' intenda per la detta aſſenza da lui medeſimo rinunciato il detto Canonicato: *An contrarietur Concilio Tridentino.*

4 *Appoſito pacto in præſentatione cum conditione, quòd ſit licitum, Præſentatio dicitur purè, & ſimpliciter facta,*

cta, quoties pactum eſt illicitum.

5 *Renunciatio Beneficii facta in manibus Patroni Laici, an ſit nulla?*

6 *Nemo poteſt renunciare Iuri, quod non habet.*

7 *Præſentatio, aut inſtitutio facta, lite pendente, eſt nulla.*

8 *Renunciatio quando eſt conditionalis favore certæ Perſonæ, non oritur vacatio Beneficii, niſi favore illius Perſonæ.*

CASUS V.

PAtronus Beneficii A. vacantis præſentavit ad illud Titium, hac tamen conditione adjecta in litteris præſentationis ſcilicet: *Con conditione però, che ſtando aſſente dalla Reſidenza per un' anno, s' intenda per la detta aſſenza da lui medeſimo rinunciato il detto Canonicato, ſicchè poſſa liberamente provederſi ad altra Perſona*: Cum autem Titius abfuiſſet ultra annum à propria reſidentia; Hinc Patronus autumans Beneficium vacans ratione purificatæ conditionis prædictæ nominavit, & præſentavit ad illud Cajum cum eadem ſupradicta conditione; hac alia tamen clauſula adjecta: *Apponendo le ſudette conditioni alla preſente nominatione ogni volta, che quelle ſiano lecite ad apporſi, e de Iure ſoſtenghino, nè ſiano contrarie al Sacro Concilio Tridentino, e Coſtituzioni Apoſtoliche, & non aliàs &c.*

Hinc orta lite inter Titium, & Cajum ſuper ſubſiſtentia utriuſque præſentationis, Titius renunciavit Beneficio favore Sempronii; Quare Patronus prætendens dictum Beneficium vacans ex hujuſmodi renunciatione, nominavit non quidem Sempronium, ſed Paulum. Unde quæritur.

I. An nominatio, & inſtitutio Titii facta ad Beneficium, de quo agitur, ſuſtineatur? Et quatenus negativè.

II. An, & quomodo ſit admittenda nominatio Caii facta per Patronum, itaut debeat obtinere inſtitutionem?

III. An attenta renunciatione dicti Beneficii facta per Titium favore Sempronii, lite pendente inter ipſum Titium, & Cajum, ſubſecuta Inſtitutio reſpectivè in perſonam Pauli ſuſtineatur?

In hac Cauſa ſcripſit in Sacra Congregatione Concilii D. Advocatus Pitonius Præceptor meus, qui in ſua allegatione dicebat eſſe primum dubium negativè reſolvendum, & eodem modo tertium, affirmativè verò ſecundum ſcribendo ad defenſam Caii nominati per Patronum, juxta fundamenta, & rationes per ipſum latè deductas, quæ videri poterunt apud ipſum *in tractat. de Controverſ. Patron. Allegat.* quì nunc Parmæ imprimitur, ad quem lectorem remitto pro videndis rationibus ibi latius extenſis.

Ego verò, qui incumbendo ſtudiis dicti Advocati adhuc ſtudebam contemporaneè in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram occaſione examinandi Cauſam, & videndi rationes hinc inde deductas feci meum votum, in quo; Ad primum negativè reſpondendum ſentiebam, quia in actu præſentationis, & Inſtitutionis Titii fuit appoſitum pactum, quod abſente Proviſo per annum, Beneficium intelligatur renunciatum, eo
1 ipſo vacet, & poſſit alteri conferri; in præſentatione autem, & collatione Beneficii eſt prohibitum facere pacta, & conditiones, nec non conditiones apponere diverſo modo ab eo, quo Sacri Canones, Conſtitutiones, & Tridentinum præſcribit, & ſunt *Text. in Canon. Quæſitum de rerum permut. & cap. final. de pact. Lambertin. de Iurepatr. par. 1. quæſt. 9. art. 11. num. primo, & ſeqq. & lib. 2. par. 2. quæſt. 9. art. 3. num. 3. 8. & 9. Fagnan. in cap. Niſi eſſent num. 19. de Præben.*

Ratio eſt, quia hujuſmodi pacta ſunt
2 illicita, & Simoniaca, quando apponuntur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa, *Pariſ. de confid. quæſt. 28. n. 189. & ſeqq. Lambertin. de Iurepatron. lib. 2. par. 1. quæſt. 9. art. 11. ſub num. 3. Lotter. de re Beneſ. lib. 3. quæſt. 29. num. 25. & ſeqq. Sanchez conſil. Moral. lib. 2. cap. 3.*
3 *dub. 25.* maximè in Caſu iſto, ubi pactum directè contrariatur Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. cap. 12. de Reform.* ubi in Caſu abſentiæ Canonicorum ſtatuta fuit certa forma, cui nemò, niſi Papa derogare poteſt.

Ad ſecundum eſſe admittendam abſque ſupradicta conditione Simoniaca, & illicita reſpondendum videtur, quia cum
4 iſta conditio, ſeu pactum fuerit appoſi-
tum

tum in præſentatione Caii cum conditione, quòd ſit licitum, & non ſit contrarium Concilio Tridentino, nominatio Caii dicitur facta purè, & ſimpliciter, & ſine eadem conditione, quoties iſta Concilio Tridentino adverſatur *per Adden. ad Gregor. deciſ.* 417. *num.* 12. *Rot. in Lauden. Canonicatus* 3. *Martii* 1697. §. *Eoque certius coram Eminentiſſimo Cardinali Tremoille.*

Ad tertium negativè eſt reſpondendum, quia renunciatio facta à Titio eſt nulla, tum quia facta, lite pendente, *Lancellot. de attent. L.* 2. *cap.* 4. *Rota coram Bich.*
5 *deciſ.* 182. Tum etiam quia facta in manibus Patroni Laici, & in favorem Tertii, quando fieri debebat in manibus ſuperioris Eccleſiaſtici, juxta *Text. in cap. Quod in dubiis de renunciat. ubi Panormitan. numer.* 6. *Pariſ. de reſignat. lib.* 7. *quæſt.* 9. *num. primo*, *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 14. *num.* 2. *Verall. deciſ.* 192. *num.* 2. *par.* 2. *Barboſa de Jur. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 15. *Rota in Parmen. Beneficii* 13. *Iunii* 1701. §. *final. coram R. P. D. Scotto.* Et inſuper
6 quia Titius non poterat renunciare, quia nemo poteſt renunciare Juri, quod non habet juxta *Text. in L. Nemo plus Juris ff. de regul. Iur. Pariſ. de reſignat. lib. primo quæſt.* 15. *num.* 9.

Et præſentatio, & Inſtitutio facta in
7 perſonam Pauli ſunt nullæ, utpote factæ lite pendente ad *Text. in cap.* 1. & 2. *ut lite pendente in* 6. *Rota coram Celſ. dec.* 369. *num.* 10. Et quia Titius renunciavit favore Sempronii, & tamen præſentatio, & inſtitutio data fuit alteri diverſæ perſonæ, & ſic nulliter, quia quando renunciatio
8 eſt conditionalis in favorem certæ perſonæ, non oritur vacatio Beneficii, niſi favore illius perſonæ, *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 14. *num.* 20. *Pariſ. de reſignat. lib.* 10. *quæſt.* 7. *num.* 22. & 23.

Sacra Congregatio die 3. Octobris 1711. in una Romana Nominationis ad Canonicatum, primum, & ſecundum dubium non reſolvit; Ad tertium verò *Negativè* reſpondit. Repropoſita Cauſa die 27. Auguſti 1712. reſcriptum fuit ad Primum: *Negativè*: Ad ſecundum: *Negativè.*

ARGUMENTUM.

Spectante Jurepatronatus ad Communitatem, à quibus fieri debeat præſentatio?

SUMMARIUM.

1 *Communitas aliquando gubernatur per Congregationem omnium de Populo, aliquando per Decuriones, & Regentes.*

2 *Omnes, & ſinguli homines Communitatis admittuntur ad præſentandum, quando Communitas regitur per Congregationem omnium.*

3 *Actus Juris, ſeu Ius præſentandi competit Communitati, uti Communitati, actus verò facti, ſeu præſentationis competit ſingulis de Communitate.*

4 *Minor Infante non eſt admittendus ad præſentandum, ſed ſolùm ejus Tutor.*

5 *Extraneus, & qui non eſt de Communitate, non eſt admittendus ad præſentandum, limita, ut ibi, & numer.* 6.

7 *Decuriones, & Regentes Communitatis, an, & quando ſoli ſunt admittendi ad præſentandum?*

8 *Communitas poteſt præſentare non ſolùm privativè, ſed etiam accumulativè, ſed intellige, ut ibi.*

9 *Competente Iurepatronatus Parochianis præſentati de Iure non eſt ab ipſis facienda Collegialiter, ſed ſolum ſingulariter, ſecus de conſuetudine, ut num.* 10. *& ſeq.*

12 *Hujuſmodi conſuetudo, ex quibus probetur.*

13 *Conſuetudo, an, & quando probari debeat cum qualitate coactiva?*

14 *Quadrimeſtre an, & quando incipiat currere à die declaratæ, & acceptatæ nullitatis præſentationis?*

15 *Lite pendente inter præſentatos non eſt locus devolutioni, ſecus ſi lis ſit inter Patronos.*

CA-

CASUS VI.

QUæro in hoc caſu, à quibus fieri debeat præſentatio, quando Juſpatronatus ſpectat ad Communitatem? Pro cujus reſolutione ſciendum eſt Communitates quandoque regi, & gubernari per Congregationem omnium de Populo, quandoque autem per Decuriones, aut Regentes, aut Antianos, aut Priores. Si Communitas regatur per Congregationem omnium de Populo, tunc non ſoli Regentes, aut Priores, ſed omnes, & ſinguli homines Communitatis ſunt admittendi ad præſentandum, & præſentatio fieri debet ab omnibus de Populo, tam maſculis, quàm fœminis, tam conjugatis, quàm non conjugatis, tam Patribus, quàm filiisfamilias; majoribus ſeptennio, & omnibus, qui de Jure conſtituunt Communitatem. *Fælin. in cap. Cum omnes num.* 46. *de conſtit. Feder. de Sen. conſ.* 65. *ſub num.* 1. *& conſil.* 115. *num.* 9. *Lambertin. de Iurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 1. *artic.* 6. *& quæſt.* 2. *art.* 9. *& lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 14. *numer.* 1. *Paul. de citat. eodem tract. quæſt.* 1. *princip. num.* 3. *ampliat.* 3. *Rocch. de Jurepatr. verb. Competens num.* 18. *Cardin. de Luca de Jurepatr. diſc.* 34. *num.* 12. *Rota deciſ.* 82. *num.* 10. *part.* 7. *Recent. & in Bononien. Parochialis* 26. *Januarii* 1711. *coram Caſſarello*, inferius regiſtrata *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 9. *num.* 2. *Rota deciſ.* 295. *numer.* 6. *part.* 6. *Recent.*

Ratio autem eſt, quia licèt actus Juris, ſeu Jus præſentandi non ſit, niſi penes ipſam Communitatem, uti Communitatem, tamen actus facti, ſeu actus præſentationis competit ſingulis de Communitate, & eſt apud quemlibet ſingulariter de Communitate, ſicuti in electione, licèt electio, ſeu Jus eligendi ſit penes ipſum Capitulum, tamen actus electionis eſt penes ipſos de Capitulo, itaut omnes de Communitate in capita, non autem in ſtirpes ſint admittendi ad præſentationem, & præſentare poſſint, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 15. *num.* 20. *& lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 13. *n.* 2. *Vivian. eod. tract. lib.* 4. *cap.* 5. *n.* 71. *& lib.* 8. *cap.* 2. *n.* 5. *Rota deciſ.* 82. *n.* 8. *par.* 7. *recent.*

4 Cæterum minor infante, & ſic ſeptennio nullo modo eſt admittendus, aut vocandus ad præſentandum, ſed ſolùm ejus Tutor, niſi malitia ſuppleret ætatem. *Lambert. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2.
5 *art.* 13. *num.* 5. *& ſeqq.* Sicuti nec extraneus, ſeu qui non eſt de Communitate, poteſt præſentare, niſi per illos de Communitate de communi omnium conſenſu fuerit admiſſus, cum illi de Communitate non poſſunt admittere ad præſentandum extraneum, nec in aliquem præſentationem compromittere, minore parte invita, ſeu uno tantum contradicente, quia hoc tenderet in eorum præjudicium, cùm ex hoc diminuatur cujuſque poteſtas, & vox cujuſque debilior fiat, & ſic cujuslibet intereſt, ne extranei, & forenſici admittantur ad *Text. in cap. Scriptum de elect. ibique Abb. num.* 3. *& in cap. Quia propter de elect. Vivian. de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 26. *& ſeqq.*

6 Quod tamen procedit, quando illi de Communitate volunt extraneum habere vocem inter eos, ſecus quando extraneus veniret, ut procurator alicujus de Communitate, qui propter aliquod impedimentum non poſſet intervenire præſentationi Rectoris Eccleſiæ Patronalis, tunc enim ſufficit majorem partem conſentire, illum extraneum admitti loco impediti; quia hoc caſu non agitur de diminutione vocis cujuſcumque de Communitate, ſed ſolùm tractatur de præjudicio Communitatis, cum huic interſit ne facta illorum intelligantur per extraneos. *Lambert. de Jurepatr. lib.* 2. *part.* 2. *quæſt.* 2. *artic.* 16. *num.* 3.

Si verò Communitas regatur per De-
7 curiones, Antianos, Priores, Regentes, ex eo, quòd illi de Communitate ſoliti ſint eligere Antianos, ſeu Priores, penes quos ſit omnis Populi poteſtas, & tunc ſolùm iſti repræſentantes Univerſitatem ſunt admittendi ad præſentandum, dummodo ſint majores 14. annis, & non pueri, nec mulieres, nec filii familias, *Lambert. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 11. *num.* 1. *& ſeq. & art.* 13. *num.* 5. *Vivian. eodem tract. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 19. *& ſeqq. Rota deciſ.* 39. *num.* 12. *par.* 12. *Recent.*

Ex his igitur omnibus colligitur, quòd ſpectante Jurepatronatus ad Communita-

tem, ſi iſta regatur per Congregationem omnium, omnes de Communitate, ſi verò per ſolos Regentes, ſive Antianos, iſti ſoli poſſunt præſentare, & quidem non
8 ſolum privativè, & correctivè variando, ſcilicet non ſolùm poſſunt præſentare perſonam idoneam penitus recedendo à prima præſentatione, quando prima præſentatio fuit nulla, ſed etiam accumulativè aliam perſonam cum prima accumulando, dummodo adſit conſenſus omnium de Communitate, aut omnium Regentium, dum major pars eorum de Communitate non poteſt accumulativè variare minori parte, vel etiam uno contradicente, juxta *Abb. in cap. Cum autem ibique Fagnan. de Jurepatr. Lambertin. de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 16. *num.* 7. *quæſt.* 7. *art.* 22. *num.* 2.

R. P. D.

CAFFARELLO

Bononien. Parochialis.

Lunæ 26. *Januarii* 1711.

ABſolutâ inter Aſſumptos Hoſpitalis Sancti Joannis Bononiæ, & Parochianos Eccleſiæ Sancti Laurentii Portæ Steriæ ejuſdem Civitatis controverſiâ ſuper pertinentia Juris præſentandi pro hac vice ad præfatam Parochialem per obitum Bernardini Albani ultimi Rectoris vacantem, câque ad tramites alternativæ Turnariæ favore Parochianorum definitâ per Rotalem Sententiam à R. P. D. meo Priolo latam, fuit inſuper per decretum ad Partes demandata nova Rectoris electio ad formam Deciſionis 2. Martii 1708. coram eodem præcedenter ęditę, declarantis nullam, tam nominationem Joſephi Laurentii Bertocchii, in Rectorem ab Aſſumptis factam, & à nonnullis ex Parochianis poſtmodum approbatam, quàm alteram Antonii Bonini à cęteris Parochianis majorem partem conſtituentibus expletam; Adverſus quod cum Boninus dumtaxat inſimul cum dictis Parochianis eidem adhęrentibus, reclamaverit, & à Signatura Juſtitię appellationis Cauſam in ſuſpenſivo committi Mihi obtinuerit, ſubſcripſi dubium: *An Decretum Rotale ſit confirmandum, vel infirmandum, & danda Inſtitutio Bonino*, quod licèt die 5. Maii anni pręteriti reſolutum minimè fuerit, hodie tamen iterum exquiſitis DD. ſuffragiis reſponſum accepi: *Decretum Rotale eſſe confirmandum*, atque per conſequens dandam non eſſe inſtitutionem Bonino.

Conſtitit namque dictam pręſentationem Bonini veluti non expletam à Parochianis collegialiter, & in unum convocatis, ſed ſingulariter, & in diverſis locis, ſeu ut dicitur oſtiatim eorum ſuffragia ferentibus, *Summario primæ propoſitionis num.* 2. ſalvari nequaqnam poſſe à patenti nullitate, eo ſub obtentu, quòd pręſentatio collegialiter facienda veniat ab illis perſonis, quę de jure conſtituunt Collegium, qualis eſt Communitas Civitatis, Capitulum Canonicorum, vel alius ſimilis Cętus perſonarum, quos termines percutiunt *Fælin. in cap. Cum omnes n.* 46. *de Conſtitut. Federic. de Sen. conſil.* 65. *ſub num.* 1. *verſ. Ad id, quod dicitur quarto loco, Cardin. de Luca diſcurſ.* 34. *num.* 12. *de Jurepatron. Rota deciſ.* 268. *numer.* 3. *coram Mantic. deciſ.* 91. *numer.* 7. *coram Priolo deciſ.* 565. *numer.* 1. *coram Emerix Junior. Recent. deciſ.* 295. *num.* 4. *&* 6. *part.* 6. *deciſ.* 302. *num.* 10. *part.* 7. *& deciſ.* 176. *numer.* 16. *&* 17. *part.* 12. Secus
9 verò à Parochianis, qui cum ſint homines particulares, nullam notam Univerſitatis, vel Collegii habentes, & ad eos propterea uti ſingulos, non autem uti univerſos tributum cenſeatur Jus nominandi, & præſentandi, ut tradit *Abbas conſil.* 76. *n.* 1. *lib.* 2. *Calderin. conſil.* 9. *num.* 1. *&* 2. *de Iurepatron. Lambert. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 9. *num.* 5. *de Jurepatronat. Gratian. diſcept. forenſ.* 211. *num.* 7. *Barboſ. vot. deciſiv.* 125. *num.* 23. *lib.* 2. *Tondut. quæſt. Benefic. par.* 3. *cap.* 169. *num.* 5. *&* 6. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 212. *& ſeqq. Rota in Ipporegien. Parochialis* 21. *Junii* 1700. §. *In hypotheſi coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, exinde inferebatur, quòd ritè, & rectè ad hunc præſentationis actum ſeparatim devenire valuerint cæteris abſentibus, nec vocatis, ut

ut probat *Lambertin. de Iurepatr. lib.* 2. *par.*2. *quæſt.*2. *art.*8. *num.* 11. & 14. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 222. & *ſeqq. Tondut. quæſt. Beneficial. par.* 3. *cap.* 159. *num.* 3. & *ſeqq. Rota deciſ.* 1289. *num.* 10. *coram Coccino*.

10 Quoniam iſtiuſmodi diſcurſus non ſolùm in conſequenti non relevabat attentâ conſuetudine hactenus obſervata in contrarium urgente, juxta quam, quemadmodum omnes Homines hujus Parochiæ in præteritis vacationibus prævio ſonitu Campanæ ſemper ſe congregarunt in Parochiali Eccleſia pro habenda novi Rectoris electione, ut fidem indubiam perhibent major Cancellarius, & Notarius Curiæ Archiepiſcopalis Bononiæ in eorum atteſtationibus *dicto Summario numer.* 5. & 6. comprobatis ex actibus præſentationem incipientibus ab anno 1521. & deſinentibus in annum 1649. *dicto Summario num.* 6. & *Summario hodierno nu.* 2. necnon ex quodam decreto edito anno 1648. ab Eminentiſſimo tunc temporis Archiepiſcopo, *dicto Summario hodierno num.* 3. ita pariformiter fieri debuiſſent in noviſſima vacatione ad effectum validam reddendi præſentationem Bonini, ſive jus præſentandi ad eoſdem Parochianos competeret uti univerſos ex traditis per *Rotam deciſ.* 295. *num.* 9. *par.* 6. *Recent.* ſive tamquam ſingulos, ut bene probant *Lambertin. de Jurepatron.* 2. *part. lib.* 2. *quæſt.* 2. *princip. art.* 9. *num.* 2. *verſ. Ex cujus Abbatis dictis. Tondut. quæſt. Benefic. par.* 3. *cap.* 159. *num.* 2. & 3. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 13. & *ſeqq. Rota deciſ.* 268. *num.* 4. & 5. *coram Mantic. deciſ.* 657. *num.* 5. *coram Pamphil.* & *dec.* 1289. *num.* 19. *coram Coccin.*

Verùm præterea neque in antecedenti nullam ſubſiſtentiam habere viſum fuit ea ſub animadverſione, quòd quamvis ex Juris præſumptione Parochianis uti ſingulis liceat præſentare, juxta terminos auctoritatum ſupra in contrarium adductarum, attamen iſta præſumptio ceſſat quotieſcumque conſuetudo, & obſervantia, quæ in hac materia totum operatur, formam eligendi jure Collegii tribuerit, quo in caſu omnes per Capita familiarum ſunt vocandi, & electio, ſeu præſentatio ab illis tamquam uninerſis per ſcrutinium expleri debet, aliàs ſi diverſimode fiat nulla, & irrita dijudicanda eſt ad tradita per *Abb. in cap. Scriptum* 40. *num.* 6. *in fine de elect. Joann. Andreas in cap.* 3. *de Jurepatr. Felin. in cap. Paſtoralis num.* 9. *verſ. Duo corpora de Reſcript. Lambertin. de Iurepatron.* 2. *part. lib.* 2. *quæſt.* 1. *princip. art.* 9. *num.* 2. *Vivian. de Iurepatr. lib.* 8. *cap.* 3. *numer.* 15. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 225. *Rota dicta deciſ.* 657. *num.* 5. *coram Pamphil.* & *deciſ.* 295. *num.* 9. *par.* 6. *Recent.* & conferunt deducta *in Majoricen. Beneficii 6. Decembris* 1709. §. *Placuit tamen coram R. P. D. meo Anſaldo*.

12 Porrò, quod in themate ex obſervantia ita contigerit, apertè deſumitur ex ſupra recenſitis documentis, & præcipue ex præſentationibus ſpatio 120. & ultra annorum continuatis, pro quibus explendis, cum Parochiani omnes in ſolito loco Eccleſiæ Parochialis ſolemniter congregati, vel præſentaverint Rectorem, ut evenit anno 1613. vel elegerint nonnullos de gremio ad eundem præſentandum eorum nomine, ut ſervatum fuit anno 1521. 1533. 1563. 1630. 1649. *citato Summario primæ Propoſitionis num.* 6. & *hodierno num.* 3. in dubium revocari nequit, quin ex iſto ſimultaneo conſenſu à Parochianis in hiſce actibus inconcuſſè ſemper præſtito, inducta fuerit neceſſitas præſentandi Rectorem jure Univerſitatis, & Collegii ex notatis in propoſito per *Vivian. de Iurepatron. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 21. & 22. *Rota deciſ.* 243. *num.* 2. 3. & 4. *coram Dunozett. Sen.* & *in Recentior. deciſ.* 282. *num.* 6. *par.* 7.

Quin ad elidendam vim, & efficaciam hujus pluſquam centenariæ obſervantiæ opponi primò valeat, quòd illa interrupta remanſerit ex duobus actibus ſingulariter geſtis à Parochianis in præſentationibus Rectoris ſequutis anno 1475. & 1617. relatis *in Summario Bonini primæ Propoſitionis num.* 1. & 2. Quandoquidem ex his duobus actibus aſſumptum minimè concludebatur. Primus enim anni 1475. præterquam quod non obſtaret centenariæ initium deſumenti longè poſt, ab anno nempe 1521. ut ſupra notatum eſt, ulteriùs reſpondebatur propriè non mereri nomen electionis, & nominatio-

nis Rectoris, cum expletus non fuerit, nec à duabus ex tribus partibus, nec à majori numero Parochianorum, unde potius cenſenda eſt ſubſequutiva comparitio nonnullorum ex illis pro obtinenda ab Ordinario, etiam nomine aliorum, inſtitutione favore cujuſdam Joannis de Brachiis tunc præſentati in vim præambulæ electionis, & nominationis, quam ſuapte natura præceſſiſſe ſupponit. Ideoque non apparente, quomodo illa celebrata fuerit, eo minus de præfato actu ulla ratio habenda erat, maxime ad effectum infringendi obſervantiam eligendi Rectorem collegialiter, & jure Univerſitatis per præſentationes adeò univocas, aliaſque certas probationes conſtabilitam ex congeſtis per *Rotam deciſ.* 764. *num.* 3. *coram Emerix Jun.* Alter verò actus anni 1617. non abſimili reſponſione inefficax reddebatur, ex quo iſte non continet, niſi atteſtationem nonnullorum Parochianorum præſupponentem pariter antecedentem electionem Rectoris ſequutam in perſonam Stephani de Rubeis, ut innuunt verba illa: *già lo preſentaſſimo*; Atque etiam quia docebatur, ipſummet Stephanum à Parochianis in unum juxta ſolitum convocatis vere potiùs fuiſſe electum, & nominatum *dicto Summ. hodierno num.* 2.

13 Prout itidem in nihilo relevabat, quòd ſupradicta conſuetudo non probetur legitime introducta cum ſuis requiſitis, & ſignanter cum qualitate coactiva, quòd ſcilicet aliquando ſucceſſerit caſus, quòd facta fuerit præſentatio ſingulariter, & quòd iſta fuerit rejecta, & in contradictorio Judicio prævaluerit præſentatio facta collegialiter. Etenim hæc omnia probanda quidém ſunt in conſuetudine ordinaria triginta, vel quadraginta annorum Iuris diſpoſitioni contraria: Secus autem in centenaria, de qua res eſt. Quippe cum hæc æquipolleat immemorabili tribuenti meliorem titulum de hoc Mundo, utique illius vigore allegari poteſt, quòd cum præfata qualitate coactiva in contradictorio Judicio canonizata extiterit, atque legitime præſcripta, ut tradit *Rota in Mantuana bonorum* 14. *Januarii* 1707. §. *Nec porrò coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, & 7. *Maii* 1708. §. *Quandoquidem coram R. P. D. meo Aldrovando*, & 12. *Aprilis* 1709. §. *Et quamvis coram R. P. D. meo Kaunitz*.

Præmiſſaque, quamquam clara, certiùs procedebant reflectendo, quòd obſervantia iſta Parochianorum præſentandi collegialiter non leve fomentum recepit à reædificatione dictæ Eccleſiæ Sancti Laurentii, quæ utpote expleta ab Univerſitate eorumdem tamquam Univerſitate, ut colligitur ex Inſtrumento celebrato cum Fabromurario anno 1444. *dicto Summario primæ Propoſitionis num.* 7. de plano ſequebatur Iuſpatronatus, de quo agitur, ante introductam obſervantiam jam fuiſſe in proprietate acquiſitum eidem Univerſitati, & quoad exercitium Parochianis Jure communitativo illam repræſentantibus, non verò uti ſingularibus perſonis, ut monet *Vivian. de Jurepatr. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 15. & firmavit *Rota in dicta Majoricen. Beneficii* 6. *Decembris* 1709. §. *Quod autem coram R.P.D. meo Anſaldo*.

Replicatione non attenta, quòd aliqui ex Parochianis proprio nomine promiſerint ſolvere expenſas, quia id geſſerunt pro majori ſecuritate Fabrimurarii, & intuitu Univerſitatis Parochianorum, quæ principaliter obligata reperiebatur, in cujus proinde Beneficium, ſi ceſſit totum id, quod fortaſſe de proprio iidem perſolverunt, dubio procul concludendum eſt, eandem Univerſitatem dumtaxat, ſive Parochianos, uti univerſos, tale Iuſpatronatus habere per ea, quæ notat *Lambertin. de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 15. *num.* 9. & *num.* 12. & *ſeq.*

Firmata itaque ex his nullitate nominationis factæ in perſonam Bonini, irrito labore Scribentes pro eo ſubjungebant, quòd deveniendum non ſit à Parochianis ad novam Rectoris electionem, ut mandat Decretum Rotale, ex quo ſit elapſum quadrimeſtre conceſſum Patronis Laicis ad præſentandum. Etenim objectum duplici medio ſubmovebatur, quo-

14 rum alterum eſt, quòd quadrimeſtre non incipit currere à die vacationis Beneficii, ſed à die declaratæ, & acceptatæ nullitatis præſentationis, argumento *Text. in cap. Si electio de elect. in* 6. cujus diſ-

diſpoſitio, etſi loquatur de electione, procedit etiam in præſentationibus, quando præſertim ſuper illis, ut in præſenti accidit, nulla fraus, & dolus interceſſit, quemadmodum ponderant *Vivian. de Jurepatr. part. 2. lib. 5. cap. 2. num. 27.* & clariùs *lib. 7. cap. 40. num. 30. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 126. n. 60. & 61. in fine, Lap. alleg. 95. num. 2. Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num. 1.* benè *Rota deciſ. 1007. num. 3. coram Seraphin. & in Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. §. Prædictis coram R.P.D. meo Scotto.*

Alterum eſt, quòd cum controverſa
15 Parochialis vacaſſet ſolum die 30. Novembris 1706. & intra menſem Decembris ejuſdem anni introducta fuerit lis coram Ordinario, tam inter Aſſumptos, & Parochianos Patronos, quàm inter Boninum, & Bertocchium Præſentatos, deinde per viam appellationis in Sacro Auditorio uſque in hodierna tempora continuata; nunquam in hiſce circumſtantiis factus dicitur locus devolutioni ad Superiorem ex lapſu legitimi temporis ad præſentandum, ut dixerunt *Hoſtien. in cap. Quondam num. 7. de Iurepatr. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 72. num. 140. cum duobus ſeqq. Garz. de Benefic. par. 10. cap. 2. num. 19. Lotter. de re Benef. lib. 2. quæſt. 24. num. 19. & ſeq. Rota deciſ. 94. num. 10. coram Greg.* Contrariis auctoritatibus in oppoſitum allegatis procedentibus, ubi lis fuiſſet tantum inter Patronos, tunc enim verum eſt, quòd lapſo tempore ad præſentandum, contra eoſdem devolutio Beneficii inducatur, non attenta litis pendentia, juxta cenſuram *Textus in cap. Quoniam in fine de Iurepatr.* ut diſtinguendo caſum à caſu notant *Vivian. de Iurepatr. dicta par. 2. lib. 5. cap. 2. num. 26. Garz. de Benefic. dicta par. 10. cap. 2. num. 19. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 84. n. 10. & 11. Rota deciſ. 804. num. 2. & 3. coram Pen. impreſſ. Lugdunen. & in Rec. deciſ. 148. numer. 15. 16. & 17. par. 15.*

Et ita utraque Parte audita, & ſtrenuè defenſa reſolutum fuit.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem Præſentationis ſpectantis ad Communitatem quæ requirantur?

SUMMARIUM.

1 *Omnes de Communitate, aut ejus Repræſentantes vocari debent ad præſentandum, & quomodo?*
2 *Non vocati poſſunt agere de contemptu ante lapſum termini, ſecus poſt illum. Limita ut ibi.*
3 *Legitimè impeditus poteſt conſtituere Procuratorem ad præſentandum cum aliis de Communitate.*
4 *Præſentatio fieri debet ab eis de Communitate collegialiter.*
5 *Vocatio eorum de Communitate ad quem ſpectet?*
6 *Solemnis Convocatio, an ſit de neceſſitate ad validitatem actus præſentationis?*
7 *Præſentatio debet fieri à majori parte eorum de Communitate.*
8 *Præſentatio facta ab æquali parte eorum de Communitate eſt nulla, & numer. 13.*
9 *Major Pars quomodo deſumatur?*
10 *Illi de Communitate præſentare debent perſonam idoneam.*
11 *Major Pars illorum de Communitate præſentans inhabilem, an, & quando privatur Jure præſentandi?*
12 *Super actu non præexiſtente non cadit derogatio.*
14 *Juſpatronatus competere pluribus uti univerſis, non verò uti ſingulis, ex quibus probetur? & 15. uſque ad 17.*
18 *Conferens aliqua bona Eccleſiæ, an, & quando, non acquirat Juſpatronatus per hujuſmodi collationem? & numer. 19.*
20 *Nec Patrono, nec Epiſcopo licet poſt perfectam fundationem Beneficii, alia onera, & conditiones adjicere, & ejus ſtatum immutare.*
21 *Ferro viam aperit, qui per contraria tranſit.*
22 *Communitas ſi donat Juſpatronatus plu-*

pluribus perſonis, an præſentatio facienda ſit ab iſtis, uti univerſis, vel potius, uti ſingulis? & 23.
24 *Gratificatio an differat à derogatione.*
25 *Aſſenſus Patronorum in proviſione Apoſtolica requiritur de ſtylo, & urbanitate; non verò de juſtitia.*

CASUS VII.

PRæter requiſita Generalia, quæ requiruntur ad validitatem cujuſcumque Præſentationis, ſunt alia requiſita ſpecialia, quæ ſpecialiter requiruntur pro validitate Præſentationis ſpectantis ad Communitatem.

1 Requiritur enim primò, quòd vacato Beneficio, & habitâ per Communitatem notitiâ vacationis, omnes de Communitate intra terminum Iuris, ſi Communitas regatur per Congregationem omnium, ſi verò gubernetur per ſolos Decuriones, Priores, aut Regentes &c. juxta diſtinctionem relatam in antecedenti Caſu num. I. iſti ſoli vocentur per Edictum, Citationem, aut Inſinuationem, & congregentur per ſonum Campanæ, aut alio modo in loco ſolito. *Calderin. conſ. 9. & 10. de Iure Pat. Rota deciſ.* 295. *num. 5. & ſeq. par. 6. Recent. & deciſ.* 82. *num. 3. par.* 7. aliàs non vocati poſſent agere de Contemptu, & quidem ante
2 lapſum termini poſiti in Edicto, quia poſt dictum tempus non audientur, dummodo non fuerint ignorantes, vel impediti, & conſtet de ignorantia, vel impedimento, re tamen integrâ, ſcilicet non ſequutâ adhuc inſtitutione præſentati. *Lambert. de Iurepatr. lib. 2. part. 2. quæſt. 6. art. 26. num. 1. & 6. Vivian. eodem tract. par. 2. lib. 9. cap. 3. num. 1. & ſeqq.* & omnes vocati intervenire debent ad actum præſentationis, ita ut ſi for-
3 taſſe aliquis ſit legitimè impeditus, & perſonaliter intervenire non valeat, poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum cum aliis de Communitate, *Fagnan. in L. Quia propter num. 5. de Elect. Vivian. de Iurepatr. par. 2.*

Ratio eſt, quia præſentatio facienda per Communitatem fieri debet ab eis
4 de Communitate collegialiter, & conſequenter omnibus congregatis, & coadunatis, dum non poſſunt ſeparatim ad actum præſentationis devenire, ut docent *Felin. in cap. Cum omnes num. 46. de Conſtit. Federic. de Sen. conſ. 65. ſub numer. 1. Card. de Luca diſc. 34. num. 12. de Iurepat. Rota deciſ. 268. num. 3. coram Mantic. & alii relat. per Rot. in Bononien. Parochialis 26. Ianuarii 1711. §. Conſtitit coram bon. mem. R. P. D. Caffarello, inferius legen.*

5 Quæ vocatio eorum de Communitate ad explendum actum præſentationis ſpectat ad eum, qui ex conſuetudine, aut privilegio habet Officium convocandi, *Abbas in cap. Cum nobis de elect. num. 9. Lambertin. de Iurepat. lib. 2. par. 2. quæſt. 2. art. 19. num. 5. Cobell. ad Bull. B. R. §. 3. gloſſ. 2. cap. 13. num.* 44. Sed tamen hujuſmodi ſolemnis convocatio non eſt de neceſſitate ad validitatem actûs præſentationis, ita ut ex ejus defectu præſentatio reddatur nulla, fieri namque poteſt, quòd omnes de Communitate ſint in aliquo loco, licèt non ſolemniter congregati, & omnes faciant præſentationem, quo caſu iſta eam vim haberet, quam habuiſſet, ſi omnes de Communitate fuiſſent ſolemniter congregati, nec poſſet aliquis dare de nullitate hujuſmodi præſentationi, ex eo quia ſit facta abſque ſolemni convocatione eorum de Univerſitate: & ratio eſt, quia in hoc caſu nullius eſſet præjudicium, dum quilibet præſentavit, & quilibet conſenſit, & ſic nemo eſt, qui lædatur juxta *Barthol. in l. Obſervare Cod. de Decurion. Corn. conſ. 224. num. 13. lib. 4.*

7 Secundò. Requiritur, quòd, congregatis eis de Communitate ad explendum actum præſentationis, Præſentatio fiat ſaltem à majori eorum parte; nam ſi fieret à minori, vel ab æquali parte eo-
8 rum de Communitate præſentatio eſſet nulla, eo quia non diceretur facta à Communitate, dum hæc non repræſentatur per minorem, nec per æqualem, ſed per majorem partem eorum de Communitate ad *Text. in cap. Quoniam de Iurepatr. ibique Abbas num. 13. Butrius num. 11. Lambertin. de Iurepatron. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 2. num. 2. Campell. ad Conſtitut. Ducat. Urbini Decret. 24. n. 16. Rota in Majoricen. Beneficii, §. Et denique,*

&

& §. *Hujuſmodi 6. Decembris* 1709. *coram R. P. D. Anſaldo inferius legen. num.* 11.

9 Major autem Pars deſumitur reſpectu omnium de Communitate, non verò reſpectu ſingularium partium, & quidem reſpectu omnium de Univerſitate vocatorum, & intervenientium intra terminum Juris ad actum præſentationis, non verò reſpectu etiam eorum vocatorum, & non intervenientium, ita ut ſi ex eis de Communitate vocatis ad præſentationem interveniunt intra terminum Juris, ſolùm duæ partes, vel minor pars, illi, qui veniunt inſtante termino Juris procedere poſſunt ad præſentationem, quia illæ duæ partes, aut minor pars non tenentur dimittere Jus ſuum propter abſentiam aliorum, & præſentatus à majore parte iſtarum duarum partium eſt inſtituendus ad tradita per *Abb. in cap. Cum nobis de Elect. num.* 3. *Lambertin. de Iurepat. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 19. *num.* 15. *Palm. conſ.* 10. *num.* 4. *Rota deciſ.* 809. *num.* 10. *coram Buratt.* ſecus ſi non inſtaret terminus Juris juxta *Rot. in Siracuſana Præpoſituræ* 5. *Decembris* 1699. *coram Muto impreſſ. apud D. Piton. Diſcept. Eccleſ.* 13. *num.* 46.

10 Tertiò. Requiritur, quòd illi de Communitate præſentent perſonam idoneam, & habilem, & habentem omnes qualitates ad obtinendum Beneficium requiſitas tam de Jure Communi, quàm ex lege fundationis; nam incapax, & inhabilis non poteſt præſentari, niſi ſub expreſſa conditione capacitatis, quæ debet intra terminum Juris ſupervenire, aliàs præſentatio eſſet nulla *Card. de Luca de Iurepatr. diſc.* 45. *num.* 7. *Barboſ. de Poteſt. Epiſcopi alleg.* 72. *num.* 78. *Rota apud Vivian. de Iurepatr. deciſ.* 147. *num.* 19.

11 Etſi major pars eorum de Communitate præſentaret ſcienter, & abſolutè indignum, & inhabilem, minor autem pars præſentaret habilem iſto caſu privaretur major pars pro ea vice Jure præſentandi, & totum Ius accreſceretur minori parti, ita ut ab hac præſentatus eſſet inſtituendus, ſecus ſi major pars præſentaret indignum, & inhabilem, & quidem non ex lege fundationis abſolutè ignoranter, tunc enim non privaretur Jure præſentandi, ſed poſſet intra eumdem terminum, immo etiam intra novum à die notitiæ inhabilitatis primi, aliud idoneum præſentare, & iſti deberetur inſtitutio, excluſo præſentato à minore parte; ſed ſi præſentaret inhabilem juxta legem fundationis claram ignoranter, tunc privaretur Jure præſentandi pro ea vice, quia allegari non poteſt ignorantia Legis claræ fundationis, *Lambert. de Iurepat. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 10. *art.* 4. *num.* 17. *&* 23. *Pax Iordan. tom.* 2. *Elucubrat. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 370. *Rota in legen. Iuriſpatr.* 16. *Iunii* 1708. §. *Tantum coram R. P. D. Molines Decano.*

Quod requiſitum latiſſimè pertractavit cum pluribus Caſibus, & limitationibus D. Advocatus Pitonius in ejus Tractatu *de Controv. Patron. alleg.* 2. nunc Parmæ impreſſo, ad quem remiſſivè me habeo pro notitia totius materiæ.

R. P. D.

ANSALDO

Majoricen. Beneficii.

Veneris 6. Decembris 1709.

EXpreſſerat Jacobus Sanctiſſimo Domino Noſtro per liberam reſignationem vacaſſe Beneficium in Parochiali Eccleſia Oppidi de Biniſaem, quod de Jurepatronatus Laicorum, ſcilicet pro tempore exiſtentium Juratorum, ſive Conſulum ejuſdem Oppidi ex fundatione, ac dotatione exiſtebat, quodque in hujuſmodi fundatione cautum reperiebatur, quòd ad illud nonniſi Presbyter, ſeu Clericus ad pulſanda Organa Peritus, & inſimul filius naturalis ipſius Oppidi præſentaretur. Quamobrem cum ipſe talibus qualitatibus polleret, expoſtulabat, prout obtinuit de eodem Beneficio provideri de conſenſu tamen ſaltem medietatis Patronorum, & reſpectivè ſub opportuna derogatione alterius medietatis, cum non ſoleat S. Sedes Beneficia etiam per viam puræ reſignationis admiſſæ de ſtylo, vel honeſtate conferre, niſi vel præcedente, vel ſubſequente conſenſu Secularium Patronorum, ſicuti teſtantur *Innocent. in cap.*

cap. ult. in fine de renunciat. ibique Abbas, cæterique Canoniſtæ, Bero in cap. 1. nu. 78. & ſeqq. de Iurepatron. Mandoſ. conſil. 7. numer. 4. & 13. Pariſ. de Reſignat. Benefic. lib. 2. quæſit. 4. num. 4. & num. 54. Gonzalez ad regul. Cancellar. gloſſ. 52. num. 54. in fine.

Reportato per Jacobum aſſenſu duorum tantummodo Juratorum, qui de cætero medietatem materialiter conſtituebant, deinceps quoque bono, ut dicitur fato ab initio hujuſmodi ſuæ proviſionis, ſeu Litterarum Apoſtolicarum exequutionem obtinuit in partibus, commiſſaque de more per Signaturam Juſtitiæ *Mihi* Cauſa ad Inſtantiam omnium ſucceſſivè creatorum Juratorum, cum clauſula *Parito*] *litteris arbitrio* in ancipiti per duas vices ſtetit victoria, ſed adſcito ſuffragio *Quinti*, & *Sexti* Correſponſalis de ſtylo noſtri Auditorii tandem ſuccubuit, mediante implicita revocatione ejuſdem ſententiæ, uti præſeferebat Reſcriptum *Intrare arbitrium*.

Cum enim Litteræ Apoſtolicæ collativæ Beneficiorum hanc ſibi promerentur venerationem, maximè quando fuerunt exequutioni demandatæ per ſententiam, ſive decretum, ut non deceat procedere ad normam aliorum Judiciorum, quæ prophanum intereſſe concernunt, & non proveniunt à ſummo fonte omnium Juriſdictionum Pontifice, loco cæterarum formularum, quæ conſueſcunt adhiberi in aliis cauſis, & negociis, quando materia appareat digna alterius reviſionis, uſurpatur proinde ſimilis clauſula *Parito litteris arbitrio* cum commiſſione directa, vel per per unam, vel per alteram Signaturam Gratiæ, & Juſtitiæ, aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aut *Sacræ Rotæ* Auditoribus, aliis quippe Judicibus non delegatur, ſeu tribuitur hoc arbitrium, uti teſtatur practicus Signaturæ Decanus, *Marcheſan. de Commiſſ. par. pr. de Commiſſ. appellat. ab exequut. Brevis cap. 2. numer. 39. cum duobus ſeqq. & poſt eum Modern. Aſculan. ad Stat. Urb. in cap. 167. ad Stat. Urb. tit. de Appell. aliàs annotat. 52. art. 1. ſect. 4. num. 263.*

Et ob id, ut præmiſimus vice infirmationis ſententiæ, vel declarandi decretum aliquod inexequibile, magis modeſtè reſpondetur *intrare arbitrium*, & de cætero per ante à præfata ſola clauſula, & commiſſio non permittit abſque vitio attentatorum demandari poſſe Litteras executioni effectivæ, ſcilicet per conſummationem ejuſdem exequutionis, quouſque *Rota* non cognoſcat, an tale intret arbitrium, quantumvis ubi exequutio præcedenter, & legitimè fuiſſet conſumpta, eadem clauſula *arbitrio* ipſam non retractet, & infringat, ut de prima proſequitur idem *Modern. Aſculan. ubi proximè ſub num. 266. allegando Rotam in Valentina Præceptoriæ* 10. *Maii* 1627. §. *Satis conſtare coram bon. mem. Card. Virili*, & de ſecunda *Rota deciſ. 275. in fine coram Bich. deciſ. 1057. num. 1. & deciſ. 2210. num. 2. & ſeqq. coram Coccin. deciſ. 276. nu. 9. & 10. par. 19. Recent. & in Forolivien. Canonicatus Theologalis* 25. *Junii* 1700. §. *Poſthabita etiam coram Me.*

Principale igitur motivum, per quod affirmativa, ut diximus, prodiit reſolutio, radicabatur in fundamento ineluctabili, per quod omnis Gratia Sanctæ Sedis ex defectu intentionis certiſſimè corruit, quoties Litteræ non apparent juſtificatæ, & eo fortius quoties eædem Litteræ poſtmodum examinatæ, noſcuntur ſubreptitiæ, vel obreptitiæ, quia tunc videtur rapina, & non gratia; uti de hiſce propoſitionibus plena ſunt volumina, & videre eſt in propoſito non ſequutæ juſtificationis per *DD. in cap. 2. de reſcript. Rota deciſ. 92. numer. 2. coram Emerix Iun. deciſ. 100. num. 4. par. 12. Recent. & in Majoricen. Parochialis de Monaco 2. Iulii 1708.* §. *Quoties namque coram Reverendiſſimo Omaña Epiſcopo Giennen.* & in propoſito ſubreptionis, vel obreptionis, quarum ſpecies diſtinguuntur, vel à tacendo illud verum, quod erat neceſſarium exprimere, vel ab exprimendo illud falſum, quod veritati requiſitæ repugnat, connotarunt *Dec. in cap. Super litteris num. 4. de reſcript. Roſ. de exequut. Litter. Apoſtolic. part. pr. cap. 6. num. 13. & ſeqq. Rota deciſ. 302. num. 4. coram Bichio, in Parmen. Beneficii 28. Ian. 1701.* §. *Enim coram R. P. D. meo Scotto, in Mediolanen. Beneficii 9. Decembris* 1707. §. *Sicuti enim coram R. P. D. meo Caffarello Almæ Urbis Gubernatore, & in Melevitana permutationis Commendarum*

26.

26. *Junii proximè præteriti*, §. *Breve enim coram R. P. D. meo Lancetta*.

Saltem ſiquidem implicitè Jacob ſuppoſuerat obtinuiſſe conſenſum, vel ſe ſe fuiſſe præſentatum à medietate Patronorum, ſcilicet Juratorum pro tempore memorati Oppidi, vel in omnem caſum implicitè ſuppoſuerat ſeſe expectare futurum conſenſum ejuſdem medietatis, cum enim Papa (ſunt verba Litterarum) *pro altera medietate Patronorum in eundem Iacobum non conſentientium pro ea vice derogaverit* per neceſſarium antecedens Jacobus præſuppoſuerat Pontifici ſe ſe alterius medietatis fretum eſſe conſenſu,

12 ſuper actu etenim non præexiſtente difficile cadit derogatio, ſicuti dicimus de privatione, quæ habitum ſupponit ad *Text. in leg. Legatum* 21. *ff. de admin. vel auſer. legat. leg. Decemſtipulatus* 116. *ibique Summator Bartolus ff. de verb. oblig. Rota deciſ.* 637. *num.* 29. *par.* 19. *Recent. & in Aſculana ſucceſſionis* 9. *Maii* 1707. *in principio coram Me*, & in propoſito advertunt *Mandoſ. conſil.* 7. *num.* 15. *& ſeqq. Pariſ. de reſignat. lib.* 2. *quæſit.* 4. *num.* 55. *eadem Sacra Rota deciſ.* 214. *numer.* 18. *& ſeqq. coram Otthobono dec.* 509. *num.* 39. *par.* 14. *& dec.* 181. *num.* 20. *& ſeqq. par.* 19. *Recent.*

Hujuſmodi verò præſuppoſita medietas non poterat in præſenti caſu unquam verificari, licét enim quatuor in perſonis forent Jurati, & horum duo, vel præſentaſſent, vel conſenſiſſent in perſonam Jacobi, cum tamen ad eoſdem Juratos hujuſmodi Jus præſentandi non attineret ut ſingulos, ſed uti repræſentantes ipſum Oppidum, ſeu Communitatem, hi duo non faciebant ullo modo medietatem, cum unica, & individua ſit vox Com-

13 munitatis, & non dicatur emiſſa in ſimplici paritate, ſed exquirat præpollentiam, vel ad numerum Congregatorum in duabus partibus, vel ſaltem majoris partis eorundem Congregatorum, quemadmodùm plures caſus diſtinguendo ſemper tamen concludunt *Abb. in cap. Cum inter univerſas num.* 9. *de Elect. Caſtren. in leg.* 3. *num.* 9. *ff. Quod cujuſque univerſitatis nom. ibique Gloſſ. verb. Duæ partes*, *communiter Doctores*, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 933. *num.* 3. *&* 4. *Pac. var. lucubr. tom.* 1. *tit.* 4. *cap.* 19. *num.* 89. *Creſp. de Valdaur. obſervat.* 112. *num.* 22. *Otter. de Official. Reipubl. cap.* 4. *num.* 2. *Leſæ de Jur. univerſ. par.* 1. *cap.* 3. *à num.* 75. *ad* 78. *Cobell. ad Bull. Bon. Regim. cap.* 31. *numer.* 136. *Boer. deciſ.* 111. *Capyc. deciſ.* 4. *num.* 1. *& ſeqq. Rota in Aprutina Parochialis* 15. *Januarii* 1703. §. *Ad evertendum coram R. P. D. meo Priolo*, & ita in ſpecie reſpectu Juris præſentandi ſpectantis ad Communitatem abſolutè docent, & firmant *Abb. in cap. Quoniam num.* 13. *de Iurepatronat. ibique Butr. num.* 11. *Io. Andr. num.* 3. *& in cap. Cum omnes num.* 10. *de Conſtitut. Felic. num.* 3. *cap. allegat.* 78. *num.* 2. *verſic. Nam ſi tanquam*, *Lambert. de Iurepatron. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 4. *art.* 2. *num.* 2. *Rota deciſ.* 148. *la* 2. *num.* 10. *poſt Vivian. de Jurepatron. deciſ.* 443. *num.* 19. *&* 20. *coram Merlin. deciſ.* 568. *num.* 2. *& deciſ.* 262. *num.* 1. *par.* 14. *deciſ.* 22. *numer.* 1. *par.* 16. *Recent.* apud quos ulterius expreſsè infertur, & dicitur, quòd gratia proinde derogatoria medietatis nullatenus in his terminis operetur, ut ſignanter videre eſt in *Firmana Beneficii* 12. *Maii* 1595. *coram Blanchett. impreſſ. apud Garz. de Benefic. par.* 10. *cap.* 3. *de devolut. numer.* 13. *& in Aquilana Juriſpatronatus coram Corrad. apud Vivian. de Iurepatronat. dicta deciſ.* 142. *la ſeconda num.* 10. ubi plures Concordantes.

14 Quòd autem eiſdem quatuor Juratis competeret, ſive attineret Jus præſentandi ad hujuſmodi Beneficium uti corpus, ſive uti univerſos, non verò uti ſingulos palam viſum eſt reſultare ex iis, quæ geſta legebantur in concreto Fundationis iſtius Beneficii : Exordiendo ſiquidem à principio Communitas, ſive Univerſitas impartita fuit Juratis facultatem obligandi eandem Univerſitatem pro annuis *libris* 28. & de facto ſucceſſivè ex redditibus Communitatis, videlicet ex proprietate cujuſdam cenſus *librarum* 560. aſſignatæ extiterunt hujuſmodi 28. *libræ* in dotem Beneficii ; Quamobrem ſi Beneficium noſcebatur erectum ex bonis Univerſitatis, clara emergebat ſequela, quòd Jus præſentandi remanſerit ex ipſa erectione acquiſitum eidem Communitati, & quoad exercitium illam repræſentantibus jure communitativo, ſive Collegii, & Univerſita-

tis, ut rectè explicat *Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. part. 2. quæſt. 7. artic. 15. num. 9. verſ. Cum Eccleſia eſt fundata, conſtructa &c. & lib. 2. part. 2. quæſt. 2. art. 8. num. 4. Rota in Majoricen. Beneficii 15. Junii 1699. coram Me confirmata 29. Martii 1700. coram bonæ mem. Muto fere per totam.*

Quin aliquam amaritudinem ingerere poſſet, quòd in reſolutionibus, ſive, ut Germani dicunt in *receſſibus* ipſius Univerſitatis concomitanter ad decretum erectionum de redditibus ejuſdem Univerſitatis deveniendo poſtea ad exercitium iſtius jurispræſentandi adjecta fuerit illa conditio, ibi: *Ita tamen, ut honorabiles Jurati ſint Patroni ejuſdem Beneficii*, quoniam id erat intelligendum repræſentativè ad ipſam Univerſitatem, cum omnis poteſtas etiam in quibuſcumque guberniis ab initio reſideat ſemper in Populo, & poſtea tranſitum faciat, vel in Principem, vel in Optimates, vel in Senatum, vel in illorum plures perſonas, quæ Ariſtocraticum, vel Democraticum Gubernium efformant, ſed hi omnes induunt perſonam, & potentiam Univerſitatis, & Populi, & ideò notant Eruditi, quòd etiam Principes ſingulares ad oſtendendam imbibitam in ſe ipſis Reipublicæ, ſeu populorum Iurisdictionem adhibeant pronomen *Nos*, excepto Summo Pontifice, qui adhibendo pronomen *Nos*, jure proprio utitur, cum ſuam minimè poteſtatem ſortiatur, neque à Populis, neque ab Electoribus, ſed immediatè à Summo Deo, quemadmodum oppoſitè ad alias Poteſtates monent *Doctores In leg. 1. Cod. de veter. Jur. enucleand. de Elect. Amaya in titul. Cod. de Decurion. Civitat. lib. 10. num. 14. & ſeqq. R. P. D. Zaulis ad Statut. Favent. lib. 1. Borell. de Magiſtrat. Edict. lib. 1. cap. 1. num. 25. Boleng. ſpecul. Princip. Rub. 14. §. Veniamus num. 7. Camill. Borell. de Regis Catholic. præſtant. cap. 31. num. 10. reſol. de Iur. Univerſit. cap. 4. num. 2. Fregoſ. de regim. Reipublic. lib. 7. diſput. 19. num. 1. tom. 1. Knipſchid. de Iur. & privileg. Civitat. Imperial. lib. 5. cap. 1. num. 5. cum ſeqq.* & in individuo Jurispatronatus *Lambertin. eodem tract. de Iurepatronat. par. 2. lib. 2. quæſt. 2. art. 10. num. 4. & art. 11. num. 1. & 2.*

15 Eoque certiùs, quia in noſtra theſi ipſimet Jurati deveniendo ſucceſſivè ad actualitatem erectionis ejuſdem Beneficii declararunt id agere nomine Univerſitatis, ibi: *Ex noſtra &c. voluntate per Nos, & noſtros nomine Univerſitatis &c.* & deindè: *Ius verò patronatus noſtri Beneficii, nobis, & noſtris ſucceſſoribus in Officio reſervamus*, unde jungendo erectionem ab ipſis Iuratis factam nomine Univerſitatis, & expreſſionem Officii ab eis habitam, nequibat intelligi tam erectio, quàm reſervatio jurispræſentandi, niſi nomine ipſius Officii repræſentativi Univerſitatis, nunquamve valebat extorqueri ad privatas pro tempore ſingulares perſonas *ad notata per Baldum conſil. 210. num. 1. lib. 2. Poſth. reſolut. 104. num. 2. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 6. tit. 12. num. 12. Rota dec. 202. num. 8. & 9. coram Merlin. deciſ. 54. n. 5. par. 12. Recent. in Leodien. Vicariæ 10. Decembris 1698. §. Non relevante coram Reverendiſſimo Omaña Epiſc. Giennen. & in Hipporegien. Parochialis 21. Iunii 1700. §. Alioquin coram Reverendiſſimo P.D. meo Molines Decano.*

16 Et denique evidentius, quia finaliter in eadem erectione iidem Jurati poſt factas aſſignationes reddituum Beneficio erigendo obligarunt omnia, & ſingula bona dictæ Univerſitatis innitendo eo mandato, quod dicuntur à Civibus, & à Populo obtinere ſtatim, ac extiterunt creati, ſive electi Officiales, obligandi ſcilicet Univerſitatem, & gerendi omnia, quæ ad finem evitandi neceſſitatem quotidianæ convocationis Populi, & Civium facere deberet ipſa Univerſitas, & ſic etiam præſentandi ex iis, quæ monuerunt *Lambertin. de Iurepatronat. lib. 1. art. 5. quæſt. 7. principal. par. 1. num. 20. Choel. ad Bull. Boni Regim. cap. 10. num. 44.* adeout non ex alio motivo fuerit attributa expreſſa facultas Juratis præſentandi, ſive dictum, quod *Iurati ſint Patroni*, niſi quia generale mandatum, quo pollebant circa alia negocia Univerſitatis, ſat non erat ad effectum præſentandi pro ipſa Univerſitate, cum ad hunc effectum mandatum omnino ſpeciale requiratur *Faber. in §. Procuratori Inſtitution. De his per quos agere pot. Rocch. de Iurepatronat. verb. honorific. Vivian. eodem tract. lib. 5. cap. 6. num. 2. Golin. de Pro-*

Procurator. part. 2. *cap.* 5. *num.* 190. *Rota deciſ.* 245. *num.* 4. *lib.* 2. *coram Put.* Firmato itaque ex præmiſſis, quòd juſpræſentandi competeret Univerſitati, quòdque Jurati nonniſi repræſentativè ad eamdem Univerſitatem devenire poſſent ad præſentationem, ſed eo modo, quo practicabatur in cæteris negociis Communitativis, collegialiter nempe ad repræſentandum eamdem Communitatem, quo caſu ſemper ad minus exigitur major pars ipſius Collegii, ut etiam ponderatum fuit in dicta *Majoricen. Beneficii* 15. *Junii* 1699. *coram Me confirmata* 29. *Martii* 1700. *coram Muto*.

Quodque demum ſpecifica facultas Ju-
17 ratis attributa non ſonaret niſi in magis ſpeciale mandatum, quod neceſſarium ſemper exiſtit ad præſentandum, parum refragabatur, quaſi ad everſionem acquiſitionis Juriſpatronatus factæ eo ſolemniori modo, quo poterat nempe per fundationem, & donationem animadverſio, quòd etiam ejuſdem Beneficii donationi contribuerit quidem Joannes Pons *quinquaginta libras*, ac propterea ſi Iuratis fuit attributa facultas præſentandi fuerit quoque copulativè conceſſa per largitionem Tertii Fundatoris, in quibus circumſtantiis non amplius intret fundamentum repræſentationis ipſius Univerſitatis, quæ ſecum propriè fert jus collegiale, ſed alterum Juriſpatronatus relicti, ſeu reſervati per tertium Fundatorem, ſeu Patronum ad favorem plurium perſonarum, in quibus terminis regula indubitanter militat in contrarium, ſcilicet, quòd Juſpatronatus, ſeu præſentandi relictum pluribus Officialibus, ſeu pluribus perſonis ſpectet ad eaſdem plures perſonas, ad eoſdem Officiales, uti ſingulos, & non uti Collegium, ut citra contradictorem affirmant *Sanchez conſil. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 100. *num.* 6. *Tondut. quæſt. Canonicar. par.* 3. *cap.* 159. *numer.* 5. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 211. *numer.* 7. *Rota deciſ.* 268. *num.* 2. *coram Mantica*, & *deciſ.* 244. *n.* 1. *coram Dunozz. Iun.*

18 Quoniam hujuſmodi diſcurſus, & omnes ſupradictæ auctoritates reddebantur ab hodierna hypotheſi penitus extraneæ, non enim ſubſiſtebat, quòd Jurati adipiſci potuerint hanc poteſtatem præſentandi, ſive disjunctivè, ſive copulativè ab ipſo de Pons, ſeu à quolibet alio contribuente fundationi, & erectioni, ſiquidem idem de Pons, & inſimul Communitas radicitus divulſerunt objectum, dum prædictus de Pons contribuendo ſupradictas *libras* 50. non intellexit acquirere ullum Juſpatronatus, vel facultatem alteri concedendi, ſed apertè fuit proteſtatus ſupradictam quantitatem (ſunt verba præciſa) *gratis*, & *amore offerre*, ſicque tantùm abeſt, ut ex illius largitione Jurati potuerint tanquàm à tertio nanciſci poteſtatem præſentandi, ut potius ejuſdem tertii largitoris reſpectu ceſſaſſet quodlibet Juſpatronatus, prout contigit quando ad fundationem Beneficii concurrunt ſimplices Benefactores, & hæc ſanè eſt ratio, propter quam Beneficia, niſi de diverſa Fundatorum voluntate conſtet, veluti fundata ex oblationibus Chriſtifidelium libera præſumuntur, ut advertunt *Sanchez quæſt. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dubitat.* 70. *num.* 6. *Lambertin. de Iurepatron. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 7. *artic.* 8. & 9. *Rota deciſ.* 1. *num.* 3. *de Iurepatronat. coram Creſcent. deciſ.* 62. *num.* 6. & *deciſ.* 67. *n.* 3. *coram Carill.*

19 Palpabilius quia, ut præmiſimus Univerſitas quoque in hoc ipſum conſpiravit, quia totaliter intenta ad fundandum integrè Beneficium de ſuis redditibus noluit aſſentiri, quòd iſte de Pons aliquid ſuper Beneficio prætenderet, ibi: *Cum conditione tamen expoſita, quòd gratis, & ſine ulla ſpe illas obtulerit*: quamobrem ex ipſo facto corruebat hæſitatio, quando tamen, & in jure habemus, quòd qui non contribuit pro dote ſaltem pro medietate, prout hic evenerat, habetur loco Benefactoris, ſed non acquirit Juſpatronatus *cap. Nemo Eccleſiam de Conſecration. diſtinct.* 1. *gloſſ.* 1. *in cap. Quicumque il* 2. 16. *quæſt.* 7. *Mar. Anton. var. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 47. *num.* 4. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 177. *ſub n.* 24. *Vivian. de Iurepatronat. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 2. *ſub num.* 4. *Lotter. de re Beneficiar. lib.* 1. *quæſt.* 37. *num.* 3. & *ſeqq.* & *n.* 13. & *ſeqq. Panimoll. deciſ.* 9. *num.* 14. *Rota deciſ.* 403. *num.* 5. *coram Peuting.*

Denique in oppoſitum viſa non fuit quicquam relevare poſſe prætenſa obſervantia nimirum, quòd hujuſmodi Jus

præſentandi aliàs contra hucuſque ponderata paſſum fuerit diviſionem in duas medietates, adeout Epiſcopus gratificaverit in hac paritate quemdam Nogueram *à medietate* (ut dixit Ordinarius in decernenda poſtmodum inſtitutione) *Patronorum præſentatum Summ. Jacobi diſtributo ſub die* 28. *Februarii currentis anni num.*4. Proindeque ea foret attendenda pro diremptione, ſaltem hodiernæ quæſtionis non ſolùm ex nimium efficaci, & generali robore obſervantiæ, ſed etiam quia proveniebat ab ipſo Ordinario, & effectuationem fuerat ſortita, cumque per ejuſdem Nogueræ reſignationem præſens adamuſſim contingeret vacatio, non poterat hic verè noviſſimus ſtatus non favere Jacobo, prout ſancivere *Innocentius III. & Alexander III. in cap. Querelam* 24. *de Elect. & Elect. poteſtat. & in cap. Conſultationibus* 19. *de Jurepatron.* cum aliis pleniſſimè cumulatis in illa *Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. *in princip. coram Me*.

Arriſit quippe replicatio, quòd quidquid ſit an hujuſmodi ſtatus, ſive exemplum applicaretur ad præſens, ubi agebatur de collatione mera Beneficii mediante dumtaxat ad cautelam, quatenus opus foret, derogatione Juriſpatronorum, præfatumque exemplum percutiebat gratificationem factam ab Ordinario, cui gratificationi licèt locus aperiatur in paritate ſuffragiorum, & tamen præcipuè pendet à meritis perſonalibus, quibus præditus ſupra compræſentatum gratificatus effulgeat oculis Epiſcopi, ut notat *Guttierez. conſil.* 22. *num.* 22. *Corrad. in prax. Beneficiar. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 50. *cum ſeqq. Rota deciſ.* 343. *numer.* 4. *coram Peutinger. deciſ.*458. *num.* 4. *coram Cerro, & deciſ.* 911. *num.* 6. *coram Emerix Iun. & in Mediolanen. Iuriſpatronatus* 3. *Iulii* 1684. §. *Obſervarunt coram bon. mem. Pauluccio.*

De reliquo, ſive in omnem caſum, nec locus erat obſervantiæ interpretativæ, nec efformationi alicujus ſtatus quantumvis ultimi, qui nocere poſſet veritati, dum obſervantia interpretativa nunquam attenditur, quando ſumus in claris, nec ulla interpretatione indigemus; ultimus verò ſtatus nec pariter in ulla habetur conſideratione, utpote non excedens fimbrias, & importantiam nudi poſſeſſorii, quando abſorbetur à publico Inſtrumento præſeferente dari nequaquam poſſe hanc medietatem, nec admitti ullam derogationem alterius prætenſæ medietatis, ut pariter fuit limitatum poſt *Abb. in cap. Gravis de reſtitut. Spoliator. Dec. conſil.* 126. *num.* 3. *Capon. diſcept. forenſ.* 263. *artic.* 4. *num.* 41. *tomo* 4. *Rota deciſ.* 38. *numer.* 8. *coram Priolo deciſ.* 352. *num.* 17. *parte* 16. *Recent. in illa Mediolaneñ. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Quòd ſi non adhuc*, & §. *Unicus actus coram Me*.

Hiſque omnibus addebat aliquis ex *Dominis*, Jacobum quoque defeciſſe in narrando Pontifici, quòd præcedenter, & ante illius impetrationem fuerat ab ipſa Communitate, ad præciſum finem, ut eadem Communitas, & Eccleſia *reſti meglio ſervita all' Organo*, factum ſtabilimentum, quòd *in caſo di vacanza, il ſopradetto Benefizio ſi habbia da conferire per concorſo delli Oppoſitori, quale paſſato per eſame rigoroſo di tre Organiſti &c. ſi faceſſe l' elettione del migliore*, quòdque hoc ipſum poſitivè approbaverat, & confirmaverat Ordinarius, utique enim ſi Jacobus expreſſiſſet hujuſmodi intermediam alterationem, quæ ad melius profectò tendebat, & in uberius Divini Cultus augumentum Papa, vel denegaſſet abſolutè minimè ſervata hac circumſtantia, ſeu ſolemnitate gratiam Collationis, & derogationis Jacobo, vel ſaltem difficilius conceſſiſſet, quod exuberat ad inducendam ſubreptionem, & defectum voluntatis in Pontifice, *Felin. in cap. Super litteris num.* 8. *de reſcript. Caſſador. deciſ.* 12. *num.* 14. *de præbend. Rota deciſ.* 311. *num.* 7. *coram Celſo deciſ.* 189. *num.* 17. *coram Bich. deciſ.* 294. *coram Royas deciſ.* 204. *num.* 43. *par.* 8. *deciſ.* 54. *num.* 32. *par.* 14. *Recent. & in Melevitana Permutationis Commendarum* 26. *Iunii currentis anni*, §. *Ulterius coram R. P. D. meo Lancetta*.

Cæterùm apud majorem partem *Dominorum* tale poſtremum etſi plauſibile motivum viſum non fuit abſtractivè, & de per ſe ſufficiens ad proſternendam Gratiam Jacobi, quia quidquid eſſet, àn idem Jacobus hæc facta conſciret, adhuc donec, & quouſque præter Epiſcopum Sancta Sedes, ſeu S. Congregatio Concilii ſuæ confirma-

firmationis munimine petitionem non roboravit, certè hæc ſuper additio qualitatis, ſeu nexus nullibi tenebat, cum nec Patronis, nec Epiſcopo liceat poſt perfe-
20 ctam fundationem Beneficii ſub quolibet prætextu etiam majoris boni alia vincula, & onera ſuperimponere, & quomolibet immutare ſtatum, & conditiones Beneficii jam canonicè erecti, & ſtabiliti, ſicuti uno ore conveniunt *DD. in Clementina, Quia contigit de Religioſ. Domib. Barboſa ad Sacr. Concil. Trident. ſeſſ.* 12. *de reformat. cap. 6. num. primo, & ſeqq. Cened. practicar. quæſt. lib. primo, quæſt.* 35. *num.* 12. *Caren. reſolut.* 142. *num.* 8. *Tondut. reſolut. Beneficiar. cap.* 112. *ex num.* 3. *cum ſeqq. Monet. de Commutat. ultimæ voluntat. cap.* 5. *quæſt.* 11. *num.* 312. *Corrad. in prax. Beneficiar. lib.* 2. *cap.* 10. *numer.* 153. *& ſeqq. Rota deciſ.* 124. *num.* 6. *coram Emerix Iun. deciſ.* 220. *numer.* 33. *part.* 11. *in Bononień. Iuriſpatronatus de Ghisleriis* 21. *Iunii* 1695. *§. Hinc in neceſſarium coram bon. mem. Pio.*

Quapropter cum Jacobus antequam Sancta Sedes, ſeu Sacra Congregatio diſcuſſa materia robur adjecerit huic novæ alterationi, & conventioni gratiam reportaverit, & ſic de tempore, quo actus remanebat adhuc imperfectus, & nullus, ideo etiam data ejus ſcientia, nullatenus ipſe Jacob hoc reticendo inciderat in ſubreptionem, quæ poſſet Gratiam irritare, non expreſſio etenim actus nullius, & inſubſiſtentis, nec cauſat ſubreptionem, nec gratiam infringit, ut animadvertit *Abbas in cap. Per veſtras num.* 11. *de donat. inter Vir. & Uxor. Felin. in cap. Super litteris num.* 15. *de reſcript. Alex. conſil.* 95. *in fine lib.* 2. *de Roſ. de Exequut. litter. Apoſtolic. lib. primo, cap.* 5. *num.* 36. *& ſeqq. Rota deciſ.* 209. *num.* 3. *coram Buratt. deciſ.* 252. *num.* 24. *par.* 8. *Recent. & in Cabiloneń, ſeu Ordinis Ciſtercień. Juriſdict.* 3. *Junii* 1709. *§. Nec allegare coram R. P. D. meo Molines Decano*, & in individuo idem *de Roſ. de Exequutorum litterarum Apoſtolicarum cap.* 13. *num.* 57. *Rota deciſ.* 665. *num.* 12. *& ſeqq. par.* 18. *Recent.*

Placuit tamen ex alio capite idem motivum, ex quo magis, atque magis ab eo reſultabat certitudo, quòd hoc Juſpatronatus verè reſideret penes Communitatem ſaltem quoad habitum, ſeu radicaliter, quamvis illius nudum exercitium in præſentando translatum ab eadem Communitate fuiſſet in Juratos, ipſam tamen ſemper Communitatem tam vigore Mandati generalis, quàm ut ſupra ſpecialis repræſentantes, aliàs explicuiſſent hunc actum, ſive conveniſſent in hanc additionem, & innovationem ſoli Jurati, jam, ut prætendebatur effecti Patroni, & nunquam una ſimul cum Juratis intervenissent cæteri Conſiliarii, aliique conficientes integrum Corpus ipſius Univerſitatis, atque hæc erat vera obſervantia facti explicativa intentionis Fundatorum, & attendibilis, ut de obſervantia practicata per contrahentes poſt contractum dixerunt *Rocc. diſput. Jur. ſelect. cap.* 193. *numer.* 8. *&* 9. *Caren. reſolut.* 10. *numer.* 3. *Panimoll. deciſ.* 137. *num.* 19. *Rota deciſ.* 26. *num.* 14. *coram Ottobon. deciſ.* 118. *num.* 14. *coram Emerix Jun. deciſ.* 469. *num.* 11. *part.* 18. *deciſ.* 354. *num.* 13. *& deciſ.* 674. *num.* 22. *part.* 19. *Recent. cum aliis in annotat. ad meas deciſiones inter hactenus impreſſ. deciſ.* 52. *num.* 3. & in propoſito *Lotter. de re Beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 10. *numer.* 108. *Rota deciſ.* 244. *num.* 5. *coram Dunozzett. Jun.*

Iſta itaque fuerunt potiſſima fundamenta hodiernæ reſolutionis, ſed quia, ut à principio enunciavimus, per tres uſque vices oportuerit cum adjutorio *quinti, & ſexti* Correſponſalis illam capere, & ut veritas, quæ eſt finis pandendarum Deciſionum ante Sententiam, ſeu Cauſæ expeditionem, plus valeat eluceſcere, *Ego* implendo quantum fieri poteſt munus Ponentis non omittenda credidi, quæ per alios *Dominos* diverſimodè ſentientes ad-
21 ducebantur, *Ferro enim viam aperit, qui per contraria tranſit*, monebat *Bald. in leg. Precibus, Cod. de impuberibus, & aliis ſubſtitution.* quæ refert *Capon. diſceptat. forenſ. tomo primo, diſcept.* 50. *ſub numero primo.*

In primis namque iidem *Domini* in adverſam Sententiam ambulantes annotabant abſtractivè, quòd concluſio ſuperiùs inſinuata de Jure præſentandi relicto pluribus perſonis intelligatur competere uti ſingulis, erat veriſſima, & pariter erat veriſſima altera, quòd Juſpatronatus pertinens ad

ad Communitatem, non recipit diviſionem, ſed tanquam una vox individua illa major pars hominum de Univerſitate, ſive illæ duæ tertiæ ſuffocent partem minorem, vel alteram tertiam non verificabili unquam caſu in Communitate hujuſce paritatis, certò certiùs ad explendum quemcumque actum Collegiativum, ſive præſentationis, ſive alterius deliberationis, prorsus inefficacis, ut bene in ordine ad primam concluſionem docet anteſignanus *Felin. in cap. Cum omnes ſub nu.* 29. *verſic. In dubio autem de Conſtitutionibus, Sanchez conſ. Moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 100. *num.* 6. *Gratian. diſceptat.* 211. *numer.* 7. *Barboſa vot. deciſiv.* 121. *num.* 3. *Tondut. quæſt. Canonic. part.* 3. *cap.* 159. *numer.* 5. *Lambertin. de Jurepatronatus lib.* 2. *part.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 8. *num.* 14. *Garz. de Benefic. part.* 5. *cap.* 9. *num.* 222. *&* 227. *Lotter. de re Beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 10. *num.* 107. *Rota deciſ. prima, & deciſ.* 2. *utrobique num.* 2. *coram Cæſar. de Graſſ. & deciſ.* 31. *num.* 12. *coram Comitul. de Iurepatronatus deciſ.* 268. *num.* 2. *coram Mantic. & deciſ.* 224. *num. primo, coram Dunezzett. Senior.* & circa ſecundam *Abbas in cap. Eccleſia veſtra* 4. *de elect. num.* 4. *&* 5. *Gonzalez in cap. primo num.* 5. *in fine, De his, quæ fiunt à major. part. Capitul. Franceſ. de Eccleſ. Cathedralibus cap.* 8. *num.* 353. *& ſeqq. Modern. Roman. diſceptat.* 4. *n.* 21. *tomo primo, Rota deciſ.* 731. *num.* 16. *coram Dunozzett. Jun.* & in *Gerundeñ. Anniverſariorum de Guixolis prima Iulii labentis anni* 1709. §. *Neque Beneficiatis coram R. P. D. meo Chriſpo*; cum aliis *ſuperius allatis*, & habemus quotidie, quando ab initio voces ſunt diſtinctæ, ut dicatur illa vox reſidere penes majorem partem efformantium eamdem unicam vocem ſpreta penitus minori ad paſſim firmata per *Abb. in cap. Scriptum num.* 6. *de elect. Lambert. de Iurepatronatus lib. primo part.* 2. *quæſt. prima art.* 25. *num.* 17. *Cardinalis de Luca eodem tractat. diſc.* 54. *num.* 6. *Rota dec.* 2. *num.* 6. *part.* 7. *Recent.*

Aſt in concreto hodiernæ controverſiæ ſubnectebant æquivocum in hoc verſari, quia ſecunda concluſio applicari valuiſſet ad rem, quoties ſimpliciter tractaretur de præſentatione facienda per Communitatem, in cujus reſolutionibus debent, vel duæ tertiæ Congregatorum partes, vel ſaltem major in eundem ſenſum coaleſcere. Verùm in præſenti Communitas quidem erat in corpore habitualiter Patrona, & ſi aliud non effeciſſet, tunc ambigi non valebat, quòd ejus vox eſſet individua, & præſentatio facienda foret collegiativè, quòdque non intraret hypotheſis medietatis, & habens medietatem Univerſitatis pro ſe nullam vocem habere dicatur, ac ſi non foret ab ullo præſentatus, ſed dum ipſa Communitas, quoad Jus præſentandi, ſe quodammodo ſpoliaverit omni facultate, illamque tribuerit Juratis, qui minimè in omnibus repræſentabant Communitatem, ut apparebat ex ea altera reſolutione capta per Communitatem ſuper concurſu in futuris vocationibus faciendo, in ea quippe intervenerunt præter Juratos, etiam nominatim plures Conſiliarii, ſicuti videmus plerumque in Rebuſpublicis poteſtatem in aliquibus ſtare apud ſingularem Magiſtratum, majorem apud Senatum, & integram apud totum Reipublicæ corpus, ſed quoad rem noſtram evidentius erat, neque Communitas in tribuendo hujuſmodi poteſtatem dixerat, quòd Jurati hoc facerent nomine Univerſitatis, attento ſolùm eorum officio, aliàs, ut mox diximus nuſquam repræſentativo totius Communitatis, ad quam repræſentationem efformandam requirebantur etiam Conſiliarii, cæterique illam conſtituentes; Et ecce quòd eamdem poteſtatem, ſive Jus præſentandi transferendo, ſeu donando Juratis, & ſic pluribus perſonis rectiùs congruebat prima propoſitio, quòd cenſeretur eis elargita uti ſingulis, non uti univerſis, & de facto ad comprobationem hujus veritatis tam prima reſolutio Univerſitatis, quàm Inſtrumentum Erectionis, & Reſervationis Juriſpræſentandi optimè ſecernebat unam rem ab altera, ſive unum effectum ab altero, nam in quantum Jurati expreſſerunt, de quibus redditibus fiebat erectio, & qui erant in radice, ſeu juridicè Patroni, loquuti fuerunt nomine Univerſitatis, & obligarunt bona Univerſitatis, quando autem iidem Jurati loquuti ſunt de patronatu, ſive exercitio actuali, per dictionem omnino adverſativam *verò* loquuti ſunt, et ibi: *Jus verò Patronatus* (non jam Communi-

munitati) *Nobis*, *& noſtris Succeſſoribus in dicto Officio Juramentorum reſervamus*: ad ea, quæ præcisè, vel ſatis proximè ſimiles formulas examinando tradit in his terminis *Barboſa dicto voto deciſiv.* 121. *num. primo junct. num.* 23. *lib.* 3. & videtur ſatis explicare, *Rota in Civitatis Caſtelli Manutentionis 3. Iulii* 1690. §. *Hæc interpretatio coram bon. mem. Urſino*, *in Interamnen. Manutentionis* 22. *Aprilis* 1697. §. *Quo verò coram Me*, *& in Colonien. Regentiæ* 18. *Iunii* 1706. §. *Neque obſtat coram R. P. D. meo Scotto*, & attenta diſcretiva, ſeu adverſativa reſultant ob dictionem *verò* patet *ex leg. Hoc ampliùs* §. *De his autem ff. de damn. infect. leg. Si verò ff. Qui ſatis dar. cogant. Surdus conſil.* 315. *num. primo*, *Menoch. conſil.* 201. *numer.* 34. *Barboſa dict.* 420. *num. primo*, *Rota deciſ.* 188. *num.* 28. *par.* 17. *Recent.*

Et huic intelligentiæ conſonam adver-
23 tebant eſſe obſervantiam, geminæ namque præſentationes poſt erectionem hujuſce Beneficii evenere, prima ſcilicet *de anno* 1651. ad favorem Petri de Pons (qui fortè contribuerat ſupradictas *libr.* 50.) aſt ex tenore *Summarii hinc inde fideliter diſtributi* conſtat ſiquidem in illam concordaſſe amicabiliter, & pacificè omnes Juratos nominatim expreſſos per Procuratorem ab eis conſtitutum ad præſentandum *coram* Ordinario, ſed nullibi apparet, quòd ad idem mandatum conficiendum collegialiter ſe coadunaſſent, ſed ſolùm liquet, quòd ipſi Jurati nullum expreſſerunt nomen Communitatis, niſi illud, quod partialiter, & implicitè eis competere poſſet ratione Officii, dicendo ſe Juratos, unde majùs inclinare videbatur intellectus ad actum initum nomine ſingulari, cum ſingulariter nominarunt propriam perſonam, & ad omne pejus hæc præſentatio reddebatur prorſus æquivoca, & proinde recurrendum erat ad alteram ſubſequentem obſervantiam magis claram, & certam, ut paſſim dixit *Rota*, *& ſignanter in Aretina Beneficii* 21. *Ianuarii* 1701. §. *Ubique coram Me*, *in Cremonen. Beneficii 3. Decembris* 1706. §. *Facile fuit in fine*, *coram R. P. D. meo Lancetta*, *in Lucana* Beneficii 22. *Februarii currentis anni* 1709. §. *Deſcendo modo*, *coram R. P. D. meo Falconerio*.

Supponebant magis claram, quia cum *de anno* 1694. duo ſolùm ex quatuor Juratis concordaverint in præſentando Paulum Nogueram, is obtinuit ab Archiepiſcopo gratificationem ſub memorata expreſſione medietatis, unde ſi non vox Communitatis, uti Communitatis certè illa Procuratorum ſpecialiter deputatorum ad præſentandum per obſervantiam facti, & Epiſcopi in effectu fuerat per ſubſequutam effectuationem agnita, & declarata diviſibilis, minime adverſante ſupradicta replicatione, quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia: In primis namque, quidquid ſit an hoc verum exiſtat, per hoc non tollebatur inevitabile motivum obſervantiæ, quia fuit cum effectu, ut diximus reputata vox Juratorum vox diviſibilis, & capax medietatis, qua non concurrente citra difficultatem Epiſcopus nequaquam poteſt gratificare, ut ſine contradictore notant *Campanil. diverſ. Iur. Canonic. rubric.* 11. *cap.* 13. *numero* 447. *Ventrigl. in prax. rer. notabil. tomo* 2. *annot.* 1. *de Iurepatronatus*, §. 3. *numero* 61. *& ſeqq. Rota deciſ.* 422. *num.* 14. *& ſeqq. coram Bich. & deciſ.* 667. *num.* 19. *par.* 19. *Recent.*

24 De reliquo nullo modo ſubſtentare (iidem *Domini* adverſæ Sententiæ dicebant) quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia, quaſi quod Pontifex non examinet merita ſui Proviſi; quia procedens per viam omnino gratioſam præviam præſupponit informationem, quodque merita in ſuo Collatario adinvenerit indubitanter ſufficientia, teſte *Garz. de Benefic. par.* 6. *cap.* 2. *num.* 157. *de Roſ. de Exequutor. litterar. Apoſtolicar. part.* 1. *cap.* 13. *num.* 1. *Rota deciſ.* 141. *numer.* 11. *coram Merlin.* quando de cætero licet de rigore in concurſu dignioris eligere quoque dignum ſufficienter ex collectis per *Garz. de Benefic. par.* 7. *cap.* 16. *num.* 16. *Pariſ. de reſign. lib.* 4. *quæſt.* 16. *numero* 4. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 11. *num.* 8. *Rota deciſ.* 93. *num.* 11. *par.* 7.

Eoque indubitantiùs, quia examinantes Doctores quid importet hæc derogatio medietatis vocum, illam non referunt ad ſupremam, & abſolutam poteſtatem Thiaræ Pontificiæ, quando Papa ex rationabilibus cauſis per ſuas reſervationes, vel in

Jure

Iure ſcriptas, vel in regulis Cancellariæ præſcriptas Iuripatronatus derogat non in totum, ſed ſimpliciter tribuit hanc derogationem pro medietate per viam puræ præventionis, quòd facere poſſet Ordinarius gratificando, & propterea ſubdunt haſce derogationes reſolvi in gratificationem, ut legitur penes *Amayden. de ſtyl. Datar. lib. 1. cap. 15. §. 15. num. 4. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 8. n. 103. cum aliis relatis concordan. in Barchinonen. Beneficii 23. Martii 1705. §. Tertio tandem, & in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. §. Eoque robuſtius coram Me, & in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 28. Junii currentis anni 1709. §. Amaritudo itaque pariter coram Me.*

Devenientes autem præfati *Domini* ad ſecundum motivum, durum prorſus illis videbatur, quòd ab Iacobo avelleretur Gratia Pontificia, quaſi illam extorſiſſet, vel tacendo verum, vel exprimendo falſum, & quando in omnem caſum non amplius ipſa Communitas, ſeu ipſi Iurati inter ſe contrarii alium poterant præſentare, ſed collatio hujuſce Beneficii privativè ſpectabat in noſtris ſciſſuræ circumſtantiis ad Papam; quatenus enim pertinebat ad prætenſam ſubreptionem, vel obreptionem nec quicquam veri ſubticitum, nec quicquam à vero alienum narraverat Iacobus, ipſe etenim expoſuit, quòd Beneficium erat ſimplex, quòd erat de Iurepatronatus laicorum, videlicet pro tempore Iuratorum, & quod ad illud pro tempore vacans Presbyter, ſeu Clericus ad pulſanda organa peritus, ac filius naturalis Oppidi de Biniſalem præſentari deberet, & hæc indubitanter erant certiſſima, ſed nullatenus poſitivè expreſſit, quod ipſe fuiſſet à medietate Patronorum præſentatus, ut fit in aliis derogationibus conſuetis pro medietate vocum, ut illius formula examinantes oſtendunt, & ſupponunt *Mandoſ. de Signatur. Grat. titul. de derogat. Iuriſpatronatus, Amayden. de ſtyl. Datar. libro primo, cap. 15. §. 15. num. 4. De Reſ. de Exequutor. litterar. Apoſtolicar. par. prima c. . 4. il 2. ſub num. 130.*

Derogatio quippe medietatis Patronorum ſtat in ore, & in Gratia Pontificis, & in narrativa Iacobi, ut clarè patebat ex lectura Litterarum Apoſtolicarum, Pontifex ſiquidem forſan audiendo expreſſionem, quòd Iurati in numero plures erant Patroni, contentus extitit, quòd aſſentiret Iacobo medietas ſaltem materialis; ſubſequuta enim vacatione Beneficii per liberam reſignationem in manibus Pontificis neceſſarius non erat aſſenſus Patronorum, qui ſolum à Sancta Sede practicatur de ſtylo, & ut ita dicamus urbanitate, non de juſtitia, teſte *Innocentio, Abbat. & aliis in cap. ultim. de renunciat. Rocch. de Curt. in tract. de Iurepatronatus verb. Honorificum col. 3. Pariſ. de reſignat. lib. 8. quæſt. 10. num. 1. & 2.*

Aſt etiam, quando Iacobus prænarraſſet Pontifici, quòd præditus erat medietate Patronorum conſenſientium, in quo peccaverat, admiſſa etenim etiam pro veriſſima propoſitione, quòd nullam vocem habere dicatur ille, qui eſt præſentatus à medietate Repræſentantium Communitatem, cum eiſdem Communitatis vox ſit individua, & pariter ob id admiſſo, quòd impetranti non ſuffragetur derogatio alterius medietatis ex individualibus doctrinis ſupra relatis, hoc utique procedebat quoties Communitas eundem Iacobum præſentaſſet coadunata in corpus cum ſuis Iuratis, & Conſiliariis, ſed quoties, prout quoad exercitium translatum erat jus præſentandi ad quatuor Iuratos, vel ceſſabat ex præcedenti fundamento omnis quæſtio, vel ſaltem non poterat non eſſe dubia, multùmque anceps ex rationibus, de quibus ſupra, prout quoque apparebat ex tribus propoſitionibus in *Sacro Tribunali* decertatis, quamobrem quomodo tenebatur exponere Iacobus pro certo, quòd erat tam incertum, & diſputabile, itaut Gratiam dici mereretur ſurrepiſſe, ſurreptionem quippe non cauſant res diſputabiles, & obſcuræ, quæve pro certis narrari nequeunt, maximè ſi taceantur, ex connotatis ad rem penes *Felin. in cap. In noſtra, de reſcript. Ferrett. conſil. 314. numer. 12. Petr. de Poteſtat. Princip. cap. 9. num. 52. Rota deciſ. 551. numero 5. coram Cavaler. & deciſ. 401. numer. 31. parte 4. tomo 2. deciſ. 451. num. 21. & ſeqq. par. 5. Recent.*

Quid plus, dum ultra amaritudinem, & ambiguitatem applicationis Iuris circa hanc fundationem, novè in omnem caſum Iaco-

Jacobus in præſuppoſita etiam figuratione, quòd enarraſſet Pontifici, ſeſe reportaſſe medietatem Patronorum, ductus fuit juſtiſſimo errore, etiamſi veritas foret in contrarium, quando Archiepiſcopus in faciem loci plus videns, non tantùm litteraliter uſus fuerat in gratificando hoc eodem vocabulo *medietatis*, ſed innixus eidem partitioni, ſeu medietati Patronorum, gratificavit cum ſubſequuta effectuatione, alterum de præſentatis in ſimili ſciſſura Juratorum; Si ergo ultimus ſtatus radicabatur in hac medietate, etiamſi non valeret in ratione ultimi ſtatus, valebat ſaltem in ratione Jacobum tuendi à ſubreptione, ſi credidit, quod credebat Archiepiſcopus ad ea, quæ in propoſito uno ore conſonant Scribentes, quòd factum non expreſſum, vel malè expreſſum cauſet ſubreptionem, non Ius, utpote exiſtens in ſcrinio pectoris Principis ſupplicati, & concedentis *Felin. in cap. Super litteris ſub num. 8. verſic. Secunda regula de reſcript. Gonzalez ad regul. 8. Cancellar. §.4. Proœmial. num. 83. & ſeqq. Lotter. de re Beneficiar. lib. 3. quæſt. 44. num. 22. Rota deciſ. 569. num. 15. par. 5. & dec. 536. num. 5. par. 19. recent.*

Quo verò ad pertinentiam collationis in hoc caſu ad Papam, & non ad alium, itaut lubentiùs in omnem eventum foret ſubſtinenda collatio jam facta, ad regulam *multa facta tenent*, de qua *Rota in Aſculana Beneficii 5. Martii 1698. coram Me, inter hactenus impreſſ. deciſ. 35. numer. 19. ibique concordan.* ſatis liquidum eſſe (ſubnectebant *iidem Domini*) perſpecta ipſamet contraria, ſeu capitali ratione, ob quam exorta eſt præfata propoſitio, quòd nullam vocem habere cenſeatur ille, qui habet pro ſe medietatem Collegii, medietatem Communitatis, ex quo ea ſtare non poſſit in æquilibrio, quapropter conſequebatur, quòd ad Papam delata erat collatio cum Patronis, prout hîc, in termino præſentandi non concordantibus, nec Archiepiſcopus queat gratificare, licèt enim adeſſet alius compræſentatus, nemo tamen eorum diceretur verè præſentatus, & ad conſequendam gratificationem idoneus, ut concludere poſt bene enucleatam materiam videtur *Modernus Romanus diſcept. Eccleſiaſtic. tomo primo diſcept. 4. num. 34. in fine, cum ſeqq.*

Abſoluto ingeniorum conflictu, pro majori parte *Dominorum* exiit, ut meminimus, affirmativa reſolutio, ex quo, & crediderunt validiora eſſe priora fundamenta, & reputarunt fortè per impedimentum, litis non effluxo termino, Patronos denuò præſentare poſſe per concurſum, magiſque ob id ſalutarem, & utilem Eccleſiæ proviſionem tanquam ex non repleta adhuc vacatione reſultare potuiſſe, & quia tandem pro coronide ad diluendam omnem hæſitationem concurrere viſa eſt ipſius Jacobi confeſſio per viam facti, quod potentius eſt verbis, ipſe enim veluti agnoſcens conſenſum à ſe reportatum ſingulariter, ſive, ut dicitur oſtiatim, nullatenus ei poſſe ad Gratiæ ſubſtentationem ſuffragari, curavit, ſed inutiliter, illum denuò obtinere per viam actus Collegiativi, nulla quippe major datur etiam in dubio verificatio veritatis, quàm ea, quæ reſultat ex confeſſione ipſius Partis tam verbo, quàm facto ad firmata per *Rotam coram Emerix Jun. deciſ. 1127. num. fin. & in recent. part. 10. deciſ. 250. numer. 3. & 4.* cum aliis *in Senen. Jurium Parochialium 15. Februarii 1708. §. Modernam verò coram R. P. D. meo Lancetta.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

An Poſſeſſio dignitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus, malitiosè impedita, habeatur pro capta in ordine ad præſentandum.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſio Dignitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus malitiosè impedita, habetur pro capta in ordine ad præſentandum, ſed limita, ut num. 3. & amplia, ut num. 4.*

2 *Actus impeditus in odium impedientis habetur pro facto.*

5 *Nemo jacturam ſui Juris pati debet ex culpa, & delicto alterius.*

CASUS VIII.

FUit impedita à quodam malitioſè, & hoc directè agente, poſſeſſio Archiepiſcopatus, cui annexum erat Iuspatronatus ad effectum, ne Archiepiſcopus præſentaret. Quæritur in hoc Caſu. An hu-
1 juſmodi poſſeſſio habeatur pro capta, ad effectum, ut Archiepiſcopus poſſit præſentare?

Movet hunc articulum D. Advocatus Pitonius Præceptor meus *in Panormitana Theſaurariæ*, quæ impreſſa reperitur apud ipſum in ejus *Tractatu de Controverſ. Patron. alleg.* 19. *tomo* 1. ut priùs dixit *Diſcept. Eccleſ.* 12. *num.* 56. ex cujus dictis Ego infra ſubjicio ad reſolutionem quæſtionis.

2 Et quidem affirmativè eſt reſolvendum, etenim Actus impeditus in odium impedientis habetur pro facto juxta *Barboſa de Canon. cap.* 15. *num.* 13. & 14. *Gonzal. ad regul.* 8. §. 3. *Proœmial. num.* 38. *Adden. ad Gregor. deciſ.* 341. *litt. A. in fine*, & *deciſ.* 364. *ſub num.* 6.

Benè verum eſt, quòd impedimentum
3 præſtitum capturæ poſſeſſionis non poteſt operari, quòd illa habeatur pro capta, quoties Archiepiſcopus non fecit oſtenſionem Litterarum Apoſtolicarum Capitulo ad effectum ei notificandi, quòd illæ erant expeditæ, & per ipſum non ſtabat, quo minus adipiſceretur poſſeſſionem Archiepiſcopatus, ſine qua circumſtantia non procedit regula, quòd propter impedimentum poſſeſſio habeatur pro capta, ut probat *Rota apud Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 262. *verſ. Et Domini dixerunt.*

Quod ampliatur etiam ſi ex tali Civili
4 captura poſſeſſionis oriatur præjudicium Tertii, qui directè non impedivit; quia tali Caſu conditio capturæ poſſeſſionis habetur pro impleta, non quidem in odium impedientis, ſed potius favore impediti, ne patiatur jacturam ſui Iuris ſine culpa, & facto proprio, *Rota in Burgen. Canonicatus* 8. *Julii* 1584. *coram Bubalo impreſſ. apud Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 262. *Bartol. in L. in teſtamento* 31. *ff. de condit. & demonſtrat. Text. in L. Si Titius ſtatuas ff. de condit. & demonſtrat. Corneus in L.* 1. *Cod. de inſtit. & ſubſtit. n.* 18. cùm ſit iniquum, quòd alteri ex facto,
5 & culpa Tertii fiat præjudicium, cùm nemo jacturam ſui Iuris patiatur ex culpa, & delicto alterius *L. eleganter ff. de dolo*, *Rota deciſ.* 135. *numer.* 39. *par.* 16. *Recent.*

ARGUMENTUM.

Uno ex Patronis non præſentante, cæteris præſentantibus, vox illius favore cujus augeatur?

SUMMARIUM.

1 *Jus accreſcendi habet locum inter Patronos re, & verbis conjunctos; & num.* 3.

2 *Aliquibus Patronis non præſentantibus, cæteris præſentantibus, an vox non præſentantium augeatur præſentantibus?*

4 *Natura conjunctionis eſt, ut conjuncti conſtituant unum Corpus, uniuſque Perſonæ vice fungantur.*

5 *Ordo affectionis, ut diſparitatem operetur, itaut unus præferendus ſit alteri in ſucceſſione, & ſubſtitutione, ex quibus æſtimari debeat? & numero* 6.

7 *Præſentatus à majori parte Patronorum eſt inſtituendus.*

8 *Conſanguineus ſolùm in paritate, & non in diſparitate vocum eſt præferendus Extraneo.*

CASUS IX.

COlella, & Bartholomæus Pantoliano renovarunt anno 1554. fundationem Juriſpatronatus Cappellæ Sanctæ Crucis, reſervantes de communi conſenſu pro ſe, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque Jus præſentandi. Et cùm hæredes, & ſucceſſores Colelliæ nunc exiſtentes, & deſcendentes à Joanne ejus filio ſint Aloyſius, Clara, & Thereſia, hæredes verò, & ſucceſſores Bartholomæi nunc exiſtentes ex parte Camilli ejus filii ſint Cæſar, & Lucretia; Ex parte Marci Antonii ejuſdem Bartholomæi pariter filii

ſint

ſint Bartholomæus Iunior, Matthæus, Iſabella, & Thereſia; ad ipſos ſpectat Ius præſentandi, itaut una medietas vocum ſit penes hæredes, & ſucceſſores Colellæ, alia verò medietas ſit penes hæredes, & ſucceſſores Bartholomæi. Sed quia hæredes dicti Bartholomæi diviſi ſunt in duas lineas, quarum unam conſtituunt Camillus, aliam Marcus Antonius, eorumque deſcendentes reſpectivè; inde etiam medietas vocum ſpectans ad hæredes dicti Bartholomæi diviſa eſt in duas partes, quarum una ſpectat ad Camillum, ejuſque deſcendentes, alia verò ad Bartholomæum, ejuſque pariter ſucceſſores.

Vacante dicta Cappella Sanctæ Crucis Aloyſius, Clara, & Thereſia hæredes Colellæ, & habentes integram medietatem vocum, præſentarunt ad illam Reverendiſſimum Cantorem Petrum de Schipano. Matthæus è contra, Iſabella, & Thereſia hæredes Bartholomæi ex parte Marci Antonii ejus filii habentes unam partem medietatis vocum præſentarunt Bartholomuxem abnepotem dicti Bartholomæi Senioris. Cæſar verò, & Lucretia hæredes ejuſdem Bartholomæi Senioris ex parte Camilli ejus filii repræſentantes aliam partem medietate vocum, nullum præſentarunt. Hinc proponuntur præinſerta dubia.

Primò. An in tali Caſu habeat locum Jus accreſcendi partem medietatis vocum ſpectantem ad Cæſarem, & Lucretiam nullum præſentantes? Et quatenùs affirmativè.

Secundò: Cujus favore habeat locum dictum Jus accreſcendi? Super quibus dubiis conſultus Dominus meus Patruus, quid pro veritate ſentiret, ipſe, ut eſſem verſatus de modo conſulendi in dubiis contingentibus, onus ſcribendi in hac Cauſa mihi impoſuit, ac proinde re maturè diſcuſſa cenſebam, prout infra, de Jure reſpondendum.

Et quidem primum dubium affirmativè reſolvendum dicebatur. Etenim Colella, & Bartholomæus Renovatores fundationis Juriſpatronatus dictæ Cappellæ Sanctæ Crucis unanimi conſenſu, & una, eademque oratione reſervarunt dictum Juſpatronatus ſibi ipſis, & eorum hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque; omnes ſimul conjungendo ſine ulla
1 diſtinctione inter hæredem unius, & hæredem alterius, in quo caſu de Iure eſt, ut inter ipſos re, & verbis conjunctos, utpote eodem ſermone, & ad eamdem rem vocatos, locum habeat Ius accreſcendi, juxta *Text. in L. 1. in princ. §. Idem eſt ff. de Uſufructu accreſ. L. Unica §. Ubi autem Legatarii Cod. de Caducit. tollen. §. Si eadem inſtit. de Legat. Vulp. tit. 24. inſtit. §. Si duobus Gloſ. in L. Mulieri 73. in verb. Proderit ff. de condit. Bartol. in L. 1. in princip.* & alii *apud Bellon. de Iure accreſcendi cap. 5. quæſt. 36. num. 5.*

Maximè cùm deficiat in hæredibus Bartholomæi ex parte Camilli deſcen-
2 dentibus pro ea vice, utpote nullum præſentantibus, una pars medietatis vocum, in quo caſu indubitatum eſt intrare Ius accreſcendi dictam partem favore aliorum, qui ad nominationem, & præſentationem dictæ Cappellæ fuerunt uno, & eodem ſermone vocati à dictis Renovatoribus, ut apud *Baldum in L. Hujuſmodi 86. §. Si Titio, & Mævio in princ. not. & ibi, Caſtr. in fine, & Alex. in fine, ff. de leg. primo Iuſ. in Leg. unic. num. 28. C. Quando non pet. part. in L. Hac conſultiſſima 21. §. Ex imperfecto num. 21. Cod. de Teſtam. in L. 1. num. 17. verſ. 4. ff. de cond. indic. & in L. Si duobus 16. in princ. num. 2. ff. de legat. primo, & aliàs apud Bellon. de Jure accreſcendi cap. 7. quæſt. 37. num. 2.* Quòd procedit etiam ſi non agatur de linea finita, ut patet in Caſu, de quo in *deciſ. 248. par. 16. Recent.*

Quoad ſecundum dubium videtur, quòd Pars medietatis vocum ſpectans ad Cæſarem, & Lucretiam hæredes Bartholomæi ex parte Camilli ejus filii, & nullum in hac vacatione præſentantes, augeri debeat favore Matthæi, Iſabellæ, & Thereſiæ hæredum ejuſdem Bartholomæi, ex parte Marci Antonii ejus pariter filii, habentium aliam partem medietatis vocum, & præſentantium Bartholomæum, & non favore Aloyſii, Claræ, & Thereſiæ hæredum Colellę habentium integram medietatem vocum, & præſentantium dictum Dominum Petrum de Schipano.

 Quia

Quia illi ſunt magis propinqui, & conſanguinei reſpectu dictorum hæredum Bartholomæi deſcendentium ex parte Camilli ejus filii, quàm ſint hæredes Colellæ, & ſic magis dilecti cenſentur à Bartholomæo, ejus hæredes deſcendentes à Marco Antonio ejus filio, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris. Et quia hæc videtur eſſe mens Rotæ, *in Auximana Cappellæ deciſ.* 248. *par.* 16. *Recent.*

His tamen non obſtantibus, veriùs cenſeo dictam partem medietatis vocum hæredum Bartholomæi deſcendentium à Camillo ejus filio pro æquali portione augeri debere in hoc Caſu, tùm favore hæredum ejuſdem Bartholomæi deſcendentium à Marco Antonio altero ejus filio habentium alteram partem medietatis vocum, tum favore hæredum Colellæ habentium integram medietatem vocum, ita ut quod dicta Pars medietatis vocum dividenda ſit in tres quartas, ſeu portiones, & duæ quartæ augendæ ſint favore hæredum Colellæ, utpote habentium integram medietatem vocum, & alia quarta dictæ partis augenda ſit favore hæredum Bartholomæi deſcendentium à Marco Antonio, utpote habentium non integram medietatem, ſed unam tantùm partem medietatis vocum.

Ratio eſt, quia Colella, & Bartholomæus Renovatores ſupradicti vocarunt una, & eadem oratione, ſeu ſermone ad dictum Ius præſentandi omnes, & quoſcumque eorum hæredes, & Succeſſores, itaut nec Colella diſtinxit, ſeu ſeparavit in ordine ad ſucceſſionem Iuris præſentandi ſuos hæredes ab hæredibus Bartholomæi, nec Bartholomæus ſeparavit ſuos ab hæredibus Colellæ, & ſic conjunctim illos omnes inſtituerunt ad ſucceſſionem Iuris præſentandi, juxta *L. Unic. §. His ita definitis, verſ. Hæc ita tam variè, Cod. de eadem toll.* & ſcribunt *Petr. de Beſut. in dicta L. Re conjuncti numer.* 7. *Donat. lib.* 7. *Comment. cap.* 23. & *Bellon. de Jure accreſc. cap.* 5. *quæſt.* 28.

3 Et propterea cum ſint re, & verbis conjuncti, ſine dubio intrare videtur jus accreſcendi pro æquali portione inter omnes, juxta *L. Re conjuncti* 59. *ff. de Legat.* 3. *L. Triplici* 142. *ff. de verb. ſignificat. Bellon. de Iure accreſc. cap.* 5. *quæſt.* 20. *Rota deciſ.* 344. *numer.* 5. & 6. *part.* 11. *Recent.*

4 Et natura hujuſmodi conjunctionis eſt, ut conjuncti conſtituant unum corpus, uniuſque perſonæ vice fungantur *L. Planè* 34. *§.* 1. *ff. de leg.* 1. & *in dicta L. unic. §. His ita definitis, verſ. Hæc ita tam variè Cod. de Cad. toll. Curt. Jun. conſil.* 22. *numer.* 8. & *conſ.* 161. *num.* 4. *verſ. Confirmatur, Mantic. de Comm. ult. volunt. lib.* 10. *tit.* 3. *num.* 8. & alii *apud Bellon. in dicto cap.* 5. *quæſt.* 35. *num.* 1. Ideſt idem capiant omnes, quod caperet unus, ſi ſolus ad rem, aut partem conjunctim relictam vocatus eſſet; Quo fit, ut aliis deficientibus, idem capere debeat unus, quod omnes eſſent accepturi, ſi concurrerent, ſcilicet, quia hæc eſt fictitii corporis natura; ut idem pauciores ſuperſtites conſequantur, quod plures eſſent habituri, ſi ſupereſſent. *Bellon. cap.* 3. *quæſt. prima num.* 17.

Nec obſtat, quòd hæredes Bartholomæi deſcendentes à Marco Antonio ejus Filio, utpotè ſibi magis propinqui, & Conſanguinei, ſint magis dilecti à Bartholomæo, quàm hæredes Colellæ, ita ut in hoc Caſu illis debeat augeri pars medietatis vocum ſpectans ad hæredes ejuſdem Bartholomæi deſcendentes à Camillo altero ejus filio, & nullo modo hæredibus Colellæ, & illi præferendi ſint iſtis.

5 Quoniam ordo affectionis, ut diſparitatem operetur inter vocatos, itaut unus præferendus ſit alteri in ſucceſſione, & ſubſtitutione, non debet æſtimari ex ipſius majoritate, vel minoritate. Quòd ſcilicet dictus Bartholomæus plus dilexerit ſuos hæredes, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris, cùm etiam inter omninò pares talis majoritas, & minoritas affectionis eſſe poſſit. Puta inter Filios, & Filias. Immo inter ipſos met filios maſculos, quòd ſcilicet Pater magis diligat filios, quàm filias, aut unos filios maſculos, quàm alios filios maſculos, & tamen iſti in ordine, & Iure ſucceſſivo ſunt omninò pares, ut in *L.* 1. & *L.* 12. *tab.* 14. *Cod. de Legat. hæred. §. Cæterum, Iuſt. de Leg. agn. ſucceſſ. §.* 1. *verſ. Differentia nulla*, & *§. Nullam Auth. de hæred.* ab

ab inteſt. venien. collat. 9. cap. 1. §. Hoc autem de his, qui feud. dar. poſſ. Bellon. de Jure accreſc. cap. 5. quæſt. 26. num. 66.

Sed debet æſtimari ex prioritate, & poſterioritate juxta *Bellon.* & alios apud eum ubi ſupra, quòd ſcilicet Bartholomæus per prius dilexerit ſuos hæredes, & per poſterius hæredes ſui Fratris, quòd cum hoc in Caſu preſenti non verificetur, cùm Bartholomæus, quoad ſucceſſionem Juris præſentandi non diſtinxit ſuos hæredes ab hæredibus Colellę, ſed omnes conjunctim vocavit, certi Iuris eſt, ſi ex his unus deficiat, regulariter inter alios nullam conſiderari poſſe prælationem, ut in *dicta L. Unica his ita definitis, verſ. In his itaque Cod. de Cad. toll. Bartol. in L. Re conjuncti num.* 30. & alii apud *Bellon. dicto cap.* 5. *quæſt.* 45.

Supradicta deciſio Rotæ non applicatur, quia ibi non agitur de eodem modo, re, & verbo conjunctis, ut in caſu præſenti, ſed de diverſo modo conjunctis, cùm Camillus, & Philippus in eadem oratione, in qua etiam comprehenſi fuerunt Bonfilius, & ejus deſcendentes, ſpeciali copula fuerunt conjuncti, & uniti, ut ibi dicitur num. 8. Unde mirum non eſt ſi decedente Camillo abſque deſcendentibus, jus illius augeretur Philippo, & non Bonfilio, & ejus deſcendentibus.

His itaque veris exiſtentibus manifeſtè
7 ſequitur, quòd Reverendiſſimus Cantor de Schipano inſtituendus ſit in dicta Cappella Sanctæ Crucis, utpote præſentatus ab habentibus majorem partem vocum, nempe ab Aloyſio, Clara, & Thereſia Deſcendentibus à Colella, & habentibus integram medietatem vocum, & duas quartas, ſeu portiones partis medietatis vocum ſpectantis ad hæredes Bartholomæi deſcendentes à Camillo ejus filio *ad Text. in cap. Quoniam de Jurepatron. Zecch. de Benefic. & penſion. cap.* 12. *nu.* 35. *Lambert. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 4. *art.* 1. 4. & 6. & alii apud *Vivian. par.* 2. *lib.* 12. *cap.* 8. Non autem Bartholomæus utpote præſentatus ab habentibus minorem partem vocum, nempe à Matthæo, Iſabella, & Thereſia hæredibus Bartholomæi, Deſcendentibus à Marco Antonio ejus filio, habentibus ſolam unam partem medietatis vocum, & unam quartam dictæ partis dictorum hæredum; Licèt dictus Bartholomæus ſit conſanguineus
8 Bartholomæo Seniori, & Renovatori dictæ Fundationis, quia Conſanguineus ſolùm in paritate, & non in diſparitate vocum eſt præferendus extraneo, juxta *Rotam in Mediolanen. Juriſpatr. coram Paulutio impreſſa apud meum Advocatum Fitonium Diſcept. Eccleſ.* 28. *num.* 8. & *in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *finali coram R. P. D. Anſaldo.*

ARGUMENTUM.

Ad validam præſentationem Perſonæ ad Dignitates in Cathedralibus, aut Collegiatis quid requiritur? Et de requiſitis in Promovendo ad hujuſmodi Dignitates.

SUMMARIUM.

1 *Promovendus ad Dignitates, quibus ineſt Cura Animarum, quæ requiſita habere debeat? Et quæ requirantur in promovendo ad Dignitates, quibus non ineſt Cura Animarum?*

2 *Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Eccleſia Parochialis habent annexam Curam Animarum.*

3 *Promovendus ad Dignitatem habentem annexam Curam Animarum debet habere vigeſimum quintum annum inceptum, licèt non completum, aliàs collatio eſt ipſo Iure nulla. Amplia, ut num. 4. Limita ut num.* 5.

6 *Epiſcopus non poteſt diſpenſare ſuper ætate promovendum ad Dignitates curatas, ſed ſolus Papa ſuper ea diſpenſat.*

7 *Diſpenſatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio, an ſuffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata?*

8 *Ætas* 25. *annorum, à quo tempore ſit computanda?*

9 *Ætas non incipit in utero Matris, ſed in Partu.*

10 *Promovendus ad Dignitates curatas, à*

à quo tempore habere debeat ordinem Sacerdotalem?

11 *Non promotus ad ordinem, quem* Beneficium *requirit, non eſt ipſo Iure abſque monitione* Beneficio *privatus, ſed limita in Eccleſiis Parochialibus.*

12 *Rector Eccleſiæ Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, ut privari poſſit dicta Eccleſia, quæ requirantur?*

13 *Rector Eccleſiæ Parochialis, ſi infra annum non fecit ſe promoveri ad Sacerdotium, an licitè poſſit retinere fructus Eccleſiæ, quos percepit durante anno?*

14 *Annus, infra quem Promotus ad Eccleſiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, à quo tempore ſit annumerandus.*

15 *Ætas requiſita ad Dignitates non curatas obtinendas juxta Tridentinum eſt vigeſimus ſecundus annus completus, amplia, ut ibi.*

16 *Dictio* Præſertim *eſt implicativa.*

17 *Ætas 22. annorum requiſita ad Dignitates non curatas, an ſufficiat, ſi dictæ Dignitates habeant annexum ordinem Presbyteratus?*

18 *Patronus præſentare debet ad Dignitates curatas, & non curatas Perſonas habentes omnia requiſita ad illas obtinendas.*

19 *Patronus ſi præſentaret perſonam non habentem ſufficientem ætatem ad Dignitatem curatam, aut non curatam, an hujuſmodi præſentatio eſſet valida?*

20 *Præſentatus, & proviſus de* Beneficiis *curatis, aut de Canonicatibus intra duos menſes emittere debet Profeſſionem Fidei, & coram quo? Amplia ut num. 21. 22. & 23. limita, ut n. 24. 25. 26.*

27 *Profeſſio Fidei Sede Epiſcopali vacante, coram quo fieri debeat ab obtinente Canonicatum, aut* Beneficium *curatum?*

28 *Non emittens Profeſſionem Fidei intra duos menſes, quos fructus amittat?*

29 *Non emittens Profeſſionem Fidei intra duos menſes, ne perdat fructus ſui* Beneficii, *quid facere debeat?*

30 *Profeſſio facta poſt duos menſes non prodeſt ad quærendos fructus temporis præteriti.*

CASUS X.

VAcante Præpoſitura, aut Archipræsbyteratu, aut Diaconatu, aut Archidiaconatu, aut alia Dignitate de Iurepatronatus, ad hoc ut Patronus poſſit ad dictas Dignitates validè præſentare, hic neceſſarium duxi quærere quid requiratur.

Pro reſolutione hujus quæſtionis præ-
1 ſupponendum eſt, quòd promovendus ad Dignitates, Perſonatus, aut alia Beneficia, quibus ineſt Cura Animarum, debet habere ætatem ſaltem viginti quinque annorum, ordinem, integritatem morum, & doctrinam ad ſuum munus exercendum neceſſariam; etſi Dignitas, ad quam promovetur ſit Archidiaconatus, ultra prædicta debet eſſe Magiſter in Theologia, aut Doctor, aut licentiatus in Iure Canonico; promovendus verò ad Dignitates, & Perſonatus, quibus non ineſt Cura Animarum, ſufficit, quòd habeat ætatem non minorem viginti quinque annis, & ordinem Clericalem juxta *Text. in cap. Cum in cunctis §. Inferiora de Electione*, ibique *Abbas, Anan. Bald. num. 2. Butrius num. 1. & 3. Fagnan. num. 31. & juxta Concil. Trident. ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 12.*

Et quidem promovendus ad Dignita-
2 tes habentes annexam Curam Animarum, ut ſunt Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Eccleſia Parochialis, juxta *Butr. in dicto cap. Cum injunctis in princip. ibique Fagnan. num. 31.* neceſſa-
3 riò tempore collationis debet habere vigeſimum quintum annum, qui tamen ſufficit, quòd ſit inceptus, licèt non completus, aliàs collatio eſt ipſo Iure nulla, *Text. in cap. Licet Canon. de elect. in 6. ibique gloſſ. verb. Licet, Abb. in dicto cap. Cum in cunctis num. 1.* Quòd procedit, ſive
4 cura incumbens Dignitati ſit fori Pœnitentialis, ſive juriſdictionalis *Fagnan. dicto cap. Cum in cunctis num. 32.* Limitatur tamen in eo, qui promovetur ad hujuſmodi Dignitates cum diſpenſatione circa defectum ætatis; poteſt namque
5 quis cum diſpenſatione promoveri ad Di-

Dignitates, & Perſonatus in Cathedralibus, quibus eſt annexa Cura Animarum in minori ætate *Gloſſa in dicto cap. Cum in Cunctis verb. Attigerit*. Quam diſpen-
6 ſationem non poteſt concedere Epiſcopus, nam *Text. in cap. Unico de ætat. & qualit. lib. 6.* permittit Epiſcopo diſpenſationem in Dignitatibus, & Perſonatibus non curatis, ergo ſecus in Curatis; ſed ſolus Papa, qui poteſt diſpenſare cum Minore 25. annis, vel expreſsè, vel tacitè, conferendo ſciens, & volens ei Dignitatem in Cathedrali habentem Curam Animarum *Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis §. Inferiora de elect. num. 7. ibique Anan. numero 5.*

Sed ſi Papa diſpenſet, ut habens 20.
7 annos poſſit ſe promoveri ad Sacerdotium, quæritur, an hujuſmodi diſpenſatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio ſuffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam Curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata? Reſpondeo negativè, quia habilitatus ad unum non eſt habilitatus ad aliud. *Anan. in dicto cap. Cum in Cunctis, num. 3.*

8 A quo autem tempore ætas 25. annorum ſit computanda, an ſcilicet Conceptionis, an Nativitatis, vel Baptiſmi? Reſpondetur eſſe computanda à die Nativitatis, dum ætas nihil aliud eſt, quàm temporis menſura quædam à Nativitate uſque ad obitum decurrens, juxta *Bald.*
9 *conſ. 19. ſub num. 3. lib. 5.* & non eſſe computandam à die Conceptionis, dum ætas non incipit in utero Matris, ſed in Partus nec à die Baptiſmi, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii, teſte *Fagnano in dicto cap. Cum in cunctis num. 133. & ſeqq.*

Præter ætatem 25. annorum requiritur in promovendo ad Dignitates, & Perſonatus, quibus eſt annexa Cura Animarum,
10 ordo Sacerdotalis. Quæritur à quo tempore promovendus illum habere debeat?

Reſpondetur non eſſe neceſſarium, quòd habeat ordinem Sacerdotalem de tempore Promotionis, ſed ſatis eſſe, quod pòſtmodum promoveatur in proximis temporibus. Ratio eſt, quia annexio ordinis Sacerdotalis, quam habent Dignitates, & Beneficia curata eſt de Jure communi reſpectu aptitudinis, quia debet eſſe aptus ad illum ordinem, non verò eſt reſpectu actus; ſed ſi dicta annexio ex ſpeciali ſtatuto, aut diſpoſitione ſit reſpectu actus, ſcilicet ſi detur aliquod ſtatutum, aut diſpoſitio, quòd non conferatur Beneficium curatum, niſi actualiter conſtituto in Sacerdotio, tunc requiritur, quòd promovendus habeat dictum ordinem de tempore Promotionis *Abbas in dicto cap. Cum in Cunctis, ubi ſupra num. 1. & 10. in fine, ibique Anan. ante num. 1. Butrius num. 4. & 5.*

Sed ſi non facit ſe promoveri ad ordinem, quem Beneficium requirit, non eſt
11 ipſo Jure Beneficio privatus, nec debet privari ſine monitione. Quod tamen limitatur in Eccleſiis Parochialibus non Collegiatis, ubi incontinenti eſt privatus abſque ulla monitione, qui non facit ſe intra annum promoveri in Sacerdotem. *Text. in cap. Licet Canon. de Elect. in 6. Abb. in dicto cap. Cum in Cunctis num. 2. ibique Butr. num. 6.*

Et hic nota, quòd ad hoc ut Rector Eccleſiæ Parochialis non promotus intra
12 annum ad Sacerdotium, privari poſſit dicta Eccleſia, requiritur, quòd annus integer ſit completus, ſed iſte annus non currit juſtè impedito, ſcilicet vel propter Infirmitatem, vel propter abſentiam proprii Epiſcopi, vel eo quia non potuit habere Commendatitias, vel eo quia Epiſcopus noluit eum ordinare, hæ enim ſunt juſtæ Cauſæ, quæ eum excuſabunt *Text. in cap. Commiſſa de elect. in 6. ibique Gloſſ. Verbo juſto impedimento.* Requiritur etiam ipſum citari, & facere pronunciari illum privatum, nam ſi hoc ommiſſo fiat collatio, ipſe poſtea veniens, & de juſto impedimento, vel diſpenſatione fidem faciens, collationem caſſari faciet. *Gloſſ. ubi ſuprà.*

Sed ſi Rector Eccleſiæ Parochialis infra
13 annum non fecit ſe promoveri ad Sacerdotium, utrum licitè poſſit retinere fructus Eccleſiæ, quos percepit durante anno? Reſpondetur, quòd iſte, ſi in principio, quando fuit inſtitutus, non habebat intentionem, ut promoveretur ad Sacerdotium infra annum, ſed ſolùm ut perciperet fructus, tunc tenetur ad reſtitutionem fructuum, ſi verò habebat intentionem ſe promovendi ad Sacerdotium infra annum, ſed ex aliqua cauſa ſuperveniente non

non vult promoveri, quia fortè ejus frater antiquior vult promoveri, & ipſe vult remanere in ſeculo, non tenetur ad reſtitutionem fructuum *Gloſſ.* 1. *in dicto cap. Commiſſa*, *vide Barboſa ad Concil. hìc numer.* 41.

A quo autem tempore annus, infra
14 quem Promotus ad Eccleſiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, annumerandus ſit? Dico annumerandum eſſe à tempore adeptæ pacificæ poſſeſſionis, vel à tempore, quo potuit habere pacificam poſſeſſionem, & per ſe ſtetit juxta *Text. in cap. Cum ex eo de elect. in 6. ibique Gloſſ.*

Reſpectu verò Dignitatum, aut Perſonatuum, quibus nulla Cura imminet de Jure communi non invenitur expreſsè cautum, qua ætate debeat eſſe is, qui promovetur ad Dignitatem Curam Animarum non habentem juxta *Innocent. in cap. Præterea ſub num.* 1. *de ætate, & qualitate*; Ideò Concilium Tridentinum *in dicta ſeſſ.* 24. *de Reformat. cap.* 12. reſpectu hujuſmodi Dignitatum requirit æta-
15 tem annorum 22. & quidem, quòd vigeſimus ſecundus annus ſit completus, ut aſſerit *Fagnan. in cap. Cum in Cunctis de electiòn. num.* 37. fuiſſe reſolutum à Sacra Congregatione Concilii. Quod procedit, ſive ſint Dignitates Sæculares, ſive Regulares, ſive ſint in Eccleſiis Cathedralibus, ſive in Collegiatis: quia Concilium *in dicto cap. In* §. *Ad cæteras* diſponit de Dignitatibus tam in Eccleſiis Cathedralibus, quàm Collegiatis, ut patet tum ex initio illius decreti, ibi: *Cum Dignitates in Eccleſiis præſertim Cathedralibus*: Dictio enim *Præſertim* cum ſit implicativa, uti-
16 que implicat idem in Collegiatis, eaſque includit tum ponderando dictionem univerſalem quaſcumque, & ad cæteras *Fagnan. in dicto cap. Cum in Cunctis num.* 112. & 48.

Sed ſi hujuſmodi Dignitates non habentes annexam Curam Animarum, habeant
17 annexum ordinem Presbyteratus, an reſpectu harum ſufficiat ætas 22. annorum. Diſtinguendum eſt. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum ex Privilegio, Fundatione, Statuto, vel conſuetudine, & tunc ad eas obtinendas non ſufficit ætas 22. annorum, ſed oportet, ut proviſus ſit in tali ætate, ut infra annum poſſit in Presbyterum ordinari, & ſic in 24. inchoato. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum de Iure communi, ut ſunt Præpoſitura, Diaconatus, & Abbatia, & tunc ſufficit ætas 22. annorum, & quòd obtinens illas ſe promoveat in proximis temporibus ad Presbyteratum. *Fagnan. in dicto cap. Cum in Cunctis num.* 43.

18 His præſuppoſitis; Patronus, ut ritè, & validè procedat, præſentare debet ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum Perſonam habentem ætatem 25. anni ſaltem incæpti, & Ordinem Sacerdotalem, vel de tempore præſentationis; Si ordo Sacerdotalis ſit annexus dictis Dignitatibus ex ſpeciali Statuto, aut diſpoſitione Fundatoris, vel ſatis eſt, quòd præſentet Perſonam, quæ poſtmodum promoveatur in proximis temporibus, ſi ordo Sacerdotalis ſit annexus tantùm de Jure communi. Reſpectu verò Dignitatum, quibus non eſt annexa Cura Animarum, nec ordo Sacerdotalis ex ſpeciali Statuto, & diſpoſitione Fundatoris; Præſentare debet Perſonam habentem 22. annum completum; Sed ſi ordo Sacerdotalis ſit annexus hujuſmodi Dignitatibus ex ſpeciali diſpoſitione Fundatoris debet præſentare Perſonam in tali ætate, ut infra annum poſſit in Presbyterum ordinari, & ſic in 24. inchoato.

Sed ſi præſentaret Perſonam non haben-
19 tem ſufficientem ætatem ad dictas Dignitates, an hujuſmodi præſentatio eſſet valida? Reſpondeo cum diſtinctione, aut Patronus præſentat ſcienter iſtam Perſonam non idoneam, & inhabilem, *abſolutè*, & tunc præſentatio iſta eſt nulla, nullumque habere poteſt effectum, aut præſentat conditionatè, ſcilicet ſub ſpe habilitatis, aut diſpenſationis, ut licitum eſt fieri, juxta *Card. de Luca de Jurepat. diſc.* 45. *num.* 7. & *diſc.* 64. *num.* 27. & alios relatos infra *in cap. Quoniam Caſ. num.* Et in hoc Caſu ſuperveniente habilitate, & obtenta diſpenſatione inhabilitatis intra quadrimeſtre, aut ſemeſtre præſentatio ſic facta eſt valida. Et non obtenta diſpenſatione, poteſt Patronus alium præſentare intra eumdem terminum.

20 Præſentatus autem, & proviſus de Beneficiis Curatis, & de Canonicatibus, & Di-

Dignitatibus in Cathedralibus ad minus intra duos menſes à die adeptæ poſſeſſionis debet emittere Profeſſionem Fidei, cum hac diſtinctione, quòd Proviſus de Beneficiis curatis extra Cathedralem debet emittere Profeſſionem Fidei coram Epiſcopo, aut ejus Vicario Generali; Proviſus verò de eiſdem Beneficiis in Cathedrali non ſolùm debet emittere coram Epiſcopo, aut ejus Vicario, ſed etiam coram Capitulo ſub pœna ammiſſionis fructuum juxta Conſtitutionem Pii IV. incipien. *Injunctum* in ordine la 114. & ex *Tridentino dicta ſeſſ.* 24. *cap.* 12. quam ſequuntur. *Garz. de Benefic. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 1. *Tamburin. de Jure*, *Abb. diſp.* 8. *quæſit.* 3. *tom.* 1. *num.* 1.

21 Quod ampliatur primò. Proviſus de Beneficio curato, aut de Canonicatu, aut Dignitate in Cathedrali poteſt emittere hujus profeſſionem Fidei non ſolùm per ſe ipſum, ſed etiam per Procuratorem *Navarr. conſ.* 4. *num.* 2. *de Summ. Trinit. Barboſ. de Offic. & Poteſt. Paroch. cap.* 4. *num.* 3. Ratio eſt quia, neque Concilium Tridentinum, neque Conſtitutio Pii IV. utuntur verbis ſignificantibus perſonalitatem, & propterea ſuccedit regula; quicumque poteſt aliquid facere per ſemetipſum, poteſt illud facere per Procuratorem, juxta *Text. in cap. Poteſt quis de reg. Jur. in* 6. *Tamburin. de Jur. Abbat. diſput.* 8. *quæſt.* 3. *num.* 12. *tom.* 1.

Ampliatur ſecundò. Tenetur emittere
22 profeſſionem Fidei, etiamſi illam ſemel emiſerit in adeptione ſimilis Parochialis, aut Canonicatus juxta reſolutionem Sacræ Congregationis, quam refert *Garz. de Benefic. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 17. *Tamburin. de Jure*, *Abbat. diſput.* 8. *quæſt.* 3. *num.* 8. *tomo* 1.

23 Ampliatur tertiò. Proviſus de Beneficio curato poteſt emittere hujuſmodi profeſſionem Fidei coram Vicario, etiam Epiſcopo non impedito *Garz. ubi ſupra n.* 23. *Barboſ. de Offic. & Poteſt. Paroch. part.* 1. *cap.* 4. *num.* 2.

Limitatur tamen propoſitio ſupradicta
24 primò; In Proviſo de Cura Animarum habituali, qui non tenetur emittere profeſſionem Fidei, quia de illa judicatur perinde ac ſi eſſet Beneficium ſimplex *Barboſ. ubi ſupra num.* 9.

25 Limitatur ſecundò in Canonicis, ſeu Dignitatibus in Eccleſiis Collegiatis, qui non tenentur emittere profeſſionem Fidei, nam Concilium ſolùm loquitur de Proviſis de Canonicatibus, & Dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus tam Secularibus, quàm Regularibus, & de Beneficiis Curatis, ut à Sacra Congregatione refert deciſum *Garz. ubi ſupra num.* 11. Unde Proviſi de portionibus, Cappellaniis, & Beneficiis inferioribus in Cathedralibus non tenentur emittere profeſſionem Fidei *Garz. ubi ſupra num.* 12. *Barboſ. ad Concil. dicto cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *num.* 25.

Limitatur tertiò in Coadiutoribus Ca-
26 nonicorum, ſeu Dignitatum etiam perpetuis, & cum futura ſucceſſione, qui non tenentur ad prædictam profeſſionem Fidei, niſi cùm factus fuerit locus ſucceſſioni, nam non ſunt verè Canonici, ſeu Dignitates, nec pro talibus habendi viventibus coadiutis *Garz. de Benefic. dicta part.* 3. *cap.* 3. *num.* 16.

Poſitis his ampliationibus, & Limita-
27 tionibus, Quæritur primò. Sede Epiſcopali vacante, coram quo fieri debeat dicta Profeſſio Fidei? Et reſpondetur fieri debere coram Vicario Capitulari, quia cùm juriſdictio Epiſcopalis adminiſtretur per Vicarium, magis per eum repræſentatur Epiſcopus, quàm per Capitulum *Garz. ubi ſupra num.* 27.

Quæritur ſecundò. Non emittens pro-
28 feſſionem Fidei intra duos menſes, quos fructus ammittat? Reſpondetur ammittere fructus poſtea decurrendos, non verò fructus decurſos illis duobus menſibus *Barboſ. ad Concil. ubi ſupra num.* 32. *Garz. de Benefic. dicta par.* 3. *cap.* 3. *num.* 31. Et licèt ammittat fructus poſtea decurſos, non tamen ammittit diſtributiones, quia iſtæ dantur ratione Miniſterii, & ſervitii Perſonalis, *Barboſa ubi ſupra num.* 30. Et ita cenſuit Sacra Congregatio Concilii teſte *Gonzal. ſuper regul.* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. num.* 170. quamvis contrarium ſentiat *Rota deciſ.* 157. *numer.* 1. *tom.* 2. *Recent.* ubi dicit, quòd ante emiſſam profeſſionem, juxta formam Concilii Tridentini fructus, & diſtributiones non debentur Canonico.

29 Proviſus verò de Beneficio curato, aut Canonicatu, & Dignitate in Cathedrali, qui

qui non eſt profeſſus intra duos menſes ab adepta poſſeſſione, ne perdat fructus ſui Beneficii, poteſt, & debet facere illam profeſſionem poſt præfatos duos menſes. Tum quia, qui jubetur facere aliquid intra certum tempus, videtur obligari ad duo, videlicet ad faciendum illud intra illud tempus ſi poteſt; & ad faciendum illud poſt lapſum temporis præſtituti, quàm citò commodè facere poterit, etiamſi non potuit illud antea facere. Hujuſmodi
30 profeſſio facta poſt præfatos duos menſes non prodeſt ad quærendos fructus temporis præteriti, ſed ſic ad quærendos temporis futuri, quia regulariter ſemel ipſo Jure perdita, non quæruntur ipſo Jure, quamvis æquitate poſſet juvari, qui per ignorantiam, incogitantiam, vel negligentiam Procuratoris id non fecit, qui tamen libenter feciſſet, ſi fuiſſet monitus, vel veniſſet in mentem. *Navar. ubi ſupra num. 1. & 3. Barboſ. ad Concil. ubi ſupra num. 22. Tamburin. de Jur. Abb. diſput. 8. quæſt. 3. num. 9.*

ARGUMENTUM.

An Patronus poſſit præſentare ad Beneficium vacans eum, qui eſt Irregularis ex homicidio. Et varia de Irregularitate hìc pertractantur.

SUMMARIUM.

1 *Irregularitas quid ſit?*

2 *Homicida non poteſt promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Eccleſiaſtica obtinere?*

3 *Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem. Amplia ut num. 4. 5. 6. Limita, ut num. 9. 10.*

7 *Conſulens, ut quis morti ſe exponat pro honore Chriſti, aut pro fide non eſt Irregularis.*

8 *Inquiſitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum morti tradendum, non ſunt Irregulares.*

11 *Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario, an ſit de Iure Divino?*

12 *Committens homicidium caſuale eſt Irregularis, ſed declara, ut num. 13.*

14 *Facienti actum permiſſum non imputatur id, quod ſequitur ex illo.*

15 *Medicus faciendo licitè ſuum officium, ſi ægrotus moriatur, non incurrit Irregularitatem.*

16 *Qui fecit feneſtram in Domo, de qua aliquis ſpontè ſe præcipitavit, non eſt Irregularis.*

17 *Qui dant operam rei licitæ, ex qua caſu ſequatur homicidium, non ſunt Irregulares, & numer. 18. uſque ad 21.*

22 *Committens caſu homicidium, ſi dabat operam rei licitæ, ſed non adhibuit diligentiam, quam debuit, eſt Irregularis.*

23 *Committens caſu homicidium, ſi dabat operam rei illicitæ, eſt Irregularis; ſed limita ut num. 24. & 25. & 57.*

26 *Qui dant operam rei illicitæ, ex qua caſu ſequatur homicidium, an ſint Irregulares? & num. 28. 29. 30. 33. 34. uſque ad 37.*

27 *Irregularitas ex ſola voluntate non contrahitur.*

31 *In dubio facti homicidii cenſendus eſt quis Irregularis.*

32 *Infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem.*

Committens homicidium ex neceſſitate, aut defenſione propriæ Perſonæ eſt Irregularis. Amplia ut num. 39. limita ut num. 40.

41 *Patronus ſi præſentet Irregularem ſcienter, & abſolutè ad Beneficium Eccleſiaſticum præſentatio eſt nulla, ſecus ſi eum præſentet conditionatè.*

42 *Patronus poteſt præſentare ad Beneficium merè laicale, aut Legatum Pium, Irregularem.*

43 *Irregularitati provenienti ex homicidio voluntario non ſolet diſpenſari, provenienti ex homicidio caſuali ſolet diſpenſari, ſed cum maxima difficultate, ut num. 44. provenienti verò ex neceſſitate inevitabili, ſolet facilè diſpenſari, ut num. 45. & num. 63. & 64.*

46 *Lædens ſupercilium oculi an ſit Irregularis? & num. 47.*

48 *Irre-*

48 *Irregularitas incurritur, ſi oculus fuerit erutus.*

49 *Auctor rixæ, aut concitans proprium germanum ad homicidium patrandum eſt Irregularis, & num. 50. amplia, ut num. 51.*

52 *Vulnerans aliquem, ſi iſte poſt multos dies moriatur, an ſit Irregularis? & num. 53. 54.*

55 *Vagans nocturno tempore cum Canentibus, & pſallentibus, ſi ab uno ex eis committatur homicidium, an ſit Irregularis? & num. 56.*

56 *Irregularitas ex homicidio contrahitur ſolùm ab iis, qui ſunt cauſa homicidii, vel phyſica, vel moralis.*

58 *Si Clerico leviter rixante cum Laico, frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit.*

59 *Non impediens homicidium, incurrit Irregularitatem, quando illud impedire tenetur ex juſtitia, ſecus ſi ſolùm ex Charitate.*

60 *Si quis reſpondeat uni ex Hominibus ab eo miſſis, ut opportuna occuparet loca ad capiendos Homines facinoroſos, his verbis*: Voi altri ſapete quello dovete fare alli furbi: *Si aliquis ex eis interficiatur, an ſit Irregularis? & num. 61. & 62.*

65 *Homicidium provenire cauſâ defenſionis, ex quo præſumatur?*

66 *Attento magni temporis decurſu à die perpatrati homicidii concedi ſolet diſpenſatio ab Irregularitate, ut pluribus oſtenditur exemplis, num. 67.*

68 *Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. ſeſſ. 24. excludens voluntarium homicidam à ſpe obtinendi diſpenſationem, an habeat locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus?*

69 *Excedens moderamen inculpatæ tutelæ ad defenſionem propriæ vitæ, non incurrit Irregularitatem indiſpenſabilem.*

CASUS XI.

PAtronus vacante Beneficio A. præſentavit, ad illud Titium Irregularem, propter homicidium ab eo commiſſum duodecim ab hinc annis quæritur, an hujuſmodi præſentatio ſit valida?

1 Ante quam ad reſolutionem hujus quæſtionis deveniam, operæ pretium duxi hic nonnulla de Irregularitate proveniente ex Homicidio diſſerere. Irregularitas eſt Canonicum impedimentum ex facto, & defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Eccleſiaſticos Ordines promoveri, & eis miniſtrare juxta *Covarr. var. reſol. tom. 1. de Irregularit. tom. 1. part. 1. numer. 1.* & dicitur quis Irregularis, eò quia extra regulam aliorum eſt poſitus. *Vitalin. in Clement. Si furioſus de Homicid. num. 63.* Ommiſſa hic explicatione Irregularitatis provenientis ex defectu, de ea agemus Irregularitate, quæ ex facto procedit, ſcilicet ex homicidio, cùm hæc in praxi ſæpiſſimè contingat.

2 Concilium Tridentinum *ſeſſ. 14. de Reformat. cap. 7.* diſponit quòd Homicida ſit Irregularis, & non poſſit promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Eccleſiaſtica obtinere, ibi: *Cùm etiam qui per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per Inſidias, ab Altari avelli debeat, qui ſua voluntate homicidium perpetraverit, etiamſi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, nullo tempore ad Sacros Ordines promoveri poſſit, nec illi aliqua Eccleſiaſtica Beneficia, etiamſi Curam non habeant Animarum, conferri liceat, ſed omni ordine, ac Beneficio, & Officio Eccleſiaſtico perpetuò careat. Si verò homicidium non ex propoſito, ſed caſu, vel vim vi repellendo, ut quis ſe à morte defenderet, fuiſſe commiſſum narretur; quam ob cauſam etiam Sacrorum Ordinum, & Altaris Miniſterium, & Beneficia quæcumque, ac Dignitates, Jure quodammodò diſpenſatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex Cauſa Metropolitano, ſeu viciniori Epiſcopo, qui non niſi Cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter diſpenſare poſſit*: Ex qua conciliari diſpoſitione tres deduco propoſitiones, quibus, cum ſuis ampliationibus, & limitationibus tota hujuſmodi Irregularitatis materia explicatur.

3 Prima propoſitio: *Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem*: Quam propoſitionem probat, etiam

Text. in cap. Si quis de Homicid. ibique Butrius num. 1. *& in cap. Sicut dignum nu.*26. *& ſeqq. & in cap. Ad Audientiam num.*4. *de Homicid.* Et hoc eſt verum, ſive necetur Chriſtianus, ſive etiam Paganus, vel Saracenus.

Amplia propoſitionem; quòd non ſo-
4 lùm committens homicidium voluntarium, ſed etiam mutilans membrum eſt Irregularis, ut docet *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. ibique Geminian. num.* 2. ubi dicit, quòd quoad pœnam Irregularitatis paria ſunt aliquem interficere, vel membris mutilare, *& in Clement. Si furioſus ibique Gloſſ. de Homicid.* Si talis tamen fuerit mutilatio, quòd inde facta fuerit ſeparatio membri, nam ſi quis verberet aliquem in tantùm, quòd reddat membrum inutile, non propter hoc efficitur Irregularis, niſi fiat detruncatio alicujus membri; ſicuti non eſt Irregularis ille, qui amputat alteri digitum ea ratione, quia digitus non eſt membrum, ſed officium membri, juxta *Gloſſ. in dicto cap. Is, qui.*

Item amplia ſive homicidium commit-
5 tatur palam, ſive occultè, cum hac tamen differentia, quòd committens homicidium occultum poteſt adminiſtrare in ordinibus jam ſuſceptis, ſed poſt actam pænitentiam. *Text. in cap. Quæſitum eſt de tempor. ordin. Abb. in cap. De cætero de Homicid. num.* 2.

Amplia etiam, ſive homicidium com-
6 mittatur facto, ſive conſilio, aut præcepto, conſulens enim alicujus mortem eſt Irregularis, juxta *Gloſſ. in cap. Sicut dignum de Homicid. verb. Conſilium.* Et ſi ſit Clericus, qui præſtet conſilium Homicidæ non ſolùm eſt Irregularis, ſed etiam non debet legere lectiones, & cantare reſponſoria, ſeparatè in Choro, juxta *Text. in dicto cap. Sicut dignum §. Clericos, ibique Anan. num.* 1. *Fagnan. num.* 1.

Quòd tamen non procedit in eo, qui
7 alicui conſulit, ut indubitatæ morti ſe exponat pro nomine, ſive honore Chriſti, aut pro fide, aut pro ſtatu Eccleſiæ, iſte enim non fit Irregularis, licet exinde ſequatur mors, & ſic dederit cauſam proximam homicidio; Argum. *Text. in cap. Sicut Quidam quæſt.* 1. ubi diſponitur, quòd debeamus uſque ad Animam, & Sanguinem confirmare, quod prædicatum eſt à Domino, & ab Apoſtolis; & ſicut Chriſtus mortem pro nobis ſubiit, ita & nos pro eo ſubire debemus, & alios, ut ſubeant conſulere poſſumus. Et hac ratione excuſari poſſunt ab Irregularitate,
8 Inquiſitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum, licèt ſciant eum propter hoc morti tradendum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cætero numer.* 26. *de Homicid.* Et Sancti Martyres pro Chriſto Sanguinem effuderunt, & aliis verbo, & exemplo, ut effunderent pro Chriſto ſuggeſſerunt. *Butr. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num.* 13. *in fine, ibique Abb. num.* 5. *in fine.*

Limitatur tamen Propoſitio in Furioſo,
9 qui licet occidat, & velit occidere, adhuc non eſt Irregularis, quia ad iſtud velle movetur, & provocatur furore, non autem ex libertate ſui animi, juxta *Clement. Si furioſus de Homicid. ibique Vitalin. num.* 13.

Limitatur etiam in eo, qui committit
10 homicidium ante Baptiſmum; committens enim homicidium ante Baptiſmum non eſt Irregularis, quia in Baptiſmo deletur peccatum, & omnis ſequela peccati *Gloſſ. in cap. Deinde diſt.* 26. *verb. Inter peccata ibique Archidiac. in fin. Abb. in cap. Preſbyterum de Homicid. num.* 2. *ibique Anan. num.* 4. *Butr. num.* 4. Et patet in D. Paulo, qui ante Baptiſmum fuit homicida, & tamen poſtea factus eſt Apoſtolus *Act.* 10.

Sed cùm Irregularitas provenire poſſit ex homicidio abſque ullo peccato, ut quando Judex pronunciat juſtè, quem occidendum; Ego diſtinguerem unà cum Anania *in dicto cap. Preſbyterum num.* 4. *ibique Butr. num.* 4. Aut Irregularitas fundatur ſuper peccato, & tunc propter ſupradictam rationem, tollitur per Baptiſmum, aut non fundatur ſuper peccato, & tunc non poteſt tolli per Baptiſmum, quia tunc Irregularitas non poteſt eſſe ſequela peccati.

11 Hujuſmodi autem Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario non ſolùm eſt de Jure Canonico, ſed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non ædificabis mihi templum, quia Vir Sanguinis es*: ut expreſsè docent *Abb. in*

in cap. Ad Audientiam num. 2. *& Butr. in cap. Si quis de Homicid. num.* 3. Et licèt contrarium ſentiat *Covarr. var. reſol. tomo* 1. *de Irregular. par.* 1. *num.* 2. Sententiam tamen *Abbatis* puto veriorem, nec ei eſt contrarius Innocentius loco ab eo citato, dum ille ibi dicit Irregularitatem eſſe de Jure poſitivo; quòd dictum compoſſibile eſt, cum eo, quòd Irregularitas ſit etiam de Jure Divino, dum id, quod eſt de Jure poſitivo, poteſt etiam eſſe de Jure Divino.

12 Secunda Propoſitio: *Committens homicidium caſuale eſt Irregularis*: Hanc aſſertionem confirmat *Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. num.* 2. *Anan. num.* 1. *Butr. num.* 1. *Barboſ. num.* 1.

13 Declara tamen hujuſmodi concluſionem; Committens caſu homicidium, aut dabat operam rei licitæ, aut non? Si dabat operam rei licitæ, & adhibuit diligentiam, quam potuit, & debuit non eſt Irregularis, juxta *Text. in cap. Dilectus de Homicid.* ubi ab Innocentio III. imponitur Epiſcopo Lingon. non impedire, quo minùs Divina poſſit Officia celebrare Cappellanus ille, qui aſcendit Equum, qui fractis habenis dum curreret, feſtinanter arbitrio proprio incidit in Puerum, illumque interfecit procul abjecto Cappellano, ibique *Abb. num.* 1. *&* 4. *Anan. numer.* 1. *Butr. numer.* 1. *Barboſ. num.* 1. Ratio eſt,
14 quia facienti actum permiſſum non imputatur id, quod ſequitur ex illo. *Gemin. in cap. Prælatis de Homicid. in* 6. *numer.* 3. Idem diſponitur *in cap. Ex litteris, & in cap. Significaſti il primo Cod. tit. ibique Abb. num.* 1.

15 Et ſic Medicus faciendo licitè, & debitè ſuum officium, ſi Ægrotus moriatur non incurrit Irregularitatem, juxta *Vitalin. in Clement. Si furioſus de Homicid. numer.* 82. ubi dat rationem differentiæ inter Medicum, & Judicem, cur ſcilicet primus non incurrat Irregularitatem, ſecus verò ſecundus, nimirum quia Medicus facit hoc ad conſervationem cæterorum membrorum, ubi unum mutilat, ſed Judex facit ad denigrationem aliorum membrorum, & ſic quaſi ex voluntate alius procedit, alius quaſi ex neceſſitate.

16 Qui fecit feneſtram in Domo, de qua aliquis ſpontè ſe præcipitavit, non eſt Irregularis, qui armatus accedit ad Neptem Adulteram, cum animo non occidendi Adulterum, ſed eum cogendi cum illa contrahere, ſi Adulter metu ſe præcipitaverit, non eſt Irregularis, juxta *Gloſ. in cap. De cætero de Homicid. in verb. Cauſam dediſſe*, *ibique Abb. Butr. Fagnan. num.* 12. *&* 15.

Qui facit inſtantiam apud Regem pro
17 remedio facinorum, ſi juſſu Regis malefactores interficiantur, non eſt Irregularis, juxta *Fagnan. ubi ſupra num.* 15.

Clericus conquerens de malefactoribus coram Judice Seculari, ſi illi inter-
18 ficiantur non eſt Irregularis, ſicuti non eſt Irregularis Judex; Eccleſiaſticus tradens Clericum degradatum Curiæ ſeculari, dummodo proteſtetur ſe ad vindictam, ſeu pœnam ſanguinis non intendere, juxta *Textus in cap. Prælatis de Homicid. ibique Gemin. numer.* 5. ſed ſi aliud habeant in corde, ita ut illa proteſtatio ſit ficta, & non proveniens ex corde ſincero, eſt Irregularis occultus *Gemin. ubi ſupra num.* 6.

19 Epiſcopus, & quicumque alius Prælatus Juriſdictionem temporalem obtinens, ſi homicidio ab aliquibus in Juriſdictione ſua commiſſo, Ballivo ſuo, aut alii cuicumque injungat, ut veritatem inquirens juſtitiam exequatur, Irregularis non efficitur, licèt pœna Sanguinis inferatur, juxta *Text. in cap. Epiſcopus nè Cler. vel Monach. lib.* 6.

Princeps, qui legem condidit ſub pœna
20 mortis non efficitur Irregularis, ſi legis auctoritate, aliqui ultimo ſupplicio affecti fuerint. *Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num.* 16. *& ſeqq.*

Videns aliquem vulnerari, & occidi,
21 valens homicidium impedire, non impedivit non incurrit Irregularitatem; ſi proximum ſolùm ratione Charitatis tenebatur defendere; ſecus ſe illum defendere tenebatur etiam ratione Juſtitiæ, ut contingit in Filiis, Famulis, Uxore, Subditis, publicis Officialibus, qui reſpectivè tenentur defendere Patrem, Patronum, Maritum, Principem &c. etiam cum periculo propriæ vitæ, non tamen manifeſto, ſed ubi defenſio ſibi poſſibilis ſaltem videatur, agendo quidquid verbo facto agere poſſunt, ut mors impediatur. *Barboſa in*

in cap. Sicut Dignum de Homicid. num. 19.

Ratio autem. Quare iſti omnes non incurrant Irregularitatem, etiam ſi ex eorum operibus caſu ſequatur homicidium, eſt illa, quam ſuperiùs innui in declaratione hujus ſecundæ aſſertionis; ſcilicet, quia dabant operam rei licitæ, & non erant cauſa proxima homicidii.

22 Si verò committens caſu homicidium dabat operam rei licitæ, ſed non adhibuit diligentiam, quam debuit eſt Irregularis, juxta diſpoſitionem *Text. in cap. Presbyterum de Homicid. ibique Abb. numer.* 1. *Anan. num.* 1. *Butr. num.* 4. *Barboſ. numer.* 1. *& in cap. Ad Audientiam de Homicid. ibique Abb. num.* 1. *Butr. num.* 1. *Barboſ. num.* 1.

23 Aut committens caſu homicidium non dabat operam rei licitæ, ſed illicitæ, & tunc ſive adhibuit diligentiam, ſive non, imputatur, & eſt Irregularis, juxta *Text. in cap. Continebatur de Homicid. ibique Butr. num.* 1. *Abb. num.* 1. *Anan. num.* 1. *Barboſ. num.* 5.

24 Limita tamen in furioſo, aut Infante, qui ſi occidant aliquem, vel mutilent membrum hominis, etiam ſi dent operam rei illicitæ, non incurrunt Irregularitatem, juxta *Clement. Si furioſus de Homicid. ibique Gloſſ. Vitalin. num.* 1. Ea ratione, quia furioſus, & Infans propriè non delinquunt, dum delictum non fit ſine animo delinquendi, & in primo adeſt caſûs infelicitas, in alio conſilii ægeſtas, & ſic velut per omnia homicidæ caſuales non ſunt Irregulares, nec egent diſpenſatione; ſecus de Impubere proximo Pubertati, quia in eo cadit delictum, juxta *Gloſſ. in dicto cap. Si furioſus, ibique Vitalin. num.* 41. *verſic. Ratio finalis.*

Idem eſt in dormiente, qui ſi occidat
25 aliquem enſe, baculo &c. non eſt Irregularis, juxta *dictam Clement. Si furioſus, ibique Vitalin. num.* 23. quia in iſto nulla adeſt culpa, nec culpoſa voluntas. Sed ſi aliquis poneret in lecto puerulum ſecum ad dormiendum, ſi dormiendo ſe volvat per lectum, & puerulum opprimat, crederem illum eſſe Irregularem, quia ex voluntate dedit operam rei illicitæ, ſcilicet ponendo illum puerulum in lecto ſecum ad dormiendum, & ita videtur ſentire idem *Vitalin. ubi ſupra*, dum dicit ſolùm in primo caſu excuſari dormientem ab Irregularitate.

26 Quapropter ex hoc ſequitur, quod qui dat ab bibendum pocula amatoria alicui fœminæ; ſi hæc ſumendo dicta pocula, moriatur, licèt præter intentionem dantis eſt Irregularis. *Gloſſ. in cap. Si aliquis de Homicid. verb. Ut Homicida, ibique Butr. num.* 3.

Et hìc nota: quòd qui cauſa explendæ libidinis, aut propter paupertatem, ratione cujus non poteſt alere ſobolem, aut ex odio, nimirum ut ſuccedat fortè ab inteſtato, aut inſtituatur ab illo decedente ſine filiis, vel forſan ut Uxor ſterilis ſit inviſa Marito, dat ſortilegia, ſeu malias, vel venena ad bibendum, ad hoc ne ſoboles naſcatur, non eſt Irregularis, quia Irregularitas non contrahitur, niſi actu ho-
27 mo interficiatur; ex ſola enim voluntate non eſt quis Irregularis, juxta *Text. in cap. Si aliquis de Homicid. ibique Abb. n.* 1. *& ſeqq. Anan. num.* 5. *Butr. num.* 2. ubi dicit, quòd licèt ſint paria hominem occidere, vel naſci impedire, quoad pœnam corporalem, & ſpiritualem, tamen non ſunt paria, quoad pœnam Irregularitatis, *Barboſ. in dicto cap. Si aliquis num.* 3.

28 Percutiens Mulierem, quæ facit abortum eo formato eſt homicida occaſionaliter, & incurrit Irregularitatem. *Butr. in dicto cap. Si aliquis de Homicid. num.* 2.

Clericus vadens unà cum aliis ad ali-
29 quem occidendum, licèt ipſe non apponat manum, ſi tamen homicidium fit per alios, efficitur Irregularis; *Anan. in cap. Sicut dignum, §. Clericos de Homicid. in fine.*

30 Qui accinxit gladium ad necandum Fideles, & ſæpe interfuit Bellis, non interfecit tamen, ſed per eum non ſtetit, eſt Irregularis propter ambiguum duplicitatis. *Text. in cap. Si quis diſt.* 51. *ibique*
31 *Gloſſ. verb. Militaverit.* In dubio enim facti homicidii cenſendus eſt quis Irregularis, & quidem quoad privationem ſuſcipiendi ordines, ac in illis miniſtrandi, non verò quoad alias pœnas, quæ à Judice imponi ſolent pro Irregularitate contracta, qualis eſt privatio beneficii, quia pœna ordinaria ſtatuta delicto certo, non eſt imponenda delicto dubio. *Barboſ. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num.* 2. *& ſeq.*

32 *ſeq.* Immo ſcandalum ſolum, & infamia delicti, etiam non data culpa facit quem Irregularem. *Anan. Butr. num.* 1. *Barboſ. num.* 1. *in cap. Ex litteris de Homicid.*

Clericus faciens rixam, & exercens il-
33 licitum, ſi ab ejus amicis, ſeu conſanguineis supervenientibus fuit aliquis interfectus, eſt Irregularis; ſecus ubi Clericus non fuit in culpa exercendo rixam, & prohibente, & cauſam non dante homicidio, juxta *Text. in cap. Petrus de Homicid. ibique Abb. num.* 1.

34 Qui vulneravit aliquem, qui mortuus eſt, licèt ignoretur, ex illo vulnere eſt Irregularis. Qui habet animum occidendi, & proceſſit ad actum, licèt non lethaliter percuſſerit, ſed ex aliorum percuſſionibus, percuſſus interiit, eſt cenſendus Irregularis. Qui lethaliter non percuſſit, tamen propter illud vulnus non potuit fugere, & ideò ab aliis fuit occiſus, eſt Irregularis, *Text. in cap. Significaſti de Homicid. ibique Abbas numer.* 1. *uſque ad* 11.

Qui mandat aliquem verberari, licèt
35 expreſsè inhibeat, ne occidat ullatenus, vel membro aliquo mutiletur, Irregularis efficitur, ſi Mandatarius fines mandati excedens mutilet, vel occidat. *Textus eſt expreſſus in cap. Is, qui de Homicid. in 6. ibique Gemin. num.* 1. *& ſeq.* Sed ſi Mandatarius non occidat, ſed occidatur, mandans incurrit Irregularitatem propter rationem dicti Textûs, qui, mandando in culpa fuit, & hoc evenire poſſe, debebat cogitare *Gemin. ubi ſupra num.* 4.

Qui dat gladium furioſo, ut occidat ſe,
36 vel alium; Qui permittit extrahi arma de Domo ſua ad occiſionem, aut præbet Domum, ut ibi fiat colloquium, vel tractatus de occidendo, & ſequatur homicidium; Qui deponit in cauſa ſanguinis ſequuta morte; Qui profert ſententiam ſanguinis, ſi exinde ſequuta ſit mors, eſt Irregularis, ut docet *Anan. in cap. De cætero de Homicid. num.* 1. §. *Nota*, quòd hic loquitur, *ibique Fagnan. numer.* 7. *& ſeq. Abb. in cap. Dilectus de Homicid. numero* 3.

Interveniens homicidio animando per-
37 cuſſores, vel quid ſimile etiam ſi ipſe non percuſſerit, eſt Irregularis. *Barboſ. in cap. De cætero de Homicid. num.* 6. Ratio autem, quare iſti omnes incurrant Irregularitatem eſt, quia dabant operam rei illicitæ, & cauſam proximam, ex qua ſequutum eſt homicidium.

Tertia propoſitio: *Committens homici-*
38 *dium ex neceſſitate, & ſic defenſione propriæ Perſonæ, eſt Irregularis*; Cum hac tamen diſtinctione, quòd ſi neceſſitas fuit evitabilis, ad ordines non poteſt promoveri, niſi cum diſpenſatione; Si verò fuit inevitabilis, ſine omni diſpenſatione poteſt in ordine habito miniſtrare, ad alios ordines tamen non poteſt aſcendere ſine diſpenſatione. Hanc propoſitionem firmat etiam *Gloſſ. in cap. Sicut dignum*, §. *Clericus de Homicid. verb. Conſilium, ibique Butr. num.* 28. *Anania in cap. Interfeciſti de Homicid. num.* 10. *ſed juxta Clementinam Si furioſus de Homicid.* ſi neceſſitas fuit inevitabilis, nullam incurrit Irregularitatem, nec quoad ordines ſuſceptos, nec quoad ſuſcipiendos. Ratio eſt, quia neceſſitas non habet legem, & prima charitas incipit à ſe ipſo, & quia omnia Jura clamant vim vi licitè repellendam, ſecus autem in defendente alienam perſonam, etiam conjunctam, aut proprias perſonas, *Vitalin. in dicta Clement. Si furioſus numer.* 33. *&* 42.

Amplia propoſitionem etiam in eo, qui
39 aliter non poterat evadere mutilationem, niſi etiam evaderet ſuum Invaſorem. Si enim Invaſor volebat eum mutilare, & aliter arctatus fuerit invaſus, quòd non poterat evadere illam mutilationem, niſi ipſe ſe defenderet, & defendendo mutilaverit, non eſt Irregularis, & ſi forſan caſu ſe defendendo, occiderit, eſt excuſatus, nec incurrit Irregularitatem, quoniam ut non mutilaretur, habuerit neceſſariò ſe defendere; ſed ſi animosè eum occidit, valens eum repellere ſola mutilatione, non eſſet excuſatus; Ratio eſt, quia tunc evadere poterat mutilationem ſuam aliter quàm occidendo. *Vitalin. in dicta Clement. Si furioſus num.* 34.

Limita tamen propoſitionem in condemnato ad mortem, qui juſtè eſt invaſus
40 per officialem, aut alium miniſtrum Juſtitiæ; Iſte enim ſi ut evadat mortem ſibi imminentem officialem Invaſorem occidat, vel mutilet, eſt Irregularis. Ratio eſt, quia in ipſo Actu Invaſionis non imminebat

bat ei mors proveniens immediatè ex ipſa Invaſione. *Vitalin. ubi ſupra num.*85.

Poſita hujuſmodi notitia Irregularitatis provenientis ex homicidio; Deſcendo nunc ad reſolutionem quæſtionis cum diſtinctio-
41 ne; Aut Patronus præſentavit Titium Irregularem ſcienter, & abſolutè ad Beneficium A, & tunc illa præſentatio eſt nulla; Ea ratione, quia ſicuti Irregulari non poteſt conferri Beneficium Eccleſiaſticum, ita ut ſi ei illud conferatur, collatio ſit nulla, ita nec poteſt ipſe ſic abſolutè præſentari, ut docent *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 2. *par.*1, *quæſt.* 9. *art.* 4. *Vivian. eodem tract. lib.* 6. *cap.* 4. *numer.* 4. *& cap.* 5. *numer.* 36. *Garz. de Benefic. par.* 7. *cap.* 11. *num.* 1. *& ſeqq.* Immo pro ea vice, Patronus, qui ſic præſentavit Irregularem, privatur Jure præſentandi alium; juſtum eſt enim ut perdant Privilegium illi, qui eo abutuntur. *Gloſſ. in cap. Quoniam de Jurepatr. verb. Abutuntur*. Quod dicitur de Irregulari, dic etiam de Excommunicato, Suſpenſo, Interdicto, aut Degradato, cùm etiam iſti nequeant ad Beneficium Eccleſiaſticum abſolutè præſentari. *Lambertin. ubi ſupra art.* 1. 2. *&* 3. *&* 5. Aut Patronus præſentavit Irregularem conditionatè, ſcilicet ſub ſpe obtinendæ diſpenſationis, & tunc, ea obtenta præſentatio eſt valida, *Card. Anton. de Luca, ad Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *numer.* 7. *& de Linea Legal. par.* 1. *artic.* 24. *num.* 10.

42 Sed ſi Beneficium non eſſet Eccleſiaſticum, ſed merè laicale, aut Legatum Pium, an Patronus poſſit præſentare ad illud Irregularem? Reſpondeo affirmativè, quia Concilium Tridentinum ſolùm prohibet, Irregularem obtinere Beneficia, aut officia Eccleſiaſtica, non verò Beneficia merè Laicalia, aut Legata Pia.

Irregularitati autem provenienti ex ho-
43 micidio voluntario, non ſolet diſpenſari, nec unquam vidi à Congregatione Concilii diſpenſatum; Sed tamen poteſt Papa diſpenſare, quia Lex Divina hoc ſibi permittit, juxta *num.* 25. ubi duplici homicidio per Nepotem Aaron commiſſo mandavit Dominus: *Ecce do ei pacem fæderis mei, & erit tam ipſi, quàm ſemini ejus paratum Sacerdotium ſempiternum*: quod docent etiam *Abbas in dicto cap. Ad Audientiam num.* 4. *Butr. in cap. Sicut Dignum num.* 27. *& in cap. Continebatur n.* 4. *de Homicid.*

Irregularitas autem proveniens ex ho-
44 micidio caſuali non eſt indiſpenſabilis; Ad hanc enim inducendam non ſufficit indiſtinctè dediſſe operam rei illicitæ, aut cauſam proximam homicidio, ſed oportet, ut homicidium ſit in ſe volitum, ut optimè *Fagnan. in dicto cap. De cætero de Homicid. num.* 27. Sed eſt diſpenſabilis, & de facto diſpenſatur à Sacra Congregatione Concilii, ſed cum maxima difficultate, dum Ego vidi in praxi, Sacram Congregationem diſpenſare, cum homicida caſuali, ſed poſt lapſum aliquando duodecim, & aliquando etiam ſexdecim annorum. Et ſi Irregularitas proveniat ex homicidio caſuali occulto poteſt in ea Epiſcopus diſpenſare, ſecus ſi proveniat ex homicidio voluntario occulto. *Barboſ. ad Concil. hic num.*8. *&* 10. & expreſsè ſtatuitur ab eodem *Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 6.

45 Irregularitati verò provenienti ex neceſſitate inevitabili ſolet Sacra Congregatio Concilii facilè diſpenſare; dummodò probetur, quòd quis non poterat evadere mortem, aut mutilationem, niſi occideret, aut mutilaret Invaſorem.

Et ut videatur, quando Sacra Congregatio Concilii diſpenſet, & quando non ſuper Irregularitate proveniente ex homicidio, nonnullos hìc ſubjicio caſus agitatos in eadem Sacra Congregatione, ſuper quibus meum pandidi votum, dum ſtudebam apud R. P. D. Petram Secretarium.

Primò. Suborta verbali contentione inter Sacerdotem Gabrielem de Gabrielis, & Dominicum q. Andreæ ſuper quadam parva quantitate frumenti ab ipſo Gabriele debita Cappellano Curato Eccleſiæ Loci de Pugliano, ac quibuſdam ad invicem contumelioſis verbis prolatis, idem Sacerdos Gabriel in ipſo calore rixæ adortus Dominicum, ejus ſiniſtrum ſupercilium cultro per obliquum transfixit; Ex quo vulnere licèt Dominicus convaluerit, tamen ſiniſtri oculi virtutem, & uſum taliter amiſit, ut quamvis aliquales fermè exiguos lucis radios excipiat; attamen, ut experimento compertum eſt, nequit clauſo dextero oculo, objectorum qualitatem, & quantitatem agnoſcere. Quapropter

propter idem Sacerdos Gabriel dubitans ſe incurſum in Irregularitatem petiit à Sacra Congregatione declarari.

Primò. An ipſe incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An diſpenſatio ſit concedenda?

Eminentiſſimi autem PP. ad primum
46 reſponderunt *negativè*, ut videre eſt in *Feretrana Irregularitatis 5. Maii 1708.* Quæ reſponſio, eâ, quæ par eſt fulget Juſtitiâ; Cùm enim Sacerdos Gabriel oculum non eruerit, ſed tantùm læſerit ſupercilium, à quo vulnere patiens oculi virtutem ferè amiſerit, elicitur non incurriſſe Irregularitatem; Iſta enim nunquam contrahitur, niſi expreſsè à Jure impoſita fuerit. *Soccin. in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 16. Dian. par. 4. tract. 2. de Irregularit. reſol. 26.* Et ſic cùm non concurrat mutilatio membri, ob quam Irregularitas fuit inducta, juxta *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. & in Clement. Si furioſus, ibique Gloſſ. de Homicid.* idem Gabriel dici non poteſt Irregularis.

47 Et licèt *Silveſter*, & alii relati à Majolo de Irregularitate *lib. 5. cap. 50. num. 4. & 5.* doceant incurri, ſcilicet Irregularitatem ab eo, qui alterius oculum nedum eruerit, ſed ſolùm eluſcaverit, ac debilitaverit ex eo, quòd adhuc membrum dicatur mutilatum, quando eſt redditum inefficax ad obeundas proprias functiones; Nihilominùs contraria opinio crebriori, & ſolidiori Doctorum calculo confirmatur, ut requiratur, ut membrum prorſus abſcindatur, aliter numquam poterit dici mutilatum, & truncum, ut juxta *Abbatem in cap. De Diacono, qui Cler. vel voven. Caſtropal. de Cenſur. tom. 6. diſput. 6. punct. 15. §. 1. Bonaccin. tom. 1. diſput. 7. quæſt. 4. punct. 8. numer. 7. Panimoll. deciſ. 89. Nicol. lucubrat. lib. 5. tit. 12. numer. 14.*

Ratio autem prædictorum eſt, quia membrum debilitatum, & inutile adhuc deſervit ad ornatum corporis, nec deſinit eſſe membrum. *Text. in Canon. Sicut urgeri 1.*
48 *quæſt. 1.* Itaut incurratur Irregularitas tantùm, ſi membrum fuerit abſciſſum, & oculus erutus; Quam diſtinctionem jam olim approbavit Sacra Congregatio in *Altamuræ 18. Aprilis 1671. & in Senogallien. Irregularitatis 30. Aprilis 1695.*

49 Secundò. Verbalis alteratio nata fuit inter Sacerdotem Felicem Antonium Parochum loci Moriconis, & Michaelem Pennellam ſuper quarumdam olivarum collectione ſiſtentium in quodam Oliveto dicti loci Moriconis, quas eorum quilibet reſpectivè ad ſe pertinere contendebat; Cùmque Michael proteſtatus fuerit ſe ad olivas colligendas, ſequenti die proceſſurum; Parochus eidem reſpondit: *Domani ci vedremo ſu all'olive, ſe tu vai &c.* In ſequenti itaque die Antonius Pennella Germanus Michaelis nonnullas operarias fœminas collecturas olivas conduxit ad præfatum locum, quo cùm pariter perrexerit Parochus ipſe unâ cum Joſepho ejus Germano; ſuſcitata fuit acrior rixa, ita ut Parochus jecerit, ſed inaniter ſecuris manubrium, quod deferebat in Antonium, qui exinde profectus, mox rediit unâ cum Michaele ſuo Germano, qui denuò operarias excitavit ad Olivarum collectionem. Sed Parochus eas iterum propulſavit: Ex quo Michael ſecuris ictum in Parochum jaculatus fuit, ex quo in manu vulneratus remanſit idem Parochus, & prorſùs inde diſceſſit; Paulò poſt ſupervenit illuc Gregorius Pennella ſimiliter Germanus dicti Michaelis, qui renovato certamine, ſarculum, quem geſtabat, in prænominatum Joſephum Parochi Fratrem direxit; Qui tamen ictum avertendo gladio, quo armatus erat, Gregorium in gutture feriit, ex quo ſtatim in mortem obivit. Quo ſtante idem Parochus recurſum habuit ad Sacram Congregationem pro abſolutione ab Irregularitate, in quam incurſum ſe dubitabat ex homicidio patrato ab ejus fratre, ubi propoſita, & examinata fuerunt ſequentia dubia.

Primò. An dictus Parochus incurrerit in Irregularitatem? Et quatenùs affirmativè.

Secundò. An ſit abſolvendus? in Caſu &c.

Et ad primum affirmativè reſpondendum videtur. Quamvis enim vera in ſe ipſa ſit in materia homicidii regula tradita, in *Can. Si quatuor apud Gratian. 23. quæſt. 8.* Quod nimirum nulla culpa teneat eum, qui nec auxilio, nec conſilio cooperator fuerit occiſori, ea nihilominus nullimodè ſuffragari videtur ſupradicto Parocho, quo

minùs Irregularitatis notam effugiat. Et-
50 enim ex facti ſerie comprobatur Parochum ipſum fuiſſe principalem rixæ Auctorem, immo re ipſa concitaſſe proprium Germanum ad homicidium patrandum, in quibus terminis communiter Doctores volunt Irregularitatem incurri. *Suar. de Cenſur. diſput.* 44. *ſect.* 3. *num.* 31. *& diſput.* 35. *ſect.* 3. *num.* 9. *Bonaccin. tom.* 1. *de Irregularit. diſput.* 7. *quæſt.* 4. *punct.* 8. *num.* 28.

Is enim fuit primus motor totius contentionis; Primò per illa verba provocatoria, pridiè quam occiſio evenerit: *Domani ci vedremo &c.* Et deinde factis exequendo dicta per acceſſum ad locum deſtinatum, aſſociatus à Germano gladio armato. Ubi rurſus primus rixam excitavit acriorem per projectionem manubii ſecuris in Antonium Pennellam occiſi Germanum; Ex quo manifeſtavit proprium animum nocendi, & conſequenter culpabilem, ut ad rem diſſerit *Fagnan. in cap. De cætero num.* 16. *de Homicid.*

Et quamvis ipſe non occiderit, ſufficit tamen pro incurſu Irregularitatis, ut occiſio evenerit ex ſua concitatione. Nec juvat dicere, quòd homicidium ſequutum fuerit, poſt quam Parochus vulneratus è loco abiit; nam ſatis eſt, ut ejus concitatio, ſeu cooperatio præceſſerit occiſionem, prout notat *Gibalin. de Irregularit. cap.* 4. *conſect.* 9. *num.* 20. *verſic. Quod igitur*, & quòd præbuerit Cauſam influxivam & ordinatam ad occiſionem, ut obſervat *Fagnan. loco dicto*.

Sacra autem Congregatio *in Aprutina Irregularitatis* 15. *Decembris* 1708. reſolvit eſſe diſpenſandum ad cautelam.

Tertiò. Franciſcus Calucci in decimo
52 tertio ætatis ſuæ anno conſtitutus, & tempore, quo idem una cum Eutitio Ciavatti coetaneo ludebat, vulneravit eundem Eutizium cultro in latere dextero, qui à tunc temporis Chirurgo curatus per ſpatium decem dierum circiter è Domo diſceſſit, & ambulans, & cibans ſe Uvis, & fructibus uſque ad vigeſimum diem, poſt receptum vulnus, à quo erat penitus reſanatus; maligna febri præventus in trigeſimo primo die, ex hac ad meliorem vitam migravit cauſa dicti vulneris; Fabricato à Gubernatore proceſſu, fuit per Chirurghum data relatio ſine periculo vitæ, & ſequuto obitu dicti Eutitii fuit per Medicum, & duos Chirurghos ad hoc ſpecialiter vocatos recognitum Cadaver antedicti Eutitii, qui ſecundùm eorum Peritiam atteſtati fuerunt prædictum Eutitium febri maligna objiſſe; Quare poſtea dictus Franciſcus à Gubernatore fuit abſolutus. Cupiens nunc idem Franciſcus ad ſacros Ordines promoveri, ſupplicavit declarari.

Primò. An incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An ſit diſpenſandus?

53 Quibus dubiis examinatis. Ad primum videtur reſpondendum affirmativè. Etenim non dubitatur de Franciſci culpa in infligendo vulnere occaſione ludi, morte ſubinde vulnerati ſequuta. Nihil obſtante excuſatione, quòd obitus acciderit ex alio morbo ſupervento, paucis diebus poſt reſanatum vulnus, nam id nullimodè probari videtur, ut par eſt, ex Actis deſuper conſtructis in Curia Laicali, ſicque delictum eſt clarum, & exceptio turbida, cùm nec minùs conſtet de exiſtentia Actorum.

Adhuc tamen ex quibuſdam fidibus exhibitis, nihil evincitur, cùm ſupponatur vulneratum decem diebus poſt vulnus incidiſſe in febrim, ex qua obiit, cum ceteroquin terminus pro ſecuritate vulnerum protendatur uſque ad 40. dies, ut docet *Zacchias quæſt. Medic. Legal. lib.* 5. *tit.* 2. *quæſt.* 5. Unde ſemper urget præſumptio, quòd vulneratus ex accepto vulnere deceſſerit, ut advertit idem Auctor *ibidem quæſt.* 3. *num.* 3. Unde cum in præſenti agatur de dubio facti ſemper eſt judicandus Irregularis tam in foro interno, quàm externo. *Text. in cap. Ad Audientiam, & cap. Significaſti de Homicid. Bonaccin. tom.* 1. *de Irregular. diſp.* 7. *quæſt.* 1. *par.* 4. *num.* 3. *Panimoll. tom.* 2. *deciſ.* 89. *num.* 14. *&* 15.

His tamen non obſtantibus contrarium,
54 puto verius, dum conſtat in facto, & ex ſententia abſolutoria Gubernatoris, cauſam mortis Eutitii non fuiſſe vulnus illatum à prædicto Franciſco, ſed febrim malignam cauſatam ex commeſtione Uvarum, & fructuum. Et ita reſolvit Sacra Congregatio *in Hortana Irregularitatis* 15. *Junii* 1709.

Quar-

55 Quartò. Sacerdos Andreas Ravizzottus ſub prima noctis vigilia cum altero ejuſdem Cognato fortuitò occurrit, & ſe aſſociavit quibuſdam muſicas gratulationes Nobilibus fœminis agentibus, Inter procedendum verò, cum nonnulli feſtivum hunc Comitatum ludificarent, & ſibi lis proſequerentur, prædictus Ravizzottus à ſuſcepta rixa abducere primum contendit Antonium Portium, alioſque qui hujuſmodi injuriam proſequi intendebant, iis tamen non acquieſcentibus, & ipſe ad Januam cujuſdam Domus proceſſit, in qua Irriſores ſeſe receperant, atque hiſpanico idiomate cum ipſis fari cæpit, à quibus tandem vulnus in facie reportavit; Ita ſauciatus ſupradictus Ravizzotus à comitatu abſceſſit; Verùm tamen Antonius Portius unus ex Sociis ictu brevioris ſclopi quemdam Morenam unum ex Irriſoribus interfecit. Ob hujuſmodi homicidium ab Antonio Portio patratum, idem Sacerdos Ravizzottus Irregularitatis incurſum pertimeſcens, à Divinis peragendis ſe abſtinuit, & recurſum habuit ad Sacram Congregationem Concilii, ubi propoſitis ſequentibus dubiis.

Primò. An Sacerdos Andreas Ravizzottus incurrerit Irregularitatem in Caſu &c. & quatenus affirmativè.

Secundò. An ſit locus diſpenſationi in Caſu &c.

Negativè ad primum reſpondendum
56 eſſe dicebam. Quoniam Irregularitas ex homicidio contrahitur ſolum ab iis, qui ſunt cauſa homicidii vel phyſica, vel moralis, ſive mediata, ſive immediata. *Text. in cap. Si quis Viduam 50. diſt. cap. Henricus in fine, de Cler. pugnant. in Duello, cap. Sicut dignum, §. ultim. de Homicid. Fagnan. in cap. De cætero num. 7. eodem tit.*

Præfatus Andreas Ravizzottus non fuit cauſa phyſica homicidii Morenæ, ſed Antonius Portius, immo vulneratus jam à rixa receſſerat, tempore exploſionis ſclopuli, quo Morena fuit ſauciatus, ut ex depoſitione Teſtium, & ex relatione Epiſcopi; nec fuit cauſa moralis, quia nec conſilium, nec opem, nec præceptum dedit, nec ulla verba dixit, ex quibus induci potuiſſent Socii ad vulnerandum Morenam, ideoque ratione cauſæ, nullatenus Irregularis eſt judicandus *Text. in cap. Significaſti il ſecondo de Homicid. & Abb. in cap. Petrus eodem tit. Pignatell. conſult. 71. num. 3. tom. 9.*

Nec incurrit Irregularitatem ratione rei
57 illicitæ, nempe vagationis cum canentibus, & pſallentibus, cui operam dedit; Nam tunc ratione rei illicitæ, ex qua ſequatur caſuale homicidium incurritur Irregularitas, quando actus ille illicitus eſt ordinatus ſua propria natura ad læſionem, vel homicidium, aut ubi res illicita eſt periculoſa, & ex illa frequenter mors ſequatur, non verò ubi res illicita nullatenus eſt inductiva homicidii, nec eſt prohibita ratione periculi homicidii, juxta *Soccin. in cap. Ad Audientiam num. 49. de Homicid. Fagnan. in cap. De cætero eodem titul. num. 16. Pignatell. conſult. 11. num. 11. tomo 9. Panimoll. deciſ. 89. annot. 5. numer. 12.*

Supradicta vagatio, cui incumbit Ravizzottus non fuit ab eo ordinata ad homicidium, nec ex natura ſua eſt inductiva homicidii, nec eſt prohibita ratione homicidii, ſed quia eſt contra Clericalem
58 modeſtiam, ſicuti ſi Clerico leviter rixante cum Laico; Frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrerit. *Pignatell. conſult. 71. num. ultim. tomo 9.*

Nec Ravizzottus incurrit in Irregularitatem, ex quo non impediit percuſſionem Morenæ, quia non fuit amplius in ſtatu illius proſecutionem impedire, nam in facie vulneratus à conflictu receſſit, nec tenebatur ex Juſtitia impedire, nec poteſtatem habebat ſupra rixantes; Tunc enim
59 non impediens homicidium incurrit Irregularitatem; Quandò illud impedire tenetur ex Juſtitia; nam tunc dicitur cauſa moralis homicidii *Text. in Can. Non inferenda, Can. Qui poteſt 23. quæſt. 3.* Vel quando non impediens poteſtatem haberet ſupra rixantes *Can. facientis diſt. 86. Bordon. controv. Moral. 42. num. 9.* ſecus ſi ex Charitate ſolùm, nam tunc Irregularitas non incurritur. *Text. in Canon. Si quatuor Homines 23. quæſt. 8. Pignatell. conſult. 71. num. 7.*

Eminentiſſimi autem PP. *die 16. Julii 1712. in Novarien. prætenſæ Irregularitatis*, reſponderunt ad utrumque dubium:

bium: *Eſſe diſpenſandum ad cautelam.*

60 Quintò. Cum ad locum Alberiæ acceſſerint non nulli facinoroſi homines, Sacerdos Dominicus Bozzini Præpoſitus Alberiæ, ad quem pertinet Jure feudi Juriſdictio temporalis ejuſdem loci, die decima Martii 1709. convocavit plures ejus ſubditos, ut Armati Carceribus manciparent dictos facinoroſos, inter quos convocatos, extitit Sacerdos Joannes Dominicus Bozzinus Nepos Præpoſiti, & alter Sacerdos Joannes Baptiſta Barnus, qui quidem in executionem præfati mandati, in diverſos locos, ſe diviſerunt abſconditi, & præſertim dicti Sacerdotes Bozzinus, & Barnus Armis igneis onuſti, intraverunt Domum cujuſdam Cappellani Varni; Sed cum Bozzinus prædictus Nedos Præpoſiti aperuiſſet feneſtram, ac eos vidiſſet in via ſtantes, ictum ſclopi exploſit. Exindeque vulneratus Dominicus Ridella, unus ex dictis facinoroſis obiit. Porrò in proceſſu adeſſe videtur aliqua diſcrepantia, an priùs illatus fuerit ictus ſclopi ex dictis Hominibus verſus feneſtram. Conſtat etiam tempore homicidii Præpoſitum non extitiſſe in Domo Varni, ſed in ejus propria, nec non eumdem convocaſſe homines armatos, ſub Atrio Domus Parochialis ſic eos allocutum: *Havete le voſtre Armi bene aggiuſtate, ſe non l'havete aggiuſtate, aggiuſtatele, vi ſono quì in Caſa di Giacomo Belforte due furbi, Voi altri andarete alli Poſti, ove vi metterà qui mio Nepote, e quando ſarete alli Poſti, Io manderò a dire alli detti, che venghino priggione*: Cui unus Convocatorum replicando: *Se fuggiſſero*? Præpoſitus ait: *Se fuggiſſero, Voi altri ſapete quello dovete fare alli furbi*: & alteri Subdenti: *Ma Signor Prepoſto, che gli diamo, gli diamo*: Explicanda ſunt ejus verba: *Intendendoſi Archibugiate*: Præpoſitus replicavit: *Vi torno a dire, che Voi altri ſapete, quello dovete fare con li furbi, orsù andate con mio Nipote, che vi metterà alli Poſti*: Quodque cum fuerit eidem Nepoti ſuggeſtum melius fore pulſare Campanam ad Armorum ſignum, ait, finem Patrui eſſe carcerationem, ut ſe liberaret à perturbationibus eorum, quodque pulſando Campanam, fugam arriperent. Tandem idem Præpoſitus deponit, dixiſſe hominibus Armatis ab eo convocatis: *Sono queſti furbi, io non voglio, che Voi ſiate offeſi, ne pure nella pelle del minimo deto della mano, ne che offendiate loro, ma ſolo, che prendiate li Poſti, che poi li manderò a dire, che mandino l'Armi, e che poi vengano a coſtituirſi priggione, & uno de Convocati diſſe, ſe fuggiſſero; Soggionſe un' altro. E con li furbi non ſapete, come ſi fa. Io replicai, che con li furbi non ſapete quello ſi fà; Io hò detto baſtantemente quello voglio facciate*: Hinc Præpoſitus dubitans ſe incurriſſe in Irregularitatem pro ſerenitate propriæ conſcientiæ recurſum habuit ad Sacram Congregationem, ubi diſputatis infraſcriptis dubiis.

Primò. An Dominicus Bozzini Præpoſitus Parochialis Eccleſiæ loci Alberiæ incurrerit Irregularitatem in Caſu &c. Et quatenus affirmativè.

Secundò. An ſit diſpenſandus: Reſponſum fuit *die* 2. *Maii* 1711. *in Derthonen. prætenſæ Irregularitatis*. Ad primum affirmativè, ad ſecundum negativè.

Sed repropoſita Cauſa 17. *Junii* 1713. ſub dubio: *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis in Caſu &c.*? Recedendum eſſe à deciſis, & Dominicum Bozzinum Præpoſitum diſpenſandum eſſe ad cautelam, credebam reſpondendum. Ex reſponſione enim facta per Præpoſitum uni ex Hominibus ab eo Miſſis, ut opportuna occuparent Loca ad capiendos quoſdam homines facinoroſos, & Bannitos in ejus feudo exiſtentes, Interroganti, quòd eſſet faciendum, ſi illi aufugiſſent, cui reſpondit; *Se fugiſſero, Voi altri ſapete quello dovete fare alli furbi*: Ex hac inquam reſponſione, cum ſit æquivoca, & congruè referri poſſit in eum ſenſum, ut eis fugientibus, ipſi viam præoccuparent, inferrent terrorem, inſequerentur &c. non poteſt determinatè deduci mandatum aliquod ad occidendum Dominicum Ridella, immo cum dicta reſponſio clarè, & apertè mandatum non importet, ita eſt interpretanda, ut mandatum excludat, & delictum, *Menoch. conſ.* 283. *num.*5. *& ſeqq. lib.*3. *Maſcard. de probation. concluſ.*866. *num.* 14. Maximè cum eis dixerit: *Io non voglio, che ſiate offeſi &c. ne che offendiate loro*, quæ verba excludunt intentionem, & mandatum occidendi.

Et licèt mittendo dictos Homines, ut occuparent opportuna loca ad capiendos dictos facinoroſos dederit cauſam proximam homicidio, non propterea Præpoſitus incurrit in Irregularitatem indiſpenſabilem, ad hanc enim incurrendam oportet, ut homicidium ſit in ſe volitum, ut optimè advertit *Fagnan. in cap. De cætero de Homicid. num.* 27. Adeoque dignus eſt diſpenſatione eo magis quià pacem obtinuit ab omnibus proximioribus occiſi ſub ea expreſſione; *Che detto Signor Prepoſto è Innocente del detto Omicidio, e che queſto è ſtato Caſuale*: *Mandoſ. in prax. Signaturæ tit. abſolut. & rehabilit. ad Homicid. verſ. Et quòd facilius pareatur*, *Corrad. lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 19. Et eſt Vir optimis moribus, Religione, Pietate imbutus, ut ex atteſtationibus exhibitis, quibus qualitatibus concurrentibus, concedi ſolet diſpenſatio, *Gloſſ. in Can. Cum conſtitueret diſt.* 50. *Antonell. de Jur. & oner. Cleric. lib.* 1. *par.* 4. *cap.* 43. *num.* 1. *& ſeqq.*

His tamen non obſtantibus Sacra Con-
62 gregatio eodem *die* 17. *Junii* 1713. reſpondit ad primum In Deciſis, ad ſecundum Dilata, & ſupplicet, concordato Fiſco.

Sextò. Julius Barnaba Vicecomes Sacerdos, & Canonicus Inſignis Collegiatæ Sancti Stephani, iteratis precibus ſub diebus ſcilicet 12. *Decembris* 1699. 21. *Maii* 1701. & 27. *Martii* 1705. gratiam diſpenſationis ab Irregularitate expoſtulavit; Placuit tamen Eminentiſſimis PP. illam denegare, non ex quo Caſus eſſet indiſpenſabilis, ſed ex eo, quòd effluxerit breve tempus à die patrati homicidii, ut mentem Sacræ Congregationis communicando, declaravit R. P. D. Nuptius tunc temporis Secretarius.

Cum igitur hodie decurrat decimus octavus annus, quòd idem Canonicus Vicecomes duplicem patitur pœnam ex cauſa prædictæ Irregularitatis, ſcilicet privationem celebrandi Sacrificium, & amiſſionem omnium fructuum ſui Canonicatus, ideò facti ſeriem noviter exponens, humillimas renovat preces pro obtinenda petita diſpenſatione.

Die igitur 24. *Decembris* 1695. Cum præfatus Canonicus Vicecomes ſe conferebat apud Curatum Vacciani ad Sacramentalem perficiendam Confeſſionem, ut depromitur ex depoſitione Teſtis Fiſcalis *proc. fol.* 44. ratificata in illius conſtituto *fol.* 98. obviam habuit Franciſcum Rolandum, qui iter occupando prætendebat præcedentiam, quòdque dictus Canonicus Vicecomes partem viæ luto conſperſam calcaret, ſuborta exinde rixa ſuper præmiſſis, prædictus Rolandus aggrediendo eumdem Canonicum, & ſaxa in eum projiciendo, illius caput mortali vulnere percuſſit, nec ſatiato furore animo efferato alios vibrabat lapides, & in illius vitam irruere conabatur, adeo quòd dictus Canonicus lethali vulnere affectus, juſta ira commotus, & in diſcrimine vitæ conſtitutus, cultro tribus ictibus dictum Rolandum repercuſſit, ex quibus poſt biduum vitam cum morte commutavit, ut ex depoſitione Teſtis Fiſcalis.

Suppoſita hac facti ſerie propoſito dubio: *An ſit locus diſpenſationi ab Irregularitate in Caſu &c.* ſcribens in hac Cauſa ex Commiſſione Domini mei Patrui pro D. Julio Barnaba Vicecomite affirmativè reſpondendum dicebam. Quoniam non
63 verſamur in Caſu Irregularitatis provenientis ex homicidio ſimpliciter, & directè voluntario, quæ juxta diſpoſitionem Conciliarem *cap.* 7. *ſeſſ.* 24. *de Reformat.* eſt indiſpenſabilis, utpote procedens non ſolùm de Jure Canonico, ſed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non ædificabis mihi templum, quia vir ſanguinis es*: Ut expreſsè docent *Abb. in cap. Ad Audientiam num.* 2. *& Butr. in cap. Si quis num.* 3. *de Homicid.*

64 Sed ſumus in terminis Irregularitatis provenientis ex homicidio caſuali, ſed indirectè, & ſecundum quid voluntario, aut ex neceſſitate, & ad defenſam propriæ vitæ commiſſo, dum Canonicus Vicecomes, ut ſupra comprobavimus, ſe conferens apud Curatum Vacciani, animo perficiendi Sacramentalem confeſſionem, caſu incidit in Franciſcum Rolandum, qui iter occupando prætendens præcedentiam concitavit, & fuit primus Motor totius contentionis, & homicidii, tum per illa verba: *Ti do la Tara per quello, che tu ſei &c. Sete Galanthuomo alla voſtra foggia*. Tum factis, quia ſaxa in Canonicum projiciendo, illius caput mortali vulnere per-

percuſſit, qui juſtâ irâ motus videns Rolandum vim facere in ejus vitam irruendi: Statim ne iteratis ictibus lapidum extinctus permaneret ab auctore rixæ, cultro dictum Rolandum tribus ictibus repercuſ-
65 ſit. Unde ex quo præfatus Canonicus fuit inſultatus à dicto Rolando, præſumitur, cum interfeciſſe cauſa ſuæ defenſionis. *Alex. de Nevo conſ.92. num. 3.* & ex neceſſitate, adeoque meretur diſpenſationem ab Irregularitate incurſa. Ratio eſt, quia hujuſmodi homicidia cum non ſint ex propoſito directo, ac formali, non ſunt ſimpliciter, & perfectè voluntaria, ſed veluti mixta ex voluntario, & caſuali *Text. in Clement. unic. de Homicid. Barboſ. de Offic. & Poteſt. Epiſcop. alleg. 39. num. 52. & 63. Lezzan. in Summ. quæſt. regular. tom. 2. verb. Irregularitas num. 69. Antonell. de Jur. Cleric. lib. 1. part. 4. cap. 45. num. 21. Navarr. conſ. 8. lib. 5. de Homicid. Farinacc. in Fragment. prax. Crim. in tract. de Immunit. par. 2. num. 475. & ſeq. fol. mihi 98. Ricc. deciſ. 930.* ubi expendendo præallegatum decretum conciliare firmat, quòd ſit diſpenſandus Homicida, quamvis homicidium eſſet evitabile ex cauſa defenſionis, cum ad hoc ut quis ab homicidio excuſetur, ſufficiat, quòd probabiliter dubitet, ne Adverſarius eum repercutiat. *Innocent. in cap. Si verò, verſic. Reddat, & Joannes Andreas, & Card. de Sent. excomm. Alex. de Nevo conſil. 92. num. 6.*

Animadvertendo præſertim, quòd Canonicus Vicecomes vulneravit Rolandum tribus ictibus cultri, quibus vulneribus poſtea iſte deceſſit, non ut ſuperiùs dixi per induſtriam, & præmeditatè, ſed calore iracundiæ, & in pura rixa, nec fuit auctor rixę, ſed provocatus, & ab eo tempore à Miniſterio Altaris ſe abſtinuit, & obtinuit pacem à Parentibus, & Conſanguineis Defuncti, concordavitque cum Fiſco, atque idem Canonicus aliàs eſt bonæ conditionis, & famæ, & poſt delictum ſemper laudabiliter vixit, ut ex litteris
66 teſtimonialibus Ordinarii in Segretaria exhibitis; Quibus omnibus attentis, nec non attento tanti temporis ſcilicet 18. annorum decurſu à die perpetrati homicidii, itaut illius memoria in loco eſt ferè obliterata, concedi ſolet hujuſmodi diſpenſatio ab Irregularitate, ut de ſtylo hujus Sacræ Congregationis teſtatur *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. n. 35. & ſeq.*

67 Et ita practicatum fuit *in Cremonen. Irregularitatis 24. Januarii 1671.* ubi diſpenſatus fuit Irregularis, qui in 14. anno occidit parvo cultro Præfectum Religionis Somaſchæ Collegii verberantem? *& in Veliterna 28. Junii 1704.* ubi poſt ſex annos abſolutus fuit Clericus pro aliis Ordinibus Sacris, qui 12. anno cultro parvo ad aptandos calamos alium Puerum interfecit ſibi lapidibus infenſum. *Et in Parmen. Irregularitatis 27. Januarii 1703.* ubi Irregularis promotus fuit diſpenſatus, quia necaverat Cauſa honoris Sororis poſt 13. annos.

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, ſcilicet dato etiam per hypotheſim, quòd perageretur de homicidio voluntario; nam præponderandum eſt, quòd verſamur in Sacerdote ante homicidium ad Sacros Ordines jam promoto, in quo Caſu formiter diſputato dubio, coram Summo Pontifice in particulari Congregatione plurium Eminentiſs. Cardinalium: *An Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. ſeſſ. 24. Excludens voluntarium homicidam à ſpe obtinendi diſpenſationem vindicet ſibi locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus*: Deciſum fuit ab eodem Sacro Concilio non includi promotum, eumdemque non eſſe repellendum ab obtinendo gratiam diſpenſationis; Et quidem ſumma ratione, quia aliàs promotus neſcitur, quid ageret, cum nec miniſtrare poſſit, nec retrocedere liceat. *Fagnan. in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. num. 24. & ſeqq.*

Non obſtat, quòd præfatus Canonicus Vicecomes exceſſerit moderamen inculpatæ tutelæ, quia non exceſſit hujuſmodi moderamen præmeditatè, ſed ferè extra ſe calore rixæ, & quia ex hoc ipſo, quòd illud exceſſit, incurrit Irregularitatem, aliàs non incurriſſet, juxta *Gloſſ. in cap. Sicut dignum §. Clericus de Homicid. verb. Conſilium, ibique Butr. num. 28. Anan. in cap. Interfeciſti de Homicid. numer. 10. & juxta Clement. Si furioſus de Homicid. ibi-*
69 *que Vitalin. numer. 33.* Et quidem ex eo, quòd exceſſerit moderamen inculpatæ tutelæ

telæ, non incurrit in eam Irregularitatem, quæ ſit indiſpenſabilis *Toletan. lib. 1. cap. 80. numer. 9. Petr. Navarr. de Reſtitut. lib. 2. cap. 3. num. 366. & 367. Bonaccin. punct. 6. in prima propoſit. num. 3. in fine, Sayr. de Cenſur. lib. 7. num. 22.* ad hanc enim inducendam non ſufficit indiſtinctè dediſſe operam rei illicitæ, aut cauſam proximam homicidio, ſed oportet, ut homicidium ſit in ſe volitum, ut optimè *Fagnan. in cap. De cætero de Homicid. num. 27.*

ARGUMENTUM.

Præſentatio Eunuchi, ſeu Caſtrati ad Beneficium, an ſit valida. Et qui poſſint, & qui non poſſint præſentari ad Beneficia de Jurepatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Caſtratio quotuplex ſit?*

2 *Præſentatio Caſtrati involuntariè, & ex neceſſitate, facta abſolutè abſque ſpe diſpenſationis eſt valida; ſecus Caſtrati voluntariè nulla ſuperveniente cauſa.*

3 *Se Caſtrans, aut conſentiens Caſtrationi ob vocem conſervandam, aut ob vocis ſuavitatem an ſit Irregularis? & num. 4. & 5.*

6 *Nemo eſt Dominus membrorum ſuorum.*

7 *Præſentatio illius, qui ſe caſtravit ob conſervandam vocem abſolutè, & abſque ſpe diſpenſationis facta, eſt nulla.*

8 *Præſentari non poſſunt ad Beneficia Sacerdotalia corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non valent. An autem præſentari poſſit Ermafroditus? aut laborans morbo caduco; Vide ut ibi.*

9 *Præſentari poteſt Clericus primæ tonſuræ, dummodo hoc non requirat majorem ordinem, etiamſi non incedat in habitu, & tonſura.*

10 *Clericus Conjugatus, Mulier, illegitimè natus, Bigamus, Invitus, Epiſcopus præſentari non poſſunt ad Beneficia Eccleſiaſtica.*

11 *Beneficiatus ad unum Beneficium patronatum poteſt ad aliud præſentari, ſed limita, ut ibi.*

12 *Peregrinus præſentari non poteſt, ſed limita, ut ibi.*

13 *Apoſtatæ præſentari non poſſunt ad Beneficia Eccleſiaſtica; nec alii, de quibus num. 14.*

CASUS XII.

Patronus vacante Beneficio A, præſentavit ad illud abſolutè, & abſque conditione diſpenſationis ab Irregularitate Titium caſtratum quæritur, an hujuſmodi præſentatio ſit valida?

1 Sciendum eſt, quòd Caſtratio, alia eſt involuntaria, & proveniens ex neceſſitate, ut ſi quis per inſidias Eunuchus factus ſit, vel ita natus, vel in perſecutione ei virilia imputata ſint, vel qui nolens, aut ignoranter abſcinditur, ut eſt ille, qui in cunabilis ſectus fuit *Gloſſ. in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Abb. num. 2.*

Et alia voluntaria, & hæc eſt duplex, ſcilicet voluntaria abſque ulla cauſa, ut ſi quis ex indignatione abſciſſus eſt, vel abſcindi ſe fecit; Et voluntaria ex cauſa ſuperveniente, ſcilicet ob infirmitatem, ob ſanitatem conſervandam, ob evitandam lepram, aut alium morbum juxta *Gloſſ. in cap. Ex parte il primo, verb. Abſciderit, & in cap. Ex parte il ſecondo, verbo Infirmitas, & juxta Text. in cap. Si quis per ægritudinem, ſi quis à Medicis diſt. 55.*

2 Hoc præſuppoſito ſi Titius fuerit Caſtratus involuntariè, & ex neceſſitate, præſentatio de ſe facta ad dictum Beneficium abſolutè, & abſque ſpe diſpenſationis eſt valida, quia in hoc caſu non eſt Irregularis, juxta *Text. in cap. Ex parte de corpore vitiatis, ibique Doctores omnes.* Si verò Titius fuerit caſtratus voluntariè, & tunc ſi fuerit Caſtratus voluntariè, juſta ſuperveniente cauſa, dicta præſentatio de ſe facta eſt valida; dum ipſe in hoc caſu non eſt Irregularis; Si autem voluntariè nulla ſuperveniente cauſa ſibi abſciderit virilia, vel procuraverit, ut ab alio abſcinderentur, præſentatio prædicta abſolute de ſe facta eſt nulla, dum in hoc caſu

ſu Titius eſt Irregularis, quia quaſi homicida ſui ipſius judicatur, & quia præſumitur, quòd omne turpe in alium faceret, quia hoc in ſe ipſo auſus eſt attentare, & quia nemo eſt Dominus membrorum ſuorum, juxta *Text. in cap. Si quis abſciderit diſt.* 55. *ibique Barboſ. num.* 1. *& ſeqq. Gloſſ. in cap. Ex parte, verb. Abſciderint, ibique Abb. num.* 5. *Gonzal. num.* 3. *Giballin. de Irregular. par.* 4. *conſectar.* 4. §. *dico* 3. *&* §. *dico* 4. *Garz. de Benefic. part.* 7. *cap.* 12.

3 Sed ſi quis ſe caſtraret, aut conſentiret caſtrationi ob vocem conſervandam, aut ob vocis ſuavitatem ad Concentus Sacros, an ſit Irregularis?

Julius Caponus *diſcept.* 222. *num.* 74.
4 *tom.* 3. defendit abſcindentem virilia, aut conſentienti abſciſſioni ad finem conſervandi vocem non eſſe Irregularem; & movetur ab ea ratione, ſcilicet, quia talis eſt Irregularitas, quæ provenit ex delicto, ſed Irregularitas ex delicto non incurritur ſine peccato mortali, & caſtratio ad conſervandam vocem fit ſine peccato mortali; Ergo conſentiens actui licito nullum peccatum incurrit neque Irregularitatem.

Hujuſmodi ſententiam *Caponi* puto om-
5 nino falſam, utpote contrariam tum diſpoſitioni Juris, tum praxi. Etenim quoties quis voluntarie ſe abſcindit, aut conſentit abſciſſioni virilium, incurrit in Irregularitatem, juxta *Text. in dicto cap. Ex parte de corpore vitiatis*, ibi: *Sanè cum ſecundum Statuta Nicæni Concilii illi ad Clericatus ordinem prohibeantur accedere, & ſi etiam in Clero fuerint, ceſſare debeant, qui ſe ipſos ſani abſciderint, vel affectaverint, ut ab aliis abſcindantur.* Sed qui ſe caſtrat, aut caſtrationi conſentit ob conſervandam vocem, voluntariè hoc facit. Ergo qui ſe caſtrat, aut caſtrationi conſentit ob conſervandam vocem incurrit in Irregularitatem.

Quod comprobatur *ex cap. Si quis pro ægritudine diſtinct.* 55. juxta hunc *Text.* ille, qui ſe caſtravit, ſeu permiſit ſponte ſe caſtrari, ut caſte viveret eſt Irregularis, ibi: *Si quis autem ſanus &c. Propter abſciſſionem plaſmati à Deo corporis exiſtimans poſſe à ſe carnales concupiſcentias amputari, caſtraverit ſe, non eùm admitti decernimus ad aliquod Clericatus officium:* Ergo à fortiori ille, qui ſe caſtravit ob conſervandam vocem erit Irregularis, dum majus bonum eſt conſervare caſtitatem, quàm conſervare vocem.

Ratio autem ſupradicta *Caponi* eſt omnino inſubſiſtens; licèt enim conſervare caſtitatem ſit magnum bonum, tamen ſe caſtrare ob conſervationem caſtitatis eſt peccatum; Ergo à pari licèt conſervare vocem ob concentus Sacros ſit aliquod bonum, tamen ſe caſtrare ob hujuſmodi conſervationem vocis, erit peccatum; nam ſi ad conſervandam continentiam, & vitandum damnum ſpirituale hujuſmodi caſtratio non permittitur, quantò magis ob ſervandam vocem, ob evitandam inopiam, aut lucrum temporale captandum prohiberi debet? Et ratio; quare abſciſſio virilium ad utrumque finem facta, ſit peccatum, eſt quam deduximus ſupra *ex Gloſſ. in dicto cap. Ex parte, verb. Abſciderint*, nimirum quia nemo eſt Dominus mem-
6 brorum ſuorum. Et ita tenent *Barboſ. in cap. Si quis abſciderit diſt.* 55. *Lug. diſp.* 10. *num.* 21. Et alii quos refert *Gonzal. in dicto cap. Ex parte num.* 5. *propè finem*.

Eſt etiam ſententia *Caponi* contraria praxi, quia videmus omnes, qui ſe caſtraverint ob conſervandam vocem, ſi velint promoveri ad Sacros Ordines obtinent in Dataria diſpenſationem, quam obtinere non eſſet neceſſarium, ſi non eſſent Irregulares.

7 Ex quibus deducitur, quòd ſi Patronus præſentaret ad Beneficium Sacerdotale eum, qui ſe caſtravit ad conſervandam vocem abſolute, & abſque ſpe diſpenſationis, ejus præſentatio eſſet nulla, quia cùm taliter caſtratus abſque diſpenſatione valeat promoveri ad ordines, non poteſt præſentari, *Lambertin. de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 12. *& quæſt.* 10. *art.* 1. *num.* 2.

Et hîc quærendum duxi, qui poſſint, & qui non poſſint ad Beneficium de Jurepatronatus præſentari? Per trigeſimos articulos numerat *Lambertin. de Jurepatronatus lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. eos, qui poſſint, & qui non poſſint præſentari ad Beneficia ad quem me remitto, & ſolùm nonnullos, hîc breviter refero.

8 Omnes corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non poſſunt, nec præſentari valent,

lent, & ſic carens manu, naſo, monoculus, giboſus, habens maculam in oculo, quæ inducat magnam deformitatem præſentari non poſſunt abſolutè abſque ſpe diſpenſationis; Nec Ermaphroditus, in quo uterque ſexus æqualis eſt, aut fœmineus prævaleat, aut etiamſi emineat ſexus virilis; Aut ex muliere factus ſit vir, dummodò res ſit nota, & publica, ſecus autem ſi ſit occulta, quia eſt Irregularis, *Gibal. de Irregul. par. 4. conſect. 6. §. Dico in primis, & ſequent.* & ob eamdem rationem, nempe quia eſt Irregularis, neque laborans morbo caduco præſentari poteſt, *Gibalin. ubi ſupra conſectar. 8. num. 21.*

9 Clericus primæ tonſuræ poteſt ad Beneficium præſentari, dummodo hoc ex ſui natura, vel ex Lege fundationis non requirat majorem ordinem; quòd amplio etiamſi non incedat in habitu, & tonſura; Licèt enim Clerici non incedentes in habitu, & tonſura ipſo Jure privati cenſeantur Beneficiis vigore Conſtitutionis Sixti V. quæ eſt trigeſima *in Bullar. & in nov. ædit. 92.* Tamen cautum non reperitur Clericum incedentem in habitu Laicali eſſe inhabilem ad obtinendam præſentationem; Sed potiùs contrarium deſumitur *Clement. 2. de Vita, & honeſt. Cleric.* ubi Clerici Beneficiati ſuſpenduntur per ſex menſes à perceptione fructuum; Non Beneficiati autem in Sacris tamen conſtituti per id tempus redduntur inhabiles ad Eccleſiaſtica Beneficia; ſed de Clericis ſimpliciter incedentibus in habitu Laicali, nihil fuit ſancitum; Ergo iſti præſentari poſſunt ad Beneficia Eccleſiaſtica; Dummodo aſſumant poſtea habitum Clericalem, ut in his terminis docet *Rota dec. 592. per tot. par. 4. tom. 1. Recent.*

10 Clericus conjugatus non poteſt præſentari ad Beneficium Eccleſiaſticum, niſi ex diſpenſatione, & Patronis volentibus, nec mulier, nec ſervi Infideles, nec illegitimè nati abſque diſpenſatione, nec Bigami, nec invitus, nec Epiſcopi, præſentari poſſunt ad Beneficium, quia promotione ad Epiſcopatum vacant priora Beneficia, *Card. de Luca de Benefic. par. 1. diſc. 4. n. 9.* ubi quòd etiam vacant penſiones, *Buratt. deciſ. 464. num. 9.*

11 Beneficiatus ad unum Beneficium Patronatum poteſt ad aliud præſentari, niſi Lex fundationis aliud diſpoſuerit, & ſi Beneficia non ſint incompatibilia.

12 Peregrinus præſentari non poteſt, niſi ſit de illa Diœceſi, vel niſi venerit cum litteris commendatitiis ſui Epiſcopi; nec præſentari poteſt, ſi inſtitutio ſpectet ad Prælatum inferiorem, ea ratione, quia inferiores Prælati ſine Diœceſanorum conſenſu in Eccleſiis ſuis Peregrinos non poſſunt inſtituere, juxta *Text: in cap. Te nobis de Cler. Peregrinis*; *ibique Abb. Barboſ.* ut legi poteſt apud *Lambertin. ubi ſupra.*

13 Apoſtatæ præſentari non poſſunt ad Beneficia Eccleſiaſtica, ita ut ſi præſententur, præſentatio eſt nulla, & Patroni ea vice privantur jure præſentandi alios juxta Conſtitutionem Pauli IV; *la 14. incipien. Per quam §. 4. in Bullar. nov. Lezzan. in Summa Regul. cap. 11. num. 28. tom. 1.*

14 Denique Hæreticus, Sciſmaticus, Simoniacus, Perjurus niſi pæniteat, Infamis infamia Juris, vel facti, niſi fuerit ab Infamia liberatus, Sodomita, Concubinarius notorius per ſententiam, vel per Confeſſionem ſpontè factam, Uſurarius manifeſtus, Falſificans, vel per ſe, vel per alios Litteras Apoſtolicas, Hiſtrio, Scurra, vel Buffonus præſentari non poſſunt ad Beneficia Eccleſiaſtica; ut habetur apud *Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. part. 1. quæſt. 9. ferè per tot.*

ARGUMENTUM.

Præſentatio facta de Laico eſt nulla, etiamſi Laicus petat poſtea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præſentationis.

SUMMARIUM.

1 *Laicus poteſt nominari, immo etiam præſentari ſub conditione Clericatus, non autem abſolutè ad Beneficium Eccleſiaſticum, & num. 28.*

2 *Præſentatio facta de Laico eſt nulla, etiamſi poſt factam præſentationem Clericatum ſuſceperit; & quid ſi exhibendo nominationem expoſtulaverit ſe promoveri ad Clericatum? num. 3. & 30. & 31.*

4 *Patronus in aliquibus caſibus validè pro-*

procedere poteſt ad præſentationem Laici. Et num. 5. & 6.

7 *Mandante Teſtatore, ut in paritate vocum ille electus remaneat, qui primo loco eſt nominatus, an hoc ſervandum ſit, ſi primo loco nominatus non habeat ætatem conciliarem?*

8 *Præſentantibus aliquibus inhabilem, cæteris verò habilem, totum Jus præſentandi in præſentantibus habilem conſolidatur, & num. 27.*

9 *Fundator poteſt velle, ut ad Beneficium præſentetur minor 14. annorum, non obſtante diſpoſitione conciliari.*

10 *Ratio cur Concilium Tridentinum requirat ætatem 14. annorum pro obtinendis Beneficiis ſimplicibus.*

11 *Beneficia fundata poſt Concilium Tridentinum requirunt ætatem 14. annorum, niſi certis, & convincentibus probationibus, contraria voluntas fundatoris probetur. Secus ſi eſſent fundata ante Concilium, ut num. 13.*

12 *Teſtator potius cum Statuto, quàm cum Jure communi per eum correcto, ſe conformare præſumitur.*

14 *Si in erectione Beneficii poſt Concilium diſponatur, quòd præſentetur quicumque Clericus, præſentari non poteſt Clericus, qui ſit minor 14. annorum, Amplia, ut num. 15.*

16 *Voluntas Fundatoris, ut præſentari poſſit ad Beneficium minor 14. annorum, an deduci valeat à ſubſidiaria admiſſione Laicorum de Familia, aut extraneorum poſt totalem defectum Clericorum de Familia, & num. 17.*

18 *A' Jurepatronatus activo arguitur ad interpretationem Juriſpatronatus paſſivi, itaut, quod in uno fuit diſpoſitum, cenſeatur etiam volitum in altero.*

19 *Magis idoneus in paritate vocum præferendus eſt minus idoneo.*

20 *Habilitatus per diſpenſationem, an præferendus ſit in paritate vocum ei, qui ſit de Jure habilis.*

21 *Diſpenſatio à defectu ætatis reportata à præſentato inhabili abſque expreſſione compræſentati habilis eſt nulla.*

22 *Diſpenſatio à defectu ætatis, quando retrotrahi poſſit ad tempus præſentationis?*

23 *Habilitas requiſita in Beneficiato, quo tempore concurrere debeat?*

24 *Qualitas adjecta verbo intelligi debet ſecundum tempus verbi, & de tempore verbi neceſſe eſt, ut interveniat.*

25 *Habilitas requiſita in Beneficiato ab Homine, & non à lege, concurrere debet in ipſo actu præſentationis.*

26 *Ultimus ſtatus attenditur ad effectum reportandi inſtitutionem.*

29 *Inſtrumentum conceptum per verba præſentationem præſeferentia reſolvitur in meram nominationem, ſi non exhibeatur coram habente inſtituere.*

32 *Epiſcopus, an, & quando poſſit habilitare præſentatum incapacem ad Beneficium exiſtente altero præſentato capaci.*

33 *Ultimus ſtatus attenditur ad effectum cognoſcendi, an Beneficium ſit Sacerdotale.*

CASUS XIII.

1 Patronus præſentavit Laicum ad Beneficium vacans, qui ſtatim adeptus eſt Clericatum, quæritur, an illa præſentatio ſit valida.

Studens in hoc Caſu ex Commiſſione mei Præceptoris in eo ſcribentis negativè reſpondendum dicebam, quia licèt Laicus poſſit nominari, immo etiam præſentari ſub conditione Clericatus, juxta *Rotam coram Pæn. deciſ. 4. & 12.* & fuit plene deciſum *in Melevitana Beneficiorum 10. Junii 1712. coram R. P. D. Aldrovando, §. Pro Remotione inferius legen. numer. 26.* tamen non poteſt præſentari abſolutè, utpote incapax Beneficii, & præſentatio facta de incapaci ſuſtineri non poteſt juxta firmata *per Ricc. in prax. par. 1. reſol. 151. per tot. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 1. tit. 7. num. 573. Garz. ubi proximè n. 31.*
2 *Buratt. deciſ. 22. num. 22.* Quod procedit etiam ſi poſt factam præſentationem, Clericatum ſuſceperit; Clericatus enim ſubſequens etiam de proximo retrotrahi non poteſt ad tempus præſentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas præſentati, quia mediante præſentatione acquiritur Jus ab Beneficium, ut bene oſtendit *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. numer. 31.* *Lam-*

Lambertin. de Jurepatr. lib. 2. par. 1. qu. 7. art. 7. num. 7. & art. 29. num. 4. & art. 2. num. 16. Sanchez conſ. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 73. num. 2. Pax Jordan. tom. 2. lucubrat. lib. 10. tit. 7. n. 573. Rota deciſ. 147. num. 14. poſt Vivian. de Jurepatr. & coram Buratt. deciſ. 21. num. 21. Caſtropal. oper. Moral. tract. 13. de Benefic. diſput. 2. punct. 7. num. 1.

3 Non obſtat, quòd Laicus præſentatus tempore, quo exhibuit nominationem coram ordinario, ſimul expoſtulaverit ſe promoveri ad Clericatum, ideòque quemadmodum licitum eſt Patronis præſentare Laicum ſub conditione futuri Clericatus, ita etiam permiſſum ſit nominato facere præſentationem ſuæ nominationis coram Ordinario cum Inſtantia, & petitione Clericatus, per quam videtur, quòd actus cenſeatur expletus nunc pro tunc, poſtquam adeptus fuerit Clericatum. Ut bene notat *Rotam in dicta Melevitana Beneficiorum*, §. *Nec dicatur*.

Pro remotione enim objecti diſtinguo plures caſus, in quibus vacante Beneficio de Jurepatronatus ritè, & rectè procedere valent Patroni, qui deſiderant aliquem Laicum præſentare; Pro ut diſtinguit idem meus Præceptor *in Tract. de Controv. Patron. alleg. tom. 2.* qui loquitur his præciſis verbis, nempe,

4 Primus eſt, ubi petunt coram Ordinario ſuperſederi uſque ad ultimum diem quadrimeſtris, ut præſentandus aſſequi poſſit debitam capacitatem E. G. Clericatum, diſpenſationem ab ætate &c. & hoc caſu ordinarius ſuperſedere tenetur, ut advertit *Card. de Luca de Jurepatronatus diſc. 45. num. 7. Cirill. quæſt. Jur. cap. 93. num. 28.*

5 Secundus eſt ubi per Epiſtolam, vel Inſtrumentum ſimpliciter nominant præſentandum, qui eſt Laicus, & tradunt illi actum nominationis, & tunc nominatus non debet exhibere ſuperiori nominationem, niſi priùs adepto Clericatu, & tunc factus Clericus poteſt illam exhibere, tunc enim verificatur, quòd de tempore præſentationis ſit Clericus, hoc eſt illud, quod dicunt Doctores, quòd poſſit nominari Laicus, dummodo tamen ſit Clericus tempore præſentationis, ſive exhibitæ nominationis coram ordinario, ut ait *Rota coram Pen. dicta deciſ. 4. num. 4. & dec. 12. num. 4. & deciſ. 147. num. 15. & ſeqq. poſt Vivian. de Jurepat. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 47. num. 94.*

6 Tertius caſus eſt ubi Patroni non nominant, ſed verè, & realiter præſentant Laicum coram Ordinario, & tali caſu eſt quæſtio inter Doctores, an poſſit fieri præſentatio ſub conditione futuri Clericatus? Etenim *Garz. de Benefic. part. 7. cap. 1. num. 28. & ſeqq.* firmat poſſe Laicum præſentati ſub conditione Clericatus expreſſa, vel tacita, ſed opinionem *Garziæ* tanquam inſubſiſtentem refellit latè *Ventrigl. in prax. part. 2. annot. 7. numer. 12.* Veritas eſt, quòd poſſit præſentari Laicus non quidem ſub tacita, ſed ſolùm ſub expreſſa conditione futuri Clericatus, nempe mediante clauſula: *Si, & poſt quam fuerit promotus ad Clericatum*: ut eſt ſententia Sacræ Rotæ, apud *Vivian. de Jurepatr. deciſ. 147. num. 19. Card. de Luca de Jurepatr. diſc. 45. num. 7. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 72. num. 78.* Ea ratione, quòd conditio ſuſpendit actum præſentationis, quæ ſolùm fieri dicitur, poſt quam acceſſit Clericatus, qui tali caſu retrotrahitur ad ipſam diem præſentationis, dummodo ſuperveniat durante termino Juris, ut explicat *Rota in Volaterana Beneficii 7. Decembris 1708. §. Nec valuit coram R. P. D. Criſpo, quæ inferius legi poteſt num. 7.*

Nullus ex his caſibus hactenus diſtinctis applicatur ad caſum noſtrum, dum Patronus non præſentavit ſub conditione, ſed coram ordinario exhibuit per manus Præſentati Inſtrumentum nominationis, quod nullam continet conditionem, aut præſervativam.

R. P. D.

CRISPO

Volaterrana Beneficii.

Veneris 7. Decembris 1708.

7 CUm Eques Pompejus de Birellis in fundatione Beneficii decreverit, ut eveniente illius vacatione, illi de Familia, quibus Jus nominandi reſervaverat, deberent Domi ipſius Fundatoris inſimul congregati per ſcrutinium ſecretum, juxta eorum ætatis majoritatem nominationem explere, ad hoc, ut perſonæ habiles potuiſſent ſcrutinio ſubjici, tribuendo prælationem Clericis de Familia quatenus habiles reperirentur ad Beneficium aſſequendum, providendo ulteriùs, ut in ſuffragiorum paritate ille electus remaneret, qui primo loco nominatus extitiſſet.

Per obitum primo nominati à Fundatore nominationi præfatæ locus evenit, in qua ex quatuor Patronis, in quibus de eo tempore Juſpatronatus reſidebat, à Seniore Patrono nominatus fuit Joſeph Bonaccurſius de Birellis in anno decimotertio ætatis ſuæ tunc conſtitutus, ab altero verò Patrono in ordine ſuccedente, Antonius Franciſcus de Birellis vigeſimum annum agens, atque cùm ſucceſſivè nominare debentes unus primo nominato adhæſiſſet, alter verò ſecundo. Hæc ſuffragiorum ſciſſura anſam præbuit inter præſentatos acerrimæ in Eccleſiaſticis Hetruriæ Tribunalibus dimicationi; Cùm etſi Joſeph tanquam primo nominatus juxta fundationis legem in paritate vocum electus diceretur, attamen deſtitutus comparebat capacitate ætatis, uti minor 14. annorum, quibus *Sacrum Concilium Tridentinum* expreſsè interdixit Beneficia Eccleſiaſtica, licèt ſimplicia poſſe conferri. Antonius Franciſcus verò cum conciliarem ætatem fuiſſet etiam ſupergreſſus, capax inde apparebat ad inſtitutionem obtinendam. Diſſona tamen in re hac emanarunt judicia; cum Ordinarius, cui uti inſtituere debenti, primo loco controverſia decidenda expoſita fuerat, ſuperventa etiam diſpenſatione Apoſtolica ſuper ætate favore Joſephi, illum inſtituendum eſſe demandaverit, denegando executionem litterarum Apoſtolicarum ſuper derogatione medietatis vocum, quæ per Antonium Franciſcum fuerant reportatæ; Attamen Archiepiſcopus Senarum, cui per Breve extiterat cauſa commiſſa, non trepidavit in ſucceſſiva inſtantia, revocando præcedens judicatum, pronunciare, quòd Beneficium eſſet adjudicandum Antonio Franciſco. Cùm in hac interſe pugnantium Sententiarum diſcordia, contentio ad noſtri Tribunalis judicium fuerit delata, Propoſui dubium: *Cui eſſet adjudicandum Beneficium controverſum*, & DD. innitendo *regulæ* de non conferendis Beneficiis Clericis in minori ætate 14. annorum conſtitutis ſtabilitæ per *Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.* 23. *de Reform. cap.* 6. non dubitarunt hodie reſpondere, *Beneficium eſſe adjudicandum Antonio Franciſco.*

8 Nulla ſiquidem emerſit hæſitatio, quòd in ipſo concurrant omnes qualitates per Fundatorem exoptatæ ad effectum aſſequendi controverſum Beneficium, cum ſit de genere vocato, Clericali munere inſignitus, ac conſtitutus ſupra ætatem neceſſariam, quam *Jus novum conciliare* pro Beneficiatis expoſcit. Joſeph verò licèt pariter ſit de eodem genere vocato, & ad ſui favorem in Patronorum diſcordia enumeret ſuffragium Senioris, quod ipſi in vocum paritate, ita Fundatore demandante, prælationem tribuere valeret, attamen etſi in vocum ſtatera præponderet, incapax tamen emergit ob defectum legitimæ ætatis 14. annorum volitæ à *Concilio Tridentinò* pro Beneficiatis, exinde inſurgit, ut etiamſi tamquam primo nominatus diceretur præſentatus à majori parte Patronorum, adhuc ipſius præſentatio tanquam facta de inhabili, non ſit attendenda, & proinde habenda, ac ſi facta non fuiſſet; Nominatio verò Antonii Franciſci quamvis eſſet expleta per minorem partem, executionem tamen promereatur, cum totum Jus præſentandi in præſentantibus habilem, & capacem remanſerit conſolidatum, ad *Text. in cap. Dudum*, *& cap. Congregatum de election.* & in ſpecie Juriſpatronatus

Bar-

Barbat. conſil. 33. *ſub num.* 9. *& ſeq. lib.* 2. *Bellon. Jun. conſ.* 56. *num.* 4. *Rocca diſput. Jur. ſelect. cap.* 190. *num.* 20. *& ſeqq. Panimoll. deciſ.* 101. *num.* 13. *&* 14. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 231. *num.* 2. *coram Buratto deciſ.* 680. *num.* 1. *& in Recent. deciſ.* 136. *num.* 14. *&* 15. *par.* 10. *& dec.* 354. *num.* 5. *& ſeqq. par.* 19.

Et quamvis ad incapacitatem Joſephi dirimendam, ponderanda ſub oculis DD. poſita fuerint, quòd in Jurepatronatus, de quo agitur, cùm fuerint invitati omnes Clerici de Familia ad illius aſſequutionem, neceſſaria non foret illa ætas, quam pro Beneficiis ſimplicibus præſcripſerat *Concilium*, ſed illa ſatisforet, quæ ſeptennium excederet, ut ex *Jure communi Canoniſtarum* priùs ſtatuerat doctrina; Eoque attento, quia Fundator omnes Clericos indiſtinctè vocando, non ad ætatem, ſed ad Clericatum proſpexerit, cum hæc generalis, & indiſtincta vocatio videatur pati non poſſe reſtrictionem ad Clericos habentes ætatem Conciliarem, ſed eos omnes complecti, *quos Jus commune* capaces exiſtimat. Hincque propterea cùm neceſſariæ admiſſioni ætatis, quam voluit *Concilium*, reſiſtat ipſius Fundatoris litera, ceſſat hoc caſu, & *Concilii* diſpoſitio, quæ juxta *Interpretum* Sententiam communiter hodie admiſſam non ſuſtulit funda-
9 tionis legem, itaut ſi colligatur, quòd Fundator voluerit admitti Clericos, licèt minores 14. annorum, eo caſu decretum *Concilii* hoc non impediat, ut per plurimos, rejecto *Riccio*, qui contrarium in judicando conſuluerat, ut ipſe fatetur *in deciſ.* 23. *part.* 3. dixerunt *Fagnan. in cap. Cum in cunctis num.* 88. *in fine de election. Vaneſpen. Jus Eccleſiaſt. univerſ. part.* 2. *tit.* 19. *num.* 12. *Murg. de Benefic. quæſt.* 3. *num.* 678. *Novar. quæſt. forenſ. par. prima quæſt.* 71. *Corrad. prax. diſpenſ. Apoſtol. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 8. *& ſeqq. Ventrigl. in praxi rer. notabil. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *numer.* 6. *Barboſ. de poteſt. Epiſc. allegat.* 60. *num.* 6. *Panimoll. deciſ.* 98. *annot.* 1. *num.* 22. *Campanil. diverſ. Jur. Canonic. rubr.* 7. *cap.* 6. *num.* 2. *ad finem*, *Rota coram Buratt. deciſ.* 606. *num.* 5. *&* 6.

10 Hæc tamen minimè operari valuerunt, ut in præſenti caſu poſſet à nova *Concilii* diſpoſitione recedi, atque *Juri communi* prius vigenti inhæreri: Æquiſſimum namque effulſit *Sacroſanctæ Synodi* decretum in ſtatuenda ætate 14. annorum pro obtinendis Beneficiis ſimplicibus, dum inconveniens prorſus videbatur, quòd cum Beneficiatus quadam legationis ſpecie erga Deum fungatur, necnon etiam ſpirituale quoddam Matrimonium cum Eccleſia contrahat, talis eſſe debeat, qui adhuc pueritiam non evaſit, nec pervenit ad ætatem diſcretam, qualis reputatur illa 14. annorum, ex qua ratione à Jure antiquo recedere voluiſſe *Concilium* explicavit *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 49. *num.* 19. *&* 20. quem refert, & ſequitur *Ventrigl. in praxi rer. notabil. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 2. Sed etiam Concilium ſatisfacere voluit in parte *Concilio Colonienſi* anni 1536. cujus Patres optabile ſibi eſſe inſinuarunt, ut ea ætate Ordines, & Beneficia conferrentur, quam *antiqui Canones* priuſquam Beneficia ab Ordinibus eſſent ſeparata, requirebant, totam rem ad futurum *Concilium* decidendam committendo, cui in parte non modica ſatisfaciens ultima *Synodus*, Ordinibus Sacris certam defixit ætatem, eamque etiam præſcripſit Beneficiis Eccleſiaſticis, & præcipue ſimplicibus, quòd ampliùs impuberibus non valerent conferri, ſed ſolùm Clericis 14. annorum, ut diſſertè probat *Tomaſſin. de Diſcipl. Eccleſ. circa Benefic. par.* 1. *lib.* 2. *num.* 7.

11 Hinc eſt, quòd *Concilii* diſpoſitio non ſolùm tamquam laudabilis, ſed etiam uti majus Eccleſiæ bonum, & ſervitium, concernens omnem favorem, latamque interpretationem promereatur, itaut dici valeat, quòd omnia Beneficia de Jurepatronatus poſt ipſius promulgationem fundata, in ſe inſitam, & connatam præſumptionem habere videantur, quòd in præſentatione facienda ſemper voluerit Fundator præſentari Clericos habentes capacitatem, quam requirit *Concilium*, non verò impuberes, prout *Jus commune* permittebat juxta reſolutionem Congregationis Concilii relatam per *Monacell. in Formul. tom.* 2. *tit.* 15. *form.* 1. *ſub num.* 13. *tom.* 2. atque ad effectum eruendi contrariam voluntatem, quæ hodie habet in ſe reſiſtentiam prædicti *Concilii*, inſiſti non poſſit in præſumptionibus, & conjecturis levibus, & æquivocis, ſed ex probationibus certis,

&

& convincentibus hoc haberi debeat, quæ præſeferant claram, & ſpecialem, vel virtualem Fundatoris diſpoſitionem, ut in his terminis docuerunt *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 60. ſub num. 77. verſ. Poterit igitur circa med. Pyrr. Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. prax. Eccleſiaſt. par. 2. annot. 6. §. 1. n. 6.* ibique *Carol. Anton. de Luc. in addit. nu. 4. & 5. Adden. ad Pamphil. deciſ. 54. num. 18. & 19. Rota coram Durano deciſ. 228. numer. 8.*

Juridica quoque ad id concurrente ratione, nam *Conciliaris ſanctio* cum ſit *Juris communis* correctoria, Fundatore ſimpliciter Clericos ad Beneficium invitante, omnis præſumptio militat, quòd circa eorum habilitatem voluerit potius ſe cum *Jure noviſſimo Conciliari*, quàm cum antiquo *Canonum* conformare, & conſequenter exoptaſſe in iiſdem Clericis ætatem ad minus 14. annorum per ea, quæ in ſimilibus terminis per DD. traditum videmus, quòd indubia Teſtatorum diſpoſitione ſemper ea ſumenda venit interpretatio, quæ magis conformis eſt *Juri municipali*, non verò illa, quæ famulatur *Juri com-*
12 *muni*, cùm Teſtator potius cum Statuto, quàm cum *Jure communi* per eum correcto ſe conformaſſe præſumatur. *Decian. conſil. 17. num. 51. lib. 1. Rim. conſil. 246. numer. 49. & 50. Peregrin. conſil. 44. num. 13. lib. 1. Altograd. conſil. 47. num. 15. & 16. & conſil. 95. num. 35. & 36. lib. 2. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 6. tit. 7.*

Deſcendendo autem ad examen conje-
13 cturarum, quæ pro eruenda voluntate fundatoris adverſativa diſpoſitioni *Concilii* per Defenſores Joſephi fuerunt cumulatæ, nulla ex eos apparuit ita patens, ut valeret convincere fundatorem voluiſſe in Clericis ætatem à *Jure communi* traditam, & non illam à *Concilio* ſtatutam; Ea quippe quæ conſiſtit in vocatione indeffinita omnium Clericorum de Familia, quæ & ſi uti univerſalis, videretur, quòd pati nequeat reſtrictionem ad ſolos Clericos ætatem conciliarem habentes, ſed omnes indiſtinctè licèt minores 14. annorum includat, attamen nullam videtur in ſe continere repugnantiam cum diſpoſitione præfata *Concilii*, ita quod dici poſſit, quòd Fundator ab illo recedere voluerit, nam cùm agatur de fundatione expleta poſt *Concilium*, vocatio omnium Clericorum ſumi debet juxta diſpoſitionem ipſius *Concilii*, ſcilicet de iis omnibus Clericis in legitima ætate conſtitutis, quos ſolùm prædictum *Concilium* capaces Beneficii exiſtimavit, non verò de aliis, qui eam legitimam ætatem non fuerunt aſſecuti, ea ſiquidem ratione, quòd poſt *Concilium* ad differentiam fundationum, quæ eſſent factæ ante *Concilium*, in quibus fortaſſe aſſumptum poſſet procedere, adhoc ut minores 14. annorum poſſint venire, præciſè opus eſt, quòd Fundator vocationi Clericorum adjecerit qualitatem, quæ convenire poſſit ſolùm Clericis in minori ætate conſtitutis, utpote ſi vocetur Puer, vel minor, vel quid ſimile, nam aliter ſi Clerici purè vocentur, ſemper intelligitur de Clericis, juxta *Concilium* Beneficii capacibus, ut diſtinguendo monent *Corrad. in praxi Benefic. lib. 4. cap. 6. numer. 24. Ventrigl. in prax. Eccleſiaſt. dicta part. 2. annotat. 6. num. 6. Card. de Luca de Benefic. diſc. 95. num. 9. Rota coram Durano deciſ. 228. num. 8.* atque cum hac etiam diſtinctione pertranſiit, *Barboſ. in contrarium allegat. de Offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 60. ſub num. 77. verſ. Et ubi fundatio.* Et magis ad rem
14 deſcendendo præciſè ad caſum, quando in erectione cautum reperitur, quòd præſentetur quicumque Clericus, quòd idem importat, ac omnes Clerici, juxta *Rotam deciſ. 353. numer. 2. in fine, part. 4. Recent. tom. 1.* quòd adhuc poſt *Concilium* præſentari non valeat Clericus, qui ſit minor 14. annorum, in individuo tradiderunt *Ventrigl. in praxi loco alleg. num. 6. in fine, Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 3. cap. 12. n. 161.* qui etiam affert reſolutionem Congregationis Concilii emanatam de anno *1619.* ac altera reperitur reſolutio *Congregationis Concilii ſub die 9. Septembris* 1702. in qua denegata fuit diſpenſatio Clerico de familia non habenti ætatem conciliarem in concurſu cum Clerico conſanguineo ætatem 14. annorum habente, licèt vocatus reperiretur quicumque Clericus.

Collimante præſertim ad id non obſcu-
15 ra ipſius fundatoris diſpoſitione, qui Clericos Familiæ nominandos voluit ſcrutinio ſubjici, rationem ſubdendo, *ad effetto, che poſſina eſſere ſquittinati tutti li Soggetti abili,*

ibili, inhabilitas autem in Clericis Beneficii capacibus cùm alia cogitari non valeat quam illa, quæ reſultat à defectu legitimæ ætatis conciliaris, perneceſſe infertur, quòd Clericos habiles cum voluerit, intellexit de iis, qui juxta *Concilium* reperiuntur in ætate legitima, & habili, dum poſt *Concilium* illi ſoli Clerici habiles reputantur, qui in ætate 14. annorum ſunt conſtituti, *Adden. ad Pamph. deciſ.* 54. *num.* 19. *in fine*.

16 Minus hæc Fundatoris voluntas deprimi valet ex eo, quia in caſu non exiſtentiæ Clericorum, Fundator mandaverit nominari etiam Laicos de Familia, inde inferendo, quòd ſicuti inhabilitas Laicorum ad Beneficia eidem obeſſe nequivit, quo minus illos vocaret, ita pariter præſumendum ſit, quòd non obfuerit inhabilitas Clericorum reſpectivè ad *Concilii* diſpoſitionem; Facilis enim occurrit reſponſio, quòd hæc conjectura non eſt efficax ad convincendam hanc neceſſariam conſequentiam, quòd ſi Laici inhabiles fuerunt vocati, ita multò minus de inhabilitate Clericorum reſpectivè ad ætatem fuerit curatum, nam fundationis littera clara ſe offert in ea parte, in qua de Clericis loquitur, ubi præciſè diſponit, quòd illi debeant eſſe habiles, & ſi Fundator etiam Laicos vocavit expreſsè circa illos diſpoſuit, & ſi inhabiles ob defectum ordinis, vocando autem Clericos, illos habiles voluit, hinc cùm caſus Laicorum, & alter Clericorum ſint inter ſe diſtincti, & in unoquoque ex eis extiterit particulariter, & diverſimodè proviſum, ab uno, ad alterum non valet inferri: Tantò magis, quod Fundator invitando Laicos egit id, quod de *Jure* ſibi permittebatur, non enim diſpoſuit, quòd Laici poſſent ad Beneficium admitti, ſed ſolùm indulſit, ut poſſent poni ad partitum, quod *per Sacros Canones* non legitur interdictum, cùm hæc non ſit propriè præſentatio, ſed ſimplex nominatio, nullum jus tribuens nominato, nec de Laicis fieri interdicta, cùm ſolummodò illi reperiantur de *Iure* inhabiles ad reportandam præſentationem, quando illa non conſiſtit inter cancellos meræ nominationis, ſeu, ut vocat *Rota coram Pænia deciſ.* 4. *num.* 7. cujuſdam initii ad inſtitutionem obtinendam, ſed eſt propria præſentatio coram Ordinario, quæ dicitur quando ſub illius oculis corporeis ponitur perſona nominata ad effectum, ut poſſit videre, an ſit idonea, & de eo tempore requiritur, quòd Laicus Ordine Clericali ſit inſignitus, adhoc, ut uti Beneficii capax, effectus, poſſit inſtitutionem obtinere, ut cæteris omiſſis benè declarant *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 47. *numer.* 94. *Pirr. Corbad. in praxi Beneficiaria lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 30. *&* 31. *Antonell. de tempor. legal. lib.* 1. *cap.* 71. *Ventrigl. in praxi rer. Notabil. Eccleſ. par.* 2. *annot.* 7. *ſub num.* 13. *Rota poſt Vivian. de Iurepatr. deciſ.* 147. *num.* 15. *& ſeqq.* & plenè *coram Pænia deciſ.* 4. *&* deciſ. 12. *per totas*. Ex his deſcendit, quòd longè etiam inter ſe differant defectus Ordinis Clericalis cadens in Laico, & defectus legitimæ ætatis intercedens in Clerico, & ad effectum, de quo agitur, magis impeditiva dignoſcitur inhabilitas Clerici reſpectu ætatis, quàm Laici reſpectu Ordinis; Laicus enim poteſt capacitatem aſſequi intra terminum Juris Patronis currens ſuſcipiendo Clericatum; Clericus autem legitima ætate deſtitutus, habilitatem intra dictum tempus acquirere non valet, cùm ætatem legitimam complere non à ſe, ſed à temporis Beneficio totaliter pendeat; ad tradita per *Ventrigl. in praxi for. Eccleſ. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 8.

17 Ejuſdem pariter irrelevantiæ apparuit, & altera conjectura, promanans à ſubſidiaria admiſſione Extraneorum poſt totalem defectum Clericorum de Familia, quaſi hæc præſeferre poſſit admiſſibilitatem cujuſvis Clerici de Familia, & ſi infra ætatem Conciliarem conſtituti, ex eo quia Extranei cum ſint ſubſtituti poſt totalem deficientiam Clericorum de Sanguine, ſi ſoli Clerici annorum 14. eſſent admittendi eveniret, quòd adhuc exiſtente Clerico minore 14. annorum de Genere vocato, contra voluntatem Fundatoris, Extranei præferrentur. Quoniam aſſumptum fortaſſe procedere valeret, ſi in ſubſtitutione extraneorum Fundator poſuiſſet in conditione indiſtinctè omnes Clericos de Familia, itaut ne videatur prætuliſſe Clericis Familiæ Extraneos, à Fundatoris veriſimili mente arguendo, viderentur non abborriti Clerici, licèt ætatem con-

conciliarem non aſſecuti, ſed cùm ſolùm poſuerit in conditione Clericos habiles, *mentre ci ſiano Soggetti habili*, & habilitas de alio verificari non poſſit, quàm de ætate, hoc caſu præcluſus remanet aditus cuicumque interpretationi, quòd etiam ætate inhabiles voluerit, nam in claris nulla eſt admittenda interpretatio, quæ ſolùm in diſpoſitione dubia locum occupat, ad *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat. 3.*

Nec videtur in his terminis applicabilis
17 reſolutio Congregationis Concilii relata per *Ciarlin. lib. 2. controv. forenſ. cap. 53. num. 51.* quam etiam tranſcripſit *Barboſ. de Offic. & Poteſt. Epiſc. part. 3. allegat. 60. ſub num. 77. circa finem*, ubi attenta conſimili vocatione Clericorum de familia cum ſubſtitutione extraneorum in eorum defectum, *Congregatio* reſolvit potuiſſe præſentari Clericum annorum decem; nam in eo caſu Clerici non erant invitati, prout in præſenti cum qualitate habilitatis, nec etiam agebatur, ut hìc, in concurſu alterius Clerici de Familia undequaque in legitima ætate conſtituti, in quibus ſanè circumſtantiis contrarium eſt judicandum.

Extraneæ etiam apparuerunt aliæ *Auctoritates* ad hujus rei comprobationem pariter adductæ, videlicet *Card. de Luca de Fideicommiſſ. diſc. 8. num. 16. Rota deciſ. 290. num. 7. & deciſ. 399. num. 10. par. 13.* in quibus firmatur, quòd in Commendis, & ſi adinſtar Beneficiorum Eccleſiaſticorum venirent regulandæ, & in eis non habere locum diſpoſitionem *Concilii* circa ætatem 14. annorum, cum in eorum caſu non concurrerent particulares circumſtantiæ caſus, de quo nunc quæritur, in quo Fundator voluit Clericos habiles, qui caſus eſt longè diverſus, necnon in eis agebatur præcisè de Deſcendente à Fundatore deſtituto ætate Conciliari in concurſu cum Extraneo ſubſtituto, & ex veriſimili mente Fundatoris dictum fuit, quòd prælatio debita eſſet illi de Genere vocato, licèt non conſtituto in ætate capaci, quod nullatenus famulatur præſenti quæſtioni, in qua diſceptatio verſatur non inter perſonam de Sanguine, & extraneum, ſed inter duos Clericos de eadem Familia, contendentes ſuper habilitate ætatis, cum unus habeat ætatem capacem, quam requirit *Concilium*, alter verò ad eam ætatem non pervenit, & hoc caſu nulla concurrere poteſt veriſimilis mens Fundatoris, quòd admitti voluerit Clericum ætatem conciliarem non habentem, ad excluſionem alterius de eodem Sanguine, qui habilitate ætatis polleat; quinimò in præſenti alia militare videtur veriſimilis mens Fundatoris in contrarium, qui certè ſi viveret, & videret ambos Clericos de ſua Familia æquali voce Patronorum electos, unum in ætate Conciliari conſtitutum, alterum verò Impuberem, ſine dubio Beneficium conferri voluiſſet Clerico habili, & in ætate legitima Conciliari conſtituto.

Idque etiam ſuadente, quòd Fundator ſicuti in paritate Vocum voluit, quòd nominato a Seniore Patrono deberetur Beneficium, ſi hanc majoris ætatis prælationem attendi voluit in Jurepatronatus activo, eamdem quoque prælationem dicendum venit, quòd ſervari voluerit in Jurepatronatus paſſivo, ut in concurſu præferretur Clericus habens ætatem conciliarem, alteri dictam ætatem adhuc non attingenti, cùm optimum ſit argumentum,
18 quòd deducitur à Jurepatronatus activo ad interpretationem Juriſpatronatus paſſivi, itaut quod in uno fuit diſpoſitum, cenſeatur etiam volitum in altero, *Rota in Auximana Juriſpatron. 17. Iunii 1701. §. Minuſque coram R. P. D. meo Anſaldo, Interamnen. Iuriſpatronatus 22. Martii 1706. §. Ulterius coram R. P. D. meo Scotto, Aſten. Prioratus ſuper Inſtitutione 20. Ianuarii 1708. §. Maximè quia coram R. P. D. meo Lancetta, & in Hortana Beneficii 1. Iulii 1708. §. Taliſque intelligentia coram R. P. D. meo Priolo.*

Verùm quoque cum per Fundatorem reperiantur Cappellano, ſeu Beneficiato impoſita plura onera concernentia, tam Spiritualia, quàm Temporalia, quorum qualitas maturioris ætatis exigit conſilium, ut illa per Joſephum uti impuberem impleri, niſi mediante Tutore non valerent cùm impoſſibile dijudicetur, ut talis poſſit eſſe idoneus, qui neſcit regere ſe ipſum, ex altera verò parte concurrat Antonius Franciſcus, qui eſt de eadem Familia, ætate Senior, ac ad ea implenda aptus, omni

omni *Jure* ipſe præciſivè ab incapacitate
19 Joſephi etiam ex hoc capite, uti magis idoneus veniret præferendus, per ea, quæ tradit *Fanimoll. deciſ.* 161. *annotat.* 1. *numer.* 9.

Deſtituto Joſepho ætate neceſſaria pro Beneficio aſſequendo, viſum fuit eidem ſuffragare non potuiſſe, quòd ſe capacem ad illud oſtenderit mediante Apoſtolica Diſpenſatione, quoad ætatem reportata de tempore petitæ, & obtentæ Inſtitutionis coram Ordinario, cujus vigore remoto obſtaculo incapacitatis, & habili effecto, tamquam primo nominato ex funda-
20 tionis lege debita ſit prælatio. Omiſſo enim examine, an in hoc caſu Joſeph tamquam habilitatus per diſpenſationem poſſit præferri Antonio Franciſco tamquam de Jure habili, cùm apud DD. in concurſu Clerici habilis, & habilitati per diſpenſationem, prælatio legatur tributa illi, qui diſpenſatione non indiget, ut apud *Dec. conſil.* 542. *num.* 1. *num.* 14. *Vivian. de Jurepatron. lib.* 12. *cap.* 9. *num.* 29. *& ſeqq. Panimoll. dicta deciſ.* 101. *annotat.* 1.
21 *numer.* 24. Hoc unum eſt certum, quòd diſpenſatio præfata reportata fuit, abſque eo quod Papæ narratum extiterit, quòd Cappellania erat debita certo Generi perſonarum, & in ea à medietate Patronorum fuerat præſentatus Antonius Franciſcus conſtitutus in ætate legitima, cui propterea ex Fundatoris diſpoſitione uti paſſivè vocato, fuerat uſque à die vacationis Beneficii, ac ſuæ comparitionis coram Ordinario Jus quæſitum, quæ ſanè ſi Papæ fuiſſent narrata, diſpenſationem non indulſiſſet, vel difficilius, quòd operatur, ut litteræ diſpenſationis tali modo reportatæ inefficaces, & nullæ remaneant ob ſubreptionis vitium in eis inſitum, ut ex *Gloſſ. in cap. Ad Audientiam il* 2. *de reſcript. Felin. in cap. Super litteris num.*8. *verſ. Exprimendæ ſunt de reſcript. Lotter. de re Benefic. lib.* 3. *quæſt.* 11. *num.* 57. *Pirr. Corrad. in praxi diſpenſ. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 12. *Rota poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ. deciſion.* 143. *num.* 4. *&* 5. & in noſtris præciſis terminis *Corrad. prax. Benefic. lib.*4. *cap.* 6. *numer.* 3. *Ventrigl. in praxi Eccleſ. part.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 8.

Nec valuit reſponſio, quòd ad effectum, ut in litteris, cadat ſubreptio, Jus Tertii debeat eſſe certum, & de præſenti, cui per diſpoſitionem inferatur præjudicium. Antonius Franciſcus verò tamquam ſecundò nominatus cùm non haberet niſi Jus incertum, & eventuale, quatenus primò nominatus intra quadrimeſtre per diſpenſationem non habilitaretur, hoc Jus uti merè accidentale, & involvens Jus quærendum, non verò quæſitum, non cauſet ſubreptionem. Conſtitit ſiquidem de Jure Antonii Franciſci certo, & de præſenti, etenim eo ipſo quòd Joſeph uti inhabilis de medio removebatur, ex quo ejus præſentatio uti facta de inhabili corruebat, ſubintravit in Juribus primi præſentatio ſecundò nominati tamquam facta de habili, & capaci, itaut ab ipſomet principio totum Jus præſentationis in ipſo radicatum ſiſteret, nec in ſuſpenſo ne quidem
22 temporis momento remanſerit; Cùm eo dumtaxat caſu Juris præfati ſuſpenſio oriri potuiſſet, quatenus præſentatio primi fuiſſet expleta cum præciſa conditione reportandi diſpenſationem ſuper ætate, quæ conditionalis præſentatio præſervat actum à nullitate, & operatur ſuſpenſionem præſentationis uſque ad tempus reportatæ diſpenſationis, itaut ſubſequens diſpenſatio retrotrahatur ad tempus ipſum præſentationis, ſed cùm præſentatio Joſephi fuerit pura, & ſimpliciter abſque ulla præſervativa expleta, non potuit evitare nullitatem, & inducere hanc retrotractionem ad præſentationis tempus, juxta in his terminis animadverſa per *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 3. *allegat.* 60. *ſub num.* 77. *Alphonſ. de Leone de offic. Cappellan. quæſt.* 4. *par.* 6. *num.* 39. *&* 40. *Corrad. in praxi diſpenſat. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 14. *&* 15. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 19. *Squillant. de privileg. Cleric. cap.* 4. *numer.* 19. *Antonell. de regim. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 6.

Sed præciſivè à ſubrogatione præfata adhuc Joſepho reportata diſpenſatio ſuper ætate non prodeſſet, nam cum habilitas, & idoneitas ad Beneficia Eccleſiaſtica juxta *Concilii ſanctionem in ſeſſ.* 23. *de Reformat. cap.* 6. hodie præcisè conſiſtat in ætate 14. annorum, habilitas hæc debet intervenire de tempore præſentationis factæ coram Ordinario, nam aliàs Patroni ſemper dicuntur inhabilem elegiſſe, & eorum præſentatio nullum effectum tribuere valeret:

cùm etſi inter DD. quæratur, utrum habilitas requiſita in Beneficiato, dicendum
23 ſit reſpectu vacationis Beneficii, electionis, ſeu nominationis, vel reſpectu præſentationis, & videatur, quòd ſaltem in actu præſentationis, quo perſona ſub Ordinarii oculis exhibetur, debeat concurrere, cùm ab eo tempore quæratur Præſentato jus ad Beneficium, & ille tenetur neceſſaria habilitate ornatus comparere, ut præceteris *Antonin. var. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 19. *numer.* 1. *Barboſ. de Offic. & Poteſtat. Epiſcop. alleg.* 72. *par.* 3. *num.* 76. *& ſeqq. Garzias de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 28. *& ſeqq. Corrad. prax. Benefic. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 104. *& ſeqq. & lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 29. *Lara. de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 52. *& ſeqq. Franceſ. de Eccleſ. Cathed. cap.* 28. *num.* 184. *Rota poſt Vivian. de Jurepatron. deciſ.* 147. *à num.* 14. *uſque ad* 19. *coram Pænia deciſ.* 4. *à num.* 6. *ad* 12. *coram Buratto deciſ.* 21. *num.* 19. *&* 20. *in Recent. deciſ.* 89. *num.* 10. *&* 11. *par.* 11. & magis ad rem *deciſ.* 636. *num.* 4. *par.* 19. *tom.* 2.

Certè in caſu præſenti res omni difficultate carere videtur, nam cùm Fundator voluerit, ut contingente Cappellaniæ vacatione ſub Scrutinio ponendi eſſent Clerici habiles, ac deinde abſque ulterioris temporis protelatione Epiſcopo præſentaretur Electus, qualitas habilitatis adjecta verbis Scrutinii, & Electionis præſefert, quòd volita dicatur de eo tempore ex *Juris* regula, quòd qualitas adjecta verbo intelligi debeat ſecundùm tempus verbi,
24 ac de tempore verbi neceſſe ſit, ut interveniat, de qua *Ciarlin. cap.* 211. *num.* 27. *&* 28. *Corrad. prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 105. *& ſeqq. &* 149. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 231. *num.* 1. *coram Dunoz. Jun. deciſ.* 956. *num.* 9. *&* 10.

Hinc cùm ex fundationis lege ætatis habilitas in ipſo actu nominationis requiſita dignoſcatur ad id non eſt ſufficiens, quòd Joſeph aptitudine mediante diſpenſatione obtinenda habilis eſſe potuerit, cum habilitas actu eſſet requiſita, ac in ipſo momento nominationis debebat neceſſariò concurrere, nec proficiat ſi poſtea ſupervenerit. Eoque fortiùs, quòd prædicta habilitas nec minùs de tempore præſentationis ſuperventa reperitur, & regulare ſit, quòd quando habilitas, requiſita fuit
25 ab homine, & non à lege, vel conſuetudine, neceſſe ſemper eſt, ut concurrat in ipſo actu præſentationis, nec ullo modo prodeſſe valeat aptitudo, ut benè diſtinguunt *Rocca diſput. Jur. Select. cap.* 190. *numer.* 16. *&* 17. *Corrad. prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 85. *&* 86. *Card. de Luca de Benefic. diſc.* 96. *num.* 19. *Rota in Recent. deciſ.* 496. *num.* 4. *&* 5. *par.* 1. *& deciſ.* 216. *num.* 5. *par.* 2. *cum concordantibus.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

ALDROVANDO

Melevitana Beneficiorum.

Veneris 10. *Junii* 1712.

26 NOn abſcedentes Domini à Judicio Ordinarii Melevitani, & R. P. D. Cincii dixerunt hodie controverſa quatuor Beneficia vacata ſub die 22. Octobris 1708. per obitum Canonici Balſani eſſe adjudicanda Hieronymo Agius; ipſe enim citra dubium fuit ad illa nominatus à majori parte Patronorum, qui ad formam ultimi Status exiſtunt in quaſi Poſſeſſione præſentandi, quòd regulariter attenditur ad reportandam Inſtitutionem, ad *Text. in cap. Quoniam, ubi Gloſſ. in verb. Majoribus de Jurepatronat. Vivian. eodem Tractat. lib.* 12. *cap.* 8. *num.* 1. *Rota coram Celſo deciſ.* 85. *num.* 1. *& in Recent. deciſ.* 280. *num.* 1. *part.* 7. *& in Abellina Juriſpatronatus* 18. *Junii* 1696. §. *Siquidem coram Reverendiſſimo Molines Decano, & in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 2. *Maii proximè præteriti*, §. *Ex quatuor, coram R. P. D. meo Criſpo.*

Quòd autem Hieronymus habeat majorem partem Patronorum, conſtat ex eo, quia ex duabus Vocibus, ad quas modò Iuſpatronatus redactum eſt, ipſe, mediante nominatione obtenta à ſuo Fratre, & Sororibus, habet integram vocem Helenæ Aviæ, quæ præſentavit in ultimo Statu Anni 1676. necnon etiam mediante nominatione habita à filiis Joannis

nis Petri Tonnæ conſequutus eſt medietatem alterius vocis Vincentiæ ejuſdem Joannis Petri Matris, quæ pariter in dicto Statu Anni 1676. præſentavit, cum itaque ex duabus vocibus Hieronymus obtinuerit unam cum dimidia alterius, de plano ſequitur, cum eo concurrere non poſſe Ioannem Andream Marſigliam præſentatum à Io: Franciſco Clinſchiant, qui anno 1692. reportavit Donationem Iuriſpatronatus à Sperantia, ad quam tamquam filiam præfatæ Vincentiæ ſpectabat alia medietas hujus vocis: Quo ſtante Domini ſuperfluum putarunt diſſerere de Viribus hujuſce Donationis, licèt non deeſſent duo ex eis, qui exiſtimabant, primam Donationem 1691. ab eadem Sperantia factam Franciſcæ Matri ipſius Hieronymi eſſe præferendam, non obſtante, quòd ſecunda fuerit ab Ordinarii conſenſu confirmata, quia ante iſtam confirmationem Franciſca jam inſteterat coram Ordinario pro præſtatione Conſenſus, qui cum non poſſet denegari, uti ſine Cauſa protelatus, retrotrahendus erat etiam in præjudicium ſecundi Donatarii, ex *Lambertino de Jurepatr. lib.* 1. *part.* 2. *quæſt.* 1. *artic.* 21. *Adden. ad Buratt. deciſ.* 702. *numer.* 10. *& ad deciſ.* 46. *num.* 71. *&* 72. *part.* 9. *Cardinalis de Luca de Jurepatronat. diſc.* 56. *num.* 12. *Rota coram Mantica deciſ.* 86. *num.* 6. *&* 7. *& poſt Vivian. de Jurepatronatus deciſ.* 151. *num.* 14. *& in Recent. deciſ.* 306. *numer.* 9. *&* 10. *par.* 11. & latiùs *deciſ.* 80. *à num.* 9. *ad ſequen par.* 17. & diſtinguendo admiſſum fuit in *deciſ.* 25. *num.* 12. *in Mantiſſ. ad Cardinalem de Luca de Jurepatronatus lib.* 13.

Omiſſa igitur hujuſmodi inſpectione tamquam non neceſſaria, & procedendo cum ſuppoſito, quòd Ioannes Andreas haberet medietatem dictæ vocis, non ſubſiſtere viſum fuit aſſumptum ejus Defenſorum, quòd nimirum Hieronymus tamquam Laicus de tempore præſentationis eſſet incapax aſſequendi hujuſmodi Beneficia Eccleſiaſtica, & idcircò præferenda ſit præſentatio ipſius Ioannis An-
7 dreæ, licèt facta à minori parte Patronorum, dum in iſtis, qui legitimè præſentarunt capacem, conſolidatum remanſit pro iſta vice totum Iuſpatronatus, per ea, quæ docuerunt *Lambertin. de Jurepatronat. lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 10. *artic.* 5. *numre.* 6. *verſic. Secundus Caſus, & verſic. Septimus eſt Caſus, & lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 4. *artic.* 5. *num.* 2. *verſ. Quia eſt ac ſi, De Luca eodem Tract. diſc.* 43. *numer.* 11. *Pax Iordan. lucubrat. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 370. *Vivian. de Iurepatronat. lib.* 12. *cap.* 8. *numer.* 12. *&* 13. *& in Regien. Iuriſpatronatus* 16. *Ianuarii* 1708. §. *Tantum autem, coram Reverendiſſimo Domino meo Molines, & in Leodien. Beneficii* 25. *Februarii* 1707. §. *Et nihilominus, coram R. P. D. meo Anſaldo, & in Volaterana Beneficii* 7. *Decembris* 1708. §. *Nulla ſiquidem, &* §. *Nec valuit, coram R. P. D. meo Criſpo, & in Tarraconen. Beneficii* 29. *Ianuarii proximè præteriti,* §. *Prout etiam, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Pro remotione namque objecti, in
28 quo ſtabat Cauſæ difficultas, opportunum putarunt Domini duas præmittere in Iure receptiſſimas Propoſitiones, quarum prima eſt, quòd Patroni validè, ac legitimè *nominare* poſſunt Laicum, cum ſimplex nominatio ſit deſignatio perſonę poſtmodum Ordinario præſentandæ, & ſatis, ſuperque eſt, quòd Nominatus, antequam labat tempus ad nominandum, ſe Clericali Tonſura initiari faciat, itaut de tempore ejus actualis præſentationis coram Ordinario Clericus exiſtat, ut tradunt *Pariſ. de Reſignat. lib.* 4. *quæſt.* 2. *num.* 5. *&* 6. *Ricc. reſolut.* 161. *per totam, Garzias de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 32. *& ſequen. Vivian. de Iurepatronat. lib.* 6. *cap* 7. *num.* 50. *par.* 2. *Rota poſt eundem deciſ.* 148. *num.* 15. *& ſequen. & magiſtraliter coram Pænia deciſ.* 4. *per tot. & deciſ.* 12. *ſub num.* 4. *& in Recent. deciſ.* 621. *num.* 22. *par.* 19. *& in Farſen. Canonicatus* 8. *Iunii* 1711. §. *Poſtremò coram Reverendiſſimo Molines.* Altera verò eſt, quòd Patroni poſſunt *præſentare* Laicum coram Ordinario *ſub conditione*, quòd clericetur, cùm in hoc Caſu præſentatio collata videatur in tempus, quo Præſentatus erit capax per aſſequutionem Clericatus ante Inſtitutionem, ex *Barboſ. de Poteſtate Epiſcopi allegat.* 72. *num.* 78. *par.* 3. *Garzias de Benefic. dicto cap. primo num.* 28. *&* 29. *par.* 7. *De Luca de Iurepatronatus diſc.* 45. *num.* 7. *& diſc.* 70. *num.* 18. *Modern.*

dern. Roman. diſcept. 13. *num.* 45. *Rota poſt Vivian. de Iurepatronatus. deciſ* 147. *num.* 19. & admiſit *Rota in Volaterrana Beneficii* 7. *Decembris* 1708. §. *Nec valuit coram R. P. D. meo Criſpo.*

29 His in Iure ſic ſe habentibus in concreto præſentis Caſus mole ſua ruebat objectum, quia Hieronymus Laicus non fuit actu præſentatus coram Ordinario à Patronis, ſed Patroni illum ſimpliciter nominarunt per Inſtrumenta, quæ etſi concepta ſint per verba præſentationem præſeferentia, cùm tamen Patroni illa non exhibuerint coram Ordinario debente inſtituere, reſolvuntur in meram nominationem, ſeu deſtinationem præſentandi, ut reſpondit *Rota in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1707. §. *Verum hodie, confirmata* 3. *Februarii* 1708. §. *Quod enim, coram R. P. D. meo Scotto*; ipſe verò Hieronymus hæc eadem Inſtrumenta continentia validam, & legitimam ejus nominationem attulit coram Ordinario, & inſtetit pro ſua Inſtitutione, non quidem purè, & ſimpliciter, ſed prævia Ordinatione ad Clericalem Tonſuram, ibi: *Girolamo Oratore di V. S. Illuſtriſſima eſpone trovarſi preſentato da legitimi Padroni &c. come appariſce dalle quì colligate preſentationi, e deſiderando godere gl'effetti d'eſſe ſupplica compiacerſi ordinarlo alla prima Tonſura, & ordinare, che ſia ſervatis ſervandis inſtituito*: Quo circa, cùm præſentatio iſtius ſupplicis libelli ſequuta fuerit intra tempus legitimum, & in ejus ſequelam ſub die 3. Februarii 1709. antequàm expiraret quadrimeſtre Hieronymus obtinuerit ab Ordinario Tonſuram Clericalem, inde ſequitur, quòd ejus nominatio, ſucceſſivaque præſentatio, & Inſtitutio ritè, & rectè proceſſerit, & de Iure valida extiterit ex præmiſſis, cùm de eo tempore Hieronymus neceſſariam habilitatem jam obtinuerit ex latè firmatis *in Volaterrana Beneficii* 7. *Decembris* 1708. §. *Sed præciſivè, coram R. P. D. Criſpo.*

Nec dicatur, quòd ſecunda præmiſſa
30 Concluſio non applicetur ad Caſum, ex quo Doctores firmantes facultatem præſentandi Laicum ſub conditione, *quatenus clericetur, & capax fiat*, loquantur de ipſo Patrono, non autem de Nominato: cùm enim ſit Propoſitio pariter indubitata, quòd Nominatus Virtute ipſius nominationis Conſtitutus cenſeatur Procurator ipſius Patroni, ejuſque habere Mandatum ad exhibendam, & præſentandam ſuam nominationem coram Ordinario, *Zabarell. in cap. Finali num.* 4. *in fine de Iurepatronatus*, *Lapus allegat.* 75. *num.* 6. *verſic. Sufficiebat, & Lambertin. de Iurepatronat. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 16. *ſub num.* 1. *& ſequen. verſic. Et ideò decimo ſexto*: Hinc fit, quòd illa facultas, quæ ineſt in Patrono, per eum transfundatur, & commiſſa præſumatur eidem Præſentato omni meliori modo, quo de Iure concedi poterat, & ad hoc præcisè, ut ejus præſentatio, ſeu nominatio plenum, & integrum ſuum effectum aſſequeretur, cùmque talis effectus conſequi non poſſet, niſi, & quatenus Nominatus fieret Clericus, per antecedens neceſſarium dicendum venit, quòd in eodem Mandato implicite incluſa remanſerit illa facultas, qua ipſe mandans potiebatur, quæ proinde bene potuit explicari ab Mandatario, per ea, quæ tradunt *Capyc. Latr. conſultat.* 108. *num.* 11. *& ſequent. Afflict. deciſ.* 340. *num.* 5. *& in Addit. poſt num.* 6. *De Luca de Camb. diſc.* 13. *num.* 7.

31 Et hinc ceſſat exageratum inconveniens, quòd ſcilicet, hoc admiſſo, licitum fieret nominato corrigendi, & alterandi præſentationem ſimplicem, & puram Patroni, eamque reddere, conditionalem, quòdque nominatus hoc medio evaderet ambitioſus, & ſe ipſum præſentaret quòd à Iure non permittitur: Quoniam dicta conditio, ſeu qualitas Clericatus tamquam appoſita in actu exhibitionis præſentationis pro aſſequendo Beneficio procedit potius ex tacita mente Patroni mandantis, qui efficaciter deſideravit ſuam præſentationem effectum ſortiri, unde tantum abeſt, quòd Mandatarius nominatus alteret, & corrigat, ut immo potiùs exequatur præciſam Patroni voluntatem; prout quoque nullum adeſt crimen ambitus, quia revera non ipſe nominatus ſe ipſum præſentat, ſed Patronus per litteras, ſeu per Inſtrumentum nominationis, juxta doctrinam *Lapi conſ.* 75. quem ſequitur *Lamber. de Iurepat. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 2. *num.* 2. *fol.* 780.

Sen-

Senſerunt Defenſores Ioannis Andreæ difficultatem, ideoque impugnabant in facto, quòd Hieronymus ſuam nominationem, ſeu præſentationem coram Ordinario exhibuerit ſub dicta conditione Clericatus, ſubſtinentes, quòd Clericatum petierit solùm ad effectum obtinendæ Inſtitutionis, non autem ad effectum reddendi conditionalem præſentationem Patronorum, quam ſuppoſuit puram, prout deſumi poſſe dicebant ex actibus poſt factam dictam exhibitionem ſubſequutis, quales erant Inſtantia pro immiſſione ad poſſeſſionem Beneficii, admiſſio ad faciendas aliquas probationes, nec non affixio Edictorum, quæ fieri non ſolet, niſi poſtquam eſt perfecta una præſentatio, ex traditis per *Lambertin. de Iurepatron. part. 2. lib. 2. quæſt. 6. art. 17. numer. 2. & art. 17. num. 2. Vivian. lib. 9. cap. 1. num. 4. & 5.*

At fruſtra, quia Domini magis inhærentes ſubſtantiæ, quàm ſimplici verborum formalitati ex verbis Inſtantiæ factæ per Hieronymum ſuperiùs relatis claram deſumpſerunt ejus voluntatem utendi præſentationibus obtentis pro eo tempore, quo, mediante Clericatu, habilis ad Beneficia effectus eſſet, ibi: *deſiderando godere gl'effetti di eſſe preſentazioni ſupplica compiacerſi ordinarlo alla prima Tonſura*: Effectibus enim præſentationum gaudere non poterat, niſi, & quatenus Tonſuram aſſequeretur, eoque magis, quia Inſtitutionem petiit *ſervatis de Iure ſervandis*: Unde benè infertur, ipſum non alio animo exhibuiſſe præſentationes Ordinario, quàm ſub ea conditione, ſeu qualitate obtinendi Clericatum ante Inſtitutionem, quemadmodum exigebat Iuris ordo, quem ipſe voluit ſervari: Non urgentibus in contrarium actibus ſubſequutis, quia nulla auctoritate probatur, quòd ad illos deveniri non poſſit poſt factam à Patrono præſentationem conditionalem, quæ in ſuo genere eſt perfecta, & tamquam valida, & legitima à Iure admiſſa atque approbata, ex ſuperiùs allegatis.

3 Poſtremò non urget, quòd lis fuerit in partibus inter ipſos præſentatos conteſtata; Ideoque non potuerit Ordinarius in præjudicium ipſius Ioannis Andreæ, cui fuerat Ius quæſitum ex præſentatione nulla Hieronymi incapacis illum habilitare mediante collatione Clericatus, ex deductis per *Lambertin. de Iurepatronatus lib. 2. par. prima, quæſt. 10. art. 5. num. 6. Rota in Leodien. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Nec ſuperventus, coram R. P. D. meo Lancetta, & in Volaterana Beneficii 28. Ianuarii 1709. §. Ex pluribus, coram R. P. D. meo Criſpo*: Id enim rectè procederet, quando verè nominatio, ſeu præſentatio Hieronymi fuiſſet nulla tamquam facta ſine ulla conditione Clericatus, in quibus terminis procedunt, & loquuntur relatæ auctoritates, ſecus autem, quando illius nominatio fuit valida, & ſubſiſtens, tamquam facta ſub conditione, dum hoc caſu Ius quæſitum dici non poterat Ioanni Andreæ donec, & quouſque durabat quadrimeſtre, intra quod Hieronymus Laicus effici poterat Clericus, & habilis, ut probant *Card. de Luca de Iurepatr. diſcurſ. 45. num. 8. & diſc. 64. num. 28. & diſc. 82. num. 5. alter de Luca de lin. Legal. art. 24. num. 4. & comprobat Modern. Roman. diſcept. Eccleſ. 13. à numero 40. ad 43.*

Vindicata ex his incapacitate Hieronymi ex defectu Clericatus, minus attendi promeruit ejus incapacitas quoad unum ex dictis Beneficiis nuncupatum del *Hayun* ſub titulo Sanctæ Margaritæ ex defectu qualitatis Sacerdotalis, quę prætendebatur requiri ex fundatione anni 1465. Antonii de Naſis, ad quod Beneficium Ioannes Andreas fuit præſentatus à Ioanne Ioſepho Caxar, ad quem ſpectat Iuſpatronatus in dicta Fundatione reſervatum, juxta deciſiones in *Melevitana Iuriſpatronatus 1696. 1698. & 1702. coram Reverendiſſimo Molines, R. P. D. Lancetta, & Eminentiſſimo dela Tremoille in Mantiſſa ad de Luc. de Iurepatronatus le 25. 26. & 27. lib. 13.*

Ultra quod enim obſervantia educta
33 ex ultimo ſtatu anni 1676. oſtendit hujuſmodi Beneficium non eſſe Sacerdotale, ſed obtineri poſſe etiam à ſimplici Clerico, qualis erat Balſanus defunctus, quòd ſufficit ad obtinendam Inſtitutionem ad terminos ultimi ſtatus, per *Text. in cap. Conſultationibus de Iurepatronatus, Rota deciſ. 98. num. 4. & 5. coram Prialo,*

&

& in Mediolonen, Præpoſituræ 18. *Maii* 1695. §. *Moti*, *coram bon. mem. Muto*, & in terminis præciſis *in Melphicten. Beneficii* 26. *Iunii* 1711. §. *Atſi adhuc*, *coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Priolo*: Prætenſio erat omninò inſubſiſtens, quia iſtud Beneficium Sanctæ Margaritæ non provenit à Fundatione dicti Antonii Naſi, de quo plenè doctum non fuit hucuſque per Ioannem Andream, cum ad hujuſmodi effectum ſatis non reputetur ſola generalis denominatio *dell'Hayun* contradæ, in qua alia plura bona exiſtunt ad alios ſpectantia *Bartol. in l. Demonſtratio falſa numer.* 17. *de condit. & demonſtrat. Riminald. Iunior. conſ.* 36. *n.* 53. *Rota coram Andrea deciſ.* 61. *num.* 9. *& coram Emerix Iun. deciſ.* 49. *numer.* 3. *& deciſ.* 73. *num.* 13. *par.* 19. Attento præſertim, quòd Antonius de Naſis Beneficium erexit ſuper ejus Viridario, & Terris Aratoriis, juſſitque, ut illud conferretur tribus Sacerdotibus; Beneficium verò, de quo agitur, conſiſtit in duabus tantùm ex tribus partibus unius Viridarii, & confertur uni, & non tribus perſonis, ex qua diſcrepantia benè arguitur diverſitas inter utrumque, *Gratian. diſceptat.* 790. *num.* 7. *Cyriac. controverſ.* 321. *num.* 8. *Rota coram Merlino deciſ.* 415. *num.* 5. *& deciſ.* 617. *num.* 6. *coram Emerix Iuniore.*

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Præſentatio facta de Regulari ad Eccleſiam, ſeu Beneficium ſeculare, an ſit nulla.

SUMMARIUM.

1 *Regularis, ut Regularis præſentari non poteſt ad Beneficium ſeculare, & num. 8. & 9. limita, ut num. 6.*

2 *De Iure communi Regularis poterat per Epiſcopum promoveri ad Eccleſiam Parochialem.*

3 *Priores leges ad poſteriores trahuntur.*

4 *Regulares abſque diſpenſatione Apoſtolica Beneficia ſecularia obtinere non poſſunt.*

5 *Officia Secularis, & Regularis non poſſunt in una, eademque perſona collocari.*

7 *Referuntur reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii in Ratisbonen. Iuris præſentandi, & in Romana Cappellaniarum.*

10 *Obſervantia præſentandi, & inſtituendi Sacerdotes Seculares in perpetuum in Eccleſiis unitis Monaſterio Regularium eſt attendenda; Amplia ut num.* 11.

12 *Differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale.*

13 *Epiſcopus ex ſe nequit ſupprimere Eccleſias, ejuſque titulos, & alteri unire, & incorporare.*

14 *Titulus eſt præſumibilis, quoties concurrit certa, & poſitiva obſervantia.*

15 *Conſtito de titulo expreſſo non valet allegari alter titulus præſumptus eidem expreſsè contrarius.*

16 *Privilegium per non uſum præſumitur, vel revocatum, vel deperditum.*

17 *Privilegia, quoad amovibilitatem, & regularitatem Vicarii in Eccleſiis unitis Monaſterio Regularium ſunt per Tridentinum ſublata.*

CASUS XIV.

VAcante Eccleſia Parochiali Seculari de Iurepatronatus quorumdam Monacorum, iſti præſentarunt ad illam Sacerdotem Regularem; Quo caſu quæritur, an ad Beneficium Seculare dari ſolitum Secularibus præſentari poſſit Regularis?

1 In qua quæſtione negativè reſpondendum de Iure cenſeo; Etenim habemus gloſſam *in Clementin. unic. de ſupplen. neglig. prælat. verb. Sæcularibus*, expreſsè prohibentem Regularis, ut Regularis, ſeu ut clauſtralis præſentari ad Beneficium Seculare, ibi: *Quod ad Eccleſiam, quæ conſueverit regi per Seculares Clericos, Monachi Regularem præſentare non poſſunt.* Itaut præſentatio, & inſtitutio de Regulari ut Clauſtrali factæ ad Eccleſiam Secularem ſunt caſſæ, & invalidæ. Quam gloſſam ſequuntur etiam *Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. parte prima, quæſt.* 7.

quæſt. 7. *art.* 19. *num.* 24. *& art.* 20. *n.* 1. *& 6. Lotter. de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 61.

2 Ratio autem eſt, quia licèt de Jure communi Regularis poterat promoveri ad Eccleſiam Parochialem per Epiſcopum, nec non etiam ad Dignitates Principales in Eccleſiis Collegiatis Secularibus, juxta *Text. in cap. Quod Dei timorem de Statu Monach. ibique Gloſſ. verb. Eccleſiarum Parochialium, Abb. num.* 5. *&* 6. Tamen
3 cùm priores leges ad poſteriores trahantur, & per eas, quandoque vel declarentur, vel corrigantur, ut docemur à *Leg. Non eſt novum cum duobus ſeqq. ff. de legibus, L. fin. ff. de conſtit. Principum*, hodie Secularia Beneficia Secularibus, & Regularia Regularibus conferri debent, itaut
4 Regulares habere non poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica Beneficia Secularia, juxta *Text. in cap. Cum de Beneficio de præben. in 6.* & juxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *cap.* 11. *ſeſſ.* 14. *de Reform. Gonzal. ad Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 7. *num.* 6. *&* 53. ubi refert declarationem Sacræ Congregationis Concilii, *Garz. de Benefic. par.* 7. *cap.* 10. *num.* 38.

Quod quidem procedit optima ratione, dum cum Secularis, & Regularis ſint
5 diverſa officia, non poſſunt in una, eademque perſona collocari prohibente Domino per Moyſem: *Non arabis in Bove ſimul, & Aſino*: Ideſt homines diverſæ profeſſionis in uno officio ſimul non ſociabis, ut benè ratiocinatur. *Lambertin. de Iurepatr. dicto lib.* 2. *part: prima, quæſt.* 7. *art.* 21. *num.* 7. *&* 8.

In caſu verò neceſſitatis, ſcilicet in
6 caſu, quo nullus Sacerdos Secularis in loco reperiatur; qui velit, aut poſſit obtineri Eccleſiam ſecularem, hoc limitatur, nam tunc ſicuti per Epiſcopum poteſt diſpenſari, ut ibi ponatur Regularis; Ita etiam poterit ad illam idem Regularis præſentari, *Lambertin. de Iurepatronatu lib.* 2. *par.* 1. *art.* 22. *num.* 4.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in una *Ratisbonen. Iuris*
7 *præſentandi* 19. *Maii* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd vacante Parochiali Eccleſia in Lauterbach, Abbas Monaſterii Sancti Emerami Ordinis Sancti Benedicti, ſub eo obtentu, quòd dicta Parochialis ſub eodem titulo Sancti Emerami, quæ antea fuiſſe fertur de Jurepatronatus ejuſdem Monaſterii, ac ad eam præſentari conſueviſſet Presbyter Secularis, uſque ab anno 1379. ordinaria auctoritate Conradi tunc Epiſcopi Ratisbonen. ſubſequuta approbatione facta à Cardinali Pileo, auctoritate Apoſtolica, plenariè unita, & incorporata fuerit eidem Monaſterio, cum facultate præſentandi Presbyterum Regularem, jam præſentavit Conciſtorio Epiſcopali P. Joacchinum Millher; ſed renuente eodem Conciſtorio hujuſmodi præſentationem admittere, contendente fore præſentandum Presbyterum Secularem, ſub motivo, quòd ab immemorabili pervigeat uſus in eadem Parochiali præſentandi Presbyterum Secularem, uno dumtaxat excepto Cæleſtino Schroatznalder, quòd inſuper incongrua ſit Religioſorum extra ſepta Monaſterii vita à communi Menſa, & regulari diſciplina remotior, quòd tandem ea Diæceſis ſecularibus Presbyteris abundet, propoſitum fuit proinde dubium.

An præſentatio facta à P. Abbate Sancti Emerami ad Parochialem Eccleſiam Lauterbach. vacantem per obitum quondam Ioannis Ignatii Lickledarer de P. Ioachim Miller regulari ſuſtineatur in Caſu &c?

Cui Sacra Congregatio reſpondit: *Negativè, & amplius.*

Idem etiam reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *in Romana Cappellaniarum prima Decembris* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd Card. Corradus binas inſtituendas Cappellanias demandavit ſequentibus verbis. *Amplius diſpono, quòd inſtituantur à præfatis Eminentiſſimis DD. meis hujus Teſtamenti Executoribus duæ Cappellaniæ cum onere ſingulis Sacerdotibus celebrandi per ſe ipſos Miſſam quotidianam, alteram ſcilicet in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ pro ſuffragio Animæ meæ, alteram verò in Eccleſia Sancti Gregorii pro ſuffragio Animarum Patris &c. Sacerdotes autem eligantur, & deputentur ab eiſdem Eminentiſſimis DD. meis hujus Teſtamenti Executoribus, quandiù vixerint, & poſt eorum mortem à Superioribus Conventuum dictarum Eccleſiarum reſpectivè &c.*

Cum autem ex longeva obſervantia, ut

ut dicitur ſemper ad dictas Cappellanias fuerint Deputati Presbyteri Seculares, nuper verò à præfatis Regularibus Superioribus prætenſum fuerit ad eaſdem deputare Sacerdotes Regulares, hinc diſputatum fuit: *An Cappellaniæ ſint Seculares, & Sacerdotibus Secularibus conferendæ, ſeu potius Regulares in Caſu &c.* & reſponſum fuit *affirmativè*, quoad primam, & *negativè* quoad ſecundam partem.

Ceterum licèt Regulares præſentari non poſſint ad Beneficia Secularia, poſſunt tamen præſentari, ſeu nominari, & aſſumi ad Cappellanias merè Laicales non erectas in titulum Beneficii, pro earum officiatura, etiamſi extent in Eccleſiis Secularibus, quia cum hujuſmodi Cappellaniæ non dentur in titulum, ſed habeantur tamquam celebrationes manuales, in eis non militat diſpoſitio præfati *Textus in cap. Cum de Beneficio de præbend. in 6. juxta Pignatell. conſult.* 80. *num.* 3. *cum ſeqq. tom.* 10. & benè *apud R. P. D. meum Petra in ejus eruditis Commentariis ad Conſtitut. VI. Gregorii XI. num.* 18. *& ſeqq. tom.* 4. *pag. mihi* 308. ubi teſtatur ita fuiſſe reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Militen. Cappellaniæ* 27. *Novemb.* 1694. *ad* 9. *&* 11. *Junii* 1695. *& prima Decembris* 1696.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Rota *in Friſingen. Juris deputandi Curatos* 24. *Martii* 1713. *coram R. P. D. Anſaldo*; hìc impreſſa.

R. P. D.

ANSALDO

Friſingen. Juris deputandi Curatos,

Veneris 24. *Martii* 1713.

PEr duo fermè Secula Antiſtites Eccleſiæ Friſingen. aſſueverant authorizabiliter inſtituere nominatos, ſeu præſentatos penitus Seculares ad Eccleſiam Parochialem Sancti Stephani in *Greffelſing.* & hoſce pariter in titulum, ſeu Rectoriam perpetuam, quando arrepta occaſione cujuſdam Vicarii, ſeu Æconomi ad prædictam Parochialem deputati ſub anno 1704. Præpoſitus, & Conventus Sanctiſſimæ Deiparæ *in Rottembuech* Ordinis Regularis Divi Auguſtini, ad quos hujuſcemodi facultas nominandi, ſeu præſentandi prænominatum Vicarium, ſeu Rectorem pertinere noſcebatur, reaſſumpſere veterem prætenſionem præſentandi ad eorum libitum Regularem, vel Secularem amovibiliter, vel in perpetuum, ſed inutili Conatu, nam idem Ordinarius rejecit inſtantiam, & tandem de anno 1709. ſolemniter id in ſcriptis declaravit, prout in *Summario* ejuſdem Epiſcopi, ſen Promotoris *num.* 4. ne forſan (præciſivè etiam à fundamentis, de quibus infra) tam longævi temporis inconcuſſa obſervantia violaretur contra monitum Cæleſtini Tertii *in cap. Quod dilectio* 3. *de Conſanguin. affinit.* ibi: *Conſultiùs eſt multitudini, & obſervatæ conſuetudini deferre, quàm aliud in diſſenſionem, & ſcandalum Populi novitate quadam adhibita ſtatuere*; cui conſonat dictum *S. Auguſtini* relat. *per Gonzal. in cap. Cum conſuetudinis de conſuetud. ſub numer.* 3. ibi: *ipſa mutatio conſuetudinis etiam quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.*

Se ſe ab hac declaratione læſos exiſtimantes præfati Præpoſitus, & Conventus, recurſum habuere ad Tribunal A. C. ibique in vim litterarum *Pauli Secundi*, & *Alexandri Sexti* Summorum Pontificum reportarunt favorabiliter definiri, illis licere ad munus prædictæ Parochiæ nominare, nedum Regulares proprii Ordinis ad nutum amovibiles, ſed etiam, quatenus luberet, Sacerdotes Seculares, vel pariformiter ad nutum amovibiles, vel in perpetuum; Sed ſupergreſſo certamine ad *Sacrum Auditorium* oppoſitum *Domini* reſolverunt nempè: *eſſe nominandum, vel præſentandum Sacerdotem Secularem in perpetuum, & litteras Apoſtolicas non ſuffragari.*

Baſis reſolutionis in quadruplici evaſit
8 conſtabilita fundamento, omiſſo etenim pro nunc illo memoratæ duorum fermè Seculorum obſervantiæ, certum procul dubio in primis erat, quod, ad trutinam Juris, ejuſque determinationem, in Cappellis,

pellis, & Eccleſiis quomodolibet unitis alicui Collegio, vel Monaſterio, ſeu Cænobio Regularium, Cappellanus, ſeu Vicarius debet eſſe Secularis, atque perpetuus, ita ad litteram decernente *Textu in cap. primo de Capell. Monachor: Monachor, & in cap. unic. eodem tit. in 6. & in cap. Extirpandæ* §. *Qui verò de præbend. Fagnan. in cap. Ex parte num. 11. de Offic. Vicar. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 33. ſub num. 93. Rota deciſ. 758. num. 2. & ſeqq. par. prima diverſ. & latè in dec. 368. num. 2. & deciſ. 382. num. primo, coram Dunoz. Jun. & in Gerunden. Hebdomadariæ 5. Maii 1690. coram Urſino impreſſ. adornat. Card. de Luca de Benefic. deciſ. 27. num. 14. & in Brixien. Juriſdictionis 27. Junii 1710.* §. *Quia cum coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen.*

9 Juri communi ſecundariò conſpirabat, novumque præbebat fundamentum ſic, ut ſuprà reſolvendi penè uniformis Cenſura Sacroſancti *Concilii Tridentini* pariter in *ſeſſ. 7. de Reformat. cap. 7.* præſcribentis, quòd hujuſmodi Eccleſiæ, quæ reperiuntur unitæ Monaſteriis debeant per Idoneos Vicarios, & arbitrio Epiſcopi perpetuos adminiſtrari, quemadmodum cum eadem ſanctione *Concilii* procedentis concordi ore, ſeu calamo connotarunt *Tambur. de Jur. Abbat. par. 3. diſput. 9. quæſt. 18. & num. 2. Garz. de Benefic. part. 11. cap. 2. num. 4. & ſeqq. Ventrigl. in praxi annot. 20.* §. *2. num. primo, Barboſ. de Jur. Eccleſiaſt. Univerſ. lib. 3. cap. 6. num. 3. Card. de Luca in Annot. ad prælaudat. Concil. Trident. diſc. 9. num. 6. Rot. deciſ. 368. num. 3. coram Dunoz. Jun. deciſ. 23. num. 34. coram Zarat.* & in præallegata *Brixien. Juriſdictionis* §. *Hucuſque.*

10 Ac propterea diſpoſitioni Juris, & inſimul *Sacri Concilii* tertiò loco adjungendi ſupra memoratam obſervantiam, quæ ferè per ſpatium biſcentum annorum practicata legebatur in *Summ. Epiſcopi numer. 2.* omnem ea ſubmovebat anſam dubitandi, accipiendo eamdem obſervantiam etiam ſimpliciter uti interpretativam, & declarativam cujuslibet facti, vel Juris ambigui, cùm enim ſemper nominati, & præſentati fuerint, & reſpectivè approbati, ac inſtituti in perpetuum Sacerdotes dumtaxat Seculares abſque ulla, vel minima interruptione, certè, prout fuerat inconcuſsè uſque dum practicatum, ita ſtabiliendum, & practicandum erat inpoſterum, ut ad terminos ejuſdem obſervantiæ ſimpliciter interpretativæ quotidie habemus per *Text. in cap. Cum dilectus de conſuetud. & in leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus, & in leg. Quædam ff. de rebus dub.* cum concordan. plenè cumulat. *in dec. 80. num. 37. Inter hactenus in Urbe impreſſ. coram Me*, & in ſpecie unionis *Turicell. de Union. cap. 10. num. 18. cum tribus ſeqq. & cap. 11. num. 72. in fine, Rota deciſ. 61. num. 2. coram Dunozzet. Junior. & in Recent. deciſ. 59. num. 12. part. 10. deciſ. 48. numer. 23. part. 13.* cum aliis concordan. adductis *in deciſ. 218. num. 20. par. 18.*

11 Quin immo cum præfata obſervantia foret dupliciter centenaria, hinc non tantùm operabatur in vim prædictæ interpretationis, & declarationis, ſed ad effectum quoque exuberabat allegandi quemcunque titulum meliorem, ut noſtri dicunt, de Mundo, nempè quòd vel adeſſet, vel ſuperveniſſet etiam contra antiquum ſtatum, vel legem, aliqua concordia, vel aliqua nova lex, aut Conſtitutio præſcribens, quòd etiam ſi de Jure, vel aliàs mediante privilegio per antea valuiſſent nominari, atque præſentari Vicarii amovibiles, & ad tempus, ac inſimul regulares, impoſterum tamen nominari, aut præſentari nequirent niſi veri Sacerdotes Seculares, atque in titulum perpetuum, ſicuti in propoſito centenariæ paſſim in omnibus materiis affirmarunt cumulati per *Card. de Luca de Regal. diſc. 47. num. 8. & ſeq. & de Jurepatron. diſc. 65. num. 4. per Panimoll. deciſ. 91. num. 8. & per Rot. deciſ. 750. numer. 2. part. 18. tom. 2. Recent.* cum aliis latè congeſtis *in Placentina Decimarum 16. Maii 1710.* §. *Poſtremo, &* §. *Certiùs coram Me, & in Reatina Jur. Sepiſcandi 13. Januarii ejuſdem anni pariter,* §. *Quo verò coram Me*, & in ſpecie de qua agitur plenè *Rota in deciſ. 218. numer. 21. part. 18. in Tarraconen. Parochialis 2. Maii 1698. coram Reverendiſſimo dell'Olmo Epiſcopo Conchen. cum aliis deciſionibus abunde relatis in Gerunden. Parochialis, ſeu Rectoriæ de Vilobi 6. Junii ejuſdem anni inter hactenus in Urbe impreſſ. coram Me deciſ. 47. num. 11. deciſ. 30. num. 10. ad ornat. Card.* de

de Luca ſuper materia de Benefic. & in Tarraconen. Parochialis de Viambondino 15. *Januarii* 1706. §. *Efficaciam pariter coram Me*.

12 Complicato nexu triplicis hujus fundamenti, *Juris*, *Concilii*, *& obſervantiæ ſupra centenariæ*, non oportuiſſet ulterius progredi, ſed & in idem adſtipulabatur quarto loco ipſa met littera unionis, quæ de controverſa Parochiali extitit ab Othone Epiſcopo Friſingen. celebrata de anno 1206. In quantum quippe obſervare fas erat in vera eſſentiali parte conceſſiva, nihil apparebat attributum per hanc unionem Monaſterio præter merum fructum, redditum, & proventum ejuſdem Parochialis, ut ibi: *Nos igitur deſiderio, & ſpe tantæ remunerationis, & intuitu Pietatis Divinæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Rottembuech, & hominibus ibidem Deo ſervientibus in tantillo ſubvenimus, quod eis Eccleſiam in Greſſelſingen cum omnibus ſibi attinentibus pleno Jure tradidimus poſſidendam, & ad præbendam ejuſdem Conventus, quantum exinde fieri poterit meliorandam*; ac propterea cum præmiſſa verba nullatenus importarent, aut præſeferre poſſent de per ſe quidquam Spiritualitatis, vel Juris Eccleſiaſtici, ad ſummum includere valebant implicitè Jus merum præſentandi, ſeu nominandi Parocum, ex quo tale Jus nominandi, & præſentandi dicitur, & eſt in fructu, ut ajunt *Gloſſ. & Scribentes in cap. cum Bertoldus de re judicat. Lambert. de Iurepatr. par.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 3. *Vivian. eodem tractat. lib.* 4. *cap.* 7. *ſub num.* 8. *verſ. Secundo quia, & num.* 9. *Card. de Luca pariter de Iurepatr. diſc.* 41. *num.* 7. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *numer.* 22. *& ſeqq. Caſtill. de uſufruct. cap.* 36. *num.* 35. *Rota deciſ.* 10. *de Iurepatron. in nov. & deciſ.* 140. *numer.* 5. *coram Card. Mantic. & deciſ.* 104. *num.* 9. *coram Priol. ac deciſ.* 102. *num.* 15. *par.* 11. *Recent.*

Aſt, quòd poſſet per inoppoſitum prætenſam interpretationem ſubextendi ad liberam poteſtatem præſentandi Regularem, vel Secularem ad nutum, id utique tanquam contrarium præfinitioni prædicti Juris Canonici, & Conciliaris, non erat unquam cogitandum, cum genericæ conceſſiones nuſquam amplectantur, quæ ſunt contra Jus, & exigunt particularem, & præciſam expreſſionem ad tradita per *Adden. ad Buratt. deciſ.* 704. *num.* 13. *Rota deciſ.* 386. *num.* 34. *coram Bich. deciſ.* 95. *num.* 4. *poſt Tamburin. de Iur. Abbat. deciſ.* 201. *num.* 3. *par.* 19. *Recent. & in Placentina Decimarum* 16. *Maii* 1710. §. *Quodque coram Me*.

Evidentiùs autem, & præter omnem hæſitationem perſpectâ altera parte ejuſdem conceſſionis moderativa, ſeu quatenus opus manifeſta reſtrictiva, ut ibi: *Ita tamen quod Presbyter ibidem à Præpoſito Rottembuech inſtitutus à nobis inveſtiatur, & lege Diœceſana nobis, & Archipresbytero per omnia teneatur, & inveſtitus non removeatur, niſi pro rationabili Cauſa coram Nobis, vel Archipresbytero noſtro propoſita, & probata*: Cum enim jam circa qualitatem Secularis, vel Regularis nihil dictum fuerit vel hîc, vel in tota Unionis carta, & de Jure, atque perſpecta obſervantia ſupradicta nominandus foret Preſbyter Secularis, profectò in ordine ad perpetuitatem nil magis prętenſæ manualitati ex diametro repugnabat, quàm præfata apertiſſima reſtrictio ex prædictis verbis pluſquàm dilucidè reſultans: quoties enim dixit, ut inveſtitus *non removeatur, niſi pro rationabili Cauſa coram nobis, vel Archipresbytero noſtro propoſita, & probata*, quonam modo poterat extorqueri, & ſubintendi appoſitus terminus manualitatis, & amovibilitatis ad nutum? Hæc enim eſt differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale, ſive ad nutum, ut quemadmodum in caſu amovibilitatis ea practicari poteſt etiam ſine cauſa, ita à contrario in caſu perpetuitatis dari nequeat amotio niſi cum cauſa habili ad inducendam deſtitutionem per ea, quæ circa primam propoſitionem habentur ex doctrina *Cardinalis in Clementina prima* §. *Præmiſſa de ſupplend. negligent. Prælat. apud Gonzal. ad regul.* 8. *Gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 46. *Card. de Luca de Benefic. diſcurſ.* 97. *num.* 6. *Rota coram Buratt. deciſ.* 346. *num.* 4. *& deciſion.* 382. *pariter num.* 4. *ibique plenè Adden. deciſ.* 15. *num.* 32. *cum pluribus ſeqq. & deciſ.* 52. *num.* 66. *cum pluribus ſeqq. coram Peuting.* & quoad ſecundam præciſè eſt *Text. in cap. unic. de Cappell. Monach. in* 6. *verſ. Cum debeant eſſe perpetui, Gloſſ. in cap.* 2. §. *Priores in verbo non mutentur de*

de Stat. Monach. ibique Hoſtienſ. numer. 2. *Butr. num.* 20. *Ioann. Andr. num.* 12. *Barboſ. num.* 6. *Lezzan. in ſumm. quæſt. Regul. tom. primo, par.* 2. *cap.* 18. *num.* 20. *Rota dicta deciſ.* 52. *num.* 65. *coram Peuting.*

Prænoſcentes fortaſſe Defenſores Præpoſiti, & Monaſterii efficaciam hujuſmodi fundamentorum revera inexpugnabilium, acriorem vim conſtituebant in memoratis litteris Apoſtolicis *Pauli Secundi, & Alexandri Sexti*, per quas indulgeri prætendebatur Abbati Monaſterii *Staingaden.*, quòd licèt per antecedentes Abbates, ſeù Præpoſitos extitiſſent deputati, ſeu præſentati Seculares in perpetuum pro adminiſtratione controverſæ Curæ, nihilominus id eidem Monaſterio, ejuſque Superioribus nocere non deberet, quo minùs in poſterum Abbas, ſeu Præpoſitus valeret eamdem Eccleſiam regere, & gubernari facere, tam per prædictos Seculares, quàm per Regulares, ſive perpetuos, ſive amovibiles, & temporales, ideoque poſita adeò litterali conceſſione (etiam quatenùs de Jure dicendum foret contrarium) ſervanda forent hæc privilegia, & declarationes Supremæ Cathedræ Apoſtolicæ ex uno ore meritò affirmatis per *relatos à Card. de Luca de Iurepatronat. diſcurſ.* 60. *num.* 19. *& diſcurſ.* 65. *num.* 33. *& Rota deciſ.* 74. *num.* 37. *& deciſ.* 82. *numer.* 57. *inter hactenus in Urbe impreſſ. coram Me*, cum aliis congeſtis in illa *Nullius, ſeu Fulden. Iuriſdictionis ſuper bono Iure* 27. *Ianuarii* 1713. §. *Ac propterea pariter coram Me.*

Verùm ex ſimplici lectura ſtatim enituit, præfatas litteras ad normam *cap. ſuper Litteris de reſcript.* maniſeſtiſſimè ſubreptas, & obreptas extitiſſe, & conſequutivo etiam vitio ineffectuationis ex parte poſt fore commaculatas, quando tamen ipſimet Summi Pontifices, & ſignanter *Paulus Secundus* (litteræ enim Alexandri Sexti noſcebantur eſſe merè confirmatoriæ) jam fuerat proteſtatus, quòd ſuper ſibi præſuppoſitis certam notitiam non habebat, ut ibi: *Nos igitur de præmiſſis certam notitiam non habentes*: unde multò magis locum ſibi vindicabat ſuſpicio ſubreptionis, vel obreptionis, quando loco aſſuetæ clauſulæ *ex certa ſcientia*: legebatur illa in totum oppoſita, de qua mox diximus, per ea quæ monuit *Gonzal. ad Regul.* 8. *Cancellar. Gloſſ.* 36. *nu.* 36. *Card. de Luca de Benefic. diſcurſ.* 20. *num.* 8. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 36. *n.* 19. *Rota deciſ.* 247. *num.* 22. *part.* 11. *Recent.* & conſonant ulteriùs deducta *in Voto deciſivo per Me extenſo in illa Neapolitana Aſſignamenti, ſive commutationis voluntatis* 23. *Iulii* 1712. §. *Abſque eo quod*; *& in addit. ad deciſ.* 82. *num.* 60. *&* 61. *inter hactenus in Urbe impreſſ. coram Me*, & optimè *in deciſ.* 148. *numer.* 20. *part.* 19. *recent.*

Diximus quòd ex ſimplici lectura inevitabilis effulgebat obreptio, & ſubreptio, perſcrutando ſingulas partes, ejuſdem Brevis *Pauli Secundi*, cum quo cætera documenta, nempe exequutio eidem Brevi tradita, necnon confirmatio *Alexandri Sexti* ſucceſſivè corruebant; Siquidem ante omnia præſuppoſitum apparebat, quòd Eccleſia, de qua erat quæſtio ad ſenſum ſupplicationis porrectæ ex parte prædicti Præpoſiti, & Conventus ante 150. Annos Auctoritate Apoſtolica extitiſſet eidem Conventui unita, & incorporata, & tamen hujuſcemodi incorporatio nequaquam proveniebat à Sede Apoſtolica, ſed à mera traditione Othonis Epiſcopi Friſingen., ideòque ſolùm hoc ipſum ſatis
13 erat pro inferenda obreptione, dum neque de ſtricto Jure poteſt Epiſcopus ex ſe ſupprimere Eccleſias, ejuſque titulos, & alteri unire, & incorporare, ut latè fuit animadverſum in illa *Cracovien. Præpoſituræ, ſeu Parochialis* 28. *Iunii* 1684. *coram Cardinali Matthæio, & in alia Cracovien. Parochialis* 4. *Februarii, &* 3. *Aprilis* 1705. *coram bon. mem. Caffarello*, & tactum fuit in altera pariter *Cracovien. ſeu Sandomirien. Iuriſpatronatus ſuper Attentatis prima Iulii* 1712. §. *Eoque clarius coram Me*, ſicque labente hujuſmodi ſuppoſito, decidebat ipſa gratia eidem ſuppoſito innixa Teſte *Gloſſ. in leg. Mancipia verb. Avocandam Cod. de ſerv. fugitiv. Rota deciſ.* 193. *num.* 2. *coram Cardinali Cerr. & coram Celſo deciſ.* 366. *num.* 7. *coram Bich. deciſ.* 255. *num.* 2. *deciſ.* 811. *num.* 11. *coram Dunozzett. Iun. & in Aſculana Beneficii, ſeu Abbatiæ* 6. *Aprilis* 1699. *coram Me inter hactenus impreſſ. deciſ.* 83. *num.* 6.

Eoque ineluctabilius, quia continuativè idem Breve *Pauli Secundi* exponit ſibi narratum extitiſſe, quòd in ipſa conceſſione, ſive incorporatione attributa fuiſſet facultas Prępoſito in Caſu vacationis *deputandi Canonicos ejuſdem Monaſterii dumtaxat* (ſunt verba præciſa) *& ad ejus nutum ad Clauſtra revocandos*, quando ad tenorem unionis præcitatæ factæ ab Othone, nihil tale immaginabiliter continetur, & quando (præciſivè ab eadem conceſſione Othonis) nullam unionem, nedum Poteſtatem hanc, tribuerat Sedes Apoſtolica, ſicque expoſito contrario ejus, quod erat in rei veritate, dubitabile nullatenus amplius reddebatur, quin gratia prædicta *Pauli Secundi* cum omnibus conſequutivis uti palam obrepta, labefactaretur, & caderet ad *Text. in cap. Super Litteris, & cap. Poſtulaſti de reſcript. Gotofred. in leg. Si quis obrepſerit 29. ad leg. Cornel. de falſ.* ubi illud Divi Auguſtini dictum refert: *Iuris eſt, ut qui in precibus mentitus fuerit, non illi proſit, quod impetravit: Dec. conſ. 148. num. 1. verſic. Secundò quia, Gratian: diſcept. forenſ. 283. num. 20. & 21. Roſ. de Exequut. Litter. Apoſtolic. part. 1. cap. 6. num. 13. & ſeqq. Rota deciſ. 484. num. 7. coram Buratt. deciſ. 523. num. 34. part. 19. tom. 2. Recent. & in Majoricen. Beneficii 6. Decembris 1709. §. Principale coram Me.*

Abſque eò quod recurri forte valeret ad alium titulum præexiſtentem præter illum provenientem à conceſſione Othonis; quoniam, ultra quòd nullibi demonſtrabatur, quomodo res ſe haberet de tempore antecedenti, itaut in his terminis
14 nequeat pręſumi ullus titulus mediante quovis lapſu temporis, cum iſte dumtaxat ſit præſumibilis quoties concurrat certa, & poſitiva obſervantia ex collectis *Turricell. de rebus Eccleſ. non alienand. cap. 14. num. 8. & ſeqq. Garz. de Benefic. part. 12. cap. 2, num. 179.* cum aliis abunde cumulat. *per Rotam in deciſ. 220. n. 22. coram Otthobon. deciſ. 267. num. 1. coram Cavaler. deciſ. 1169. num. 5. coram Emerix Iun. & in Forolivien. Commendæ 5. Maii 1706. §. Quin obicem coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen.*

Adhuc tamen cùm ipſemet Præpoſitus, ejuſque Defenſores ſolummodò produxerint, & exhibuerint titulum conceſſionis Epiſcopi Othonis, nequaquam idcircò
15 amplius fundari poterant in alio titulo præſumpto, qui nullatenus exhibebatur regulare etenim eſt, quòd ubi conſtet de titulo expreſſo, non valet allegari alter titulus præſumptus eidem expreſſo contrarius, prout in ordine ad primam concluſionem habetur apud *Rubeum in ſuis ſingular. de alien. rerum Eccleſ. obſervat. 4. §. Primo in fine, & obſerv. 2. §. 2. Garz. de Beneſ. dicta par. 12. dicto cap. 2. n. 188.* cum aliis latè cumulat. per *Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. dicto cap. 14. numer. 26. Rota deciſ. 227, num. 17. & ſeqq. & deciſ. 262. num. 6. coram Cerro, & deciſ. 336, num. 30. part. 10. Recent.* & reſpectu ſecundæ docet *Gloſſ. in cap. Veniens 19. verb.* Renunciaſſe *de præſcript. Bartol. in leg. Pacta noviſſima num. primo Cod. de pact. Gonzal. ad* Regul. 8. *Gloſſ. 53. nu. 57.* R*ota deciſ.* 1204. *num.* 29. *& ſeqq. Signanter num.* 32. *coram Emerix Iunior.*

Inanis vero erat illa vis, quæ fieri videbatur ſuper confirmatione generaliter facta Privilegiorum Monaſterii à celebri *Cardinali Beſſariono*, qui admodum elaboravit pro reunione Eccleſiæ Latinæ cum Græca, tuncque potiebatur facultate Legationis à Latere; Quoniam eadem Littera confirmationis manifeſtabat, quòd ipſa facta fuerat ad ſimplicem ſuppoſitionem, & Inſtantiam Præpoſiti, nec exhibitis, nec oſtenſis, multòque minus rimatis aſſertis Privilegiis præexiſtentibus, quin immo reticita ei fuerat vera unio proveniens à memorato Epiſcopo Othone prorſus adverſativa iis, quæ confirmabantur, & quam confirmationem probabiliter ſi inſpexiſſet inſignis ille Cardinalis abnuiſſet ultrò ſubextendere, & tamen nemo ſcit, quòd ubi enarrata non fuit præcedens gratia attributa ſuper eadem re, ſeu Negotio, ſecunda deſuper conceſſa collabeſcit per defectum ſubreptionis, ut inquit *Corrad. in prax. diſpenſat. lib. 8. cap. 5. numer. 42. & 43. Tondut. reſolut. Benefic. parte prima, cap. 4. §. 4. num. 5.* R*oſ. de Execut. Litter. Apoſtolic. parte prima cap. 5. num. 327: & 337.* Rota *in Leodien. Canonicatus* ✠ *Julii 1698. coram Me inter hactenus impreſſ. deciſ. 62. num. 13.*

Coronabantur hæc omnia duplici, eaque

16que ulteriori ponderatione, una ſuperiùs tacta, quòd nempe in omnem caſum deficiebat obſervantia, immo ex præmiſſis militabat in oppoſitum per duo fermè Secula, deficiente autem, vel contraria exiſtente obſervantia, vel ceſſat ex jam dictis omnis præſumptio Privilegii, aut ſaltem per non uſum potius præſumitur, vel revocatum, vel deperditum ex quotidie animadverſis per *Bartol. in Leg. fin. ff. de Conſtitut. Princip. ibique cæteri Scribentes, Suar. de Legibus lib. 8. cap. 34. num. 15. & 16. Noguerol. allegat. Jur. 39. num. 39. Mandoſ. de Privileg. ad inſtar Gloſ. 11. numer. 22. Tractat. diverſ.* cum aliis plena manu allegat. *per Rot. deciſ. 175. num. 8. & 9. & deciſ. 229. num. 3. & 4. coram ſan. mem. Alexandro Octavo*, & in noſtris terminis eadem *Rota in Brixien. Juriſdictionis 27. Junii 1710. §. Huc uſque verſic. Nihilominus coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen.*

Et ſecunda, quòd hæc privilegia, præ-
17ciſivè ab Ordinibus Mendicantibus in propoſito hujuſcemodi unionum, quoad amovibilitatem, & regularitatem, extiterant radicitus avulſa, atque ſublata per diſpoſitionem *Sacri Concilii Tridentini* jam enunciatam *in dicto cap. 7. Reform. ſeſſ. 7.* ut teſtatur *Rota coram Dunozett. Jun. & coram Zarat. deciſ. 23. num. 34. verſ. Ubi ait, & in prælaudata Brixien. Juriſdictionis dicto §. Huc uſque ſub initio, & ita declaratum fuiſſe per Sacram Congregationem Concilii* docet *Barboſ. de Offic. & Poteſt. Epiſcopi allegat. 72. num. 190. & in ſuis Collectan. ad Concil. dicta ſeſſ. 7. cap. 7. num. 19.*

A primo itaque ad ultimum, exploſis prædictis aſſertis Privilegiis, tot in unum concurrere viſa ſunt fundamenta, ut non niſi pro prædicta Secularitate, & perpetuitate reſpondendum eſſe Domini cenſuerint utraque.

ARGUMENTUM.

Stante Privilegio Pontificis, quòd Beneficia conferantur ſolis Perſonis oriundis alicujus Civitatis, & non Alienigenis, An in Beneficiis Patronatis poſſint Alienigenæ præſentari?

SUMMARIUM.

1 *Stante Privilegio Apoſtolico, quòd omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur ſolis ejus indigenis; Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro alienigenis eſt nulla.*
2 *Stante Reſervatione Juriſpatronatus paſſivi favore eorum Civitatis, an præſentari poſſint Alienigenæ?*
3 *Verba*, aut aliorum locorum: *In Reſervatione Juriſpatronatus appoſita, an intelligenda ſint de quibuſcumque Locis? & num. 4.*

CASUS XV.

STante Privilegio Apoſtolico, quòd omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur ſolis indigenis illius Civitatis, & nullatenus exteris, ſive illa Beneficia ſint libera, ſive de Jurepatronatus Laicorum, & ſtante Reſervatione Juriſpatronatus paſſivi favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quæritur an Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro Alienigenis ſit nulla? Et an poſſint præſentari Alienigenæ?

1 Reſpondeo quoad primum affirmativè; quia ſtante dicto Privilegio irritante omnes contrarias diſpoſitiones derogando omnibus Statutis Eccleſiarum, aliiſque ſanctionibus etiam vim contractus habentibus derogatum cenſetur legibus adjectis ab ipſo Ordinario in erectione Beneficii juxta *deciſ. 1. num. 2. verſic. Secus verò Domini de Præben. in noviſ. Ferret. conſ. 109. n. 5. & 6. lib. 1. Fælin. in tract. quando Litteræ Apoſtolicæ noceant Patron. num. 7. Lambert. de Jurepat. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 10. n. 2. Pignatell. conſult. 29. num. 14. tom. 4.*

Ad

2 Ad ſecundum reſpondeo Negativè, quia cùm dictum Privilegium non præjudicat Eſſentiæ Juriſpatronatus, ſed ſolùm præjudicat Juri, quod conſuetudo tribuerat Patronis Laicis præſentandi, quem velint, inducendo Patronos ad illud, quòd diſpoſuerat Jus commune *in cap. Hortamur diſt.* 71. conſequenter obligat præſentari ſolos indigenas, niſi Fundator reſervaſſet Juſpatronatus paſſivum pro ſuis conſanguineis, qui eſſent alienigenæ. Ita *Lambert. de Iurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 24. *num.* 20.

3 Non obſtat, quòd Fundator reſervaverit Juſpatronatus paſſivum favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quia hæc ampliatio: *Aut aliorum locorum*: Non intelligitur de locis cujuſcumque partis Mundi, ſed ſolùm de locis exiſtentibus intra Diœceſim illius Civitatis, in qua Fundator natus eſt, & condidit Teſtamentum *Gloſſ. in Leg.* 12. *verb. Provincia C. de præſcript. long. temp. & in l. Decernimus in verb. Locum C. de Aquæduct. lib.* 10. *Alber. in dictionar. litt. L. verſ. Locus aliquandò, Lambertin. de Iurepatronatus lib.* 2. *part. prima, quæſt.* 7. *art.* 24. *ſub num.* 6.

4 Quod ulteriùs probatur ex eo, quòd Fundator primo loco mandavit præſentandum eſſe unum de dicta Civitate; Unde ſequentia verba: *Seu aliorùm locorum* important loca ejuſdem qualitatis, & identitatis, & præcedenter expreſſa, ac propterea ſi præcedenter expreſſit dictam Civitatem, ita etiam ſubſequenter intellexit de aliis locis ejuſdem Civitatis, ſeu intra ejus Diœceſim circumfuſis, non autem de exteris, aut ſub aliena Diœceſi contentis, *Fælin. in cap. Sedes num.* 6. *verſ. Dictio: Alius: de reſcript. Honded. conſ.* 7. *num.* 31. *Alberic. in Dictionar. verb. Alii Barboſ. Diction.* 26. *num.* 9. *in fine, Rota deciſ.* 327. *num.* 7. *par.* 1. *recent.*

His rationibus Præceptor meus in una *Valentina Beneficii* in Rota ſcripſit, & obtinuit, quòd Fundatio Cappellaniæ cum Jurepatronatus paſſivo favore Clerici: *della Città di Valenza, o altri Luoghi*: intelligeretur de aliis locis exiſtentibus tamen ſub eodem Dominio Valentiæ ex natura verbi *Aliorum*, quæ eſt repetitiva ſimilium, non autem diverſorum ab expreſſis, ut videre eſt in ejus *Tractatu de Controv. Patron. alleg. tom.* 2. in qua Cauſa emanarunt Deciſiones coram *Emerix Iun. deciſ.* 1241. & alia 17. *Febr.* 1696. *coram Reverendiſſimo dell'Olmo*; quæ erit impreſſa in ejuſdem Præceptoris *Tractatu de Canonicis Lateranenſibus cap.* 24. *in fine* qui Tractatus hodie ſtat ſub Reviſoribus, & Typis dabitur Romæ.

ARGUMENTUM.

An Patronus de conſenſu Epiſcopi poſſit præſentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appoſitas.

SUMMARIUM.

1 *Patronus an poſſit immutare conditiones, & qualitates à Teſtatore in limine Fundationis appoſitas? & num.* 2.

3 *Patronus de conſenſu Epiſcopi non poteſt pro una vice præſentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appoſitas.*

4 *Qualitates in fundatione volitas ſolus Pontifex immutare poteſt.*

5 *Pontifex, urgentibus neceſſitate, aut utilitate, derogare ſolet qualitatibus in fundatione appoſitis.*

CASUS XVI.

Vacante Beneficio A. ſimplici de Jurepatronatus, & habente ex lege fundationis annexum ordinem Sacrum, & Sacerdotalem, Patronus de conſenſu Ordinarii præſentavit ad illud filium ſuum in ætate annorum 14. conſtitutum. Quæritur, an hujuſmodi præſentatio facta de conſenſu Ordinarii ſit valida?

1 Et videtur reſpondendum *Affirmativè*, quia Patronus de conſenſu Epiſcopi poteſt pro una vice præſentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appoſitas. *Rota dec. ſ.* 81. *numer.* 4. *coram Seraſino*. Ratio eſt, quia Epiſcopus cum conſenſu Patroni poteſt ex juſta Cauſa pro una vice tantùm alterare qualitates, & conditiones Beneficio ad-

adjectas diſpenſando cum Clerico circa ætatem, ſeu circa ordines, ut teſtantur *Fælin. in cap. Cum acceſſiſſent num. 19. verſ. Secùndò reſtringitur de conſtit. Abb. in cap. Præterea de ætat. & qualitat.*

2 Non obſtat, quòd Patronus non poſſit immutare conditiones, & qualitates à Teſtatore in limine fundationis appoſitas; Quia licèt hoc procedat, quando ſolus Patronus, vel ſolus Epiſcopus vellet contra voluntatem, & diſpoſitionem Teſtatoris venire, non obſervando qualitates, & conditiones in fundatione Beneficii adjectas, tamen quando Patronus unâ cum Epiſcopo hoc vellet facere, poteſt contra voluntatem, & diſpoſitionem Teſtatoris venire, & qualitates adjectas, & annexas Beneficio immutare. *Bero conſ. 5. num. 34. tom. 1.*

3 Sed his non obſtantibus hodie, poſt Concilium Tridentinum, contrarium de Jure procedit. Diſponitur enim ab eodem Concilio *Seſſ. 25. de Reform. cap. 5.* quòd qualitatibus in Fundatione Beneficiorum appoſitis non derogetur, ibi: *Ratio poſtulat ut illis, quæ benè conſtituta ſunt contrariis Ordinationibus non detrahatur; quando igitur ex Beneficiorum quorumcumque erectione, ſeu fundatione &c. qualitates aliquæ requiruntur &c. eis non derogetur*: Unde Patronus etiam de conſenſu Ordinarii non poterat præſentare Filium ſuum non habentem qualitatem Sacerdotalem à Teſtatore volitam, ut docent *Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. nu. 99. & 111. & ſeqq.* Barboſ. *ad Concil. ubi ſupra num. 3.*

4 Recurrendum eſt igitur in hoc, & ſimilibus Caſibus ad Summum Pontificem à quo ſolo immutari poſſunt qualitates, & conditiones, quas Fundator in Beneficio inſtituit, per ea, quæ habentur in *Clement. Quia contingit in princ. de Relig. Domib. Imol. in cap. Nos quidem de Teſtamen.*

5 Et quidem S. Sedes urgentibus neceſſitate, ac utilitate derogare ſolet ſimilibus qualitatibus, ut practicat cum vidi Studens apud R. P. D. Angideum S. Congregationis Concilii nunc Secretarium in *Pientina Laureæ Doctoralis*; ubi cum Fundator in limine Fundationis Primiceriatus, in Eccleſia Collegiata Sinalongę prohibuerit ne ullus ad dictam Dignitatem admittatur, qui non ſit Doctor in Theologia, vel in utroque Jure, aut in Philoſophia, & Doctoratus ſit in aliquo publico Collegio, & non per privilegium; fuit de eo proviſus à Sede Apoſtolica quidam Jo: Dominicus Petrocchi appoſito Decreto in Litteris Apoſtolicis ſuſcipiendi intra annum Lauream Doctoralem; ſed præfatus Dominicus attentis Oneribus, & tenuitate reddituum ejuſdem Primiceriatus ſupplicavit pro relaxatione dicti Decreti. Unde propoſito dubio: *An ſit locus relaxationi Decreti*: Sacra Congregatio agnoſcens neceſſitatem diſpenſandi, & relaxandi prædictum Decretum ne Primiceriatus remaneret vacans, eo quia non aderat ullus qui vellet inſigniri qualitate Doctorali, & cum, ea ad Dignitatem Primiceriatus aſpirare reſpondit die 16. Maii 1716. *Affirmativè ſi Sanctiſſimo placuerit.*

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Parochianorum Parochiæ A; an præſentatio ad Beneficium facta de eo, qui ſe tranſtulit ad habitandum in dicta Parochia abſque translatione domicilii ſubſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Præſentatio ad Beneficium facta de eo, qui ſe tranſtulit ad habitandum in Eccleſia Patronali ſubſtinetur, quando Iuspatronatus fuit reſervatum favore Parochianorum dictæ Eccleſiæ. Et quid ſi ille appoſitè ad effectum obtinendi præſentationem ſe tranſtuliſſet ad dictam Parochiam, & num. 3. Amplia ut num. 5.*

2 *Ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, ſed ſufficit ſimplex habitatio.*

4 *Poteſt quis ſe qualificare ad effectum conſequendi Beneficium; & n. 7. & 14.*

6 *Qualitates actualis Doctoratus, aut actualis Lecturæ, & boni Teſtimonii requiſitæ ad obtinendum Beneficium, ex quibus probentur? & n. 9. & n. 12. & 13. & 15. & 16.*

8 *Atte-*

8 *Atteſtationes negativæ, quandò concurrunt plures aliæ affirmativæ non ſunt attendendæ.*

10 *Gratia Reſignationis obtenta poſt mortem Reſignantis, an, & quandò ſit nulla?*

11. *Papa non niſi exhoneſtate non aliàs admittit Reſignationem, quàm ad commodum qualificati ad formam fundationis, aut Privilegii.*

CASUS XVII.

QUidam Fundator conſtruxit, & dotavit de propriis Bonis Eccleſiam cum reſervatione Juriſpatronatus activi favore ſuorum; Juris verò Patronatus paſſivi favore Parochianorum Eccleſiæ Parochialis A; itaut diſpoſuerit, quòd ſuccedente vacatione Eccleſiæ Patronalis Patronus præſentare teneretur ad illam Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ habitantem in Vicinia dictæ Eccleſiæ Parochialis A.

Vacante præfata Eccleſia Patronali fuit ad illam præſentatus à Patrono Titius, qui ſe tranſtulit ad habitandum in Domo ejus conſanguinei exiſtente in dicta Eccleſia Parochiali A. quæritur an hujuſmodi præſentatio ſubſtineatur?

1 Affirmativè cenſeo reſpondendum. Etenim cùm Titius de tempore vacationis, & præſentationis habitaret intra limites Eccleſiæ Parochialis A. ritè, & rectè nominatus fuit à Patrono, dum qualitas *Parochiani*, aut habitationis ſatis eſt, quòd concurreret de tempore vacationis Eccleſiæ Patronalis, ut Titius eſſet capax paſſivæ præſentationis *Rot. deciſ.* 103. *numer.* 12. *par.* 15. *& deciſ.* 116. *num.* 13. 14. *par.* 16. *recent. & coram Pamphil. deciſ.* 54. *num.* 3. *& in Colonien. Canonicatus primæ gratiæ* 10. *Decembris* 1710. §. *Deſcendendo coram Anſaldo.*

2 Non obſtat, quòd iſta habitatio Titii in Parochia A. fuerit accidentalis non animo ibi permanendi, ac proinde inſufficiens ad faciendum illum Parochianum prædictæ Parochiæ A; Quoniam ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, quòd conſiſtit in habitatione cum animo ibi perpetuò permanendi, ſed ſufficit ſimplex habitatio, quamvis habitans non habeat animum ibi perpetuò permanendi juxta *Amaya in Leg. Cives num.* 116. *Cod. de Incol. lib.* 10. ibi: *Quia ſola habitatio conſtituit aliquem in Parochianum, & ſi non habeat animum ibi perpetuò manendi. Federic. de Senis conſ.* 254. *ſub num.* 6. ibi: *Poteſt quis eſſe Parochianus &c. nec requiritur, quòd habeat animum ibi perpetuò ſtandi verbi gratia &c. Si aliquis propter guerram fugit de Parochia ad Parochiam, & ibi ſe tranſtulit cum rebus, animo revertendi ad primam ceſſante guerra, numquid interim eſt Parochianus iſtius ſecundæ Parochiæ? utique &c. quoad Jus Parochiale non curamus de domicilio, ſed de habitatione ſolùm: Vitalin. in Clement. Religioſi num.* 29. *de Privileg.* ibi: *Nota octavo ſecundùm gloſſam, quòd proprius Curatus dicitur omnium ſuorum Parochianorum, etiam ſi ad tempus habitent in Parochia illa, ut ſunt Scholares, Familiares, Mercenarii, & hujuſmodi ſimiles Perſonæ: Fagnan. in cap. Significavit num.* 28. *& ſeq. de Paroch.* ibi: *Ad Jus Parochiale eſſe attendendam præſentem habitationem non domicilium, ideòque in eodem anno, quem effici poſſe Parochianum plurium Eccleſiarum, cùm non requiratur, ut habeat animum perpetuò habitandi, unde concludit eum qui propter Bellum, vel peſtem fugit de Parochia in Parochiam, & eo ſe tranſtulit animo redeundi ad primam Bello ceſſante, cenſeri Parochianus ſecundæ quòd veriſſimum puto &c.*

3 Quid autem ſi Titius ſe tranſtuliſſet ad habitandum in Eccleſia Parochiali A. appoſitè, & affectatè ad effectum obtinendi præſentationem ad præfatam Eccleſiam Patronalem, an ejus præſentatio eſſet valida? Et crederem affirmativè reſpondendum. Etenim translatio habitationis de una Parochia ad aliam non eſt prohibita, neque illicita etiam ſi habeat intuitum ſe qualificandi pro obtinendo legato, vel
4 eleemoſina dummodò tamen ibi permaneat cùm non ſit in Jure prohibitum aliquem ſe qualificare ad effectum conſequendi Beneficium, Dignitatem, vel Legatum abſque eo, quòd hoc referri poſſit ad fraudem, ut deciſum fuit à Sacra Rota *in Colonien. Canonicatus primæ gratiæ* 13. *Decembris* 1709. §. *Minorem coram R. P. D.*

Lan-

Lancetta, & 10. *Decembris* 1710. §. *Quo verò coram R. P. D. Anſaldo inferius legen.*

Eoque magis præſentatio Titii eſſet valida, ſi non concurreret alius de Parochia A, qui nominatus fuerit in diſcordia, & prætendat excludere illum, in hoc Caſu enim faciliùs ſubſtineri deberet præſentatio Titii ex ſupradictis ſufficienter qualificati ex firmatis per *Rotam in Camerinen. Beneficiatus* 2. *Iulii* 1708. §. 2. *coram Reverendiſſimo Domino Molines Decano*, & *in Bononien. Archidiaconatus* 2. *Julii* 1713. §. *Denique coram R. P. D. Scotto*.

Per has rationes ſtudens ex commiſſione mei Præceptoris in *una Placentina* propoſita in S. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium ſub *die* 3. *Auguſti* 1714. cenſebam. Quod ſtante fundatione, juxta quam Capitulum Metropolitanæ Placentinæ tenebatur diſtribuere dotem Puellis habitantibus in Vicinia, ſeu Parochia dictæ Eccleſiæ, valida foret nominatio Puellæ, quæ erat de aliena Parochia; ſed imminente diſtributione Dotium ſe ſe tranſtulerat ad habitandum in Parochia ejuſdem Metropolitanæ in domo ejus Conſanguinei, juxta fundamenta, & auctoritates ſupra deductas. Verum Sac. Congregatio ſub præfata die 3. Auguſti contrarium reſolvit reſpondendo nominationem Puellæ non ſubſtineri, tamquam non qualificatæ ad formam fundationis, quòd nempe eſſet de illis habitantibus in Parochia Eccleſiæ Metropolitanæ.

R. P. D.

LANCETTA

Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ.

Veneris 13. *Decembris* 1709.

CUm Matthias VVeipeler poſſeſſor Canonicatus primæ Gratiæ nuncupati habitualibus morbis detinetur, obtinuit à S. Sede admitti in ſuum Coadiutorem Jo: Henricum Moers, ad cujus favorem fuerunt etiam expeditæ Litteræ Apoſtolicæ, non attentis oppoſitionibus ex parte Capituli, & Univerſitatis Colonien. ad effectum impediendi Gratiam coram Eminentiſſimo Domino meo Prodatario deductis, quibus itidem propoſitis coram Reverendiſſimo Nuntio, cui præfatæ Litteræ fuerunt pro exequutione directæ, non potuit ipſe dimoveri, quin ad illarum exequutionem deveniendum eſſe pronunciaret.

Verùm cùm adhuc difficultates ſopitæ minimè remanſiſſent, ſupradictus Matthias Coadiutus cupiens ſummoperè, quòd Jo: Henricus Canonicatum conſequeretur, diverſo Jure utens in ejus favorem illum reſignavit in manibus Sanctiſſimi, à quo pariter reſignatione admiſſa, fuerunt ſubinde Litteræ Apoſtolicæ expeditæ, nec non præfato Nuntio, ut ſupra directæ, qui non obſtante præſentatione facta de perſona Joannis Michaelis Oſtman à Rectore, & Proviſoribus Univerſitatis tanquam ad Canonicatum vacantem per obitum jam ſequutum prænominati Matthiæ, & rejectis prætenſionibus à Capitulo excitatis pronunciavit, illas eſſe exequendas.

A' quibus omnibus appellarunt tum Capitulum, tum Joannes Michael Oſtman, propoſitâque Cauſa in Signatura Juſtitiæ emanavit reſcriptum: *Quoad Coadiutoriam, parito Litteris arbitrio Rotæ*, & *quoad reſignationem eidem Auditori Rotæ ex integro appoſito ſequeſtro*: in cujus reſcripti ſequelam commiſſâ mihi Causâ, cùm ſuper Coadiutoria Joannes Henricus noluerit diſceptare, dedi, Univerſitate tamen non comparente, unicum, & conſuetum Dubium reſignationem tantum reſpiciens: *An ſcilicet Litteræ Apoſtolicæ reſignationis ſint exequendæ? in caſu &c.* ſuper quo nulla capta reſolutione ſub die 13. Maii anni currentis, hodie Dominis placuit affirmativum reſponſum dare.

Cum enim enunciatæ Litteræ reſignationis ſint in omnibus juſtificatæ, quia de Clericatu, idoneitate non inquirendum, cùm Gratia fuerit conceſſa in forma gratioſa, ut aliis relatis firmavit *Rota in Auguſtana Canonicatus* 12. *Januarii* 1703. §. *Prætermiſſa*, & *coram Reverendiſſimo meo Decano*, & 19. *Januarii* 1705. §. *Quin dubi-*

dubitari, *coram R. P. D. meo Omaña*, de aliis verò qualitatibus ad formam Indultorum, quæ à Summis Pontificibus conceſſa fuerunt, plenè conſtiterit ex iis, quæ mox adducentur, inde ſequitur, quòd debeant exequutioni demandari, uti ad *Text. in cap. Si quando*, *& cap. Super Literis*, *de reſcript. Rota coram Merlino deciſ.* 192. *num.* 2. aliiſque congeſtis *in alia ſimili Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ* 2. *Maii* 1701. §. *Iuſtitia verò*, *coram R. P. D. meo dell'Olmo*.

Et ſanè in præfatis Indultis tria præcipuè exiguntur in perſona Proviſi. Primum ſcilicet verſatur circa neceſſitatem actualis Doctoratus, vel Magiſterii, de quo præcisè agitur in Indulto ſan. mem. Bonifatii IX. Secundum pariter circa actuale legendi, & docendi in Univerſitate Colonien. exercitium, ut in Indulto ſa. me. Alexandri VI. Tertium denique reſpicit bonum Teſtimonium Rectoris, & Proviſorum Univerſitatis reportandum ab eo, qui de hujuſmodi Canonicatu vult provideri, & hoc ad tenorem Indulti ſanctæ memoriæ Innocentii XII. quorum omnium prædictorum concurſum verificari in præſenti caſu viſum eſt DD. dubitari non poſſe, quamvis nec etiam, cum agatur de reſignatione in favorem alterius facta, adeò rigoroſus qualitatum concurſus exigatur, nec ad Juſtitiæ ſtateram, ex quo alius non concurrit, ſint propria merita apponenda, ſed ſufficiat, ut Proviſus propter qualitatum defectus indignus Gratiâ obtentâ non exiſtat, ut practicari quoque ſolet in proviſione Parochialium ad præſcripta per *Sacrum Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *cap.* 18. *de Reformat.* & ut notat *Barboſ. ibidem n.* 21. *& ſeqq.*

6 Quantum enim attinet ad primùm, exhibitæ fuerunt fides tàm Reverendiſſimi Nuntii, quàm Decani Univerſitatis, præter alias plurium Profeſſorum teſtantium, quòd Joannes Henricus Laurea Doctorali inſignitus fuerit de menſe Septembris 1706 quibus atteſtationibus proculdubio eſt deferendum, tum ex præcellenti Dignitate unius ex eis, qui præſens fuit Doctoratui, tum ex quo ſunt plures Profeſſores, ac proinde de re ad proprium officium ſpectante deponentes, uti de prima eſt *Text. in Can. Nobiliſſimus diſt.* 97. & de ſecunda omiſſis generalibus in ſpecie firmat *Rota deciſ.* 427. *num.* 7. *part.* 18. *Recent.*

Reſpectu verò ſecundi reſpicientis actualem lecturam probatum extitit, quòd ille non ſolum nonnullas publicas Lectiones habuit ante obtentam gratiam reſignationis, verùm etiam alias habere potuit attentis Notificationibus, ſeu Schedulis, in quibus cunctis patefaciebat tribus diebus in hebdomada publicè Cathedram fore aſcenſurum, atque gratis, & ſine mercede Jus Canonicum interpretaturum, ut propterea plenam juſtificationem actualis exercitii in legendo per rei evidentiam reſultare dicendum ſit, quamvis etiam per accidens ob defectum Auditorum non legerit, ſufficiens enim in caſu, de quo agitur, reputari debet, eo quia illi non ſit imputandum ſi per eum non ſtetit, quominus legendi munus adimpleverit, per *Text. in Leg. Dedi* 3., ubi etiam *Gloſſ. verb. Conditione*, *ff. de Condict. cauſ. dat. cauſ. non ſecut. & in L. Iure Civili*, ubi pariter *Gloſſ. ff. de Condit. & Demonſtrat.*

Neque DD. movere potuit, quòd Indulta ſint tantummodò intelligenda de Profeſſoribus antiquis, & ordinariis, ac ſtipendiis Univerſitatis docentibus, quoniam ſi de illis tantùm Indulta verificanda eſſent, non haberetur finis à Summis Pontificibus exoptatus, augendi ſcilicet Lectorum numerum, qui nullum poterat ſine hac Pontificia largitate incrementum ſuſcipere, nam Univerſitas non habebat unde ſumptus Lectoribus ſupervenientibus præſtaret, relicta iiſdem ſola ſpe obtinendi hos Canonicatus, ut convincitur ex præfatis Indultis, & præcipuè ex illo Alexandri VI. qua ſublata, ac nullo ſalario conſtituto Lectores profectò defeciſſent, cùm unuſquiſque Operarius dignus ſit mercede ſua juxta illud Evangelii *Lucæ cap.* 4. ut advertit etiam *Zacch. de Salar. in proœm. num.* 13.

Eoque fortiùs prædicta procedere dixerunt, quia caſus non eſt de Univerſitate numerata, ſed de illa, quæ nullum præfinitum Lectorum numerum habet, & in qua unicuique Doctori Jura interpretari volenti facultas Cathedram aſcendendi conceditur, ut exinde libentius in eam deve-

deveniendum ſit Sententiam, quòd Pontifices non tantùm reſpexerint labores præteritos, ſed etiam futuros, additâ quoque pœnâ privationis in caſu omiſſę lecturæ, & quòd potiùs voluerint providere iſtis Lectoribus, nullo ſtipendio militantibus, quàm aliis Salarium ab Univerſitate percipientibus ad effectum, ut magis, magiſque Profeſſorum numerus augeretur.

Accedente inſuper altera animadverſione, quòd pluries fuit quæſtio anteactis temporibus excitata ſuper neceſſitate actualis exercitii, itaut primo loco *in deciſione 89. coram Ubago, & in Recent. deciſ. 776. par. 18. & coram bonæ memoriæ Muto in alia Colonien. Canonicatus 17. Feb. 1696.* dictum fuerit exercitium requiri dumtaxat per viam modi ex poſt quoque adimplendi, & licèt ex poſt fuerit ab hujuſmodi opinione receſſum *in Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ 4. Februarii 1699. confirmata 15. Iunii ejuſdem Anni, coram R. P. D. meo Scotto,* in quibus firmatum fuit, neceſſarium eſſe actuale exercitium, tamen hoc utique certum eſt, quòd inutilis prorſus fuiſſet hujuſmodi quæſtio ſi Indulta ſolùm Doctoribus jam ſtipendiatis ſuffragari poſſent.

Et hæc omnia confirmantur ex ſubſequuta obſervantia, cùm inoleverit conſuetudo conferendi conſimiles Canonicatus etiam extraordinariis Profeſſoribus, uti teſtatur Reverendiſſimus Nuntius, itaut ex ea ſaltem in caſu dubio valeret deduci interpretatio Indultorum, ad firmata per *Rotam deciſ. 39. num. 11. par. 2. diverſ. & coram Coccino deciſ. 1546. num. 2.* & cum aliis adductis *coram Emerix Iun. deciſ. 367. num. 6.*

Non attento, quòd præcipuè in Privilegio Alexandri VI. indultum ſit, poſſe hujuſmodi Canonicatus prætendi etiam à Profeſſoribus actu legentibus, quibus tamen ex rationalibus cauſis per Rectorem, & Proviſores, ne teneantur perpetuò, vel ad tempus legere, conceſſum fuerit, quoniam licèt diſpenſatio prædicta perpetua, vel temporalis procedere poſſit ſolùm circa Lectores ordinarios, & Salaria habentes, ex hoc non ſequitur, omnimodam diſpoſitionem eſſe reſtrictivè intelligendam de Lectoribus tantùm ſtipendiatis ex ſupra deductis, ſed dicta diſpenſatio accipi debet correſpectivè ad exercitium legendi volitum à Summis Pontificibus, adeout illi, qui ſunt impediti, & diſpenſati habeantur pro actu legentibus, ne abſque ſua culpa præjudicium ſentirent contra regulam *Text. in cap. Sine culpa 23. de Reg. Iur. in 6. & in L. Putator 31. ff. ad L. Aquil.*

Minorem pariter relevantiam involvere exiſtimarunt Domini exceptionem, quòd Ioannes Henricus Doctoratum, & Lecturam affectaverit, necnon exercuerit propria auctoritate in fraudem Inductorum, quoniam ultra quod cùm hęc delictum ſapiant, venirent concludenter probanda, prout ex *Text. in leg. Cum Pater §. Rogo, ff. de Legat. 2. Rota dec. 132. num. 1. coram Emerix Junior. & in Recent. deciſ. 274. numer. 16. part. 9.* id non poteſt dici factum propria auctoritate, quòd conſequutivè ad graduationem, & admiſſionem præcedentem factum fuit, neque id in fraudem factum dici valet, quod fit ex licita induſtria ad effectum habendi aliquam qualitatem requiſitam pro conſecutione rei optatæ, uti quotidie videmus in iis, qui Tonſura initiantur, & alias qualitates acquirunt ad hoc, ut poſſint ad Beneficia Patronata præſentari, de quibus notant *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt. 47. num. 92. & ſeqq. Garzias eodem Tractat. par. 7. cap. primo, num. 35. Cardinalis de Luca de Jurepatronat. diſcurſ. 49. num. 7.* & in iis, qui Sacerdotali Charactere inſigniuntur pro obtinendo Beneficio, quibus quoque de Iure tempus unius anni conceditur, ex *cap. Ei, cui 29. de Præben. in 6.* necnon in iis, qui ex Privilegio nanciſci valent Civilitatem ad effectum evadendi capaces Beneficiorum, uti colligitur ex *deciſione 73. numer. 8. & 9. coram Cerro,* ac tandem in ſpecie de illo, qui pro obtinendo Beneficio condecoratus fuerat Laurea Doctorali, habetur in *una Friſingen. Canonicatus 4. Iulii 1692. §. Neque obſtat, coram Reverendiſſimo meo Decano,* confirmata 5. *Iulii 1694. §. Non obſtat aſſumptum, coram R.P.D. meo Priolo.*

Prout nec etiam in nihilo admiſſæ fue-
8 runt atteſtationes actualem lecturam ex-
cludentes, nam cùm iſtæ ſint negativæ,
& concurrant cum pluribus aliis affirma-

tivis ſuper actuali lectura deponentibus non veniunt attendendæ, per ea, quæ ex *Text. in l. Diem proferre, §. Si plures, ubi Gloſſ. verb. Conſenſerunt*, alios etiam allegando firmat *Rota deciſ.* 819. *num.* 8. *parte* 18. *Recentior.* potuit enim dari caſus, quòd dicti Teſtes non viderint legere Joannem Henricum eadem hora, vel die, qua ipſe Canones explicabat, ſed ex hoc non excludunt actuale legendi exercitium aliis horis, vel diebus in Schedulis deſtinatis, quæ Teſtium conciliatio eo magis facienda eſt, quia remanet ſublata quæcumque contrarietas, ad *Text. in cap. Cum hic* 16. *de Teſtib.* & cum aliis firmat *Rota coram Buratto deciſ.* 932. *numer.* 14. *& ſequen.* atque *in Recentior. deciſ.* 745. *num.* 8. *par.* 19. & ulteriùs licèt dicti Teſtes deponant, Joannem Henricum haud eſſe numero Lectorum adſcriptum, nihilominus de hac non adſcriptione nulla eſt habenda ratio, cùm fiat tantùm de illis Profeſſoribus, qui dicuntur Ordinarii, & ſtipendia recipiunt, non autem de aliis extraordinariis, quos comprehendi ſub dictis Indultis hucuſque probatum fuit.

9 Tertium tandem requiſitum præſeferens neceſſitatem habendi bonum Teſtimonium Rectoris, & Proviſorum Univerſitatis viſum fuit in præſenti caſu non deficere, eo quia maximum dedit Teſtimonium Univerſitas ipſa, quando inſtetit, & conſenſum præbuit in Dataria, ut Litteræ reſignationis expedirentur, quod ſanè amplius retractare non valeret propriam confeſſionem impugnando, ut per *Textum in cap. Per tuas de Probat.* firmavit *Rota deciſ.* 81. *num.* 8. *parte* 19. *Recentior. tomo primo*, prout de facto nec etiam impugnat, nec eſt in Cauſa, & licèt Univerſitas præcedenter illud ad preces Joannis Henrici concedere noluiſſet, tamen ex poſt inſtando in Dataria cenſetur receſſiſſe à dicta negativa, quæ etiamſi perduraſſet, adhuc uti irrationabilis potuiſſet à Superiore ſuppleri, prout factum fuit in præſenti caſu, cùm in omni materia ſuppletio procedat, ubi conſenſus requiſitus abſque ullo rationis fulcimine denegatur, ad notata per *Abbat. in cap. Cùm in veteri num.* 13. *verſic. Quoad quæſtionem de Electiòn.* & pluribus cumulatis firmat *Rota coram Emerix Iun. deciſ.* 1243. *num.* 4.

10 Ea verò, quæ deducebantur circa Gratiam reſignationis obtentam poſt obitum Reſignantis, quo caſu ceſſat conſenſus Procuratoris dependens à duratione conſenſus ſui Principalis, qui eo mortuo expirant, ut ſunt *Textus aperti in leg. Inter cauſas in princip. ff. mandat. & in leg. Mandatum Cod. eodem*, ac docet *Mantic. de Tacit. & ambig. convent. lib.* 7. *tit.* 23. *num. primo*; In nihilo penitus fuerunt attenta, quidquid enim ſit, ubi concurrat ſimplex Signarura Gratiæ abſque appoſitione datæ, in quibus terminis procedunt Auctoritates, quæ in contrarium adducebantur, hoc unum certum eſt, quòd ubi habeatur data Litterarum Apoſtolicarum, ut hic, ex qua apparet, Gratiam fuiſſe ſignatam decimo octavo Kalend. Ianuarii, qui numerus æquipollet diei 15. ejuſdem menſis, & ſic 15. dies ante obitum Reſignantis ſequutum die 31. dicti menſis, ceſſat objectum, adeout nequeat dari probatio in contrarium, uti tradunt *Gratian. diſceptat. forenſ.* 191. *num. primo*, *Corrad. in Prax. Benefic. lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 43. & firmavit *Rota coram Merlino deciſ.* 281. *num.* 13. *& coram Emerix Jun. deciſ.* 1149. *in fine.*

Cumque ex his omnibus appareant plenè juſtificatæ Litteræ Ioannis Henrici, ſuperfluum exiſtimarunt Domini examinare, an Ioanni Michaeli alteri Collitiganti obſtet alia exceptio, quòd ipſe poſſideat duos Canonicatus contra formam Bullæ Bonifacii IX. cumque ſatis ſit, quòd ex ſupra firmatis non poſſit dici legitimus Contradictor, uti ad rem *Rota coram Emerix Iunior. deciſ.* 30. *num.* 7. *& in Auguſtana Canonicatus* 12. *Ianuarii* 1703. *§. finali coram Reverendiſſimo meo Decano*; Maximè quia Univerſitas, quæ verè Ius haberet ſeſe opponendi, non contradicit, ſed potius Ioanni Henrico adhæret, & reſultat, tam ex ſupplicatione facta Eminentiſſimo Domino meo Prodatario, quàm ex quo hodie non comparet, ut ſupra dictum fuit.

Et ita utraque &c.

Con-

Confirmata 10. *Decemb.* 1710. *coram R. P. D. Anſaldo; quæ ita ſe habet.*

SAcrarum, bonarumque litterarum, aliarumque laudabilium diſciplinarum, ſtudia, quæ in celebri Accademia, ſeu Univerſitate Colonien. non ſine cunctorum plauſu fervent, & florent, Apoſtolica ſollicitudo Trium Summorum Pontificum Bonifacii IX. Alexandri VI. & noviſſimè glor. mem. Innocentii XII. deſiderio deſiderans magis, magiſque promovere, atque excitare, ut Principem decet, ad mentem *Textus in cap. Habita Cod. ne filius pro Patre cum cæteris*, *apud Antun. de donat. Reg. lib.* 2. *cap.* 22. *num.* 13. præ cæteris aſſignavit, & præfixit quamplures Canonicatus illius Civitatis, quos nuncupant *Primæ Gratiæ* iis, qui in eadem Univerſitate in ſingulis reſpectivè facultatibus pollerent triplici prærogativa, Doctoratus ſcilicet, actualis lecturæ, ac denique boni Teſtimonii Rectoris, & Proviſorum ejuſdem Accademiæ; Cùmque unum de eiſdem Canonicatibus ſub anno 1706. ſibi per viam reſignationis obtinuiſſet conferri Ioannes Henricus, obvium habuit, qui triplici è converſo lancea adinſtar Ioabbi Gratiam ei præpedire, & conſequutivè ipſum in judiciali conflictu confodere ſatageret, ſed inutili conatu, non enim dumtaxat propoſita ab initio in Sacro Auditorio ipſarum litterarum reſignationis executione à R. P. D. meo Lancetta Ioannes Henricus illico favorabilem reportavit Sententiam, opportuna prius deciſione communitam *ſub die* 13. *Decembris* 1709. *coram eodem R. P. D. meo Lancetta*, ſed & hodie incaſſum renovata aggreſſione ſuper legitima, ſeu ulteriori earum exequutione, unanimi Dominorum ſuffragio oraculum prodiit *aſſirmativum.*

Et quidem præ reliquis unus ex iiſdem Dominis rationabiliter mirabatur, quare Ioannes Hanricus veteri, & hodierna contradictione vexaretur non habens legitimum contradictorem: Reſpectu enim Capituli ſua non intererat ex oppoſitionibus infra diſſerendis inquirere de qualitatibus, ſeu requiſitis ad præſcriptum memoratorum trium Pontificum, quæ tantummodò reſpiciebant ipſam Accademiam, ſeu Univerſitatem, eadem verò Univerſitas licèt à tergore informationum, quæ fuerant Dominis diſtributæ, appareret inſcripta pro adverſaria, & contradictrice; nihilominus etiam ante expeditionem litterarum ejuſdem reſignationis epiſtolam ſcripſerat Eminentiſſimo Domino Cardinali Prodatario, non ſolùm per modum aſſenſus, ſed poſitivæ ſupplicationis, ut prædictæ literæ reſignationis per Ioannem Henricum poſtulatæ expedirentur, illarumque vigore ipſe mitteretur in Poſſeſſionem Canonicatus, *Summario novo ejuſdem Joannis Henrici Num.* 18. Michael tandem, qui fuerat à Rectore, & Proviſoribus iſtius Univerſitatis nominatus, incapax omnino videbatur obſiſtendi, cum non parum ſibi exuberare debuiſſet, ſi alios duos hujus generis Canonicatus detinebat contra expreſſam ſanctionem, ſignanter Innocentii XII. Sacrorumque Canonum, qui hujuſmodi multiplicitatem execrantur, ſicuti videre eſt *in Can. Presbyteros* 16. *quæſt.* 1. *per tot. in Can. Sanctorum* 70. *diſtinct. Cap. Dudum de electiòn. & in cap. Quia in tantùm, & cap. De multa de Præbend. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 17. *Fagnan. in dicto cap. Dudum num.* 5. *& ſeqq. & in dicto cap. Quia in tantùm num.* 2. *& ſeqq. Cardinal. de Luca de Benefic. diſcurſ.* 119. *num.* 1. & latiùs apud *Adden. ad deciſ.* 90. *à num.* 20. *& pluribus ſeqq. & num.* 154. *par.* 9. *Recent.*

Præmittebat quoque ultra hæc idem unus ex Dominis, quòd nec etiam ita rigidè procedendum videbatur in examine prædictorum requiſitorum, dum de illorum defectu minimè, ut diximus, Univerſitas, ad quam pertinuiſſet, conquerebatur; Cùmque ageretur non jam de diſcutiendo inito concurſu ad aliquam Parochialem, quo caſu ad præſcriptum *Sac. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *cap.* 18. *de Reformat.* Ordinarius compellitur eligere magis idoneum ad regimen Animarum, itaut ſuperventa etiam *Conſtitutio ſan. mem. Beati Pii V.* tribuat facultatem appellandi ab irrationabili Iudicio Epiſcopi,

copi, ad ſæpe per *Sacram Rotam diſceptata, & præſertim in deciſ. 5. num. 10. & deciſ. 24. num. 5. coram Celſo, & deciſ. 477. num. 1. & ſeqq. part. 18. Recent. & in Lunen. Sarzanen. Parochialis 2. Julii 1706. §. Fundabatur coram Reverendiſs. Omaña Epiſcopo Giennen. & in Comen. Parochialis 10. Ianuarii 1707. §. Ratio, coram R.P.D. meo Caffarello, ac in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. §. Ceterum coram Me;* & paſſim in aliis.

Cum enim in rei veritate verſaremur ſimpliciter in exequendis litteris reſignationis per Matthiam Canonicum perantea Poſſeſſorem exaratæ de controverſo Canonicatu ad favorem Ioannis Henrici, & deinceps admiſſæ per Sanctam Sedem, Ioannes Henricus Reſignatarius in hoc caſu, neque ullum Ius habere cenſebatur ab eodem Reſignante, vel ab ipſa Univerſitate, ſed illud immediate ſortiebatur à Papa, qui ſolùm ex hone-
11 ſtate quodammodò urgebatur, non aliàs admittere reſignationem, quàm ad commodum Qualificati, vigore fundationis, vel Privilegii, aut aliàs modo legitimo, ut ad terminos primæ propoſitionis unanimiter advertunt *Mandoſ. ad regul. Cancell. 33. quæſt. 7. num. 8. Pariſ. de Reſignat. lib. 1. quæſt. 1. num. 64. & quæſt. 2. n. 13. & 14. Lotter. de re Benefic. lib. 1. quæſt. 40. num. 14. Caſſador. deciſ. 15. num. 1. de Præbend. Rota deciſ. 306. num. 6. part. 10. & deciſ. 27. num. 2. part. 15. recent.* & quoad ſecundam notant *per Text. in cap. Pervenit in fine, numer. 11. quæſt. 1. Can. Ecce 9. diſtinct. Pariſ. de Reſignat. lib. 3. quæſt. 1. num. 17. & 18. Gonzal. ad regul. 8. §. Primo Proœm. ex num. 31. & pluribus ſequent. & num. 49. & 50. Franch. de Eccleſ. Cath. cap. 6. num. 24. 25. & 34. & var. reſolut. cap. 33. à num. 4. & pluribus ſeqq. Rota deciſ. 775. à num. 20. coram Merlino.*

Cæterum præciſive etiam ab his, &
12 ab omni epichæja, ſeu diſcurſu æquitativo proſequebatur idem ex Dominis, immo alii etiam omnes citra ambiguitatem de ſtricta quoque Iuris cenſura ſolide, ac firmiter cenſebant, nullum Ioanni Henrico deeſſe requiſitum ex jam prænarratis: incipiendo enim à faciliori, ut monet *Imperator ſub tit. Inſtit. de Iuſt. & Iur. §. His igitur, ibique notat Gloſſ. Marginalis verb. Levi*, nimirum in ordine ad Doctoratum Ioannes Henricus nimis aperte decorabatur triplici laurea, una nimirum Utriuſque Iuris in Romano Archigymnaſio, & inibi pariter, altera Sacræ Theologiæ, & denique tertia in utroque pariter Iure laudabiliter ſuſcepta in ipſamet Univerſitate Colonienſi, prout de his omnibus patebat expreſſe per Teſtes omni exceptione majores, & ex claſſico Teſtimonio, ac documento Profeſſorum de Gremio earumdemmet Univerſitatum, *Summario novo ejuſdem Ioannis Henrici numer. 1. & 2.* & præſertim 3. ex quibus pluſquam abunde juſtificari gradum adepti Doctoratus late comprobat *Maſcard. de Probat. concl. 528. per totam, lib. 1. cum aliis in præfata deciſione 13. Decembris 1709. §. Quantum enim coram R. P. D. meo Lancetta, & in alia Colonien. Regentiæ 18. Iunii 1706. §. Nec quidquam in fine, coram R. P. D. meo Scotto.*

Licet namque unus Doctoratus proculdubio ſat eſſet, & maxime conquiſitus in eadem Univerſitate Colonien. præcipue ad finem, de quo tractabatur, nihilominus Ioannes Henricus videbatur quo ad hoc ſuperlative concupiviſſe quodammodo etiam in aliis facultatibus, in alia Univerſitate publica tertium ſubire experimentum, quòd maxime pro magnifico habetur etiam penes Atletas, ſicut reſcripſere Cæſares *in leg. Unica Cod. de Atletis cum cæteris allatis in illa Papien. Præpoſituræ, coram Me inter impreſſ. deciſ. 64. num. 14.*

13 Deſcendendo autem ad ſecundum requiſitum Lectoratus, quamvis præcedenter in altera Inſtantia ejuſdem defectum incuſando dupliciter illud Scribentes in oppoſitum redarguerent, tum ſcilicet ex eo, quòd extitiſſet à Ioanne Henrico quodammodo in fraudem, ſeu ad ſolum finem aſſequendi Canonicatum pendente lite uſurpatus tam Doctoratus, quàm Magiſterium, ſeu lectura, tùm etiam ex eo, quòd de hujuſmodi aſſumptione magiſterii, & lecturæ minime doceretur tempore opportuno, nimirum ante conſequutionem ipſius Canonicatus, quamvis namque regulariter de reliquo qualitas hæc, ſive Doctoratus, ſive Lectora-

tus

tus deſiderata ad adipiſcendum aliquod Beneficium ſufficiat de jure, quòd ſupervenerit ante nactam poſſeſſionem, quemadmodum ſignanter in propoſito Doctoratus liquet ex allatis per *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancel. gloſſ.* 15. *num.* 111. *& ſeqq. cum concordan. adduct. per Cardinal. de Luca de Benefic. diſc.* 52. *num.* 12. *& dec.* 31. *num.* 29. *par.* 10. *recent.* & in ſpecie eorundemmet Canonicatuum primæ Gratiæ ab initio exiſtimaverat, *Rota in deciſ.* 89. *coram Ubag. & deciſ.* 776. *part.* 18. *recent. & demum in altera Colonien. Canonicatus* 7. *Gebruarii* 1696. *coram Muto*, & ad explicationem aptitudinis, ſeu verbi *atto* pro munere Prælaturæ conſequendo cenſuit, *Rot. in Romana Prælaturæ de Vecchiarellis ſuper fructibus tertia Decembris* 1703. §. *Hanc autem coram Eminentiſſimo Caprara*, *&* 12. *Martii* 1706. §. *Inutiliter*, *& ſeqq. coram Me*.

Nihilominus (ſicuti proſequebantur iidem Scribentes pro Capitulo) ab hac ſententia uberiùs poſtea trutinato, atque diſcuſſo tenore Apoſtolicorum Privilegiorum, & præcipuè illo Innocentii XII. quòd prodierat cohærenter ad reſolutionem Sacræ Congregationis Particularis Concilii ad hunc effectum deputatæ, *ut in Summario novo Capituli num.* 1. ſucceſſivè Tribunal receſſit, exiſtimans non ſufficere habitum, ſive actum proximum ex poſt quaſi per viam conditionis reſolutivæ, ſed deſiderari lecturam præcedenter per modum ſuſpenſivum à parte ante, videlicet ante obtentionem hujuſmodi Canonicatuum, quemadmodum latiſſime elucebat firmatum in hac ipſa *Colonien. Canonicatus primæ gratiæ*, edita occaſione præteritæ vacationis 4. *Februarii* 1699. *coram R. P. D. meo Scotto*, rurſus confirmata 15. *Iunii ejuſdem anni coram eodem*.

Verum neutram injectam amaritudinem Domini per umbram crediderunt congruere, ſeu nocere poſſe Joanni Henrico: quatenus etenim pertinebat ad magiſterium, ſeu lecturam aſſumptam, ut aſſerebant pendente lite, ſuppoſitum vacillabat in radice, cùm nullibi penderet tunc temporis ulla lis, ulla controverſia ſuper exequutione litterarum hujus præſentis reſignationis, ſed tantummodo adeſſet fortaſſe querimonia ſuper altera exequutione antecedentis Coadiutoriæ, cui non adhæſit poſtmodum amplius Joannes Henricus: Quantùm verò differat una ab altera gratia, ſeu diſceptatione, nemo non ſcit, præſertim qui non ignorat quantùm diſtet reſignario à Coadiutoria ſicuti patet ex traditis per *Garz. de Benefic. par.* 11. *cap.* 3. *num.* 275. *Gonzal. ad regul.* 8. *gloſſ.* 5. §. 9. *num.* 69. *&* 72. *Leo in Theſaur. fol. Eccleſ. cap.* 19. *à num.* 48. *Murg. de Benef. quæſt.* 3. *num.* 1161. *Rota coram Put. deciſ.* 108. *numer.* 2. *lib.* 2. *& deciſ.* 10. *num.* 5. *part.* 3. *diverſ.*

Quò verò ad alteram partem prætenſæ
14 fraudis adepti nimirum tam Doctoratus, quàm Magiſterii, ſeu lecturæ intuitu (ut ſubdebant) aſſequendi hodiernum Canonicatnm contra litteralem prohibitionem expreſſam in *Conſtitut. Clement. Unicæ de Elect.* in qua Pontifex, *ne ambitionis vitio via pateret*, vetat ſuffragari poſſe Religioſo licentiam reportatam à ſuo Superiore, *ut electioni, vel proviſioni, ſi quando contigerit fieri, ſuum dare poſſet aſſenſum*, facilè reſponſum fuit, quòd quidquid eſſet de vero intellectu memoratæ Clementinæ multipliciter inibi attributo per *Gloſſ. & Scribentes*, & an eadem coarctetur ad meram electionem inter Religioſos, in quibus terminis ambitio, ut ibi ait eadem *Gloſſ. verb. Ambitionis*, ſæpe Religioſorum oculos excæcat, certè in ordine ad Beneficia ſæcularia hujuſmodi prohibitio nequaquam progreditur, aut ad ea ſubextenditur; jam enim citra inutilem repetitionem exemplorum, quæ in contrarium oſtenſa fuerunt in præcedenti Inſtantia, ſeu in prælaudata *deciſ.* 13. *Decemb.* 1709. *coram R. P. D. meo Lancetta*, videlicet de iis, qui tonſura initiantur, aliaſque qualitates adipiſcuntur, ut queant ad Beneficia, præſertim Patronata promoveri, ſeu de iis, qui Sacerdotali caractere curant inſigniri pro obtinendo Beneficio, cui annexus reperiatur Sacer hic ordo, necnon de iis, qui per Privilegium ſatagunt aſſequi civilitatem hujus, vel alterius loci pro induenda qualitate neceſſaria ad hæc, vel illa Beneficia conſequenda; Nonnè continuò nos docet experientia, quòd paſſim pro aſſumptione longæ præſtantioris gradus Epiſcopalis, ſignanter in Germania, ubi canonicæ practicantur electiones Epiſcopo-

coporum, impetrantur à Summis Pontificibus præventiva Indulta eligibilitatis, vel alterius diſpenſationis ab aliquo impedimento, abſque quòd ſubſequutæ electiones poſtea ſub hoc prætextu fraudis, & ambitionis per imaginationem arguantur, aut irritentur contra tradita per *Fagnan. in cap. Dudum* 54. *de Elect. num.* 29. dicuntur etenim potiùs in hoc caſu tales ſolliciti prævenientes in induendo veſtem nuptialem Jure ſuo uti; & ſi velimus impropriè dicere dolosè, dolo ſaltem bono, non malo, quive idcircò potius in laudabilem vertitur induſtriam omni Jure licitam, ut integrum deſuper perficiendo tractatum oſtendit *Cæſar Bargaleus de dolo*, quemadmodum adamuſſim evenit, non egrediendo terminos Coloniæ in ſimilibus Indultis eligibilitatis à ſa. me. Innocentio XI. cæteriſque Succeſſoribus conceſſis ad finem replendi Cathedram Colonien. & poſtea Leodien. Celſiſſimo hodierno Electori, ſuper quo ego tunc ſa. me. Innocentii XII. Auditor adſcitus in Sacra Congregatione Conciſtoriali particulari votum ſignanter ſuper validitate ejuſdem eligibilitatis edidi, quodve habebitur regiſtratum *in additione ad deciſ.* 85. mox Deo dante imprimenda, & magis in ſpecie de illo, qui ad finem præciſum conſequendi Beneſicium, ſeu alterum Canonicatum huncmet ipſum gradum Magiſterii, ſeu Doctoratus adeptus fuerat anticipatè, liquet in una *Friſingen. Canonicatus* 4. *Iunii* 1692. §. *Neque obſtat coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano*, ſucceſſivè approbata *ſub die* 5. *Iulii* 1694. §. *Non obſtat aſſumptum coram R. P. D. meo Priolo*.

Pari facilitate viſum fuit interverti al-
15 terum objectum deficientis neceſſariæ, & opportunæ, ut ſupra lecturæ: Siquidem circa juſtificationem lecturæ in genere perantea exercitæ à Joanne Henrico, nefas quodammodò erat dubitare, non tantùm quia jam præcedens proxima redargutio in ordine ad nimiam induſtriam, ſeu fraudem obtenti Doctoratus, & Magiſterii lecturæ per ſubintellectum omninò neceſſarium antecedens ſecum trahebat hypotheſim, ſeu ſuppoſitionem ejuſdem Magiſterii, & lecturæ, certò certiùs impletæ, & nihilominus de hujuſmodi veritate nimis apertè effulgebat: conſtabat etenim Joannem Henricum per tres menſes ante cum dimidio cæpiſſe jam publice exercere lecturam, & ad hunc effectum ſchedulam notificatoriam de more publice exponi, & affigi curaviſſe, *Summario novo Ioannis Henrici num.* 7. *litt. A. cum quinque ſeqq.* ubi præcæteris exhibita quoque fuit atteſtatio, ſeu depoſitio illius hiſce Univerſitatibus inſervientis Miniſtri, qui communiter nuncupatur *Bidello*, & cui etiam particulariter tanquam teſtanti de re ad ſui officium pertinente deferendum eſſe nemo dubitat, teſte R*ota coram Merlino in deciſ.* 839. *num.* 1. *& coram Dunoz. Iun. deciſ.* 334: *pariter num.* 1. *& in rec. dec.* 129. *num.* 11. *par.* 8. & alibi quotidie.

Circa autem perſeverantiam abinde, ſeu continuationem lecturæ nuſquam interpollatæ *ſub eadem Summario* tradebantur plenæ pariter atteſtationes, quando tamen ſat eſſet extrema fuiſſe demonſtrata, ut media præſumerentur, præſertim in ſponte aſſumente ad hunc præciſum effectum facultatem juridicam legendi, *ad reg. Text. in cap. Inter dilectos de fid. Inſtrum. Menoch. de præſumpt. præſumpt.* 36. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 6. *Cardin. de Luca de Iurepatr. diſcurſ.* 57. *num.* 35. R*ota coram Dunoz. Iun. deciſ.* 809. *num.* 2. *& in recentior. deciſ.* 46. *num.* 23. *& deciſ.* 102. *numer.* 9. *part.* 10. & rectè etiam ex poſt facto id ipſum impleviſſe demonſtravit memorata antecedens deciſio 13. *Decembris* 1709. §. R*eſpectu ſecundi coram* R. *P. D. meo Lancetta.*

Nullum penitus ſcrupulum injicientibus prætenſis diligentiis, quæ dicebantur exaratæ per quemdam Notarium ad finem reperiendi Io: Henricum in Cathedra, ſive in actuali lecturæ exercitio; quoniam præter præclaras Juſtificationes, ut præmiſimus à Joanne Henrico jam exhibitas in contrarium, & quæ veluti probantes ſtatum affirmativum præferendæ proculdubio regulariter videbantur aſſertis probationibus negativis ſecundùm paſſim animadverſa per R*otam coram Coccin. in deciſ.* 2012. *num.* 10. *& deciſ.* 2030. *numer.* 23. *&* 24. *& coram Bich. deciſ.* 138. *num.* 15. *& in recentior. deciſ.* 156. *num.* 9. *part.* 6.

Attamen (licèt hæc ex abundanti) ex diligentiæ convincebantur erroneæ, & prorſus

ſus inefficaces ad hanc negativam aſſerendam cùm apparerent factæ de mane quando fuerat Jo: Henrico aſſignata hora legendi poſt meridiem, ſicuti à pari, erronea, vel inefficax dicenda foret prætenſa coarctatio alterius cujuſcumque negativæ, ſi illa totum tempus coarctandi non percuteret, & includeret per *Text. in §. Item verb. in fin. Inſtit. de inutil. ſtipul. Bald. in Leg. Optimam ſub num. 8. verſ. Ibi die, id eſt tota, C. de contrahen. & committen. ſtipulat. egregiè Jo: Andr. in cap. Ex tenore verbo, SEMPER, & verbo commoratus extr. de teſtib. Pacion. de prob. lib. 1. cap. 40. nu. 8. & 9. & Rota coram Coccin. dec. 2292. num. finali.*

In ordine tandem ad ſubalternantem exceptionem, quòd recens hæc lectura minimè ſuffragaretur, ex quo Summorum Pontificum intentio extitiſſet hiſce gratiis, & favoribus proſequi Lectores Veteranos, & ob id annuo perantiquo emeritos ſtipendio, vel ſaltem ſpecificè approbatos ad hunc poſitivum effectum legendi ab Univerſitate, ejuſque Rectore ad normam eorumdem Statutorum Univerſitatis, utique partiendo objectum illud reſpectu approbationis in præceps ibat ex tenore ſolius Doctoratus ipſi Henrico attributi cum ſucceſſiva aſſignatione horæ; quidquid enim dicendum foret de exteris Doctoribus, quorum reſpectu verificari poterant Statuta interdicentia, ne quis legere poſſet, niſi extitiſſet approbatus ab Univerſitate, ſeu mavis, conductus, profectò hoc minimè congruebat Laureatis in eadem Univerſitate, fruſtratoria etenim fuiſſet illa potentia expreſsè per Univerſitatem largita in conceſſione Laureæ, & Magiſterii, ſi ad actum poſteà reduci nequiviſſet, reſiſtente notorio deſuper axiomate, de quo in *cap. Olim 16. ibique Gloſſ. verb. Inanis de reſtit. ſpoliat. Marant. reſponſ. 47. num. 20. par. 4.* cum cæteris fruſtra cumulandis.

Itidem corruebat objecta Intentio Summorum Pontificum ex ſimplici lectura eorumdem Privilegiorum, quæ ſi majores noſtri diſceptarunt, & crediderunt ſuffragari Doctoribus poſt aſſecutum Canonicatum ad legendum paratis, certò certiùs magis potiùs ſuppoſita etiam neceſſitate præcedentis Lecturæ prodeſſe ad eumdem effectum debebant novis Lectoribus gratis, & abſque mercede ſtudium, & operam navantibus, verba etenim præmiſſorum Indultorum, & ſignanter Alexandri Sexti proæmialiter ſatis explicabant Cauſam impulſivam deſtinationis horum Canonicatuum, quia nempe *ex Dei munere creſcente Univerſitate in Doctoribus, & Magiſtris*, Univerſitas non habebat pecuniam providendi omnibus, hinc loco peniæ effectivæ, conſumptæ in cæteris exiſtentibus, gratia concedebatur conſequutionis horum Canonicatuum, nullibi enim clariùs, & potentius mens, & intentio memoratorum Principum, aliorumque diſponentium comprehenditur, quàm ex proæmio *Conſtitutionis, & Legis*, ut advertit *Barth. in L. Ambitioſo num. 27. ff. de decr. ad ord. faven. & in l. fin. num. 3. ff. de hæred. inſtituen. Decian. conſil. 72. num. 49. lib. 2. Rota coram Buratt. deciſ. 543. nu. 11. & coram Merlino deciſ. 558. num. 3. & coram Otthobon. deciſ. 229. num. 14. & 15. ac in recentior. deciſ. 466. num. 1. in fine, part. 1. necnon deciſ. 612. num. 5. part. 2. Recent.*

Fortiùs quia id ipſum præſeferebant etiam verba poſita in viſceribus ipſius ſucceſſivæ, & veræ diſpoſitivæ ordinationis Alexandri VI. ibi: *ut eo promptiùs ad hujuſmodi laudabile exercitium excitentur*, non enim excitare oportuiſſet vigilitantes, vel vigiles eſſe debentes, prout erant, & ſunt antiqui ſtipendiati qui de cætero accepto ſtipendio locarunt operas ſuas, & ob id tenentur illas ex poſt facto continuo præſtare, ut eſt neceſſitas & natura ordinariæ cujuslibet locationis, & conductionis, de qua eſt *Textus in Leg. Si quis §. Judicium ff. de oper. libertor. ubi habetur, quòd operę incipiunt cedere poſtquàm fuerunt indictæ Dec. conſ. 27. num. 5. & ſeqq. cum aliis per Rot. in deciſ. 62. num. 2. poſt Zacc. de Salar.*

Et ſane ſi finis prædictorum Indultorum extitit incrementum numeri Lectorum, numerus iſte nuſquam augeretur, ſemperque foret idem, prout totidem ſemper ſunt Lectores ſtipendiati, totidemque pariter ſunt Lectores plurimarum Univerſitatum, quæ certo numero Doctorum fixo ſolùm replentur, exempli gratia, Romæ, Piſæ, Papiæ &c. ſed non ſic eſt in Lecturis,

ris, & Magiſteriis minimè numeratis, ut in pleriſque aliis contingit Univerſitatibus, prout ſignanter in hac ipſa Univerſitate Colonien. Bononiæ, & Peruſii cum ſimilibus, in quibus poteſt numerus quotidie augeri per Concurſum, ſeu additamentum ſupervenientium etiam gratuitò, & ſpontaneè Legentium, veluti qui juxta formulam Doctoratus ſortiti facultatem legendi volunt in illa Genitrice Univerſitate legere propriis militando ſtipendiis, fortaſſe ad finem ſucceſſivè aſſequendi unam ex Cathedris, cui foret certum ſtipendium per ſpeciem certæ Præbendæ aſſignatum, ad inſtar eorum, quæ in propoſito habemus, & ad effectum emolumentorum continuò diſputata in diſcernendo, an aliqua Eccleſia exiſtat numerata necne, de quibus videre eſt penes *Abb. in cap. Cum M. Ferrarienſis de conſtit. cum concordan. collectis per Barboſ. de Canonic. cap. 3. num. 13. & ſeqq: & per Card. de Luca de Regular. diſc. 18. num. 5. & 8. & Canonic. diſc. 6. num. 3. & ſeq. & diſc. 36. num. 2. verſ. Altera eſt.*

Conſonabant in idem verba Bonifatii IX. ibi: *quod quando hujuſmodi Canonicatus, & Præbendas fuerint adepti, in ea facultate, in qua Magiſtri extiterint, vel Doctores in prædicto ſtudio continuò legere teneantur*, ex hac quippe forma loquendi clara nimis emicabat intentio alliciendi novos Lectores ad labores futuros, non autem tribuendi præmia præteritis, & antiquis Doctoribus, quando abſtractiva quoque juridicum eſt principium, quòd niſi aliud adverſetur, quælibet Conſtitutio, lex, & ordinatio oculos habeat ad futura, non autem ad præterita, ad *Textum in cap. ultim. de Conſtit. L. Leges C. de legibus cum concordan. relatis per Joannem de Salaſ. de leg. quæſt. 97. tract. 14. diſp. 21. ſect. 7. num. 17. & 18. Card. de Luca de alienat. diſc. 2. num. 11. & diſc. 25. num. 3. Rota poſt Merlin. de pignor. deciſ. 35. nu. 9. & coram Coccin. deciſ. 680. num. 3.*

Accedente præſertim pro Coronide illa quarumcumque dubietatum interpretatrice obſervantia uſque dum practicata, & ſubſecuta, eaque non tantùm affirmativa, ſed etiam negativa; negativa ſiquidem, quia nec eadem Univerſitas nominando prætenſum, ut ſupra Adverſarium habuit reſpectum ad emeritum Decanum *Rlæy*, qui ſecundùm Confeſſionem ejuſdem Univerſitatis emiſſam in contentione Coadjutoriæ numerabat 20. annos exercitii Lecturæ, quinimmò hoſce etiam Canonicatus contulit promiſcuè Lectoribus, tam veteribus, quàm novis, quòdque plus eſt etiam non Doctoribus, nec Lectoribus, quod utique tollere omnem, ſi qua adeſſet amaritudinem, jam oſtendit antecedens *deciſio dicti diei 13. Decembris* 1709. *§. Et hæc omnia coram R. P. D. meo Lancetta*, & ante eam in iiſdem terminis *Rota coram Ubag. deciſ. 89. numer. 12. & deciſ. 766. num. 3. part. 18. Recentior. & in prædicta Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ 2. Iunii 1698. §. Incaleſcit coram bon. memor. Muto.*

Omiſeram, quòd magnus, & inanis rumor fieri videbatur ſuper eo, quòd ſignanter Diploma Alexandri VI. uti patebat ex verbis ſub *Litt. Q.* reaſſumptis in prædicta reſolutione Sacræ Congregationis Particularis Concilii; & in noviſſimo Brevi Innocentii XII. ſub *Litt. H.* privabat iſtis Canonicatibus eos, *qui per tres menſes continuos abſque legitima cauſa per Rectorem, & Proviſores approbanda à legendo ceſſarent*, quare perneceſſe conſequebatur Summos omnes Pontifices intellexiſſe Gratiam facere veteribus, & non novis Lectoribus, quorum rari eſſent, qui vel tanquam voluntariè militantes, ſeu legentes non poſſent abſque ulla quoque cauſa abſcedere, vel obligati forent Rectori, & Proviſoribus expetere licentiam, ſeu ejuſdem Cauſæ approbationem, maxime: per tantum temporis ſpatium, nempe trium menſium, quando brevior Lectura ſecundum prætenſionem memorati Henrici ſuperabundabat ad finem adipiſcendi hos Canonicatus, aliàs namque non verificaretur regula correſpectiva eorum, vel certè non congruerent Privilegia Pontificum iis, quibus verba prolata per Privilegiantes aptari non poterant, & convenire ex ponderatis per Scribentes *in cap. Porro in fin. de privil. Innoc. in cap. Dilecto de Offic. Archidiac. Rota coram Buratt. deciſ. 417. num. 1. & in Recent. deciſ. 8. num. 7. par. 8. & deciſ. 195. num. 4. & 5. part. 11. & deciſ. 238. num. 12. par. 14. & deciſ. 383. n. 5. par. 18. tom. 1.*

Si

Si quidem iſte diſcurſus, iſta ratiocinatio quin immò vera Summorum Pontificum intentio diverſum percutiebat finem, & effectum deſiderandi videlicet præcipiendique ne poſſent Lectores concurrere, qui *actu* non legerent, cumque omittendo lecturam per tres menſes abſque Cauſa poſſent cenſeri deſertores, ita Pontifices intenderunt eos amittere attributa ipſis privilegia, ſicut deperdunt militaria Milites, qui ut ſupra nuncupantur Deſertores *Teſte Juris Conſult. in Leg. Deſertorem, & Leg. Non omnes, & Leg. Omne crimen ff. de re militari, L. Defunctorum C. eodem titulo lib. 12. cap. Infames 6. quæſt. prima, Farinacc. quæſt. 113. num. 7. & in Fragmen criminis, verb. Miles numer. 205. de Luca de Benefic. diſcurſ. 68. num. 6.* & in proximis terminis ſic exemplificando firmat *Lotter. de re Beneſ. lib. 3. quæſt. 27. num. 77.*

Et è contra parum æquitati congruebat, quòd relinquentes lecturam etiam per tres menſes, & ultra ex juſta tamen cauſa à Superioribus approbata, ſubirent jacturam aſſequendi, vel retinendi ipſos Canonicatus; quoniam abſens, & impeditus à quolibet munere ex juſta cauſa, & maximè præcognita, & approbata per Superiorem, habetur, ac ſi præſens actualiter foret, ut teſtatur *Barthol. in Leg. ultima num. 3. ff. de integr. reſtit. Abb. in cap. Inter quatuor ſub num. 4. de Clericis non reſidentibus, Lotter. de re Benefic. dicta quæſt. 27. dicto num. 77. & num. 122. & ſeqq. lib. 3. Card. de Luca de Benefic. dicto diſc. 68. num. 10. & de Canon. diſcurſ. 12. num. 8. & 9. Rota coram Seraphin. dec. 662. num. 2. & deciſ. 1131. num. 2. & coram Bich. deciſ. 257. num. finali, & deciſ. 243. itidem numero finali par. 6. rec.*

Aſt hæc omnia utique dumtaxat ſingula ſingulis referendo re vera applicabantur Canonicis, & Rectoribus antiquis, quibus comminabatur, & reſpective condonabatur pœna privationis, quemadmodum enim illi, quamvis ſufficienti ſtipendio jam conducti, perfrui inhiabant privilegio conceſſo magis, vel principaliter novis, & ut ita dicamus ſupernumerariis Lectoribus, dum hi ex ſupra animadverſis ſolidiùs apparebant extitiſſe Cauſa privilegii, obſtringebantur actu legere, vel data integra abſentia trium menſium monſtrare licentiam, & approbationem Superiorum. Novis verò ſat erat actu priùs legiſſe, ſeſeque paratos eſſe ad legendum in ſempiternum, licèt per accidens à minori, vel majori ſpatio initium legendi metirentur, ideoque retorquendo argumentum Novos à contrario ferire non poterat inflicta privatio, quando per eos non ſteterat, quominus per amplius tempus legiſſent juxta firmata *per Bartol. in Leg. prima, §. Divus num. 17. verſ. Si verò de Offic. Aſſeſſ.* & in præciſis terminis Lectorum, & Profeſſorum, *Card. de Luca de Tutor. diſcurſ. 18. numer. 4. & 5. Zacch. de Salar. quæſt. 21. num. 10.* & generaliter *quæſt. 103. nu. 11. de Marin. reſolut. 313. per tot. lib. 1.* qui alios innumeros referunt, *Rota coram Duran. deciſ. 53. num. 4. & coram Caval. deciſ. 520. per tot. & deciſ. 330. numer. 3. par. 1. rec.*

Itaque ſenſus minimè videbatur eſſe, quòd prædicta verba privationis ſtarent ad incluſionem Veterum, & excluſionem recentium Lectorum, ſed palpabatur appoſita ad confirmandam ſolummodò volitam actualitatem Lecturæ, ejuſdemque Lecturæ inceptæ futuram durationem cui diſpenſativè dumtaxat ſubrogabatur licentia, proindeque ſtantibus præcipuè demonſtrationibus aliarum Partium eorumdem Privilegiorum, quas ſuperiùs patefecimus, nullo modo quod fuerat Sacroſanctè ordinatum ad unum finem, debebat ad alterum trahi, & extorqueri contra notiſſimam propoſitionem, de qua in ſpecie apud *Rotam deciſ. 21. num. 2. de Præbend. in novis Ægidius deciſ. 751. num. 10.* cum reliquis relatis in individuo Privilegii *in deciſ. 514. num. 14. & 15. coram Coccin.*

16 Super tertio requiſito parvam Domini moram trajecere, & videlicet ſuper prætenſa deficientia Teſtimonii Rectoris, & Proviſorum Univerſitatis in perſonam Joannis Henrici non tantùm, quia objectum ruebat in facto, dum exadverſo exhibitis per eundem Henricum toto ejus *Summario num. 18.* deinceps Rector, Proviſoreſque cum tota Univerſitate ſolemniter cum quatuor facultatibus congregata conſenſum præſtitit apud Sanctam

Sedem in Dataria Apoſtolica, ut litteræ reſignationis favore ipſius Henrici expedirentur, atque ſucceſſivè executioni demandarentur. Verùm ad tollendum omne ut ita dicamus phantaſma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur pluſquam eminenter teſtimonium exoptatum pro tertio requiſito à Summis Pontificibus, quod non poterat eſſe, niſi illud à Divo quoque Paulo deſideratum in littera prima ad Timotheum *num.* 10. *in operibus bonis teſtimonium habe*, hodiernum namque Summarium allatum ab ipſo Henrico erat refertum tot teſtimoniis geminatis Reverendiſſimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamentis, & prærogativis Collegiorum nec non ſtudiorum etiam *in noſtro Sacro Auditorio penes bon. mem. Emerix Decanum*, ac denique deputationis ad Conſiliaratus, Iudicaturas Tribunalium Eccleſiaſticorum, aliaque munera, & officia à Sereniſſimis Electoribus, quæ forſan ſuperabundaſſent, non solùm pro ſimplici Canonicatu prout hìc ſed pro alio Pontificali munere in Eccleſia, itaut quando etiam ex oppoſito ipſe Rector totaque Univerſitas denegaſſent tradere tale teſtimonium, & conſenſum utpote nihilominus ex præmiſſis ad evidentiam injuſtè denegatum Sacrum Tribunal, quòd vigore celebris *Clementinæ Auditor de reſcript.* gerit figuram Superioris etiam Epiſcoporum, & majori quòque auctoritate fulgentium, rectè valuiſſent reſpondere, quodlibet teſtimonium, & conſenſum in præſenti caſu habendum fore pro præſtito ad terminos familiares, & continuò ſimilis practicati remedii in ſubſelliis Iudicantium, uti connotarunt *Abb. in cap. Cum dilectus de Jurepatr. Card. de Luca de ſervit. diſc.* 107. *num.* 7. *& de dot. diſc.* 1. *num.* 18. *& de Jurepatr. diſc.* 44. *num.* 3. *& de Canon. diſc.* 1. *num.* 9. *Rota coram Mantic. deciſ.* 238. *num.* 4. *coram Gregor. deciſ.* 117. *num.* 8. *&* 9.

Atque ita à primo ad ultimum everſis omnibus objicibus abſolutè Domini reſcripſerunt: *Procedendum eſſe ad legitimam executionem*.

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Civium alicujus Civitatis, an præſentatio facta de Clerico Territoriali in concurſu Clerici Civitatenſis ſubſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Territorium eſt pars ſubjectiva Civitatis.*

2 *Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatenſes, ſeu Territoriales? & num.* 10. *&* 13.

3 *Conceſſa alicui Juriſdictione, an hæc etiam extendatur ad ipſius caſtra? & num.* 14.

4 *Electio, aut Collatio facta extraneo in concurſu Originarii, an, & quando ſubſtineatur? & num.* 15. *&* 23.

5 *Præſentatio facta de Territoriali ad excluſionem Originarii de Jure communi non eſt irritanda, ſecus ſi concurrat contraria lex fundationis, & obſervantia, ut num.* 6. *&* 12.

7 *Lex fundationis eſt omninò ſervanda.*

8 *Fundator vocatione Civium ad Juſpatronatus paſſivum præſumitur vocaſſe Cives originarios, propriæ Patriæ.*

9 *Cives Originarii magis diligunt Eccleſiam, ex qua ſunt, quam extranei.*

11 *In reſcriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diœceſis.*

16 *Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejuſdem Terræ, an ad validam præſentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.*

17 *Copula* Et, *genus, & ſpeciem non ampliat, ſed declarat.*

18 *Erecta Communia pro omnibus Preſbiteris, an Preſbiteri tam Territoriales, quam Comitatenſes ſint indiſtinctè ad illa admittendi?*

19 *Re-*

19 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Imolen. Conſortii.

20 *An Pontifex ex gratia ſoleat concedere Beneficium reſervatum pro Originariis alicui non Originario; refertur reſolutio Sac. Congregationis Concilii in* Taurinen. Commutationis voluntatis.

21 *Papa rariſſimè ſolet derogare Legi Fundationis.*

22 *Refertur deciſio S. Rotæ in Burgen. Beneficii, ſeu Portionis de Greailla.*

24 *Stante lege fundationis, Beneficium adjudicandum eſt Originario, & Patrimoniali ad excluſionem extranei non obſtante, quòd iſte ſit magis idoneus.*

25 *Ad acquirendam Civilitatem, ſeu Patrimonialitatem alicujus loci, quid requiritur?*

26 *Animus perpetuò permanendi, & numquam recedendi à loco, ex quibus conjecturis reſultet? & 27. & ſeqq.*

CASUS XVIII.

QUidam Fundator fundavit, ac dotavit Beneficium in quadam Eccleſia Civitatis A, reſervando Juspatronatus activum favore Caii ejuſque deſcendentium; Jus verò Patronatus paſſivum expreſsè favore Civium ejuſdem Civitatis. Succedente vacatione præfati Beneficii, Cajus Patronus præſentavit ad illud Clericum Territorialem, ſeu Comitatenſem ad excluſionem Clerici Civitatenſis, quæritur an hujuſmodi Præſentatio ſit valida?

1 Et videtur reſpondendum affirmativè; Quoniam cum Territorium ſit pars ſubjectiva Civitatis, & ſub eiſdem legibus gubernetur, & regatur, nec non ſit acceſſorium, & unum cum Civitate ratione conjunctionis, neceſſitatis, & uniformationis juxta *Text. in Leg. Inſulæ ff. ad Muni*; ſequitur, quòd Iuspatronatus paſſivum conceſſum Clericis Civitatenſibus, intelligatur etiam conceſſum Clericis Territorialibus, ita ut vacante Beneficio, indiſtinctè præſentari poſſint à Patrono tam Clerici de Civitate, quàm Clerici de Territorio juxta notam regulam, quòd acceſſorium ſequitur Prin-
2 cipale, ac diſpoſitionem ipſius, *cap. Acceſſorium de reg. Jur. in 6.* & quòd nomine Civium veniunt etiam Comitatenſes, & Territoriales, ut ad invicem communicentur munera, & honores juxta diſpoſitionem *Textus in Leg. Qui ex vice ff. ad municip. Leg. Uxorem 39. §. Legaverat ff. de leg. 3.*

Quòd comprobatur duplici paritate, primò; quia conceſſa alicui Iuriſdictio-
3 ne Civitatis, hæc extenditur etiam ad ipſius Caſtra ad *Text. in Leg. 1. § Cui urbem ff. de offic. præfect. Urbis*, ergo etiam conceſſo Iurepatronatus paſſivo Civibus Civitatis A hoc extendi debet etiam ad
4 Territoriales. Secundò, quia licèt de Iure communi indigenæ ſint exteris præferendi, tamen ſi eligatur extraneus, aut Beneficium ſibi conferatur valet, & tenet electio, aut Collatio *Garzias de Benefic. part. 7. cap. 9. numer. 7.* Ergo etiam licèt Civis Originarius, & Civitatenſis ſit de Iure præferendus Territoriali, tamen tenebit præſentatio facta de Clerico Territoriali, etiam in concurſu Clerici Civitatenſis.

His tamen non obſtantibus contrarium
5 de Iure cenſeo reſpondendum. Certum eſt enim, quòd attenta præciſè ſola diſpoſitione Iuris communis præſentatio facta de Territoriali ad excluſionem Originarii, ſeu Civitatenſis non eſt irritanda, quia non de neceſſitate, ſed de honeſtate Originarius præferendus eſt extraneo juxta *Rot. deciſ. 413. num. 1. par. 1. diverſ.* & juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Calaguritana Beneficiorum 30. Septembris 1702. inferiùs legen. Parte II. Can. III. Caſ.* Sed in caſu præſenti præſentatio facta de Clerico Territoriali exiſtentibus Clericis Civitatenſibus eſt nulla, & irritanda, quia de neceſſitate eſt præſentandus Clericus Civitatenſis, tum ex lege fundationis, & ex præſumpta mente Fundatoris, tum Ratione.

6 Et quidem Lex Fundationis vacante Beneficio mandat præſentari ad illud taxativè Clericum Civem Civitatis A. qua ſtante non poteſt Patronus ei contravenire, & præſentare Clericum Territorialem exiſtente Clerico Civitatenſi, nec ille poteſt æquo Iure, & indiſtinctè concur-

currere cum iſto ad Beneficium, ſed ſolùm prout de Iure, ſcilicet in defectum Clerici Civitatenſis; itaut ſi Patronus præſentet Clericum Territorialem in concurſu Clerici Civitatenſis hujuſmodi Præſentatio eſt nulla, & irritanda, utpote contraria legi Fundationis, quæ omnino eſt ſervanda juxta *Text. in cap. Is, cui de præben. in 6. Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 9. de Reformat. Rotá in Barchinonen. Beneficii 26. Junii 1705. coram Illuſtriſſimo Gubernatore Urbis.*

8 Cui legi fundationis uniformatur præſumpta mens Fundatoris, qui cum eſſet Civis Originarius Civitatis A. ratione præſumptæ affectionis, tum reſpectu propriæ patriæ, tum Beneficii in reſervatione Iuriſpatronatus paſſivi favore Civium ejuſdem Civitatis intelligitur vocaſſe Cives proprii Loci, nec ullum habuiſſe reſpectum ad Territoriales, juxta *Bartol. in Leg. 2. num. 4. in fine, verſ. Praterea ff. de verb. ſignific. Menoch. conſ. 498. num. 34. & ſeq.* Optimè ſciens, quòd cùm Cives Originarii magis diligant Ec-
9 cleſiam, & Patriam, ex qua ſunt, quàm extranei diligentius incumberent Eccleſiæ bono procurando, ac facilius inducerentur ad reſidentiam, quàm extranei. *Paſſerin. de Electlion. cap. 25. numer. 650. Garz. de Beneſ. par. 7. cap. 9. num. 7.*

Ratio autem eſt, quia diſtinguendum eſt inter diſpoſitionem Iuris communis,
10 aut Conſtitutiones, & diſpoſitionem particularium, inter materiam favorabilem, ſeu largam, & materiam ſtrictam, & odioſam, inter honores, munera, quæ ipſamet Civitas diſpenſat, & honores, & munera, quæ ex particularium Beneficientia proveniunt: Licet enim nomine, & appellatione Civitatis veniat Territorium, & quicquid conceditur Civitati, intelligatur conceſſum in diſpoſitione Iuris communis, aut Conſtitutionis, in materia favorabili, & larga, & quoad honores, & munera, quæ ipſamet Civitas elargitur; tamen in diſpoſitione particularium in materia ſtricta, & odioſa, & quoad honores, & munera, quæ ex Beneficentia particularium proveniunt nomine, & appellatione Civitatis non venit Territorium, ſed ſolum id, quod eſt intra mænia juxta Doctrinam *Bartol. in Leg. Urbis ff. de verb. ſignificat. Burbal. in cap. Rodulphus de reſcript. num. 27. 32. 41. & 46. Imol. in cap. final. de præben. nu. 5. Dec. conſ. 283. num. 10. & conſ. 457. num. 14. Rimin. jun. conſ. 23. num. 137. & conſ. 56. num. 45.* Et ſic in reſcriptis ad
11 Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæceſis, *Imol. in cap. final. de Præbend. num. 5. Felin. in dicto cap. Rodulphus de Præſcript. num. 4. & 9.* Et ſi quis impetrat primam vacaturam in Civitate nomine Civitatis non continetur Eccleſia Ruralis *Barbat. in dicto cap. Rodulphus num. 32.*

Unde cum in præſentiarum Iuſpatronatus paſſivum ſit conceſſum Civibus Civitatis A. non ex diſpoſitione Iuris communis, aut Conſtitutionis, nec ab ipſamet Civitate, ſed ſolùm ex diſpoſitione particulari Fundatoris, & verſemur in materia ſtricta, ita ut tenderet in præjudicium Cleri Civitatenſis, ſi dictum Iuspatronatus paſſivum æquo Iure extenderetur ad Clerum Territorialem, ſequitur, quòd idem Iuſpatronatus non intelligatur indiſtinctè conceſſum etiam Clericis Territorialibus, nec iſti præſentari poſſint exiſtentibus Clericis Civitatenſibus, & ſi fieret de illis præſentatio, hæc eſſet nulla, utpote facta contra legem, & mentem fundatoris ex ſupradictis, quæ cum de Clericis Territorialibus, nihil dicat, nec nos dicere debemus, *Bald. in cap. Rodulphus de Reſcript. num. 3. & ſeqq.*

Fortius autem præſentari non poſſent
12 Clerici Territoriales, & Præſentatio eſſet nulla exiſtentibus Clericis Civitatenſibus, ſi concurreret obſervantia præciſa præſentandi Clericos Civitatis ad excluſionem Territorialium, quæ obſervantia plurimum roboris in Iure obtinet, ad effectum interpretandi legem fundationis, & mentem Fundatoris *Card. de Luca de Beneſic. diſc. 27. num. 17. Rota deciſ. 134. num. 12. & deciſ. 695. num. 17. par. 18. & deciſ. 631. numer. 15. part. 13. recent. & in Barchinonen. Decimarum 27. Junii 1704. §. Unicus obſtat coram bo. me. Muto.*

Non obſtant ex adverſo ſuperius deducta, quoniam quamvis Territorium ſit acceſſorium, & pars ſubjectiva Civitatis,

vitatis, & ſub eiſdem legibus gubernetur, tamen ſemper certum eſt, quòd ſit ſeparatum à Civitate, & quod Civitas, & Territorium ſeparata corpora ſint adeò-
13 que in diſpoſitione particularium, & in materia ſtricta expreſſio unius non includit alium, nec de uno ad alium inferri poteſt, nec nomine Civium veniunt Comitatenſes, & Territoriales ad *Text. in Leg. Si autem, ff. de accept. Leg. Si unus, §. In ſumma ff. de pact. Leg. Si maritus, C. de donat. inter vir. & uxor. & ad Text. in cap. 1. de Conſecr. Eccleſ. vel Altar. in 6. Barbat. in dicto cap. Rodulphus de reſcript. num.* 62.

14 Pariter non relevat prima Paritas, quoniam illa procedit quoad Juriſdictionem Ordinariam, quæ non dividit ſe à ſua integritate, ſecus quoad Iuriſdictionem Delegatam *Bald. in dicto cap. Rodulphus de reſcript. num. 6.* immo quoad hanc potius retorquetur, ſicuti enim conceſſa alicui Juriſdictione delegata Civitatis, hæc non extenditur ad Caſtra, ita conceſſo Jure Patronatus paſſivo Civibus Civitatis, illud extendi non poteſt æquo Jure ad Territoriales, cum ſit materia ſtricta, cujus extenſio tendit in prejudicium Civitatenſium.

15 Minuſque adverſatur ſecunda, quia illa procedit de Jure communi, ſecundum quòd electio, aut Collatio Beneficii facta extraneo in concurſu Originarii valet, non obſtante quod de Jure Originarius ſit præferendus extero; ſecus quando reſiſtit lex fundationis, aut mens fundatoris, aut aliqua conſtitutio, aut conſuetudo tunc enim collatio Beneficii facta extraneo non ſubſtineretur, ſed Beneficium adjudicandum eſt habenti Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci in quo ſitum eſt juxta *Rot. in Burgen. Beneficii, ſeu Portionis de Gredilla* 17. *Feb.* 1702. *coram R. P. D. Muto inferiùs legen. num.* 23.

16 Quæro hìc ſi Fundator diſpoſuerit, quòd eſſet præſentandus ad Beneficium Civis Terræ A, ac Filius Civis ejuſdem Terræ, an ad validam præſentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, ac Civilitas Paterna?

Cenſeo non requiri copulativè utramque qualitatem, ſed ſufficere alternativè unam ex illis, dum illa dictio *ac* videtur ſtare alternativè, & non copulativè, quia diſpoſitio prohibitiva negativè concepta non requirit concurſum utriuſque copulati, cum ſufficiat alterum adeſſe *Leg. Si quis ita ſtipulatus fuerit ff. de verb. obligat. Alex. conſ.* 25. *num.* 4. *lib.* 7. Et quia quando duo copulantur principaliter propter ſe,
17 non requiritur concurſus utriuſque copulati dum copula, & poſita genus, & ſpeciem non ampliat, ſed declarat. *Rot. deciſ.* 366. *num.* 2. *par.* 2. *diverſ.* ſed ſufficit alterum adeſſe, quia copula ſtat pro disjunctiva, ut in terminis Indulti Gregorii XIII. conceſſi Bononienſibus, ut Archiepiſcopus conferre debeat Beneficia Civibus, ac Civium Bononienſium filiis non requiri copulativè, utramque qualitatem, ſed ſufficere eſſe Civem, vel Filium Civis Bononienſis firmavit *Rot. deciſ.* 1523. *nu.* 2. *& ſeqq. coram Penia.* Et ſi diſponeretur, quod Cives, & habitatores fruerentur privilegiis, ſufficere eſſe Cives, vel habitatores dixit *Roland. conſ.* 79. *num.* 21. *lib.* 3.

Quæro ſecundò ſi Fundator relinquat
18 bona propria Uni communiæ pro omnibus Presbiteris inſtituendæ in Eccleſia Civitatis A. an tam Presbiteri Territoriales, quam Civitatenſes eſſent indiſtinctè, & æquo Jure admittendi ad dictam Communiam.

Reſpondeo affirmativè, quia Lex fundationis invitat ad dictam Communiam omnes Presbiteros abſque ulla diſtinctione, & differentia inter Presbiteros Territoriales, & Civitatenſes, & conſequenter invitaſſe fateri debemus Presbiteros, etiam Territoriales, cum hoc importet natura Vocationis Presbiterorum abſque alia reſtrictione, ut in præciſis terminis firmavit *Rot. deciſ.* 710. *num.* 4. *& deciſione* 729. *num.* 4. §. *Quod magis, coram Manzanedo.*

Eoque magis ſi adeſſet obſervantia admittendi ad dictam Communiam etiam Territoriales, iſti admittendi eſſent, cum obſervantia ſit optima legum interpres, ut ſupra diximus *num.* 15. à qua proinde non eſt recedendum.

Quòd procedit etiam ſi Presbiteri Civitatenſes condidiſſent ſtatutum excluſivum Territorialium, & requirens Civilitatem propriam ad effectum admiſſionis ad dictam Communiam. Quoniam poſt Jus quæſitum in vim legis fundationis omni-

omnibus Territorialibus abſque dicta qualitate non licebat Civitatenſibus addere novam legem, per quam non habentes dictam qualitatem excluduntur. *Garz. de Benefic. part.* 5. *cap.* 9. *numer.* 68. *& 69. Rot. deciſ.* 518. *num.* 4. *coram Merlin. & deciſ.* 47. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* Et prædictum ſtatutum tamquam illicitum, ambitioſum, & omninò nullum non eſt attendendum, nec tenet juxta *Text. in cap. Ad decorem de Inſtit.* etiamſi fuiſſet confirmatum ab Epiſcopo, quia ſicuti Epiſcopus non poteſt ſtatuere contra Ius, ita nec poteſt ſtatutum contra Jus latum confirmare, ut in his terminis dixit *Rot. ubi ſupra coram Manzanedo*.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Imolen. Conſortii* 4. *Maii* 1715. ubi expoſitum fuit, quòd in Oppido Maſſæ Lombardorum erectum comperitur Sacerdotum Conſortium, qui pro rata inter ſe diſtributis proventibus, divina officia dietim in choro celebrant, ac nonnulla Miſſarum onera reſpectivè exequuntur. Primam ejuſmodi Conſortium Originem habuiſſe aſſeritur jam ſub anno 1489. ea diſpoſitione Chriſtophori Mazzini, qui expreſſa bona reliquit. *Uni Communiæ pro omnibus Presbiteris inſtituendæ in Eccleſia S. Pauli de dicta Terra Maſſæ*, ut legitur in poſtremo elogio exarato in villa Maſſæ Lombardorum ſub quarterio Bolognani; Aliis verò ad pium opus concurrentibus Benefactoribus, ſub anno 1518. formiter erectum fuit id conſortium Ordinarii auctoritate pro Clero Maſſæ, nonnullis approbatis ſtatutis, & conſtitutionibus, quæ modo incognita dicuntur. Nuper verò cum conſortiales excipere recuſaverint Sacerdotem Antonium Tellarinum ortum prope, ſed extra Maſſam; Controverſiæ argumentum excitatum fuit, numquid Presbyteri Originarii ex Oppido Maſſæ admitti tantùm debeant ad participationem ejuſce Conſortii, ſive etiam idem Jus habeant Sacerdotes Territoriales jamdicti Oppidi, ita quod recipi in conſortio debeant, eo prorſus modo quo cooptantur Oriundi Cives? Pro reportanda igitur Deciſione ejuſmodi dubiorum, expoſitis in hac Sacra Congregatione humilibus precibus juxta morem deſuper auditus fuit Eminentiſſimus Epiſcopus, qui nuper redditis litteris, ſedulò ad rem ſignificavit, non ſemel variatum fuiſſe quoad aggregationem Sacerdotum in ejuſmodi conſortio. Primum namque, ut ipſe Eminentiſſimus Relator proſequitur, alienigenæ prorſus excludebantur ex Statutis editis anno 1606. deinde ſub anno 1648. ejuſmodi mos reformatus fuit, ac diverſimodè præſcripta fuit ab Epiſcopo Coccino admiſſio Sacerdotum ex Oppido Maſſæ aliorumque, qui in Territorio natale ſolum habuerunt ſub hac forma; *Utque in ipſomet Oppido orti eſſent, abſolutè admitterentur, dummodò duplicem, probarent originem propriam, & paternam. Cæteri verò nati in Territorio admitti quidem poſſent, ſed dummodo reperti fuiſſent idonei, & virtute præditi, ac per fabas albas, & nigras à majori parte præſentium reciperentur.* Anno verò decurrente 1653. quo ſan. mem. Alexander VII. in minoribus clavum hujus Eccleſiæ Imolenſis gerebat, Vicarius Generalis in obſequium ejus ſpecialis Oraculi, iterum ſtatuta hujuſce conſortii declaravit, ſive reformavit, ſublata præcæteris enarrata clauſula, quam Sacerdotes de Territorio per fabas albas, & nigras admitterentur, firmavitque, quòd quilibet Sacerdos in Territorio natus admitti debeat, dummodo idoneus, ac virtute præditus, idque ſucceſſivè confirmavit Cardinalis Donghius Epiſcopus Succeſſor de anno 1657. Summopere autem advertendum, inquit Eminentiſſimus prælaudatus Relator, quòd Conſtitutiones, quæ per conſortiales circumferuntur typis impreſſæ, minus fideliter recenſentur in eiſque prætermittitur ultimo narrata reformatio; deinde contradictorum Jura, & rationes diſtinctè, ac ſedulò recenſet, quæ hic conſulto omittuntur, cum in memorialibus circumferendis latè exponantur. Neque tamen eſt prætereundum, quòd idem Eminentiſſimus Relator exponit, videlicet ad hoc conſortium, ſeu participationem admitti in præſenti ſolere abſque ullo ſuffragiorum ſcrutinio, & abſque Ordinarii Inſtitutione, quotquot promoti ſunt ad Sacerdotium ex dicto Oppido Maſſæ, ita ut major, & minor ſit pro temporum diverſitate conſortialium numerus, qui in præſenti 27. adnumerantur, ac ſinguli participant annuatim ſummam ſcut. 30. circiter.

Quo

Quo ſtante propoſitum fuit dubium: *An Presbiteri Territoriales Maſſæ Lombardorum ſint indiſtinctè admittendi ad Communiam Eccleſiæ Parochialis S. Pauli eodem ſcilicet modo, quo admittuntur Presbiteri Originarii ejuſdem Terræ in Caſu &c.* Et Sacra Congregatio reſpondit: *Affirmativè*.

20 An autem Pontifex ſoleat derogare Diſpoſitioni Fundatoris diſponentis Beneficium conferri Originariis certi loci, & illud conferre alicui non originario, qui ſit conſanguineus Patroni, & reperiuntur in ſumma egeſtate?

Sacra Congregatio Concilii *in Taurinen. Commutationis Voluntatis 3. Auguſti* 1715. reſcripſit ex gratia poſſe concedi Beneficium reſervatum pro Originariis certi loci conſanguineo Patroni non originario, & in egeſtate exiſtenti.

Expoſitum enim fuit ibi, quòd ab anno 1688. Sacerdos Sylveſter Bonettus ſimplex Beneficium erexit in Cappella S. Silveſtri Eccleſiæ Parochialis Publiciarum cum onere Miſſarum quatuor Hebdomadalium cujus Juſpatronatus ſibi pro unica vice præſentavit, deinde attribuit Joanni Ferrerio ejuſque Hæredibus, & Succeſſoribus in perpetuum, quos hæredes in ulmis Tabulis ſibi pius diſponens inſtituit, *ita tamen, & taliter, quod nominetur, & præſentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius loci dicti Publiciarum*, quemadmodum legitur in Inſtrumento fundationis. Per obitum ultimi Poſſeſſoris, vacante ejuſmodi Beneficio, & Andreas Ferrerius unicus Patronus nuper Ordinario præſentavit Jo: Petrum Ferrerium Sacerdotem Taurinengem fratrem Germanum, qui ex honeſta, & nobili familia progenitus, ad eo tamen ob recens Bellum in extremam redactus, eſt miſeriam, ut ſibi ipſi, & tribus Sororibus in ætate nubili conſtitutis propriis labore, & induſtria victum in diem parare cogatur; qua de re mox dictus Sacerdos preces expoſuit in Dataria Apoſtolica, pro conſecutione præmemorati Beneficii annui redditus Duc. 50. auri de Camera, prævia derogatione voluntatis Teſtatoris. Remiſſis precibus ad Sacram Congregationem, requiſita deſuper fuit conſueta Informatio, ac præſertim num in Loco Publiciarum habiles reperiantur Sacerdotes, an ne Orator ſanguinis propinquitate pium Fundatorem attingat. Ordinarius igitur morem gerendo, retulit, quòd octo numerantur in Oppido Publiciarum Sacerdotes, quorum tres ſunt Beneficiati, reliqui verò ſine Beneficio, omnes Oriundi, & habiles; ſubtexuit Jo: Petrum Ferrerium Oratorem Fundatori non eſſe Propinquum, ortum tamen habuiſſe ab hærede inſtituto; adeò ut præſumi poſſit prædilectus; potiſſimùm in extrema pauperie, qua laborat. Relatis precibus per Summarium ſub die prima Septembris, ac ſub die prima Decembris anni pridem effluxi, ſemel, iterumque minus propitium Oraculum Orator reportavit qui tamen ex paupertatis ſtimulo non acquieſcens, denuò Benignitatem EE. PP. imploravit in Congregatione diei 13. Aprilis 1715. qui dignati ſunt reſcribere, quòd preces deſcriberentur in folio, & interim remitterentur pro meliori informatione ſuper paupertate Oratoris, ejuſque Domeſticorum, adeò quòd petere Jure poſſet à Beneficiato alimenta. Non dubitat itaque Ordinarius aſſeverare, quòd talis comperitur Oratoris, ac ejus Familiæ egeſtas, & inopia, ut extrema dici poſſit, ac in ejuſmodi infelici ſtatu, adeò miſerabiles verſantur tres puellæ, quæ à nobilitate, forma, ac honeſtate commendantur, ut nonniſi ab earum Fratre Oratore, qui Beneficium fuerit conſecutus, alimenta meritò, ac juſtè percipere poſſint, ac valeant. Unde propoſito dubio: *An, & quomodo Oratoris precibus ſit indulgendum in Caſu &c.* Sacra Congregatio reſpondit: *Pro Gratia in forma Commiſſaria*.

Ego verò negativè reſpondendum cenſebam ductus ea ratione, quia agebatur in hoc Caſu de fundatione Beneficii facta inter vivos per pium Fundatorem, reſervando Juſpatronatus activum favore extranei cum expreſſa conditione, quòd nominetur, & præſentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius Loci Publiciarum; ex quo elicitur non eſſe in his terminis conceſſibilem gratiam petitam, ut Beneficium ei adjudicetur; tum quia
21 non agitur de ultima voluntate, in qua ſolet Papa derogare; ſed de lege Fundationis, cui rariſſimè Papa ſolet derogare, *Corrad. in prax. Benef. lib.* 2. *cap.* 10. *numer.* 53.

mer. 53. *Fagnan. in cap. Ratum num.* 22. *& ſeq. ne Cler. vel Monach.* tum quia agitur in præjudicium habentium qualitatem cum plures ſint Sacerdotes Originarii. *Fagnan. in cap. Virum num.* 34. *de Regul.* Sed quia Orator eſt Egenus, & Patronus, cui proinde debentur alimenta, ut dixi ſupra *in Can. III.* dicebam poſſe reſervare aliquam Penſionem favore Oratoris, cum Beneficium ſit pingue, & redditus aſcendant ad ſcut. 100.

22 Vacata per obitum Antonii Diaz de Boccanegra integra Portione in Parochiali Eccleſia loci de Gradilla fuit ab Ordinario Burgen. indictus Concurſus, & præfixus concurrentibus terminus ad probandam eorum Patrimonialitatem, juxta præſcriptum Conſtitutionum Synodalium, & conſuetudinis inveteratæ, juxta quem terminum deductis à Baccalaureo Franciſco de Boccanegra, & ab Angelo Rodriquez de Villalobos probationibus ad hunc effectum neceſſariis, fuit iſte ab Examinatoribus Synodalibus uti magis habilis renunciatus cum ſucceſſiva declaratione per ſententiam facta à Vicario ſuper utriuſque Patrimonialitate, à qua interpoſita per Franciſcum appellatione, Cauſæque contentione ad noſtrum Tribunal delata, mihique Commiſſione directa, conſulti DD. *An, & cui ſit adjudicandum Beneficium?* & prodiit reſponſum pro Franciſco informante.

23 Stetit reſolutionis fundamentum in diſpoſitione Conſtitutionum Synodalium, & antiquæ conſuetudinis Diœceſis Burgen. uniformiter requirentium pro aſſecutione Beneficiorum Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci, in quo Beneficia ſita ſunt, ut teſtatur *Rota coram Caſſador. deciſ.* 18. *num.* 1. *de Præbend. Peutinger. deciſ.* 415. *num.* 1. *&* 2. *Manzaned. deciſ.* 844. *num.* 1. *Dunoz. Jun. deciſ.* 182. *numer.* 2. *Bich. deciſ.* 663. *num.* 1. *& in Recentior. deciſ.* 216. *in princip. par.* 12. *& deciſ.* 115. *numer.* 1. *par.* 19. Cumque Portio, de qua agitur, ſita ſit in loco de Gredilla, & abunde juſtificatum fuerit, Franciſcum eſſe filium Patrimonialem ejuſdem Loci, & idoneum, ſequitur, quòd eidem requiſitis qualitatibus pollenti adjudicari debeat, ut firmat *Rota coram ſan. mem. Alexandro VIII. deciſ.* 123. *num.* 4. *&* 5. *& deciſ.* 264. *num.* 2. *Peutinger. deciſ.* 394. *num.* 1. *Celſ. dec.* 198. *num.* 1. *& in Recent. deciſ.* 115. *num.* 2. *&* 3. *par.* 18. *& in Calaguritana Quarti Beneficii* 2. *Decembris* 1697. §. *Quo verò coram R. P. D. meo Lancetta*; Et in puncto hujus Conſtitutionis Synodalis Burgen. *Rota coram Dunoz. Jun. dicta deciſ.* 128. *num.* 2. *Manzaned. deciſ.* 844. *num.* 2. *& in recen. deciſ.* 116. *num.* 3. *par.* 12.

24 Non obſtat, quòd Angelus Rodriquez fuerit declaratus magis idoneus ab Examinatoribus, ideòque eidem uti magis qualificato Portio debeat adjudicari; objectum enim procederet quoties ad aſſequendum Beneficium habilitas tantùm ſufficeret, ſed cùm ultra hanc qualitatem ex particularibus Conſtitutionibus Eccleſiæ Burgen. requiratur, quòd Oppoſitor habeat Patrimonialitatem, qua Angelus caret; utique huic Beneficium, ſeu Portio adjudicari non valet, ſed Franciſco, in quo iſta, aliæque omnes qualitates concurrunt, *Rota coram Royas deciſ.* 289. *num.* 2. *Peutinger. deciſ.* 241. *num.* 2. *&* 3. *& dicta deciſ.* 294. *num.* 2. *& deciſ.* 259. *num. eodem, coram ſan. mem. Alex. VIII. deciſ.* 86. *num.* 4. *deciſ.* 123. *num.* 6. *& deciſ.* 267. *num.* 1. *& in Recentior. deciſ.* 364. *num.* 3. *par.* 10. *deciſ.* 295. *num.* 6. *par.* 11. *in Calaguritana Beneficii de Ocon* 23. *Februarii* 1693. §. *Optime coram R. P. D. meo Priolo, & in Calaguritana Quarti Beneficii* 16. *Februarii* 1699. §. *Inter has, & ſeq. coram R. P. D. meo Lancetta.*

Neque valet deſumi Patrimonialitas Angeli ex eo, quòd ejus Avus, & Avia à loco de Sedano propria Patria ad illum de Gredilla ſe contulerint ad habitandum, & convivendum cum Petro filio, ubi Beneficium curatum aſſequutum fuerat; quandoquidem ad hoc, ut quis Civilitatem,

25 ſive Patrimonialitatem alicujus loci acquirat ultra habitationem, neceſſariò requiritur ejuſdem animus numquam recedendi, ibidemque perpetuò permanendi, juxta *Text. in L. Cives Cod. de Incol. lib.* 10. *Gratian. diſcept.* 599. *num.* 6. *Andreol. controv.* 239. *num.* 39. *& ſub num.* 42. *Barboſ. de Offic. & Poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 4. *ſub num.* 24. *verſ. Et ut aliquis, Altimar. ad Rovit. conſ.* 48. *num* 32. *lib.* 1. *Actolin. reſol.* 8. *num.* 20. *Carleval. de Judic. lib.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 12. *Sanchez de Matri-*

mon. lib. 3. diſput. 23. num. 1. & 2. tom. 2. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. cap. 75. numer. 5. Rota coram Merlin. deciſ. 866. ſub num. 11. Gregor. deciſ. 279. num. 12. coram Ottob. deciſ. 145. numer. 30. & deciſ. 150. num. 5. par. 2. diverſ. Cumque ex infra dicendis conſtet præfatos Avium, & Aviam Angeli ſe contuliſſe ad locum de Gredilla, non animo ibidem perpetuò permanendi, ſed potius accidentaliter, & ex temporali cauſa, ſequitur, quòd ſicut deficiente dicto eorum animo domicilium, ac civilitatem acquirere non potuerunt, etiamſi per longiſſimum tempus ibidem habitaſſent, *Leg. Nihil 23. ff. de Captivis, Amaya in Leg. Cives 7. ſub numer. 99. Cod. de Incolis lib. 10. Gratian. diſcept. 181. num. 2. cumſeqq. & dicta diſcept. 569. num. 6. Altograd. conſ. 93. n. 24. vol. 1. Barboſ. de Offic. & Poteſt. Epiſcop. dicta alleg. 4. num. 25. & 29. Noguerol. allegat. 12. ſub nu. 172. Otter. de Paſcuis cap. 4. num. 27. Antonell. de Temp. legal. lib. 2. dicto cap. 75. ſub dicto num. 5. Adden. ad Greg. deciſ. 279. num. 26. Rota coram Merlin. dicta deciſ. 866. num. 11. coram Ottob. dicta deciſ. 145. num. 29. in recen. dec. 436. num. 16. par. 5.* Ita nec dictus Angelus ex illorum perſona Patrimonialitatem prætendere poteſt, ſed habetur tamquam Civis, ſive Patrimonialis loci de Sedano, in quo Avus, & Pater domicilium habebant, ſemperque retinuerunt *Leg. Cives Cod. de Incol. lib. 10. Roland. conſ. 68. num. 51. lib. 3. Actolin. dicta reſolut. 8. numer. 100. Rota diverſ. deciſ. 150. num. 5. par. 2. coram Greg. deciſ. 279. num. 16. 17. & 18. coram Merlin. deciſ. 63. numer. 16. & 17. coram Ottobon. deciſ. 89. num. 9. & in Recent. deciſ. 364. num. 8. deciſ. 436. numer. 17. par. 5.*

Quòd autem dicti Avus, & Avia Angeli animum perpetuò permanendi, ac
26 numquam recedendi à loco de Gredilla non habuerint, reſultat ex pluribus Conjecturis, quarum prima elicitur ex eo, quòd licèt illi ſe contulerint ad dictum locum de Gredilla attamen familiam, & bona in loco de Sedano propria Patria reliquerunt *Summar. num. 6. litt. E. & L.* Immo poſtquam in Matrimonium collocarunt unum ex eorum filiis in loco de Gredilla, ſtatim illum Sedanum verſus miſerunt, *dicto Summ. num. 6. litt. E. &c.* quo apertè convincitur ipſos non habuiſſe animum in dicto loco de Gredilla permanendi, & Civilitatem acquirendi, nam quemadmodum ex translatione bonorum, & familiæ à loco Originis ad illum, ubi quis domicilium contrahere vult, arguitur ejuſdem animus ibidem continuò commorandi, ut animadvertit *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. dicta allegat. 4. num. 27. Actolin. dicta reſolut. 8. ſub num. 20. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 42. num. 14. Penia in ejus Voto impreſſo penes Fenzon. ad ſtat. Urbis lib. 1. cap. 4. num. 14. & 25.* Sic etiam ex retentione bonorum in loco Originis, & familiæ, & ex non facta illorum translatione ad locum habitationis, excluditur animus perpetuò ibidem habitationem continuandi, ſed domicilium continuari dicitur, ubi familia, & bona retinentur, ut in ſpecie de retentione familiæ, *Altimar. ad Rovit. dicto conſ. 48. num 34. in fine, Sanſelici deciſ. 68. num. 19. & 20.* de retentione bonorum *Actolin. reſolut. 76. num. 16. Afflict. deciſ. 384. num. 5. Rota coram Dunoz. Jun. deciſ. 742. num. 6. in fine, coram Ottobon. dicta deciſ. 145. nu. 34. Buratt. dec. 244. num. 3. in recent. dec. 364. num. 5. par. 5.* & de utraque *Rot. in Nepeſina legitimæ 26. Aprilis 1697. §. Neque ex eo coram Me.*

Secunda deſumitur, ex quo habitatio
27 fuit ex Cauſa temporanea, & accidentali, ſcilicet ad effectum convivendi cum filio, qui Beneficium Curatum in loco de Gredilla obtinuerat, & ad effectum colendi bona ejuſdem Beneficii, qua cauſa ceſſante per obitum Beneficiati, vel aſſequutionis alterius Beneficii Avus, & Avia habitare veriſimiliter deſtitiſſent, & conſequenter ex hac habitatione accidentali, & temporanea nullum contrahere potuerunt domicilium, ut notat *Gratian. dicta diſcept. 181. num. 4. & 5. de Luca de Succeſſ. diſc. 20. num. 6. de Canon. diſc. 21. num. 4. Sanchez de Matrim. lib. 3: dicta diſp. 23. ſub num. 9. 11. & 12. Rota deciſ. 188. num. 1. part. 2. deciſ. 364. num. 4. part. 5. deciſ. 312. num. 17. par. 9. recentior.* & in puncto ſimilis Patrimonialitatis *coram Ottobon. dicta deciſ. 89. num. 9.*

28 Tertia promanat, ex quo iidem Avus, & Avia Angeli toto tempore, quo in dicto loco de Gredilla habitarunt nihil prorſus acquiſiverunt, nec emptiones ſtabilium, vel domorum fecerunt, quòd oſtendunt animum non habuiſſe deſerendi Originarium domicilium loci de Sedano, illudque contrahendi in dicto loco de Gredilla *Rot.cor.Ottob. dicta deciſ.* 145. *num.* 31.

Quarta depromitur ex eo, quòd cum
29 Joannes Avus Angeli quemdam Puerum in Sacro Fonte Baptiſmatis levaverit, paſſus eſt ſe deſcribi à Curato, qui erat ſuus filius Incolam loci de Sedano; quæ deſcriptio facta à filio cum ſcientia, & præſentia Patris iſtius animum oſtendit retinendi domicilium illius loci, de quo ſe denominavit, ut in ſpecie reſpondit *Rota poſt Merlin. de legit. deciſ.* 154. *numer.* 4. *& deciſ.* 164. *num.* 8. *utrobique in fine, juxta ultim. impreſſion. coram Merlin. deciſ.* 866. *num.* 11. *in fine coram Dunoz. Jun. deciſ.* 743. *num.* 7. *verſ. Quem tamen animum in fin.*

30 Quinta elicitur ex depoſitione nonnullorum Teſtium deponentium Avum ejuſdem Angeli nunquam fuiſſe admiſſum ad onera, & honores Civibus dicti loci de Gredilla ſpectantes, nec tanquam Civem ejuſdem loci ab aliquo habitum, & reputatum fuiſſe *Summ. num.* 8. Quòd pariter arguit ejuſdem animum alienum à Domicilio, & Civitate contrahenda, ad quem effectum requiritur onerum, & munerum Civitatis ſopportatio per ea, quæ tradit *Laderch. conſil.* 74. *numer.* 51. *Ciuffittus Lautius inter Conſilia Criminalia diverſ. conſil.* 7. *numer.* 2. *tomo* 2. *Gratian. dicta diſcept.* 181. *num.* 21. *&* 22. *Actolin. reſolut.* 8. *n.* 89. *Afflict. dicta dec.* 384. *num.* 7. *Rota coram Dunoz. Jun. dec.* 743. *num.* 9.

Neque officiunt depoſitiones nonnullorum Teſtium ex parte Angeli examinatorum contrarium aſſerentium, quippe, vel illi deponunt de re geſta tempore quo decem annos agebant, ſicque inhabiles ſunt ad teſtificandum *Triviſan. deciſ.* 49. *num.* 23. *lib.* 2. *Rota in Recent. deciſ.* 361. *num.* 21. *par.* 10.

Vel conquaſſantur ab aliis Teſtibus numero, & qualitate majoribus, qui præferendi ſunt illis Angeli, nedum quia iſti plures exceptiones perſonales patiuntur; Verùm etiam quia cum onus probandi translationem domicilii incumbat Angelo ſufficit ipſius intentionem, quomodocumque offuſcari à Teſtibus contrariis, ad hoc, ut probationem non faciant *Rota in Recent. deciſ.* 158. *num.* 3. *par.* 10. *deciſ.* 126. *num.* 11. *part.* 16. *& deciſ.* 297. *num.* 33. *par.* 19. *& in Aſculana Dotis* 28. *Junii* 1700. §. *Etenim, &* 29. *Aprilis* 1701. §. *Eoque certius coram R.P.D. meo Pio.*

Et ita unica tamen parte &c.

ARGUMENTUM.

In caſu, quo Juſpatronatus ſpectet ad Infantem, & Pupillum; Præſentatio, ad quem ſpectet?

SUMMARIUM.

1 *Infans non poteſt præſentare, ſed præſentatio facienda eſt à Tutore, tutorio Nomine.*
2 *Infans parum, vel nihil differt à furioſo.*
3 *Præſentatione obligatur Perſona, & Anima.*
4 *Pupillus an præſentare poſſit abſque auctoritate Tutoris, & num.* 5. ?
6 *Tutor poteſt præſentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli.*
7 *Præſentatus à Tutore an præferendus ſit præſentato poſtea à Pupillo.*
8 *Tutor, ut poſſit præſentare, ſufficit, quod communiter reputetur Tutor.*

CASUS XIX.

SPectante Iurepatronatus ad Infantem, & Pupillum. Quæritur an præſentatio ſpectet ad illos, vel potiùs ad eorum Tutores, vel Curatores?

Reſpondeo primò, quòd infans non
1 poteſt præſentare, nec etiam cum Tutore, ſed præſentatio facienda eſt ab ipſo Tutore tutorio nomine. Ratio eſt, quia in præſentando requiritur animi diſcretio, & maturitas judicii, quia debet præſentari perſona idonea, & infra terminum

num Juris, qui incipit currere à die notitiæ, & ſcientiæ; Sed infans caret ma-
2 turitate Judicii, & animi diſcretione, & parum, vel nihil à furioſo differt *Leg. Pupillus ff. de acq. hæred.* Ergo infans non poteſt præſentare etiam cum Tutore, ſed iſte tutorio nomine debet præſentare; Quod etiam apparet ex paritate; Nam Præſentatio ſimilis eſt aditioni hæreditatis, quia ſicut aditione quis obligatur §. *Neque inſtit. de authorit. Tutorum*, ita
3 præſentatione obligatur perſona, & anima, juxta *Beroum hic num.* 55. *in fine*. Sed infans non poteſt adire hæreditatem etiam cum Tutore, ſed ſolus Tutor nomine tutorio pro ipſo adit *Leg. Si infanti, & Leg. Potuit, Cod. de Jur. deliberan.* Ergo nec poterit præſentare. Et ita tenent idem *Berous hìc, Federicus de Senis conſ.* 102. *Calderin. conſ.* 8. *de Jurepatr.*

Quoad Pupillum reſpondeo ſecundò,
4 quòd juxta *Archidiaconum in cap. Decernimus* 16. *quæſt. ultim.* Pupillus poteſt præſentare etiam ſine Tutore, aut Curatore, & ejus præſentatus præfertur præſentato à Tutore. Sed *Berous* hìc contrarium dicit nempe, quòd Pupillus non poteſt præſentare ſine auctoritate Tutoris; Quia licèt Pupillus dicatur habere aliqualem intellectum, tamen non dicitur habere Iudicium, nec talem diſcretionem, ut ipſe poſſit in electionibus dare vocem, & ſuffragium, ut *in cap. Si ex eo de elect. in* 6. & Pupillus nec velle, nec nolle habet ſine interpoſita Tutoris auctoritate *Text. in Leg. Pupillus ff. de regul. Iur.* Sed in præſentando dari debent voces, atque ſuffragia; ergo Pupillus non habet tale Iudicium, ut poſſit præſentare ſine auctoritate Tutoris. Item non poteſt Pupillus abſque auctoritate Tutoris adire hæreditatem; ergo nec poterit præſentare.

Sententia tamen Archidiaconi ſcilicet,
5 quod Pupillus major ſeptennio, aut hoc completo, poſſit præſentare abſque auctoritate Tutoris, prævaluit in praxi, & ita tenet etiam *Cald. conſ.* 9. *de Jurepatr. Rot. deciſ.* 363. *num.* 2. *par.* 4. *recent.*

6 Prout etiam Tutor poteſt præſentare ad Beneficium vacans de Iurepatronatus Pupilli, quia cum Tutor repræſentet perſonam Pupilli, & adminiſtret omnia ejus Bona hæreditaria, utique ad ipſum pertinet exercitium Iuriſpatronatus, quod eſt annexum hæreditati; qua ratione, ſicut ipſe adminiſtrat, & percipit fructus hæreditatis, ita etiam exercere debet omnes actus, qui reſpiciunt Ius præſentandi, & Patronatus eidem hæreditati annexum, ut firmat *Lambertin. de Jurepatr. Leg.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 10. *num.* 1. *Garz. de Benefic. par.* 1. *cap.* 9. *num.* 198. *in fine*, *Rebuff. in tract. de Nominat. quæſtion.* 17. *num.* 55. *Guttier. de tutel. par.* 3. *cap.* 29. *num.* 7. *Vivian. de Jurepat. lib.* 5. *cap.* 3. *num.* 14. *Rota coram Ubald. dec.* 727. *num.* 2. *Barboſ. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num.* 6.

7 Si autem Tutor prius præſentat, & poſtea Pupillus, præfertur præſentatus à Tutore, ſi eſt magis idoneus, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 6. *artic.* 1. *num.* 2. & 3. Inter præſentatos verò à Pupillo, & Tutore, cæteris paribus eſt locus gratificationi juxta *Lambertin. ubi ſupra*, quem ſequitur *Narbon. de ætat. anno ſeptimo quæſt.* 22. *num.* 17.

8 Tutor autem, ut poſſit præſentare, ſufficit, quòd communiter reputetur Tutor, etiamſi eſſet minus legitimus. *Barboſ. in cap. Ex litteris de Jurepatr. num.* 6.

ARGUMENTUM.

Patronus an poſſit præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum ſimpliciter Tonſuratum, & qui non ſit nec in Sacris, nec in Minoribus Ordinibus conſtitutus.

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia Parochialis habet annexum Ordinem Presbiteratus, & quomodò num.* 11.
2 *Non poteſt quis præſentari ad Epiſcopatum, niſi ſit in Sacris conſtitutus.*
3 *Regimen Animarum eſt ars Artium.*
4 *In præſentando ad Eccleſiam Parochialem, an requirantur ſaltem Ordines Minores de tempore præſentationis, & num.* 8.
5 *Patronus poteſt præſentare ad Eccleſiam*

ſiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum non conſtitutum in Sacris Ordinibus.

6 *Impetrari poteſt Eccleſia Parochialis à non conſtituto in Sacris.*

7 *Patronus poteſt præſentare ad Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum habentem ſimplicem tonſuram.*

9 *Quæ ſint requiſita ad obtinendam Parochialem, & quibus temporibus concurrere debent, & n. 10.*

11 *Quot ſint tempora, quibus requiri poteſt aliqua qualitas ad obtinendum Beneficium.*

12 *Textus* in cap. Præterea de ætat. & qualit. *eſt hodie correctus.*

13 *Præſentatus, & inſtitutus in Eccleſia Parochiali debet infra annum ſe promoveri ad Sacerdotium ſub pœna privationis; ſed limita, ut ibi.*

14 *Patronus an poſſit præſentare ad Eccleſiam Parochialem de Jurepatronatus Eccleſiaſtico Clericum habentem ſimplicem Tonſuram, relicto Sacerdote?*

CASUS XX.

Titius fundavit, ac dotavit Eccleſiam Parochialem cum reſervatione Iuriſpatronatus paſſivi favore eorum de familia, & aliorum extraneorum, ſcilicèt diſponendo, quòd præſentetur ad illam unus de familia, vel alius extraneus. Vacante præfata Eccleſia Parochiali de Iurepatronatus Laicali per obitum ultimi Rectoris, Patronus, intra terminum à Iure ſtatutum præſentavit ad illam Clericum habentem, ſolùm primam Tonſuram, & in ætate vigeſimi quinti anni incæpti, ſed non completi conſtitutum. Quæritur, an hujuſmodi præſentatio ſubſtineatur?

Et primo aſpectu contra Patronum vi-
1 detur reſpondendum; Etenim Eccleſia Parochialis, & quodcumque aliud Beneficium Curatum habens curam Animarum in foro Pœnitentiali habet annexum Ordinem Presbiteratus, juxta *Text. in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de elect. ibique Fagnan. num. 2. & Textus in cap. Licèt Canon. de elect. in 6. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 40.* Ac proinde Clericus ſimpliciter Tonſuratus, qui non habet ordinem Presbiteratus non poterit obtinere Eccleſiam Parochialem, & ſic nec etiam præſentari. Immo nec poſſet illam obtinere, nec de Iure ad eam præſentari etiam ſi eſſet in Minoribus Ordinibus conſtitutus; Textus enim *in cap. Præterea de ætat. & qualit.* diſponit, quòd in Minoribus conſtitutus non poſſit eligi ad Eccleſiam Parochialem, niſi diſpenſativè, ibi: *Præterea licèt ad regimen Parochialis Eccleſiæ non debeat aliquis, niſi Subdiaconus ſit admiſſus, admitti, diſpenſativè tamen in Minoribus Ordinibus conſtituti conſueverunt aſſumi*: Ergo de Iure communi eligi, & præſentari non valet; à fortiori igitur ad eamdem Parochialem Eccleſiam præſentari non poterit Clericus ſimplex tonſuratus.

Quod comprobatur paritate; Aliquis
2 ad Regimen Diœceſis, ſeu Epiſcopatus eligi, & præſentari non poteſt, niſi ſit Subdiaconus, & in Sacris conſtitutus *Text. in cap. A multis de ætat. & qualitat. Gloſ. in Can. Nullus diſtinct. 60. verb. Nullus, Anan. in cap. Dudum de elect. num. 2.* Ergo nec præſentari poterit ad Regimen Parochiæ, niſi ſit in eiſdem Ordinibus Sacris conſtitutus; Ratio autem eſt, quia
3 cum Regimen Animarum ſit ars Artium ad *Text. in cap. Cum ſit de ætat. & qualitat.* Clericus ſimplex Tonſuratus videtur minus idoneus ad explenda munera Curæ Animarum, cùm ſit incapax poteſtatis conficiendi Sacramenta, & juriſdictionis abſolvendi, & ligandi in foro pœnitentiali, & poteſtatis celebrandi Miſſam, & ſacrificandi diebus feſtivis pro ovibus ſuis, adeoque Patronus, cujus in votis ſemper debet eſſe, præſentare ad Beneficium de ſuo Iurepatronatus perſonam idoneam, & capacem adimplendi onera Beneficio annexa non poterit præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum ſimpliciter Tonſuratum, & præſentatio de illo facta non ſubſtinebitur.

Sed etiam ſi omittatur ad validitatem
4 præſentationis ad Eccleſiam Parochialem non requiri in præſentando Ordinem Sacrum, tamen negari non poteſt requiri in eo Ordines Minores, itaut præſentandus de tempore præſentationis habeat ſal-

ſaltem ordines minores. Ita enim expreſsè docet *Lambertin. de Jurepat. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 29. *num.* 4. ibi: *Dummodo tamen præſentandus ad minus ſit in Minoribus Ordinibus conſtitutus, quia tunc dicitur idoneus ad Eccleſiam requirentem Sacerdotium de Jure, quando quis eſt in Minoribus Ordinibus conſtitutus*: Et clariùs *art.* 30. *num.* 25. ibi; *Dicerem tamen, quòd non poſſet ad illud præſentari, nec per Epiſcopum provideri Clericus primæ Tonſuræ, niſi ſit Clericus ſaltem conſtitutus in quatuor Minoribus Ordinibus*: Idem tueri videtur *Fagnan. in cap. Præterea de ætat. & qualit. num.* 6. Iuxta igitur horum Doctorum auctoritates, Patronus præſentando ad Eccleſiam Parochialem ſimplicem Clericum Tonſuratum validè non præſentat.

His tamen non obſtantibus pro vali-
5 ditate præſentationis de ſimplici Clerico Tonſurato factæ cenſeo reſolvendum nimirum Patronum poſſe præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum ætatis 25. annorum incohat. non ſolùm non in Sacro Ordine, ſed nèc in Minoribus Ordinibus conſtitutum, ſed habentem ſimplicem Tonſuram.

Quòd Patronus præſentare poſſit ad Eccleſiam Parochialem Clericum non conſtitutum in Sacris Ordinibus habemus Textum expreſſum *in cap. Si is de Inſtit. in* 6. ibi: *Si is, ad quem Rectoris præſentatio in aliqua Parochiali Eccleſia noſcitur pertinere, quempiam non conſtitutum in Sacris præſentet ad eam, ipſum (dummodò aliàs ſit idoneus, & infra tempus à Jure ſtatutum ad ordines, quos ipſius Eccleſiæ cura requirit valeat promoveri) decernimus admittendum*: Textus igitur iſte in præſentando ad Eccleſiam Parochialem non requirit de tempore præſentationis, nec inſtitutionis ullum ordinem Sacrum; ſed ſolùm eſt contentus, quòd præſentandus ſit in ea ætate conſtitutus, ut poſſit intra legitimum tempus ad Sacerdotium promoveri; adeòque Patronus poterit validè præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum in Sacris non conſtitutum; quem Textum ſequuntur *Paſſerin. ibi num.* 1. *Gemin. num.* 2. *& in cap. Licet Canon. de elect. num.* 9. *Abb. in cap. Dudum de elect. num.* 12. *Anan. in cap. Cum in cunctis de elect.* §. *Inferiora, ibique Butr. num.* 4. *Dec. num.* 7. *Fagnan. num.* 12. *Lambertin. de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 29. *num.* 4. *Rota deciſ.* 129. *numer.* 13. *par.* 19. & noviſſimè *in Melphiten. Beneficii* 5. *Decembris* 1712. §. *Quemadmodum coram R. P. D. Lancetta*.

Sic poteſt quis conſequi, & impetra-
6 re per reſcriptum Beneficiale à Summo Pontifice Eccleſiam curatam, licèt non ſit in Sacris conſtitutus, & etiam ſi in litteris impetrationis non fiat mentio de defectu Ordinis juxta *Text. in cap. Si Clericis de præbend. in* 6. *ibique Gloſſ.* Ergo etiam poterit quis obtinere vigore præſentationis Eccleſiam Parochialem, etiamſi non habeat Ordines Sacros; quod quidem procedit optima ratione, ſi enim ad validitatem præſentationis ad Eccleſiam curatam requireretur in promovendo ordo Sacer, ſemper requireretur, quòd ille, qui præſentatur ad Eccleſiam Parochialem haberet aliud Beneficium, cum ad Sacros ſine titulo non poſſit ordinari *cap. Cum ſecundum de præbend.* quod videtur inconveniens.

Ex eodem Textu *Si is* deducitur etiam
7 poſſe Patronum præſentare ad Eccleſiam Parochialem Clericum non conſtitutum in Minoribus Ordinibus, ſed habentem ſimplicem Tonſuram, & ætatem 25. annorum inchoatorum. Ipſe enim Textus duo requirit ad validitatem præſentationis ad Eccleſiam Parochialem, nempe quod præſentandus ſit idoneus, & quod infra tempus â Iure ſtatutum ad Sacros Ordines promoveatur, ibi: *Dummodò aliàs ſit idoneus, & infra tempus à Iure ſtatutum ad Ordines, quos ipſius Eccleſiæ Cura requirit, valeat promoveri*: Qui autem habet primam Tonſuram, & vigeſimum quintum annum inchoatum, poteſt ad Sacros Ordines infra annum promoveri etiamſi in Minoribus conſtitutus; ergo etiamſi ſi aliàs ſit idoneus: poterit præſentari ad Eccleſiam Parochialem, licèt non habeat Ordines Minores, ſed ſolùm primam Tonſuram juxta *Barbat. conſ.* 33. *tom.* 1. *num.* 22. *Garz. de Benefic. part.* 7. *cap.* 4. *num.* 44. *Paſſerin. de elect. cap.* 25. *num.* 357. *propè fin.* In nihilo obſtante contraria ſententia Lambertini loco ſupracitato, cum illa non ſervetur in

praxi

praxi, ut teſtatur *Fagnan. in dicto cap. Præterea de ætat. & qualit. num.* 8. §. *Præterquam quod* ibi: *Negari tamen non poteſt, quin in practica ſervetur oppoſitum; nam Parochiales conferuntur etiam Clericis primæ Tonſuræ.*

9 Ratio autem eſt, quia quatuor requiruntur in promovendo ad Eccleſiam Parochialem, Ætas ſcilicet, vigeſimus quintus annus inchoatus, licèt non completus, Scientia, Morum honeſtas, & Ordo; *ad Text. in cap. Licèt Canon de elect. ibique Gloſſ. verb. Licèt Gloſſ. in cap. Si pro Clericis de præbend. verb. Si pro, & verb. Aliis Concil. Trident. cap. 3. ſeſſ. 7. de Reformat.* Sed hæc omnia requiſita non uno, & eodem tempore, ut concurrant neceſſe eſt. Quin-
10 que enim poſſunt eſſe tempora, in quibus requiri poteſt aliqua qualitas in promovendo ad Beneficium; primum, nempe tempus eſt vacationis Beneficii, ſecundum nominationis, tertium præſentationis, quartum inſtitutionis, quintum poſt inſtitutionem, & proviſionem. Hoc poſito Ætas, ſeu annus vigeſimus quintus inceptus, licèt non completus non requiritur de tempore vacationis, ſed de tempore inſtitutionis, ſi enim Parochialis conferatur alicui, qui non attingit vigeſimum quintum annum collatio eſt ipſo Jure nulla *cap. Licèt Canon de elect. Dec. in cap. Cum in cunctis* §. *Inferiora num.* 7. *de elect. Gemin. in cap. Si is de inſtit. in 6. numer.* 6. *Antonell. de regim. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 40. Limita tamen in Eccleſiis Parochialibus acceſſoriè unitis alicui Beneficio requirenti minorem ætatem, tunc enim non requiritur de tempore inſtitutionis in promovendo vigeſimus quintus annus, ſed ſufficit habere eam ætatem, quam Beneficium ipſum, cui facta fuit unio acceſſoria Parochialis requirit *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 9. *num.* 4. & alios, quos refert *Ventrigl. in prax. lib.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 25. Scientia ſufficiens, & probitas morum, nempe quòd ſit imbutus bonis virtutibus, ac inſuper ſit alienus à vitiis requiritur de tempore præſentationis, *Butrius in cap. Cum in cunctis*, §. *Inferiora num.* 4. *de Elect.* Sacerdotium verò, aut Ordo Sacer, aut Ordines Minores de Jure communi non requiruntur, nec de tempore vacationis, nec de tempore nominationis, nec de tempore præſentationis, nec inſtitutionis, ſeu proviſionis, ſed de tempore poſt inſtitutionem, ſeu proviſionem, ſcilicet infra annum computandum à tempore adeptæ pacificæ poſſeſſionis Eccleſiæ Parochialis juxta Text. expreſſum *in dicto cap. Licèt Canon. de Elect. ibique Gloſſ.*

Non obſtant ſuperiùs in contrarium
11 deducta. Verum enim eſt, quod Eccleſia Parochialis habeat annexum Ordinem Sacrum, ſeu Sacerdotium, ſed hujuſmodi annexio dupliciter conſiderari poteſt reſpectu ſcilicet *aptitudinis*, & reſpectu *actus*, ſi annexio Sacerdotii ſit reſpectu aptitudinis, non requiritur, quòd quis de tempore præſentationis, & inſtitutionis habeat illum ordinem, ſed ſufficit, quòd habeat ætatem, in qua poſſit promoveri ad illum infra annum; Si verò annexio ſit reſpectu actus, requiritur, quòd de tempore Inſtitutionis habeat illum Ordinem annexum, juxta theoricam Abbatis *in cap. Cum in cunctis*, §. *Inferiora de Elect. num.* 10. *ibique Dec. num.* 21. *& ſeq.* Eccleſia Parochialis de Jure communi habet annexionem Sacerdotii reſpectu *aptitudinis*, non verò reſpectu *actus*; & conſequenter Clericus ſimpliciter Tonſuratus poterit ad illam præſentari, dummodo infra annum faciat ſe promoveri ad Sacerdotium, juxta ſupradictum *Text. in cap. Si is de inſtit. in 6. & in cap. Licèt Canon. de Elect. Fagnan. in cap. Ut Abbates de ætat. & qualit. num.* 38.

12 Nec adverſatur Textus in ſupradicto *cap. Præterea de ætat. & qualit.* quia hodie iſte eſt correctus, cum de Jure etiam exiſtens in Minoribus Ordinibus eſt capax obtinendi Beneficia curata, & ut ad ea præſentetur juxta præfatum *Text. in cap. Si is*, & docent *Abb. in cap. Dudum de elect. num.* 12. *Gemin. in cap. Si pro Clericis de præben. in 6.* Minuſque officit paritas deſumpta à promovendo ad Epiſcopatum. Ratio enim diſparitatis eſt, quia major idoneitas requiritur in illo, quàm in alio promovendo ad alia Beneficia inferiora, juxta *Abbatem ubi ſuprà*.

Patronus itaque validè poteſt præſen-
13 tare ad Eccleſiam Parochialem Clericum, nedum in ſolis Minoribus Ordinibus conſtitutum, verum etiam habentem ſimplicem

cem Tonſuram, ſed iſte Clericus ſi præſentatus, & inſtitutus in Eccleſia Parochiali debet infra annum promoveri ad Sacerdotium, itaut ſi ipſe infra dictum tempus non promoveatur ad illud, eſt ipſo Jure dicta Eccleſia Parochiali privatus, & Patronus poterit alium ad illam præſentare, niſi ſecum fuerit diſpenſatum, vel niſi habuerit juſtum impedimentum, & juſtam Cauſam non ſe promovendi ad Sacerdotium, E. G. ſi incidat in Irregularitatem, ut quia oculum, vel manum amiſit, vel in infirmitatem abſque culpa ſua, ſecus ſi ex culpa, aut ſi Epiſcopus non poſſit, aut nolit ordines conferre, & interim poterit ſatisfacere oneribus Curæ Animarum per alium. *Text. in dicto cap. Licèt Canon. de Elect. ibique Gloſſ. verb. Privatus, Gloſſ. in dicto cap. Si pro Clericis de præben. verb. Promoveri, Fagnan. in cap. Cum in cunctis de elect. §. Inferiora num. 19. Garz. de Benefic. part. 3. cap. 4. num. 2. & ſeqq. Antonell. de regim. Eccleſ. lib. 3. cap. 5. num. 41.*

14 Hæc omnia procedunt in puris terminis, quibus fundator Eccleſiæ Parochialis diſpoſuerit, quòd præſentetur ad illam unus de familia, vel extraneus, quo caſu cenſetur voluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione Juris communis non requirentis in præſentando de tempore præſentationis Sacerdotium, ſecus ſi dixiſſet, quòd præſentetur ad illam unus Sacerdos, tunc enim intrare poſſet quæſtio, an requiratur Sacerdotium de tempore præſentationis, quam quæſtionem examino infra *in Secunda Parte*. Procedunt etiam, quoad Eccleſiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali, quæ non providetur per concurſum, quid autem dicendum de Eccleſia Parochiali de Jurepatronatus Eccleſiaſtico, quæ providetur per concurſum, & in qua concurrentes examinari, & approbari debent ab Examinatoribus Synodalibus, & eligi ab Epiſcopo, & poſtea Patronus unum ex approbatis, & electis ad dictam Eccleſiam præſentare, juxta *Concil. Trident. ſeſſ. 24. de Reformat. cap. 18.* & dicam infra *in Quinta Parte*, an Examinatores Synodales, & Epiſcopus inter concurrentes poſſint approbare, & reſpectivè Patronus præſentare ad hujuſmodi Eccleſiam Parochialem Clericum habentem ſolum ſimplicem Tonſuram, & in ætate conſtitutum, ut poſſit infra annum ad Sacerdotium ſe promoveri, relicto Sacerdote?

Certum eſt, quòd cæteris paribus Epiſcopus non poteſt approbare, & eligere, nec Patronus præſentare hujuſmodi Clericum habentem ſimplicem Tonſuram relicto Sacerdote, quia cæteris paribus Sacerdos propter prærogativam ordinis præferendus eſt non Sacerdoti. *Barboſ. ad Concil. in dicto cap. 18. ſeſſ. 24. Paſſarin. de Elect. cap 30. num. 18, Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 7.* Sed ubi cætera non ſunt paria videlicet, ſi Clericus habens ſimplicem Tonſuram, & conſtitutus in ætate, ut infra annum poſſit ad Sacerdotium promoveri, ſit utilior, & aptior Miniſterio Curæ, magis prudens, aut de familia illius, de cujus Bonis fundata eſt Eccleſia, & magis conferre poſſit ad bonum commune, quàm Sacerdos, tunc Examinatores, & Epiſcopus poterunt approbare, ac reſpectivè Patronus præſentare præfatum Clericum relicto Sacerdote, quia in hoc Caſu ille Clericus diceretur dignior. *Antonell. de regim. Eccleſ. lib. 3. cap. 5. §. 4. num. 33. Rota deciſ. 22. num. 29. coram Buratt. Paſſarin. de Elect. cap. 33. num. 25. Ventrigl. in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 61. Rota deciſ. 105. num. 12. & ſeq. part. 10. recent. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Iſte autem cum ſeq. coram R. P. D. Anſaldo.*

ARGUMENTUM.

In quibus Caſibus valida ſit inſtitutio facta ab Ordinario abſque præſentatione Patroni.

SUMMARIUM.

1 *Sex enumerantur Caſus, in quibus valet collatio, & inſtitutio facta ab Epiſcopo abſque præſentatione Patroni.*
2 *Vacante Beneficio Patronali ex cauſa permutationis an poſſit Epiſcopus etiam ſine conſenſu Patroni illud conferre?*
3 *Epiſcopus conferens Jure devoluto non poteſt aliter conferre, quam habeat inſtitutio, & natura Beneficii.*

CASUS XXI.

IN ordine ad Secundam Concluſionem deductam ex hoc Textu, nempe quod Ordinarius non poſſit inſtituere Rectorem in Eccleſia Patronali, ſpretis Patronis, ut fuit etiam reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Ratisbonen. Juris præſentandi* 11. *Maii* 1709. Quæritur an in aliquo Caſu poſſit Ordinarius inſtituere Rectorem in Eccleſia Patronali abſque præſentatione Patroni?

Sex ponuntur Caſus *à Fælin. in cap. Cum*
1 *Bertoldus de ſent. & re judic. volum.* 3.
in quibus valet collatio, & inſtitutio facta ab Epiſcopo abſque præſentatione Patroni. Primò ſi ex poſt facta collatione Patronus conſentiat, *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 14. *num.* 65. *Pariſ. conſ.* 144. *num.* 1. *tom.* 4. *Garz. de Benefic. part.* 11. *cap.* 3. *ſub num.* 19. Secundò ſi collatio, vel inſtitutio fiat præſente, & tacente Patrono. Tertiò ſi inſtitutio fiat de ipſo met Patrono. Quartò ſi poſt factam collationem, lapſum ſit tempus præſentandi, tunc valet dicta collatio abſque præſentatione facta *Abb. in cap. Illud de Jurepatr. num.* 8. Quintò in permutatione facta ex cauſa utili Eccleſiæ. Dicit enim *Geminian. conſ.* 50. quòd vacante Beneficio Patronali ex cauſa permutationis, poteſt Epiſcopus etiam ſine conſenſu Patroni
2 præficere Eccleſiæ Patronali Rectorem
illius Eccleſiæ, à qua iſte ratione permutationis ex cauſa utili fuit translatus, & in qua fuit inſtitutus Rector Eccleſiæ Patronalis. Idem videtur etiam aſſerere *Anan. in cap. Cum dilectus de Jurepat. n.* 5. Sextò. Si Patronus non poteſt præſentare, quem vult, aut intra terminum Juris non præſentaverit, tunc enim lapſo dicto termino poterit Epiſcopus Jure devoluto liberè conferre Beneficium abſque præſentatione Patroni; ſed tamen Epiſ-
3 copus conferens Jure devoluto non poteſt
aliter conferre, quàm habeat inſtitutio, & natura Beneficii, *Fælin. in cap. Cum acceſſiſſent de Conſtit. num.* 17.

CANON VI.

Ex Synodo Romana Eugenii II. & Leonis IV.

MOnaſterium, vel Oratorium Canonicè conſtructum à dominio Conſtructoris eo invito non auferatur, liceatque illi Presbitero, cui voluerit, pro ſacro officio illius Diæceſis cum conſenſu Epiſcopi, ne malus exiſtat, commendare.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentem deduco concluſionem. EPISCOPUS INVITO PATRONO NON POTEST DE ECCLESIA SIMPLICI FACERE MONASTERIUM, SEU ECCLESIAM COLLEGIATAM.

Ratio eſt, quia iſte Text. diſponit, quòd auferri non poſſit
1 Eccleſia patronalis à dominio Fundatoris, ſeu Patroni, eo invito ea ratione ne laici retrahantur à conſtructione Eccleſiarum; ſi autem Eccleſia erigeretur ab Epiſcopo in Monaſterium, aut in Eccleſiam Collegiatam, jam auferretur à dominio Patroni, dum non poſſet ipſe ampliùs præſentare, nec ab ea recipere alimenta, licèt quoad reliqua remaneat Patronus; Ita *Gloſſ. hìc verb. à dominio, ibique Archidiacon. Gloſſ. in cap. Nobis de Jurepatr. verb. in Cappell. ibique Abb. Butr. num. 26. Anan. num. 16. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 6. art. 1. num. 3.*

Circa hanc Concluſionem ſequentes examinantur Caſus.

ARGUMENTUM.

Eccleſia ut ſit, & dicatur Collegiata. Quid requiratur?

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia ut ſit Collegiata, quid requiritur? & num. 3.*

2 *Collegium an conſtituatur per duos?*

4 *Signa Collegialitatis, quæ ſint, & quæ non ſint? & num. 5.*

6 *Eccleſia Collegiata ſemel in eſſe deducta tripliciter extingui poteſt.*

7 *Eccleſia Collegiata quotuplex ſit, & unde dicatur Inſignis.*

CASUS I.

1 UT Eccleſia ſit, & dicatur Collegiata requiritur primò, quòd ab initio ſit taliter inſtituta, & ordinata, ut ibi ſint tres Præbendati, ſeu Beneficiati collegialiter; Ita *Gloſſ. in cap. Nullus in Eccleſia de elect. & in cap. Nobis de Jurepatr.* Licèt enim Collegium conſervetur in uno, vel
2 duobus Canonicis dumtaxat, nihilominus non conſtituitur à principio per duos, ſed requiruntur tres, ut conſtituatur Collegium *Abb. num. 6. & Dec. num. 13. hic*

 Bar-

Barbat. conſ. 17. *tom.* 1. *num.* 1. Et licèt ex ſpeciali conſtitutione duo faciunt Collegium, tamen de Jure communi non faciunt. *Abb. num.* 5. *&* 6. *Anan. num.* 3. *Bald. num.* 3. *Dec. num.* 16. *Butr. num.* 8. *Fagnan. num.* 30. *hìc Barbat. conſ.* 17. *numer.* 1. *tom.* 1. *Maſcard. concluſ.* 586. *n.* 9. *tom.* 1.

Unde ex eo, quòd in Eccleſia Præbendæ ſemper fuerint duæ, clarè probatur quòd non ſit Collegiata, *Barbat. ubi ſupra num.* 2.

Requiritur ſecundò, Privilegium Apo-
3 ſtolicum, nullus enim niſi Papa poteſt conſtituere, & erigere Eccleſiam Collegiatam, *Lotter. de re Benefic. lib.* 1. *quæſtion.* 14. *num.* 38. *Barbat. ubi ſupra num.* 7. Sed ad eſſe Collegii non requiritur, quòd ibi ſit Prælatus, licèt requiratur ad bene eſſe. *Innocent. in cap. Cum non ignores de Præben. num.* 2. *Fagnan. hic num.* 44.

Ad cognoſcendum an Eccleſia ſit Collegiata? recurrendum eſt ad ejus ordinem, & Inſtitutionem, ſi enim fuerit inſtituta, ut ibi eſſent plures collegialiter, eſt Collegiata; Deficiente inſtitutione recurrendum eſt ad Privilegium ſuper Jure Collegii; Deficiente Privilegio recurrendum eſt ad poſſeſſionem Eccleſiæ, ſi enim Eccleſia eſt in poſſeſſione Collegii, eſt Collegiata, niſi contrarium probetur *Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num.* 8. *Barbat. conſil.* 17. *num.* 4. *tom.* 1. *Maſcard. de probat. concluſ.* 586. *num.* 1. *tom.* 1.

Ut cognoſcatur quando Eccleſia ſit in
4 poſſeſſione Collegii recurrendum eſt ad ſigna; Signa enim Collegialitatis Eccleſiæ non ſunt, quòd in illa ſint plures Clerici præcisè, & quod ſint plures Præbendæ. *Abb. in cap. Nobis de Jurepat. num.* 8. *in fine*, *Butr. num.* 3. *Fagnan. num.* 21. *in hoc cap. Nullus*. Nec quòd Eccleſia ab Epiſcopo ſit adſcripta inter Eccleſias Collegiatas.

5 Sed ſigna Eccleſiæ Collegiatæ ſunt facere, & deputare Sindicum, & per eum jurare, habere ſigillum commune, eligere Prælatum, facere alios actus collegialiter, ſcilicet quòd in unum locum conveniant ad faciendos actus ſpectantes ad Collegium, Arca communis, Refectorium, & Dormitorium commune. *Abbas in dicto cap. Nobis num.* 8. *Imol. in hoc cap. Nullus num.* 2. *Barbat. conſ.* 17. *num.* 3. *&* 4. *tom.* 1. *Alexand. conſ.* 74. *num.* 4. *lib.* 4. *Maſcard. concluſ.* 586. *numer.* 3. *&* 12. *tom.* 1.

Collegium, ſeu Eccleſia Collegiata
6 ſemel in eſſe deducta tripliciter extingui poteſt, ſcilicet per hoc, quòd transferatur ad diverſum ordinem, per hoc, quòd alteri acceſſorié uniatur, & per hoc, quod à Principe ex juſta cauſa deſtruatur. Si enim ex accidenti, aut ex Tirannide Bona Collegii dilapidentur, & ipſum Collegium deſtruatur, ſi remaneat unus Collegialis in ipſo conſervatur Jus Collegii, ſi verò nullus remaneat, Collegium actu, ſeu quoad activitatem deſtruitur; Habitu verò, ſeu quoad Jus Collegii remanet penes Eccleſiam; *Lotter. de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 106.

7 Eccleſia Collegiata alia eſt Cathedralis, & alia ſimplex Collegiata, & hæc alia eſt Inſignis, & alia non Inſignis. Eccleſia Collegiata dicitur Inſignis ex ſequentibus circumſtantiis, ſcilicet ex communi omnium exiſtimatione, ſeu ex eo, quòd pro tali ab omnibus habeatur, ex ejus ſtructura, ex loco nobili, in quo ſita eſt, ex eo, quòd ſit Matrix, ex præcedentia ſupra alias Eccleſias, ex magno numero miniſtrorum deſervientium, & ex frequentia Populi. Ita *Lotter. de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 15. *num.* 4 *& ſeqq. Rota deciſ.* 29. *num.* 1. *par.* 2. *diverſ.*

ARGUMENTUM.

Cappellania an, & quando erigi poſſit in titulum Beneficii? Et erecta in titulum Beneficii, an Cappellanus indigeat nova præſentatione ad effectum retinendi illam ſic erectam, & commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum? Et an fieri poſſit præſentatio ad Beneficium erigendum.

SUMMARIUM.

1 *Mandante Teſtatore*: Che ſi erigano due Cappellanie: *Et ſimul prohibente*

hibente Epiſcopo, & Datariæ Apoſtolicæ habere ullum Jus ſuper illis; An dictæ Cappellaniæ erigi poſſint in titulum Beneficii, & num. 3.

2 *Ab excluſione Reſervationum Apoſtolicarum, argui poteſt Cappellaniam eſſe Beneficium Eccleſiaſticum.*

4 *Erecta Cappellania merè laicali, ſive manuali, ſive perpetua in titulum Beneficii Cappellanus, qui prius illam poſſidebat, indiget nova præſentatione, & illi favore quorum fuit in erectione reſervatum Juspatronatus poſſunt præſentare quemcumque, & numer. 5. & 6. 15. & 16. ſed limita, ut num. 10.*

7 *Fundator, aut Patronus licèt poſſit nominare, aut deſignare Perſonam præſentandam ad Beneficium erigendum, tamen non poteſt formaliter, & rigoroſè præſentare.*

8 *Exercitium Juriſpatronatus in Beneficiis in abſtractu creatis incipit competere poſtquam habitus fuit conſenſus Ordinarii.*

9 *Patrono ante Beneficii erectionem non competit Ius proceſſionis.*

11 *Congruum, & neceſſarium eſt exequi ultima morientium elogia.*

12 *Nemini licet impugnare factum Auctoris.*

13 *Valet Nominatio, ſeu Præſentatio minus rigoroſa ad Beneficium erigendum.*

14 *Augumentum ſequitur naturam ejus, cui fit.*

CASUS II.

TItius erigi mandavit binas Cappellanias cum reſervatione Juriſpatronatus favore ſuæ familiæ ſubdens: *Talmente che ſopradette Cappellanie non vole, che in alcun tempo per qualſiſia Cauſa, Preteſto, Privilegio, o queſito colore ſi acquiſti mai alcun Jus al Veſcovo pro tempore, nè alla Dataria di Roma, perchè vuole, che la nomina ſempre ſi facci, e ſpetti alla ſua Famiglia; In oltre dichiara, che poſſino eſſere nominati per Cappellani ogn'uno, che ſarà in età di farſi Chierico con obligo però, che arrivati, che ſaranno all'età di dire Meſſa, vuole, che ſi faccino Sacerdoti, altrimente dopo un'anno debbano eſſere privati di dette Cappellanie, e nominati altri in luogo loro.* Affixis Edictis, nulloque contradicente, Auctoritate Ordinaria erectæ fuerunt præfatæ Cappellaniæ cum reſervatione Juriſpatronatus, juxta Teſtatoris legem. Illi de Familia Teſtatoris prætendunt hujuſmodi Cappellanias erigi non potuiſſe ab Epiſcopo, ſed eſſe merè Legata Pia.

Unde quæritur, an prædictæ Cappellaniæ potuerint erigi ab Epiſcopo in titulum Beneficii, ſeu potius haberi debeant tanquam Legata Pia?

1 Studens in hoc Caſu in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram, affirmativè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem reſpondendum ſentiebam; Quoniam Teſtator in ejus Teſtamento ordinavit, ſeu voluit electionem dictarum Cappellaniarum, ibi: *Ordina, e commanda, che ſi erigano due Cappellanie*: Quæ erectio eſt Cauſa efficiens, & principale, ſeu eſſentiale requiſitum Beneficii Eccleſiaſtici ad *Text. in cap. Ad hæc de Relig. Domibus, Garz. de Benefic. part. 1. cap. 2. num. 3. Gonzal. ad regul. 4. Gloſſ. 5. num. 7. & 20.* cum aliis plenè adductis *in Papilonen. Cappellaniæ 25. Maii 1646. §. Verùm coram bo. mem. Corrado.*

Et licèt non ordinaverit expreſsè, quòd iſtæ Cappellaniæ erigerentur auctoritate Ordinarii, hoc tamen ordinavit tacitè, quia eo ipſo, quòd dixit: *Ordino, che ſi erigano due Cappellanie*: Iſta erectio non poteſt intelligi, niſi de erectione facienda, prout de Jure.

Non obſtat, quòd Teſtator prohibuerit Epiſcopo, & Datariæ Apoſtolicæ habere ullum Jus ſuper dictis Cappellaniis, ex qua prohibitione inferri poſſe videtur, quòd non ſint Beneficia Eccleſiaſtica, quia reſpectu Epiſcopi non prohibuit Jus inſtituendi, & conferendi ſimpliciter, quia eo ipſo, quòd voluit erectionem dictarum Cappellaniarum auctoritate Ordinarii, neceſſariò conſequitur, quòd voluerit etiam Jus inſtituendi, & conferendi ſpectare ad Epiſcopum; ſed ſolùm prohibuit Epiſcopo Jus liberè inſtituendi, & conferendi, nam prohibuit Epiſcopo habere ullum Jus, ſuper dictis Cappellaniis: *Per-*

Perchè vuole, che ſempre la nomina ſpetti alla ſua Famiglia.

Reſpectu verò Datariæ prohibuit, ſeu
2 excluſit reſervationes Apoſtolicas; Ex quo deſumitur potiùs argumentum, quòd voluerit dictas Cappellanias eſſe vera Beneficia Eccleſiaſtica, nam aliàs ſi talia non fuiſſent, ſuperflua eſſet illa excluſio, dum Cappellaniæ Laicales ſine alia expreſſione, ſuaptè natura ſub nulla reſervatione comprehenduntur, ut tradit *Gonzal. ad regul.* 8. *Gloſſ.* 5. *num.* 22. *Rebuff. de pacific. poſſeſſ. num.* 287. *ad fin. verſ. Et ideò, Corrad. in prax. Benefic. lib.* 1. *cap.* 2. *numer.* 32. *Rota coram Merlin. deciſ.* 79. *num.* 1.

3 Ita ſentiebant etiam R. P. D. Petra Secretarius, & nonnulli Eminentiſſimi Patres; Sed Sacra Congregatio *die* 4. *Junii* 1712. *in Camerinen. Cappellaniarum* reſolvit *negativè* quoad primam, & *affirmativè* quoad ſecundam partem.

Suppoſito, quòd Cappellania merè Laicalis, ſeu Legatum Miſſarum erigi poſſit in titulum Beneficii Eccleſiaſtici, ſi Teſtator, aut ejus hæres, qui nominavit, & præſentavit ad dictam Cdppellaniam merè Laicalem Titium Sacerdotem, deinde decurſu temporis in executionem teſtamentariæ diſpoſitionis erigat illam auctoritate Ordinarii in Beneficium Eccleſiaſticum cum reſervatione Juriſpatronatus favore familiæ A; Quæro, an Titius nominatus, & præſentatus, & qui per longum tempus poſſedit Cappellaniam exiſtentem in ſtatu Laicalitatis, & meri Legati Pii vigore ejuſdem nominationis, aut præſentationis obtinere poſſit eamdem Cappellaniam poſtea erectam, & commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum, vel potius illi de familia A. poſſint ad illam ſic erectam liberè præſentare quemcumque?

Et cenſeo reſpondendum negativè,
4 quoad primam, & affirmativè, quoad ſecundam partem dubii: Quoniam cùm dicta Cappellania merè Laicalis fuerit commutata, & erecta in Beneficium Eccleſiaſticum, & fuerit reſervatum Juſpatronatus ad illud favore eorumdem familiæ A; ad iſtos ſpectat privative præſentare ad dictam Cappellaniam ſic erectam, & commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum, itaut Titius, qui priùs poſſidebat Cappellaniam exiſtentem in Statu Laicalitatis, ad hoc ut poſſit retinere illam converſam, & commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum, indiget nova præſentatione, & requiritur, quòd præſentetur ab eis de familia A. *Bero. conſ.* 120. *numer.* 4. *lib.* 2. *Rota in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Januarii* 1708. §. *Non attenta, coram R. P. D. Lancetta.*

Nec obſtat, quòd Titius jam fuerit
5 præſentatus ad dictam Cappellaniam exiſtentem in Statu Laicalitatis: Quoniam, aut ſumus in caſu Cappellaniæ mere Laicalis ad nutum amovibilis, & hujuſmodi præſentatio, ſeu nominatio non poteſt ei ſuffragari pro obtinenda Cappellania non ampliùs Laicali, ſed commutata in Beneficium Eccleſiaſticum perpetuum, ſed indiget nova præſentatione reportanda ab eis de familia A; quibus fuit reſervatum Juſpatronatus à Teſtatore, quia ſicuti iſte poterat ad nutum amovere Titium Cappellanum à dicta Cappellania, ut dicam infra in ſecunda parte *Can.* 20. Ita illi de familia A. hæredes poterunt præſentare alium ad Cappellaniam non ampliùs Laicalem, & amovibilem, ſed commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum perpetuum, & ſic facere, ut Titius vigore præſentationis de ſe factæ ad dictam Cappellaniam exiſtentem in ſtatu mere Laicalitatis, non poſſit obtinere illam converſam, & erectam in Beneficium Eccleſiaſticum; Aut ſumus in caſu Cappellaniæ perpetuæ Lai-
6 calis eo, quia Teſtator diſpoſuerit, quòd poſſideretur à Titio ejus vita durante, & adhuc indiget nova præſentatione ad effectum illam retinendi; quia quando Titius fuit præſentatus, & nominatus ad Cappellaniam mere Laicalem, hæc non erat erecta, ſed erigenda in Beneficium Eccleſiaſticum; Ex quo ſequitur, quòd illa præſentatio ad Cappellaniam mere Laicalem non poſſit ei inſervire pro formali, & rigoroſa præſentatione ad Cappellaniam erectam in Beneficium Eccleſiaſticum, prout requiritur ad effectum illam obtinendi, quia eſſet præſentatio rigoroſa, & formalis ad Beneficium erigendum, & ſic eſſet nulla, licèt enim Fundator, aut Patronus poſſit nominare pri-
7 mum Cappellanum, vel declarare voluntatem

tatem ſuam circa perſonam primò eligendam poſt tempus erecti Beneficii, & ſic præſentare Cappellanum ad Beneficium erigendum præſentatione impropria, & minus rigoroſa, dum in tali caſu Fundator non diceretur præſentare ante Beneficium erectum, ſed eligere præſentandum, tamen non poteſt rigoroſè, & formaliter præſentare ad Beneficium, quia exercitium Juriſpatronatus in his Beneficiis in abſtra-
8 ctu creatis conſiſtentibus in certis redditibus, & Bonis cum onere Miſſarum, non incipit competere, niſi poſt quàm illa ſunt erecta, & deducta ineſſe tale, ſeu niſi poſtquam habitus fuit conſenſus Diœceſani, qui in his Beneficiis tribuit exercitium Juriſpatronatus, quicquid ſecus eſſet in Beneficiis indigentibus ædificio, & conſecratione, ut ſunt Eccleſiæ, & Altaria, in quibus exercitium Juriſpatronatus non habetur per ſolum conſenſum Ordinarii, niſi etiam adimpleantur cauſæ, ex quibus acquiritur Juspatronatus, nempe fundatio, conſtructio, & dotatio juxta doctrinam *Lambertini de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 9. *num.* 2. ibi: *Et hoc idem dicerem in Beneficiis creatis in abſtractu conſiſtentibus in certis redditibus, & Bonis, in quibus Fundator voluit præſentari Clericum, ſeu Sacerdotem pro tot Miſſis celebrandis in tali Eccleſia &c. & nulli dubium eſt, quòd habito conſenſu Diœceſani, incontinenti ille efficitur Patronus, & habet exercitationem Juriſpatronatus, & num.* 3. Et in hoc ſenſu, nempe de præſentatione minus rigoroſa ſumpta pro nominatione, ſeu deſignatione perſonæ præſentandæ ad Beneficium erigendum loquuntur. *Zabarell. conſ.* 82. *numer.* 2. *in fine*, idem *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 48. & aliæ auctoritates adductæ per Rotam *in Tridentina Beneficii* 20. *Junii* 1712. §. *Nulla, coram R. P. D. Anſaldo inferius legen.*

9 Sic Patrono antequam Beneficium ſit erectum non competunt alii fructus Juriſpatronatus, nempe Jus proceſſionis, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 4. *dicto art.* 9. *num.* 3. ergo nec competere poterit fructus præſentationis formalis, & rigoroſè ſumptæ, & conſequenter Titius præſentatus, ſeu nominatus ad Cappellaniam exiſtentem in Statu mere Laicalitatis, non poterit vigore ejuſdem præſentationis dici præſentatus ad Cappellaniam poſtea erectam, & commutatam in Beneficium Eccleſiaſticum, ſed ad effectum illam retinendi indiget nova præſentatione reportanda ab eis de familia A; quia Teſtator erigendo auctoritate Ordinarii Cappellaniam merè Laicalem in titulum Beneficii Eccleſiaſtici; cum reſervaverit Juspatronatus, & præſentandi eis de familia A; & voluerit, quòd iſti præſentarent Cappellanum ad Cappellaniam erectam in Beneficium, voluit etiam, quòd Titius reportaret novam præſentationem
10 ab eis de familia A. Et quidem iſti deberent ex congruentia in hoc caſu Titium præſentare, & præferre aliis, nam cum fuerit præſentatus, & nominatus perpetuò à Teſtatore ad Cappellaniam, quando erat mere Laicalis, præſumitur mens, & voluntas Teſtatoris eſſe, ut præſentetur ad dictam Cappellaniam ipſe Titius etiam nunc, quo eſt converſa, & commutata in Beneficium Eccleſiaſticum, quo caſu idem Titius ante erectionem deberet inſtare coram Ordinario, ut ſecuta erectione ipſe præſentetur, & præferatur aliis, ut in terminis terminantibus fuit reſolutum à Sacra Rota *in dicta Tridentina Beneficii*, cujus verba ſunt tenoris ſequentis.

R. P. D.

ANSALDO

Tridentina Beneficii.

Lunæ 20. *Junii* 1712.

QUandoque ſuperſeminat inimicus Homo (quem *Sacri Expoſitores* meritò Diabolum ſuccenſent) Zizaniam, ubi præcipuè melior fruges, ſeu Meſſis expectetur, prout accidit in præſenti Theſi, in qua Carolus Aloyſius Jo: Antonii ejus Avi, piam largitionem, ſeu diſpoſitionem ſancta emulatione ſuperare contendens in ejus Teſtamento ordinaverat Fauſtinæ illius hæredi, quòd quoddam ante-

antecedens Legatum pro celebratione duarum Miſſarum in qualibet Hebdomada relictum à prænominato ejus Avo per eamdem hæredem peraugeretur, ulteriùs injuncto ſtatim ac ſubſecutum extitiſſet demandatum augumentum formali tranſitu dicti Legati in effectivum titulum Beneficii, ut ibi: *ſia tenuta, & obligata diſporre a favore di Cauſe Pie, accreſcendo le due Meſſe della Caſa à quel numero, e modo, che li parerà, e piacerà, ordinando, che ſiano ben fondate, quando non vi foſſe la ſufficiente fondatione, ed in caſo di tal fondatione, o dell' augumento ſudetto ſia poi ſotto titolo di Cappellania ſemplice, o Beneficio formale.*

Contigit ſiquidem, quòd Fauſtina hæres laudabiliter à principio utique devenit ad hanc accretionem, ſive augumentum de anno 1688. ſuperaddendo nimirum duobus præcedentibus ſacrificiis alia tria, rurſuſque inſinuando, quòd hæc pia diſpoſitio (uti Carolus Aloyſius præceperat): *ſia in titolo di Beneficio, ò vero Cappellania*, ac uno demum, eodemque tempore totam voluntatem prælaudati Teſtatoris adimplens, ſingillariter expreſſit ſub eodem Teſtamento, quòd primus interim Sacerdos deberet eſſe Dominicus de Graſſis, eoque è vivis prærepto activum jus nominandi, ſeu præſentandi ad eamdem Cappellaniam, ſeu Beneficium deflecteret *al Signor Gio: Battiſta Guerinoni, e ſuoi Deſcendenti*: quemadmodum quoque idipſum in effectu præciſè cooptaverat toties enunciatus Carolus Aloyſius, ſic obſer-
11 vando eam inſimul cougruentiam, & neceſſitatem exequendi ultima morientium elogia, & maximè ad Divinum incrementum, cauſaſque pias protendentia, ut inquit *Divus Gregorius in Can. Ultima voluntas cauſ. 13. quæſt. 2. & Conſtantinus Auguſtus in l. 1. in fin. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

Verùm ſuper accedente forſan prædicto ſuperſemineo zizaniæ eademmet Fauſtina poſt 21. annorum defluxum, nempe de anno 1709. aſſueta Mulierum mobilitate animi magis, ut credendum eſt, quàm pravitate, tota à ſemetipſa mutata per actum inter vivos non ſolum manum in largitate Miſſarum abbreviavit, adjungendo unum tantummodò ſacrificium, ſed prædefuncto quoque intermediè Dominico, nominavit nedum in Cappellanum amovibilem, ſed & perpetuum Bernardinum de Mancis, qui etiam uſque ad ejuſdem Fauſtinæ obitum in actualitate celebrationis earundem Miſſarum, non ſine tamen contradictione permanſit, præſumentibus nempe contrarium aliis de eadem agnatione, & Familia utriuſque Teſtatoris, uti plenius eluceſcit in anteacta diſputatione ſuper hoc conflictu habita in Sacro Auditorio in cauſa *Tridentina Cappellaniæ 11. Martii 1699. & 17. Junii ejuſdem anni coram bon. mem. Muto.*

Rebus ita ſe habentibus fato ceſſit Fauſtina, delatoque negocio fundationis hujus Beneficii ad Capitulum Cathedralis legitimè jure inſtituendi ſuffultum, iſtud enarrata prima Teſtamentaria ordinatione ejuſdem Fauſtinæ, & reticita altera poſteriori inter vivos, prædictam primam diſpoſitionem approbando mediante poſitiva erectione communivit ſub contextuali aſſignatione fundi, & reſervatione juris nominandi, ſeu præſentandi ad favorem præcitati Jo: Baptiſtæ Guerinoni, ejuſque Deſcendentium: Quamobrem perſiſtente adhuc Bernardino in ſpe conſequendæ antelationis ſuper hac ipſa etiam in titulum erecta Cappellania in concurſu Jo: Caroli de Guarinonis à prædicto Jo: Baptiſta, ſive Alexandro ejus filio præſentati, idem Capitulum, cujus pariter muneri incumbebat, pronunciavit favore poſtremi, nec (aſcenſo ad Sanctam Sedem diſſidio) diſſimile hodie prodiit oraculum *in S. Rota.*

Si qua namque erat difficultas, tota reſidebat in eo, quòd cùm Carolus Aloyſius in arbitrio, & placito Fauſtinæ ejus hæredis prorſus remiſiſſet, juxta verba ſuperiùs tranſcripta, poteſtatem peraugendi antecedens, & Pium Legatum Miſſarum, ipſa verò eodem utens arbitrio devenerit ad hanc Miſſarum augumentationem relicto prius in Teſtamento jure præſentandi eiſdem Guarinonis, & deinceps citra ullam revocationem ejuſdem Juriſpatronatus in donatione poſtmodum exarata ſub ſola ſuperadditione ad Dominicum Cappellanum prædefunctum Bernardini de Mancis, profectò nequibant Guarinoni reſpuere eumdem Bernardinum, & alium præſentare, tum ex regula, quòd nemini licet impugnare factum ejus, à quo cau-

12 cauſam habet, ex *Text. in l. Cum à Matre C. de rei vindic. Card. de Luca de Feud. diſc.* 127. *num.* 14. *Rota coram Cerro deciſ.* 41. *num.* 11. *in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Quintò comprobatur, coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, & in Imolen. Juriſpatronatus* 27. *Januarii* 1710. §. *Maximè, coram R. P. D. meo Lancetta*; tum ex quo Auctrix illa dicenda erat Beneficii erigendi, ut firmat in his ferè terminis *Rot. deciſ.* 327. *ſub numer.* 7. *verſ. Et in omnem caſum part.* 15. *Recent.*

13 Nulla cadente hæſitatione, quòd forſan termini non eſſent pares, dum quando Fauſtina devenit ad nominationem Beneficii, ſeu Cappellaniæ, ea non adhuc erat in titulum erecta, cùm nemo non ſciat, valere, atque ſubſiſtere præſentationem, vel nominationem factam ad Beneficium etiam erigendum, ad plenè tradita per *Zabarell. conſ.* 82. *num.* 2. *in fine*, *Lambert. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 48. & ſignanter *verſ. Quia hic Teſtator*, *Card. de Luca de Jurepat. diſc.* 17. *n.* 9. *& Rota in recen. dec.* 107. *n.* 7. *par.* 11.

Fortius verò, quando, ut mox præmiſimus, prænominatus Bernardinus non ſolùm reperiebatur in actuali, & Canonica poſſeſſione redditum ejuſdem Beneficii in eo ſtatu, quo ſtabant ante formalem erectionem, & per conſequens omnis ratio expoſtulabat, quòd etiam idipſum practicaretur ſuperventa additione eorum-

14 dem reddituum, & ſubſecuta erectione, cùm quodlibet augumentum ſequatur naturam ſubjecti principalis, cui facta noſcitur augumentatio, uti conotarunt *Dec. in l. unica in prima lect. num.* 11. *Cagnol. in rubr. C. Quando non petent. part. num.* 14. *verſ. Sed cum Juri*, *Soccin. ſen. conſ.* 153. *num.* 10. *verſ. Confirmatur volum.* 2. *& conſ.* 67. *num.* 6. *volum.* 4. *Brun. de Augument. concluſ.* 5. *num.* 15. *Rota coram Manzaned. deciſ.* 98. *num.* 1. *& ſeqq. & coram Priolo deciſ.* 28. *num.* 28. & magis in ſpecie noſtra portionis per auctæ, *Belton. de Jure accreſc. cap.* 9. *quæſt.* 47. *num.* 1. *& ſeqq. & quæſt.* 46. & 47. per tot. *Rota in Gerunden. Prioratus ſuper reſervatis* 14. *Decembris* 1703. §. *Prout neque obſtcere, coram Reverendiſs. Domino meo Molines Decano.*

Aſt eo validius, quoniam non tantùm idem Bernardinus reperiebatur in prædicta Canonica actuali poſſeſſione ejuſdem Beneficii, vel Officiaturæ, ſed & in ea (quod plus eſt) fuerat ulteriùs confirmatus judiciali auctoritate *Sac. Tribunalis*, per quod ei quoque extiterat conceſſa formalis adjudicatio; quod ſanè *Tribunal* cum vigore notiſſimæ *Clement. Auditor, de reſcript.* ſubeat vices Ordinarii, idcircò prædictam adjudicationem Bernardino impartiendo, eo ipſo dicebatur implicitè deveniſſe ad formalem erectionem, juxta perpenſa *in Colonien. Canonicatus* 13. *Junii* 1704. §. *Illud etenim, coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen. &* 9. *Decembris* 1707. §. *Abſque eo quod, coram Me.*

Potiſſimè, dum (ſicuti patebat ex prædictis *Deciſionibus coram bon. mem. Muto*, & ulterius ex actis illius Cauſæ) non ſolum extiterat productum Teſtamentum Jo: Antonii primi Teſtatoris, in quo demandabatur, ſive efflagitabatur aſſignatio eorundem reddituum, verùm quoque ad ejuſdem Teſtamenti tenorem fuit attributa prænominata adjudicatio; ac propterea eo evidentior emergebat prædicta implicita erectio vice Ordinarii per *Rotam* inita, & virtualiter firmata, dum quando etiam eædem *Deciſiones* hoc non exprimerent, debebant ſic ex Actis Cauſæ interpretari, ex traditis per *Rot. deciſ.* 470. *num.* 6. *coram Ludoviſ. deciſ.* 90. *num.* 82. *& ſeq. coram Duran. & in recen. deciſ.* 349. *num.* 11. *&* 12. *par.* 12.

Atque ex his opus non erat (uti ſibi blandiebantur Informantes pro Bernardino) haber etiam recurſum ad alterum fulcimentum, nempe quòd etiam Ordinarius Collator admiſerat præſentationem ejuſdem Bernardini pro quando ſubſecuta fuiſſet erectio, ut in ejus *Summ. Num.* 11. *in fine*; unde nequibant Guarinoni ſucceſſivè venientes in eodem Jurepatronatus revocare hanc præſentationem jam admiſſam ab Ordinario, ut in ſpecie comprobat *Lambert. de Jurepat. lib.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 1. *num.* 1. quoniam, præciſivè ab eadem admiſſione Ordinarii, utique de per ſe judicatum Rotale canonizans eamdem præſentationem ipſius Bernardini præpediebat, ne poſſent iidem Guerinoni ſubvertere inſtitutionem ei datam à Superiore Eccleſiaſtico, ad normam *Text. in cap. Quæri-*

moniam de Jurepatr. Lambertin. eod. tract. lib. 2. part. 2. quæſt. 7. artic. 2. num. 5. & par. 3. quæſt. 2. art. 4. num. 1.

Cæterùm, his minimè refragantibus,
15 *Domini*, meritò parum attendentes quidquid actus fuiſſet in Partibus, & inter Partes, & in ipſa Rota *coram bon. mem. Muto* antequam vere formiter foret erectum in titulum hodiernum Beneficium auctoritate Ordinarii, ex quo tunc quæſtio erat de jure dumtaxat deputandi Cappellanum pro celebratione Miſſarum ſimpliciter demandatarum à Jo: Antonio, & de facto in ſimilibus deputationibus, quæ erga plures Sacerdotes expletæ fuerant, ut in *Summ. Jo. Caroli Num.* 8. nulla legebatur per umbram facta mentio de Teſtamento, novaque diſpoſitione Caroli Aloyſii, niſi ad eſſectum dumtaxat qualitatis hæreditariæ Fauſtinæ, quin etiam nec tunc quidquam extitit indigitatum de Teſtamento condito per eandem Fauſtinam in ſequelam præfatæ diſpoſitionis Caroli Aloyſii, multoque minus noviſſimi actus inter vivos geſti per ipſam, ſed negocium undique verſabatur, ut mox diximus, ſuper Pio Legato relicto per prædictum Jo: Antonium, ac propterea a rebus geſtis in ordine ad unum ſtatum puri legati nulla valebat fieri illatio ad verum, & purum ſtatum erectionis effectivi Beneficii, ad regulam, de qua *Abb. conſ.* 10. *in princ. lib.* 1. *Soccin. Iun. conſ.* 1. *num.* 46. *& conſ.* 4. *numer.* 20. *lib.* 3. *Tuſch. concluſ.* 510. *num.* 2. *litt. A.* & in noſtris terminis poſt *Felin. in cap. Ex parte il* 2. *num.* 2. *de reſcript.* & alios dixit *Rot. deciſ.* 101. *num.* 1. *coram Amat. Dunoz.*

Solummodò propterea ponderarunt ip-
16 ſam erectionem, quæ ad inſtantiam Executoris Teſtamentarii extitit ſubſecuta de anno 1710. ut in *Sum. Jo: Caroli Num.* 10. Cùm enim in hujuſmodi erectione inita in ſequelam noviſſimæ diſpoſitionis Caroli Aloyſii, necnon alterius Teſtamentariæ Fauſtinæ illius hæredis, nihil dictum fuerit de Bernardino, & ad limites utriuſque ordinationis fuerit reſervatum Juſpatronatus illis de Guerinonis, ipſis proinde privativè competebat Jus nominandi perpetuum Rectorem, ſeu Cappellanum, & non alteri cuicumque, per ea, quæ uno ore perbellè firmant *Berous conſ.* 120. *num.* 4. *lib.* 2. *Covarr. var. reſol. lib.* 3. *cap.* 10. *numer.* 7. *Epiſc. Rocc. diſp. Jur. cap.* 3. *num.* 6. & 12. cum aliis in longè fortioribus adductis, & firmatis *in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Januarii* 1708. §. *Non attenta*, *coram R. P. D. meo Lancetta*, & 7. *Decembris ejuſdem anni*, §. *Vis igitur*, *coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Diximus, in fortioribus, quoniam in prædicta *Aſten.* idemmet Fundator illius Prioratus expreſsè ſibi reſervaverat facultatem immutandi nonnulla in ſuo Teſtamento, & de facto poſtmodum plura immutaverat, ſed quia Ordinarius ad actualem erectionem devenit purè, & abſolutè ad normam primæ diſpoſitionis, oſtenſum fuit, quòd omnia, quæ reſtabant extra limites ejuſdem erectionis, in nihilo erant attendenda ad effectum præſentationis, & nominationis, ſive Juriſpatronatus, veluti remanentia tanquam nuda, & pura materia ſine forma, quæ ſolùm velut anima imprimitur per aſſenſum, & approbationem Epiſcopi, ut ait *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *princ. artic.* 5. *num.* 2. *Lotter. de re Benefic. lib* 1. *quæſt.* 31. *num.* 4. *Rota dec.* 316. *num.* 19. *par.* 10. & *deciſ.* 107. *num.* 19. *par.* 11. cum aliis *in dicta Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 7. *Decembris* 1708. *dicto* §. *Vis igitur*, *coram eodem R. P. D. Aldrovando.*

Quòd ſi forte Bernardinus prætendebat, præferendum eſſe in aſſequenda approbatione actum poſteriorem Fauſtinæ inter vivos, debebat id ſuo loco, & tempore repræſentare, & quatenus Ordinarius noluiſſet retractare, ſeu moderari erectionem, debebat provocare, & appellare, ut fit ab omni gravamine Ordinarii, ut in his eiſdem terminis dixit *Rota in eadem mox allegata Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 7. *Decembris* 1708. §. *Nihilque refert.*

Addito ex abundanti, quòd etiamſi particulariter Bernardinus appellaſſet ab hac erectione, prout minimè ſeorſim appellavit, perperam probabiliter id egiſſet, cùm nec poſſet Fauſtina alterare ſubſtantiam diſpoſitionis, & ordinationis injunctæ ſibi per Carolum Aloyſium, qui immutato ſtatu (ut exoptaverat) Beneficii de puro Legato, ſeu de quadam Cappellania pro celebratione Miſſarum amovibili in titu-

lum

lum perpetuum, reliquerat Juſpatronatus prædictis de Guerinonis; prædicta enim verba proteſtativa in quoddam arbitrium ſonantia; ac Fauſtinæ directa: *nel numero, e modo che le parerà, e piacerà*; nullo modo valebant immutare ſubſtantiam Juriſpatronatus, de quo abſolutè diſpoſuerat, ſed ad ſummum reſpiciebant circumſtantias numeri, & modi Miſſarum, quemadmodum recenſita verba effectivè præſeferebant, & non ultra, ac in longè durioribus reſpondit etiam *Rota coram Merlin. deciſ. 393. num. 1. & in recent. deciſ. 240. num. 6. & ſeq. deciſ. 283. num. 15. par. 17.*

Et ita &c. Utraque &c.

ARGUMENTUM.

Cappellania erecta in Beneficium Eccleſiaſticum ab Ordinario, an ad inſtantiam Fundatoris aſſerentis poſt dictam erectionem ſe non habuiſſe intentionem fundandi Beneficium Eccleſiaſticum poſſit reddi, & reſtitui in Cappellaniam merè Laicalem?

SUMMARIUM.

1 *Nomine Beneficii perpetui non venit Cappellania merè Laicalis.*

2 *Inſtitutio non requiritur, niſi in Beneficio Eccleſiaſtico.*

3 *Conditio quod deficiente Beneficiato fructus bonorum donatorum cedant in Beneficium compatronorum, an ſit contra naturam Beneficii?*

4 *Conditio appoſita contra naturam Beneficii non poteſt illud vitiare, ſed potius ipſa vitiari debet.*

5 *Bona ſemel Deo dicata ſecularizzari amplius non poſſunt.*

CASUS III.

PUblicis exaratis tabulis, quidam Galitius Morano Notarius Civitatis Montis Peluſii, morem gerendo, ut inquit, piæ voluntati Sacerdotis Joannis Orlandi, coram ipſo conſtituti, ſimplex perpetuum Beneficium erexit in Sacello S. Franciſci Xaverii in Cathedrali Eccleſia cum dote aſſignata in capitali ſcutorum trecentum, ac in quibuſdam expreſſis bonis, quorum valor non exprimitur, Deſignatis verò Piis oneribus, quibus Rector pro tempore defungi tenetur hujuſce Beneficii Iuſpatronatus activum Franciſco Odoardo, ejuſque Deſcendentibus tam Maſculis, quam Fœminis attribuit, quoad verò Iuſpatronatus paſſivum hanc diſpoſitionem jam dictus Notarius deſcripſit: *Qui quidem Patroni quoties dictum Beneficium vacare contingerit teneantur nominare, ſeu præſentare Beneficiatum de familia effectiva, & ſucceſſivè de contentiva prænominati Franciſci Odoardi &c. Etiam quod deſcendentes nominandi, & præſentandi ſint tantùm prima Tonſura initiati, & minores quattuordecim annis præſcriptis à Sac. Conc. Trid. Sin autem etiam de dictis Clericis tantum deficiant, vel in caſu, quòd præſentatus ſit tantum Clericus ut ſupra, tam dictus Franciſcus Odoardus, quam ejus deſcendentes Patroni teneantur unum Oeconomum, ſeu Rectorem nominare, & eligere, & adimpleri facere injunctum onus Miſſarum, & ſolemnitatis feſti S. Franciſci Xaverii in eadem Cappella, ut ſupra convenienti Salario, & Elemoſina aſſignata, & providere de neceſſariis ſuppellectilibus pro decentia Cappellæ ex fructibus dictorum bonorum; & quod ſupereſt ſi præſentatus ſit tantùm Clericus, poſſit retinere, & applicare ad proprium commodum, & pro ejus ſuſtentatione, etiamſi Laicus uti primo loco contemplatus, ac ipſemet Rev. D. Joannes Donatus, qui etiam ejus vita durante ſibi reſervat, & pro reſervata intelligatur nominatio, ſeu præſentatio ad dictum Beneficium etiam ſimplicis Clerici, & ætatis minoris quatuordecim annorum tam pro prima vice pro qua ad præſens nominat, & præſentat aſſatum Franciſcum Odoardum uti Clericum reſervato tamen beneplacito, ſeu inſtitutione Illuſtriſſ. D. Epiſcopi Ordinarii, quatenus &c.* Poſtremò in hujuſmodi Inſtrumento cavetur, quòd in defectu Deſcendentium ex familia dè Orlandis Iuſpatronatus devolvatur ad Capitulum Cathedralis, qui explere teneantur pia injuncta onera, quòd vero ſupereſſet ex fructibus inter

omnes participantes divideretur.

Ejuſmodi publicum documentum jam dictus pius diſponens ſubinde expoſuit Epiſcopo, eo ſub facti themate: *Come per ſervitio di Dio, e particolar ſua devotione l'è parſo fondarſi un Juſpatronato Laicale per ſe è per Franceſco Odoardo ſuo congionto &c. col Ius di preſentare a tal Benefitio anco Chierici di minor età d' anni quattordici con facoltà a tale, & in mancanza d' Eccleſiaſtici d' eligere l' Economo, ſeu Rettore per la ſodisfatione del peſo delle Meſſe impoſteci*; Pro indeque eidem Epiſcopo preces adjecit, ut inſtituere dignaretur in hujuſmodi Beneficio Franciſcum Odoardum primum ab ipſo præſentatum, ac Oeconomum, ſive Rectorem nominare præſtituto congruo ſtipendio pro oneribus ut ſupra exequendis. Epiſcopus itaque precibus obſequens ordinariam ejus auctoritatem interpoſuit præmemoratam Cappellam erigendo ad Titulum, ut inquit, Eccleſiaſtici Laicalis Beneficii ſimplicis cum dote, & oneribus enunciatis; At reſervato Iurepatronatus tam Oratori, quam ab ipſo contemplatis ſubtexuit: *Cum facultate Beneficiato ſive Rectori poſt mortem ipſius D. Ioannis ſi fuerit Clericus, donec, & quouſque non fuerit promotus ad ordinem Sacerdotalem eligendi Sacerdotem pro celebratione Miſſarum cum competenti ſtipendio retentis aliis fructibus bonorum donatorum, & aſſignatorum demptis ſtipendio, & oneribus prædictis, cedant in Beneficium compatronorum vocatorum.*

Præfatus verò pius diſponens ſupplex coram SS. D. N. conqueſtus fuit, quod Notarius Galitius Moranus perperam in recenſitis publicis tabulis aſſecutus fuit ejus voluntatem, immo verò quæque ita inordinatè, & confusè expoſuit, ut nec ipſe eorum ſenſum deinde teneat. Si quidem altero declarativo exarato Inſtrumento, jure jurando, idem ipſe aſſeruit ejus mentem fuiſſe nedum Cappellæ cultum, animæque ſuffragium ordinare, ſed quoad temporalia familiæ de Orlandis proſpicere, proinde nulli modo conſtituere voluiſſe, aſſerit, ſimplex perpetuum Beneficium, ſed tantùm prænordinaſſe ſimplicem Cappellaniam Laicalem cum onere Miſſarum liberè tranſmiſſibilem activè, & paſſivè ad quoſcumque; adeo ut ejus Iuſpatronatus perpetuò conſervaretur in familia tam effectiva, quam contentiva ſæpe dicti Franciſci Odoardi; ac in omnem vocationis caſum Cappellanus deputaretur à Patronis pro tempore unus ex ipſorum Filiis, Nepotibus, ſive Pronepotibus reſpectivè: *Quoties verò non adeſſent Filii, neque Nepotes, neque Pronepotes deſcendentes Patronorum &c. Primogenitus Patronus pro tempore ordine, modo, & forma ſupra invitatorum valeat eligere unum Rectorem, ſive Oeconomum temporalem, & adnutum amovibilem, qui eſſe debeat Sacerdos, ipſi primogenito beneviſus qui curam habere debeat Cappellæ, & Miſſas celebrare &c. Aſſignato tamen competenti Salario eidem primogenito beneviſo, & totum id quod ſupereret ſoluto dicto Salario, & adimpletis omnibus oneribus valeat primogenitus familiæ, ſeu ille inter Patronos natu major licitè pro ſe retinere, & applicare ad proprium commodum, & pro congrua manutentione eorum familiæ, ſeu Domus.* Summopere itaque memoratus pius diſponens percupere aſſeruit, quoad ita declarandam primam diſpoſitionem, juxta ejus primævam mentem admittatur, utque facilius voti compos fiat, quaſdam ulterius aſſignavit Domus pro augumento dotis hujuſce Cappellaniæ, onere duntaxat adjuncto unius Miſſæ hebdomadalis. Unde propoſito dubio: *An Inſtrumentum declarativum, de quo agitur ſit attendendum, & execution demandandum.*

Negativè reſolvendum ſentiebam. Conſtat enim Ioannem de Orlandis voluiſſe erigere Beneficium Eccleſiaſticum de Iurepatronatus Laicali cum reſervatione Iuriſpatronatus activi favore ſui, & ſuorum tum ex ipſo primo Inſtrumento coram dicto Ioanne acceptante, & conſentiente exarato à Notario uti pluries dicitur diſpoſuiſſe, & deliberaſſe fundare Beneficium *perpetuum*. Nomine autem
1 Beneficii perpetui non venit Cappellania merè Laicalis ſed Eccleſiaſtica, & collativa juxta *Cardinal. in Clement. 2. de Iudic. num. 58. Preb. ad Monach. in cap. Nullus de temporibus ordinan. in 6. num. 2.* & alias quas refert *Garz. de Benefic. part. 1. cap. 1. num. 5.* Tum ex eo quia petit ab

Epiſ-

Epiſcopo inſtitutionem , & inveſtituram dicti Beneficii favore Franciſci Odoardi à ſe præſentati, ut ex memoriali Epiſcopo porrecto, ibi: *Per tanto la ſupplica volere reſtare ſervita d' inſtituire, & inveſtire detto Franceſco Odoardo di tal' Beneficio*: Si enim fundare voluiſſet Cappellaniam meré Laicalem non petiiſſet
2 ab Ordinario inſtitutionem , quæ non requiritur niſi in Beneficio Eccleſiaſtico, & collativo, *Garz. de Benefic. par. 1. cap 2. num.* 81. Tum ex eo, quia fuit ab Ordinario erectum ſupplicante eodem Ioanne; quæ erectio auctoritate Ordinaria à Teſtatore volita demonſtrat eum voluiſſe fundare Beneficium Eccleſiaſticum. Tum denique ex eo, quia appoſuit conditionem in primo inſtrumento, quòd hujuſmodi Beneficium obtineri poſſit etiam à minoribus quatuordecim annis , ibi: *Etiam quod deſcendentes nominandi, & præſentandi ſint tantùm prima Tonſura initiati, & minores quatuordecim annis præſcriptis à Sacro Concilio Tridentino*: Quę conditio eſſet inutilis, & ſuperflua ſi dictum Beneficium eſſet Cappellania merè Laicalis, & non collativa.

Non obſtat, quòd Fundator in limine fundationis appoſuerit conditionem.
3 Quòd deficiente Beneficiato fructus bonorum donatorum, & aſſignatorum, cedant in Beneficium compatronorum vocatorum, quæ videtur eſſe contra naturam Beneficii Eccleſiaſtici; quia imprimis non videtur eſſe contra naturam Beneficii conditio, quòd Patroni gaudeant fructibus Beneficii, juxta Sacram Congregationem Concilii *in Lycien. 27. Aprilis* 1688. ubi in precisis terminis Sacra Congregatio reſpondit: *Deficientibus Clericis poſſe conjunctos Seculares retinere idem Beneficium, donec aliquis extet Clericus de familia, & fructus omnes* Beneficii *erogandos eſſe in Celebrationem Miſſarum, juxta*
4 *voluntatem Teſtatoris*. Et licèt ſit contraria naturæ Beneficii Eccleſiaſtici, non proinde poteſt vitiare illud, ſed potius ipſe vitiari debet juxta doctrinam *Duran. de Condit. impoſſ. par. 2. cap. 1. numer. 106. Corrad. in prax.* Benefic. *lib. 2. cap. 12. numer. 57. & 58. Lotter. de re* Benefic. *lib. 1. cap. 32. num. 19. cum ſeqq.*

Nec poteſt amplius dictum Beneficium reddi Cappellania meri Laicalis, non obſtante quòd exhibeatur novum augmen-
5 tum dotis, quia ex qualibet cauſa bona ſemel Deo dicata ſecularizzari amplius non poſſunt, juxta *Text. in cap. Ligna ibique Gloſſ. in verb. Laicorum de Conſecrat. Fagnan. in cap. Relatum num. 37. ne Cler. vel Monach. Calderin. conſ. 5. num. 1. de relict. Domib.*

His tamen non obſtantibus Sacra Congregatio Concilii *in Montis Peluſii Erectionis Capellaniæ 12. Maii 1714.* Præfato dubio reſpondit: *Affirmativè ex gratia in forma commiſſaria*.

ARGUMENTUM.

Patronus an , & in quibus Caſibus poſſit inſtare apud Superiorem pro translatione Cappellaniæ merè Laicalis de loco ad locum?

SUMMARIUM.

1 *Patrono non poteſt concedi licentia transferendi Cappellaniam de uno ad aliud Altare, quando Teſtator in inſtitutione Cappellaniæ principaliter reſpexit ad Altare, & ſecundariò ad hæredes; ſecus ſi reſpexit principaliter ad hæredes, & ſecundariò ad Altare; & num. 2. & num. 5.*

3 *Celebratio Miſſæ an, & quando poſſit transferri de una ad aliam perſonam?*

4 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Placentina commutationis voluntatis.

5 *Legatum directum in perſonas hæredum cenſetur ordinatum in gratiam ipſorum.*

6 *Diſpoſitio qualificata intelligitur durare quouſque durat qualitas.*

7 *Teſtator quando dicatur in inſtitutione Cappellaniæ principaliter reſpexiſſe ad Altare, & ſecundariò ad hæredes, aut è contra, & num. 8.*

9 *Patronus poteſt transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare, quando à Teſtatore eſt ei data libera facultas transferendi, & ex quibus arguatur hujuſmodi libera facultas?*

10 *Dictio*: Overo: *eſt disjunctiva, & ſeparat unam orationem ab altera.*

CA-

CASUS IV.

QUidam Teſtator inſtituit Cappellaniam merè Laicalem, & ad nutum amovibilem, ſeu Legatum Miſſarum pro ejus, ſuorumque animabus, celebrandarum ad Altare Eccleſiæ Civitatis A. cum reſervatione juris nominandi Cappellanum ad nutum amovibilem favore ſuorum hæredum, cum iſti ex certa cauſa diſceſſerint à Civitate A, & transtulerint domicilium ad Civitatem B, & vellent transferre etiam præfatam Cappellaniam ad Altare Eccleſiæ ejuſdem Civitatis B. Quæro an poſſit eis concedi licentia transferendi dictam Cappellaniam de uno Altari unius Eccleſiæ ad Altare alterius Eccleſiæ?

Pro cujus reſolutione rimanda, & attendenda venit voluntas Teſtatoris, ac procedendum cum diſtinctione; dupliciter enim Teſtator inſtituere poteſt Cappellaniam merè Laicalem, ſeu Legatum Miſſarum, nimirum vel ad ornatum, ſplendorem, & cultum certi Altaris; vel ad commodum, & utilitatem propriam, ac ſuorum hæredum. Si Teſtator in inſtitutione præfatæ Cappellaniæ primariò,
1 & principaliter reſpexit ad ornatum, officiaturam, ſplendorem, & cultum dicti Altaris Civitatis A, ſecundariò verò ad ejus hæredes, quibus injunxit onus celebrare faciendi, ſeu nominandi Cappellanum pro celebratione Miſſarum in dicto Altari, ſeu quibus commiſſum ſit nedum miniſterium ſolvendi Cappellano Eleemoſinam Miſſarum in dicto Altari celebrandarum; & in hoc caſu concedi non poteſt prædictis hæredibus Patronis licentia transferendi Cappellaniam de Altari Civitatis A, ad Altare Civitatis B, quia ubi per Teſtatorem in Cappellania, & Legato Miſſarum principaliter contemplatum fuit Altare, non poteſt eadem Cappellania, ſeu Legatum Miſſarum transferri de uno ad aliud Altare, etiam cum auctoritate Epiſcopi; dum Miſſæ celebrari debent in illis Eccleſiis, & Altaribus, in quibus Teſtator juſſit, ut celebrentur, niſi in primo Altari Legatum impleri non poſſet, ut docent *Barbat. conſ.* 1. *num.* 8. *Navarr. conſ.* 14. *de Teſtamentis num.* 10. *Menoch. præſumpt.* 112. *lib.* 4. *num.* 7. *Gratian. diſcept. forenſ.* 73. *num.* 4. *ibique Carol. Anton. de Luca num.* 6. *Capon. diſcept.* 196. *num.* 10. *tom.* 3. *Rota deciſ.* 309. *num.* 11. *par.* 6. *rec. & dec.* 574. *num.* 8. *part.* 1. *diverſ. & deciſ.* 1149. *numer.* 17. *coram Seraph.* Et fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Cervien. translationis piorum onerum* 18. *Maii* 1715. *in Derthonen. translationis Cappellaniæ* 9. *Februarii* 1715. *& in Mediolanen. ſeu Ferentina Cappellaniæ* 23. *Februar. ejuſdem anni*.

Et ita réquiſitus in ſenſu veritatis die 1. Auguſti 1715. ad inſtantiam hæredum cujuſdam Sacerdotis Marciani Acerbi Terræ Vairanæ Tortonen. Diœceſis, qui inſtituit Cappellaniam trium Miſſarum qualibet hebdomada celebrandarum certo Altari ab ipſo erecto in Eccleſia Parochiali ejuſdem Terræ; requiſitus, inquam, an ipſi poſſent transferre dictam Cappellaniam ab Eccleſia Parochiali Terræ Vairanæ, ad Eccleſiam Parochialem Terræ Varinellæ; negativum dedi reſponſum ex ratione ſuperius deducta, quia nimirum ex particula Teſtamenti, conſtabat Teſtatorem principaliter reſpexiſſe ad cultum, & officiaturam dicti Altaris Terræ Vairanæ, & erga ipſum ſpecialem habuiſſe affectionem, uti etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Cremonen. Erectionis Collegiatæ* 26. *Martii* 1695. ubi Marchio Cæſar Vidonus in Teſtamento, cum quo deceſſit diſpoſuit: *Dell' Entrata, che ſi cava dall' augumento del Porto di Figichettone, che ſono Ducatoni* 200. *in circa, che ſi riſcuotono ogni meſe, laſcio, che ſia ereita una Collegiata di quattro Canonici compreſo il Propoſto, o Arciprete nella Chieſa Parochiale di S. Giovanni in Croce, e due Chieriſi, & incarico alli poveri morienti di detta Terra, & aiutarli al ben' morire fino al fine &c. e caſo che per qualſivoglia accidente non ſi poteſſe erigere detta Collegiata in detta Chieſa di S. Gio: in Croce, laſcio, che ſia eretta in Cremona nella Chieſa di S. Cecilia:* Cupiens Marchio Cæſar Iunior erectionem facere extra locum S. Ioannis in Cruce, contempla tum, & in Eccleſia præpoſiturali Curata S. Ægidii, & Homoboni Cremonæ preces Santiſſimo obtulit

tulit quibus ad Sacrum Concilium remiſſis diſputatum fuit dubium: *An ſit locus erectionis Collegiatæ in alio loco, quàm contemplato à Teſtatore*: Sacra Congregatio reſpondit die 26. Martii 1695. *Negativè*.

2 Si verò Teſtator in inſtitutione præfatæ Cappellaniæ primariò, & principaliter reſpexit ad commodum, & utilitatem propriam, ac ſuorum hæredum, & primariò voluit onus Miſſarum pro ejus, ſuorumque Animarum ſalute; Secundariò verò, & in conſequentiam ad dictum Altare Civitatis A. Et in hoc caſu cenſeo poſſe eiſdem hæredibus Patronis permitti prædictam translationem Cappellaniæ de Altari Civitatis A, ad Altare Civitatis B; quia ubi in Cappellania principaliter ſunt contemplatæ perſonæ, ſecundariò verò Altare, tunc eædem perſonæ de conſenſu legitimi Superioris poſſunt transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare: *Gratian. dicta diſceptat. forenſ. 73. num. 5. & ſeqq. Capon. dicta diſcept. 196. num. 11. Rot. deciſ. 1149. n. 10. & ſeqq. coram Seraph. & deciſ 494. num. 6. coram Cavaler.*

3 Sic ſi Teſtator mandet conferri Beneficium Sacerdoti, qui celebret Miſſam pro Anima ſua, cum principaliter reſpexerit ad onus celebrandi, & non ad perſonam celebrantis, niſi in conſequentiam ejuſdem oneris, non minus celebratio Miſſæ fieri poteſt ab ipſo, quam ab alio Sacerdote; *Gratian. diſcept. 73. num. 10.* Ergo etiam mandante Teſtatore, ut ejus hæredes celebrare faciant certas Miſſas in Altari A. pro ejus, ſuorumque Animabus, quia principaliter reſpexit ad remedium Animæ, & commodum ſuorum hæredum, & non ad Altare, niſi in conſequentiam celebrationis non minus iidem hæredes celebrare facere poterunt Miſſas in illo, quàm in alio Altari. Valet enim argumentum de Perſona ad locum, itaut ſicuti quando celebratio fuit principaliter conſiderata, & non perſona celebrantis poteſt ipſa transferri de una ad aliam perſonam, ita quando fuit eadem celebratio principaliter conſiderata; & non locus celebrationis, poterit transferri de uno ad alium locum. Remedium enim Animæ, non magis ex uno, quàm ex alio Altari provenit, ut ait *Rota dicta deciſ. 1149. num. 11. coram Seraph.*

4 Quemadmodum ſtudens in Sacra Congregatione Concilii apud R. P. D. meum Petra Secretarium ſentiebam *in Placentina Commutationis Voluntatis*. Ubi expoſitum fuit, quòd Marchioniſſa Angela Cremona Vicedomina de Mandellis de anno 1695. in ejus ultimo, quo deceſſit elogio, præordinata agnatitio Fideicommiſſo &c. hæredibus inſtitutis, cæteriſque ſubſtitutis id onus injunxit: *A far celebrare ogn'anno ſino in perpetuo tutti li giorni feſtivi di Precetto, & anche tutti li giorni di Mercordì, e di Venerdì della ſettimana una Meſſa nell'Oratorio di Santa Tereſa di detto mio Feudo d'Olmeto, con dare, e pagare al Sacerdote pro tempore, che celebrarà un' elemoſina competente, e queſta in ſuffragio dell' Anima mia, e de' miei Defonti: Aggravando parimente &c. a far celebrare ogn'anno in perpetuo nel mio Oratorio eſiſtente ſopra di miei Beni poſti nel luogo di Menarolo Commune di Pontenuro Ducato Piacentino una Meſſa parimente tutte le Feſte di Precetto, & anche tre Meſſe la ſettimana, cioè una ogni Lunedì, una ogni Mercordì, & una ogni Sabbato di qualſivoglia ſettimana in perpetuo, con dare ad un Sacerdote, che pro tempore celebrarà una competente Elemoſina, e ciò in ſuffragio dell' Anima mia, e de miei Defonti*: Obventis hujuſmodi hæreditariis bonis Ioſepho de Mandellis, ejus Mater ac Tutrix Marchioniſſa Geltrudes Malvacina pro diſſolvendo ære alieno Teſtatoris, venundedit præmemorata bona, vulgò nuncupata di *Menarolo* Comitibus de Anguiſſolis; præ cæteris conventione inita, quòd Marchioniſſa venditrix opportunam facultatem aſſequi curaret transferendi Miſſarum onera, quæ in Oratorio ejuſdem Feudi exequi debent, ad alterum Oratorium Olmeti, quòd ſi voti compos fieri non poſſet, ab ipſis Comitibus emptoribus ſatisfierent, deducta tamen æquivalenti ſumma ex reſiduali pretio bonorum; at ſi verò non idem partium judicium deſuper verſaretur, tum ſæpedicta Marchioniſſa curam ſubiret celebrationis Miſſarum in eodem Oratorio di *Menarolo*; nuperverò ſub obtentu extinguendarum litium, quæ ſuper ad-

adimplemento præmemoratæ conventionis efferveſcere cæperunt jam dicta Marchioniſſa Geltrudes, ejuſque Filius ſupplices confugerunt ad Sanctiſſimum Dominum Noſtrum, precibus ad Sacram Congregationem rejectis pro benigna facultate transportandi præfata Miſſarum onera, quæ incumbunt Oratorio di *Menarolo*, ad alterum Olmeti, itaut quotidie ibi Sacrificium offeratur cum aliis duobus Miſſis diebus feſtivis, quo pacto abſolutus comperitur numerus à Teſtatrice volitus, ordinatèque diſtributus pro commoditate Populi.

Quo ſtante propoſito dubio: *An, & quomodo ſit locus commutationi voluntatis in Caſu &c.*

Affirmativè reſpondendum dicebam, dummodò omnia onera impoſita à Teſtatrice adimpleantur in Feudo Olmeti. Quoniam hujuſmodi Legatum Miſſarum non fuit conceptum à Teſtatrice favore Oratorii loci Menaroli, cum non reſpexerit ad
5 ejus Officiaturam, nec ad perſonas dicti loci, ſed ſolum utpote directum in perſonas hæredum cenſetur ordinatum, in Gratiam ipſorum hæredum, non autem Oratorii, quod deſtinatum dicitur in quamdam tantùm conſequentiam celebrationis juxta *Text. in l. Pater Filium §. Tuſculanos ff. de legat. 3. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 6. tit. 14. num. 18. Rota coram Seraph. deciſ. 1149. num. 10.* Et proinde poſſunt hæredes, dum amplius dicta bona non poſſident onus implere in alia Eccleſia ipſis magis commoda, quidquid eſſet, quando Legatum factum eſſet principaliter favore Oratorii, ut diſtinguendo tradunt *Paſqualig. de Sacrific. nov. leg. quæſt. 1144. num. 1. & ſeqq. & quæſt. 1145. num. 4. Capon. diſcept. 196. num. 10. & 11. Gratian. diſcept. 73. num. 5. & ſeqq.*

Eoque magis, quia Teſtatrix ſuppoſuit, quòd bona perpetuò remanere deberent penes ſuos hæredes, & Eccleſiam elegit tamquam ad ipſam ſpectantem, ibi: *nel mio Oratorio*: Unde cum bona amplius non poſſideantur à Dominis de Mandellis, & Oratorium non ſit amplius Teſtatricis adeoque non ſit amplius locus ille, quem contemplata eſt Teſtatrix, ſequitur, quòd Miſſæ in præfato Oratorio celebrari non debeant, ſed poſſint alibi ſatisfieri. Diſpo-
6 ſitio enim qualificata intelligitur durare quouſque durat qualitas. *Pignattell. tom. 4. conſult. 12. num. 2.*

Et ita etiam fuit reſolutum ab eadem Sacra Cængregatione in dicta *Placentina Januar. 1714.*

Ad cognoſcendum animum quando
7 Teſtator in Inſtitutione Cappellaniæ merè Laicalis, ſeu Legati Miſſarum principaliter reſpexerit ad Altare, & ſecundariò ad ejus hæredes: Aut principaliter ad hæredes, & ſecundariò ad Altare attendenda ſunt verba Inſtitutionis, & ejus Diſpoſitionis; Si enim verba Inſtitutionis Cappellaniæ fuerunt principalirer directa ad Altare, & ſecundariò ad hæredes, ut ſi fuiſſet dictum, quòd celebrentur in tali Altari Miſſæ, & poſtea fuiſſet injunctum hæredibus, ut ſolverent Eleemoſinam Sacerdoti celebranti, aut ſi in dicto Altari ſpeciali cultu coleretur aliqua Sacra Imago, aut Teſtator erga illud haberet ſpecialem affectionem, quæ conſtare diceretur, ſi ipſe eligeret ſepulturam prope idem Altare, aut illud fuiſſet ab ipſo erectum propriis expenſis, tunc diceretur principaliter reſpexiſſe ad Altare, & iſtud ſtare taxativè, ſecundariò verò ad ejus hæredes, & voluiſſe taxativè ibi celebrari Miſſas ad terminos Juris communis, juxta quod Miſſæ celebrandæ ſunt in Eccleſia, ubi fundatorum corpora requieſcunt: *Abbas conſ. 99. num. 4. & ſeqq. Rota dec. 494. num. 3. coram Cavaler.*

8 Si verò verba Inſtitutionis Cappellaniæ principaliter fuerunt directa ad hæredes, & primariò habitus fuerit reſpectus ad remedium animæ ſuæ, ſuorumque hæredum, ſecundariò verò ad Altare, ut ſi fuiſſet dictum, quòd hæredes celebrare facerent in tali Altari Miſſas pro ejus, ſuorumque Animabus; aut ſi Teſtator haberet affectionem, erga ſuos hæredes, aut iſti eſſent ejus Conſanguinei, tunc diceretur reſpexiſſe primariò ad heredes, & ſecundariò ad Altare, & iſtud ſtare demonſtrativè *ad Text. in cap. Requiſiſti ad Terram*, ibique Doctores omnes.

Abſque verò ulla difficultate poſſent
9 heredes Patroni transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare, ſi eis fuiſſet à Teſtatore data libera facultas transferendi, ut de menſe Julii anno 1701. per acta

Ar-

Archivii, fuit reſolutum à R. P. Domino Marabottino Judice in una *Perugina Cappellaniæ* ſcribente, & obtinente Domino meo Patruo Amatiſſimo ubi cùm Georgeus de Gervaſio in limine fundationis Cappellaniæ, poſtquam deſignaverit Eccleſiam S. Joannis Baptiſtæ Ordinis Sancti Bernardi Ciſtercienſis Peruſiæ pro celebratione Miſſarum, reſervaverit ſibi, ſuiſque Hæredibus Cappellaniam de una ad aliam Eccleſiam per hæc verba ibi: *Item in evento; che mai in alcun tempo i Padri del ſopradetto Monaſtero non voleſſero permettere per qualſivoglia cauſa, che il detto Cappellano, e Sacerdote celebraſſe le ſudette Meſſe nella ſopradetta loro Chieſa, o per qualſivoglia accidente, che poteſſe ſuccedere non poteſſero celebrare le dette Meſſe nella ſudetta Chieſa, overo, che il medeſimo Giorgio voleſſe che ſi celebraſſero in altra Chieſa, detto Cappellano, e Sacerdote ſia tenuto, & obligato celebrare, come ſopra le dette Meſſe in un' altra Chieſa di queſta Città, dove più parerà, e piacerà al medeſimo Giorgio, ſe egli allora viverà, altrimente dove più piacerà, e parerà a ſuoi Heredi, o agl' altri, che da eſſo ſaranno nominati nel ſuo ultimo Teſtamento, o altra Diſpoſitione, o Contratto*: R. D. Joannes Vincentius de Caſellis prædicti Fundatoris hæres tunc Religioſus S. Philippi Nerii, nunc vero Canonicus meritiſſimus Cathedralis meæ Patriæ vigore hujus facultatis transferendi ſibi à Teſtatore tributæ, nec non attento impedimento præſtito Cappellano celebrandi in dicta Eccleſia S. Joannis Baptiſtæ per dictos Patres Ciſtercienſes tranſtulit Cappellaniam ab hac Eccleſia ad illam Congregationis Sancti Philippi Nerii Peruſiæ. Quam translationem juſtam, & validam per ſententiam Canonizavit idem R. P. D. Marabottinus revocando duo contraria judicata nimirum Almæ Rotæ Peruſinæ, & R. P. D. mei Petra tunc A. C. declarantia nullam præfatam translationem eo ſub motivo, quòd facultas transferendi Cappellaniam de una ad aliam Eccleſiam conceſſa a dicto Teſtatore ſuis hæredibus non erat abſoluta, & arbitraria, ſed ſolùm ad certos, & determinatos caſus reſtricta nimirum: *In evento, che mai per alcun tempo i Padri del ſopradetto Monaſtero non voleſſero permettere per qualſivoglia cauſa, che il detto Cappellano celebraſſe le ſudette Meſſe nella ſopradetta loro Chieſa*: Qui caſus cùm non fuerit concludenter probatus, ideò præfati Judices exiſtimarunt nullam translationem.

Sed ſententia revocatoria R. P. D. Marabottini meo judicio videtur magis rationi congrua, dum videtur Fundator dediſſe ſuis hæredibus abſolutam, & arbitrariam facultatem transferendi Cappellaniam, eo quia in ejus Diſpoſitione non proceſſit per viam conditionis, ſi ſequeretur impedimentum, ſed cum caſu alternativo ibi: *in evento, che mai i detti Padri non voleſſero permettere, che il Cappellano celebraſſe le ſudette Meſſe nella ſopradetta loro Chieſa*: *Overo, che il medeſimo Giorgio voleſſe, che ſi celebraſſero in altra Chieſa di queſta Città &c. altrimente dove più parerà, e piacerà ai ſuoi Eredi*: adeò quòd illa dictio: *Overo* eſt
10 diſtinctiva, & non repetit præcedentia, imò ſeparat, & dividit unam Orationem ab altera *Rot. deciſ. 65. num. 7. & 8. & deciſ. 556. num. 3. coram Cerr. & coram Coccin. deciſ. 157. num. 5.* ubi firmat, quod dictio prædicta ampliat diſpoſitionem ad diverſa. Attento præcipue, quod ſubſequentia verba, *dove più parerà, e piacerà a ſuoi Eredi*, tamquam prægnantia poteſtatis nullam admittunt correlationem ad dictum impedimentum, aliàs ſequeretur correctio in eodem inſtanti, nec dici poſſet, quod poteſtas eſſet ad *placitum*, & ad *libitum*, ſi eſſet regulanda a cauſa impedimenti.

ARGUMENTUM.

Epiſcopus an poſſit erigere novum Canonicatum ex fructibus ſuperexreſcentibus in Eccleſia Collegiata de Jurepatronatus Laicali abſque conſenſu Patroni, & an Patrono reſpectu Canonicatus noviter erecti competere poſſit Juſpatronatus, & hoc cujus naturæ erit Eccleſiaſticæ ne an Laicalis?

SUMMARIUM.

1 *Canonicatus in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis aliquando ſunt inter ſe diſtincti, & ſeparati, aliquando nec diſtincti, nec ſeparati, nec taxati, aliquando taxati, ſed non diſtincti, nec ſeparati.*

2 *An, & quando Epiſcopus poſſit alterare, & frangere numerum Canonicatuum a Fundatore ſtatutum? & num.* 15.

3 *Epiſcopus non poteſt mutare Statum Eccleſiarum contra mentem Fundatorum.*

4 *Statuto per Capitulum certo, & determinato numero Canonicatuum, & jurato, ac confirmato à Sede Apoſtolica an, & quando Epiſcopus poſſit illum frangere, & erigere novum Canonicatum? & num.* 17.

5 *Diſmembratio Eccleſiæ Patronalis fieri poteſt ab Epiſcopo etiam renuente Patrono ob evidentem neceſſitatem, & utilitatem.*

6 *Epiſcopus de conſenſu Capituli poteſt erigere in Eccleſia Collegiata ex fructibus ſuperexcreſcentibus novum Canonicatum.*

7 *In erectione novi Canonicatus in Eccleſia Collegiata Patronali ex fructibus ſuperexcreſcentibus requiritur conſenſus Patroni, limita ut numero* 13.

8 *Eccleſia Patronata ſubjici non poteſt menſæ alterius Eccleſiæ, nec fructus Canonicatus diſmembrari, & alteri aſſignari ſine conſenſu Patroni.*

9 *In ſuppreſſione Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ Patronalis præter alia requiſita, requiritur conſenſus Patroni.*

10 *Tam ſuppreſſio antiqui Canonicatus, quàm erectio novi in Collegiata Patronali eſt læſiva Juriſpatronatus, ſed diverſimodè.*

11 *Augmentum reddituum ſuperexcreſcentium ad hoc, ut ſit cauſa ſufficiens erigendi novum Canonicatum, quale debet eſſe?*

12 *Patronus ſi videat Epiſcopum erigere novum Canonicatum in Collegiata Patronali non obſtante tenuitate redditūum poteſt ſe opponere.*

14 *Si ex redditibus ſuperexcreſcentibus unius Præbendæ vacantis erigantur duæ Præbendæ ad terminos Textus* in cap. Vacante de Præbend. *requiritur conſenſus Patroni.*

16 *Clauſulæ,* & non alio modo nihil immutando, *prohibent omnem alium modum præter expreſſum.*

18 *Beneficium quando fundatur de Bonis Eccleſiæ, acquiritur Eccleſiæ Juſpatronatus.*

19 *Rei ſacræ non poteſt imponi ſervitus.*

20 *Erecto novo Canonicatu in Eccleſia Collegiata Patronali ex fructibus ſuperexcreſcentibus Patrono Collegiatæ competit Juſpatronatus ad illum.*

21 *Fructus ſuperexcreſcentes Eccleſiæ Patronalis ſunt obnoxii Juripatronatus, vel in habitu, vel in actu; & quando? Vide ibi.*

22 *Si ex fructibus ſuperexcreſcentibus Eccleſiæ Patronalis erigatur novus Canonicatus cum reſervatione Juriſpatronatus favore Patroni non imponitur eis nova ſervitus, ſed ſervitus, quam priùs habebant in habitu, reducitur ad actum.*

23 *Juſpatronatus, quod competit Patrono reſpectu Canonicatus noviter erecti ex fructibus ſuperexcreſcentibus Collegiatæ Patronalis eſt Eccleſiaſticum.*

CASUS V.

FUit erecta à quodam Fundatore Eccleſia Collegiata A. de omnibus ejus bonis Hæreditariis, ibique ab eodem taxatus certus numerus duodecim Canonicorum cum reſervatione Juriſpatronatus favore eorum de Familia. Decurſu temporis cùm fructus præfatæ Collegiatæ notabiliter excreſcerent, determinavit Epiſcopus de hujuſmodi fructibus ſuperexcreſcentibus erigere novum Canonicatum in dicta Eccleſia Collegiata. Quæro proinde in hoc caſu quatuor, quæ non video hactenus ab ullo Doctore tacta, & diſcuſſa.

Primò. An Epiſcopus de dictis fructibus ſuper excreſcentibus. poſſit erigere novum

vum Canonicatum; *& quatenus Affirmativè.*

Secundò. An in erectione hujuſmodi novi Canonicatus requiratur conſenſus Patroni.

Tertiò. An Patrono competere poſſit reſpectu ejuſdem Canonicatus Juſpatronatus, & quetenus affirmativè.

Quartò. An hoc erit Eccleſiaſticum, vel Laicale?

Ut intelligatur, quo ſenſu hæc omnia procedere poſſint, præſupponendum eſt, quòd in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis aliquando Præbendæ Canonicales ſunt omninò diſtinctæ, & ſeparatę inter ſe, itaut unicuique Canonicatui ſit aſſignata dos diſtincta, & ſeparata à Dote alterius Canonicatus; Aliquando nec ſunt diſtinctæ, nec ſeparatæ, nec taxatæ, ut quando non eſt determinatus, nec certus numerus Præbendarum, nec Canonicorum, ſed bona ſunt communia, & eorum redditus inter Eccleſiæ inſervientes dividuntur; Aliquando ſunt taxatæ, ſed non diſtinctæ, nec ſeparatæ, ut quando eſt determinatus certus numerus Canonicorum, & bona ſunt communia, ſed ex horum redditibus unicuique Canonico taxata, & aſſignata fuit certa ſumma, ſeu portio. Quæſtio præſens procedere non poteſt in primo caſu, quia quando Præbendæ ſunt inter ſe diſtinctæ, & ſeparatæ, ſed per induſtriam Canonicorum augumententur, augmentum cedit eis ſolis, nec tenentur aliis communicare: Nec procedere poteſt in ſecundo Caſu, quia ſi Præbendæ non ſunt taxatæ, nec diſtinctæ, nec ſeparatæ ſed omnibus fructibus maſſæ Capitularis in communi redactis fierent tot Præbendæ, quot redditus ſuppetunt, non eſſet dare fructibus ſuperexcreſcentes, & nihil ſeparatum diſcerni poſſet, quod ſuperexcreſceret: ſed procedit in tertio Caſu, nimirùm, quando in Eccleſia Collegiata, ſunt taxatæ præbendæ, ſed non diſtinctæ, nec ſeparatæ, quo caſu dari poſſunt fructus ſuper excreſcentes juxta diſtinctionem, quam tradunt *Butr. in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtit. num.* 1. *ibique Imol. n.* 12. *Fagnan. num.* 4. *&* 40. *Barboſ. de Canonic. cap.* 3. *num.* 7.

His præſuppoſitis in hoc Caſu, quoad primum dubium videtur reſpondendum negativè. Fundator enim in limine fundationis præfatæ Eccleſiæ Collegiatæ determinavit, ac taxavit certum numerum Canonicorum, nempe duodecim

2 Canonicos, quo caſu Epiſcopus, non poteſt alterare hanc fundationem, & frangere numerum Canonicorum à Fundatore ſtatutum, erigendo ex fructibus ſuperexcreſcentibus Collegiatæ novum

3 Canonicatum; cum Epiſcopus non poſſit mutare ſtatum Eccleſiarum contra mentem Fundatorum juxta *Text. in Can. Mutationes*, *& Can. Scias* 7. *quæſt.* 1. & docent *Petrus de Peruſio de Mutat. Stat. Eccleſ. cap. ultim. num.* 13. *Monet. de commut. ult. volunt. c.* 11. *num.* 381. *in fine*, *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 8. ſed tenetur pacta, & leges fundationum tam de Iure naturæ, quàm divino obſervare, & ea deſtruere, eſſet frangere Ius naturæ ad *Text. in leg. Juris gentium*, *§. Prætor ait, pacta ſervabo, ff. de pactis, & Text. in Can. Rationis Ordo* 16. *quæſt.* 7. *Bero. conſ.* 49. *num.* 8. *lib.* 2.

4 Eo modo, quo ſtatuto per Capitulum certo, & determinato numero Canonicatuum jurato, ac confirmato à Sede Apoſtolica, non poſſet Epiſcopus eum frangere novum creando Canonicatum: Ita ſtatuto à Fundatore in limine fundationis certo numero Canonicatuum, ſeu Canonicorum, non poterit Epiſcopus illum frangere, & alterare, ea ratione, quia evertere ea, quæ fundatores voluerint in limine fundationis Eccleſiarum, eſſet eos retrahere ab elargitione propriorum Bonorum in operibus piis, ad quod evitandum videmus Sacros Canones concedere Fundatoribus Iuſpatronatus, & admittere eorum leges etiam Iuri contrarias, ut dixi in Superioribus Canonibus, & dicam infra in ſecunda Parte *Can.* 26. & fuit reſolutum à Sacra Rota *in Tarmen. Beneficii* 28. *Januarii* 1701. §. *Quam quidem coram Eminentiſs. Scotto.*

Sed etiam omiſſo, quòd Epiſcopus poſſit erigere in dicta Collegiata novum Canonicatum ex fructibus ſuperexcreſcentibus, adhuc quoad ſecundum dubium videtur dicendum, quòd in hujuſmodi erectione non requiratur conſenſus

Patroni. Quoniam fructus ſuperexcreſcentes, & provenientes à Bonis à Fundatore aſſignatis pro dote Eccleſiæ Collegiatæ non ſunt in Dominio, & Poteſtate Patroni, ſed ſpectant ad Capitulum, & ad ordinationem Epiſcopi; unde ſicuti Epiſcopus cum conſenſu Capituli poteſt illos erogare in utilitatem Eccleſiæ, in Eleemoſynam pauperum, aut ex eis augere Portiones Canonicales taxatas abſque conſenſu Patroni, ita ex eiſdem fructibus ſuperexcreſcentibus poterit erigere novum Canonicatum abſque dicto conſenſu. Erectio enim novi Canonicatus tendit in evidentem utilitatem, decorem, & honorem Eccleſiæ; adeoque fieri poteſt ab Epiſcopo ſine conſenſu
5 Patroni, uti patet in Diſmembratione Eccleſiæ Patronalis, quæ ſi fit ob evidentem neceſſitatem, & utilitatem, fieri poteſt ab Epiſcopo abſque conſenſu Patroni, immo eo poſitivè diſſentiente, ut præter auctoritates per me ſuperius adductas *in Can. IV. Caſ. VI.* firmavit *Rot. in Leodien. Diſmembrationis* 25. *Januarii* 1715. §. *Minuſque coram R. P. D. Lancetta*.

6 At his minime attentis, dicendum in hoc caſu Epiſcopum poſſe erigere in præfata Collegiata novum Canonicatum ex fructibus ſuperexcreſcentibus, data enim ſuperexcreſcentia redditunm Eccleſiæ Collegiatæ, Epiſcopus de conſenſu Capituli, aut Capitulum de conſenſu Epiſcopi habet facultatem frangendi numerum Canonicorum, & erigendi in illa novum Canonicatum ex hujuſmodi fructibus ſuperexcreſcentibus, juxta celebrem Textum *in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtit. ibique Abb. & in cap.* 1. *de Inſtit. num.* 5. *in fine*, *Butr. in cap. Cum Dilectus de Conſtit. num.* 11. *Fagnan. & Doctores omnes*, *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 6. *art.* 7. *num.* 8. *Lotter. de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 37. *Garz. de Benef. par.* 12. *cap.* 1. *num.* 5. *Barboſ. de Canonic. cap.* 3. *num.* 2. *& ſeqq.*

7 Sed in erectione novi Canonicatus in Eccleſia Collegiata Patronali ex dictis fructibus ſuperexcreſcentibus ultra conſenſum Capituli omnino neceſſarium, juxta *Fagnan. in cap. Dilecto de Præben. num.* 18. requiritur etiam conſenſus Patroni. Quoniam erigere novum Canonicatum ultra numerum ſtatutum à Fundatore eſt alterare ſtatum Eccleſiæ Collegiatæ. Epiſcopus autem non poteſt alterare ſtatum Eccleſiæ, & Beneficii ſine conſenſu Patroni, & conſequenter neque erigere novum Canonicatum abſque hujuſmodi conſenſu, juxta diſpoſitionem hujus Canonis *Monaſterium*, *Alexand. de Nevo*, *in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtit. num.* 37. *& ſeqq.*

Quod comprobatur multiplici parita-
8 te. Eccleſia Patronata non poteſt ſubjici, vel menſæ alterius Eccleſiæ donari, nec fructus Canonicatus pinguis diſmembrari, & alteri Canonicatui tenui aſſignari ſine conſenſu Patroni. *Abb. in cap. Suggeſtum de Jurepatr. num.* 1. & fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Cracovien. Diſmembrationis fructuum* 3. *Octobris* 1711. Eccleſia ſimplex ad hoc ut erigi poſſit in Collegiatam, requiritur conſenſus Patroni, ut dixi ſuperiùs in Commentario hujus Canonis *Monaſterium*, & docent Præpoſit. in Can. *Si ex Laicis* 10. *quæſt.* 1. *num.* 7. *Bald. in leg. Si quis Presbiter, cap. de Epiſc. & Cler. Lotter. de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 7. In
9 ſuppreſſione Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ Patronalis, præter alia requiſita enumerata à *Fagnan. in dicto cap. Cum Ferrarienſis de Conſtit. num.* 12. *Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 67. *num.* 1. 2. *&* 6. *Garz. de Beneſic. part.* 12. *cap.* 1. *num.* 2. nimirum, quòd Eccleſia Collegiata ſit inſignis, quòd Præbendæ ſint frequentes, quòd ſint adeo tenues, ut cùm diſtributionibus non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem Canonicorum, quòd ſuppreſſio fiat ab Epiſcopo de conſenſu Capituli, & quòd fiat in ſubſidium, ſcilicet in defectum remedii unionis ſimplicium Beneficiorum, requiritur etiam conſenſus Patroni, ſive Eccleſiaſtici, ſive Laici, juxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *ſeſſ.* 24. *de Reformat. cap.* 15. ibi: *Aliquibus ex iis ſuppreſſis cum Patronorum conſenſu &c. eos ad pauciorem numerum deducere*; ibique *Barboſ. n.* 21. *& de Offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 67. *num.* 1. *&* 14. *Fagnan. in cap. Ex parte de Conſtit. num.* 9. 15. *&* 29. *Garz. de Benef. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 202. *&* 285.

&

& fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Alexandrina ſuppreſſionis Canonicatus 17. Junii 1702. ut in Senen. Suppreſſionis Canonicatuum 8. Auguſti 1711.* Ergo etiam in erectione novi Canonicatus ex redditibus ſuperfluis Eccleſiæ Collegiatæ Patronalis, requiri debet conſenſus Patroni, & ita ſentire videntur, *Abbas in cap. Suggeſtum de Jurepat. n. 3. ibique Butr. num. 4. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 6. art. 4.* ubi quærit an Epiſcopus ſine conſenſu Patroni poſſit ex redditibus conſtituere præbendas? & reſpondit *negativè.*

Etenim tam ſuppreſſio antiqui Cano-
10 nicatus, quàm erectio novi in Collegiata Patronali eſt læſiva Iuriſpatronatus, ſed diverſimode. Siquidem ſuppreſſio eſt læſiva Iuriſpatronatus reſpectu Iuris præſentandi, eo enim ipſo, quòd ſupprimitur Canonicatus ad effectum augendi redditus aliorum Canonicorum, Patronus ammittit Ius præſentandi reſpectu Canonicatus ſuppreſſi; Erectio novi Canonicatus ex fructibus ſuperexcreſcentibus eſt læſiva Iuriſpatronatus reſpectu Iuris alimentorum, dum eo ipſo, quòd erigitur novus Canonicatus ex dictis fructibus minuitur ſpes, & Ius conſequendi alimenta in caſu inopiæ. Unde ſicuti ex eo quòd ſuppreſſio Canonicatus eſt læſiva Iuriſpatronatus reſpectu Iuris præſentandi requiritur conſenſus Patroni, ita cùm etiam erectio novi Canonicatus ſit læſiva ejuſdem Juriſpatronatus, ſcilicet reſpectu Juris alimentorum, requiri debet conſenſus Patroni, non minus læditur Juſpatronatus per amiſſionem Iuris præſentandi, quàm per amiſſionem Iuris alimentorum, cùm unuſquiſque eorum ſit fructus adnexus Iuripatronatus, ut fuit reſolutum à S. Rota in Salernitana Alimentorum ſuperiùs impreſſa in *Can. 3. Caſ. 3.* & expreſsè docet *Lambertin. de Iurepatr. lib. 3. quæſt. 6. art. 7. num. 9.* ibi: *Sed remanet aliqualis difficultas, an tam in diminutione, quàm in augmento cum Diſpoſitione Epiſcopi debeat intervenire conſenſus Patroni pro tempore exiſtentis. Et in diminutione omnino dicendum eſt, quòd ſic &c. & eadem ratione in augmentatione, in qua militat, & alia ratio intereſſe Patroni, ne in tantum augeantur ſervitia, & numerus Clericorum, quòd præjudicetur Patrono in adjunctis in caſu inopiæ.*

Ratio autem ulteriùs eſt, quia non
11 quodcumque augmentum, aut incrementum redditùum ſuperexcreſcentium eſt Cauſa ſufficiens ad erigendum novum Canonicatum, ſed augmentum debet eſſe tale, de quo alius æquale ſtipendium cum aliis habeat, vel ſaltem ſufficiens, & honeſtum; Unde intereſt Patrono, quòd in erectione novi Canonicatus citetur, & requiratur ejus conſenſus, quia intereſt, ne in ſua Eccleſia ſint Canonici Pauperes, & qui non ſe valeant ſubſtentare de redditibus Canonicatus, ſicuti alii Canonici, ita ut ſi vi-
12 deat, quòd Epiſcopus non obſtante tenuitate augmenti redditùum velit erigere novum Canonicatum, poteſt ſe opponere, dum non debent eſſe in Eccleſia Collegiata plures Canonici, quàm quot poſſunt ex redditibus illius ſubſtentari, juxta *Text. in cap. 1. de Inſtit.* ibique *Gloſſ. Abb. num. 2. Anan. num. 1. & Gloſſ. in cap. cum M. Ferrarienſis de Conſtit. verb. Induſtriam, ibique Fagnan. num. 51.* Cæterùm ſi Patronus abſque rationabili cauſa no-
13 lit conſentire, poterit Epiſcopus erigere ſine ejus conſenſu novum Canonicatum, ſicuti poterit urgente neceſſitate, & utilitate Eccleſiæ mutare Eccleſiam ſimplicem in Collegiatam, etiam renuente Patrono, & conſenſus in hoc caſu haberetur pro præſtito, quia Patronus non debet impedire utilitatem, & decorem Eccleſiæ provenientem ex majori numero Canonicorum, *Alexand. de Nevo in dicto cap. Cum M. Ferrarienſis numero 4. Lambert. de Jurepat. lib. 3. quæſt. 6. art. 1. num. 4. & art. 7. num. 10. Bertachin. vot. Deciſ. 192. num. 3.*

14 Idem dicerem ſi numerus Canonicorum augeatur non ex fructibus ſuperexcreſcentibus maſſæ communis, ſed ex eo, quòd cùm Præbenda Canonicalis vacans diſtincta, & ſeparata ab aliis ſit adeo pinguis, ut ejus facultates, & redditus ſufficiant pro duabus, ipſa per Epiſcopum dividatur, & ex ea creentur duæ Præbendæ ad terminos *Text. in cap. Vacante de Præbend.* Si enim ex redditibus hujuſmodi Præbendæ vacantis conſtituantur duæ Præbendæ Canonicales, præ-

præter alia requiſita, quæ requiruntur, nimirum exiguus numerus Canonicorum, aut alia cauſa rationabilis, quòd redditus ſufficiant pro duabus Præbendis, & & conſenſus Epiſcopi, & Capituli requiritur etiam conſenſus Patroni. *Imol. in dicto cap. Vacante num. 5.*

15 His fundamentis ſtabilita affirmativa reſolutio tam primi, quàm ſecundi dubii ſuperiùs propoſiti non obſtat, quòd in contrarium deducebatur, nimirum, quòd in præfata Eccleſia Collegiata fuerit taxatus à Fundatore certus numerus duodecim Canonicorum, ex hoc enim non ſequitur, quòd excreſcentibus redditibus maſſæ Capitularis, non poſſit Epiſcopus frangere dictum numerum Canonicorum, & erigere novum Canonicatum. Ratio eſt, quia ad hoc requirebatur, quòd Fundator expreſsè, vel tacitè prohibuiſſet alterationem numeri Canonicorum à ſe in limine Fundationis Collegiatæ ſtatuti. E. G. dixiſſet, quòd in Collegiata eſſent duodecim Canonici, & non plures, aut quod erigeretur Collegiata cum duodecim Canonicis, & non alio modo, vel nihil in toto, aut in parte eam immutando, tunc enim Epiſcopus non poſſet erigere in dicta Eccleſia Collegiata novum Canonicatum, nec alterare numerum Canonicorum ibi præfixum propter prohibitionem fundatoris expreſſam, aut tacitam reſultantem ex illis clauſulis, *& non alio modo, nihil immu-*
16*tando*, quæ prohibent omnem alium modum præter expreſſum, juxta *Alex. conſ. 3. num. 4. lib. 1. Dec. conſ. 6. num. 2. Tuſch. concluſ. Iur. 313. num. 1. litt. D. tom. 2. Barboſ. dict. 114. num. 1. in fine, Rot. deciſ. 619. num. 2. par. 1. Recent.* Et non ſufficit, quòd Fundator ſimpliciter taxaverit numerum Canonicorum, & diſpoſuerit, quod in Collegiata eſſent duodecim Canonici, hujuſmodi enim diſpoſitio intelligitur rebus ſic ſtantibus, nimirum, niſi facultates, & redditus excreſcerent, ita ut eis excreſcentibus poſſet Epiſcopus il-
17lam frangere, & augere numerum Canonicorum, ſicuti auctis facultatibus Eccleſiæ augeri poteſt numerus Canonicorum, etiam ſi ſit juratus, & confirmatus à Sede Apoſtolica, & etiamſi in confirmatione adeſſet clauſula Decreti irritantis, quia hujuſmodi numerus ſic confirmatus intelligitur, niſi facultates, & redditus excreverint. *Imol. in cap. Vacante de Præbend. num. 5. verſ. Quandoque verò, Fagnan. in cap. Dilecto de Præbend. num. 22. & ſeqq. Alexan. de Nevo in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtit. num. 31. & 34. ibique Fagnan. num. 43. & ſeq.*

Deſcendendo ad tertium dubium, videtur, ſi erigatur ab Epiſcopo ex fructibus ſuperexcreſcentibus novus Canonicatus in dicta Eccleſia cum conſenſu Patroni, non poſſe huic competere Jus præſentandi, & Juſpatronatus reſpectu Canonicatus ſic noviter erecti. Primò, quia bona, & fructus excreſcentes, quibus erigitur novus Canonicatus, non ſpectant ad Patronum, ſed ad Eccleſiam Collegiatam, cui a Fundatore fuerunt in primæva erectione aſſignata, adeoque non poteſt Patronus acquirere reſpectu Canonicatus noviter erecti Juſpatronatus, ſed illud ſpectabit ad Eccleſiam Collegiatam, vel no-
18vus Canonicatus erit liberæ collationis, dum quando fundatur Beneficium de Bonis Eccleſiæ, Juſpatronatus acquiritur Eccleſiæ, & non alteri, juxta Auctoritates per me ſuperiùs deductas *in Can. I. & II. Caſ. V. num. 4.* quibus addo *Rocch. de Curt. de Jurepatron. verb. Eccleſiam fundavit num. 8.*

19 Secundò, quia illi fructus ſuperexcreſcentes, quibus erigitur novus Canonicatus, ſunt Deo dicati, & Sacri; rei autem Sacræ non poteſt imponi ulla ſervitus, & ſic nec Juſpatronatus.

20 Sed contrarium cenſeo Iuri, & veritati conſonum. Etenim ſi Eccleſia ſimplex Patronalis de conſenſu Patroni erigatur in Collegiatam, & ex ejus fructibus, & redditibus creentur tot Præbendæ, licèt iidem fructus, & redditus ſpectent ad Eccleſiam ſimplicem, & ante erectionem Præbendarum in Collegiata erant Deo dicati, & Sacri, adhuc Patrono reſpectu harum Præbendarum competit Juſpatronatus, & tot poteſt præſentare Canonicos, quot ſunt Præbendæ, ut docent *Butr. in cap. Suggeſtum de Jurepat. num. 4. in fine*, ibi: *Quod ſi Eccleſia Patronata cum conſenſu Patroni erigatur in Collegiatam poterit impetrare, quòd in Præbendis retineat Juſpatronatus*: ibique *Abb. n. 3.*

ubi

ubi refert ſententiam Hoſtienſis dicentis in hoc caſu Patronum habere Juſpatronatus ad Præbendas ibi: *Hoſtienſis dicit, quod per hoc non privaretur Patronus, quia poſſet Patronus præſentare ad illas Præbendas*: Ergo etiã licet illi fructus ſuperexcreſcentes, quibus in Eccleſia Collegiata Patronali erigitur per Epiſcopum novus Canonicatus de conſenſu Patroni, ſpectent ad ipſam Collegiatam, & ſint Deo dicati, adhuc reſpectu Canonicatus noviter erecti ex dictis fructibus competere poterit Patrono Juſpatronatus, & Jus præſentandi novum Canonicum, eodem modo, quo ipſi competit Jus præſentandi alios Canonicos primæ erectionis ejuſdem Collegiatæ.

21 Ratio eſt, quia licét illi fructus ſuperexcreſcentes ſpectent ad Collegiatam, & ſint Deo dicati, tamen ſemper verum eſt, quòd ſint fructus Patronales, ſeu Eccleſiæ Patronalis, qui habent in ſe à primæva erectione Collegiatæ imbibitam qualitatem Patronalem, & qui ſunt obnoxii, vel in habitu, vel in actu Juripatronatus ſecundùm diverſas circumſtantias; etenim ſi Patronus ſit inops fructus ſuperexcreſcentes ſunt obnoxii Juri alimentorum actu, & actu debentur Patrono inopi, ſi verò Patronus ſit dives ſunt obnoxii Juri alimentorum in habitu, ſcilicet deberentur Patrono, in caſu, quo vergeret ad inopiam. Inſuper ſi fructus ſuperexcreſcentes diſſiparentur, ac dilapidarentur, ſunt obnoxii Juri defendendi in actu, ſeu quod actu defendantur à Patrono, ſi verò non dilapidentur, ſunt obnoxii eidem Juri defendendi in habitu, ſcilicet Patronus, poſſet illos defendere in caſu, quo dilapidarentur, ſic ſi fructus ſuperexcreſcentes erigantur in novum Canonicatum, erunt obnoxii Juri præſentandi in actu, ſeu quòd Patronus poterit actu præſentare ad illos novum Canonicum; ſi verò non erigantur in Canonicatum, erunt obnoxii eidem Juri præſentandi in habitu,
22 ſcilicet in caſu, quo erigerentur. Unde ſi erigatur novus Canonicatus ex dictis fructibus ſuperexcreſcentibus, & reſervetur reſpectu illius Juſpatronatus, ſeu præſentandi favore Patroni, non imponitur eiſdem fructibus ſuperexcreſcentibus nova Servitus, ſed ſervitus, ut præſentetur ad illos à Patrono novus Canonicus, quam prius habebant in habitu, & in potentia, nunc per erectionem illorum in Canonicatum reducitur ad actum, ita ut Patronus poſſit ad illos in Canonicatum erectos
23 novum Canonicum præſentare.

Quoad ultimum denique dubium reſpondeo Juſpatronatus, quod competit Patrono reſpectu novi Canonicatus ex dictis fructibus ſuperexcreſcentibus eſſe Eccleſiaſticum, quia fructus ſuperexcreſcentes quibus erectus fuit dictus Canonicatus, erant Deo dicati, & Eccleſiaſtici, ac proinde Juſpatronatus erit Eccleſiaſticum, tale enim hoc dicitur, quando Beneficium erigitur de Bonis Eccleſiaſticis. Unde in hoc caſu Patronus præfatæ Eccleſiæ Collegiatæ erectæ de Bonis hæreditariis, & Laicalibus à Fundatore reſpectu Canonicatuum primævæ Erectionis, habebit Juſpatronatus Laicale, reſpectu verò dicti Canonicatus noviter erecti, & ſecundæ erectionis habebit Juſpatronatus Eccleſiaſticum.

ARGUMENTUM.

Erecto novo Canonicatu in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata cum admiſſione novi Canonici ad ſtallum in Choro, Vocem in Capitulo, & diſtributiones Ordinarias, & cum reſervatione Juriſpatronatus: An huic debeantur diſtributiones tam Ordinariæ, quàm extraordinariæ, ita ut Patronus inſtare poſſit apud Capitulum, ut ejus Præſentato, & inſtituto in dicto Canonicatu concedantur etiam Diſtributiones extraordinariæ?

SUMMARIUM.

1 *Diſtributiones extraordinariæ ſunt emolumenta extrinſeca Canonicatui.*

2 *Ex conceſſione unius non infertur ad conceſſionem alterius.*

3 *Clauſula*: Non aliàs, nec alio modo *habet arguere præciſam contrahentium mentem.*

4 *Pro-*

4 *Proteſtatio facta à Canonicis non admittendi novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, an operetur, ut novus Canonicus admitti non debeat ad participationem hujuſmodi diſtributionum, & num. 19. & 20.*

5 *Obſervantiæ multum eſt deferendum ad cognoſcendum, quid fuerit in conceſſione comprehenſum.*

6 *Admiſſio novi Canonicatus in Collegiata præſumitur facta abſque præjudicio admittentium.*

7 *Capitulum tenetur admittere novum Canonicum ad diſtributiones non ſolùm Ordinarias, ſed etiam extraordinarias, & Patronus poteſt inſtare apud ipſum, ut ad hujuſmodi diſtributiones idem Canonicus admittatur. Quando Capitulum in fundatione conſenſit admittere novum Canonicum ad diſtributiones quotidianas ad inſtar aliorum Canonicorum, n. 9. 10. 12. 13. & 16. & 18.*

8 *Duplex eſt ſpecies Canonicorum, & quæ ſit? vide ibi.*

11 *Nomine diſtributionum quotidianarum veniunt etiam Anniverſaria, & mortuaria.*

14 *Diſtributiones extraordinariæ debentur Canonico ob ſervitium perſonale Eccleſiæ præſtitum.*

15 *Ubi onus eſt commune, commune etiam debet eſſe emolumentum.*

16 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Pientina Canonicatuum.

17 *Novus Canonicus non eſt excludendus a diſtributionibus extraordinariis, ex eo quia in primæva erectione fuerint ei aſſignata bona diſtincta à bonis menſæ Capitulari aggregatis.*

21 *Proteſtatio contraria facto non valet.*

22 *Ex actu proteſtato nulla ſequi poteſt obſervantia.*

23 *Novus Canonicus eſt excluſus à diſtributionibus extraordinariis præcedentibus erectionem novi Canonicatus, non verò ſubſequentibus, & poſterioribus.*

24 *Statuta à Fundatore erectione quatuor Canonicatuum in Eccleſia Collegiata cum reſervatione Juriſpatronatus, ſi Capitulum acceptet erectionem unius, vel duorum ex eis, non poteſt renuere erectionem aliorum, quando redditus aſſignati ſunt ſufficientes pro omnibus.*

25 *An, & quando loco Canonicatus demandati à Teſtatore erigi non poſſit Beneficium ſimplex.*

26 *Beneficium ſimplex erigi, & converti non poteſt in Canonicatum.*

CASUS VI.

Erectus, ac dotatus fuit annuo redditu Ducat. 64. lir. 2. novus Canonicatus in quadam inſigni Collegiata ad inſtantiam ejus Operariorum cum reſervatione Juriſpatronatus favore eorumdem, & de eo primus inveſtitus fuit Titius de conſenſu tùm Ordinarii, tum Capituli, quod unanimi conſenſu acceptauit hanc erectionem noui Canonicatus, & eundem Titium in Canonicum his uerbis: *Propoſero mandare il Partito dell' accettatione del novo Canonicato fondato, e conferito a Titio, dargli lo Stallo in Coro, Voce in Capitolo, Prebende, e Diſtributioni quotidiane, conforme gl'altri Signori Canonici, con dichiaratione eſpreſſa però, che la menſa Capitolare ſi contenta accettarlo, e pagarlo, mentre ſarà conſervato dall' Opera Fondatrice il fondo, e rendita annua delli Ducati 64. e lir. 2. &c. Et in tal modo proteſtorono li ſopradetti il loro conſenſo, e non altrimente &c.*

Capitulum poſt annum à die erectionis novi Canonicatus admiſit ex gratia ſpeciali in exemplum non allegandā eumdem Titium. Primum inveſtitum ad diſtributiones extraordinarias, declarando, & deliberando vigore acceptationis dicti novi Canonicatus, non intellexiſſe admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, ſed ſi hic vellet dictis Diſtributionibus frui, debere contribuere ratam portionis, & reportare conſenſum Capituli, ut ex particula Deliberationis, ibi: *Deliberarono per grazia ſpeciale di abilitare perſonalmente la Perſona ſola di Titio, ſua vita durante ſolamente, che poſſa godere le dette diſtributioni ſtraordinarie, e Legati pii con eſpreſſa conditione, che queſta Grazia*

non

non paſſi mai in eſempio a pro alcuno de' Succeſſori nel Canonicato di detto Titio come la detta Grazia mai non foſſe ſtata fatta, e che volendo i detti Succeſſori godere, devino contribuire la rata porzione, e riceverne il conſenſo del Capitolo &c. Mediante qua Deliberatione idem Titius, ejus vita durante fuit admiſſus ad diſtributiones extraordinarias.

Sequuta morte Titii, ac præſentato, & inſtituto in eodem Canonicatu Cajo die 23. Junii 1704. idem Capitulum renovavit eamdem deliberationem, quam ſupradictus Cajus una cum Patronis proteſtavit, & inſtetit pro Admiſſione ad diſtributiones extraordinarias, ſed incaſſum, dum numquam ad eas admiſſus fuit. Defuncto Cajo menſe Julii 1715. in admiſſione Sempronii ad Canonicatum, Capitulum reiteravit eamdem deliberationem, quæ pariter proteſtata fuit ab eodem Sempronio, & Patroni inſteterunt apud Capitulum, ut Sempronius præſentatus ad dictum Canonicatum admitteretur ad diſtributiones extraordinarias. Quæritur proinde

Primò. An Capitulum vigore ſupradictæ acceptationis erectionis novi Canonicatus in ejus Eccleſia teneatur admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, & Patroni inſtare poſſint apud ipſum, ut Præſentato ab eis ad eumdem Canonicatum concedantur diſtributiones extraordinariæ; vel potiùs novus Canonicus ſit ab eis excluſus? Et quatenus *negativè* quoad primam, & *Affirmativè* quoad ſecundam partem.

Secundò. An novus Canonicus ſit excluſus à diſtributionibus extraordinariis extantibus tùm ante, tùm poſt præfatam acceptationem, vel potiùs ab eiſdem diſtributionibus extantibus ſolùm ante acceptationem?

Super quibus conſultus fuit D. meus Advocatus Pitonius in diverſis tamen terminis *in una Piſana, ſeu Liburnen. diſtributionum*; Et Ego ex commiſſione ejuſdem mei Præceptoris pro meo ſtudio ſcribens in hac Cauſa cenſebam, prout infra de Jure reſpondendum. Et quidem quoad primum videtur Capitulum ex vi ſupradictæ erectionis novi Canonicatus in ejus Eccleſia non teneri admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, ſed potiùs iſte eſſe ab eis excluſus; Etenim de tempore erectionis novi Canonicatus fuerunt novo Canonico aſſignata ab Operariis bona diſtincta à bonis menſæ Capitulari jam aggregatis, eique Capitulum conceſſit omnia emolumenta intrinſeca, & propria Canonicatui, nempè Stallum in Choro vocem in Capitulo, ac diſtributiones quotidianas. Unde novus
1 Canonicus ex vi hujuſmodi erectionis, & conceſſionis adſpirare non poteſt ad emolumenta omninò extrinſeca Canonicatui, ut ſunt diſtributiones extraordinariæ, ſeu minutæ provenientes ex Anniverſariis, Funeralibus, & Fidelium Legatis, quæ ſicuti ſunt onera extrinſeca Canonicatui, ita & diſtributiones ex eis provenientes dicuntur emolumenta extrinſeca eidem Canonicatui. Sed contentus eſſe debet propriis, ac particularibus fructibus ei in primæva erectione aſſignatis, nec præten-
2 dere poteſt participationem diſtributionum extraordinariarum. Ex conceſſione enim unius non infertur ad conceſſionem alterius omninò diverſi, & quod eſt extra ordinem. Argum. *Text. in Leg. Sejo Amico §. 1. ff. de an. leg. Card. de Luca de Canonic. diſc. 6. num. 13. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept. 867. num. 4.*

Præſertim cum conſenſus Erectioni præſtitus à Capitulo non ſit purus, ſed cum Clauſula, *non aliàs, nec alio modo*, quæ arguit eumdem conſenſum eſſe reſtrictum ad ſolas diſtributiones ordinarias, & propias Canonicatui, non verò extraordina-
3 rias juxta ejuſdem clauſulæ naturam, quæ habet arguere præciſam contrahentium mentem, inducere conditionem, & adimere conſenſum ab actu, juxta *Card. de Luca de Penſ. 41. num. 7. diſc. 18. ſub numer. 8. & 10. de Donat. Barboſ. de Clauſul. Clauſul. 81. num. 3.*

4 Et hanc fuiſſe mentem, & voluntatem Canonicorum antiquæ fundationis ſatis detegitur ex actu ſubſequuto, quo iidem Canonici poſt annum à die erectionis novi Canonicatus proteſtando declararunt ſe non intellexiſſe admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, ut ex Particula Proteſtationis, & deliberationis ſuperiùs relatæ; Quæ proteſtatio præſervat eorum Jura, & operatur, ut no-

novus Canonicus admitti non debeat ad participationem dictam diſtributionum extraordinariarum. *Tondut. quæſt. benef. cap.* 111. *num.* 13.

Accedente etiam ſubſequuta obſervantia, quæ ſicut in omni materia præcedentis actus interpretationem præbet, ita in præſenti demonſtrat non fuiſſe in dicta Erectione novi Canonicatus comprehenſas Diſtributiones extraordinarias, dum poſt ſecutam erectionem nullus Canonicorum in dicto Canonicatu inſtitutus fuit admiſſus ad diſtributiones extraordinarias, ſed ſolùm fuerunt eis conceſſæ diſtributiones Ordinariæ, præterquam Titius, qui licèt admiſſus fuerit ad diſtributiones extraordinarias, tamen non fuit admiſſus de Jure,
5 ſed ex gratia ſpeciali Capituli, ut ex ſupradicta Particula proteſtationis; Quæ quidem obſervantia ſatis declarat conceſſionem diſtribucionum quotidianarum à Capitulo factam novo Canonico non comprehendere diſtributiones extraordinarias; atque in materia participandi diſtributiones multum eſt deferendum, ad cognoſcendum, quod fuerit in conceſſione comprehenſum ad *Text. in cap. Unic.* §.*Statuimus de Cleric. non reſid. in 6. Imol. in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtitut. num.* 28. *Des. conſil.* 280. *Pariſ. conſ.* 32. *num.* 20. *lib.* 4. *Abb. in cap. Dilectus n.* 17. *& ſeq. de Præbend. Lotter. de re Beneſ. lib.* 1. *quæſt.* 19. *num.* 43. *Gratian. diſceptat.* 867. *num.* 46. *& ſeq. Rota deciſ.* 720. *num.* 5. *part.* 3. *& in Firmana Juriſdictionis* 15. *Aprilis* 1701. §. *Obſervantia coram Molines Decano, & in Hiſpalen. Decimarum* 11. *Februarii* 1715. §. *Denique coram Eminentiſſimo Scotto.*

Ratio autem videtur eſſe quaſi Cano-
6 nicus novus eſſet admittendus ad diſtributiones extraordinarias, antiqui Canonici de adjunctione hujus novi Canonicatus haberent triſtari, & dolere, & pro laudibus cantandis dolendo canerent illud Eſajæ: *Multiplicaſti Gentem, & non magnificaſti Lætitiam.* Tenderet enim hujuſmodi adjunctio novi Canonicatus in præjudicium antiquorum Canonicorum, dum iſti diſtributiones extraordinarias, quas inter ſe dividebant, deberent alteri communicare, ac proinde cum ſemper præſumendus ſit actus fuiſſe geſtus abſque præjudicio gerentis, ſequitur, quòd admiſſio novi Canonicatus facta ab antiquis Canonicis reſtringi debeat ad participationem diſtributionum Ordinariorum, & non extendi etiam ad diſtributiones extraordinarias, & magis eſt tollerandum, quod Canonicus has non acquirat, quam quòd antiqui Canonici perdant illas acquiſitas, ut expreſsè docet *Caſtren. conſ.* 170. *nu.* 1. *tom.* 1.

7 Verum iſtis non obſtantibus contrarium eſt concludendum, nimirum Capitulum ex vi præfatæ erectionis, & admiſſionis novi Canonicatus teneri admittere novum Canonicum non ſolum ad diſtributiones Ordinarias, ſed etiam extraordinarias provenientes ex Anniverſariis, Mortuariis, & Legatis Piis Capitulo relictis, & Patronos poſſe inſtare apud idem Capitulum ut ab eis præſentato, & inſtituto in dicto Canonicatu concedantur hujuſmodi diſtributiones.

Ad quod aſſequendum duas diſtinguo
8 ſpecies Canonicatuum, ſeu Canonicorum ſupernumerariorum uſu receptas, quamvis *Card. de Luca diſc.* 37. *de Canonic. num.* 2. aſſignet tertiam ſpeciem Canonicorum, & dicit eſſe illos, qui ex Gratiis expectativis providentur pro prima futura vacatura, ſed hodie ſaltem in Italia iſta Canonicorum ſpecies eſt ſublata, & non eſt amplius in uſu *Gonzal. ſuper regul.* 8. *Cancell.* §. 1. *proœm. num.* 64. Alii igitur ſunt Canonici ſupernumerarii in ſola honorifica nuncupatione Canonicorum, qui non participant de maſſa capitulari, nec habent præbendam, ſeu Jus integrum, & Ordinarium, ſed tantummodo Jus quoddam præparatorium ad Jus integrum obtinendum, & per admiſſionem hujuſmodi Canonicorum non frangitur numerus. Alii verò ſunt Canonici ſupernumerarii in re, & ſunt illi, quorum Canonicatus fuerunt erecti de ſuperventis redditibus cum omnibus prærogativis, & eminentiis Canonicalibus, & qui habent præbendas diſtributiones, Stallum in Choro, & vocem in Capitulo, ſicuti alii Canonici, qui quidem Canonici propriè dicuntur aggregati, impropriè verò ſupernumerarii ad diſtinguendum novos Canonicos ab antiquis, & per horum admiſſionem frangitur numerus Canonicorum Collegiatæ jam de-

jam determinatus ac ſtatutus. *Abb. in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtitut. numer. 31. & in cap. Dilectus de Præbend. numer. 21. & ſeqq. Lotter. de re Benef. lib. 1. quæſt. 19. num. 4. Carol. Anton. de Luca ad Gratian. diſcept. 867. num. 4. Rota in Novarien. Præcedentis 3. Julii 1713. §. Quibus erectionem coram R. P. D. Lancetta.*

9 Præſuppoſita hujuſmodi Canonicorum ſupernumerariorum diſtinctione, Novus Canonicatus admiſſus ab antiquis Canonicis Collegiatæ ad inſtantiam Operariorum, non eſt primæ, ſed ſecundæ ſpeciei, dum fuit admiſſus cum aſſignatione Stallo in Choro vocis in Capitulo, ac diſtributionum quotidianarum. Ac proinde novus Canonicus taliter admiſſus participare debet de omnibus emolumentis, & habere omnia Jura canonicalia, & diſtributiones quotidianas ſicuti Canonici antiqui, ad *Text. in cap. fin. §. In illis verò de conceſſ. præben. in 6. ibique Gemin. Abb. in cap. Dilectus de Praben. num. 21. Butr. in cap. Cum M. Ferrarienſis de Conſtitut. num. 66. ibique Abbas num. 30. in fin. & 31. Imol. num. 28. Lotter. de re Benef. lib. 1. dicta quæſt. 19. numer. 44. & 46. Tondut. quæſt. Benef. cap. 111. num. 12. Rot. deciſ. 98. num. 2. coram Seraph.*

Et quidem habere debet diſtributio-
10 nes quotidianas non ſolum ordinarias, ſed etiam extraordinarias provenientes ex Funeralibus, Mortuariis, & Legatis
11 Piis, cum nomine diſtributionum quotidianarum veniant etiam illa emolumenta, quæ proveniunt ex Anniverſariis, & Mortuariis, & aliis Legatis Piis Capitulo relictis, ut docent *Læp. Allegat. 42.* ibi: *Appellatione quotidianarum diſtributionum comprehenduntur illa Funeralia, quæ inter eas manualiter dividuntur propter Intereſſe illi actui: Tuſch. concluſ. 511. num. 2. Litt. D. tom. 2. Card. de Luc. de Canonic. diſc. 6. num. 14. Rot. deciſ. 32. num. 7. & deciſ. 59. num. 3. & ſeq. par. 7. & Rec.* Unhe ſi ſupradicto novus
12 Canonicus fuit admiſſus ab antiquis Canonicis ad diſtributiones quotidianas, ſequitur fuiſſe etiam admiſſum ad diſtributiones extraordinarias, & de iſtis participare debet; cum ipſe ſit de Capitulo ſicuti ſunt alii Canonici *Pignatell. conſult. 48. tom. 6. num. 12. Rot. dec. 720. num. 1. par. 3. & deciſ. 124. num. 8. par. 4. tom. 2. Recent.*

Eoque magis novus Canonicus frui
13 debet etiam diſtributionibus extraordinariis, cum in erectione novi Canonicatus fuit admiſſus ad participationem emolumentorum Canonicalium ad inſtar aliorum Canonicorum, ibi: *Propoſero &c. darli lo Stallo in Coro, voce in Capitolo, e diſtributioni quotidiane, conforme gl' altri Signori Canonici*: Per iſtam enim admiſſionem novi Canonicatus, ita conceptam antiqui Canonici ſibi ipſis parificarunt, & ſimilem reddiderunt novum Canonicum, juxta naturam dictionis *Adinſtar*, quæ importat omnimodam ſimilitudinem, *Barboſ. de Diction. dict. 165.* ac proinde ſicuti antiqui Canonici participant non ſolum de diſtributionibus Ordinariis, ſed etiam extraordinariis, ita, & novus Canonicus de eiſdem diſtributionibos extraordinariis participare debet, *Abb. in dicto cap. Cum M. Ferrarienſis numer. 31. ibique Felin. num. 23. de Conſtit.* & expreſsè deciſum fuit a Sacra Rota *deciſ. 720. num. 2. par. 3.* ibi: *Eoque magis id procedit, cum hæc dignitas erecta fuerit ad inſtar aliarum, quæ de honoribus, & emolumentis participant.*

Ratio autem eſt, quia cum diſtribu-
14 tiones extraordinariæ debeantur Canonico non uti Canonico, ſeu reſpectu tituli, ſed Canonico tamquam interveuienti Divinis, ſeu ob ſervitium perſonale Eccleſiæ præſtitum ad *Text. in cap. unic. de Cleric. non reſid. in 6. Rot. in Illerden. Diſtributionum 20. Febru. 1702. §. cum enim coram dell' Olmo, & 22. Januarii 1703. §. Non enim, coram Eminentiſſimo Priolo, & in Varmien. Fructuum Canonicatus 1. Decembris 1702. §. Loquendo, coram Molines Decano*, neceſſariò conſequitur, quod ſi novus Canonicatus inſeruit Eccleſiæ Collegiatæ in Anniverſariis, Funeralibus, & adimplet opera Legatorum Piorum, ſicuti inſerviunt antiqui Canonici, debet etiam participare de diſtributionibus, & emolumen-
15 tis ab eis provenientibus, ſicuti participant antiqui Canonici, ubi enim onus eſt commune, commune etiam debet eſſe emolumentum, *Lotter. de re Benef. lib. 1.*

dicta quæſt. 19. *num.* 36. *Pignatell. conſultat.* 48. *tom.* 6. *num.* 13. *Gonzal. ſuper regul.* 8. *Cancell.* §. 7. *proœm. num.* 162. *Rota deciſ.* 6. *coram Moſſedan. in Addib. litt. B. pag. mihi* 240. *& deciſ.* 720. *num.* 4. *& deciſ.* 193. *num.* 7. *& ſeqq. coram Buratt. & in Recent. deciſ.* 124. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 2.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congre-
16 gatione Concilii *in Pientina Canonicatuum* 15. *Martii* 1704. ubi cum in Collegiata Eccleſia Santiſſimæ Trinitatis Terræ Senalongæ ex particulari piorum fundatione tres aliæ dignitates adauctæ fuerint, cum quatuor aliis Canonicatibus reſervato Jurepatronatus favòre eorumdem Fundatorum, & pluribus appoſitis conditionibus, & ſignanter, quod illorum Poſſeſſores habere nequeant vocem, neque activam, neque paſſivam in Capitulo occaſione electionis Camerarii, & Cancellarii Capitularis, quod abſente Archipresbitero nemo ex ipſis facere poſſit functiones Eccleſiæ, niſi ad illam ſpectet ratione Hebdomadæ, quod in omnibus prætendere non valeant quidquam aliud ſupra cæteros Canonicos, ſalva præcedentia, quod nequeant participare de Cera maſſæ communis, & quod non poſſint intervenire in Feſtivitatibus, vel Funeralibus, niſi univerſum Capitulum fuerit invitatum; Et cum plures Controverſiæ excitárentur inter Canonicos primæ, & ſecundæ erectionis ex denegatione tàm vocis in Capitulo, quàm participationis diſtributionum. Diſputata fuerunt ſequentia dubia.

Primò. An Canonici ſecundæ erectionis debeant participare de diſtributionibus, & eleemoſynis incertis provenientibus ex Funeribus, aliiſque cauſis.

Secundò. An in erectione Camerarii, & Cancellarii Capituli debeant intervenire Canonici tam primæ, quàm ſecundæ erectionis.

Tertiò. An in caſu, in quo in Functionibus non ſit invitatum totum Capitulum debeat ſervari Turnum ad formam Conſtitutionum ejuſdem Capituli.

Quartò. An ſit concedenda alternativa. Sacra Congregatio reſpondit ad primum *Affirmativè excepta Cera.* Ad ſecundum, tertium, & quartum *negativè.*

Non obſtant in contrarium ſuperiùs
17 deducta, nimirum, quod in primæva erectione novi Canonicatus fuerint aſſignata à ſupradictis Operariis novo Canonico, nova dos, & bona diſtincta à bonis menſæ Capitularis jam aggregatis, ex hoc enim non ſequitur, quòd novus Canonicus excludendus ſit ab aliis emolumentis debitis ratione perſonalis miniſterii, & laboris præſtiti Eccleſiæ, ut expreſsè docent *Pignatell. conſult.* 48. *numer.* 14. *tom.* 6. *Tondut. quæſt. Beneſ. cap.* 111. *num.* 5. *Rot. deciſ.* 98. *num.* 2. *coram Seraph.*

Clauſula autem *non alias aliter, nec*
18 *alio modo* appoſita in admiſſione novi Canonicatus non reſtringit conſenſum Capitularium ad ſolas diſtributiones Ordinarias, ſed tantum ad ſolum caſum, quo conſervantur ab opera fundatrice annui redditus. *Ducat.* 64. *& lir.* 2. Canonici enim antiquæ fundationis, ita conſenſerunt admittere novum Canonicum ad Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & diſtributiones quotidianas, ut conſervarentur à Fundatrice dicti annui redditus, & non aliàs ibi: *Con dichiaratione eſpreſſa però, che la Menſa Capitolare ſi contenta accettarlo, e pagarlo, mentre ſarà conſervato dall' Opera fondatrice, il fondo, e rendita annua delli Ducati 64. e lir. 2. Et in tal modo &c. e non altrimente &c.* Ex quo patet conſenſum Capitularium fuiſſe reſtrictum ad iſtum ſolum caſum, non verò ad ſolas diſtributiones Ordinarias, ſeu quod Capitulares voluerint admittere novum Canonicum ad dictas ſolas diſtributiones; eo enim ipſo, quod admiſerunt illum ad diſtributiones quotidianas ad Inſtar aliorum Canonicorum, & ipſe adimplet omnia onera Capituli, ſicuti alii Canonici, ſequitur perneceſſe, quod cum admiſerint etiam ad diſtributiones extraordinarias, & incertas debitas verè præſentibus, & intereſſentibus in Choro ex cauſa perſonalis laboris, ſeu actualis ſervitii Eccleſiæ præſtiti ex ſuperius adductis, quibus addo *Fagnan. in cap. Licèt num.* 17. *& ſeqq. de Præbend. & Dignitat. Antonell. de Regim. Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 16. *Card. de Luca de Can. diſc.* 13. *numer.* 15. *Rota deciſ.* 260. *num.* 19. *& deciſ.* 374. *numer.* 15. *part.* 12. *Recent.*

Nec

19 Nec adverſatur Proteſtatio declaratoria, qua Canonici antiqui poſt annum à die erectionis novi Canonicatus declararunt ſe non intellexiſſe admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias. Quoniam hujuſmodi proteſtatio declaratoria auferens novo Canonico diſtributiones extraordinarias eſt inſubſiſtens, & omninò nulla tamquam facta tempore inhabili poſt annum à die erectionis executioni demandatæ. Licet enim Capitulum in limine fundationis novi Canonicatus potuerit adjicere conditionem non lucrandi diſtributiones extraordinarias, tamen poſt fundationem, & poſtquam admiſerunt in novo Canonicatu conditionem habendi Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & diſtributiones quotidianas ad inſtar aliorum Canonicorum, & ſic etiam diſtributiones extraordinarias, non poterat poſtea adjicere novas conditiones, & derogare qualitatibus appoſitis etiam cum conſenſu Patroni. *Garz. de Beneſ. par. 7. c. 1. num. 111. & ſeq. Tondut. quæſt. Beneſic. cap. 68. num. 7. & ſeq.*

Tum quia eſt contraria facto, nam eo
20 ipſo, quòd Capitulum in limine erectionis conſenſit admittere novum Canonicum ad Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & diſtributiones quotidianas ad inſtar aliorum Canonicorum, ſi deinde proteſtetur ſe non velle admittere novum Canonicum ad diſtributiones extraordinarias, conſecutivè proteſtaretur, ſe non velle admittere novum Canonicum ad inſtar aliorum Canonicorum, cum alii Canonici participent de diſtributionibus extraordinariis, adeòque tamquam contraria facto, & quidem non dependente à ſola voluntate Capituli, non valet, & nullatenus prodeſſe poteſt eidem Capitulo ad effectum impediendi, ne novus Canonicus conſequatur diſtributiones extraordinarias, & ſibi imputet Capitulum ſi novus Canonicus admitti debeat ad dictas diſtributiones extraordinarias, quia debebat in limine admiſſionis novi Canonicatus hoc declarare. *Fagnan. in cap. cum M. Ferrarienſis de conſtitut. num. 18. & ſeqq. ibique Anan. num. 5. Butr. num. 35. Alexand. de Nevo num. 19. Pignatell. conſult. 48. num. 7. tom. 6.*

22 Neque allegari poteſt obſervantia in contrarium; Etenim quilibet Canonicus præſentatus, & inſtitutus in dicto novo Canonicatu, licèt non fuerit admiſſus à Capitulo ad diſtributiones extraordinarias, tamen contra hoc proteſtatus fuit, & ſic ex actu iſto Capituli contrario proteſtato, nulla ſequi poteſt obſervantia in contrarium. *Adden. ad Buratt. deciſ. 857. num. fin. Rota deciſ. 239. nu. 27. part. 8. & deciſ. 310. num. 12. part. 16. Recent.*

23 Deſcendendo verò ad ſecundum dubium cenſeo novum Canonicum eſſe excluſum à diſtributionibus extraordinariis præcedentibus erectionem novi Canonicatus, & eas ſpectare in ſolidum ad ſolos antiquos Canonicos, non verò eſſe excluſum à diſtributionibus extraordinariis ſubſequentibus, & poſterioribus ad erectionem præfati novi Canonicatus. Nam hujuſmodi diſtributiones extraordinariæ poſteriores, aut ſunt tales, quæ ſingulariter diſtribuuntur, & offeruntur cuilibet Canonico ab Hæredibus Defunctorum, vel legantium, ut ſunt Cerei, Candelæ, nummus, & Canonicus novus poteſt de iſtis participare, quia nullum in hoc eſt præjudicium Canonicorum antiquorum, ſed ſolum præjudicium eſt Hæredum, qui de cætero habebunt dare pluribus, quàm antea. Aut ſunt tales quarum relictum fuit factum Capitulo in communi, & in hoc caſu etiam Canonicus novus debet de iſtis participare, nam cum Capitulum unum ſit conſtans ex veteribus, & novis, ſequitur, quod quidquid relinquitur Capitulo debeat inter omnes dividi, ut expreſsè docet *Caſtrenſ. conſ. 170. tom. 1. §. Super ſecundo, quem ſequuntur Card. de Luca de Canon. diſc. 6. númer. 14. Gratian. diſcept. 867. nu. 38. & ſeqq. Tondut. quæſt. Beneſ. 68. num. 13. & ſeqq.*

Ex his igitur omnibus patet, quod ſi Capitulum acceptet in propria Eccleſia erectionem novi Canonicatus demandatam ab aliquo Fundatore, & admittat novum Canonicum ad diſtributiones quotidianas ad inſtar aliorum Canonicorum, huic novo Canonico præſentato à Patronis ad dictum Canonicatum debentur diſtributiones non ſolum Ordinariæ,

riæ, ſed etiam extraordinariæ, & Patroni poſſunt inſtare apud Capitulum, ut Canonicus ab eis præſentatus admittatur ad hujuſmodi diſtributiones. Sicuti erecto novo Beneficio in Eccleſia Cathedrali, cum onere Beneficiato injuncto inſerviendi Choro, & cum participatione quotidianarum diſtributionum, & emolumentorum ad inſtar aliorum Beneficiatorum; Beneficiatus non ſolum participare debet de diſtributionibus, & emolumentis Ordinariis, ſed etiam extraordinariis, & aliunde provenientibus, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Paderbonen. Participationis* 12. *Novembris* 1712. Ubi cum fuiſſet erectum Beneficium à quodam Fundatore in Eccleſia Cathedrali Paderbonenſi cum onere injuncto Beneficiato inſerviendi Choro, ac cum participatione quotidianarum diſtributionum, & emolumentorum more aliorum Beneficiatorum, & cum iſti repugnarent admittere novum Beneficiatum ad participationem emolumentorum cujuſdam Sacelli Cryptæ nuncupati diſputatum fuit præinſertum dubium: *An Rector ſimplicis Beneficii ſub titulo trium Regum ſiti in Eccleſia Cathedrali Paderbonen. vigore Decreti Sacræ Congregationis die* 12. *Januarii* 1697. *participare debuerit, & debeat etiam de introitibus, ſeu emolumenris Cryptæ. ſicut alii Beneficiati Cryptanti*: cui Sacra Congregatio reſpondit *Affirmativè*.

Quæro hic ſe Teſtator diſponat, quòd de certis propriis bonis congruis, & ſuf-
24 ficientibus erigantur in Eccleſia Collegiata, vel Cathedrali quatuor Canonicatus cum reſervatione Juriſpatronatus favore nonnullorum, ſi Capitulum acceptet erectionem ſolum duorum ex dictis quatuor Canonicatibus, & loco aliorum duorum cupiat conſtituere duos Cappellanos, aut Beneficiatos, an in hoc caſu ſit locus erectioni omnium quatuor Canonicatuum?

Reſpondeo Affirmativè, quia licèt Capitulum non teneatur acceptare, & admittere novos Canonicatus in propria Eccleſia ultra numerum ſtatutum, & determinatum, tamen ſi ex pluribus Canonicatibus demandatis ab eodem Teſtatore in una, & eadem Eccleſia, Capitulum acceptet erectionem unius, vel duorum, non poteſt renuere electionem aliorum, quando redditus aſſignati ſunt æquales, & ſufficientes pro omnibus, itaut Patroni inſtare poſſunt in hoc caſu, ut Capitulum acceptet omnes. Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Aretina erectionis Canonicatuum*, ubi cum eques Angelluccius mandaſſet, quod ex toto ejus eſſe hæreditario erigerentur in Eccleſia Collegiata Terræ Caſtillionis quatuor Canonicatus reſervato Jurepatronatus activo ad favorem Caterinæ, & Jo: Baptiſtæ Pucini, eorumque Hæredum, & Succeſſorum in infinitum. Capitulum renuit aſſentire erectioni quatuor Canonicatuum cupiens illorum loco conſtituere duas tantum Præbendas Canonicales, & duos Cappellanos, ſeu Beneficiatos. Unde quæſitum fuit.

Primò. An ſit locus erectioni quatuor Canonicatuum in Eccleſia Collegiata, juxta mentem Teſtatoris, & quatenus *Affirmativè. Quibus conditionibus*, quatenus verò *negativè*.

Secundò. An ſit locus erectioni quatuor Beneficiorum ſimplicium, vel potiùs quatuor Beneficiorum de reſidentia in eadem Eccleſia: Et Sacra Congregatio 5. Maii 1703. reſpondit. Ad primum *Affirmativè, cum conditionibus præſcribendis ab Eminentiſſimo Præfecto*; ad ſecundum *jam proviſum*.

25 Quæro ulterius ſi Teſtator mandet in ejus Teſtamento, ut de propriis bonis erigatur in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata Canonicatus cum reſervatione Juriſpatronatus favore, eorum de familia; ſi Capitulum renuet illum acceptare ſub prætextu, quod redditus aſſignati pro diſtributionibus ſint tenues, an loco Canonicatus erigi poſſit ex dictis bonis relictis à Teſtatore Beneficium ſimplex.

Reſpondeo negativè, ſed erigendus eſt novus Canonicatus, ſi tenuitati hujuſmodi redditUum ſuppleri poſſit per alios redditus ejuſdem Teſtatoris, quia hujus mens, quando adimpleri poteſt eſt omninò adimplenda, juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Placentina erectionis Canonicatui* 20. *Februarii* 1712. Sicuti enim Beneficium ſimplex, aut Cappellania demandata à Teſtatore erigi, & converti non poteſt in Canonicatum, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii

cilii *in Murana Erectionis Canonicatuum 12. Decembris* 1711. ita demandata à Teſtatore erectione Canonicatus hìc converti, & erigi non poteſt ab Ordinario in Beneficium ſimplex. & ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Placentina Commutationis voluntatis*, ubi cum quidam Julius de Onedo mandaſſet erectionem Præbendæ, Canonicalis in Eccleſia Cathedrali, reſervato Jurepatronatus favore eorum de Rubeis, & Capitulum nollet illum acceptare, ſtante tenuitate redditunm pro diſtributionibus aſſignatorum licet eſſent aliis redditus de hæreditate dicti Teſtatoris, quibus ſuppleri poterat hujuſmodi tenuitati, Patroni ſupplicarunt, ut loco dictæ Præbendę Canonicalis erigeretur Beneficium ſimplex titulo Abbatiæ. Quare propoſito dubio. *An loco dictæ Præbendæ Canonicalis ſit erigendum Beneficium ſimplex cum titulo Abbatiæ, & cum iiſdem oneribus, & reſervatione Juriſpatronatus ad formam Teſtamenti, ſeu potius, & locus augmento dicti capitalis librarum 7000. juxta votum Epiſcopi pro erectione Canonicatus, vel in Eccleſia Cathedrali, vel in Collegiata S. Antonini in caſu &c.* Sacra Congregatio 18. Februarii 1702. reſpondit *negativè* ad primam partem. Ad ſecundam verò *faciendam eſſe Erectionem Canonicatus primo loco in Cathedrali, & renuente Capitulo in Collegiata, juxta votum Epiſcopi.*

ARGUMENTUM.

Rector Beneficii Patronalis an poſſit repudiare Legatum factum favore ejuſdem Beneficii abſque conſenſu Patroni? Et an fundans Cappellaniam aſſignando pro ejus dote certa Bona ſub certo modo, hoc non ſervato, poſſit ejuſdem Cappellaniæ fundationem revocare.

SUMMARIUM.

1 *Rector Beneficii poteſt repudiare Legatum, quando eſt pernicioſum, ſecus quando eſt utile Beneficio.*

2 *Repudiatio Legati utilis Cappellaniæ ſine Beneficio facta abſque conſenſu Patroni eſt nulla.*

3 *Epiſcopus attenta repudiatione Legati in augumentum Cappellaniæ demandati, facta à Cappellano, non poteſt ex eodem Legato erigere novam Cappellaniam, ſed dictum Legatum cedere debet in augumentum Cappellaniæ, vix fuit relictum.*

4 *Non ſervato modo, quo demandata fuit fundatio, aut dotatio Cappellaniæ, an hæc reſolvatur, & revocari poſſit. Vide num.* 14. 15. & 16.

5 *Donatio facta intuitu ingreſſus in Religionem, ſi ingreſſus non ſequatur, reſolvitur, & revocari poteſt.*

6 *Legatum factum uni Eccleſiæ cauſa ſepulturæ, ſi ſepultura eligatur in alia Eccleſia, videtur ademptum à priori Eccleſia.*

7 *Parochia amovibilis poteſt erigi ab Ordinario in titulum perpetuum, etiam ſine conſenſu illius, cui fuit mota lis, ſuper pertinentia Juriſpatronatus, ſed intellige, ut ibi.*

8 *Teſtator an poſſit revocare Teſtamentum, quoad relicta pro dote favore Cauſæ Piæ? Vide ibi, & num.* 18. *remiſſivè.*

9 *Fundator Cappellaniæ cum reſervatione Juriſpatronatus non poteſt revocare hujus fundationem, & quare? Vide ibi, Amplia ut num.* 10. & 11.

12 *Ut fundatio, & dotatio Cappellaniæ ſit irrevocabilis non eſt neceſſarius conſenſus Ordinarii.*

13 *Fundatio, & dotatio Cappellaniæ diſtinguuntur in tres ſpecies, & quæ ſint vide ibi, & num.* 14. & 15.

17 *Ex ſola loci mutatione, an Fundator Monaſterii, aut Beneficii poſſet revocare Fundationem.*

19 *Conſtito de voluntate fundandi Monaſterium, & de acceptatione Religionis fundatio revocari non poteſt, ſed eſt adimplenda, juxta plantam præſcriptam, etiamſi ex juſta cauſa ſequi non poſſit in loco deſignato, & num.* 20. & 21. & 30. & 32. *limita, ut num.* 22. *amplia ut num.* 24. & 25.

23 *Largitiones concernentes factum in poſterum adimplendum cenſentur modales.*

26 *Quod*

26 *Quod Fundator conſenſerit translationi Fundationis Monaſterii de uno loco ad alium, ex quibus probetur, & præſumatur; & num. 27. 28. & 29. & 31.*

C A S U S VII.

QUædam Mulier per publicum Inſtrumentum juramento firmatum illud non revocandi fundavit Cappellaniam perpetuam cum reſervatione Juriſpatronatus pro ſe, ſuiſque deſcendentibus, aſſignata congrua dote, & reſervato Ordinarii aſſenſu, & nominavit in primum Cappellanum Titium præſentem, & una cum Notario pro Intereſſe habentibus acceptantem, & præ cæteris ita in eodem Inſtrumento diſpoſuit: *Con patto, che volendo qualſivoglia Perſona aggiungere qualſiſia ſomma di danaro in augumento di detta Cappellania, in tal caſo debba ſeguire tutto col conſenſo non ſolo del Rettore pro tempore, ma dei Padroni*: Deinde quidem pius Teſtator injunxit proprio hæredi, ut uniret, & incorporaret ducata ſexcentum præfatæ Cappellaniæ cum onere trium Miſſarum qualibet hebdomada; Titius autem Rector, & Cappellanus per publicum Inſtrumentum ſuum conſenſum unioni, & incorporationi dicti Legati ſuæ Cappellaniæ denegavit, & ſucceſſivè prædictus hæres ex cauſa dicti diſſenſus inſtetit coram Epiſcopo pro erectione cum dictis ducatis ſexcentum diſtinctæ, & ſeparatæ Cappellaniæ, & cum reſervatione Juriſpatronatus ſibi, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus, ac decretum Inſtantiæ conforme obtinuit. Habita notitia à Muliere fundatrice dictæ Cappellaniæ de hujuſmodi repudiatione Legati facta à Cappellano ſtatim revocavit fundationem ejuſdem Cappellaniæ, ac Cappellanum privavit omnibus Bonis in dotem aſſignatis. Hinc duo quæruntur.

Primum eſt: An decretum Epiſcopi ſubſtineatur, ſeu potiùs ſumma ducatorum ſexcentum relictorum à dicto pio Teſtatore cedere debeat in augumentum demandatæ Cappellaniæ à præfata Muliere.

Secundum: An fundatrix Cappellaniæ poterat in totum revocare fundationem ejuſdem Cappellaniæ?

Quoad primum dubium, quòd ſub conſimili præmiſſa facti ſpecie diſputatum fuit in Sacra Congregatione Concilii in una *Crotonen. Cappellaniæ*, ſtudens apud R.P.D. Anſidæum Digniſſimum ejuſdem Sacræ Congregationis Secretarium, meum aperiendo votum, negativè quoad primam, & affirmativè, quoad ſecundam partem reſpondendum ſentiebam. Decretum namque Epiſcopi fundatur in diſſenſu, & repudiatione facta per Cappellanum Legati ducat. 600. relict. à dicto pio Teſtatore, & aggregandi in augumentum Cappellaniæ demandatæ à fundatrice, quæ quidem repudiatio eſt omninò inſubſiſtens, tùm quia licèt Rector Beneficii, ſeu Cappel-
1 lanus repudiare poſſit Legatum, quando hoc eſt inutile, & perniciosum Beneficio, & Cappellaniæ, tamen quando eſt utile, illud repudiare non valet juxta *Barboſam de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. alleg. 95. num. 54. Amoſt. de Cauſis Piis lib. 1. cap. 12. nu. 46. Valeron. de tranſact. tit. 4. quæſt. 1. num.* 17. tum quia fuit facta à Cappellano abſque conſenſu Patronorum omninò requiſito tam ex lege fundationis demandantis argumentum dotis Cappellaniæ fieri debere non ſolùm de conſenſu Rectoris, ſed etiam compatronorum; tam de
2 Jure, juxta quod repudiatio Legati utilis Cappellaniæ facta abſque conſenſu Patroni non tenet, itaut ipſe Patronus poteſt inſtare, ut Legatum deveniat ad Eccleſiam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. art. 9. quæſt. 2. num.* 22. Tum denique, quia eſt ſimulata, & colluſiva, ut ſic ex eodem Legato erigeretur novum Beneficium, & Juſpatronatus reſervaretur pro hæredibus ſecundi Benefactoris in ſupplantationem Cappellaniæ, & Patronorum.

3 Unde non poterat Epiſcopus attento ſolùm hoc diſſenſu Cappellani, & vigore hujus irrationabilis repudiationis decernere licitum eſſe hæredi dicti Teſtatoris ſeparatam Cappellaniam perpetuò fundare cum dote dictorum ducatorum 600. & ſic commutare ultimam voluntatem Teſtatoris demandantis hæredi ſolutionem ſæpedicti Legati in augumentum Cappellaniæ fundatæ à præfata fundatrice nulla ſubſiſtente cauſa, & in ejuſdem Cappellaniæ præjudicium, non citatis nec fundatrice, nec Patronis Intereſſe habentibus, juxta *Amoſtaz.*

ſtaz. de Cauſis Piis lib. 1. cap. 14. num. 13. & 16. Ubert. de citat. cap. 15. num. 129. Sed hoc Legatum cedere debet in augumentum præfatæ Cappellaniæ, juxta voluntatem Benefactoris, quæ omninò ſervanda venit *ad Text. in cap. Ultima voluntas 13. quæſt. 2.* & ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilij *in dicta Crotonen. Cappellaniæ 30. Januarii* 1717.

4 Quoad verò ſecundum dubium, quod hìc mihi examinandum propoſui, reſpondendum videtur, Mulierem fundatricem præfatæ Cappellaniæ potuiſſe revocare in totum illius fundationem; dum fundatio ejuſdem Cappellaniæ non fuit ſimplex, & pura, ſed modalis, fuit namque concepta, & demandata ſub reſervatione conſenſus Ordinarij, ac ſub obligatione acceptandi augumentum dotis Cappellaniæ cum conſenſu Patronorum, quando aliquis Benefactor vellet dotem augere; unde cùm non fuerit adimpletus hujuſmodi modus; quoniam non intervenit conſenſus Ordinarij, nec fuit acceptatum augumentum dotis in ducatis 600. de conſenſu Patronorum, immo fuit illud poſitivè, & irrationabiliter rejectum à Cappellano, videtur reſoluta remanſiſſe præfata fundatio Cappellaniæ, & potuiſſe fundatrix in totum illam revocare ad *Text. in Leg. 1. Cod. de Donat. quæ ſub mod. Leg. final. Cod. de revocat. Donat. Bald. conſ. 250. ſub numer. 1. lib. 3. Surd. conſ. 369. numer. 26. lib. 3. Rota deciſ. 203. num. 1. par. 6. Rec.*

Neque videtur eſſe inuſitatum, & quid novum, ſtante legitima cauſa, & mutatis circumſtantijs revocare, reſolvere, & mutare diſpoſitiones; Sic donatio facta ab aliquo intuitu, & contemplatione In-
5 greſſus in Religionem, ſi ingreſſus hujuſmodi non ſequatur, reſolvitur, & revocari poteſt. *Card. de Luc. de Donat. diſc. 16. num. 12. Rota deciſ. 586. num. 2. part. 5. Recent. & deciſ. 581. coram Buratt.* Lega-
6 tum factum uni Eccleſiæ cauſa ſepulturæ, ſi deinde in alia Eccleſia ſepultura eligatur, videtur ademptum à priori Eccleſia *Abb. in cap. In noſtra de Sepultur. num. 4. Marant. reſponſ. 9. par. 1. num. 59.* Pa-
7 rochia in primæva ſui erectione amovibilis poteſt mutari, & erigi ab Ordinario in titulum perpetuum juxta diſpoſitionem *Text. in cap. unic. ibique Gloſſ. verb. Perpetui de Cappell. Monach. in 6. & Sacri Conc. Trident. ſeſſ. 7. de Reformat. cap. 7.* Etiam ſine conſenſu illius, cui fuit mota lis ſuper pertinentia Juriſpatronatus, quando ipſe ſuccubuit in Judicio, & litem deſeruit, ſecus ſi in Judicio non ſuccumberet, & conſtaret eum eſſe verum Patronum dictæ Parochiæ amovibilis, tunc enim hæc erigi non poteſt ab Ordinario in titulum perpetuum abſque illius conſenſu juxta diſpoſitionem præſentis Canonis, & docet *Rota in Toletana Decimarum de Capilla, quoad Parochos 3. Julii* 1702. *§. Quo enim, & §. Quo verò, & 12. Martii 1703. §. Finali coram Eminentiſſimo Scotto.* Inſuper Teſtator poteſt revocare
8 Teſtamentum, quoad relicta pro dote favore Cauſæ Piæ, *Caſtrenſ. conſil. 327. num. 1. lib. 1. Gratian. diſcept. 605. n. 12. Card. de Luca de Legat. diſc. 54. num. 3.* Ergo etiam fundatrix præfata non ſervato modo, ſub quo demandavit erigi Cappellaniam, nimirum non intervento conſenſu Ordinarij, & rejecto augumento dotis per Cappellanum ab eadem fundatrice exoptato de conſenſu Patronorum, caſu quo aliquis vellet dotem augere, potuit Cappellaniam revocare, & reſolvere, ac Bona data in dotem reaſſumere. Ratio eſt, quia non ſervatò modo, ſub quo fuit demandata Erectio Cappellaniæ, dicitur deficere voluntas fundatricis; qua voluntate deficiente non debet Eccleſia, aut pia cauſa prætendere Bona in dotem data præter fundantis, & dotantis voluntatem, cujus defectum favor piæ cauſæ non ſupplet, *Card. de Luca de Donat. diſc. 12. num. 4.* & dixi ſuperius *Can. III. Caſ. VIII. num. 14. §. Nec obſtat.*

9 His tamen non obſtantibus verius de Jure cenſeo fundatricem præfatam non potuiſſe revocare fundationem memoratæ Cappellaniæ; ſiquidem vigore hujuſmodi fundationis, ac donationis inter vivos Bonorum pro dote Cappellaniæ aſſignatorum cum reſervatione Juriſpatronatus favore deſcendentium, acquiſitum fuit Jus non ſolùm ipſi Cappellaniæ, verùm etiam deſcendentibus reſervatarijs ejuſdem Juriſpatronatus. Unde in eorum præjudicium non potuit fundatrix Cappellaniam revocare, & aliquid agere ad *Text. in Leg. Perfecta Cod. de Donat. quæ ſub. mo. Decian. conſ. 8. num. 4. & 16. Menoch. conſ.*

conſ. 91. *numer.* 17. *Gratian. diſcept.* 178. *num.* 16. *Garz. de Beneſic. part.* 5. *cap.* 9. *num.* 68. *& ſeq. Rota deciſ.* 316. *num.* 28. *par.* 10. *& deciſ.* 518. *num.* 4. *coram Merlin. & in Gallipolitana Aſſociationis* 3. *Julii* 1711. §. *Neutiquam coram Reverendiſſimo Molines.*

Maximè cum juraverit in Inſtrumento
10 fundationis, illam non revocari, quod juramentum reddit fundationem irrevocabilem, juxta *Andreol. Controv.* 292. *nu.* 6. *& ſeqq. Cyriac. Controverſ.* 322. *num.* 32. *Rota deciſ.* 280. *num.* 1. *part.* 13. *Recent.* Et cum fundatio, & donatio Bonorum pro
11 dote Cappellaniæ ſit merè lucrativa, & favorabilis, & fuerit acceptata, non ſolùm à Deo, à quo acceptatur, ſtatim ac aliquid Eccleſiæ, aut alteri piæ cauſæ donetur, verùm etiam tam à Notario, quàm à Cappellano pro Cappellania ſtipulantibus, & acceptantibus, ex quo ſequitur, eamdem fundationem ampliùs revocari non poſſe, ut in caſu acceptationis factæ à Deo docent *Tiraquell. de Privileg. piæ Cauſæ, Privileg.* 115. *Card. de Luca de donat. diſc.* 74. *Sperell. deciſ.* 81. *num.* 17. *& ſeq. & deciſ.* 168. *num.* 42. *Rota deciſ.* 673. *num.* 4. *par.* 2. *& deciſ.* 81. *num.* 7. *par.* 5. *& deciſ.* 173. *num.* 3. *par.* 12. *recent.* Et in caſu acceptationis factæ à Notario pro Cappellania, & alijs intereſſe habentibus, teſtantur *Gratian. Diſcept. Forenſ.* 247. *numer.* 3. *& ſeq. & cap.* 332. *numer.* 12. *& ſequent. Rota deciſ.* 428. *num.* 2. *& ſeq. par.* 4. *& deciſ.* 270. *num.* 3. *par.* 5. *& deciſ.* 365. *num.* 5. *par.* 13. *& alii apud Rotam in dicta Gallipolitana Aſſociationis* 3. *Julii* 1711. §. *Certiùs, &* §. *Abſque ulla coram Reverendiſſimo Molines.*

Non obſtat, quod fundatio, & dotatio hujuſmodi Cappellaniæ ſit modalis, & conditionalis, nimirum demandata à fundatrice ſub reſervatione conſenſus Ordinarij, & ſub obligatione acceptandi augumentum dotis de conſenſu Patronorum, quando quis vellet dotem Cappellaniæ augere, quæ conditio cùm non fuerit adimpleta, dum conſenſus Ordinarij non intervenit, & augumentum dotis non fuit acceptatum, immo poſitivè rejectum à Cappellano, dicitur res adhuc integra, ac proinde licuiſſe præfatæ fundatrici variare, & Cappellaniam revocare. Quoniam in primis, quod attinet ad conſenſum Ordinarij, iſte licèt requiratur ad
12 reddendam reſervationem Juriſpatronatus irrevocabilem, cùm ab ea recedi poſſit, antequam ſuperveniat conſenſus Ordinarij, tamen ut fundatio, & dotatio Cappellaniæ facta inter vivos ſit irrevocabilis, non eſt neceſſarius conſenſus Ordinarij, cum ſtatim ac bona donantur ad effectum erigendi, & fundandi Cappellaniam; ſive Beneficium hoc acquirit Jus irrevocabile, & fundans, ſive dotans Cappellaniam, non ſolùm non poteſt amplius reſilire à dotatione, ſed ulterius cogi valet ab Ordinario ad illius effectuationem juxta *Lambertin. de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 4. *Rota in dicta Gallipolitana Aſſociationis* §. *finali.*

Deinde pro remotione objecti, tres di-
13 ſtinguo ſpecies fundationis, ſive dotationis Cappellaniæ, aut Beneficii; Alia enim eſt fundatio, ſive dotatio pura, & ſimplex nullum continens modum, & conditionem; & tunc per quamcumque mutationem, & variationem Cappellaniæ non reſolvitur, nec revocatur ejus fundatio, & dotatio, nec bona data in dotem redeunt ad fundantem, & dotantem, ſed remanent ſub diſpoſitione Summi Pontificis, quia taliter fundans, aut dotans Cappellaniam, cenſetur habere pro cauſa finali ſolum favorem Animæ, & pietatem, qui favor, & pietas, cùm non ceſſet propter mutationem, & variationem circumſtantiarum Cappellaniæ, nec ceſſare debet hujus fundatio, & dotatio *ad Text. in* §. *Si quis in nomine magni Dei, &* §. *Si quis unum Sanctorum de Eccleſiaſt. tit. collat.* 9. *Fagnan. in cap. Relatum num.* 37. *ne Cler. vel Monach. Marant. reſponſ.* 9. *num.* 68. *& ſeq. Gonzal. ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 7. *num.* 85. *Card. de Luca de Regul. diſc.* 35. *num.* 8. *Carol. Anton. de Luca ad Gratian. cap.* 358. *num.* 9.

Alia eſt modalis continens modum, aut
14 conditionem purè, & ſimpliciter abſque pacto reſolutivo in caſu non adimplementi; & tunc non adimpleto modo, & conditione, quibus fundatio, aut dotatio Cappellaniæ fuit concepta, non proinde hæc reſolvitur, & revocari poteſt à fundante, ea ratione, quia cum Cappellania ſit culpæ incapax, utpote exiſtens ſub admini-

miniſtratione Cappellani, aut alterius non poteſt iſtius culpa, vel negligentia ei præjudicare, ſed eſt locus actioni ad adimplementum juxta *Textum expreſſum in cap. Verum de condit. app. ibique Gloſſ. verb. Conditione, Abb. num. 1. & 3. Alex. ne Nevo num. 1. 15. & 20. Barboſ. num. 1. & 7. Marant. reſponſ. 9. num. 23. pag. 69. Menoch. præſumpt. 175. num. 13. & ſeq. Card. de Luca de donat. diſc. 15. numer. 8. Rota deciſ. 7. num. 12. coram Buratt. & deciſ. 370. num. final. coram Royas.*

15 Alia eſt modalis continens modum, & conditionem cum pacto reſolutivo in caſu non adimplementi quomodocumque, & ex quacumque cauſa hoc proveniat, itaut modus, aut conditio ſit cauſa finalis; & tunc non adimpleto modo, aut conditione reſolvitur fundatio, & dotatio Cappellaniæ, quia cum cauſa finalis ſit origo, & principium, à quo omnia reguntur, hac una deficiente deficit, & ceſſat omnis diſpoſitio, & voluntas fundantis, qui ſub illo modo, & conditione, & non aliàs voluit fundare, & dotare Cappellaniam, & Eccleſia, quæ eſt juſtitiæ cultrix, non permittit ſibi appropriare Bona præter voluntatem concedentis juxta *Card. de Luca de Donat. diſc. 12. num. 2. & ſeqq. Rota deciſ. 970. num. 8. coram Emerix Jun. & deciſ. 365. num. 18. par. 16. & deciſ. 270. num. 22. apud Theſaur.*

16 Poſita hac diſtinctione; fundatio, & dotatio prædictæ Cappellaniæ eſt ſecundæ ſpeciei, videlicet modalis abſque pacto reſolutivo in caſu non implementi; unde non interventu conſenſu Ordinarij, nec acceptato augumento dotis, quibus fuit demandata fundatio, & dotatio Cappellaniæ, non proinde fundatrix potuit eamdem Cappellaniam revocare, & reſolvere, ſed ſolùm debebat inſtare, ut adimpleretur modus præſcriptus videlicet, ut interveniret idem conſenſus, & acceptaretur dictum augumentum dotis de conſenſu Patronorum juxta auctoritates ſuperiùs relatas *numer.* 14.

17 Ratio eſt, quia conſenſus Ordinarij, & augumentum dotis non fuit cauſa finalis fundandi Cappellaniam; eodem modo, quo demandata ab aliquo fundatione Monaſterij, Beneficij, aut Eccleſiæ in loco A, E. G. & aſſignatis pro ejus dote certis Bonis, ex ſola loci mutatione ſuperventa ex juſta, & rationabili cauſa, fundator non eximitur ab obligatione fundandi Monaſterium, Beneficium, aut Eccleſiam, nec poteſt fundationem revocare, & reſcindere, quando deſtinatio loci non eſt cauſa finalis, & non fuit explicata cum clauſulis, & pactis reſolutivis, ut noviſſimè deciſum fuit à Sacra Rota *in Colonien. fundationis Monaſterii 11. Januarii 1717. coram R. P. D. Foſcaro inferius legen. num.* 18.

Nec adverſatur, quod ſuperiùs in contrarium addebatur, videlicet Pias diſpoſitiones multoties ſubjacere mutationibus, & revocationibus; ſiquidem hoc procedit, quando ceſſat cauſa finalis, aut non adimpletur modus appoſitus cum pacto reſolutivo in caſu non adimplementi; ſecus quando durat cauſa finalis, & non fuit appoſitus modus cum pacto reſolutivo in caſu non adim-
18 plementi. Quod autem Teſtator poſſit revocare Teſtamentum, quoad cauſas pias, ſeu quoad relicta favore cauſæ piæ non eſt abſolutè verum, ſed procedendum eſt cum ea diſtinctione, quam ſuperiùs inſinuavi *Can. III. Caſ. VIII. numer. 37. ibi viden.*

R. P. D.

FOSCARO

Colonien. Fundationis Monaſterii.

Lunæ 11. Januarii 1717.

Fundatio Monaſterij ad uſum Ordinis Ciſtercienſis, juxta ſtrictiorem S. Patris Benedicti Regulam exoptata à Reverendiſſimo Daemen Canonico Eccleſiæ Metropolitanæ Colonien., & Archiepiſcopo Adrianopolitano, atque etiam acceptata à Superioribus Religionis, & à Monachis Abbatiæ Aureæ Vallis, unde nova Colonia ducenda erat, & cui tanquam filiale futuris temporibus, donec

 neç

nec in ea viguiſſet prioris inſtituti obſervantia, ſubeſſe debebat Monaſterium de novo erigendum, pro qua idem Reverendiſſimus Archiepiſcopus Omnipotenti Deo, ac Beatiſſimæ Virgini obtulit, dicavit, & conſecravit quandam Rheni Fluminis Inſulam propè Duſſeldor pium Luricenſem nuncupatam, atque inſuper ultra obligationem conſtruendi Ædificia, & ſubminiſtrandi ſupellectilia tradere promiſit Capitale Imperialium 5000. implicandum pro ſubſtentatione Monachorum, quamvis pro his, quæ pendere videbantur à voluntate Partium libenter fuiſſet executioni jam demandata, cum ex parte Abbatis transmiſſi fuerint ad Inſulam Religioſi, qui ibidem exoptatum introducerent inſtitutum, & ex parte Archiepiſcopi congregata extiterint materialia neceſſaria ad conſtructionem Eccleſiæ, & Monaſterij perficiendam ad formam Plantæ ab eodem Archiepiſcopo evulgatæ, quinimò aucto deinde ad ejus inſtantiam Monachorum numero, adaucta quoque fuit quantitas Capitalis uſque ad Imperialia duodecim millia, quorum novem millia circiter implicanda forent de conſenſu Monachorum in bonis ſtabilibus, cum obligatione ſolvendi fructus pro reſidualibus, donec, & quouſque etiam de his congruum perficeretur inveſtimentum.

Adhuc tamen ad perfectionem, & ſtabilitatem perduci non valuit, nam ex inopportunitate loci crebris, & quidem inſuperabilibus renaſcentibus incommodis, & moleſtijs, præſertim illis procedentibus ex impetu fluminis, quandoque exundantis, totamque Inſulam invadentis admodum difficilis nedum, ſed impoſſibilis in ea reddebatur obſervantia regularis, & Monachorum permanentia. Unde his agnitis difficultatibus excogitatus, & pertractatus fuit modus eamdem fundationem transferendi ad aptiorem locum; cumque præcæteris arriſiſſet Duſſeltahl, ſeu Vallis Duſſelana tribus ab Urbe Duſſeldorpienſi quadrantibus diſſita, conatus omnes, tum Archiepiſcopi, tum Monachorum unicè ſteterunt in reportanda à Sereniſſimo Electore Palatino ejuſdem Vallis cònceſſione, qua tandem plures poſt tractatus obtenta, & poſtquàm Archiepiſcopus illam indeſinenter concupiverat, & probaverat ad effectum itidem transferendi Monaſterij fundationem, pro qua etiam non modicam in computum dictorum Imperialium 12. millia implicaverat quantitatem in bonis ſtabilibus ad Monachorum commodum poſtea dimiſſis, dum ad terminos præcedentium conventionum cum Monachis, ac Sereniſſimo Electore initarum expectabatur cæterarum promiſſionum adimplementum, idem Reverendiſſimus Archiepiſcopus in ſua voluntate parum conſtans, nedum adimplere detrectavit ea, quæ pro fundationis perfectione agenda ſupererant, ſed inſuper propria authoritate, & de facto Monachos ſpoliavit poſſeſſione Villarum ab Ipſo pro illorum alimonia, & ſubſtentatione in computum promiſſi Capitalis præcedenter aſſignatorum. Quare conteſtato Judicio coram Reverendiſſimo Sedis Apoſtolicæ Nuncio ad tractum Rheni, prolata tandem fuit ſententia diffinitiva, qua mediante dictus Reverendiſſimus Archiepiſcopus condemnatus remanſit ad præſtationem Imperialium 12. millia, una cum intereſſe à die moræ, necnon ad ædificationem Monaſterij in Valle Duſſelana, juxta Schema, ſeu Plantam in actis exhibitam, & demum ad refectionem expenſarum; indeque devoluta cauſa ad noſtrum Auditorium ſuper Dubio prius de more ſubſcripto, & in hodierna audientia propoſito, ſcilicet: *An, & in quo loco, & quale Monaſterium R. P. D. Daemen fundare teneretur, & qua reſpectivè ſubminiſtrare deberet*: Domini reſponderunt: *Monaſterium eſſe fundandum, & reſpectivè eſſe ſubminiſtrandas pecunias in præſenti deciſione exprimendas, juxta tenorem ſententiæ prolatæ à Reverendiſſimo Nuncio.*

Pro eo enim, quod reſpicit Monaſterij fundationem in genere ab Archiepiſcopo perficiendam, nulla ſe obtulit apud Dominos difficultas, cùm in hac parte clara nimis, & incontrovertibilis apparuiſſet ejuſdem Archiepiſcopi voluntas ducendi ad Luricenſem Inſulam ex Abbatia Aureæ Vallis Coloniam, ibique conſtruendi, & fundandi Monaſterium, ubi ſtrictiores Divi Benedicti regulæ obſerva-

varentur, ut pleniſſimè devincebatur, tum ex primæva ipſius Inſulæ donatione ad hunc præciſum effectum expoſita, tum ex delineatione, ac tranſmiſſione Plantæ, juxta quam explenda erat Eccleſiæ, & Monaſterij conſtructio, tum ex cura, & diligentia congerendi materialia ad eamdem conſtructionem perficiendam neceſſaria; tum denique cæteris omiſſis ab explicita ejus promiſſione pandita in reſponſione ad ſecundam poſitionem, nedum perficiendi neceſſaria ædificia, ſed etiam ſubminiſtrandi ſuppellectilia, necnon capitale Imperialium 5000. deinde ſcilicet ſub die 6. Februarij 1705. poſt excreſcentiam Monachorum ab illo procuratam, adauctum ad Imperialium 12. millia de conſenſu Monachorum ad eorum perpetuam ſubſtentationem inveſtienda. Unde eadem præmiſſa adeo con-
19 ſtanti, & deliberata Archiepiſcopi voluntate perficiendi proprijs ſumptibus controverſam fundationem, ſuperventaque acceptatione Religionis, certiſſima inde emergit obligatio adimplendi mediante ſubminiſtratione illarum rerum, & pecuniarum, quas Ipſe pro eodem effectu tradere promiſit, *Surd. conſil.* 450. *num.* 4. *&* 32. *Rot. in Recent. deciſ.* 448. *num.* 1. *par.* 14. *deciſ.* 472. *nu.* 41. *par.* 19. *in Romana, ſeu Montis Faliſci bonorum* 5. *Maii* 1700. §. *Validitas coram Reverendiſſimo Domino meo Decano, & in Romana redditionis rationis* 26. *Martii* 1703. §. *Inconcuſſum, coram bo. mem. Caſfarello.*

19 Indeque etiam conſecutivè deſcendit obligatio fundandi Monaſterium in Valle Duſſellana, non obſtante, quod Archiepiſcopus illam ab initio expoſuiſſet pro Monaſterio erigendo in Inſula Luricenſi, nam cùm perventis ibidem Monachis ab Abbatia Aureæ Vallis tranſmiſſis, compertum fuerit, ex Rheni inundationibus aggeres quoſcumque contra vim, & impetum excreſcentis fluminis ſemper infirmos de facili ſuperantibus, totamque Inſulam ſæpe obruentibus, putreſcere commeſtibilia, excitari Nebulas, & vapores adeò pernicioſos, ut plerumque graves inſurgant morbi, non ſine Vitæ diſcrimine ob impoſſibilitatem opportunè advocandi Medicos, excipiendi pharmaca è proximis municipijs, aliaque etiam innumera oriri incommoda, quæ Inſulam inhabitabilem reddunt, ac periculis plenam, præſertim quando Fluvius in glaciem erumperet, quia tunc omnia Inſulæ munimina, atque etiam arbores, ipſaque Ædificia ſubſunt eradicationis, & deſtructionis periculo, ut prætermiſſis exemplis antiquioribus præciſè contigit anno proximè elapſo, quo ex eadem eruptione eradicatis, & ſubverſis ſepibus, arboribus, longoque 50. pedum pariete ipſamet Monachorum Domus aquarum ictibus laceſſita, exempta non fuit à periculo ſubverſionis, prout de his omnibus incommodis, & periculis latiùs depoſuerunt Teſtes pro parte Religionis examinati.

21 De plano conſequitur, fundationem transferri potuiſſe ad aptiorem locum, ubi Religioſi commodè valerent ſubſiſtere, ac ubi plenarium ſortiretur effectum pii Donatoris intentio ad incrementum Divini Cultûs, & ad majorem regularis obſervantiæ propagationem directa, *ut eſt Text. in cap. Nos quidem, verſic. Seu ſi ibi non poteſt de Teſtam.* & firmant *Innoc. ibidem num.* 1. *verſic. Per Teſtatorem, Fagnan. numer.* 13. *& ſeqq. Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. Conſtruxit num.* 18. *Amoſtaz. de Cauſis Piis lib.* 1. *cap.* 14. *ſub numer.* 33. *Emanuel Rodriq. quæſt. Regular.* 125. *art.* 10. *tom.* 2. *Tondut. quæſt. beneficial. par.* 1. *cap.* 83. *num.* 5. *& ſequent. & cap.* 84. *num.* 8. *& ſequent. Franceſ. de Eccleſ. Cathedr. cap.* 10. *nu.* 10. *Rota part.* 1. *diverſ. deciſ.* 550. *numer.* 4. abſque eo quod Archiepiſcopi obligationes, & promiſſiones reſolutæ cenſeri valeant ex quo fundatio expleta non ſit in Inſula Luricenſi juxta illius primum deſiderium; Quia cum ejuſdem Vota reſpectum principaliter habuiſſent ad fundationem in genere pro qua *Omnipotenti Deo, & Deiparæ Virgini* primam expleverat donationem, ut arguunt *Fagnan. cap. Relatum num.* 27. *tit. ne Clerici, vel Monachi. Aymo conſ.* 243. *num.* 2. *Tondut. cit. cap.* 83. *num.* 5. *Card. de Luca de Donation. diſc.* 12. *num.* 2. *Rota coram Seraphin. deciſ.* 1149. *num.* 11. *& ſequent.* Ipſaque donatio præſetuliſſet Beneficium primariò collatum in Abbatiam Aureæ Vallis,

lis, unde prodire debebant Religioſi deſtinandi ad novum Monaſterium, quod inſuper dicendum erat filiale ejuſdem Abbatiæ, nec de cætero Inſula ſtetiſſet pro cauſa finali fundationis, neque deſignata fuiſſet conditionaliter, ſive cum clauſulis fundationis reſolutionem denotantibus in caſu quo Monaſterium alibi conſtrueretur, præcognita hinc ex ſuperius enunciatis incommodis, & moleſtiis incongruentia, immo impoſſibilitate conſequendi in Inſula ejuſdem Monaſterii ſubſiſtentiam, adhuc Archiepiſcopus obſtrictus remanet ad ea, quæ promiſit pro fundatione, à cujus onere Fundator numquam eximitur ex ſola loci mutatione ſuperventa ex juſta, & rationabili Cauſa, nè Monachis continuis exponerentur incommodis, & periculis qnæ Religioſam quietem, & regularem obſervantiam perturbarent, ut firmant, *Moneta de Commutationibus ultim. volunt. cap. 4. num. 172. Murg. de Beneſic. quæſt. 8. num. 22. Rot. in Recent. deciſ. 362. num. 4. & ſequent. par. 4. tom. 2. deciſ. 705. num. 3. & per tot. eadem par. 4. tom. 3. & dec. 363. num. 6. par. 14.*

Niſi deſtinatio loci cauſam finalem
22 involveret, aut niſi explicata fuiſſet cum clauſulis, & pactis reſolutionem præſeferentibus, cum his ſecluſis circumſtantiis, ducto etiam argumento ab intentione Donantis, ſemper prævalere debeat favor Piæ Cauſæ, ut diſtinguendo tradunt *Canoniſtæ in cap. Verùm de condit. appoſit. Covar. var. reſol. lib. 1. cap. 14. n. 16. Joann. Andr. Georg. allegat. 31. num. 26. & ſequent. Card. de Luca de Donat. diſc. 12. num. 5. & per tot. Tondut. quæſt. beneſic. cit. cap. 83. num. 4. tom. 1.* & poſt habita differentia loci veriſimiliter, & juxta legalem interpretationem prælecti ſub credulitate, quòd fuiſſet compatibilis cum fundatione, *ut ex cap. Exiit, §. Ad hæc, verſic. Veriſimiliter credam intentio de verb. ſignific. in 6. tradunt Fagnan. in dicto cap. Nos quidem num. 23. de Teſtam. ibidem Abb. num. 13. Tondut. quæſt. beneſ. par. 3. cap. 175. num. 1. & ſeq. Rot. coram Seraph. dec. 1149. n. 13.* ſemper vigeat ſemel contracta obligatio eamdem explendi fundationem in alio diverſo loco, ubi procul a periculis, & incommodis, ſperari, & obtineri poſſet ejuſdem fundationis adimplementum, juxta communem ſententiam traditam ab *Ancharano in Clement. Quia contingit in 2. notab. de Religioſ. domib. Fagnan. in ſæpè citato cap. Nos quidem de Teſtam. num. 13. & ſequ. Sanch. conſ. Moral. lib. 4. cap. 2. dub. 4. per tot. Monet. de commut. ultim. volunt. cap. 3. numer. 78. Amoſtaz. de Cauſis Piis lib. 1. cap. 14. num. 33. Tondut. ſæpè citat. cap. 83. par. 1. num. 5. & alii ſupra in §. De plano, Card. de Luca de Regular. diſc. 35. num. 8. Franceſ. de Eccleſ. Cathed. dicto cap. 10. num. 10. Rot. par. 1. diverſ. dicta deciſ. 550. nu. 4.* quam ex ea Regularis Juris propoſitione, quod in quacumque obligatione, neglecto executionis modo unicè inſpiciendus ſit finis à Promittente principaliter volitus, juxta *Text. in leg. Damus, Cod. de condit. indeb. leg. Cum indebito Cod. de probat. Torr. de Majorit. Ital. tom. 1. cap. 33. num. 99. Rot. in Avenionen. Primogenituræ, ſeu Concurſus 23. Januarii 1705. §. Adſtipulante coram bon. mem. Muto, & in Placentina Legati Pii 14. Decembris 1705. §. Verba autem coram R.P.D. meo Lancetta,* & altera, quod niſi ſpecificè præſcripta fuiſſet certa, & invariabilis forma, ſufficiat adimplere per æquipollens, ut generaliter *Peregrin. de fideicomm. art. 11. num. 46. Mantic. de conjectur. ultim. volunt. lib. 11. tit. 16. n. 4. Rocc. Epiſc. diſput. Jur. cap. 25. num. 31. & ſequen. Rota coram Bicch. deciſ. 196. nu. 14. & in Foroſempronien. Donationis 23. Martii 1711. §. At præterea, coram R. P. D. meo Aldrovando, & ſpecialiter Sanchez conſ. moral. lib. 4. cap. 2. dub. 4. num. 4. & ſequent. Card. de Luca annot. ad Sac. Conc. Trident. diſc. 21. num. 3. §. Impropriè,* in terminis longè fortioribus, loci ſcilicet conditionaliter explicati admittunt, & extendunt, *Card. Tuſch. pract. concluſ. litt. L. concl. 114. num. 16. Joan. Andr. Georg. cit. allegat. 31. num. pariter 31. Tondut. loco cit. numer. 3. Carp. de execut. Teſtam. lib. 1. cap. 22. n. 11. & Barboſ. de poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 83. num. 10.*

In quorum ſenſum eò facilius Domini
23 inclinarunt, quia ultra genericam Juris præſumptionem, quòd largitiones hujuſmodi, utpote concernentes factum impoſterum adimplendum, ſemper cenſeantur modales ad regulam *Text. in l. Quoniam Cod.*

Cod. de rerum permutat. & in leg. Cum res, Cod. de Donat. quam in hac materia expendunt, *Serment. ſelect. interpr. lib. 2. cap. 3. Jo: Andr. Georg. dicta allegat. num. 14. verſ. Quando verò requirit, & ſeq. Tondut. cit. cap. 83. num. 2. verſic. Secundò fuit*, unde conſequitur, quod retractari non debeant ex mutatione loci, dum juſta, immo indiſpenſabilis ſe offerret cauſa transferendi fundationem, ut in ſpecie advertunt *Carp. de execut. Teſtam. lib. primo cap. 22. num. 11. Gambar. de offic. legat. lib. 6. num. 223. Homobon. de examin. Eccleſ. tract. 9. cap. 10. quæſt. 27. Ricc. collect. 558. in fin. Barboſ. de Offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 83. num. 10. Capon. diſcept. 103. num. 7.* id ipſum clarius evincitur ex quo Reverendiſſimus Archiepiſcopus, quatenus in Inſula, aut in Abbatia Aureæ Vallis non obſervaretur ſtrictior Divi Benedicti Regula, donationem tranſtulit in aliud Ciſtercienſe Monaſterium, ubi ejuſdem regulæ obſer-
24 vantia vigeret. Quæ ſane circumſtantia certum præbet indicium, quòd donatio fuiſſet prorſus irrevocabilis, & immunis à quovis caducitatis, aut reſolutionis periculo, nam ſi Donans illam non revocavit, in caſu quo Monachi præfatam deſererent obſervantiam ab Archiepiſcopo principaliter volitam, ac repetitis vicibus, & cum verbis conditionalibus, cauſamque finalem denotantibus inculcatam, multominùs dicendum eſt, eam revocari voluiſſe propter ſolam variationem loci, abſque ulla taxativa deſignati, quoque etiam derelicto integra adhuc manebant momenta, ex quibus donatio fuit celebrata, ut latè firmant *Surd. conſ. 361. numer. 19. & ſeq. Marcſcott. var. reſol. cap. 20. num. 8. lib. 2. Rocc. Epiſc. Iſclan. diſput. Jur. cap. 105. numer. 22. Rota coram Merlin. deciſ. 392. num. 12. coram Emerix Iun. deciſ. 970. numer. 11. & in Motulen. Salviani 6. Maii 1707. §. Pariformiter confirmata 23. Aprilis 1708. §. Quo verò coràm bon. mem. Omaña.*

25 Hæcque voluntas non revocandi donationem in caſu quo ex juſta, & legitima cauſa, Monaſterium extra Inſulam conſtrueretur, juxta ſaniorem interpretationem ex hactenus deductis firmata extra dubietatis Statum in hypotheſi redacta dici poterat, ex quo ex continuatis actibus undique emerſerat, quòd Archiepiſcopus præciſè, & poſitivè conſenſerat, fundationem prius deſtinatam in Inſula, transferendam eſſe ad Vallem Duſſelanam; Quo ſtante conſenſu, & approbatione non ampliùs ſe ſe excuſare valet à fundatione in prædicta Duſſelana Valle perficienda, ſive conſenſus acciperetur per modum declarandi obligationem præcedenter contractam, quam Ipſemet Donans nequaquam poſſet detorquere in ſenſum propriæ confeſſioni, & declarationi non uniformem, *Card. de Luca de Benefic. diſc. 38. num. 8. & de Canonic. diſc. 1. num. 9. Rota in Rec. deciſ. 226. num. 12. par. 9. deciſ. 250. n. 4. & 6. par. 10. in Civitatis Vetulæ Fideicommiſſi 4. Maii 1705. §. Quibus ita, coram R. P. D. Lancetta*, ſive conſideretur independenter, & de per ſe, nam, & in hoc ſecundo themate nullatenus ei datum foret recedere ab obligatione transferendi fundationem promiſſam antecedenter in Inſula, *Caſtill. controv. par. 3. cap. 10. numer. 29. & par. 4. cap. 19. num. 35. & ſeq. Tamburin. de Jur. Abb. diſput. 4. quæſt. 13. num. 4. Card. de Luca de Teſtam. diſc. 47. num. 11. Rota in Recent. part. 19. dec. 534. num. 9.* maximè poſtquam omnibus explanatis difficultatibus executioni demandata jam fuerat, tum ex parte Religionis tum à Sereniſſimo Electore Palatino, qui ejuſdem fundationis intuitu ad inſtantiam Archiepiſcopi expleverat donationem Duſſellanæ Vallis, ubi erigendum erat Monaſterium, *Guglielm. de Benedict. in cap. Raynutius de Teſtam. verb. Reliquit num. 19. Rot. in Nullius Tudelæ, ſeu Tiraſonen. Decimarum 3. Julii 1702. §. His itaque, coram Eminentiſſimo Domino meo de la Tremoille, in Camerinen. Electionis ſuper renunciatione 15. Junii 1708. §. Parum juvante, coram Magno Hiſpaniarum Inquiſitore, & in Firmana Immiſſionis 14. Junii 1709. §. Et in Univerſum coram Eminentiſſimo Domino meo Scotto.*

26 Conſenſus autem Archiepiſcopi recedendi ab Inſula, conſtruendique Monaſterium in Duſſelthal, vix poterat controverti, nam ex facti hiſtoria hic per Dominos opportunè reaſſumpta patebat, quòd Archiepiſcopus exceptis Monachorum conquæſtionibus circa Inſulæ aſperitatem, & impoſſibilitatem ibidem moram trahendi, agnitoque quod ex continuis, & inſupe-

ſuperabilibus moleſtijs, incommodis, & periculis fundatio non poterat perfectionem, & complementum recipere, nedum deſtitit ab incæpto Ædificio, ſed etiam alias poſt irritas diligentias ſe vertit ad dictum Sereniſſimum Electorem, ut ab ejus Zelo, & pietate tutiorem, & aptiorem locum impetraret, & dum ei affulſit ſpes obtinendi ejuſdem loci donationem, per Epiſtolam ipſius Domini Electoris Miniſtro tranſmiſſam, Serenitatem ſuam ſummis laudibus cumulavit, grateſque reddidit, necnon Monachorum animos pluries ad lætitiam excitavit, eos inſuper monens, ut hanc Pij Principis intentionem ipſi quoque propriis ſtimulis adjuvarent, ut quamcitius in Duſſellana Valle conſtrueretur Monaſterium prius deſtinatum in Inſula, quæ in poſterum Monachis ad aeris mutationem deſerviret. Hinc oretenus concludendi erant tractatus, ſed non valens ob Matris infirmitatem petere Duſſeldorpium, rogare interim per Epiſtolas non omiſit, tum Monachos, tum Miniſtros Electorales, ut eamdem liberalitatem foverent, & ſecundarent, eoque ad Civitatem Duſſeldorpienſem perveato, oretenus cum Domino Electore compoſita, & concluſa remanſit Monaſterij tranſlatio ab Inſula ad Vallem Duſſelanam ab eodem Domino Electore donandam.

Qua firmata conventione, Archiepiſco-
27 pus eam ſtatim Religioſis in Inſula degentibus, non ſine lætitiæ ſignis patefecit, deinde cum illorum comitatu Vallem Duſſelanam inviſit, probavit, & collaudavit, ſemperque in procuranda donationis publicatione, & effectuatione ſollicitus, quandoque conquerebatur de dilationibus, quandoque etiam Sereniſſimi Electoris animum per interpoſitos benevolos, & Miniſtros excitabat. Quinimmò ejuſdem translationis impatiens, cogitans præmaturè conſulere conſtructioni Monaſterij, & Monachorum ſubſtentationi, præcepit amoveri, & propriis ſumptibus ad Vallem Duſſelanam traduci ligna, aliaque materialia in Iuſula pro Ædificio parata, nec non ex Imperialium 12. millia donatis obtulit reinveſtire Imperialium 3000. ad comparandas Villas in vicinia dictæ Vallis, atque etiam ad eumdem effectum, & ad commodum Monachorum reinveſtire promiſit alios Imperialium 8800. circiter in redemptione quatuor Villarum, quas de facto redemptas, de menſe Martij anni 1706. favore Monachorum dimiſit, qui in ſequelam aſſignationis, & traditionis in illarum poſſeſſione per biennium pacificè permanſerunt.

28 Unde cum poſt tot reiteratas inſtantias, & diligentias pleniùs in propria Sede recognitas ſuperveneri t tandem ſub die 13. Aprilis ejuſdem anni 1706. tandiu exoptatæ donationis reſcriptum, ſpeciali etiam diplomate ſubinde confirmatum, nec non plenariè executioni demandatum, mediante bonorum donatorum effectiva traditione cum ſucceſſiva erectione Abbatiæ, & Abbatis electionem, per Patrem Generalem Ordinis approbata. Quemadmodum exinde incontrovertibile redditur in facto, quod Archiepiſcopus reparare cupiens fundationem prærordinatam, in Inſula, promoverat, & tractaverat fundationem Duſſelanam, quodque ad eam perficiendam, Bona ad hunc effectum conquiſita contulerat, reliquarum reinveſtire promiſerat, Sereniſſimum Electorem ad donandum impulerat, & Religioſos Superiores induxerat ad erectionem Abbatiæ, Abbatiſque electionem, ita de Jure fatendum eſt, quod fundationis tranſlationi adeò efficaciter conſenſiſſet, ac ſequuto jam cæterorum tractatuum adimplemento, nullatenus valeat amplius ab illa reſilire, juxta tradita per *Natt. conſ. 250. num. 3. lib. 4. Rota in Recent. deciſ. 74. ſub num. 2. par. 4. deciſ. 312. num. 6. par. 13. deciſ. 40. num. 4. par. 16. & in Romana, ſeu [illegible]. Pecuniaria* 12. *Julii* 1710. §. *Neutrum autem coram R. P. D. meo Criſpo*.

Abſque eo quod dubitari contigiſſet de
29 enunciatis actibus conſenſum, & approbationem præſeferentibus, nam illorum probatio præciſivè etiam ab his, quæ concernunt actus permanentes, prout ſunt donatio Vallis, Abbatiæ erectio, Villarumque redemptio, & aſſignatio, qui abſque ulteriori juſtificatione jam patent ex publicis documentis, quoad reliquos tractatus, & conventiones perſpicuè emerſerat, tum ex reſponſionibus ab Archiepiſcopo datis ad poſitiones, ex quibus concludens erui ſolet probatio, *Poſth. de Manut. obſerv. 83. num. 4. in fin. Rota in Rec.*

Rec. deciſ. 235. *num.* 2. *part.* 14. *deciſ.* 783. *num.* 7. *par.* 18. *& in Giennen. Juriſmutandi ſuper reſtitutione in integrum* 26. *Aprilis* 1700. §. *Fortius*, *coram bon. mem. Muto*. Tum ex Epiſtolis ab illo Monachis, & Miniſtris Electoralibus ſæpe tranſmiſſis, quæ utpote in Partibus jam recognitæ, & judicialiter traductæ remanent ab omni exceptione immunes, *Bertaſſol. conſ.* 521. *numer.* 22. *Rota coram Emerix deciſ.* 948. *num.* 1. *in Romana*, *ſeu Cammerinen. Salviani* 10. *Februarii* 1702. §. *final. coram Reverendiſſimo Labacen. & in Leodien. nunciationis novi operis ſuper remiſſoria* 3. *Julii* 1713. §. *Hujuſmodi autem*, *coram R. P. D. meo Criſpo*, tum ex atteſtatione Prioriſſæ Cæleſtinarum, cui veluti ab Archiepiſcopo Electæ ad procurandam Electoralem donationem, ſicque ultra proprias qualitates, in hac parte figuram mediatricis gerenti, integra fides adhibenda eſt, *Samniat. controverſ.* 187. *num.* 14. *Card. de Luca de dot. diſc.* 16. *num.* 3. *Rot. in recent. deciſ.* 393. *num.* 10. *part.* 18. *in Peruſina aſſectus ſuper aſſociatione* 10. *Maii* 1705. §. *Singulariter coram bon. mem. Muto*, *& in Euroſempronien. Legatorum ſuper reintegratione* 18. *Aprilis* 1712. §. *Quæ omnia coram R. P. D. meo Aldrovando*. Tum etiam ex atteſtationibus relatorum Miniſtrorum, qui in re ratione proprij Muneris pertractata, dicuntur omni exceptione majores, *Rot. deciſ.* 398. *num.* 6. *par.* 16. *deciſ.* 86. *num.* 20. *par.* 19. *recen. & in Romana Fideicommiſſi* 14. *Februarii* 1707. §. *His itaque*, *coram R. P. D. meo Lancetta*, *& in ejus confirmatoria* 22. *Junii* 1708. §. *Parum coram magno Hiſpaniarum Inquiſitore*. Tum denique ex reiteratis ſæpe laudati Sereniſſimi Electoris declarationibus emiſſis, tàm in diplomate donationis, quàm in ejus Epiſtolà ad Urbem tranſmiſſa. Quibus inſpectis Domini ſuperflua penitus reputarunt cætera omnia documenta, & probationum adminicula, cum eis quoque prætermiſſis tutiſſima adhuc, & invincibilis dijudicanda veniat ſola probatio procedens ex ore tam magni Principis, per ea, quæ habentur penes *Spad. conſil.* 173. *numer.* 114. *lib.* 3. *Maſcard. de probat. concluſ.* 1233. *in fin. Rota coram Emerix Jun. dec.* 317. *num.* 5. *coram Reverendiſſimo Decano deciſ.* 26. *num.* 12. *& in Melevitana Prioratuum* 15. *Junii* 1705. §. *Quoniam*, *coram clar. mem. Card. Caprara*, *confirmat.* 13. *Decembris* 1706. §. *Adhuc in oppoſitam coram eodem Reverendiſſimo Decano.*

Nec præmiſſis probationibus adverſatur, quòd de Menſe Februarij anni 1715. Dominus Archiepiſcopus, donando Imperialium 7000. onus adjecerit, ſeu conditionem, quòd Monachi permanerent in Inſula. Etenim non omiſſo, quòd hujuſmodi conditio adjecta ad præbendum obſtaculum, ne unquam Monachi poſſent remigrare ab Abbatiam à qua diſceſſerant, ut ſe præſeferebat germana ejus intelligentia, nequibat ſuum effectum protendere ad impediendam fundationis translationem in ipſa conditione non comprehenſam, ad firmata *per Rot. in Romana*, *ſeu Januen. bonorum* 10. *Decembris* 1696. §. *Quoniam*, *coram Magno Hiſpan. Inquiſitore*, *& in Æſina hæreditatis* 7. *Martii* 1704. §. *Ad retardandam coram Eminentiſſimo Domino meo Priolo*, unde remota conditionaliter firmum remanet aſſumptum, quod ex juſta, & legitima cauſa, Monaſterium ritè valuiſſet de uno ad alium locum transferri, ut ſupra probatum fuit, exceptionem penitus eliminant ſuperius recenſiti tractatus, & conventiones, fundationem perficiendi in Duſſelana Valle, quæ veluti poſteriores omnibus, & quibuſcumque præcedentibus conditionibus derogaſſent ex regula *Text. in* §. *Poſteriore quoque Inſtitut. quibmod. teſtam. infirm. Rot. in recent. dec.* 288. *num.* 23. *par.* 6. *deciſ.* 190. *num.* 13. *par.* 19. *& in Gerunden. Beneficii* 10. *Februarii* 1698. §. *Neque obſtare*, *coram Eminentiſſimo Domino meo Scotto.*

30 Minuſque reſiſtit, quod de menſe Maij, & Junii 1706. per Epiſtolas declaraverit, firmam manere debere fundationem Inſulæ; tum quia de menſe Aprilis ejuſdem anni jam præceſſerat donatio Sereniſſimi Electoris per actualem poſſeſſionem, etiam à Monachis acceptata. Quibus attentis re amplius non integra locus eſſe non poterat pænitentiæ, *Boccac. ad conſtit. Marchiæ Gloſ.* 1. *num.* 12. *Hodiern. ad Surd. dec.* 111. *num.* 2. *Rota coram Rojas deciſ.* 314. *nu.* 2.

31 tum etiam quia cum poſt exaratas dictas Epiſtolas Monaſterio Duſſelano pecunias aſſignaverit, ligna exiſtentia in Inſula tranſportari demandaverit, plurimaque alia

alia ſimilia dederit ſigna Duſſelanæ Fundationis approbationem denotantia , certiſſimum inde deſcendit argumentum,quòd voluerit ab illis recedere, & ſæpedictam fundationis translationem confirmaverit , juxta regulam de qua *Cyriac. controv.* 548. *num.* 17. *Bonden. collect. legal.* 26. *num.* 43. *tom.* 2. *Rota coram Buratt. deciſ.* 207. *numer.* 14. *& in Firmana dotis , & fructuum* 30. *Januarii* 1705. §. *Necquidquam, coram bon. mem. Omaña.*

32 Quo retento principio, unde deſcendit, ut ſupra probatum eſt obligatio perficiendi fundationem in Duſſelthal,tranſeuntes Domini ad reliquas dubij partes, exinde declararunt Eccleſiæ, & Monaſterij conſtructionem decernendam eſſe ad formam Plantæ ex parte Monachorum exhibitæ , recuſari enim non poterat ab Archiepiſcopo, qui illam delineari curavit, & ad præciſum finem regulandi Ædificium ad Monachos Aureæ Vallis tranſmiſit, juxta notata per *Franceſ. de Eccleſiâ Cathedral. cap.* 16. *num.* 122. *Rota in recent. deciſ.* 52. *num.* 5. *part.* 8.

Rurſus decreverunt Archiepiſcopum teneri ad ſolutionem 12. millia Imperialium quos exburſare promiſit ad effectum comparandi ſtabilia, ex quorum fructibus Religioſi poſſent recipere alimenta, & ſubſtentionem; Haud ſubſiſtente, quod in ſecunda promiſſione Imperialium 7000. incluſi cenſerentur Imperialium 5000. præcedenter promiſſi. Quoniam cæteris omiſſis contrarium liquet ex litterali ejuſdem ſecundæ donationis diſpoſitione, ubi declaratum legitur , quòd quantitas donata aſcenderet ad Imperialium 12. millia.

Et denique reſponderunt de eiſdem Imperialium 12. millia debitos eſſe interim fructus ad quos etiam Archiepiſcopus teneri voluit, donec ſequeretur inveſtimentum. Hac enim præexiſtente obligatione, dubitari in hypotheſi nequaquam valet, quin fructus legitimè exigi queant, nam cum prædicta ſumma deſtinata fuerit pro inveſtimento, & de facto fuerit pro majori parte inveſtita in quatuor Villis, quorum redditus Monachi per biennium perceperunt , rectè inde Archiepiſcopus ad illorum refectionem cogendus eſt , ut firmatum fuit *in Baren. Cenſuum, & Legati* 20. *Januarii* 1710. §. *fin. coram Eminentiſſimo Domino meo Priolo, in Romana, ſeu Viterbien. legati ſuper reſervatis* 27. *Junii* 1710. §. *Aſſumpta itaque, coram R. P. D. meo Criſpo, & in Rom. fideicommiſſi de Quadris ſuper fructibus quoad petitam ſcut. mille* 17. *Iunii* 1712. §. *Quo verò ad fructus coram eodem.* Eo indubitantius quia ob non factum inveſtimentum Monachi de eiſdem Villis ſpoliati in pauperiem pro lapſi, coguntur perſolvere fructus pro debitis interea contractis, per ea, quæ habentur apud *Honded. conſ.* 39. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 2. *Rota coram Peuting. deciſ.* 369. *num.* 3. *in Recent. deciſ.* 165. *num.* 2. *&* 3. *part.* 12. *deciſ.* 168. *num.* 2. *part.* 18. *& in Romana Locorum Montium ſuper fructibus* 3. *Februarii* 1700. §. *Sed, & in rectius in fine, coram Reverendiſſimo Domino meo Decano confirmata* 16. *Februarii* 1705. §. *Agnoſcebant coram Magno Hiſpaniarum Inquiſitore* .

Et ita utraque &c.

CANON VII.

Ex Decreto Sylveſtri Papæ II.

NEmini Regum, aut cuiquam hominum in proprium Jus liceat Monaſterium tradere, niſi ad aliud Monaſterium, vel commutare, niſi cum alio Monaſterio, vel quocumque commercio vendere. Quòd ſi factum fuerit, non valebit, ſed ipſum Monaſterium in priſtinum reformetur ſtatum.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequens deducitur concluſio: UNUM JUSPATRONATUS POTEST CUM ALIO PERMUTARI, SEU JUSPATRONATUS IN ALIUM TRANSFERRI TITULO PERMUTATIONIS.

Quam concluſionem probant *Gloſſ. hic verb. Nemini, ibique Archidiac. Bellamer. num.* 1. *& Gloſſ. in cap. Cum ſæculum de Jurepat. verb. Emptorum, ibique Butr. num.* 4. *Gonzalez num.* 3. *& Gloſſ. in Clement. Plures*, §. *Et ut facilius, verb. Liberè, ibique Abb. num. 6. Vitalin. num.* 12. *Federic. de Sen. conſ.* 225. *num.* 2. *&* 234. *ante num.* 1. *Gemin. conſ.* 45. *num.* 2. *Rocch. de Curt. de Jurepat. verb. Ipſe, vel is, num.* 1. *& num.* 27. *Lambertin. eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 1. *num.* 1. *& ſeq. & art.* 2. *num.* 1. *Paul. de Cittadin. eodem tractat. par.* 9. *num.* 13. *Vivian. eodem tractat. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 1. *Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 25. *tit. 9. num.* 45. *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par.* 3. *alleg.* 71. *num.* 31.

1 Licèt enim Canon loquatur de Monaſterio, & ab eo ſtatuatur Monaſterium commutari non poſſe, niſi cum alio Monaſterio, tamen nomine Monaſterii venit, & intelligitur hic Juſpatronatus, ſicuti multoties venit, & intelligitur Juſpatronatus nomine Eccleſiæ, juxta *Gloſſ. in cap. Nullus de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 14. *num.* 4.

2 Ratio autem concluſionis eſt, quia Jurapatronatus inter ſe habent ſymbolum, & ſimilitudinem, & ſunt ejuſdem naturæ, ſcilicet annexa ſpiritualitati, unde inter ipſa conveniens eſt permutatio, & facilè titulo permutationis transferri poſſunt, cum in habentibus ſymbolum facilior ſit tranſitus. *Imol. in cap. Exhibita de rer. permutat. num.* 25. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 2. *num.* 2. *Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 25. *tit. 9. num. 46.*

Quoad hanc concluſionem ſequens diſſeritur Caſus.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus Gentilitium, an permutari poſſit cum Jurepatronatus hæreditario, & an in permutatione Juriumpatronatus neceſſarius ſit conſenſus, ſive auctoritas legitimi Superioris.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus cum re temporali permutari non poteſt.*

2 *Juſpatronatus permutari non poteſt cum præſtimonio, nec cum patrimonio, nec cum penſione.*

3 *Permutato Caſtro, cui ſit annexum Juſpatronatus cum re temporali, hoc transfertur titulo hujus permutationis.*

4 *Iuſpatronatus non poteſt permutari cum Beneficio Eccleſiaſtico à Patrono Laico, ſecus à Patrono Eccleſiaſtico. Intellige, ut ibi.*

5 *Conſilium Romani 317. quo ſenſu procedat? explicatur.*

6 *Iuſpatronatus permutari poteſt cum altero Iurepatronatus.*

7 *In permutatione duorum Iuriumpatronatus merè Laicalium, an, & quando requiratur conſenſus Ordinarii?*

8 *In permutatione Iuriſpatronatus merè Laicalis cum Iurepatronatus Eccleſiaſtico requiritur Beneplacitum Apoſtolicum, & quare? Vide ibi.*

9 *Iuſpatronatus Gentilium ab ultimo de familia permutari poteſt cum Iurepatronatus hæreditario.*

10 *Iuspatronatus Gentilitium permutari poteſt cum Iurepatronatus hæreditario, dummodo permutatio fiat in melius, & dummodo non appareat fundatorem habuiſſe ad illud particularem affectionem, & quare? Vide num. 15. ſecus ſi fiat in pejus, num.* 12.

CASUS UNICUS.

JUſpatronatus cujuſdam ſimplicis Beneficii tenuis redditus reſervatum à fundatore pro illis de ejus familia permutatum fuit de conſenſu Ordinarii à Titio de dicta Familia poſſeſſore ejuſdem Juriſpatronatus cum Jurepatronatus Canonicatus pinguis redditus erecti in quadam Cathedrali, quod Cajus titulo hæreditario poſſidebat; Defuncto Titio, ac vacato memorato Beneficio, Cajus præſentavit ad illud Rectorem, cui præſentationi ſe oppoſuit, ſucceſſor Titii de dicta familia, ſub motivo, quòd ipſe non poterat permutare Juſpatronatus, quod in caſu obitus tenebatur reſtituere illis de familia; quæritur proinde in hoc caſu, an potuerit à Titio permutari Juſpatronatus Gentilitium cum dicto Jurepatronatus hæreditario de conſenſu Ordinarii?

Pro clara reſolutione hujuſmodi quæſtionis ſciendum eſt Juſpatronatus triplici reſpectu conſiderari poſſe, nimirum reſpectu rei totaliter profanæ, ſeu temporalis; reſpectu rei totaliter ſpiritualis; & reſpectu rei nec totaliter temporalis, nec totaliter ſpiritualis, ſed ſpiritualitati annexæ.

Si conſideretur Juſpatronatus reſpectu
1 rei totaliter prophanæ, ſeu temporalis non poteſt cum ea permutari, aliàs committeretur Simonia, ad *Text. in cap. Quia Clerici, & in cap. De Iurepat. de quibus infra Part. II. Can. XII. & XIII. Imol. in cap. final. de rerum permut. ante numerum* 1. *& num.* 11. *Rocc. de Curt. de Iurepat. verb. Ipſe, vel is num.* 27. *Lambert. eodem tract. lib.* 1. *part.* 2. *quæſt.* 3. *artic.* 3. *num.* 1. *Vivian. eodem tract. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 3. *numer.* 3. *Mantic. de tacit. lib.* 25. *tit.* 7. *nu-*
2 *mer.* 8. Sic Juspatronatus permutari non poteſt cum præſtimonio, quod ſine titulo confertur, nec cum patrimonio, ad cujus titulum quis fuit promotus, quia utrumque eſt quid temporale. *Mantic. de tacitis, & ambig. lib.* 25. *tit.* 9. *num.* 37. *& ſeq.* Nec cum penſione ad tempus ſeparata à redditibus Eccleſiæ, ſeu quæ ſimpliciter conſtituitur ad tempus ſuper fructibus Beneficii, & Clerico aſſignatur ad particulare ejus commodum, quia hæc eſt temporalis, *Mantic. ubi ſupra num.* 35. ad differen-

ferentiam alterius Penſionis, quæ perpetuò auctoritate Superioris ſeparatur à redditibus Eccleſiæ, ut ſit unum Beneficium pro Clerico, juxta diſtinctionem, quam tradit *Fagnan. in cap. Ad Audientiam de reſcript. num. 41. 48. & ſeqq. & dicam infra Part. II. Can. XXVII.* Sed licèt Juſ-
3 patronatus de per ſe permutari non poſſit cum re temporali, poteſt tamen Caſtrum, ſeu Villa, cui ſit annexum Juſpatronatus, permutari cum eadem re temporali, & in hoc Caſu illud tranſit cum Villa, & Caſtro, juxta *Text. in cap. Ex litteris de Jurepatronat.* de quo infra *Parte II. Can. XIV.*

Si verò conſideretur reſpectu rei tota-
4 liter ſpiritualis, E. G. reſpectu Eccleſiæ, aut Beneficii, non poteſt à Patrono Laico cum illa permutari, quia Laicus eſt incapax poſſidendi rem totaliter ſpiritualem *cap. 2. de Iudic. cap. Meſſana, & cap. Sacroſancta de elect. Lambertin. de Iurepatr. libro primo par. 2. quæſt. 3. art. 1. num. 2.* Poteſt tamen hujuſmodi permutatio Juriſpatronatus cum Beneficio, aut Eccleſia, fieri inter Patronum Eccleſiaſticum, & Rectorem Beneficij, ſeu Eccleſiæ auctoritate tamen Summi Pontificis, quia Patronus Eccleſiaſticus eſt capax poſſidendi rem totaliter ſpiritualem, ſcilicet Eccleſiam, aut Beneficium, *Imol. in cap. finali de rerum permut. num. 25. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 9. num. 45.* dummodò tamen Rector Eccleſiæ, aut Beneficij, quod permutatur cum Jurepatronatus non ſit promotus ad titulum ejuſdem Beneficij, ſi enim ad hujus titulum ſit promotus, & non habeat aliunde vivere, & de hoc non fuerit facta mentio Summo Pontifici, permutatio eſt nulla, juxta diſpoſitionem *Concilii Tridentini cap. 2. ſeſſ. 21. de Reformat. ibique Barboſ. num. 28. & Conſtitutionis Sancti Pii V. de qua Bullar. vet. in ordine la 58. Garz. de Beneſic. part. 2. cap. 5. num. 218. Gratian. diſcept. 159. num. 1. & ſeq. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 7. num. 44.* Nullatenus obſtante, quòd Juſpatronatus, & Eccleſia, ſeu Beneficium Eccleſiaſticum ſint diverſæ qualitatis; quoniam ſufficit, ut permutari poſſint, quod ſint ſpiritualia, aut ſpiritualitati annexa, ut patet in Beneficio ſimplici, quod licèt ſit diverſæ qualitatis cum Beneficio curato, tamen inter utrumque fieri poteſt permutatio. *Federic. de Sen. de permut. qu. 14. Imol. in cap. final. de rerum permut. num. 25. & ſeq.*

5 Contra hoc objici poteſt Conſilium *Romani 317. num. 1.* ubi videtur ab eo rejecta tamquam Simoniaca permutatio Juriſpatronatus cum Beneficio Eccleſiaſtico, ibi: *Breviter dicendum promiſſionem hanc factam per dictum Presbiterum Angelum, de dando Stephano Canonicatum Sancti Secundini, ſi ipſe ſibi daret voces Patronorum, quas habet ad præſentationem Eccleſiæ Sancti Benedicti Simoniam continere, igitur non ſervandam* : Sed hujuſmodi Conſilium minimè adverſatur, procedit namque in permutatione Juriſpatronatus cum Beneficio Eccleſiaſtico facta à Permutantibus propria auctoritate, & præcedentibus pactis, & conventionibus, quæ quidem eſt prohibita, & Simoniaca, dum ſpiritualia cum ſpiritualibus non poſſunt propria auctoritate permutari, nec ſpiritualia, vel eis connexa permutare cupientes valent inter ſe paciſci ad *Text. in cap. Cum olim, & cap. Quæſitus de rer. permut. Mantic. de tacitis, & ambig. lib. 25. tit. 7. num. 9. & 26.*

Denique Juſpatronatus, ſi conſideretur
6 reſpectu rei, nec totaliter temporalis, nec totaliter ſpiritualis, ſed ſpiritualitati annexæ E. g. reſpectu alterius Juriſpatronatus poteſt cum hoc permutari juxta diſpoſitionem præſentis Canonis, & auctoritates ibi in *Commentario* relatas.

7 Sciendum eſt inſuper permutationem fieri poſſe inter duo Jurapatronatus merè Laicalia; Et hoc dupliciter. Primò. Quandò plures Laici in communi, & unitim ſunt Patroni plurium Eccleſiarum, & iſti inter ſe diſponant, quod unus ſit Patronus in una, & alius in alia Eccleſia; Et in hac permutatione non requiritur de novo conſenſus Ordinarij, quia jam illi poſſident dicta Jurapatronatus de illius conſenſu, juxta *Gloſſam in Clementina Plures §. Et ut facilius de Jurepat. verb. Liberè, ibique Vitalin. num. 10.* Secundò, quandò ſunt plures Patroni de per ſe, & unuſquiſque permutat inter ſe Juſpatronatus, & in hac permutatione requiritur conſenſus Ordinarij; Quoniam licèt quis poſſideat Juſpatronatus, quod permutat de

de illius conſenſu, tamen reſpectu Juriſpatronatus, cum quo permutatur non habet conſenſum Ordinarij; unde ut hoc validè poſſidere poſſit titulo permutationis requiritur hujuſmodi conſenſus, cùm abſque illo Juſpatronatus de per ſe poſſideri non poſſit. *Rocch. de Curt. de Iurepat. verb. Ipſe, vel is num.* 28. *Lambertin. eodem tractat. lib.*1.*par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 2. *numer.*6. *& ſeq. Paul. de Cittadin. eodem tractat. par.* 9. *num.*13. *Vivian. eodem tract. par.*1. *lib.*4. *cap.*3. *num.*3.

8 Ac etiam fieri poſſe permutationem inter duo Jurapatronatus, quorum unum ſit Laicale, & aliud Eccleſiaſticum, nimirum, quod Patronus Laicus permutet ſuum Juſpatronatus cum altero Jurepatronatus, quod habet Eccleſia reſpectu alterius Eccleſiæ, ſeu Beneficij; & in hac permutatione præter Cauſas neceſſitatis, & utilitatis requiritur Beneplacitum Apoſtolicum, non reſpectu Juriſpatronatus Laicalis, quia hoc concedi poteſt Eccleſiæ abſque ullo conſenſu Superioris, ut dicam infra *Part. II. Can. XVI.* ſed reſpectu Juriſpatronatus Eccleſiaſtici, ſive Laicus, & Eccleſia poſſideant dicta Jurapatronatus unitim ex eadem Cauſa, ſive ſeparatim de per ſe (quidquid ſentiat *Lambertin.* exiſtimans, quod quando Laicus, & Eccleſia poſſident plura Jurapatronatus in communi, & unitim poſſit fieri inter ipſa permutatio abſque ullo conſenſu Superioris, *lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 1. *num.* 2. quem ſequitur *Vivian. eodem tract. parte prima libro* 4. *cap.* 3. *numero* 2.) Ratio eſt, quia cum permutatio ſit ſpecies alienationis *cap. Nulli de rebus Eccleſ. non alienan. Caſtrenſ. conſ.* 119. *num.* 1. *tomo* 1. *Mantic. de Tacitis, & ambig. lib.* 25. *tit.* 6. *Rota deciſ.* 157. *num.* 5. *parte* 3. *recent.* Juſpatronatus alienari non poteſt ab Eccleſia abſque Beneplacito Apoſtolico, juxta *Turricell. de rebus Eccleſ. non alienan. cap.* 2. *num.* 21. *& cap.* 8. *num.* 13. *&* 53. *Rota deciſ.*157. *numero* 5. *parte* 3. *& deciſ.* 191. *numero* 8. *parte* 5. *& deciſ.*129. *numero* 16. *parte* 7. *recent.*

His præmiſſis videtur in hoc caſu dicendum non potuiſſe Titium permutare Juſpatronatus Gentilitium Beneficij ſimplicis cum præfato Jurepatronatus hæreditario dicti Canonicatus. Quamvis enim ultimus

9 de vocatis ad Juſpatronatus poſſit hoc permutare, & alienare, ut in terminis fideicommiſſi docent *Natt. conſ.* 445. *num.* 19. *&* 470. *num.* 3. *Honded. conſ.* 58. *num.* 16. *& conſ.* 72. *num.* 19. *Tiraquell. de retract. Conſanguin.* §. 26. *Gloſſ.* 1. *num.* 8. *& alii apud Medic. deciſ. Senen. examinat. III. num.* 69. quia Juſpatronatus in ultimo de familia fit hæreditarium juxta notata infra *Parte II. Can. I. & II. Caſ. XVII. n.*1. Tamen exiſtentibus eis de familia Juſpatronatus Gentilitium permutari, & transferri non poteſt ad extraneum in præjudicium Vocatorum, *Tondut. quæſt. Beneſic.* 30. *num.* 19. *parte* 1. *Rota in Foſſanen. Iuriſpatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *final. coram bon. mem Eminentiſſimo Caprara, & in Nolana Beneficii* 2 *Maii* 1712 § *Neque attendi coram R P D Falconerio, & dicam infra dicta Par. II Can I & LI Caſ XIX. num* 16 *& Can XIV. & XV Caſ II n* 6. Ratio eſt, quia Poſſeſſor Juriſpatronatus Gentilitij, eo mortuo tenetur illud reſtituere Superſtitibus de familia juxta voluntatem Teſtatoris, & iſte reſervando Juſpatronatus pro eis de familia, ſi non expreſsè, ſaltem tacitè videtur prohibere quamcumque alienationem ejuſdem Juriſpatronatus etiam titulo permutationis in extraneum.

10 At his poſthabitis cenſeo validè potuiſſe Titium in hoc caſu de conſenſu legitimi Superioris permutare Juſpatronatus Gentilitium cum Jurepatronatus, quod Cajus titulo hæreditario poſſidebat; Permutavit namque illud cum altero Jurepatronatus melioris conditionis, & utiliori familiæ, dum Juſpatronatus hæreditarium Caij eſt reſpectu Canonicatus in Cathedrali, & pinguis redditus; Illud verò Gentilitium Titij eſt reſpectu ſimplicis Beneficij, cujus redditus ſunt tenues, ex quo evidenter reſultat, quòd ſit melioris conditionis, & utilius familiæ primum, quam ſecundum Iuſpatronatus, dum honorificentius, & magis decorum videtur eſſe præſentare ad Canonicatum in Cathedrali, quam præſentare ad ſimplex Beneficium, & illi de familia facilius in caſu inopiæ ſubveniri, & alimentari poterunt à Proviſo ejuſdem Canonicatus, quam à Rectore dicti Beneficii, qua ſtante meliori conditione, & utilitate Iuriſpatronatus

hære-

hæreditarij Caij validè potuit Titius permutare cum eo proprium Iuſpatronatus Gentilitium, nec illi de familia hanc permutionem impugnare valent, cum ſit â Jure non ſolum permiſſa, ſed laudabilis permutatio rei ſubjectæ reſtitutioni; uti eſt Iuſpatronatus Gentilitium cum altera re utiliori, dummodo prout in caſu præſenti, non appareat Teſtatorem ad eam habuiſſe particularem affectionem *ad Text in L Imperator*, § *Sed quod inde ff de Legat* 2 *ibique Barthol Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 134 *num* 7. *&* 9 *&* 10 *& quæſtion* 530 *numer.* 1 *Card de Luca de Fideicomm. diſc.* 177. *num* 6 *& diſc.* 273 *nu.* 18. § *Iſto autem*, Rota *deciſ* 807. *num* 29. *& ſeq par.* 18. *recent.*

Ratio autem eſt, quia permutatio hæc
11 Iuriſpatronatus facta à Titio non eſt contraria, immo uniformis veriſimili menti fundatoris; ſi enim hic viveret, & fuiſſet ei data occaſio permutandi proprium Iuspatronatus cum alieno Jurepatronatus melioris conditionis, & utiliori veriſimiliter permutationem hanc etiam ipſe feciſſet. *Merlin de Primogen lib.* 4. *cap* 4 *num* 12. *Card de Luca de Fideicomm. dicto diſcurſ* 273 *num* 18 § *Ad duo*, *Medic. deciſ Senen examinat* 3 *num* 55. *& ſeq.* Hæc vigore ejuſdem permutationis privantur de familia Iurepatronatus, quia Iuspatronatus hæreditarium, cum quo Titius permutavit Iuſpatronatus Gentilitium, ſubrogatur loco Gentilitij, & aſſumit hujus naturam, & qualitatem ut pariter in eo ſuccedere debeant illi de ſanguine ad inſtar rerum ſubjectarum fideicommiſſo, quæ ſi cum alijs permutentur, hæ ſuſcipiunt eamdem naturam, & qualitatem, ut pariter ſint ſubjectæ reſtitutioni. *Text. in L Imperator*, § *ultimo ff de Legat* 2. *Peregrin. de Fideicomm. art.* 39 *num* 12. *& art* 44 *num* 30. *Giovagnon. lib* 2. *reſponſ.* 22 *num* 1 *Rota in Balneoregien. Depoſiti*, *& inveſtimenti* 15 *Iunii* 1714. § *Nihil relevante*, *coram* R. *P. D. Falconerio*, *&* 6. *Decembris* 1715. §. *Quam parum coram* R. *P. D. Criſpo*.

12 Nullatenus relevantibus eis, quæ ſuperius in contrarium afferebantur; procedunt namque illa in caſu, quo permutatio Iuriſpatronatus Gentilitij fiat in pejus, aut appareat fundatorem habuiſſe particularem affectionem ad illud, non verò quandò permutatio fit in meliùs, & de hac particulari affectione non conſtat; Examinandi erant hic plures caſus ſpectantes ad permutationes, & reſignationes Beneficiorum Patronalium, ſed de his Deo dante agemus infra ſuo loco *Parte VI.*

FINIS.

BV 761 A65F3 t.1

Fargna, Franciscus de
Commentaria in singulos canones 'De jurepatronatus'

Not wanted in RBSC
MK/1978

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY